

E-S

7.

B

II

137913

Incunabe

Ex Libris.

ADmodum Reverendi,
Eximij, ac Venerabi-
lis Patris FRANCISCI
DREXLER, Tertio Pro-
vincialis.

OPERA
S. CYPRIANI
EPISCOPI
CARTHAGINENSIS
MARTYRIS.

24. 5895

137913

Incurabel

OPERA
S. CYPRIANI
EPISCOPI
CARTHAGINENSIS
MARTYRIS.

Ceciliij Cipriani Episcopi cartaginenfis et martiris dignissimi Libri et epistole

Incipiunt feliciter

Ad donarium de vanitatib⁹ et spectaculis

Ad denetrianum

De pietatis opere et elemosina. xiiii.

Ad fortunatum de exhortatione martiri⁹

De zelo et liuore

De bono patientie

De mortalitate

De habitu virginum

Ad Cecilium de sacramento dominici calicis

Aduersus nouatianum scismaticum de ecclesie vnitatem

De lapsis

De ratione dominica

Quid idola di⁹ non sint

De singularitate clericorum

De monachis sina et sion aduersus iudeos

Ad anthonianum de cornelio et nouatiano

Ad thebaritanos exhortatoria

Ad magnum de his qui in lecto gratia cōsequuntur

Ad quirinum cōtra iudeos Libri duo

Incipiunt epistole Ceciliij Cipriani episcopi cartaginenfis cofessoris et martiris dignissimi ad Cornelium papam Et prima de confessione

Epistola secunda

Eiusdem tertia cōfortatoria epistola

De martiali et basilide

Ad rogatianum et ceteros de obseruatione discipline

Ad magnum de nouatiano et de his qui in lecto gratiam cōsequuntur

Ad epictetum et plebem assuritano rū ad fortunatiano episcopo eorum

Ad plebem de quinq⁹ p̄sbyteris

Ad clerum et plebem de victore qui faustinum p̄sbyterum tutorem nominauit

Ad euagrium de histione

Ad pōponium de virginibus

De his qui apud hereticos baptizari videntur

Ad stephanum de cōcilio

Ad moisen et maximum de cōfessione eorum

Ad clerum et plebem de aurelio cōfessore lectore ordinato

Ad martires

Cypriano pape p̄sbyteri et diacones rome cōsistentes salutem

Eiusdem iiii.

Eiusdem v.

Eiusdem vi.

Eiusdem vii.

Eiusdem viii.

Ad luciu de exilio reuersum

Ad maximum et nicolstratu de vnitatem

Ad maximum p̄sbyterum ⁊ vrabanum et sidonium et macarium

Ad romanos prima.
Ad romanos secunda.
De cū his fratrib⁹ qui in carcere sunt cōstituti omnis humanitas p̄beat. iiii
Ad lucium et qui cum eo sunt.
Ad fidum de infantibus baptizandis.
Ad rogatianum de diacono qui cōtra episcopum contendit.
Ad p̄biteros et diacones.
Ad Cornelium
Ad eundem.
Ad stephanum de martiano aurelatense.
Maximi urbani fidonij macharij ad ciprianum.
Ad clerum de quibusdam p̄biteris qui temere pacem lapsis dederunt nequam
se data p̄secutione. et circa cōscientiam episcoporum.
Ad martires et cōfessores qui lapsis patierunt pacem dari.
Significatio ad plebem de petitione super lapsis facta p̄ martires.
Ad clerum propter lapsos et cathecuminos ne vacui exirent.
Ad clerum de his qui ad pacem festinant.
Ad clerum non esse temere pacem dandā lapsis et se solū idoneū ad dādā nō esse
Ad calidonium.
Rome ad clerum episcopi urbici.
Ad clerum.
Ad fortunatum et ceteris de his qui p̄ tormenta supantur.
Ad clerum de cura populi.
Ad martires et cōfessores.
Ad seagrium et rogatianum et ceteros cōfessores.
Ad moisen et maximum p̄biteros et ceteros cōfessores.
Ad clerum de deprecando deum p̄ peccatis nostris.
Ad clerum et plebem de celerino confessore lectore ordinato.
Ad cornelium tertia.
Ad florentium pupianum.
De numidico cōfessore p̄bitero ordinato.

2
Incipiunt libri Cecilij cipri-
ani episcopi carthaginensis
cōfessoris ac martiris dig-
nissimi.

Ene admones Dona-
te Carissime. Quā et p-
misisse me memini; et
reddendi tēpestiuū p-
sūs hoc temp⁹ est; quo

indulgēte vindemia solut⁹ animus in
quiete sollemnes ac statas anni sati-
ganis inducias sortiatur. Loc⁹ etiā
cum de cōuenit et mulcēdis sensib⁹
ac fouendis ad lenes auras blādien-
tis auuimur ortorū facies amena cō-
sentit. Die iocūdum sermonib⁹ diem
ducent; et studentib⁹ fabulis in diui-
na pēpta cōsciētiam pectoris erudi-
re; ac ne eloquium nostrum arbiter p-
sanus impediatur; aut clamor intempe-
rans familie strepētis obrūdat; petas
mushanc sedem. Nam secessum vici-
na secreta; vbi dum erratici palmitū
lapis nexib⁹ pendulis p arundines
baiulas repunt viteq porticum frōda
reca fecerūt. Bene hic studia in au-
res dam⁹ et dum in Arborēs et Chi-
tes quās videmus oblectante pspec-
tu oculos amenamus animam simul
et audit⁹ instruit et pascit oblectus.
Quāq; tibi sola nunc gratia sola cura
semonis est. Contemptis voluptarie
visionis illecebris in me ocul⁹ tu⁹ fix-
us est; tam ore q̄ mente totus audi-
tor es; et hoc amore quo diligis. Cete-
rum quale vel quātum est; quod i pec-
tus tuum veniat ex nobis. Exilis in-
genij angusta mediocritas tenues ad-
ip dum fruges parit; nullis ad copā
fecūdi cespitis culminib⁹ ingraueſcit.
Aggrediar tamē facultate qua valeo.
Nam et materia dicendi facit mecum.
In indicij cōtione prostris opulen-
ti faciūdia volubili ambitione iactet.
Cum de domino de deo vox est vocis

pura sinceritas non eloquentie iuri-
bus nititur ad fidei argumēta; sed res-
bus. Deniq; accipe nō diserta sed for-
tia. Nec ad adiectie popularis illece-
bram culto sermone fucata; sed ad di-
uinam indulgentiam pōicāda rudi ve-
ritate simplicia. Accipe quod sentitur
anteq̄ discit. Nec per moras tempo-
rum longa agnitione colligitur; s; cō-
pendio gratie maturātis haurit. Ego
cum in tenebris atq; in nocte ceca ia-
cerem cūq; in salo iactantis seculi nu-
tabūdus ac dubius vestigijs oberran-
tibus fluctuarem; vite mee nesci⁹; ve-
ritatis ac lucis alienus; difficile pro-
sus ac durū p illis tunc moribus opi-
nabar; quod in salutē mihi diuina in-
dulgētia pollicebatur; vt quis renas-
ci denuo posset; vtq; in nouā vitā la-
uacro aque salutaris animar⁹ quod
prius fuerat; exponeret. Corporis li-
cet manēte cōpage hominē animo ac
mente mutaret; quin impossibilis aie-
bam tanta conuersio est vt repente ac
pncipiter exuratur; quod vel gemino si-
tu materie naturalis obduruit; vel vlti-
patum interdiu senio vetustatis inole-
uit. Alta hęc et p̄funda penitus radice
sederunt. Quādo p simoniam disci-
qui epularib⁹ cenis et largis dapib⁹
assuevit. Et qui p̄ciosa veste cōspici⁹
in auro atq; i purpura fulsit; ad plebei-
um se ac simplicē cultū qñ deponit.
Fascibus ille oblectatus cōditiōib⁹
est priuatus et in glorijs nō pōt. Die
stipatus elientum cuneis frequentio-
re comitatu officiosi agminis honesta-
tus penam putat esse cū solus ē. Te-
nacijs semper illecebris necesse est
vt solebat vinolentia inuictet; islet si-
pbia; iracūdia inflammer; rapacitas in-
quietet; crudelitas stimulet; ambitio
delectet; libido p̄cipitet. hec ego met
sepe mecum. Quā vt ipse quāplurimis
vite prioris horribus implicat⁹ re-
nebar; quib⁹ erui me posse nō crederē

hic vitijis adherētibz obsecundans
eram desperatione meliorū malis me-
is velut iam prius ac vernaculis saue-
bam. Sed postq̃ vñdo genitalis aux-
ilio superioris cui labe deterſa in expi-
atum pectus ac pūm deſup ſe lu-

Qm̃ ſuit ē gñatōmē inſudie
lōp dñ pſt ē gñā
Ep̃iſtā
hausto in nouū me hominem natū-
tas ſecūda reparauit; mirum immodū
prin⁹ cōfirmare ſe dubia patere clau-
ſa; lucere tenebroſa; facultatem dare
qđ prius difficile videbatur; geri poſ-
ſe quod impoſſibile putabā; vt eſſet
agnoscere terrenum fuiſſe quod priuſ
carnaliter natum delictis obnitiū vi-
ueret. Dei eſſe cepiſſe quod iam ſpiri-
tuſ ſanctus animaret. Scis ipſe pro-
fecto et mecum pariter recognoſcis
quid detraxerit nobis quidue cōtule-
rit mors iſta criminū vita virtutum.

Ubi iactatō ē s v
Scis ipſe; nec p̃dico in p̃prias laudes.
Occiſa iactatio eſt quāuis non iacta-
tum poſſit eſſe; ſed gratū quicquid nō
virtuti hominis aſcribitur; ſed de dei
munere p̃dicatur; vt iam non peccare
eſſe ceperit fidei quod ante peccatum
eſt; fuerit erroris humani. Dei eſt in-
quā dei ē oē, qđ poſſum⁹ in dū viuim⁹, i
de pollemus; inde ſumpto et cōcepto
vigore; hic adhuc poſiti futurozū iu-
dicia p̃noſcimus. Si tantū timor in
nocentie cuſtos; vt quod in mētes no-
ſtras indulgentie celeſtis allapſu; cle-
menter Dominus influxit, i animi ob-
lectantis hoſpitiū iuſta õperatione te-
neatur; nec accepta ſecuritas i dilige-
tiam pariat et vetus denuo hoſtis ob-
repat. Ceterum ſi tu innotētie; ſi iuſti-
cie viam teneas illapſa firmitate ve-
ſtigij tui. Si autē in deum viribus to-
tis, ac toto corde ſuſpenſus; hoc ſi tan-
tum quod eſſe cepiſti; tantum tibi ad
licentiam datur; quātum gratie ſpiri-
talis augetur. Non enim qui benefici-
ozū terreſtrium mos eſt; in capescē-
do munere celeſti mēſura vlla vel mo-

dus eſt; p̃fluens largiter ſpiritu⁹; nul-
lis finibus p̃mitur; nec coherentibus
clauſtris intra certa metā ſpatia re-
frenatur. Manat iugiter, exuberat af-
fluēter; noſtrum tantum ſiccat pect⁹
et pateat. Quātum illuc fidei capaciſ
afferimus; tantum gratie inundantis
haurimus. Inde iam facultas dat ca-
ſtitate ſobria, mente integra, Virtutiſ
ſincera, Voce pura. In medulla ado-
leſcentium poſſe venenozū virus ex-
tinguere; animozū decipientum la-
bes ſanitate purgare; infeſtis iubere
pacem violentis quietem ferocienti-
bus lenitatem, imundos et erraticos
ſpiritus qui ſe expugnandis homini-
bus immerſerint ad cōfeſſione nū-
nis increpantibus cogere; vt rice dāt
duris verberibus virgere; cōſictan-
tes eiulantes gementes incremento
pone propagantis extendere, ſagris
cedere igne torrere; res illic gentur;
nec videtur. Occulta plaga; et pena
manifeſta. Ita quod iam cepimus; ac-
ceptus ſpiritus licentia ſua potē; q̃
nec dum corpus ac mēbz mutauim⁹
adhuc carnaliſ aspectus ſeculi rube-
ceatur. Quātus hic animi potētia
tuſ eſt; quanta vis eſt, nō tantum ip-
ſum eſſe luberactum p̃nitioſis contac-
tibus mundi; vt quis expiat⁹ et pur⁹
nulla incurſantis inimici labe capiat⁹
ſed adhuc maiorem et fortiozē viri-
bus fieri; vt i omnem aduerſarij graſ-
ſantis exercitum imperioſo iure do-
minetur. Atq̃ vt illuſtri⁹ veritate pa-
teſacta diuinū muneris indicia clareſ-
cant; lucem tibi ad cognitionē dabo
malozū caligine abſterſa operti ſecu-
li tenebras reuelabo, pauliſper te cie-
de ſubduci in montis ardui verticem
celſiozē. Speculare inde rerum in-
fra te iacentium; facies et oculis in di-
uerſa porrectis; ipſe a terreſtris con-
tactibus liber fluctuantis mundi tur-
bines intueri. Jam ſeculi et ipſe miſe

reberis tuq; admonitus; et pl⁹ in te
um gratus maiore leticia q^u euaseris
gratulaberis. Cerne tu itinera latroni
bus clausa. **Maria**, obsessa p^{ro}domibus,
cruento horrore castroru bella ubiq;
diuisa. **Madet** orbis mutuo sanguine.

*Quia dicitur publici
re fuit vultus
sibi redat*

Et homicidiu cam admittunt singu
la; crimen est. **Turt⁹** vocat cum publi
ce geritur. Impunitatem scelerib⁹ ac
quirit n^{on} inocetie ratio; sed seuitie mag
nitude. **Iam** si ad vrbes ipsas oculos
tuos atq; ora couertas; celebritatem
offendas omni solitudine tristiore; pa
ratur gladiatori⁹ ludus; vt libidinem
crudelum luminu sanguis oblectet.
Impletur in succu cibis fortioribus
corpus; et aruine rosis mebrozum mo
les robusta pinguescit vt saginat⁹ in
penam carnis pereat. **Ille** domo occidit;
in hominis v^{oluptate}; et vt quis pos
sit occidere perita est. vltus est, ars est.

Quia dicitur audana

Scelus no tantum geritur; sed docet.
Quid pot^{est} inhumani⁹ quid acerbius
dici? **Disciplina** est vt perimere quis
possit, et gloria est; quod peremit, quid
illud oro te quale est vbi se feris obij
ciunt quos nemo codemnauit ad bestias.
Eate integra; venusta satis so
ma; veste p^{reciosa} viuentes in vltro neu
sum⁹ ornatur. **Nalis** suis miseri glori
antur. **Abugnat** ad bestias no crimine
s; furore. **Spectat** filios suos patres
Frater i cauea et soror p^{ro}sto est; et spec
tati licet p^{re}cium largior mun^{eris} ap
parat⁹ amplificet vt meroribus suis
mater interfuit. **Ille** phdolor mater et
redemit et in ta ipis spectaculis taq;
dimis scelerib⁹ esse se non putat oculis
parricidas. **Conuertere** hinc vultus ad
diuersi spectaculi no minus penitenda
cotagia. **In** theatris quoq; cospicies
quod tibi et dolori sit et pudori. **Cortur
nus** est tragic⁹ p^{re}scia facinora carmi
ne recensere. **De** parricidis et ince
stis horror antiqu⁹ exp^{re}ssa; ad imagi
nem veritatis actione replicat; ne se

Exst⁹ p^{ro}posu

culis transeuntib⁹ exoleat; qd aliquan
do commissum est. **Imonet** omnis etas
auditu fieri posse; quod factum est. nu
q^{uam} eui senio delicta moruntur; nuq^{uam} cri
men teporib⁹ obruitur; nuq^{uam} scel⁹ ob
litione sepelitur. **Exempla** sunt que
iam esse facinora destiterunt. **Tunc** de
lectat in minimis turpitudinu magiste
rio vel quid domi gesserit; recognosce
re; vel quid gerere possit; audire. **Ad
ulterum** discitur dum videtur; et le
nocinante ad vitia publice auzorita
tis malo que pudica fortasse ad specta
culum matrona p^{er}cesserat; de specta
culo reuertitur impudica. **Adhuc** de
inde moru quata labe; que p^{ro}boru
fomenta; que glimeta viciozum h^ustri
oniciis gestibus inquinari. **Uideri** co
tra sedus vsq; nascendi patientia in
ceste turpitudinis elaboratam. **Eui
rantur** mares omnis honoz et vigor
sex⁹ enervati corporis dedecore emol
litur plusq; illic placet quisq; virum in
femina magis fregerit. **In** laude cres
cit ex crimine; et eo peritior quo tur
pio⁹ iudicatur. **Spectatur** hic p^{ro}b
nefas et libenter. **Quid** non pot^{est} sua
dere qui t^uus est. **Mouet** sensus mul
cet affectus. **Expugnat** boni pectoris
coscietiam fortiore. **Nec** deest p^{ro}b
bladiensis auzoritas vt auditu molli
ore p^{ro}nties hominib⁹ obrepit. **Expri
munt** ipudica veneri. **Iouem** illu suu
no magis regno q^{uam} vicijs principem
in terrenos amores cu ipis fulminib⁹
suis ardorem. **Nunc** in plumas cionis
flauescere; nunc aureo humbre desue
re; nunc in pueroru pubescentiu rap
tus ministris auib⁹ p^{re}silire. **Quere
ia** nuc an possit esse qui spectat in te
ger vel pudic⁹. **Deos** suos quos ve
neratur imitantur. **Sunt** miseri et de
licta religiosa. **Qua** si et possis i illa sub
limi specula constitut⁹ oculos tuos in
serere secretis recludere cubiculorum
obductas fores; et ad c^{on}scietia luminu

penetrabilia occulta referare. Aspicias
ab ipudicis geri; quod nō possit aspi-
cere frons pudica. Uideas quod cri-
men scit et videre. Uideas quod viti-
or furore gemētes gessisse se negant
et gerere utrūq; festināt. Libidinibus
insanis i viros; viri pruiūt. Fuit que
nec ipsis nec illis possunt placere qui
faciūt. Mētor nisi alios q̄ talis est; in-
crepat. Turpis turpes infamat; et eua-
fisse se cōscīū credit; quasi cōscientia
satis nō sit. In publico accusatores;
occulto rei; isēmetip̄os cōsores pari-
ter et nocētes. Dānant foris qd̄ itus
operātur. Admittūt libēter qd̄ cū ad
miserint; criminant. Audacia pr̄sus
cōiur̄tis faciēs et ipudētia cōgruens
ipudicis. Nolo mireris que loquūē
huiusmodi ore illo. Quidquid iā vo-
ce deliquit minus est. Sed tibi post i
fidiosas vias; post disp̄as orbe toto
m̄ultiplices pugnas; post spectacula vl̄
cruēta vel turpia; post libidinū p̄bra
vel lupanarib⁹ p̄stituta vl̄ domesticū
parietib⁹ obsepta quorū quo seceret
or culpa maior audacia ē. Forū fortal-
se videatur imune qd̄ ab iniurijs lace-
sentib⁹ liberū nullis malorū cōtacti-
bus polluat. Illuc acie tuā flecte. plu-
ra illic que detesteris iuenies magis
oculos tuos ite diuerteris. In cise sint
licet leges duodeci tabulis; et publi-
co ere p̄fixo iura p̄fixa sint; iter leges
ipsas delinquit. Inē iura peccat. Inno-
cētia nec illi ubi defendit; reseruatur.
Sicut in iniur̄ discordantiū rabies;
et inter totas pace rupta forum liti-
bus mugit insanū. Passa illic et gla-
dius et carnis ex p̄fixo est; ungula effo-
rēs; equule⁹ extēdēs; ignis exurgēs
ad hominis corp⁹ vniū supplicia plura
q̄ mēbra sunt. Quis mē hec vero sub-
ueniat. Patron⁹ sed p̄uaricat et de-
cipit. Iudex sed sententiā vendit; qui
sed et crimina vidicatur⁹ admittit; et
vt reus inocens pereat fit nocens iu-
dex. Flagrant ubiq; delicta; et passim

multiformi genere peccandi p̄ impro-
bas mentes nocens virus operatur.
Illic testamentū subducit. Ille falsū
capitali fraude cōscribit. Illic arcenē
hereditatib⁹ liberi. Illic bonis donan-
tur alieni. Inimic⁹ infimulat; calumni-
ator ipugnat; testis infamat. Utrobi-
q; grassat i mēdacū criminū p̄stitū-
te vocis; venalis audacia; Cum interi-
nocētes nec cū innocentib⁹ pereunt.
Nullus de legib⁹ metus est. De que
furore de iudice pavor nullus. Quod
potest redimi nō timef. Esse iam inē
nocētes immortū crimē est. Malos q̄
quis nō imitat; offendit. Consensere
iura peccatis; et cepit esse licitū quod
publicū est. Quis illic rerum pudor;
que esse possit itegritas; ubi qui cla-
ment improbos; de sunt. Soli tibi qui
damnent; occurrūt. Sed ne nos vi-
deamur eligere fortasse peiora; et stu-
dio destruetur p̄ ea oculos tuos duce-
re; quorū tristit̄ atq; aduersandus as-
pectus ora et vult⁹ cōscientie melio-
ris offendat; iam tibi illa que ignoran-
tia secularis bona opinat̄ ostendā. Il-
lic etiam fugienda conspicias. Quos
honores putas esse; quos fasces; q̄
affluentā i diuitijs; quā potentiā i ca-
stris; in magistratu purpure specie; i
principatu licētie potestatem; malo-
rum blādientium vir⁹ occultū est; et
orridentis nequicie facies quidā leta.
Sed calamitatis obstruse illecebrosa
fallacia; instar quoddā veneni ubi in-
letales sucos dulcedine aspsa callidi-
tate fallendi; sapore medicato poculū
videtur esse qd̄ sumit. Ubi epotata
res est p̄ncipes hausta grassat. Quip-
pe illum vides qui amictu clarioze cō-
spicuis fulgere sibi videt i purpura.
Quib⁹ hoc sordib⁹ emit; vt fulgeat;
quos arrogantium fastus pri⁹ p̄tulit
quas supbas fores matutinus saluta-
tor obledit; que tumentū cōtumelio-
sa vestigia in clientium cuneis ante p̄-
cessit vt ipm etiā salutatū comes post

modum pōpa pcederet; obnoxia nō ho-
mini sed potestati. Necq̃ enim mori-
bus coli meruit ipse; sed fascibus. Do-
rū deniq̃ videas exit⁹ turpes. Cū an-
ceps tēporū palpator abscesserit; cū
priuari lat⁹ nudum desertor affecta se-
dauertit. Tūc laderate dom⁹ page cō-
scientiam feriant; tunc rei familiaris
exhausta damna cognoscunt quibus
redempt⁹ fauor vulgi et caducis atq̃
inanib⁹ votis popularis aura quesita
est. Stulta prius et vana iactura fru-
strantis spectaculi voluptatē id para-
re voluisse quod nec popul⁹ accipe-
ret et pderet magistrat⁹. Sed ⁊ quos
diuites opinaris cōtinuantes saltib⁹
saltus et de cōfinio pauperibus exclu-
sis infinita. Ille sine termino rura laci⁹
porrigentes quibus argenti et auri
maximū pondus et pecuniarū ingens
tium vel extructi aggeres vel defesse
strues hos etiā in diuitias suas trepi-
dos cogitationis incerte sollicitudo
discruciat; ne p̃do vastet; ne p̃cussor
infestet; ne inimica cuiusq̃ locupletio
ris inuidia calumniosis lib⁹ inque-
ret. Non cibis securus somnusue cō-
tingit. Suspirat ille i cōiuiuo bibat
licet i gemma; et cum epulis marcidū
corpus tor⁹ mollior alto sinu cōdite-
rit; vigilat i pluma. Nec intelligit mi-
ser speciosa esse sibi supplicia; Auro se
alligatum teneri et possideri; magisq̃
possidere diuitias. Atq̃ o detestabilis
cēcitas mentū et cupiditatis insane
p̃funda caligo; cū exonerare se possit
et reuelare ponderib⁹; p̃git magis for-
tunis argentib⁹ icubare; p̃git penali-
bus culmis p̃tinacit adherere. Nul-
la ichentes inde largitio est; cū idigen-
tib⁹ sit nulla pretio; et pecuniā suā di-
cūt quā velut alienā domi clausam sol-
licito labore custodiūt. Et qua non
amicis; nō liberis quicq̃ nō sibi deni-
q̃ ipartit. Possident adhuc tantum
ne possidere alteri liceat. Et o homi-
nū quāta diuersitas; bona appellāt et

quibus nullus illis nisi ad res malas
vltus est. An putas vel illos tyros sal-
tem iter honorū infulas et opes lar-
gas stabili firmitate securos; quos re-
galis aule splendore fulgentes armo-
rū excubātium tutela circūstat. Ma-
ior illis q̃ ceteris met⁹ est. Tā ille ti-
mere cogit; q̃ timetur. Exigit penas
pariter de potentioze sublimitas. Sit
licet satellitū manu sept⁹ et clausum
ac p̃tectum latus numerozo stipato-
re tueat; q̃ securos nō finit esse sub-
iectos; tam necesse est non sit et ip̃e se-
curus. Ante ip̃os ferret potestas sua;
quos esse terribiles. Arudet; vt seui-
at. Blandit; vt fallat. Illicit; vt occi-
dat. Extollit; vt deprimat. fenore quo-
dā nocendi q̃ fuerit amplior summa
dignitatis et honorū; tā maiorū erigi-
tur et vsura penarū. Una igit̃ placi-
da et fida tranquillitas; Una solida ⁊
firmaz p̃petua securitas. Si quis ab
his inquietantis seculi turbinibus ex-
trahat⁹ salutaris portus statione fun-
dat⁹; ad celū oculos tollit a terris; et
ad domini mun⁹ admissus ac deo suo
mente iayn p̃rim⁹; quicquid aput ce-
teros i reb⁹ humanis s̃blime ac mag-
nū videt̃ itra suā cōsciētā tacere glo-
riat̃. Nihil appetere iā n̄ desiderare de
seculo p̃ot; q̃ seculo maior est. Quā sta-
bilis q̃ i cōcussa tutela ē; q̃ perēnib⁹
bonis celeste p̃fidū ip̃licantis mundi
laqueis solui; in lucē imort̃alitatis et-
ne de terrena fece purgari; viderit que
in nos p̃u⁹ infestantis inimici p̃nices
insidiosa grassata sit; plus amore com-
pellimur quod futuri sum⁹ dū et sci-
re cōcedit; ⁊ damnare qd̃ eram⁹ nec
ad hoc p̃ecijs aut ambitu; aut manu
opus est; vt hominis summa vel dig-
nitas vel potestas elaborata mole pa-
riat̃; et gratuitū de deo mun⁹ et facile
est; vt sp̃o te Sol radiat; Dies lumi-
nat; fons rigat; Minber irrorat; ita se-
spirit⁹ celestis i fundit. Postq̃ aucto-
rē suū celum ituens diuina cognouit

sole altior est; ac omni terrena potesta-
 te sublimior; id esse incipit quod esse se
 credit. Tu tantum quem iam spiritualibus
castris celestis militia significavit; te
ne incorruptam esse sobriam religiosam virtu-
tibus disciplinam, sit tibi blanda assidua re-
lectio. Nunc cum deo loquere. Nunc de-
us tecum. Ille te preceptis suis instru-
at, ille disponat. Quod ille diuinitate fece-
rit nemo pauperem faciet. Mendicantia es-
se nulla iam poterit cum semel peccata ce-
lestis sagina saturauerit. Iam tibi au-
ro disticta laquearia et preciosi marmo-
ris crustis vestita domicilia sortebuntur.
Cum scieris te esse excolendum magis
te potius autem ornare, domum tibi hanc
esse potiorum; quam domum in se dedit te
plena vite; in qua spiritus sanctus cepit ha-
bitare pingam hanc domum pingam
innocentie. Luminem luce iusticie, non
hec unquam preumbet in lapsum senio ve-
nustatis; nec pigmento parietis aut au-
ro exolescens sedabitur. Caduca sunt
quecumque fucata sunt; nec fiduciam pre-
bent possidentibus stabilem que posses-
sionis non habent veritatem; nec ma-
ner cultu iugiter viuendo. In opore in-
tegro. Splendore diurno. Ab ole-
ri non potest nec extrigui. Potest tantum in
melius corpe redeunte formari. Nec i-
terum breuius. Donate carissime; nam
et si facilem de bonitate potentiam men-
tem in domum solidam; fidem salutaris
auditus oblectat. Nihilque tam tuis au-
ribus gratum est quam quod in deo gratum est
moderari, tamen dicenda debemus si
multum iuncti; et sepius locuturi. Et quo-
niam feriata nunc quies ac tempus est
otiosum quicquid inclinante iam so-
le in vespere diei superest. Ducamus
hunc diem leti nec sit vel hora coniui-
gratie celestis inuicem. Sonet psal-
mus conuiuium sobrium; ut tibi te-
nar memoria est; vox canora aggrede-
re hoc munus et more. Magis Caris-
simos pascas si sit nobis spiritualis au-

ditio plectet auris Religiosa mlectio.

Ad Demetrium.

Oblatantem te et ad a-
 uersum cum qui vnus et ve-
 rus est; ore sacrilego et
 verbis impijs obstrepere
 tem frequenter Deme-
 triane contemperam; Verecundius et
 melius existimans errantis imperiti-
 am silentio spernere; quam loquendo temen-
 tis insaniam prouocare. Nec hoc sine
 magisterij diuini autoritate faciebam
 Cum scriptum sit. In aures impru-
 dentis noli quicquam dicere ne quando au-
 dierit irascatur sensatos sermones tuos.
 Et iterum noli respondere impru-
 denti ad imprudentiam eius ne similis fias
 illi. Et sanctum quoque iubeamur intra
 conscientiam nostram tenere; nec incul-
 cantibus porcis et canibus exponere
 Loquere domino et dicente. Ne dede-
 ris sanctum canibus; neque miseritis
 margaritas vestras ante porcos; ne in-
 culcent ea pedibus et conuersi elidant
 vos. Nam cum ad me sepe studio magis
 contradicendi quam voto discendi veni-
 res; Et clamorosis vocibus insonans
 malles tua impudenter ingerere; quam no-
 stra patienter audire. Ineptum videbatur
 congeri tecum quando facilius esset et
 leuius turbulenti maris concitos flues-
 tus clamoribus retundere; quam tuam ra-
 biam tractatibus cohercere. Certe la-
 bor irritus et nullus effectus offerre lu-
 men ceco; Sermonem surdo; Sapientiam
 bruto. Cum nec sentire brutus possit
 nec cecus lumen admittere; nec surdus
 audire. Nec considerans sepe conticu-
 erit impatientem patientia vici; cum nec
 docere idcirco possit; nec ipsum religio-
 nem comprimere; nec furere lenitate cohibe-
 re; sed enim cum dicas plurimos queri et quod

bella crebra⁹ surgant: quod lues q³ fa-
mes seuant quodq³ humbres et pluui-
as serena longa suspendant no bis im-
putari: Utera tacere nō oportet ne iā
nō verecundie sed diffidentie esse inci-
piat quod tacemur: et dum crimina-
ziones fallas cōtemnimus refutare;
videamur crimen agnoscere. Respon-
demus igitur et ubi Demetriane pa-
riter et ceteris quos tu forsitan cōfi-
tasti et aduersum nos odia tuis male-
dicis vocibus seminando comites ti-
bi plures radicis atq³ originis tue pul-
lulatione fecisti; quos tamen sermonis
nostri admittere credo rationem. Quā
qui ad malum mor⁹ est mēdacio fallē-
te multo magis ad bonū mouebitur
veritate cogente. Dixisti p³ nos fieri
q³ nobis debeant impari omnia ista
quibus nunc Mundus quatit⁹; et vr-
getur: q³ dii vestri a nobis non colant⁹.
Qua in pre quia ignarus diuine cog-
nitionis et veritatis alienus es; illud
primo in loco scire debes senuisse iam
mundum; non illis virib⁹ stare quib⁹
prius steterat; nec vigore et robore eo
valere quo antea pualibat. Hoc etiā
nobis tacentibus et nulla de scriptu-
ris sanctis predicationibusq³ diuinis
documenta pmentibus mund⁹ ipse
iam loquitur; et occasum sui rerum la-
bentium pbaratione testatur; nō hie-
me nutriendis seminib⁹ tanta hyem-
brum copia est; non frugibus estate
torrendis solita flagrantia est; nec si
verna de tēperie lata leta sunt; nec ado-
arborescētis fetib⁹ autumnia secunda sunt.
Minus de effossis et fatigatis mōti-
bus eruūtur marmorum cruste; min⁹
argenti et auri opes suggerūt et hau-
sta iam metalla et pauperes vene. bre-
uiatur in dies singulos et decreuit ac
deficit in agris agricola; In mari nau-
ta; Miles in castris. Innocentia in fo-
ro; Iusticia in iudicio; In amicicijs cō-
cordia; In artibus pitia; In moribus

disciplina. Substatne tu tantam posse
substantiā rei senescētis existere quā-
ta prius potuit nouella adhuc et ve-
geta iuuenta pollere. Minuat⁹ necesse
est quicquid sine iam primo in acci-
dua et in extrema deuergit. Sic soli
occasu suo radios minores claro et iga-
neo splendore iaculat. Sic declinat
iam cursu exolentis cornibus luna te-
nuatur; et arbor que fuerat ante viri-
dis et fertilis arescentibus ramis fit
postmodū sterili senectute deformis.
Et fons que exundantibus pri⁹ venit
largiter pfluebat; senectute deficiens
vix modico sudore distillat. Hec sen-
tentia mundo data est; Hec dei lex est
vt omnia orta occidāt et aucta senes-
cant; vt infirmetur fortia et magna
minuantur vt cum infirmata et dūmi-
nuta fuerint; finiantur. Hec Christia-
nis iputās q³ minuātur singula muna-
do senescēte. Quid si et senēs impu-
tent Christianis quod minus valeant
in senectute; q³ non pinde vt pri⁹ vi-
geant; Auditu aurium cursu pedū oc-
culorum acie; viriū robore; succo vis-
cerū; mole mēbrorū; et cū olim ultra
octingentos et nongentos annos vi-
ta hominū longeva pcederet; vix nunc
possit ad cētenariū numerū puenire;
Canos videmus in pueris. Capilli defi-
ciūt anteq³ crescāt; nec etas in senec-
tute desinit; sed incipit a senectute; sic
in ortu adhuc suo ad finem natiuita-
tis pperat; si quodcūq³ nūc nascit mū-
di ipi⁹ senectute degenerat; vt nemo
mirari debeat singula i mundo cepisse
deficere qū tot⁹ ipe iā mūd⁹ i defectio-
nesit et i fine. Quod aut crebra⁹ bel-
la cōtinuāt; qd sterilitas et fames sol-
licitudinē cumulāt; q³ seuiētib⁹ mor-
bis valitudo frangitur; q³ humanum
genus luis populatione vastatur; et
hoc scias predictū i nouissimis tēpib⁹
multiplicari mala et adūsa variari; et ap-
piqūte iā iudiciū die magis ac magis i

in dicitur

Generis humani censuram dei indig-
nantis accēdi. Nō enim sicut tua fal-
sa querimonia et imperitia veritatis
ignara iacrat et clamat: ista accidit
q̄ dī deseri a nobis non colantur, sed
q̄ a vobis nō colatur deus. Mā cum
iple sit mundi dōmin⁹ cognitor et rec-
tor et cūcta arbitrio eius et nūcu ge-
ratur nec quicq̄ fieri possit nisi q̄ aut
fecerit aut fieri ipse p̄miserit; utiq̄ qñ
ea sunt que iram dei indignatis ostē-
dunt; nō p̄pter nos sunt a quib⁹ deus
colitur; sed delictis et meritis vestris
irrogantur; a quib⁹ deus omnino nec
queritur nec time⁹. Nec relictis va-
nis sup̄stitionib⁹ p̄ quā religio vera
cognoscitur; vt qui deus vn⁹ est omni-
b⁹ vn⁹ colatur; ab omnib⁹ et roget̄
Ipsum deniq̄ audi loquētem Ipsum
voce diuina instruente nos et monen-
tem. Dominū deū tuum adorabis; et
illi soli seruiēs, et iterū. Non tibi erūt
dī alii absq̄ me et iterum. Nolite
ambulare post deos alienos vt serui-
tis eis; et ne adoraueritis eos; et ne in-
citeris me in operib⁹ manū vestra-
rum ad disp̄dendos vos. Propheta
item spiritus sancto plenus cōtestatur
et denūciat iram dei dicēs. Nec dicit
dominus omnipotēs. Eo q̄ domus
mea deserta est; vos autem sectamini
vnusquisq̄ in domū suam; p̄pter ea ab-
stinebit cēlum a rore; et terra subtra-
het p̄ccationes suas; et inducā gla-
diū sup̄ omnes labores manū eoz.
Item p̄pheta ali⁹ reperit et dicit. Et
plura sup̄ vnā ciuitatem et sup̄ aliā
non plura. Idcirco vnā cōpluet; et po-
super quam non pluerō; arefiet. Et cō-
gregabuntur due et tres ciuitates in
vnā ciuitatem potande aque causa
nec satiabuntur; et nō cōuertimini ad
me dicit domin⁹. Indignatur ecce do-
minus et irascitur; et q̄ ad deum non
cōuertimini cōminatur et tu minaris
aut quereris in hac obstinatione et

cōtemptū vestro si rara desup̄ pluuia
descendat si terra sinu pulueris squale
atq̄ si vix ieiunas et palidas herbas sic-
cūlis gleba p̄ducas si vineam debili-
ter grandio cedens; si oleam detruncet
turbo subuerrens; si fontem siccitas
stenuat; serem pestilēis aura corrum-
pat; hominem morbidā valitudo con-
sumat; cum omnia ista peccatis p̄uo-
cantibus veniant; et plus exacerbet;
deus q̄ nihil talia et tanta p̄ficiant.
Fieri enim ista vel ad disciplinam con-
tumatū vel penam malozum; decla-
rat in scripturis sanctis item deus di-
cens. Sine causa percussī filios vestros
disciplinam nō exceperūt. Et p̄pheta
deuotus ac dicatus deo ad hec eadē
respondit et dicit. Verberasti eos nec
doluerūt; flagellasti eos; nec voluerūt
credere; nec accipe disciplinam. Ecce
irrogantur diuinitus plage et nullus
dei metus est. Ecce verbera desup̄ et
flagella non desunt et trepidatio nulla
nulla formido est. Quid si nō interce-
deret rebus humanis vel ista censura;
Quāto adhuc maior in omnib⁹ esset
audacia scēlorum impunitate secuta.
Quereris q̄ min⁹ nunc tibi vberes
fontes et aure salubres et frequēs plu-
uia et fertilis terra obsequiū p̄beant
q̄ nō ita vtilitatibus tuis et volupta-
tibus elementa deseruiant. Tu enim
deo nō seruis p̄ quē tibi cūcta deserui-
unt. Tu nō famularis illi cui⁹ nutu ti-
bi vniuersa famulantur. Ipse de seruo
tuo exigis seruitiū et homo homi-
nem parere tibi et obedire compellis
et cū sit vobis eadē sors nascēdi. Con-
ditio vna moriēdi; corporum materia
cōsimilis animarū; ratio cōmunis eā
li iure; et pari lege vel veniā in istum
mūdū; vel de isto mūdo postmodū rece-
datur. tamē nō p̄ arbitrio tuo tibi ser-
uiatur; nisi ad volūtatis iperū pareat
iperiosus et nimī⁹ seruitutis exactor
flagellis verberas fame siti nuditate

frequentē ferro et carcere affligis et crucias; et non cognoscis dominū deum tuū; cum sic exerceas ipse dominus tū. Merito ergo incurstantib⁹ plagis nō desunt dī flagella nec verbera que cum nihil istic pmoueant; nec ad dominū singulos tāto cladium terrore cōuertant; manet postmodū carcer eterni⁹ et iugis flamma et pena perpetua; nec audiet illic rogantiū gemit⁹ quia nec hic dei indignātis terror auditus est; qui p prophetā clamat et dicit Audite sermonem domini filij israel quia iudiciū domini est aduersum incolas terre; eo q neq misericordia neq veritas neq agnitio dei est sup terram; sed execratio et mēdaciū et cedes et furtum et adulteriū diffusum ē sup terram sanguinem sanguini supermiscēt. Ecce terra lugebit cū vniuer sis incolis suis cū bestiis agri; cū serpentib⁹ terre cū volucib⁹ et volatilibus celi; et deficiēt pisces maris; vt nemo iudicet et nemo vincat. Indignari se deus dicit et irasci eo q agnitio dei nō sit in terris et deus nō agnoscitur nec timeat. Delicta mēdaciō rū et libidinū fraudium crudelitatis blasphemiarū impietatis et furoris de⁹ increpat et inculat; et ad innocentiam nemo cōuertitur. Sunt ecce que verbis dei ante p̄dicta sunt; nec quisq̄ fide p̄sentii vt in futurū cōsulat admouetur. Inter ip̄a aduersa quibus vix coartata est et cōclusa; anima respicit vocat malos esse et in periculis tātis non de se magis sed de altero iudicare. Indignamini indignari deū quasi aliquid boni male viuendo mereamini; quasi nō omnia ista que accidunt minora adhuc sint et leuiora peccatis vestris. Qui alios iudicas aliquē esto et tibi iudex; cōscientie tue latebras intueri; immo qz nullus tā delinquendi vel p̄dor est et si peccatur quasi magis p̄ ipsis peccatis placeat; qui p̄spicuas et nud⁹ videris a cunctis et ipe te

respice. Sunt enim supbia inflat⁹ es; aut auaritia rapax aut iracūdia seu⁹; aut alea p̄dig⁹; aut violētia temulēt⁹; aut linore inuid⁹; aut libidine incest⁹; aut crudelitate violēt⁹; et miraris i p̄gnal generis humani irā dī crescere cū creseat cotidie qd̄ puniatur. Doctē que reris exurgere quasi nō et si exēna de barbaris arma et pericula cōprimant ferocius intus et graui⁹ de calūnijs et iniurijs potentiū cuiū domesticę impugnationis tela grassent. De sterilitate aut fame quereris quasi famē maiore siccitas q̄ rapacitas faciat; quasi si de captatis anovarū icremētis et p̄ciorū cumul⁹ flagratio et iopie excreseat ardor. Queris claudi humbub⁹ celū cū sic horrea claudat i terris; queris min⁹ nasci q̄si que nata sunt idiōtib⁹ p̄beant. Peste et lue criminariū cū peste ip̄a et lue vel detecta sunt vel aucta crimina singulorū cū nec infirmis exhibet misericordia; et in defunctis auaritia ibiat ac rapina. ad pietatis obsequiū tumidi ad ip̄a lucra temerarij. Fugiētes morientū funera et appetētes spolia mortuorū; vt appareat i egritudine sua miseros; ad hoc forsita derelictos eē ne possint dū curant euadere. Quā perire egrū voluit qui cēsum pereūtis inuadit. Tāt⁹ cladiū terroꝝ dare si pōt inocētie disciplinā et in populū frequēti strage morientē nemo p̄sidrat se eē mortale; passim discurre rapit; occupat; p̄dādi simulatō nulla; nulla cūctatō ē; q̄si liceat q̄si oporteat q̄si ille qui nō rapit dānū et dispēdiū p̄p̄riū sentiat; sic vnusquisq̄ rapere festinat; i latroib⁹ est vtrūq̄ scelerū aliq̄ verēcūdia; audas fauces et desertas solitudines diligūt; et sic illic dlinq̄tur vt tamē dlinq̄entiū faciū⁹ tenebris et nocte velēt; auaritia palā seuit; et ip̄a audacia sua tuta i fori luce obrupre cupiditatis arma p̄stituit; in d̄ falsarij in d̄ i media ciuitate ficearij tā ad peccandum p̄cipites q̄ impune peccātes.

accusatore vel iudice metus nullus, ipu-
nitate consequuntur mali dum modesti
tacent, timent cōscij, veniūt iudica-
turi. Et ideo p̄phetā diuino spiri-
tu et instinctu rei veritas p̄mit; cer-
ta et manifesta ratiōe mōstrat; domi-
nū posse aduersā prohibere sed ne ille
subueniat merita peccātium facere.
Quid ait nō valet man⁹ domini vt
saluos nos faciat; aut grauauit aurem
vt nō exaudiat? Sed peccata vestra
inter vos et deū seperat. Et p̄pter de-
licta vestra auertit faciē suā a vobis
ne misereatur. Peccata itaq; et delic-
ta reputētur cōscientie; vulnera cogi-
tentur et desinet vnusquisq; de domi-
no; et de nobis cōqueri; si quod patit;
intelligat se mereri. Ecce idipsum q̄-
le est vnde nobiscum maxime sermo ē
q̄ nos infestatis innoxios q̄ in contu-
meliā dei impugnātis atq; opprimitis
dei seruos. Parū est q̄ furientū vari-
etate vitiorū; q̄ iniquitate feraliū cri-
minū; q̄ eruentariū cōpendio rapina-
rum vita vestra maculat; q̄ supstitutio-
nibus falsis religio vera subuertit; q̄
deus omnino nō queritur nec time-
t; adhuc insup dei seruos et maiestati ac
nomini eius dicatos iniustis p̄secutio-
nib⁹ flagellatis. Satis nō ē q̄ tu ipe
dominū n̄ colis adhuc insup eos qui co-
lūt sacrilega infestatiōe p̄sequeris. De-
um nec colis; nec colere omnino per-
mittis. Et cū ceteri qui nō tantū ista
inepta idola et manu hominis facta s̄
mulacra sed et potentia quedā et mō-
stra venerantur; tibi placeāt; sol⁹ displi-
cet di cultor. Sumāt vbiq; i tēplis ve-
stris hostiarū busta et rogi pecorū; et
dei altaria vel nulla sint vel occulta.
Coccydili et Cynocephali et lapides et
serpentes coluntur; et deus sol⁹ in ter-
ris aut nō colit; aut nō est impune; q̄
colitur. Innoxios iustos deo caros do-
mo prius. Patrimonio spoliās. Ca-
thēnis p̄mis. Carcere inclusis gladio

bestijs ignibus punis; nec s̄ altē cōten-
tus es dolorū nostrorum cōpendio ac
simplici ac veloci breuitate penarum,
ad moues lamianis corporib⁹ longa
tormenta. Multiplicas lacerādis vis-
ceribus numerosa supplicia; nec feri-
tas atq; immanitas tuā v̄sitis potest
cōtenta esse tormentis; excogitat no-
uas penas ingeniosa crudelitas, que
hec est insaniabilis carnificum rabies
que inexplēbilis libido seuitie; quin
poti⁹ elige tibi alterū de duob⁹; Chri-
stianū esse aut est crimē; aut nō est. Si
crimē est; cur nō interficis cōfitentem
si crimē nō est; quid p̄sequeris inno-
centē. Torquere enim debui si nega-
rem. Si penā tuā metuēs id q̄ pri-
us fuerā et q̄ deos tuos non coluerā
mēdacio fallente celarem; tūc torquē-
dus fuisset; tūc ad cōfessionē criminis
vi doloris adigēdus; sicut in ceteris
questionib⁹ torquētur rei qui se ne-
gant crimine quō accusant teneri; vt
facinoris veritas que indice voce nō
p̄mittit; dolore corporis exprimat.
Nunc vero cū spōte p̄fitear; et clamē
et crebris ac repetitis identidē vocib⁹
Christianū me esse cōtester quid tor-
mēta admones cōfiteri; et deos tuos
nō i abditis et secretis locis; sed palā
s̄ publice; s̄ i foro ipso magistratib⁹ et
p̄sib⁹ audietib⁹ destruēt; vt et si pa-
rum fugrat q̄ i me pri⁹ criminaberis
creuerit q̄ et odisse et punire plus de-
beas q̄ dū me xp̄ianū celebri loco et
populo circūstare p̄nitio et vos et de-
os vestros clara et publica p̄cona-
tione cōfundo. Quid te ad infirmita-
tē corporis vertis; qui cū terrene car-
nis ibecillitate p̄cendis. Cū animi vi-
gore cōgredere virtutē mētis in frige-
fide d̄strue disceptatione si potes vice
vice ratione. Vel si quid dijs tuis inu-
mis et potestatis ē ipsi in vltionē suā
surgant; ipsi se suā maiestate defendāt.
Aut quid p̄stare colentibus possint q̄

se te non colētib⁹ vindicare n̄ possunt.
Nam si eo qui vindicatur pluri⁹ est il
le qui vindicat; tu dijs tuis maior es.
Si autem ijs qui colis maior es non
tu illos colere sed ab ip̄is coli debes;
timere vt domin⁹. Sic illos lesos vl
tio nostra defendit quomodo et clau
sos ne pereant tutela vestra custodit.
Inde te eos colere quos ip̄se d̄fen
dis. Inde te tutela d̄ ijs sperare quos
tu tueris. O si audire eos velles et
videre quādo a nobis adiurāt ⁊ tor
quentur spiritalib⁹ flagris et verbor⁹
tormentis de obsessis corporib⁹ eiciū
tur. quādo euitates et gemētes voce
humana et potestate diuina flagella ⁊
verbera sentientes venturum iudi
cium cōfiteñt. Veni et cognosce esse
vera; que dicim⁹; et quia sic deos co
lere te dicis; vel ip̄is quos colis cre
dere; aut si volueris et tibi credere de
te ip̄so loqueſ. audiet te qui nunc tu
um pecc⁹ obsedit; qui illic mētem tuā
ignorantie nocte cecauit; videbis nos
rogari ab eis quos tu rogas; timeri
ab eis quos tu times. quos tu ado
ras. Videbis sub man⁹ nostras stare
vinctos et tremere captiuos; quos
tu suspicis et veneraris vt dominos.
Certe vel sic confundi in istis errorib⁹
tuis poteris; quando cōspexeris
et audieris deos tuos quid sint inter
rogatione nostra statim pcedere; ⁊ p
sētib⁹ licet vobis p̄stigas uias et
fallacias suas non posse celare. Que
ergo mēt̄is ignauia est immo que desi
pientū ceca et stulta demētia ad lucē
de tenebris nō venire; et mortis eter
ne laqueis vinctos spem nolle immor
talitatis excipere; nō metuere deum cō
minantem ⁊ dicentē. Sacrificās dijs
eradicabitur nisi domino soli; et itē
adorauerunt eos quos fecerūt digiti
eorum et incuruat⁹ est homo et humi
liat⁹ est vir et nō laxabo illis. Quid
te ad falsos deos humilias et inclinas

Quid ante inepta simulacra et figmē
ta terrena captiuū corpus incuruas;
Rectum te deus fecit. et cum cētera
animalia p̄na et ad terram situ vergē
te dep̄ssa sint; tibi sublimis stat⁹ et ad
celum atq; in deum tuū vult⁹ erectas
est. Illuc intueri illuc oculos tuos eri
ge. In sup̄nis deū quere vt carere in
feris possis ad alta et celestia suspen
sum pectus attolle. Quid te in lap
sum mortis cū serpēte quē colis ster
nis. Quid in ruinā diaboli p̄ ip̄sum ⁊
cum ip̄o cadis. Sublimitatem serua
qua natus es. Perseuera talis qua
lis a deo factus es. Cū statu oris ⁊ cor
poris animū tuū statue. vt cognosce
re deum possis te ante cognosce. Re
linque idola; que humanus error in
uenit. Ad deū cōuertere quē si iplora
ueris; subuenit Christo crede quē viui
ficandis ac reparandis nobis pat̄ mi
sit. Ledere seruos dei et Christi p̄secu
tionibus tuis desine; quos lesos vl
tio diuina defendit. tamen est q; nemo no
strum quando apprehenditur relucta
tur. nec se aduersus iniustam violenti
am vestrā quāuis nimis et copiosus
noster populus vlciscit. Patiētes fa
cit de secutura vlcione securitas inno
cētes nocētib⁹ cedūt. Insonites pe
nis et cruciatib⁹ acquiescūt; certi ⁊ fi
dētes quod inultū nō remaneat quod
cūq; p̄petimur. q̄nto q; maior fuerit p̄
secutionis iniuria tāto et iustior fiat et
grauior p̄ p̄secutōe vdicta. Nec vn
q; ip̄iorū scelere i nostrū nomē exurgi
tur vt n̄ statū diuinit⁹ vdict⁹ comite
tur. Ut memorias n̄ teneam⁹ atiquas
et vltiōes p̄ cultorib⁹ dei sepe repeti
tas; nullo vocis p̄conio reuoluamus;
documētū recētis rei satis ē q; sic ce
lerit qd̄q; i tāta celeritate sic grādē
nup̄ secuta d̄fensione; ruinis regū iac
turis opū dispēdio militū diminutione
castrorum. Nec hoc casu accidisse
aliquis existimet aut fuisse fortitum

propter eum iam pridem scriptura diuina posuerit et dixerit: Mibi vindicta ego retribuam; dicit dominus; et iterum spiritus sanctus promoneat et dicat ne dixeris vlciscar me de inimico meo sed expecta dominum ut tibi auxilio sit. Unde clarum est atque manifestum quod non pro nos sed pro nobis accidunt cuncta ista que de dei indignatione descendunt. Nec ideo quis putet Christianos ipsi qui accidunt; non vindicari quod et ipsi videant in cursione perstringi. Idem de aduersis mundi ille sentit cui et leticia et gloria omnis in mundo est. Ille meret et deflet si sibi male sit in seculo cui bene non potest esse post seculum; et viuendi finis omnis hic capis; cuius hic solatium omne finitur. Cuius caudex et brevis vita hic aliquam dulcedinem proutat voluptatum; quando istic recesserit pena iam sola superest ad dolorem. Ceterum nullus hic dolor est de in cursione malorum presentium quibus fiducia est futurorum bonorum. Denique nec consternamur aduersis nec frangimur nec dolemus neque in villa aut rerum date; aut corporum valitudine miserramus; spiritu magis quam carne viuantes firmitate animi infirmitate corporis vincimus. Per ipsa que nos cruciant et fatigant probari et corroborari nos scimus; et confidimus. Putatis nos aduersa vobiscum equaliter perpeti quando eadem aduersa videtis a nobis et vobis non equaliter sustineri. Apud vos impatientia clamorosa semper et querula est; apud nos fortis et religiosa patientia quiescit semper et semper in deum grata est; nec quicquam istinc letum aut prosperum sibi vindicat sed mitis et lenis et contra omnes fluctuantis mundi turbines stabilis diuine pollicitationis tempus expectat. Quam diu enim corpus hic permanet commune cum ceteris sit; necesse est et corporalis conditio communis; nec separari generi hu-

mano ab invicem datur nisi istinc de seculo recedatur. Intra unam domum boni et mali interim permixti. Quicquid intra domum venerit pari sorte perpetimur donec cui temporalis fine completum ad eterne vel mortis vel immortalitatis hospitium deuidamur. Non ergo ideo ideo copares vobis et equales sumus; quod in isto adhuc mundo et carne constituti mundi et carnis incommoda vobiscum pariter incurrimus. Nam cum in sensu doloris sit omne quod punit; manifestum est cum non esse participem penę tue; quem videas tecum equalis non dolere. Viget apud nos spei robur et firmitas fidei; et inter ipsas seculi labentis ruinas erecta mens et immobilis virtus; et nunquam nisi leta patientia et de deo suo semper anima secunda; sicut per prophetam spiritus sanctus loquitur et hortatur spei ac fidei nostre firmitatem celesti voce corroborans. Ficus inquit non afferet fructum; et non erit generatio in vineis. Mentietur opus oliue; et capi non prestabunt frumentum. Deficient a stabulo oves; et non erunt in presepibus boues. Ego autem in domino exultabo et gaudebo in deo salutari meo. Dei hominem et cultorem dei subnitum spei veritate; et fidei stabilitate fundatum negat mundi huius et seculi infestationibus commoueri. Vineam licet fallat et olea decipiat; et herbis ficitate morientibus estuans campus areseat. Quid hoc ad christianos quod ad fidei seruos quos paradisi inuitat; quos gratia omnes et copia regni celestis expectat. Exultant semper in domino et letant et gaudent in deo suo et mala atque aduersa mundi fortiter tolerant dum bona et prospera sua prospectant. Nam qui exposita natiuitate terrena spiritu recreati et renati sumus; nec iam mundo sed deo viuimus; non nisi cum ad deum venerimus dei munera et promissa capiemus; et tamen per arcendis hostibus et

8
himbribus ipetrandis et vel auferendis
ve reperiendis aduersis rogatus per preces
fundimus. Et per pace ac salute vestra
ppicientes et placantes dominum diebus
ac noctibus iugiter atque instanter oramus.
Nemo igitur itaque blandiatur quod nobis et
pphanis dei cultoribus et deo aduer-
santibus sit, interim per equalitatem carnis
et corporis laborum secularium conditio
communis ut ex hoc opinetur non omnia
ista que nunc accidunt vobis irrogari cum
de ipsius predicatione et prophetica contesta-
tione ante predictum sit venturam super in-
iustos iram dei persecutiones que nos
humanitus lederent non de futuras; sed
ultiones que lesos diuinitus defenderet
secuturas et quanta sunt que istuc per no-
bis interim fiunt. In exemplum aliquod
datur ut dei vindicta ira noscat. Ceterum
retro est iudicii dies que scriptura san-
cta denuntiat dicens. Uultate primum est
enim dies domini; et obtritio a deo ade-
rit. Ecce enim dies domini venit infa-
nabilis indignationis et ire; Donare
orbem terre desertum et peccatores per-
dere ex eo. Et iterum, Ecce dies domini
venit ardens velut clibanus ignis, erunt
que omnes alienigene et omnes iniqui
ut stipula; et succendet illos adueniens
dies dicit dominus. Succedi et crema-
ri alienigenas premit dominus id est alie-
nos a diuino genere et pphanos spiri-
taliter non renatos; nec dei filios factos.
Euaere enim eos solos posse qui renati
et signo Christi signati fuerint alio in lo-
co dominus loquitur quando ad vastationem mun-
di et interitum generis humani angelos
suos mittens grauius in ultimo comminat
dicens. Uadite et cedite et nolite perire
oculis vestris. Nolite misereri seniori-
b; atque iuuenib; et virgines et mulie-
res et paruulos interficite ut deleantur.
Omne autem super quem signum scriptum
est ne terigeritis. Quod autem sit hoc
signum et qua in corporis parte positum ma-
nifestat alio in loco dominus dicens. Trā-

si media Hierusalem et notabis signum
super fratres virum qui ingemunt et me-
rent propter iniquitates que fiunt in me-
dio eorum. Et quod ad passionem et sangui-
nem Christi pertineat hoc signum et ille sal-
uus atque incolumis reseruet; quisque in
hoc signo inueniet item dei testimonio
comprobat; dicetis; Et erit sanguis in
signum vobis super domos in quibus ibi
eritis; et videbo sanguinem et pregam
vos; et non erit in vobis plaga diminu-
tionis; cum percutiam et ceteram terram. Egip-
ti. Quod autem ante oculum agno pres-
cessit in imagine impletur in Christo secu-
ra postmodum ut veritate; illic percussa
Egipto Iudaice populus euadere non ni-
si sanguine et signo agni potuit ita cum
vastari ceperit mundus et percuti quisque
in sanguine et signo Christi inuentus fue-
rit; solus euadet. Respicite itaque dum te-
pus est ad veram et eternam salutem; et
quia iam mundi finis in primo est ad
dominum deum mentes vestras dei timo-
re conuertite. Nec vos delectet in secu-
lo iter iustos et mites importes ista et
vana dominatio quam et in agro inter cul-
tas et fertiles segetes lolium et auena
dominet; nec dicatis mala accidere quod
dij vestri a nobis non colantur. Sed scia-
tis esse hanc ire dei censuram ut qui bene-
ficiis non intelligit; vel plagis intellaga-
tur. Deum vel sero querite quod iam prae-
dixit prophetam deus promones hortatur et dicit.
Querite dominum; et viuere anima ve-
stra. Deum vel sero cognoscite quod Chri-
stus adueniens hoc admonet docetque
dicens. Nec est autem vita eterna ut cog-
noscatur te solum verum deum et quem
misisti Iesum Christum. Credite illi qui
hec omnia futura praedixit. Credite illi
qui credentibus premium vite eterne
dabit. Credite illi qui omnino non fal-
lit. Credite illi qui incruentis eterna
supplicia gehenne ardoribus irroga-
bit. Que tunc erit fidei gloria
que penam perfidei. Cum iudicii dies
B i

venerit; que leticia credentū; que in esti-
cia p̄fidorū; noluisse istic p̄r credere
et vt credāt iam redire nō posse; Cre-
mabit addictos ardens semp gehenna
et viuacib⁹ flāmis vorax pena; nec erit
vnde habera tormēta vel requiem pos-
sint aliquando vel finē. Seruantur cū
corporib⁹ suis anime infinitis cruciari
bus ad dolorē. Spectabitur illic a no-
bis semp qui hic nos spectauit ad tem-
pus; et in p̄secutionib⁹ factis oculorū
crudelium; breuis fructus p̄petua visi-
one p̄pensabit; secundū scripturę sanc-
te fidem dicētis; Termis eorū nō mo-
rietur et ignis eorū non extinguet; et
erūt ad visionē vniuerse carni. Et ite-
rum; Tunc stabūt iusti in magna cōstā-
tia aduersus eos qui se angustiauerūt
et qui abstulerūt labores eorū. Uiden-
tes tur babūtur timore horribili et mi-
rabunt in subitatione in spate salutis;
dicantes inter se penitentiam agētes
et p̄ angustia spiritus gementes. Hi
sunt quos aliqui habuim⁹ in derisum ⁊
i similitudinē i p̄petuū. Nos in sensari
vitā illorū estimabam⁹ isaniam et finē
illorū sine honore. Quomō ergo cō-
putati sunt inter filios dei; et inter sanc-
tos fors illorū est; Ergo errauimus a
via veritatis; et iusticie lumē non luxit
nobis; et sol non ortus est nobis. Lassa-
ti sum⁹ in iniquitatis via et p̄ditionis
et ambulauimus solitudines difficiles
viā autem domini ignorauim⁹. Quid
nobis p̄fuit supbia; aut quid diuitiarū
iactacō v̄tulit nobis; Trāsierunt om-
nia illa tāq̄ vmbra. Erit tūc sine fruc-
tu penitētia et dolor pene et inanis plo-
ratio et inefficax deprecatio. In eternam
penā sero credūt qui in vitā eternā cre-
dere noluerūt. Securitati igit et vite
dum licet p̄uidere. Offerimus vobis
animi et cōsiliū nostri salutare munus;
Et q̄z odisse non licet nobis; et sic i deo
plus placem⁹ dum nullā p̄ iniuria vi-
cem reddimus; Mortamur dū facul-

tas adest dū adhuc aliud de seculo sup-
est deo satisfacere; et ad vere religiōis
cādidam lucē de p̄fundo tenebrose su-
perstitiōis emergere. Non inuidemus
cōmōis vestris; nec beneficia diuina ces-
lamus. Odīs vestris beniuolentiam
reddimus; et p̄ tormētis; ac supplicij
que nobis inferuntur salutis iter de-
mōstram⁹. Credite et viuite ⁊ qui nos
ad temp⁹ p̄sequimini in eternū gaude-
te nobiscū. Quādo istinc excessum fue-
rit; nullus iam loc⁹ penitētie est; null⁹
satisfactiōis effectus; hic vita aut amit-
titur; aut tenetur; hic saluti eterne cul-
tu dei et fructu fidei prouidetur. Nec
quisq̄ aut peccatis retardet aut amissis
quominus veniat ad cōsequendā salu-
tē. In isto adhuc mūdo manēti penitē-
tia nulla sera est. Idatet ad indulgenti-
am adit⁹; et querētib⁹ atq̄ intelligen-
tib⁹ veritatem facilis accessus est. Tu
sub ip̄o licz exitu et vite temporalis oc-
casu p̄ delictis roges et deū qui vnus
et verus est cōfessione et fide eius ag-
nitionis implores veniam cōfitei dat;
et credēt indulgentia salutaris de di-
uina pietate cōcedit et ad immortalit-
tatem sub ip̄a morte trāstur. Hāc gra-
tiā Chrīst⁹ imp̄it; hoc munus miseri-
cordie sue tribuit subegēdo mortē tro-
pheo crucis redimēdo credentē precio
sanguinis sui; recōsiliando hominē deo
patri viuificādo mortalem regenerati-
one celesti. Nunc si fieri potest sequa-
mur omnes; huius sacramēto et signo
cēseamur; hic nobis viam vite aperit;
hic ad paradysum reduces facit; hic ad
celorum regna p̄ducit. Cum ip̄o semp
viuemus et facti p̄ ipsum filij dei; cū ip̄o
so sp̄ exultabim⁹ ip̄i⁹ cruore reparati.
Erūm⁹ Christiani cū Christo simul glo-
riosi de deo patre beati; de p̄petua vo-
luptate letātes sp̄ i cōspectu di; ⁊ agē-
tes dō gratia sp̄; neq̄z enī poterit nisi ⁊
let⁹ sp̄ eē ⁊ grat⁹ q̄ cū morti fuiss⁹ ob-
noxi⁹ fact⁹ ē immortalitate secur⁹. Amē

De pietatis opere
et elemosina. xlii.

Multa et magna sunt fratres carissimi beneficia diuina quibus in salutem nostram dei patris et Christi larga et copiosa clementia et operata sit et semper operetur; quod conseruandis et vni-
ficandis nobis pater filium misit, ut reparare nos posset quod filius missus esse et hominis filius voluit ut nos filios dei faceret; Humiliavit se ut populum qui prius iacebat; erigeret. Vulneratus est; ut vulnera nostra sanaret; Seruiuit; ut ad libertatem seruientes ex-
heret. Mori sustinuit; ut moriens im- mortalitatem mortalibus exhiberet. Multa hec sunt et magna diuine misericordie munera. Sed adhuc qualis prouidentia illa et quanta clementia Christi est; quod vobis salutari ratione prospicitur ut homini qui redemptus est reseruando plenius consolatur. Nam cum dominus adueniens sanasset illa que Adā por-
tasset vulnera; et venena serpentis anti- qua curasset legem dedit sano; et precipit ne ultra peccaret; ne quid peccatum igrati-
uius eveniret. Coartati eramus et in angustiam innocentie prescriptione conclusi; nec habebat quid fragilitatis humane in-
firmitas atque imbecillitas faceret nisi iterum pietas diuina subueniens iusticie et misericordie operibus ostendit viam quam dā tuēte salutis aperiret; ut sordes per modum quaslibet contrahimus elemosinis ablueret. Loquitur in scripturis spiritus sanctus et dicit. Elemosinis et fide delicta purgantur. Non utique illa delicta que fuerant ante contracta. Nam illa Christi sanguine et sanctificatione purgantur. Ite denuo dicit. Sicut aqua extinguit ignem; sic elemosina extinguit peccatum. Idcirco ostendit quoque et probat quod sicut la-
uacro aque salutaris gehēne ignis ex-

tinguit; ita elemosinis atque operationibus iustis delictorum flamma sopit. Et quod semel in baptisma remissa peccatorum dat; assidua et iugis operatio baptismi instar imitata dei rursus indulgentiam largitur. Hoc et in Euangelio dominus docet. Nam cum denotarentur discipuli eius quod ceteret; nec prius manus lauissent respondit; et dixit. Qui fecit quod in-
tus est fecit et quod foris est; verum date elemosinam et ecce munda sunt omnia vobis; docēs scilicet et ostēdēs nisi manus laudas eē sed species et sordes in-
trinsecus potius quam extrinsecus diluendas. Verum qui purgauerit quod est intus; cum quoque id quod est foris repurgasse et emundata mente cute quoque mundum esse cepisse et corpore. Porro autem monēs et ostēdēs vnde mundi et purgati esse possimus addidit elemosinas esse faciendas. Misericors docet ac monet mi-
sericordiam fieri. Et quod seruare querit quos magno redemit pretio post baptis-
mi gratiam sordidatos docet denuo posse purgari. Agnoscamus itaque fratres carissimi diuine indulgentie munus salu-
bre et emundandis purgandisque peccatis nostris qui sine aliquo consciencie vulne-
re esse non possumus; in medelis spiritalibus vulnera nostra cures. Nec quisque sic sibi blandiatur de puro atque imaculato corde ut innocentia sua fretus medicinam non putet esse adhibendam vulneribus; Cum scriptum sit; quis gloriabitur castum se habere cor. Aut quis gloriabitur mundum se esse a peccatis. Et iterum in Epistola sua Iohannes ponat et dicat. Si dixerim quod peccatum non habemus nosmetipsos decipimus et veritas in nobis non est. Si autem confessi fuerimus peccata nostra fidelis et iustus est dominus qui nobis peccata dimittat. Si autem nemo esse sine peccato potest; et quisque se in-
culpatum dixerit aut superbus aut stultus estque necessaria quam benigna est clementia di-
uina que cum sciat deesse sanatis quedam

postmodū vulnera dedit curādis de-
nuo sanandisq; vulnerib⁹ remedia sa-
lutaria: Quāq; deniq; fratres carissimi
admonitio diuina cessauit nūq; tacu-
it quominus in scripturis sanctis tam
veterib⁹ q; nouis semp et ubiq; ad mi-
sericordie opera dei popul⁹ puocaret:
et canēte atq; exhortāte spiritus sancto
quisq; ad spem regni celestis instruit
facere elemosinas iubere. Dādat et
p̄cipit Isaie deus: Exclama inquit in
fortitudine et noli p̄cere: sicut tyba ex
alta vocē tuā: et nūtia plebi mee pecca
ta eorū: et domui Iacob facinora eorū
Et cū peccata ei⁹ sua exprobari p̄cepis
set cūq; eorū facinora pleno indignati
onis ipetu ptulisset: dirissetq; ad eos
nec si orationib⁹ et p̄cibus et ieiunijs
uterētur satisfacere pro delictis posse:
nec si in cilicio et cinere voluerētur irā
dei posse lenire in nouissima tamē p̄te dē
mōstrās solis deū elemosinis posse pla
cari addidit dicēs. Frange esuriētī pa
nē tuū: et egenos sine tecto induc i do
mū tuā. Si videris nudū: vesti eū: et
domesticos seminis tui non despicies.
Tūc erūpet temporaneū lymē tuum et
vestimēta tua cito orientur. et p̄bit an
te te iusticia. et claritas dei circūdabit
te. Tūc exclamabis et deus exaudiet
te dum adhuc loqueris. dicet tibi ecce
adsum. Remedia p̄piciādo deo ipsius
dei verbis data sunt quid deberēt face
re peccātes magisteria. diuina docue
rūt. Operationib⁹ iustis deo satisfieri
misericordie meritis peccata purgari
et apud Salemonē legim⁹. Conclude
elemosinam in sinu pauperis et hic p
te exorabit ab oī malo. Et iterū: Qui
obturat aures ne audiat imbecillum,
et ipse iuocabit dominū ⁊ non erit qui
exaudiat eū. Neq; enim p̄mereri mi
sericordiā domini poterit, qui miseri
coris ipse non fuerit. aut impetrabit de
diuina pietate ad in p̄cib⁹ qui ad p̄e
cē pauperis n̄ fuerit human⁹. Quod

item in psalmis spiritus sanct⁹ declarat
et pbat dicēs: Beat⁹ qui intelligit su
per egenū et pauperē: in die mala libe
rabit eū domin⁹. Quorū p̄ceptorū me
mor Daniel cū Rex Nabuchodonosor
aduerso somnio terret⁹ estuaret p̄auer
tendis malis ac diuina ope ipetranda
remediū dedit dicēs. p̄pterea Rex con
siliū meū place at tibi. ⁊ peccata tua ele
mosinis redime et in iustitias tuas mi
serationib⁹ pauperū et erit de⁹ p̄cens
peccatis tuis. Cui rex nō obtēperans
aduersa que viderat et infesta p̄pessus
est. que euadere et vitare potuisset: si
peccata sua elemosinis redemisset. Ra
phael quoq; angel⁹ paria testat et vt
elemosina libēter ac largiter fiat hor
tatur dicēs. Bona est oratō cū ieiunio
et elemosina. q; elemosina a morte libe
rat et ipsa purgat peccata. Ostēdit ora
tiones nostras ac ieiunia minus posse.
nisi elemosinis adiuent. De peccationes
solas parū ad ipetrādum valere: nisi
factorū et operū accessione satient. Re
uelat angel⁹ et manifestat ⁊ firmat ele
mosinis p̄titiones nostras efficaces fi
eri: elemosinis vitā d̄ p̄iculo redimi: ele
mosinis an imas a morte liberari: Nec
sic fratres carissimi ista p̄ferim⁹: vt nō
qđ Raphael angel⁹ dixit veritatis tes
timonio cōprobemus. Sic in actibus
apostolorū facti fides posita est: ⁊ qđ ele
mosinis nō tantū a secūda sed a prima
morte aie liberētūr gesse et iplete rei
p̄batione cōptum est. Tabita ope
rationib⁹ iustis et elemosinis p̄stādis
plurimū dedita: cum infirmata esset et
mortua ad cadauer exaime Petrus ac
cit⁹ est. Qui cū ip̄gre pro Apostolica
humanitate venisset circūsteterūt cum
vidue scētes et rogātes pallia et tuni
cas et omnia illa que pri⁹ sumptuerant
indumēta mōstrātes: nec p̄d̄functa su
is vocib⁹ s; ipi⁹ opib⁹ d̄p̄cantes. Sē
fit petr⁹ impetrari posse: quod sic p̄ete
bat. nec d̄futurū christi auxiliū vidēis

de p̄cātib⁹: qm̄ esset ī viduis ip̄e vestit⁹
Cum itaq; genibus nixus orasset ⁊ vi-
duarum ac pauperū idone⁹ aduocatus
legatas sibi p̄ces ad deum ptulisset cō-
uersus ad corpus quod in tabula iā lo-
tum iacebat: Tabita inquit exurge in
nomine Ihesu Christi. nec desuit De-
tro quomin⁹ statim fieri auxiliū qui ī
Euāgelio dari dixerat quicquid fuiss⁹
eius nomine postulatū. Mors itaq; su-
spendit⁹ et spiritus redditur et miran-
tibus ac stupentib⁹ cūctis ad hanc de-
nuo lucem rediuiū corpus animatur.
Tantū potuerūt misericordie mihi ita
tantū opera iusta valuerūt. Que labo-
rantib⁹ viduis largita fuerat subsidia
vivendi meruit ad vitam viduarū pe-
titione reuocari. Itaq; ī Euāgelio do-
minus doctor vite nostre ⁊ magister sa-
lutis eterne viuificās credentū popu-
lū et viuificatis consilens in eternum
inter sua diuina mandata et p̄cepta ce-
lestia nihil crebrius mādat et p̄cipit q̄
ut insistant⁹ elemosinis dādis. nec ter-
renis possessionibus incubemus: s; ce-
lestes thesauros poti⁹ recōdam⁹. Vē
dite inquit res vestras et date elemosi-
nam: et iterū. Nolite vobis thesauros
cōdere sup̄ terram vbi tinea et comeſtu-
ra exterminat. et vbi fures effodiunt
et furantur Thesaurizate autē vobis
thesauros ī celo vbi neq; tinea neq; co-
meſtura exterminat. et vbi fures non
effodiunt nec furantur. Vbi enim fue-
rit thesaurus tuus ibi erit et cor tuum
Et cū obseruata lege p̄fectū et cōsum-
matū vellet ostendere si vis inquit per-
fectus esse vade et vende omnia tua et
da pauperibus ⁊ habebis thesaurum
in celo et veni sequere me. Item alio
loco negociatorem celestis gratie et cō-
paratorē salutis eterne distractis oī-
bus rebus suis p̄ciosam margaritam
hoc est vitam eternam Christi cruore
p̄ciosam de quātitate patrimonij sui di-
cit debere mercari. Simile ē inquit re-

gnū celorū homini negociatori querē-
ti bonas margaritas: Vbi autē inue-
nit p̄ciosam margaritā abiit et vendi-
dit omnia quecūq; habuit ⁊ emisit eam
Eos deniq; ⁊ Abrahe filios dicit quos
in viuādis alendisq; pauperib⁹ opera-
rios cernit. Nam cū zachheus dixisset
ecce dimidiū ex substantia mea do ege-
nis et si cui quid fraudauī quadruplū
reddo respondit Iesus et dixit. Quia
salus hodie huic domui facta est: quo-
niam et hic filius est abrahe. Nam si
Abrahā credidit deo et reputatū est ei
ad iusticiā: Vtiq; qui secūdu p̄ceptum
dei elemosinā facit deo credit. Et qui
habet fidei veritatem seruat dei timo-
rem. Qui autē dei timorē seruat: in mi-
serationib⁹ pauperū deū cogitat. Ope-
ratur enim ideo q̄ credit: q̄ scit vera
esse que p̄dicta sunt verbis dei nec scri-
pturā sacrā posse mentiri. Arbores in-
fructuosas idest steriles homines excē-
di et in ignem mitti misericordes autē
ad regnum vocari. Quia et in alio lo-
co operarios et fructuosos fideles ap-
pellat: infructuosos vero et sterilib⁹ fi-
dem derogat dicens. Si iniusto mam-
ona fideles non fuistis: quod est verum
quis credet vobis: Et si in alieno fide-
les non fuistis qd ē vestrū quis dabit
vobis: Si vereris et metuis ne si ope-
rari plurimū ceperis patrimonio tuo
larga operatiōe finito ad penuriā for-
te redigaris: esto in hac p̄te intrepidus
esto secur⁹: finiri non pōt vnt⁹ in vsus
Christi ip̄edit: vñ op⁹ celeste celebraſ
Nec hoc tibi de meo spondeo sed d̄ scri-
pturā sanctarū fide ⁊ diuine pollici-
tatiōis auctoritate p̄mitto. Loquit⁹ p̄ sa-
lomōnē spiritus sanct⁹ ⁊ dicit. Qui dat
pauperib⁹ nūq; egebit. qui autē auer-
tit oculos suos in magna penuria erit.
Distēdens misericordes atq; operātes
egere nō posse: magis porcos ⁊ steriles
ad inopiam postmodū deuenire. Item
Beatus apostolus Paul⁹ dominice

inspiratiōis gratia plen⁹: q̄ administrat
 iquit semen seminati et panem ad edē
 dum p̄stabit et multiplicabit seminati
 onēm vestrā et augebit incrementa fru
 gū iusticie vestre in omnib⁹ locuplete
 mini. Et iterū administratio h⁹ officij
 non tantū supplebit ea que sanctis de
 sunt fide: sed rābūdabit p̄ multas gra
 tiarum actiones in dominum. Quoni
 am dum gratiarū actio ad deum p̄ ele
 mosinis atq; orationib⁹ nostris paupe
 rum oratione dirigī: census operantis
 dei retributione cūmulatur. Et domi
 nus in Euāgelio iam tūc eiusmodi ho
 minum corda cōsiderans et p̄fidis at
 q; incredulis p̄scia voce denūtiāns cō
 testat: et dicit. Nolite cogitare dicētes
 quid edemus: aut quid bibemus: aut
 quid vestiēmur. Nec. n. natiōes que
 runt. Scit autem pater vester qz om
 nium horū indigeris. Querite primū
 regnum dei: et iusticiā eius et hec om
 nia apponent vobis. Eis omnia appo
 ni dicit et tradi qui regnū et iusticiam
 dei querūt. Eos enim dominus cū iu
 dicij dies venerit ad p̄cipiendū regnū
 dicit admitti: qui fuerint in Ecclesia ei
 us operati. Metuis ne patrimonium
 tuū forte deficiat si operari ex eo largi
 ter ceperis et nescis miser quia dū ti
 mes ne res familiaris forte deficiat: vi
 ta ipsa et iālus deficit. et dū ne quid d
 rebus tuis minuatur attendis non re
 spicis q̄ ipse minuaris amator magis
 māmone q̄ anime tue: vt dum times
 ne forte patrimonium tuum p̄das ipse p̄
 patrimonio tuo pereas. Et ideo bene
 Apostolus clamat et dicit. Nihil inty
 limus in hunc mūdum. verū nec aufer
 re possumus. Dantes autem exhibi
 tionem et tegumentū his cōtenti sum⁹
 Nam qui volūt diuites fieri: incidunt
 in temptationē et in muscipulas et in
 desideria multa et nociua que mergūt
 hominem in p̄ditionem et in interitū.
 Radix enim omnium malorū cupiditas

est. quam quidam appetentes nolunt
gauerūt a fide et inseruerūt se doli-
bus multis. Metuis ne patrimonium
tuum forte deficiat: si operari et eo lar-
giter ceperis: Quando enim factū est
vt iusto possent deesse subsidia: cū scrip-
tum sit: nō occidet fame dominus ani-
mam iustā: Melias in solitudine coruū
ministratibus pascitur et Danieli in la-
cu ad leonū predam iussu regis inclu-
so prandiū diuinitus apparat: et tu me-
tuus ne operanti et deum pmerenti de-
sit alimentum: Quando ipse in Euāge-
lio ad exprobatōnē eorū quib⁹ mens-
dubia est et fides pua cōtēstetur: et di-
cat: aspicite volatilia celi quoniam non
seminant neq; metūt neq; colligūt in
horrea et parēr vester celestis alit illa
Nonne vos pluris estis illis: Volu-
cres deus pascit. et passeribus alimen-
ta diuina p̄stamur. et quibus null⁹ di-
uine rei sensus est: eis nec pot⁹ nec ci-
bus deest: Tu Christiano tu dei seruo
tu operibus bonisredito tu dominio
suo caro aliud putas de futurū: Nisi si
putas q; qui Christū pascit et Christo
ipse non pascitur: Aut eis terrena de-
runt quibus celestia et diuina tribuū-
tur: vnde hec incredula cogitacō: et vñ
ipia et sacrilega ista meditacō: Quid
facit in domo fidei p̄fidum pecc⁹: quid
qui Christo omnino non credit appel-
latur et dicitur Christianus: Pharisei
tibi magis cōgruit nomen. Nam cum
dominus i Euāgelio de elemosinis dis-
putaret: et vt nobis amicos de terre-
strib⁹ lucris puida operatione facere-
mus: qui nos postmodū in tabernacu-
la eterna susciperent fideliter et salubri-
ter p̄moneret: addidit p⁹ hec scriptu-
ra dicens. Audiebant autē hec omnia
Pharisei qui erant cupidissimi et irridē-
bāt Quales nūc quosdam in Ecclesia
videmus quorū p̄cluse aures et corda
obsecata null⁹ d̄ spiritalib⁹ ac salutarib⁹
monitū lūmē admittūt d̄ q̄b⁹ mirari n̄

11
oportet q̄ contemnant in tractatibus
seruū: quando a talibus ipsum domi-
num videamus esse cōtēptum. Quid
tibi istis ineptis et stultis cogitationi-
bus plaudis quasi metuz sollicitudine
futurozū ab opib⁹ retarderis: Quid
vmbraz p̄stigias quasdam vane exau-
sationis obtēdis: Cōfiteri immo que
vera sunt: et quia scientes non potes
fallere secreta et abdita mentis expro-
me. Obsederunt animū tuum sterilita-
tis tenebre. et recedēte inde lumine ve-
ritatis carnale pectus alta et p̄fundo
auaricie caligo cecauit. Pecunie tue cap-
tiuus et seru⁹ es. Lathenis cupidita-
tis ⁊ vinculis alligatus es et quem iā
soluerat Christus deuio vincit⁹ ē. Ser-
uas pecuniam que te seruata non ser-
uat. Patrimoniu cumulas quod te pō-
dere suo onerat nec meministi quid de-
us responderit diuiti exuberantium
fructuū copiam stulta exultatione iac-
tanti. Sulte inquit hac nocte exposto-
latur aia tua a te: Que ergo p̄parasti:
cui erunt: quid diuitijs tuis solus in-
cubas: Quid in penam tuam patrimo-
nij tui pondus exaggeras: vt quo locu-
pletior seculo fueris pauperior deo fias
redditus tuos diuide cum domino do-
tuo Fructus tuos p̄tine cum Christo.
Fac tibi exp̄fessionū terrestriu pro-
uentu Christum p̄cipem vt et ille si-
bi faciat regnozū celestium coherede.
Erras et falleris quisq̄ te in seculo di-
uite credis. Audi in Apocalipsi domi-
ni tui vocem: eiusmodi homines iustis
obiurgationib⁹ increpantem. Dicis in-
quit diues sum: et dicatus sum: et nul-
lius reiegor nescis quia tu es miser
et miserabilis et paup et cecus et nu-
dus es. Guadeo tibi emere a me aurū
ignitū vt sordib⁹ tuis tanq̄ igne deco-
ctis esse aurum mundū possis: si ele-
mosinis et iusta operatione purgeris.
Eme tibi albam vestem vt qui secūdu
Adam nudus fueras ⁊ horrebas ante

deformis indumento Christi candido
vestiaris Et que matrona locuples et
diues es unge oculos tuos non stibio
diaboli sed collirio Christi: vt puenire
ad videndū deum possis dū dominum
et operibus bonis et moribus p̄mere-
ris. Certum que talis est nec operari ī
Ecclesia pōt. Egentem enim et paupe-
rem non respererūt oculi tui sup̄fusi
nigrioris tenebris et nocte cecati. Lo-
cuples et diues dominicum celebrare
te credis que corbanam omnino nō re-
spicis que in dominicum sine sacrificio
venis que partem de sacrificio quod
pauper obtulit sumis. Intuere in Euā-
gelio viduam p̄ceptorum celestium
memorem inter ipsas p̄ssuras et angu-
stias egestatis operantem: in gazophi-
lacium duo que sola sibi minuta fuerāt
mittentem. Quam cum animaduertes
ret dominus et videret non de patri-
monio sed de animo opus ei⁹ exami-
nans ⁊ considerans non quantū sed ex
quāto dedisset respondit ⁊ dixit: Amē
dico vobis quoniam vidua ista pl⁹ om-
nibus misit in dona dei. Omnes enim
isti ex eo quod abūdabat illis miserū
in dona dei hec autem d̄ inopia sua om-
nem quēcūq̄ habuit: victū misit. Dul-
tum beata mulier et gloriosa que etiā
ante diem iudicij meruit Iudicis vo-
ce laudari. Pudeat diuites sterilitatis
atq̄ infelicitatis sue. Vidua et inops
vidua in ope inuenitur. Cūq̄ vniuer-
sa que dantur: pupillis et viduis con-
ferantur: dat illa quam oportebat acci-
pere. vt sciamus que pena diuitē steri-
lem maneat: quando hoc ip̄o documen-
to operari etiam pauperes debeāt. At
q̄ vt intelligam⁹ hec omnia deo dari
⁊ cum quisq̄ hec facit: deum p̄mereri:
Christus illud dei dona appellat et in
dona dei viduam duos quadrātes mi-
sisse significat: vt magis ac magis possit
eē manifestū: q̄ q̄ miserē pauperis deo
seruat. ⁊ nec illa res fratres carissimi

a bonis opibus et iustis refrenet et re:
uocet Christianum q̄ excusari se posse
aliquis existimet bñficio filiorū qñ ip̄e
sis spiritalibus. Christū cogitare qui
accipere se p̄fessus est: debeamus nec
cōseruos liberis nostris s̄z dominū p̄se
ramus: ip̄o instruente et monēte. Qui
diligit inquit patrē aut matrem super
me: non est me dignus: Et qui diligit
filium aut filiam sup me non est me dig-
nus. Item in Deuteronomio ad corro
borationē fidei et dilectionem dei pa
ria conscripta sunt. Qui dicunt inquit
patri aut matri non noui te: et filios su
os non cognouerūt: hi custodierunt p̄
cepta tua et testamentū tuum seruauē
runt. Nam si deum toto corde diligi
mus: nec parētes nec filios deo p̄ferre
debemus. Quod et Johannes Episto
la sua ponit: Caritatem dei apud eos
non esse quos videmus operari in pau
peres nolle. Qui habuerit inquit sub
stantiam mundi et vidit fratrem suū de
siderantē: et clausit viscera sua ab eo
quo modo caritas dei manet in eo: Si
enim deus elemosinis pauperū fenera
tur et cū datur minimis. Christo dāt:
non est q̄ quis terrena celestibus p̄se
rat. nec diuinis humana preponat. Sic
vidua illa in tertio Regnorum libro cū
in siccitate et fame consumptis omni
bus de medico farine et oleo quod sup
fuerat feciss̄z subcinericiū panē quo ab
sumpto moritura cum liberis esset sup
uenit. Delias et petit sibi prius ad edē
dum dari tunc quod superfuisset inde
illam cum filiis suis vesci. Nec obtem
perare illa dubitauit aut. Delie filies
mater infame et egestate preposuit. Fit
immo in conspectu dei quod deo place
at. prompte ac libēter quod petebatur
offertur. nec de abundantia portio sed
de modico totum datur: et esuriētibus
liberis alter prius pascitur. neq̄ in pe
nuria et fame cibus antequam miseri

cordia cogitatur. vt dum in ope saluta
ri carnaliter vita contemnitur spirita
liter anima reseruetur. Delias itaq̄ ti
pum Christi gerens et q̄ illa p̄ miseri
cordia vicem singulis reddat ostendēs
respondit et dixit hec dicit dominus si
delia faris non deficiet et capsaces olei
non minuetur: vsq̄ in diem quo dabit
dominus hūbrei super terram. Se
cundum diuine pollicitationis fidem
multiplicata sunt vidue. et cumulata
que p̄stitit et operibus iustis ac miseri
cordie meritis augmenta et incremen
ta sumentibus faris et olei vasa com
pleta sunt. Nec filijs abstulit mater q̄
Delie dedit sed magis contulit filiis
quod benigne et pie fecit. Et illa nōdū
Christum sciebat nondum p̄cepta eius
audierat: nō cruce et passione ei⁹ recep
ta cibum et potum p̄ sanguine repen
debat vt ex hoc appareat quantum in
Ecclesia peccet: qui se et filios Christo
anteponens diuitias suas seruat: nec
patrimonium copiosum cū indigentū
paupertate cōmunicat. Sed enim mul
ti sunt i domo liberi: et retardat te nu
merositas filiorū quo minus largiter
bonis operibus insitas: atq̄ hoc ipso
operari amplius debes quo multorum
pigorū pater es: plures sunt p̄ qui
bus deum deprecaris. Multorū delic
ta redigenda sunt. multorū ~~p̄p̄an~~ *purganda*
de cōscientie. multorū anime redimen
de: vt in hac vita secularis alendis su
stinendisq̄ pigrioribus quo maior est
numerus hec maior est et sumptus ita
et in vita spiritali atq̄ celesti quo am
plior fuerit pigrorū copia esse et ope
rū debet maior impensa. Sic et Job sa
crificia numerosa p̄ liberis offerebat
quantusq̄ erat in domo pigrorū nume
rus tantus dabat deo et numerus ho
stiarū. Et quoniam cotidie deesse n̄ pōt
quod peccetur in conspectu dei sacrifici
cia cotidiana non deerant quibus pos

sent peccata tergeri: pbat scriptura di
uina dicens Job homo verus et iustus
habuit filios septem: et filias tres et
emundabat illos offerens p eis hostias
deo secundum numerū illorum. et pro
peccatis eorum vidulum vnum. Si er
go vere filios tuos diligis si eis exhi
bes plenam et paternam dulcedinem
caritatis: operari magis debes vt fili
os tuos deo iusta operatione comen
des. Nec cū liberis tuis cogites patrē
qui et temporarius et infirmus est sed
illum pares: qui eternus et firmus fi
liorum spiritualium pater est. Illi assig
na facultates tuas q̄s heredibus ser
uas. Ille sit liberis tuis tutor: ille cura
tor ille cōtra omnes iniurias seculares
diuina maiestate p̄tecto. Patrimoniu
do creditum nec res publica eripit nec
fiscus inuadit. nec calumnia aliqua so
rensis evertit. In tuto hereditas po
nitur que deo custodie seruatur. Hoc ē
caris pignioribus in posterū provide
re hoc est futuris heredibus paterna
pietate consulere: secundū fidem scrip
ture sancte dicentis. Junior fui. et enī
seni et nūq̄ vidi iustum derelictū ne
q̄ semē eius egentem pane. Tota die
miseretur et comodat et semen eius i
benedictione erit. et iterum. Qui con
uersatur sine vituperatione et iusticia
beatos post se filios relinquet. Preua
ricator itaq̄ et p̄ditor pater es nisi fi
lijs tuis fideliter cōsulas nisi cōseruan
dis religiosa et vera pietate p̄spicias.
Qui studeas terreno magis quam cele
sti patrimonio filios tuos diabolo ma
gis commendare quam christo bis de
linquis. Et geminum crimen admit
tis: et q̄ non preparas filijs tuis dei
patris auxilium et q̄ doces filios pa
trimonium plus amare q̄ Christum.
Esto potius liberis tuis pater talis q̄
lis Tobias extiterit. Pa vtilia et salu
taria precepta pignioribus qualia ille

filio dedit. Manda filijs tuis: quod et
ille filio mandauit dicens. Et nunc fili
mando tibi serui. do in veritate et fac
corā illo q̄ illi placet filijs tuis manda
vt faciat iusticiā et elemosinas et sine me
mores di et b̄ndicant nomē ei⁹ di tem
pore et iterum. Omnibus diebus vite
tue fili dilectissime deū in mente ha
be: et noli p̄terire precepta eius. Iusti
ciam fac omnibus diebus vite tue. et
noli ambulare viam iniquitatis: quoni
am agente te in veritate erit respec
tus operū tuorum. Ex substantia tua
fac elemosinam et noli auertere faciē
tuam ab vllō paupere. Ita vt nec a te
facies dei auertatur. p̄ut habueris fi
li sic fac elemosinam. Si tibi fuerit co
pioſa substantia plus ex illa fac. Et si
exiguū habueris ex hoc ipo exiguo cō
munica et ne timueris cū facis elemo
sinam. p̄mum bonum reponis tibi in
diē necessitatis: quia elemosina a mor
te liberat: et non patitur ire in gehē
nam. Unus bonum ē elemosina om
nibus qui faciunt eam coram summo
deo quale munus est fratres dilectissi
mi cuius editio deo spectante celebra
tur. Si in gentilium munere grande et
gloriosum videtur. Proconsules vel ip
atores habere p̄sentes et apparatus ac
sumptus apud numerarios maior est
vt possint placere maioribus. quanto
illustrior muneris et maior ch̄ gloria d
um et Christum spectatores habere.
Quanto istic et apparatus vberior et
sumptus largior exhibendus ē: vbi ad
spectaculum conueniūt celorum virtu
tes conueniūt angeli omnes: vbi mune
ratio nō quadriga vel consulatus peti
tur: sed vita eterna prestatur nec cap
tatur inanis et temporalis fauor vul
gi ad perpetuū p̄mum regni celestis
accipitur. Atq̄ vt pigros et steriles et
cupiditate numaria nihil circa fruc
tū salutis operantes magis pudeat vt

Notat

plus conscientiam sordidam de decoris
ac turpitudinis sue rubor cedat ponat
vniuersusq; ante oculos suos diabolu
cum seruis suis. id est cu populo pditi
onis et mortis in mediu pfilire: plebe
Christi p'sente et iudicante ipso cōpa =
rationis examine puocare dicentem :
Ego p istis quos mecū vides nec ala =
pas accepi: nec flagella sustinui: nec cru
cem ptuli: nec sanguinem fudi: nec fa =
miliam meam p'cio passionis: et crucis
redemi: sed nec regnum celeste illis p =
mittom: nec ad paradysum restituta imor =
talitate denuo reuoco et munera mihi
q; p'ciosa: q; grandia q; nimio ⁊ longo
tpe quesita sumptuosissimis appati =
bus comparant. rebus suis vel obliga
tis in muneris apparatione vel vendi
tis: ac nisi editio honesta successerit cō
uitijs ac sibilis ejiciuntur. et furore po =
pulari nōnūq; pene lapidantur. Quos
tales munerarios Christe demonstra il =
los diuites illos copiosis opib; affluē
tes an i ecclesia p'sidēte ⁊ spectāte te ei
munus edant oppignoratis vel distrac
tis rebus suis immo ad celestes the =
sauros mutata i meli? possessione trās
latis. In istis munerib; meis caducis
atq; terrenis nemo pascitur. nemo ve =
stitur. nemo cibi alicuius et potus sola
tio sustinetur: cūcta inter furore eden
tis et spectantis errorem pdiga ⁊ stul
ta voluptatum frustrantiū vanitate de
pereunt. Illic in pauperib; tuis tu ve
stitis et pasceris. tu eternam vitam ope
rantibus polliceris et vix tui meis pe
reuntibus adequantur qui a te diuinis
mercedibus et p'mijs celestibus hono
rantur: Quid ad hec respondemus fr
tres carissimi: Sacrilega sterilitate et
quadam tenebrarum nocte cohoptas
diuitū mentes qua ratione defendimus
qua excusatione p'gamus: qui zabyli
seruis minores sumus: vt Christo pro
p'cio passionis et sanguinis vicem nec i
modicis rependam? Precepta nobis

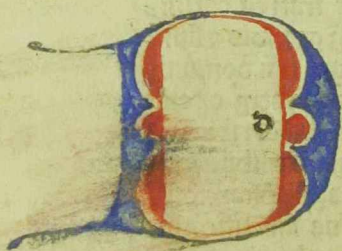
ille dedit. Quid facere seruos suos op
tent instruxit. operantib; p'mium polli
cetur. et sterilibus suppliciu cōminat.
Sententiam suam ptulit. quid iudica
turus sit: et ante p'dixit. Que pōt excu
sacō eē cessanti: quod de sensio sterili: nisi
q non faciente seruo quod precipitur
diuinis faciet quod minatur: qui ⁊ di
cit. Cum venerit filius hominis in glo
ria sua et omnes angeli cum eo: tūc se
debit in trono glorie sue. et colligentur
ante cum omnes gentes. Et segrega
bit eos adinuicem quemadmodu pa
stor segregat oues ab hedis et statu =
et oues ad dexteram suam hedos au
tem ad sinistram. Tunc dicet Rex ihs
qui ad dexteram suam erunt. Venite
benedicti patris mei: p'cipite qd vobis
paratum est regnum ab origine mūdi.
Esuriui enim et dedistis mihi mandu
care. Situi et dedistis mihi potū. Do
spes fui et adduxistis me. Nudus ⁊ ve
stitis me. Infirmus et visitastis me.
In carcere fui: et venistis ad me. Tunc
respondēbunt ei iusti dicentes: Domi
ne quando te vidimus esuriente ⁊ pa
uimus: Sitientem et potauimus: quā
do te vidimus hospitem et adduxim?
Nudum et vestiuim? Quando autē
te vidimus infirmū et in carcere et ve
nimus ad te: Tunc respondēs rex di
cet eis. amē dico vobis quamdiu feci
istis vni horum ex fratribus meis mi
nimis mihi fecistis. Tunc dicet ihs qui
ad sinistram eius erūt: Discedite a me
maledicti i ignem eternum quem pa
uit pater meus diabolo et angelis ei?
Esuriui enim et non dedistis mihi mā
ducare. Situi et nō potastis me. Do
spes fui et non adduxistis me. Nudus
et non vestistis me. Infirm⁹ ⁊ i carce
re et non visitastis me. Tunc responde
bunt et ipsi dicentes. Domine quan
do te vidimus esuriente aut sitiente
aut hospitem aut nudum aut infirmū
aut in carcere et nō ministrauimus tibi

et respondebit illis: Amen dico vobis
 quādiu vni ex minimis istis nō fecistis
 neq; mihi fecistis. Et ibunt iniusti i iu-
 nem eternum. Iusti autē in vitā eter-
 nam. Quid potuit vobis manus chri-
 stus edicere: Quomodo magis potuit
 iusticie ac misericordie nostre operam
 puocare: q̄ q̄ p̄stari id dicit sibi quic-
 quid egenti p̄statur et pauperi. Ut qui
 respectu fratris in Ecclesia nō mouet
 vel Christi cōtemplatione moueat. Et
 qui non cogitet in labore et egestate cō-
 seruū vel dominum cogitet in ipso illo
 quem despiciat constitutum: Et idcirco
 fratres carissimi quibus metus pron⁹
 in deum est et spreto calcatoq; iam mū-
 do ad sup̄na et diuina animus erectus
 est fide plena mente deuota operatione
 cōtinua p̄merendo domino obsequiū
 p̄beamus. Demus Christo vestimenta
 terrena indumenta celestia recepturi.
 Demus cibum et potū secularem cum
 abrahā Isaac et Jacob ad cōuiuū ce-
 leste venturi ne parum metamus plu-
 rimum seminemus. securitati ac saluti
 eterne dum tempus est: cōsulam⁹: pau-
 lo apostolo admonēte et dicente. ergo
 dum tempus habemus operemur bo-
 num ad omnes. maxime autē ad do-
 mesticos fidei. Bonum autem faciētis
 non deficiamus. tpe enim suo metem⁹
 Cogitemus fratres carissimi quid sub
 apostolis fecerit credentium populus:
 quādo intra ipsa primordia maioribus
 virtutibus mens vigeat qm̄ credētū
 fides nouo adhuc fidei calore feruebat
 domicilia tunc et p̄dia venundabant.
 et dispensandam pauperibus faculta-
 tem libenter ac largiter apostolis offe-
 rebant. terreno patrimonio vendito at-
 q; distracto fundos illuc transferentes
 vbi fructus caperent possessionis eter-
 ne illic comparentes domos vbi in-
 ciperent semper habitare. talis tūc
 fuit in operationibus cumulus qua-
 lis in dilectione consensus: Sicut le-

gimus in actibus apostolorū. Turba
 autem eorum qui crederāt anima ac
 mente vna agebant: nec fuit inter illos
 discrimen vllum nec quicq; suū iu-
 dicabant ex bonis que eis erant. s; fue-
 runt illis omnia cōmuniā. Hoc est nati-
 uitate spiritali vere dei filios fieri. hoc
 est lege celesti equitatē dei patris imi-
 tari. Quodcūq; enim dei est in nostra
 vsurpatione commune est: nec quis q; a
 beneficijs eius et munerib⁹ arceat quo-
 minus omne humanum genus bonita-
 te ac largitate diuina equaliter p̄sua-
 tur. Sic equaliter dies illuminati sol
 radiat: humber rigat. v̄etus aspirat. et
 dormientibus somnus vnus est: stella-
 rum splendor ac lune cōmunis est. quo
 equitatis exemplo qui possessor in ter-
 ris redit⁹ ac fructus suos cum frater-
 nitate p̄titur dum largitionib⁹ gratui-
 tis cōmunis ac iustus ē dei patris imi-
 tator est. Que illa erit fratres carissi-
 mi opantium gloria q̄ grandis et sum-
 ma leticia cum populum suū dominus
 cepit recensere et meritis atq; operi-
 bus nostris p̄mia p̄missa cōtribuēs p̄
 terrenis celestia: p̄ temporalibus sem-
 piterna: p̄ modicis magna p̄stare: offer-
 re nos patri cui nos sua sanctificatiōe
 restituit: eternitatem nobis immorta-
 litatemq; largiri: ad quam nos sangui-
 nis sui viuificatione repauit reduces
 ad paradysum denuo facere: regna celo-
 rum fide et veritate sue pollicitacionis
 apire. Nec hereant firmiter sensib⁹ no-
 stris: Nec intelligantur plena fide hec
 corde toto diligātur. Nec indefinētū
 operū magnanimitate redimantur. p̄-
 clara et diuina res fratres carissimi sa-
 lutaris operatio. Solatium grāde cre-
 dentium. securitatis nostre salutis et pre-
 fidium munimentum spei. tutela fidei
 medela peccati et res posita in potesta-
 te facientis res grandis et facilis: sine
 piculo p̄secutionis corona pacis Verū
 dei munus et maximum infirmis neces-

sarium fortibus gloriosum quo Chri-
stianus adiutus p se effert gratia spiri-
talem pmeret Christum iudice. deum
computat debitorem. Ad hanc operu
salutariu palmam libenter ac pmp-
tecer temus. omnes in agone iusticie deo
et Christo spectate curram? et qui se-
culo ac mudo maiores esse iam cepim?
cursum nostru nulla seculi ac mundi cu-
piditate tardem? Si expeditos si cele-
res si in hoc operis agone currētes di-
es nos vel reditiōis vel psecutionis in-
uenerit: nūq domin? meritis nostris
ad pmiu deierit. In pace coronā vin-
centibus candidam p operibus dabit
in psecutione purpuream p passione
geminabit. amen.

**Ad Fortunatū de ex-
hortatione martiri.**

Esiderasti Fortūa
te carissime vt quo-
niam pssurarum ⁊
psecutionū pond?
incūbit: ⁊ in fine at-
q in cōfirmatione
mundi. antexpi tē-
pus infestum ap-
proquicare tā ce-

pit: ad preparandas et corroborandas
fratrum mentes de diuinis scripturis
hortamenta cōponerem: quib? milites
xpi ad spiritale et celeste certamē ani-
mare. Optēperandū fuit desiderio tuo
tam necessario vt quātum sufficit me-
diocritas nostra auxilio diuine inspira-
tionis instructa quasi arma ac muni-
mentis quedā pugnaturis fratribus d
pceptis diuinis pmerentur. Parū est
enim q dei plebem classico nostre vo-
cis erigimus nisi credentium fidē ac
dicatam deo deuotamq virtutē diui-
na lectione firmemus. quid autē poti-
us ac maius cure nostre ac sollicitudi-
ni cōgruit q vt cōmissum nobis diui-

nitus populum et exercitum in ea
stris celestibus cōstitutū aduersus di-
aboli tela et iacula exhortationibus as-
siduis pparemus: Neq enim idoneus
potest esse miles ad bellum qui nō ex-
ercitatus in cāpo p uis fuerit. aut qui
agonisticam coronam querit adipisci i
stadio coronabitur. nisi vsum et perici-
am virium ante meditetur. aduersari-
us vetus est et hostis antiquus cum
quo plium gerimus. Sex milia anno-
rum plene cōplentur ex quo hominem
diabolus impugnat. Omnia iam gene-
ra tentādi et artes atq infidias deici-
endi vsu ipso vetustatur. edidicit. Si i
paratum inuenerit Christi militem si-
rudem si non sollicitum ac toto cord vi-
gilantem circūuenit nesciū. fallit incau-
tum. decipit iperitū. Si vero quis do-
minica pcepta custodiens et fortiter
Christo adherens cōtra eum steterit:
vincatur necesse est quia Christus quē
cōfiteatur: inuictus est. ac ne in longum
sermonem meum extenderē frater ca-
rissime et audientē vel legentem stili la-
tioris copia fatigare cōpendium feci
vt ppositis titulis quos quis et nosse
debeat et tenere capitula domica sub-
necterem et id quod pposueram diui-
ne lectionis auctoritate solidarem. vt n
tam tractatum meū videar tibi misisse
q materiam tractantibus pbuisse que-
res in vsum singulis proficit vtilitate
malorum. Nam cōfectam et paratā tā
vestem darem: vestis esset mea qua ali-
us vteretur. et forsitan non p habitu
dine scature: ⁊ quo res alteri facta mi-
nus cōgruens haberetur. Nunc vero
de agno p quem redempti ac viuificati
sumus lanam ipsam et purpuram misi
quā cū acceperis tunicam tibi p volū-
tate cōficiēs: et plus in domestica tua
atq in ppria veste letaberis et ceteris
quoq vt cōficere et ipsi p arbitrio suo
possint qd misimus exhibebis: vt vete-
re illa nuditate cōtecta pferat omnes

indumenta Christi celestis gratie san-
ctificatione vestiti. Nec nō et illud con-
silium frater carissime vtile et salubre
p̄spici in exhortatione tam necessaria
que martires faciat: amputandas esse
verborū nostrorū moras et terditates
atq; ambages sermonis humani sub-
trahendas ponēdo illa sola que deus
loquit quibus seruos suos ad martiri-
um Christus hortatur. Precepta ipsa
diuina velut arma pugnātib⁹ suggerē-
da sunt. Illa sint militaris turbe hor-
tamenta illa pugnātibus classica. Inde
aures erigantur. inde instruantur men-
tes inde et animi et corporis vires ad
omnem passionis tolerātiā roborent⁹
Nos enim qui domino p̄mittente pri-
mum baptisma credentibus dedimus
ad aliud quoq; singulos p̄paremus: in-
sinuantes et docentes hoc esse baptis-
ma in gratia maius in potestate subli-
mius in honore preciosius baptisma
inquo angeli baptizant: et in quo de-
us et Christus eius exultant: Bap-
tisma post qd nemo iam peccat baptis-
ma qd fidei nostre incrementa cōsum-
mat baptisma qd nos de mūdo recedē-
tes statim deo copulat. In aque baptis-
mo p̄cipitur peccatorum remissio ī san-
guinis corona virtutum. Amplecten-
da res est et optanda et omnium postu-
latorum nostrarū p̄cibus expetēda vt
quiserui dei sumus: simus et amici. in
exhortandis itaq; ac p̄parandis fratri-
bus nostris et fidei ac virtutis firmita-
te ad p̄coniū dominice cōfessionis at-
q; ad plūm p̄secutionis ⁊ passionis ar-
mandis. Primo in loco dicendum est:
Idola deos non esse que sibi ho-
mo facit. Neq; enim que sunt factore
suo et fabricatore maiora sunt. aut p-
tegere et seruare quēq; possunt que ip-
sa de templis suis peunt nisi ab homi-
ne seruentur. Sed nec **E**lementa
colenda esse que homini secundū dis-
positionem et p̄ceptū dei seruiunt. ii.

Destructis idolis et elementorum rati-
one monstrata: ostendendum **D**omi-
num solum colendū esse. iiii. **T**ūc
addēdum que cōminatio **D**eī sit
aduersus eos: qui idolis sacrificat. iiii.
Preterea docēdum non facile ignosce-
re deum **I**dolatrie v. et q; sic ido-
latrie indignetur deus vt p̄ceperit eti-
am eos interfici qui sacrificare et serui-
re **I**dolis suaserint. vi. Subiūm-
gendum post hec q; redempti ac viuifi-
cati **C**hristi sanguine nihil chris-
tiano p̄ponere debeamus: q; nec ille quic-
q; nobis p̄posuerit. ⁊ ille p̄pter nos ma-
la bonis p̄tulerit **P**aupertatem diuiti-
is **S**eruitutem dominationi **M**ortē ī
mortalitati **N**os contra in passionibus
nostris paupertati seculari padisi diuiti-
as et delicias p̄feramus **D**ominatum
⁊ regnum eternum tēporarie seruituti
immortalitatem morti. deum et **C**hri-
stum **D**iabolo et an̄xp̄o. vii. **I**nsinuans
dum quoq; ne erepri de faucib⁹ diabo-
li et de laqueis seculi liberati si in an-
gustijs et p̄suris esse ceperint regredi
denūo ad seculum velint et perdant q;
euaserint. viii. **I**nsistendum potius eē
et p̄seuerandum in fide et veritate ⁊ ce-
lestis ac spiritalis gratie cōsummatōe
vt ad palmam et coronam possit p̄ue-
niri. viii. **A**d hoc enim p̄suras et p̄se-
cutiones fieri vt p̄bemur. x. **N**ec timē-
das esse iniurias et pugnas p̄secutio-
num quia maior est dominus ad p̄te-
gendum q̄ diabolus ad impugnādū
xi. **N**ec ne expauescat aliquis et cōtur-
betur ad p̄suras et p̄secutiones quas
patimur in isto mūdo p̄bandū: an̄ p̄e-
dictū esse quo nos mūdos odio habi-
turus esset ⁊ quot p̄secutiones aduer-
sum nos excitaret vt ex hoc ipso q; hec
fiant manifesta sit fides diuine pollici-
tationis in mercedibus ⁊ p̄mijs post-
modū secuturis. **N**ec nouū quid acci-
dat **C**hristianis quādo ab initio mun-
di boni laborauerint et oppressi atq;

12 occisi sunt iusti ab iniustis. xii. In nouis-
sima pte ponēdū que spes et que mer-
ces maneat iustos et martires post cō-
fictacōnes huius tēporis et passionis
et q̄ plus accepturi sum⁹ in passionis
remuneracione quoniam q̄ hic susti-
nemus in ipsa passione. i. Quod idola
dij non sunt et q̄ nec elementa vice dei
colenda sunt in psalmo. cxxxiii. Idola
gentium argentum et aurū. Opus ma-
nuum hominum. Os habent et non lo-
quentur oculos habent et non vident.
Flures habent et nō audiunt. neq̄ enī
est spiritus in ore ipsorum. Similes il-
lis fiant homines qui faciunt ea. Item
in sapientia Salomonis: Omnia idola
nationum estimauerūt deos. quib⁹ ne-
q̄ oculorum vsus est ad videndum. ne-
q̄ nares ad percipiendū spiritum. neq̄
aures ad audiendū. nec digiti in mani-
bus ad tractandū sed ⁊ pedes eorū pi-
gi ad ambulādum. homo enim fecit il-
los et qui spiritum mutuatus est finx-
it illos. Nemo autem sibi similem ho-
mo poterit deum fingere: cum sit enim
mortalis mortuū fingit membris im-
quis. Melior autem ipse ihs quos co-
lit: quoniam ipse quidem iuxta illi nū-
q̄ Itē in Exodo non facies tibi idoli
nec cuiusq̄ similitudinem. Item apud
Salomonē de elementis. Neq̄ opera
attēdentes agnouerūt quis esset arti-
fex. sed aut ignem aut spiritum aut ci-
tatum aerem aut girum stellarum aut
nimiam aquam aut solem et lunā deos
putauerūt. Quorum si ppter speciem
hoc estimauerūt: sciant quāto ihs domi-
nus sit speciosior. aut si virtutes ⁊ ope-
ra eorum mirati sunt: intelligant ab ip-
sis quoniam qui hic cōstituit fortia for-
tior est illis. ii. Quod de⁹ solus colēd⁹
sit. In Exodo dominum deum tuum
adorabis. et illi soli seruiēs. Itē in De-
teronomio. Non erūt tibi dij alij absq̄
me. Item illic Uideate q̄ ego sum. ⁊ nō
est deus pter me. Ego interimā et vi-

uere faciam. ꝑcutiam et ego sanabo. et
non est qui eripiat de manibus meis.
Item in Apocalipsi. Et vidi alium an-
gelum volātem in medio celi habentē
Euāgelium eternum vt ānuntiar sup
terrā et sup omnes nationes et turbas
et linguas. et dicētē voce magna. Me-
tuite potius deum et date illi clarita-
tem quoniam venit hora iudicij eius.
et adorare eum qui fecit celum et ter-
ram mare ⁊ omnia que in eis sunt Sic
et domin⁹ in Euāgelio cōmemoratio-
nem facit primi et secundi ꝑcepti di-
cens Audi Israhel dominus deus tu-
us dominus vnus est. et diliges domi-
num deum tuū de toto corde tuo et de
tota anima tua et de tota virtute tua.
Hoc primum Et secundum simile hu-
ic diliges primum tuū tāq̄ te In his
duobus mandatis tota lex pendet et
Prophete Et iterum Hec est autem
vita eterna vt cognoscant te solum ve-
rum deum et quē misisti Iesum Xpm
uii. Que cōminatio dei sit aduersus eos
qui idolis sacrificat Itē i Exodo Sa-
crificās dñs eradicabitur: nisi deo soli
Item i Deuteronomio sacrificauerūt
demonijs et non deo Item apud Misai-
am Adorauerūt eos quos fecerunt di-
giti eorum et curuat⁹ est homo et hui-
miliatus est vir: et non laxabo illis et
iterum Illis fuditis libamina et illis
imposuistis sacrificia Sup hoc non in-
dignabor dicit dominus: Item Die-
remias nolite ambulare post deos alie-
nos vt seruiatis eis et ne adoraueritis
eos et ne incitatis me in operibus ma-
nuū vestrarū ad dispēdēdos vos Itē
in Apocalipsi si quis adorat bestiam ⁊
imaginem eius et accipiet notam i frō-
te sua aut in manu bibet et ipe de vino
ire dei mirto in poculo ire eius Et pu-
netur igne et sulphure sub oculis san-
ctorum angelorum et sub oculis agni
et fumus de tormentis eorū in secula se-
culorum ascendet: nec habebūt requie

die ac nocte quicūq; adorauerint besti-
am ⁊ Imaginem eius. lili. Non facile
ignoscere deum idolatris Moyses in
Exodo p populo rogat nec impetrat.
Precor ait domine deliquit hic popu-
lus delictum grande fecerūt sibi deos
aureos Et nunc si dimittis illis delic-
tum grāde dimitte. Sin autē sine me
et dele de libro quē scripsisti. Et dixit
dominus ad moysen. Si quis delinqt
ante me deleā eum de libro meo Item
cum Hieremias p populo deprecaretur
dominus ad eum loquitur dicēs. et tu
noli orare p populo hoc. et noli postula-
re p ipsis in pce et oratione qz non ex-
audiam illum in tempore quo inuoca-
būt me in tēpore afflictōis sue Ezech-
iel quoq; hanc eādem denūtiat indig-
nationē dei eis qui in deum deliquunt
Et fuit inquit verbum domini ad me
dicēs. Fili hominis terzā quecūq; pec-
cauerit mihi vt delictum delinquat ex-
tendam manū meam super eam et ob-
teram stabilimentū panis. et immittā
in ea famem et auferam de ea hominē
et pecora. Et si fuerint tres viri in me-
dio eius Noe Daniel et Iob nō libe-
rabunt filios neq; filias. Ipsi soli salui
erunt. Item in Regū primo libro. Si
delinquendo peccet vir aduersus virū
orabunt p eo dominum. Si autē in de-
um peccet homo quis orabit p eū. v.
Quod sic Idolatrie indignet deus vt
pceperit etiam eos interfici qui sacrifi-
care et seruire idolis suaserint: in De-
uteronomio qd rogauerit te frater tu-
us aut filius tu⁹ aut filia tua aut vxor
tua que est in sinu tuo aut amic⁹ tuus
qui equalis est anime tue latenter di-
cens. Eamus et seruiamus dijs alie-
nis dijs gentium nō cōsenties eis. et nō
exaudies eum. annūtiāns annūtiabis dō
illo. Manus tua erit sup eum in pri-
mis interficere eū et man⁹ omnis po-
puli postremo. et lapidabūt eū et mori-
etur quoniā quesuit auertere te a do-

mino deo tuo. Et iterum loquit⁹ domi-
nus et dicit nec ciuitati parcendū etiā
si vniuersa cōsenserit ad idolatriā. aut
si audieris in vna ex ciuitatibus quas
dominus deus tuus dabit tibi inhabi-
tare te illic dicētes. Eamus et seruiā-
mus dijs alienis quos nō nosti: Inter-
ficiens eos necabis omnes qui sunt in
ciuitate cede gladij: et incendes ciuita-
tem gni et erit sine habitaculo ineter-
num. Non reedificabitur etiam nunc
vt auertatur deus ab indignatione ire
sue. Et dabit tibi misericordiam ⁊ mi-
sererebitur tui et multiplicabit te: si ex-
audieris vocem domini dei tui et ob-
seruaueris pcepta eius. Cuius pcepti
⁊ vigoris memor Mathathias interfe-
cit eum. qui ad aram sacrificatur⁹ ac-
cesserat. Quod si ante aduentū Chri-
sti circa deum colēdum et idola spernē-
da hec pcepta seruata sunt quātoma-
gis post aduentū Christi seruāda sunt
qū ille veniens nō verbis tantum nos
hortatus sit sed et factis: post omnes i-
urias et cōtumelias passus quoq; et
crucifixus vt nos pati⁹ mori exemplo
suo doceret: vt nulla sit hominī excusa-
cio p se nō patiēti cum passus sit ille p
nobis et cū ille passus sit p alienis pec-
catis multo magis p peccatis suis pa-
ti vnūquēq; debere: Et ideo in Euan-
gelio cōminatur et dicit. Quicūq; con-
fessus me fuerit coram hominibus et
ego cōfitebor eum corā patre meo qui
est in celis. Qui autem negauerit me
coram hominibus et ego negado eum
coram patre meo qui est in celis Item
Apostolus Paulus. Si enim cōmori-
mur inquit et cōiuuemus Si tolle-
ramus et cōregnabimus. Si nega-
mus et ipse negabit nōs. Item Johan-
nes: qui negat filium nec patrem habet
Qui cōfitetur filium: et patrem habet
Unde nos ad cōtemptum mortis hor-
tatur dominus et corroboretur dicens.
Nolite timere eos qui occidunt corp⁹

animam autem non possunt occidere.
Magis autē metuite cum qui potest
animā et corpus occidere in gehennā.
Et iterū. Qui amat animam suam p-
det eam. Et qui odit animam suam in
isto seculo in vitam eternam cōserua-
bit illam. vi. **Q**uod redempti et vi-
nificati Christi sanguine nihil Christo
pōnere debeam⁹ in Euangelio domi-
nus loquitur et dicit: Qui diligit pa-
trem aut matrem plus quā me non est
me dignus. Et qui diligit filium aut
filiam sup me non est me dignus. Et
qui nō accipit crucē suam et sequitur
me nō est me dignus. Sic et in Deu-
teronomio scriptum est. Qui dicūt pa-
tri aut matri nō noui te et filios tuos nō
agnouerūt: hi custodierūt pcepta tua et
testamētum tuum seruauerūt. Item
Apostolus Paulus. Quis nos inquit
sepabit a caritate Xpi: pressura an an-
gustia: an psecutio: an fames: an nudi-
tas: an piculum: an gladius? Sicut
scriptum est. quia ppter te occidimur
tota die estimati sumus vt oues victi-
me sed in his omnibus superam⁹ pro-
pter eum qui nos dilexit. et iterū. Nō
estis vestri. Empti enim estis precio
magno glorificate et portate deum in
corpore vestro: Et iterum p omnibus
mortuus vt qui viuūt iam non sibi vi-
uant. sed ei qui pro ipsis mortuus est.
et resurrexit. vii. Ereptos de faucibus
diaboli et de laqueis seculi liberatos
nō debere denuo ad seculum reuerti ne
pdant q̄ euaserint In Exodo Judai-
cus populus ad vmbra nostrī et ima-
ginem pfiguratus cum deo tutore et
vindice euasisset Pharaōis atq; Egi-
pti idest diaboli et seculi durissimā ser-
uitutem circa deūm pfidus et ingrat⁹
aduersus Moysen mustat respiciēs so-
litudinis ac laboris incōmoda et non
intelligens liberatis ac salutis benefi-
cia diuina reuerti querit ad Egyptum
hoc est ad seculi seruitutem vnde fuit

rat abstractus cum magis fidere in de-
um deberet et credere quoniam qui a
diabolo et seculo liberauit populum su-
um pteget liberatum Quid hoc nobis
inquit fecisti eijciendo nos de Egip-
to? Melius erat nobis seruire Egip-
cijs q̄ mori in solitudine hac. Et dixit
Moyses ad populum. Stare fidentes
et videte salutem que ē a domino quā
nobis faciet hodie. Dominus ipse pug-
nabit p vobis et vos tacebitis. Quod
nos admonēs in Euangelio suo domin⁹
et docens ne ad sabulum rursus et ad
seculum quibus renūtiāuimus et vn-
de euasimus: reuertamur dicit. Ne-
mo retro attēdens et supponēs manū
suam in aratrum aptus est regno dei.
Et qui i agro est nō reuertatur retro.
Memores estote vxoris Ioth. Ne ne
quis aliqua vel cupiditate rerū vel su-
orum dulcedine retardetur quominus
Christū sequat addidit et dicit. Qui
nō renūciat oībus que sunt eius nō pōt
meus esse discipulus. viii. Insistēdum
esse et pseuerādum in fide et virtute et
celestis et spiritalis gratie cōsummatione
vt ad palmam et ad coronam pos-
sit pueniri i Paraklomenō dominus
vobiscum est quādiu et vos estis cum
ipso. Si aut em dereliquerit eum de-
relinquet vos. Item apud Ezechielē.
Iusticia iusti nō liberabit eum i quacū-
q; die exerauerit. Item dominus in
Euangelio loquitur et dicit. Qui per-
seueraueris vsq; i finem hic salu⁹ erit
Et iterū. Si manseritis i verbo meo
vere discipuli mei eritis. et cognosce-
tis veritatem et veritas liberabit vos
Monēs quoq; nos semp paratos
esse debere et expeditos in pinctu fir-
miter stare adiecit et dicit. Sint lum-
bi vestri pincti. et lucerne ardentes.
Et vos similes hominibus expectan-
tibus dominum suum qm reuertatur
a nuptijs: vt cum venerit et pulsauerit
aperiant ei. Felices serui illi quos

adueniēs dominus inuenerit vigilantes. Item beatus Apostolus ut fides nostra p̄ficiat et crescat et ad summa pueniat hortatur dicēs. Nescitis qz in stadio currūt omnes quidē currūt vnus tñ accipit coronā? Sic currite ut app̄hendatis. Et illi quidē ut corruptibile coronā accipiāt nos autē in corruptā. Et iterū nemo militās deo i plicat se molestijs secularib⁹: ut possit placere ei cui se p̄bauit. Sed et si certauerit quis nō coronabit nisi legitime pugnaverit. Et iterū. Pro autē vos fratres p̄ misericordiam dei ut cōstituat̄is corp̄a vestra hostiā uiuētē sanctam deo placētē et ne cōfiguremini seculo hui⁹ sed transformemini in renouatione spirit⁹ ad p̄bandū que sit uolūtas dei bona ⁊ placēs et p̄fecta. et iterū: Sum⁹ filij dei. Si autē filij ⁊ heredes heredes quidē dei coheredes autem xpi. Si quidē cōspiciamur et ut cōmagnificemur. In Apocalipsi eadē loquitur diuine p̄dicationis hortacio dicēs. Tene qđ habes ne ali⁹ accipiat coronā tuā. Quod exēplum p̄seuerandi et p̄manēdi designatur in Exodo: ubi Moyses ad sup̄adū Amalech qui figurā portat diaboli: in signo ⁊ sacramēto crucis alleuat sup̄inas man⁹. Nec uicere aduersariū potuit nisi p̄ qđ stabilis in signo alleuatis iugit̄ manib⁹ p̄seuerabit. Et factū est iquit cū leuabat Moyses man⁹ p̄ualebat Israel. Ubi autē submiserat man⁹ inualecebat Amalech. et accepto lapide supposuerūt sub eo ⁊ sedebat sup̄ eū. ⁊ Aaron et Ut sustentabāt manus ei⁹ hinc et inde et facte sunt manus Moysi stabiles: vsq; in occasum solis. Et fuga uit Iesus Amalech: et omnē populum ei⁹. Et dixit dñs ad Moysen. Scribe hoc ut sit in memoria in libro et da in aures Iesu quoniā deletionē delectā memoriam Amalech de sub celo. ⁊. Ad

hoc enim p̄ssuras et p̄secutiones fieri ut p̄bemur in Deuteronomio: Tētat ^{Deuter. 32. a.} vos domin⁹ deus uester ut sciat si diligitis eum ex toto corde uestro et ex tota anima uestra. et ex tota uirtute uestra. et iterū apud Salomonē. Gasa figuli p̄bat fornax et homines iustos tentaco tribulatiōis. Paul⁹ quoq; paria testat ac loquit̄ dicēs. Gloriamur in spe claritatis dei. Non solum autē sed et. Gloriamur in p̄ssuris: scientes quoniā p̄ssura tolerantia opat̄ tolerantia autē p̄bationem. Probatio autē spem. Spes autē non cōfundit qz dilectio dei diffusa est in cordib⁹ nostris p̄ spiritū sanctū qui datus est nobis. et petrus i Epistola sua ponit et dicit carissimi nolite mirari ardorem accidentem uobis qui ad tētationem uestram fit: nec excidatis tāq; nouū aliquid uobis cōtingat. Sed quotiēscūq; cōmunicatis xpi passionib⁹ p̄ omnia gaudete ut et in reuelatione facta claritatis eius gaudentes exultetis. Si iprop̄ratur uobis in nomine xpi beati estis quia magestatis ⁊ uirtutis domini nomen requiescit in uobis. qđ quidē p̄ illos blasphemāt. p̄ nos autem honoratur. ⁊. Timēdas nō esse iniurias ⁊ penas p̄secutionum et ne expauescat qđ ad p̄ssuras et p̄secutiones quas patitur in hoc mundo qz maior est dominus ad p̄regendum qđ sabulis ad impugnandum. Johannes in epistola sua ponit et dicit. Maior est qui in uobis est quā qui in isto mundo item in psalmo. c. vii. nō metuum quid mihi faciat homo dominus mihi auxiliator ē. Et iterū. Isti in equis nos autem in nomine domini dei nostri magnificabimur. Ipsi obligati sunt ⁊ ceciderūt nos autē surrexim⁹ ⁊ erecti sum⁹. Et adhuc forti⁹ docēs ⁊ ostēdēs spiritū sanct⁹ castra sabuli nō timēdas si bellū nob̄ hostis idixerit: i ipso magis bello spē nostrā

confitere et cōgessione illa iustos ac
diuine sedis et salutis eterne p̄miū p
uenire. in psalmo. xxvi. ponit et dicit.
Si directa in me fuerit castra non ti-
mebit cor meū. Et si exurxerit sup
me bellū in illud ego sperabo. Unam
pecij a domino hāc exquirā: vt ihabi-
tē in domo domini p omnes dies vite
mee. Itē in Exodo declarat scriptura
diuina p̄suris multiplicari nos potius
et augeri dicēs. Quātōq; eos depri-
mebāt tāto plures fiebāt ⁊ ualefebāt
magis. Et in Apocalypsi p̄tectio di-
uina p̄mittit i passionib; nostris. Nō
iquit horū tēas que passur; es. Nec
alijs securitatē nobis pollicet et p̄tec-
tionē q̄ qui et p̄ Desaiā p̄phetā loquit̃
dicēs. Noli timere q; ego te redemi ⁊
vocaui te in nomine tuo me; es tu. Et
si p̄rāseris per aquam tecum sum et
flumina te non mūdabunt. Et si per
transieritis qui ignē ignis nō cōburz
ter: quoniā ego domin; de; tuus sum
qui te saluū facio. Qui et in Euange-
lio p̄mittit auxiliū diuinū dei seruis in
p̄secutionib; nō de futurū: dicēs. cum
aut; vos tradiderunt: nolite cogitare
quomō aut quid loquamini. dabit. n.
vobis i illa hora quid loquamini. Nō
enī vos estis qui loquimini sed spirit;
patris vestri qui loquit̃ in vobis. ⁊ ite-
rū: Ponite in cordib; vestris nō p̄me-
ditari excusare. Ego enī dabo vobis
os et sapientiā: cui nō poterūt resiste-
re aduersarij vestri Sic et in Exodo
ad Moysen: et cōtātē ad populū trepi-
dātē de; loquit̃ dicens. quis dedit os
homini: et quis fecit mutū: ⁊ quis sur-
dū: et quis videntē ⁊ cecū: Nōne ego
domin; de;. Et nunc p̄ge et ego ap̄ia
os tuum. et istrūā te quid loquaris.
Nec difficile ē deo ap̄ire os hominis
deuoti: sibi et confessori suo inspirare
cōstantiā et fiduciā loquēdi qui inume-
ris aduersus balaā p̄phetā etiā asinam
fecit loqui. Quare i p̄secutiōibus ne-
mo cogitet qd̃ piculū diabol; iportet

sed cōfiteret qd̃ auxiliū de; p̄stet. nec
mētē labefaciat humana ifestatio sed
corrobozet fidē diuina p̄tectio qm̄ vnus
quisq; secūdū dominica p̄missa et fidi
sua merita tātū accipiat d̃ di ope q̄rū
se credit accipe. Nec sit qd̃ omni; o-
tēs p̄stare nō possit nisi accipientis fi-
des cadauca de fecerit. **¶** Ante p̄dictū
ēē qd̃ nos mūd; odio habitur; est; ⁊ qd̃
p̄secutiones aduersus nos excitaret et
qd̃ nō nouū Christianis accidat qm̄ ab iu-
tio mūdi boni laborauerit et opp̄si at-
q; occisi sint iusti ab iniustis: Dñs in
Euāgelio p̄monet et p̄nūtiat dicens:
Si mūd; vos odit scitote quoniā me
primo odit. Si de mūdo essetis mun-
dus qd̃ suum esset amaret. Sed qd̃ de
mūdo nō estis et ego elegi vos de mū-
do p̄pterea odit; vos mūd;. Memēto-
te sermonis quē dixi vobis nō est ser-
u; maior domino suo. Si me p̄secuti
sunt et vos p̄sequētur. et iterū. Venit
et hora vt omnis qui vos occiderit pu-
tet se offitū deo facere. Sed hoc faci-
ent quoniā nō cognouerūt patrē neq;
me. Nec aut; locut; sum vobis vt cum
venerit hora eorū memores sitis quia
ego dixi vobis. et iterū. Amen amē di-
co vobis qui plorabitis et plāgetis se-
culū aut; gaudebit. vos tristes eritis.
Sed tristitia vestra in leticiā veniet.
⁊ iterū. Nec locut; sum vobis vt i me
pacē habeatis i seculo aut; p̄surā. S; **¶**
fidite quoniā ego vici seculū. et iterū
cū a discipulis suis iterrogaret de sig-
no aduēt; sui et cōsummationis mun-
di: Respondit et dixit: Caute ne quis
vos fallat. multi enim veniēt in nomi-
ne meo dicētes Ego sum Xpus ⁊ ml-
tos fallēt. Incipietis autē audire bel-
la et auditus bellorum. videte nolite
tumultuari. Oportet enim hec fieri s; **¶**
nondum est finis. Exurget autē gens
sup gentem et regnum super regnum
et erunt terremotus et pestilentie per
loca. Omnia autem ista initia par-
turbationum sunt. Tunc tradēt vos in

tribulationē et inefficient vos. et eritis
odibiles omnibus gentibus propter nomen
meum. Et tunc scandalizabuntur multi: et
se invicem tradent: et odient invicem. Et
multi pseudoprophete exurgent et
seducēt multos ex eo quod facinus abun-
det refrigeret caritas multorum. Qui
autem toleraverit usque in finem hic saluus
erit. Et predicabit Evangelium istud reg-
ni per totum orbem terre in testimonium
omnibus gentibus et tunc veniet finis.
Cum autem videritis abominationem vastationis
que dicta est per Danielē pseudo-
pheta statim in loco sancto qui legitur
intelligat. Tunc qui in Iudea sunt fugiant
in montes. Et qui in tecto est non descendat
tollere quicquid de domo. Et qui in
agro est non convertatur retro auferre ves-
timentum suum. Ubi autem pignatibus et
nutrientibus in illis diebus. Orate au-
tem ne fiat fuga vestra hyeme neque sab-
bato. Erunt autem tunc pericula magna qua-
lis non fuit ab initio mundi usque nunc. Sed
neque fiet: et nisi breviati essent dies illi
non esset salva omnis caro. pro electos
autem breviantur dies illi. Tunc si quis
dixerit vobis ecce hic est Christus aut ec-
ce illic. nolite credere. Surgent enim
pseudochristi et pseudoprophete et da-
bunt signa magna et prodigia ad errorem
faciendum si fieri potest et electis. Vos
autem cavete. ecce predixi vobis omnia.
Si ergo dixerit vobis ecce in altitudi-
ne est nolite exire ecce in cubiculo nolite
credere. Sicut enim corrumpatio que ex-
it ab oriente et parit usque ad occidentem
ita erit et adventus filii hominis. Ubi fue-
rit corpus illius colligetur aquila. Conti-
nuo autem post pericula dierum illorum sol te-
nebrascet et luna non dabit lumen suum et
stelle cadent de celo et virtutes celorum
movebuntur. Et tunc apparebit signum
filii hominis in celo: et lamentabunt se om-
nes Tribus terre. et videbunt filium homi-
nis venientem in nubibus in virtute magna
et claritate. Et mittet angelos suos cum
virtute magna et claritate et cum tuba

17.
magna. et colligent electos eius a ortu
usque ad occasum usque ad summities
eorum. Nec nova aut repentina
hec sunt que nunc accidunt christianis cum
boni et iusti spiritus et de lege innocentie ac ve-
re religionis timore devoti per persecutiones
et iniurias et graves ac multiformes infir-
mitatibus per asperum agnitionis difficulta-
te gradiantur. Sic in origine statim mundi
Abel iustus a fratre primo occiditur. et
Jacob fugat et Ioseph vendit. et Da-
vid misericorditer Saul Rex persequitur
et Heliam magistram dei constitit ac for-
tit asserit Rex Achab opprimere co-
nat Zacharias sacerdos interficitur in
medio templi et altaris ut illic hostia ip-
se fiat ubi deo hostias immolabat. Tot
denique martirium iustorum sepe celebrata
tot edita in posterum fidei et virtutis ex-
empla Tres pueri Ananias Azarias
Misabel etate cōpares dilectione cōcor-
des fide stabiles virtute cōstantes flam-
mis ac penis virgibus fortiores soli se
deo servire solum nosse solum colere procla-
mavit: dicentes Nabuchodonosor. Rex
non oportet nobis de hoc verbo respondere
tibi. n. deo cui nos servimus potest est
nos eripere de camino ignis ardētis et
de manibus tuis Rex liberare nos. quod si
noluerit notum sit tibi: quod diis tuis non
serviemus et statuam auream quam statuisti
non adoramus. Et Daniel deo devotus
et sancto spiritu plenus exclamat et dicit
Nihil colo ego nisi dominum meum qui
condidit celum et terram. Tobias quoque
sub regali licet ac tyrannica servitute
sensu tamen ac spiritu liber confessionem suam deo
servat et virtutem magistratibusque divinam
sublimiter predicat dicens. Ego in terra
captivitatis mee confitebor illi et osten-
dam virtutem eius in natione peccatrice. Quid
vero in Machabeis septem fratres nata-
lium per virtutum sorte cōsimiles septena-
rium numerum sacramento perfecte cōsumma-
tionis implentes sic fratres septem in mari-
rio coherentes ut primi in dispositione
divina septem dies annorum septem

millia continentes: vt septē spūs ⁊ angeli septē qui assistūt et cōuersant ante faciē domini et lucerna septiformis in tabernaculo martīrij et i Apocalip si septē cādelabra aurea et apud Salomonē colūne septem sup q̄s edificat domū sapiētia: ita et istic septē fratrum numer⁹ Ecclesiarū septē numerū sui quātitate cōplex⁹ secūdū q̄ i primo regū libro legim⁹ sterile septē pepisse et apud Esaiā. vii. mulieris vnū hominē apphēdūt cui⁹ iuocari sup se nomē ex poscūt et Aplūs Paul⁹ qui hui⁹ legitimi numeri et certi meminit ad. vii. Ecclesias scribit et i Apocalip si dominus mādata sua diuina et p̄cepta celestia ad. vii. Ecclesias et earū dē āgelos dirigit qui nūc iste fratrib⁹ numer⁹ inuenit: vt cōsumatio legitima impleatur Cū septē liberis plane copulāt et mater origo et radix que Ecclesias septē postmodū pepit: ipsa prima et vna sup petram domini voce fundata. Nec vacat q̄ i passionib⁹ sola cum liberis mater ē. Martīres enī qui se dei filios in passione testāt iā n̄ nisi deo patre cēsentur sicut i Euāgelio docz oicens Ne vocaueritis vobis patrē sup terram vnus est enim pater vester qui i celis ē. Que uero ediderūt cōfessionū precōnia q̄ p̄clara q̄ magna documēta fidi p̄buerūt. Rex Antioch⁹ ifest⁹ imo in Antiocho Antichrist⁹ expressus ora martīrū gloriosa ⁊ spiritu cōfessionis inuicta cōtagio suille carnis maculare querebat et cū flagellis. prauiter verberasset ac nihil pmouere potuiss⁹ sartagines iussit igniri. Quib⁹ ignitis et accēsis enī qui prim⁹ locut⁹ fuerat et magis regē virtutis et fidei cōstantia puocauerat admpneri p̄cepit ⁊ frigi: p̄ducta et erecta pri⁹ ligua que cōfessā deū fuerat. Quod martīrū gloriosus cōtigit. ligua. n. cōfessa nomen dei pri⁹ ad deū debuit ip̄a pficiss⁹ post in secundo excogitatis acrioribus penis anteq̄ cetera mēbra torqueret. cutem

capitis cū capillis d̄traxit odio sez certo. Nā cū caput viri Christ⁹ sit ⁊ caput Christi d⁹ qui caput laniabat i Martīre deū ⁊ Christū p̄sequebat i capite Et ille martīrio suo fides ⁊ resurrectionis sibi p̄miū d̄ dei remuneratiōe p̄mittēs ⁊ clamauit ⁊ dixit. Tu quidē q̄ potēs es ex hac p̄senti vita nos p̄diss⁹ mudi Rex defunctos p̄ suis legib⁹ in eternā vite surrectōne suscitabit. Ter ci⁹ ligua postulat⁹ cito ptulit. Nā penā ligue execāde iā didicerat a fratre cōtēpnere man⁹ quoq̄ āputādas cōstāter extēdit multū beat⁹ genere isto supplicij cui cōtigit extēsis manib⁹ ad penā passiois d̄nice istar imitari. Nec n̄ q̄rt⁹ patri virtute tormēta cōtēpnēs et ad retidēdū Regē celesti voce respōdēs ⁊ clamabit ⁊ dixit. Mort⁹ ē ab oib⁹ mortis datos expectare spē a deo iterū suscitandos ab eo in vitam eternā. Tibi. n. restit rectio ad vitā nō erit Quir⁹ p̄ter q̄ carnicinā regis ⁊ duos ros variosq̄ cruciat⁹ fidei vigore calcabat ad p̄ficiētā quoq̄ ⁊ noticiā futurorū spū diuinitatis aiat⁹ p̄phetauit Regis indignatiōe dei ⁊ vltionē velociter p̄secuturā. Potestātē inquit inter hoies habēs cū sis corruptibilis facis qd̄ vis. Noli aut̄ putare gen⁹ nostrū a deo derelictū ēē. Sustine ⁊ vide magnā potestātē ei⁹: q̄liter te et semē tuū torqueb⁹. Quale illud leuamētū fuit martīrū q̄ magnū q̄ grāte solatiū: i cruciatib⁹ suis nō tormēta p̄pria cogitare s⁹ tortoris sui supplicia p̄dicare. In sexto vero n̄ vir⁹ sola s⁹ humilitas p̄dicāda ē nihil sibi Martīrem vidicasse nec cōfessionis sue honorē supbis vocib⁹ vētilasse: peccatis poti⁹ suis ascripissē q̄ p̄secutiōne agere pateref. deo vero dedisse q̄ postmodū vindicaref. Docuit esse martīres verecūdos de vltione fidere. et nihil in passiōe iactare Noli inquit frustra errare. nos enim propter nosmetipsos patimur peccantes in deum nostrum. Tu

aut ne te existimes impunitū futurū ag-
gressus pugnare cū deo. Admirabilis
quoq; mater que nec sex⁹ infirmitate
fracta nec multiplici orbitate cōmota
moriētes liberos spectauit libēter nec
penas illas pigrozū s; glorias cōputa-
uit tā grāde martīriū deo p̄bēs virtu-
te oculorū suorū q̄ p̄buerunt filij eius
tormentis et passione mēbrozū: Cū sex
punitis et occisis superasset vn⁹ ex fra-
trib⁹ cui Rex diuitias et potētatus ⁊
multa pollicebat: vt crudelitas ei⁹ aut
feritas vel vn⁹ subacti solatio fouere-
tur et peteret vt ad filiū dēiciētes se =
cū dēp̄care et mater: Dep̄cata est il-
la sed vt decebat Martīrū matrē vt
decebat legis ⁊ dei memorē vt decebat
filios suos non delicate sed fortiter di-
ligentem: Deprecata est enim sed vt
deū cōfiteret: dēp̄cata ē ne a fratribus
suis frater i cōsortio laudis ⁊ glorie se
pararet: etiā se septē filiorū cōputans
matrē si sibi cōtigeret. vii. deo pepisse
nō seculo amās itaq; cū et corroborāf
et felicioē tūc p̄tū filiū generās: Fili i
quit misere mei que te in vtero men-
sib⁹ nouē portauī. et lac triēnio dedi ⁊
alui et in etatē istā p̄dixi. Oro fili as-
picias celū et terrā et omnib⁹ que i eis
sunt aspectis itelligas qz ex nihilo se-
cit illa de⁹ et hominū gen⁹. Itaq; fili
ne timeas carnificē istū sed dign⁹ fra-
trib⁹ effect⁹ excipias mortem vt i illa
miseratione cū fratrib⁹ tuis te recipiā
Magna laus matris i exhortatiōe vir-
tutis sed magis i dei timore et in fidei
veritate qz nihil sibi aut filio d̄ sex mar-
tirū honore p̄misit. nec fratrū p̄cē p̄fu-
turā creditū ad negātis salutē. Per-
suasit poti⁹ p̄cipē fieri passiōis vt in
iudiciū die posset cū fratrib⁹ inueniri.
post hoc liberis suis cōmorit et mater
neq; enī aliud iā dēcebat q̄ vt que mar-
tires peperat et fecerat i cōsortio illis
glorie iūgeret: ⁊ quos ad dū p̄miserat
ip̄a quoq; sequeret. Ne ne quis vel li =

belli vel alicui⁹ rei oblata sibi occasio
ne q̄ fallat. āplectat dēcipiētū malum
mun⁹: nec Eleazar⁹ tacēd⁹ ē. qz cū fi-
bi a ministris Regis offeret facultas
vt accepta carne q̄ liceret sibi vesci ad
circūuēdiū Regē simularet se edē =
re. que de sacrificijs atq; illicitis cibis
igerebāt cōsentire ad hāc fallaciā no-
luit dicēs nec etatati sue nec nobilita-
ti cōuenire iā fingere quo ceteri scan-
dalarēt et i errore inducerēt: existi-
mātes et Eleazarū nonagita ānos na-
tū ad morē alienigenarū relictā et p̄-
dita dei lege trāsisse. Nec tāti esse lu-
crari breuia vite momenta vt offenso
dō iurzeret eterna supplicia. atq; illic
excruciat⁹ diu ⁊ i extremo iā cōstitut⁹
cū iter verbera et tormenta moreret in
gemiscens ait. Dñe qui sanctā habes
sciētā manifestū ē: qz cū possim a mor-
te liberari durissimos dolores corpo-
ris tolero flagellis vapulās aio aut p̄-
ter tui ip̄i⁹ metum libēter hoc patior.
Sicera prius fides et virt⁹ itēgra ac
satis pura n̄ Regē Antiochū cogitasse
sed deū iudicē ⁊ scisse p̄ficere sibi ad sa-
lutē n̄ posse si hominē derideret ac fale-
ret: qñ de⁹ qui cōsciētie nostre iudex ē
et sol⁹ timēd⁹ ē nec derideri possit oī-
no nec falli. Si igit et nos dicati deo
ac deuoti vivim⁹ si supra ip̄a iustorum
an̄q; et sancta vestigia iter facimus p̄
eadē documēta penarū p̄ eadē passio-
nū martīria p̄gam⁹: hec āpliorē glori-
am cōputātes tēporis nostri qz cū ve-
tera exēpla numerētur exuberāte post
modū virtutis ac fidei copia numera-
ri n̄ possunt martīres Epiani: testante
Apocalip̄si ⁊ dicēte. Post hec vidi tur-
bā magnā quā dinumerare nemo pote-
rat ex oī gēte et ex oī tribu et populo
et ligua stātes i cōspectu throni ⁊ agni
et crāt amicti stolis albis et palme sue-
rūt in manibus eorum: et magno cla-
more dicebāt. Salus deo nostro seden-
ti sup̄ thronum et agno. et respondit

vnus ex seniorib⁹ dicēs. **M**i qui amici
ti sunt stolis albis qui sunt et vnde ve-
nerūt. **E**t dixit ei. Domine mi scis.
Et ait mihi. **M**i sunt qui venerunt ex
magna tribulatione. et lauerūt stolas
suas. et cādidās eas fecerūt in sangui-
ne agni. Propter hoc sunt in cōspectu
thrōni dei: et seruiūt ei die ac nocte in
tēplo eius. Quod si tātus ostēdit⁹ ⁊ p-
batur xpianorū martīrū popul⁹ ne-
mo difficile vel arduū putat esse mar-
tijrē fieri: qm̄ videat martīrū populū nō
posse numerari. Que spes et merces
maneāt iustos et martīres post cōflic-
tationes huius tēporis et passionēs p-
Salomonē spiritus sanctus ostendit ⁊
p̄cinit dicēs. **E**t si corā hominib⁹ tor-
menta passi sunt spes eorū immortalita-
te plena est. **E**t si in paucis verati in
multis bene disponētur quoniā de⁹ tē-
tauit illos et iuenit eos dignos se. **T**ā-
q̄ aurum in fornace probauit illos ⁊ qua-
si holocausta accepit illos: et in tempo-
re erit respectus illorū. **J**udicabūt na-
tiones et dominabūtur populis: ⁊ reg-
nabit domin⁹ eorū īperpetuū. **I**tē apud
eundem vindicta nostra describit⁹ ⁊ p-
sequentū nos atq; infestatiū peniten-
tia p̄dicatur. **T**unc stabunt iusti in-
quit in magna cōstantia aduersus eos
qui se angustiauerūt et qui abstulerūt
labores eorū. videntes turbabūtur ti-
more horribili et mirabunt⁹ in subita-
tione īspate salutis. dicentes inter se
penitentiā habētes et p̄ angustia spīri-
tus genētes. **M**i sunt quos aliquādo
habuimus īderisum et in similitudi-
nem īproperij. Nos īsensati vitam il-
lorū estimabam⁹ īsaniam. et finē illo-
rū sine honore. Quomō ergo cōputati
sunt inter filios dī: ⁊ iter sanctos for-
s illo-
rū est. **E**rgo errauim⁹ a via verita-
tis et iusticie lūmē nō luxit nobis. ⁊ sol
nō ortus est nobis. Lassati sum⁹ in īni-
quitatis via et p̄ditionis. et ambulau-
mus solitudines difficiles. **viam autē**

domini ignorauim⁹. quid nobis p̄fuit
supbia aut quid diuitiarū iactatio cō-
tulit nobis. **T**ransierūt omnia illa tā-
q̄ vmbra. **I**tem in psalmo. cxxv. p̄cium
et merces passionis ostendit⁹. p̄ciosa in-
quit est in cōspectu domini mors sanc-
torum ei⁹. **I**tem in psalmo. cxxv. tristi-
cia cōflictacōnis et leticia retributio-
nis exprimit⁹. **Q**ui seminant inquit in
lachrimis in gaudio metēt. **A**mbulan-
tes ambulabāt ⁊ flebāt mittētes semi-
na sua. **V**eniētes autē veniēt in exul-
tatione tollētes gremia sua. **E**t iterum
in psalmo. cxxvii. **B**eati qui immacula-
ti sunt in via quia ambulāt in lege do-
mini. **B**eati qui scrutātur martīria ei-
us in toto corde exquirūt eum. **I**tē do-
minus in **E**uāgelio. **U**ltor ipse p̄secu-
tionis nostre et remunerator passionis
Beati eritis inquit qui p̄secutionē pas-
si fueritis p̄pter iusticiā: qz ipsorum est
regnū celorū et iterū. **B**eati eritis cū
odio vos habuerit homines et sepaue-
runt vos et expulerint et maledixerint
nomini vestro q̄si neq; p̄pter filiū hōis
Baudete ī illo die ⁊ exultate ecce enim
merces vestra multa ē ī celis. **E**t iterū
Qui p̄det animā suā p̄pter me hic sal-
uabit. **N**ec solos aniaduērsos et inter-
fectos pollicitacōis diuine manēt p̄mia
sed etiā si ipa passio fidelib⁹ desit si fi-
des tamē itēgra atq; īuicta p̄stiterit et
cōtēptis ac relictis suis oib⁹. **C**hristū
se sequi **C**hristian⁹ ostēderit ip̄e quoq;
a **C**hristo iter martīres honorat. polli-
cēte ip̄o et dicēte. **N**emo ē qui reliq̄t
domū aut agrū aut parētes aut fratres
aut vxorē aut filios p̄pter regnū dei. et
nō recipiat septies tantū ī isto tēpore. **I**n
seculo autē futuro vitam eternam. **I**tē ī
Apocalipsi hoc idē loquit⁹. **V**idi iquit
animas occisorū p̄pter nomē **I**hesu et
sermonē dei et cū primo loco posuisset
occisos addidit dicēs. ⁊ q̄cūq; imagi-
nem bestie non adorauerunt nec acce-
perunt inscriptionem in fronte aut in

19.
 manu sua. quos vniuersos a se in eodē loco simul visos cōiūgit et dicit. 7 vixerunt et regnauerūt cum Christo. Uere omnes dicit et regnare cū Christo nō tantum qui occisi fuerint sed et quiq; in fidei sue fymitate et dei timore pstantes imaginem bestie nō adorauerunt neq; ad funcsta eius et sacrilega edicta cōsenserūt. Plus nos accipere in passionis mercede q̄ q̄ hic sustinemus in ipsa passione pbat Beat⁹ Apostolus Paul⁹ qui dignatione diuina vsq; in tertiū celum atq; in paradysum rapt⁹ audisse se in enerrabilia testatur: qui occulta fide Ihesum Christū vidisse se gloriatur: qui id quod et dicit et vidit maioris cōsciētie esse veritate pfitetur. Non sunt inquit condigne passionis huius tēporis ad supuenturā gloriā que reuelabitur in nobis. Quis ergo nō omnib⁹ virib⁹ elaboret ad tātam claritatem puenire vt amicus dei fiat et cum Christo statim gaudeat: vt post tormenta et supplicia terrena ad p̄mia diuina pueniat? Si militibus secularibus gloriosum ē vt hoste deuicto redeāt in patriam triumphantēs quanto potior et maior est deuicto zabulo ad paradysum triumphantes redire 7 vnde Adam peccator eiectus est illuc pstrato eo qui ante deceperat trophea victritia reportare offerret eo acceptissimū mun⁹: incoaruptā fidem et virtutem mētis incolumē laudem deuotionis illustrē comitari eum cū venire ceperit vindictam de inimicis receptur⁹ lateri eius assistere cum sederit iudicaturus: coheredem Christi fieri: angelis coequari: cū Patriarchis cum Apostolis cum Prophe- tis celestis regni possessiōe letari. Has cogitationes que psecutio pōt vincere: que possunt tormēta superare: durat fortis et stabilis religiosi meditacionibus fundata mēs 7 aduersus omnes diaboli terrores et minas mundi

animus immobilis pstat quem futuro rum fides certa et solida corroborat. Clauduntur oculi in psecutionibus terre sed patet celum. Dina Antechristus sed domin⁹ Christ⁹ tuetur. Doris ifertur sed immortalitas sequit. Occiso mūdus eripitur sed restituito paradysus exhibetur. Vita temporalis extinguit sed eterna repatur. Quāta est dignitas et quāta securitas exire hic letū exire inter p̄suras et angustias gloriosum claudere in momento oculos quibus homines videbantur. et mūdus 7 aperire eosdem statim vt deus videat et Christus tam velociter migrat quāta velocitas vt terris repente subtraharis et in regnis celestibus reponaris. Nec oportet mente cōtemplari et cogitatione hec die ac nocte meditari. Si talem psecutiōnis dies Epi militē inuenerit vinci nō poterit virtus ad p̄miū p̄mpta Vel si accersitio aī p̄uenierit sine p̄mio nō erit fides que erat ad martiriū p̄parata Sine damno temporis merces deo iudice reddit. In p̄secutiōe militia in pace conscientia coronatur. Finem.

De zeloz liuore.

Zelare qd bonū videas et inuidere melioribus leue et modicum apud quosdam crimē videt. Fratres carissimi dū q̄ existimatur leue esse et modicū non timetur. Dum nō timef cōtēyit. Dū cōtēmnitur nō facile vitaf. et fit ceca: et occulta p̄nices que dū min⁹ p̄spiciūt vt caueri a p̄udentib⁹ possit improuidas mentes latenter affligit. Porro autē domin⁹ prudentes esse nos iussit 7 cauta sollicitudinē vigilare p̄cepit ne aduersari⁹ vigilās sp̄s sp̄s ifidiās qm̄ ipect⁹ obrepit d̄ scitillis cōflet icēdia d̄p̄uis maria exaggerz dū remissis 7 incautis leniore aura 7 flatu molliore

blanditur pcellis ac turbinibus exci-
tatis ruinas fidei ⁊ salutis ac vite nau-
fragia molitur. Excubantis est itaq;
fratres dilectissimi: Atq; omnib⁹ viri-
bus elaborantibus vt inimico seruien-
ti ⁊ iacula sua in omnes corporis ptes
quibus pcuti et vulnerari possumus
dirigēti sollicita et plena vigilātia re-
pugnemus: Secundum q; Petrus
quoq; Apostolus in Epistola sua pre-
monet et docet dicēs Sobrii estote et
vigilate quia aduersarius vester zabu-
lus tāq; leo rugiens et aliquid deuora-
re querens circuit. Circuit ille nos sin-
gulos et tāq; hostis clausos obsidens
muros explorat et tentat an sit aliqua
ps mēbrorum minus stabilis et minus
fida: cuius aditu ad interiora penetre-
tur. Offert oculis foras illices et faci-
les voluptates: et visu destruat castita-
tem. Nares p canora musica tentat vt
sonu dulcioris auditu soluat et molliat
Christiani vigorem. Lingua ad cōuitiū
puocat. manus iniurijs lacētibus ad
petulātiā cedis instigat. vt fraudato-
rem faciat lucra opponit iniusta. vt ani-
mam pecunia capiat ingerit pniciosa
cōpendia. Donozes terrenos pmittit:
vt celestes adimat. Ostendit falsa ⁊ ve-
ra subripiat. Et cum latenter non pōt
fallere exerte atq; apte minas. terro-
rem turbide psecutionis intentas. ad
debellandos dei seruos inquiet⁹ semp
et semp infestus. In pace subdolus in
psecutione violentus. Quāobrem fra-
tres dilectissimi contra omnes diaboli
vel fallaces insidias vel aptas minas
stare debet instructus anim⁹ et arma-
tus: tā parat⁹ semp ad repugnādū q; ē
ad ipugnādū sp parat⁹ iūmic⁹. Et quo-
niā frequentiora sunt tela eius que la-
tenter obrepūt: magis q; occulta ⁊ clā-
destina iaculatio quominus pspicitur
hec grauius et crebrius in vulnera no-
stra grassatur. Ad hec quoq; intelligē-
da et depellēda vigilem⁹ ex quib⁹ est

deli ⁊ liuoris malum. Quod si quis pe-
nitus inspiciat iueniet nihil magis xp̄i
ano cauēdum: nihil cautius puidēdū
q; ne quis inuidia ⁊ liuore capiat. Ne
quis fallētis inimici cecis laqueis im-
plicatus dum zelo frater i fratris odia
cōuertitur gladio suo nesci⁹ pematur
q; vt colligere pleni⁹ et manifesti⁹ p-
spicere possum⁹ ad caput eius atq; ori-
ginem reuertamur. Videam⁹ ergo vn-
de zelus et qñ et quomō cepit. Faci-
lius enim malum tā piculosum a no-
bis vitabitur si eiusdem mali origo et
magnitudo noscatur. Dinc diabolus
inter initia statim mundi et perijt pri-
mus et pdidit. Ille angelica magesta-
te subnixus ille deo acceptus et carus
postq; hominem ad imaginem dei fac-
tum cōspexit: in zelum maliuolo liuo-
re prupit: nisi prius alterū deiect⁹ in-
stinctu zeli q; ipe zelo ante deiect⁹ cap-
tiu⁹ anteq; capiens pditus anteq; p-
dens dū stimulante liuore homini gra-
tiam date imortalitatis eripit ipe quo-
q; id q; pri⁹ fuerat amisit. Quale ma-
lum est fratres carissimi quo angelus
cecidit. quo circūueniri et subuerri al-
ta illa et preclara sublimitas potuit:
quo deceptus est qui decepit. Exinde
inuidia grassatur in terris dum liuore
peritur magistro pditiōis obsequitur
dum zabulum qui zelat imitatur. Si-
cut scriptum est inuidia autem zabuli
mors introiuit in orbem terrarū. Imit-
tantur ergo illum qui sunt ex pre eius
Dinc deniq; noue fraternitatis prima
odia hinc paricidia nefanda ceperunt
dum Abel iustum Chaim zelat iniustus
dum bonum malus inuidia et liuore p-
sequitur. Tātum valuit ad cōsumati-
onē facinoris emulationis furor vt nec
caritas fratris nec sceleris imanitas
nec timor dei nec pena delicti cogitare-
tur. Iniuste oppssus est: qui iusticiā pri-
mum ostenderat. Odia ppeffus ē qui
odisse nō nouerat: occisus est ipic: qui

moriens nō repugnabat. Et q̄ Esau
 fratri suo Jacob inimicus extitit zelus
 fuit nam q̄ ille benedictionem patris
 acceperat hic in odiū p̄secutionis faci-
 bus liuoris exarsit. Et q̄ Ioseph fra-
 tres sui venderunt causa vēdendi de
 emulatione descendit: postq̄ id q̄ sibi
 in visionibus p̄sperū fuerat ostensum
 simpliciter vt fratribus frater exposu-
 it: i inuidiam maliuolus animus eru-
 pit. Saul quoq̄ Rex vt David odis-
 set: vt p̄secutionibus sepe reperitis in
 nocētē misericordē mitem lenitate
 patientē necare cuperet quid aliud q̄
 zeli stimulus puocauit: q̄ solia inter-
 secto et ope ac dignatione diuina tan-
 to hoste deleto populus admirās i lau-
 des David p̄dicationis suffragio p̄si-
 lit: Saul simultatis atq̄ i sectationis
 furias de liuore cōcepit. Et ne longū
 faciam singulos recensendo pereuntis
 simul populi attendamus interitū Iu-
 dei nōne inde pierūt dum Xpo malunt
 iuidere q̄ credere? Obrectātes mag-
 nalibus que illa faciebat zelo execante
 decepti sunt nec ad diuina nocēda cor-
 dis oculos aperire potuerūt. Que nos
 cōsiderātes fratres carissimi contra tā
 tam mali p̄niciē vigilāter et fortiter di-
 cata deo pectora nostra muniam? Ali-
 orum mors p̄ficiat. ad nostram salutē
 imprudentium pena p̄udentibus confe-
 rat sanitatem. Non est autē q̄ aliquis
 existimet malum istud vna specie cōti-
 neri: aut breuib⁹ terminis et angusto
 fine cōcludi. Late patet zeli multiplex
 et secūda p̄niciēs. Radix est omnīū ma-
 lozum et fons cladium seminarium de-
 lictorum materia culparū. Inde odiū
 surgit. animositas inde p̄cedit. auariti-
 am zelus inflāmat dum quis non pōt
 suo esse cōtentus videns alterū ditio-
 rem. Ambitionem zel⁹ excitat dū cer-
 nit quis alium in honoribus altiozem
 zelo execante sensus nostros atq̄ in-
 ditionem suam mentis arcana redigē

te dei timor spernitur magisteriū Xpi
 negligitur. Iudicij dies nō p̄uidetur
 Inflāt supbia exacerbat seuitia perfī-
 dia p̄uaricatur. Impatentia concutit
 fuerit discordia Ira feruescit. Nec se
 potest iam cohibere nec regere qui fac-
 tus est potestatis aliene. Hinc domini
 ce vinculū pacis rumpitur: hinc cari-
 tas fraterna violatur: hinc adulterat
 veritas: vnitās scindit: ad hereses at-
 q̄ scismas p̄silitur: Dum obrectat
 sacerdotibus dum Episcopis inuident
 dum quis aut queritur nō se poti⁹ or-
 dinatum aut de dignatur alterum ferre
 p̄positum. Hinc recalcitrat hinc rebel-
 lat de zelo supbus de emulatione puer-
 sus: animositate et liuore non hominis
 sed honoris inimicus. Qualis vero est
 anime tinea q̄ cogitacōnū tabes pec-
 toris quanta rubigo? zelare in altero
 vel virtutem eius vel felicitatem idest
 odisse in eo vel merita pp̄ria vel bene-
 fitia diuina: in malum pp̄rium bona
 aliena cōuertere illustrium p̄speritate
 torqueri: aliorum gloriā facere suā pe-
 nam: et velut quos dā pectori suo ad-
 mouere carnifices: cogitationibus et
 sensibus suis adhibere tortores: qui se
 in testinis cruciatib⁹ lacerent: qui cor-
 dis secreta maliuolentie vngulis pul-
 sent. nō cibis talibus letus nō potius
 pōt esse iocūduſ suspirat semp et ge-
 mitur et doletur. Dumq̄ ab inuidis
 nūq̄ liuor exponitur diebus ac nocti-
 bus pectus obsessum sine intermissiōe
 laniatur. Mala cetera habēt terminū
 et quodcūq̄ delinquitur delicti cōsu-
 matione finitur in adultero cessat faci-
 nus p̄petrato stupro. In latrone cōqui-
 escit scelus homicidio admissō. et pre-
 doni rapacitatem statuit possessa p̄da
 et falsario modum ponit impleta falla-
 cia. zelus terminum nō habet. p̄manēs
 iugiter malum et sine fine peccatum ē
 Quātoq̄ illi cui inuidetur successu me-
 liore p̄fecerit tanto inuidus in maius

incendium liuoris ignibus inardescit
Nunc vultus minax. toruus actus. pal-
lor in facie in labijs tremor. stridor in
dentibus. verba rabida. effrenata cōui-
tia. manus ad cedis violētiam p̄mpte
etiam si gladio interim vacue odio ta-
men furiose mentis armate. Et idcir-
co spiritus sanctus dicit in psalmis. No-
lite zelare bene ambulante in via sua.
et iterum obseruabit peccator iustum
et stridebit ad eum dentibus suis. De-
us autem irascebit eum quoniam putat
quia veniet dies eius. Nos Beatus
Paulus Apostolus designat et deno-
tat dicens venenū aspidum sub labijs
eorū et os eorum maledictiōe et ama-
ritudine plenū est. veloces ad effundē-
dum sanguinem pedes eorū. cōtritiō et
calamitas eorum in vijs eorum qui vi-
am pacis nō cognouerunt nec ē timor
dei ante oculos eorum. Multo malum
leuius et piculum min⁹ est cū mēbra
gladio vulnerantur. Facilioꝝ cura est
vbi plaga p̄spicua et cito ad sanitatē
medela subueniente p̄dicatur qđ videt
zeli vulnera obstrusa sunt: et occulta
nec remedium cura medentis admit-
tunt: qui se intra conscientie latebras
ceco dolore clauserunt. quicūq; es in-
uidus et malignus videris qđ sis eis
quos odisti insidiosus p̄nciosus infe-
stus nulli⁹ magis qđ tue salutis inimi-
cus es. Quisq; ille est quem zelo perse-
queris subterfugere et vitare te pote-
rit: tu te fugere non potes vbicūq; fu-
geris aduersarius tuus tecum est. ho-
stis semp in pectore tuo est. p̄ncies in
tus inclusa est. In eluctabili cathena-
rum nexu ligatus et vinctus es. zelo
dominate captiu⁹ est. nec solatia tibi vl-
la subueniunt pseuerans malū est ho-
minem psequi ad dei gratiā p̄tinentē.
calamitas sine remedio est odisse feli-
cem Et idcirco fratres dilectissi-
mi huic piculo consulens dominus ne
quis zelo fratris in laqueum sabuli in-

curreret cum eum discipuli interrogas-
sent quis niter illos maior esset qui fue-
rit inquit minimus in omnibus vobis
hic erit magnus. amputauit hominem
emulationem respōso suo. hominē cau-
sam et materiā morp̄acis inuidie eru-
it et abscedit. discipulo Epi zelare non
licet. non licet inuidere. Exaltationis
apud nos nō pōt esse cōtentio. de hu-
militate ad summa crescimus. didici-
mus unde placeamus. deniq; et Apo-
stolus instruens et docēs vt qui illumi-
nati Epi lumine tenebras nocturne cō-
uersationis euasim⁹ in factis atq; ope-
ribus luminis ambulemus scribit et di-
cit. Nox transiit dies autem appo-
pinquauit abijciam⁹ ergo opera tene-
brarum et induamur arma lucis tāq;
in die decenter ambulemus non in co-
mestationibus et ebrietatibus. non in
cōcupiscētjs et impudicijs nō in cer-
taminibus et zelo. Si recesserunt de
pectore tuo tenebre si nox inde discussa
est si caligo deterisa ē si illuminauit sen-
sus tuos splendor diei si homo lucis
esse cepisti: que sunt Epi sequere: quia
lux et dies Eps est quid i zeli tenebras
ruis? quid de nubilo liuoris inuolu-
is quid inuidie cecitate omne pacis et ca-
ritatis lūmē extinguis? quid ad sabu-
lum cui renūtiaueras iterum redis?
quid Chaim similis existis? Homici-
dij nāq; facinore cōstringi eum quisq;
zelauerit et odio fratrem suum habue-
rit declarat Iohannes Apostol⁹ i epi-
stola sua dicēs. Qui fratrem suū odit
homicida est. et scitis qđ omnis homici-
da nō habet vitam in se manentē. Et
iterum qui dicit se esse in luce et fratrē
suū odit in tenebris est vsq; adhuc et
in tenebris ambulat: et nō scit quo eat
quoniam tenebre excecauerūt oculos
eius. Qui odit inquit fratrem suū in
in tenebris ambulat: et nō scit quo eat
vadit enim nescius in gehennam igna-
rus et cecus p̄cipitat in penā: recedēs

scz a **Xpi** lumine monētis et dicentis .
Ego sum lux mundi qui me secut⁹ fu
erit nō ambulabit in tenebris . sed ha
bebit lumē vite sequitur autem **Xpm**
qui pceptis eius insisit : qui p magiste
riū eius viam gradatur : qui vestigia ei
us atq; itinera sectat : qui qd **Xps** ⁊ fe
cit et docuit imitat⁹ secundū q **Pe** =
trus quoq; hortatur et monet dicens
Christus passus est p nobis relinquēs
nobis exemplū vt sequamur vestigia
eius . meminisse debem⁹ quo vocabulo
Christus plebem suam appellet : quo ti
tulo gregē suam nūcupet . oues nomi =
nat vt innocētia **Christiana** ouib⁹ eque
tur . **Agros** vocat vt agrozum naturā
simplicem simplicitas mentis imite⁹ .
quid sub vestitu ouium lūpus latitat
quid gregem **Christi** qui **Christianum**
se mentitur : infamatur : **Christi** nomē
induere et non p **Christi** viam pgere :
quid aliud q̄ pvaricatio est diuini no
minis : q̄ desertio itineris salutaris :
qñ et ipse doceat et dicat eum ad vitā
venire : qui mādātum seruauerit : ⁊ eū
esse sapiētem qui verba eius audierit
et fecerit : doctorem quoq; cum maxi
mum in regno celozum vocari qui fece
rit et sic docuerit : tūc p̄dicatū pfutu =
rum qd bene atq; vtiliter p̄dicatū fue
rit : si id quod ore pmi⁹ factis sequen
tibus impleatur : quid vero insinuauit
crebri⁹ discipulis suis domin⁹ : quid
inter salutaria monita et pcepta cele
stia custodiendū a magis seruādaq; mā
dauit q̄ vt eadem dilectione qua disci
pulos ipse dilexit nos quoq; inuicē dili
gamus : quomodo autem vel pacē do
mini vel caritatem tenet qui interce =
dente zelo nec pacificus potest esse nec
carus **Idco** et **Apostolus Paulus** cū
pacis et caritatis merita de pmeret cū
q; asseueraret firmiter ⁊ doceret nec si
dem sibi nec elemosinas nec passionem
quoq; ipsam cōfessionis et martiriū p
futuram nisi caritatis federa integra

atq; inuiolata seruasset : adiecit et dix
it caritas magnanima est . caritas be
nigna est . caritas non zelat . docēs . s . ⁊
ostendens eum posse caritatem tenere
quisq; magnanim⁹ et benignus et a ze
lo et liuore alienus est . Item alio loco
cum moneret vt homo iam sanctospi
ritu plenus natiuitate celesti dei filius
factus nō nisi spiritalia et diuina secte
tur ponit et dicit : et ego quidem fra
tres nō potui vobis loqui quasi spiri
talibus s; quasi carnalibus . quasi in
fantibus in **Xpo** lac vobis potum dedi
nō cibum : nōdum enim poteratis sed
neq; adhuc potestis adhuc enim estis
carnales . vbi enim in vobis zel⁹ et cō
tentio et dissensiones sunt nōne carna
les estis : et secundū hominem ambu
latis obterenda sunt fratres carissimi
vicia et peccata carnalia : ⁊ terrent cor
poris infesta labes spiritali vigore cal
canda : ne dum iterum ad veteris ho
minis cōuersationem reuoluimur le
talibus laqueis implicemur : **Apostolo** .
hoc idem pudenter et salubriter pmo
nente : Itaq; inquit 'fratres nō secundū
carnem viuamus . Si enī secundū car
nem vixeritis moriicipietis Si autē
spiritu opa carnis mortificaueritis . vi
uetis . quotquot enim spiritu dei agun
tur : hi sunt filij dei . si filij dei sum⁹ si tē
pla eius esse iam cepimus Si accep
to spiritu sancto sancte ⁊ spiritaliter vi
uimus : si de terris oculos ad celum su
stulimus si ad supna et diuina plenum
deo et **Christo** pectus ereximus nō nisi
que sunt deo et **Christo** digna faciam⁹
sicut et **Apostolus** ponit ⁊ dicit . Si cō
surrexistis inquit cū **Christo** que sur
sum sunt querite : vbi **Christ⁹** est i dex
tera dei sedēs . que sursum sunt sapite
nō que sup terram . Mortui enī estis ⁊
vita vestra abscondita est cū **Christo** in
deo . cum autem **Christus** apparuerit
vita vestra tūc et vos apparebitis cū
ipso i gloria . qui ergo i baptismo secūdo

hominis antiq̃ peccata carnalia ⁊ mortui et sepulti sumus qui regeneratiōe celesti Christo cōsurreximus que sunt Christi et cogitemus p̃ter et geram⁹ sicut idem Apostolus docet rursus et monet dicens . primus homo de terreo limo secūdu⁹ homo de celo . qualis ille de limo tales et qui de limo . et qualis celestis tales et celestes . quomodo portauimus imaginem eius qui de limo est portemus et imaginem eius qui de celo . Imaginem autem celestē portare nō possumus nisi in eo quod esse iā cepimus: Christi similitudinem p̃beam⁹ hoc est enim mutasse quod fueras ⁊ cepisse esse quod non eras vt nos diuina natiuitas luceat vt ad deum patrem deifica disciplina respondeat . vt honore et laude viuendi dē⁹ in homine clarescat ip̃o hortante et monente et eis qui se clarificant vicem mutuā pollicentem. **E**os inquit qui clarificant me clarificabo et qui sp̃nit me spernebo. **A**d quā clarificationem formās nos et preparans dominus et filius dei similitudinem dei patris insinuans in **E**uangelio suo dicit . audistis q̃ dictum ē **D**iligēs primum tibi et odio habebis n̄micum tibi **E**go autem dico vobis . diligite inimicos vestros et orate p̃ eis qui vos p̃sequuntur: vt scitis fili patris vestri qui in celis est: qui solē suum oriiri facit sup̃ bonos et malos . et pluit sup̃ iustos et iniustos. **S**i hominibus letum est ⁊ gloriosum filios habere cōsimiles et tunc magis generasse delectat si ad patrem liniamētis paribus soboles subsiciat quanto maior in deo patre leticia est cum quis sic spiritaliter nascitur vt actibus eius et laudibus diuina generositas p̃dicetur: que iusticie palma est que corona esse te tale de quo deus non dicat filios generauit et exaltauit ip̃i autem spreuerunt me . collaudet te potius Christus et inuitet ad p̃m̃ium dicens . **V**enite benedi-

dicti patris mei recipite regnū quod vobis paratum est ab origine mundi . **I**n his meditationibus corroborandus est animus fratres dilectissimi **E**i⁹ modi exercitationibus contra omnia diaboli iacula firmandus . **S**it in manibus diuina lectio in sensibus dominica cogitacō . **O**ratio huius omnino non cesset . **S**alutaris operatio p̃seueret . **S**piritalibus semp̃ actibus occupemur . vt quotienscūq̃ inimicus accesserit quotiens adire tentauerit : et clausum aduersus se pectus inueniat et armatū n̄ enī xp̃iani hominis corona vna est que tpe p̃secutionibus accipitur . habet et par coronas suas quibus de varia et multiplici cōgressionē victores p̃strato et subacto aduersario coronamur . **L**ibidinē subegisse cōtinentie palma est . **C**ontra iram cōtra iniuriam repugnasse corona patientie est . **D**e auaritiā triūphus est pecuniā spernere . **L**aus est fidei fiducia futurorum mūdi aduersa tolerare . et qui superbus in p̃speris nō est gloriam de humilitate cōsequitur . **E**t qui ad pauperum fouendorum misericordiam p̃nulsus est retributionem celestis thesauri adipiscitur . **E**t qui zelare non nouit quiq̃ vniuersis et mitis fratres suos diligit dilectiōis et pacis p̃mio honorat̃ . **I**n hoc virtutum stadio quotidie currimus . ad has iusticie palmas et coronas sine intermissione t̃pis puenimus **A**d quas vt tu puenire etiā possis qui fueras zelo et liuore possessus omnem illā maliciā qua pri⁹ tenebaris: abice . ad viam vite eterne vestigijs salutaribus reformare . **E**uelle de pectore tuo spinas et tribulos vt te dominicum semen fertili fruge locupletet . vt diuina et spiritalis in copiam secunde messis exuberet . **V**enena vellis euome . discordiarum virus excludē . purget mēs quam serpentinus liuor infecerat . **A**maritudo omnis que int⁹ infecerat

Xpi dulcedine leniat. Si de sacramēto crucis et cibū sumis et potū lignū quod apud mirram p̄fecit in imāgie ad saporis dulcedinē tibi in veritate p̄ficiat ad mulcendi pectoris lenitatē. Nec ad medelam p̄sperāde valitudinis labores: unde vulneratus fueras ī de curare. Ama eos: quos āte oderas dilige illos quibus iniustis obrectati omib⁹ inuidebas. Bonos imitare. Si sectari non potes colletare certe et cōgratulare melioribus. fac te consortio caritatis et fraternitatis viculo coherentem. Dimittētur tibi debita quādo tu ip̄e dimiseris. Accipientur sacrificia tua cum pacificus ad deum veneris. Sensus atq; actus tui diuinitus dirigentur quando ea que diuina ⁊ iusta sunt cogitaueris sicut scriptum est Cor viri cogitat iusta et a deo dirigentur gressus eius. habēs autem multa que cogites paradysum cogita: quo Chā in nō redit qui zelo fratrem suū pemit. Cogita celeste regnum ad quod nō nisi concordēs atq; vnanimes domin⁹ admittit. Cogita q; filij dei hī soli possint vocari qui sunt pacifici qui natiuitate celesti et lege diuina ad similitudinem dei patris et Xpi respondeāt adunati. Cogita sub oculis nos dei stare spectāte ac iudicāte ip̄o cōuersationis ac vite nostre curricula decurrere. puenire nos tūc demū posse vt eum videre contingat si ip̄m nūc videntem delectem⁹ actibus nostris si nos dignos gratie eius et indulgentie p̄beamus. si placitū ri semp in regno in hoc mūdo ante placeamus.

De bono patientie.

Patientia locuturus fratres dilectissimi ⁊ vtilitates eius et cōmoda p̄dicaturus unde poti⁹ incipiam q̄ q; nūc quoq; audientiā vestrā patientiam vīdeo esse necessariam: vt nec hoc ip̄m qd̄ auditis et discitis: sine patientia facere possitis. Tunc enim de mū sermo et ratio salutaris efficaciter discit si patienter qd̄ dicitur audiat. nec inuenio fratres dilectissimi iter ceteras celestis discipline vias quibus ad consequēda diuinitus p̄mia spei ac fidei nostre secta dirigitur. qd̄ magis sit vel vtilius ad vitam vel maius ad gloriam q̄ vt qui p̄ceptis dominicis obsequio timoris ac deuotionis imitemur patientiam maxime tota obseruatione tueamur. Hanc se sectari quoq; Philosophi p̄fitentur: sed tā illic patientia falsa est q̄ et sapiētia falsa est. vñ enim vel sapiens esse vel patiens possit qui nec sapiētiam nec patientiam dei nouit: quando de ijs qui sibi sapere in mundo videntur ip̄e moneat ⁊ dicat: p̄dam sapiētiam sapiētū. et prudentiam prudentium re p̄babo. Item Beatus Apostolus Paul⁹ plen⁹ spiritali sancto et vocandis formandisq; gētib⁹ missus cōtestetur et instruat dicens. Videte ne quis vos de p̄tē per philosophiam et inanem fallaciam secundum traditionem hominū secundū elementa mundi et non secundū Xpm quia in ip̄so inhabitat omnis plenitudo diuinitatis. Et alio loco. Nemo se inquit decipiat. si quis putat sapientē se esse in vobis mundo huic stult⁹ fiat vt sit sapiens. Sapiētia huius mundi stulticia est apud deum. Scriptū ē enim reprehendam sapientes in astutia eorum. Et iterum: cognouit dominus cogitationes sapientium q; stultę sunt. Quare si sapiētia illic esse non pōt et vera patientia. nā si paciēs ille

est qui humilis et mitis est: Philosophi autem nec humiles videmus esse nec mites sed sibi multum placētes et hoc ipso quod sibi placeant deo displicentes apparet non esse illic veram patientiam ubi sit insolens affectate libertatis audacia. et exerti ac seminudi peccatoris in verecūdia iactantia. Nos autem fratres carissimi qui Philosophi non verbis sed factis sumus nec vestitu sapientiam sed veritate perferimus qui virtutum magis consuetudinem quam iactantiam nouimus qui non loquimur magna sed quasi serui et cultores viuimus dei patientiam quam magisteris celestibus discimus obsequiis spiritualibus prebeamus: Est enim nobis cum deo virtus ista communis. Inde patientia incipit. inde claritas eius et dignitas caput sumit. Origo et magnitudo patientie deo auctore preedit. Diligenda res homini que deo cara est. Bonum quod amat diuina maiestas commendat. Si dominus nobis et deus pater est sectemur patientiam dei patris et patris quia et seruos oportet esse obsequētes et filios non decet esse de genere. Qualis vero in deo et quanta patientia quod in consuetudinem suae maiestatis et honoris instituta ab hominibus profana templa et frena figmenta et sacra sacrilega patientissimè sustinens super bonos et malos equaliter facit diem nasci et lumen solis oriri. et cum hyemibus terram rigat nemo a beneficiis eius excludit quominus iustis similiter et iniustis indiseratas pluias largiatur. Videmus inseparabili equalitate patientie nocētibz et inoribus religiosis et impijs gratias agentibus et in gratis dei nutu elementa famulari spirare ventos fontes fluere: gaudescere copias messium fructus maturescere vinearum: exuberare pomis arbuta: nemora frōdescere prae florere. Et cum crebris imo cōtinuis exacerbetur offensis deus indignati-

onem suam tempore et prestitutum semel retributiois diem patienter expectat. Cumque habeat in potestate vindictam mauult diu tenere patientiam: sustinens. sed clementer et differēs ut si fieri poterit multum malitia tracta aliquando mutetur et homo in errorum et scelerum contagione volutatus vel sero ad dominum conuertatur: ipso monente et dicente. Nolo mortem morientis quantum ut reuertatur et viuat. et iterum. reuertimini ad me dicit dominus. et iterum. Reuertimini ad dominum deum vestrum quoniam misericors et pius est et patiens et multe miserationis et qui sententiam flectat aduersus malicias irrogatas. Quod item Apostolus Paulus commemorans et peccatorem ad penitentiam reuocans proponit et dicit. In nunc quid opulentiam bonitatis eius et sustentionis et longanimitatis cōtēnis ignorans quoniam patientia et bonitas dei ad penitentiam te adducit: Tu autem secundum duritiam tuam et cor impeniens thesaurizas tibi iram in die ire et reuelationis iusti iudicii dei. qui reddet unicuique secundum opera sua. iustum iudicium dei dixit esse quia seruum est: quod diu multum differtur ut homini ad vitam longa dei patientia consulat. Tunc representatur pena impio et peccatori: quoniam iam non poterit penitentia predesse peccati. Atque ut plenius intelligere possim fratres dilectissimi quod patientia dei res est et quisque lenis et patiens et mitis est dei patris imitator est cum in Euangelio suo dominus precepta in salutem daret: et diuina monita deponēs ad perfectum discipulos erudiret posuit et dixit: audistis quod dictum est diliges proximum tuum et odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis diligite inimicos vestros et orate pro eis qui vos persequuntur ut sitis filij patris vestri qui in celis est: qui solem suum oriri facit super bonos et malos et pluit super iustos

et iniustos si enim dilexeritis eos qui vos diligunt quā mercedem habebitis nōne hoc publicani faciūt. Et si saluta ueritis fratres vestros tātū quid amplius facietis nōne ethnici idipsum faciunt. Estote itaqz vos pfecti sicut pater vester celestis pfectus est. Sic pfectos dixit fieri dei filios sic cōsummari ostendit et docuit celesti natiuitate re patos si patientia di patris maneat in nobis si similitudo diuina q̄ peccato Adam p̄diderat: manifestetur et luceat in actibus nostris. que gloria est si similem deo fieri. qualis et quāta felicitas habere in v̄tutibz qd̄ diuinis laudibz possit equari: nec hoc fratres dilectissimi Iesus Xpus et dominus deus noster tātum verbis docuit sed ad impleuit et factis. Et qz ad hoc descendisse se dixerat vt volūtatem patris faceret Inter cetera admirabilia suarū v̄tutum quibus iudicia diuine maiestatis exp̄ssit paternam quoqz patientiam tolerātie tenore seruauit omnes deniqz actus eius ab ip̄o statim aduentu patientiam comite significantur qz primū de illa sublimitate celesti ad terrena descendēs non asp̄natur dei filius carnem hominis iduere vt cum peccator ipse non esset. Aliena peccata portaret. Immortalitate interim posita fieri se et mortalem patitur vt innocens p̄ innocētium salute p̄imatur. dominus baptizatur a seruo et remissam peccatorum daturus ip̄e non dedignat lauacro regeneratōis corp̄ abluere. diebus. xl. ieiunat per quem ceteri agitantur. Esurit et famē sentit vt qui in fame sermonis et gratie fuerāt celesti pane saturarentur. Cum diabolo tentante cōgreditur et inimicum tantum vicisse cōtentus nil vltra verba conat̄ discipulis nō vt seruis dñica potestate p̄fuit: sed benignus et mitis fraternam eos caritate dilexit. Dignatus est etiam pedes Apostolorū lauare vt dū

circa seruos talis esset dominus exēplo suo doceret qual̄ circa cōpares et eq̄les debeat esse cōseruus. Nec mirandū qz circa obediētes talis extiterit qui Iudam potuit vsqz ad extremum longa patientia sustinere. cibum cum inimico sumere. hostem domesticū scire nec palam ostendere traditoris osculum non recusare. In Iudeis vero tolerandis equanimitas quanta et q̄ta patientia: incredulos ad fidem suadendo flectere obsequio ingratos fouere: cōtradicientibz respondere leniter superbos sustinere clementer humiliter psequentibus cedere. Prophetarū interfectores et aduersum deum semper rebelles vsqz ad crucis et passionis horram velle colligere. sub ip̄a autem passionē et cruce prius q̄ ad crudelitatem necis et effusionem sanguinis veniret̄ que cōuitiorum p̄bra patienter audita que cōtumeliarū tolerata ludibria: vt insultantiū sputamīa exciperet qui sputo suo ceci oculos pauloante forasset: et cuius in nomine nūc a seruis eius zabulis cum angelis suis flagellatur flagella ip̄e pateretur. coronaretur spinis qui Martires floribus coronat eternis palmis in faciem verberaret qui palmas veras vicentibus tribuit. Spoliaretur veste terrena qui indumento immortalitatis ceteros vestit. cibaretur felle qui cibum celestem dedit. Acceto poteratur qui poculum salutare p̄pinauit. ille innocēs ille iustus immo innocētia ip̄e et ip̄e iusticia inter facinorosos deputatur. et testimoniis falsis veritas p̄mitur iudicat̄ iudicatur et dei sermo ad victimam tacens ducitur. Et cum ad crucē domini cōfundatur sidera elementa turbentur contremiscent terra nox diē claudat sol ne Iudeorum facinus aspicere cogat: et radios et oculos suos subtrahat: Ille nō loquitur nec mouetur nec maiestatem suam sub ip̄a saltem passione

pfitetur. vsq; ad finem pseueranter ⁊
iugiter tolerantur omnia: vt cōsum-
metur in Xpo plena et pfecta patien-
tia. Et post ista adhuc interfectores su-
os si cōuersi ad eū fuerint suscipit ⁊ pa-
tientia. sua saluari ad cōseruādos be-
nignos Ecclesiā suam nemini claudit
illos aduersarios illos blasphemos il-
los nominis sui semp inimicos si peni-
tentia delecti agant: si admissum faci-
nus agnoscant nō solum ad indulgen-
tiam criminis sed ad pmiū regni ce-
lestis admittit. quid pōt patiēti? quid
benignius dicit: uiuificat? Christi sang-
uine et iam qui effudit sanguinem Xpi
talis est Christi. ac tanta patientia que
nisi tanta ac talis existeret Paulū quo-
q; Apostolum Ecclesia nō haberet. q
si et nos fratres carissimi in Christo su-
mus si ipm induimus si ipse salutis no-
stre via qui Christum vestigijs saluta-
ribus sequimur p Christi exempla gra-
diamur. Sicut Iohānes Apostolus i-
struit dicens. Qui dicit se in Xpo ma-
nere: debet quomodo ille ambulauit et
ille ambulare. Item Petrus sup quē
Ecclesia domini dignatione fundata
est in Epistola sua ponit et dicit. Chri-
stus passus est p nobis relinquens vo-
bis exemplum vt sequamini vestigia
eius qui peccatum non fecit nec inuē-
tus est dolus in ore eius qui cum ma-
lediceretur: nō maledicebat. cum pate-
retur non cōminabatur. Tradebat se
iudicātū se iniuste. Inuenim⁹ deniq; ⁊
patriarchas et Prophetas et iustos
omnes qui figurā Christi imagine pēu-
te portabant: nihil magis custodisse in
laude virtutū suarum q̄ q̄ patiētiam
forte et stabili eq̄nimitate tenuerunt.
Sic Abel originem martirij et passio-
nem iusti hominis initias primus ⁊ de-
dicans aduersus fratrem fratricidam
nō resistit nec reluctat. sed humilis et
mitis patiēter occiditur. Sic Abra-
ham deo credens et radicē ad funda-

mentum fidei primus instituens tenta-
tus in filio nō dubitat neq; cōtat: sed
pceptis dei tota patientia deuotionis
obsequitur. Et Isaac ad hostie domi-
nice similitudinem pfigurat⁹ qñ a pa-
tre imolandus offertur patiēs inueniē
Et Iacob fugat⁹ a fratre de domo sua
patienter excedit et maiore patientia
postmodum supplex adhuc magis ipm
et psecutorem munerib⁹ pacificis ad
cōcordiam redigit. Ioseph venūdatur
a fratrib⁹ et relegatus non tātum pa-
tienter ignoscit. sed et gratuita frumen-
ta veniētibus largiter et clementer im-
pret. Moyses ab ingrato et pfido po-
pulo cōtēnitur frequē et pene lapida-
tur et tñ lenis et patiens p eis dem deū
deprecatur. In dauid vero ex quo secun-
dum carnem Christi natiuitatis oris
qui magna et mira et Xpiana patien-
tia: habuissē in manu sepe vt Saul
Regem psequētē se ⁊ interficere cō-
cupiscētē posset occidere et tamē sub-
ditum sibi et traditū maluisse seruare
nec repēdis se inimico vicem sed occi-
sum adhuc insup et vidicasse. tot deni-
q; Prophete interfecti tot glosi Mar-
tires gloriosis moribus honorati qui
omnes ad celestes coronas patientie
laude venerunt. neq; enim pōt accipi
dolorum ⁊ passionum corona nisi rece-
dat inde dolore et passione patiētia. q̄
sit aut patientia utilis ⁊ necessaria fra-
tres dilectissimi vt manifestius et ple-
nius possit nosci dei sententia cogitē
quā in origine stari mundi et generis
humani Adam pcepti imemor et da-
te legis trasgressor accepit. tūc sciē
q̄ patientes in isto seculo esse de bea-
mus qui sic nascimur: vt psluris istis ⁊
cōsolationibus laboremus. qz audi-
sti inquit vocē mulieris tue et mandu-
casti ex illa arbore de qua sole pceperā
tibi ne māducares maledicta ēra erit i
omnibus opibus tuis. In tristitia et
gemitu edes ex ea omnib⁹ dieb⁹ vite

24
tue. Spinās et tribulos eieciēt tibi. ⁊
edes pabulum agri. In sudore vultus
tui edes panem tuum donec reuertā =
ris in terram de qua sumpt⁹ es: q̃ ter =
ra es et in terram ibis. huius senten =
tie vinculo colligati omnes et cōstric =
ti sumus. donec morte expūctate isto
seculo recedam⁹ in tristitia et gemitu
simus necesse est omnibus diebus vi =
te nostre. edamus panem necesse ē cū
sudore et labore. Unde vnusquisq̃ cū
nascitur et hospicio huius mundi exci =
pitur initium sumit a lachrimis: et q̃
uis adhuc omnium nescius et ignarus
nihil aliud nouit in illa ip̃a prima nati =
uitate q̃ flere. prudentia naturali la =
mentatur vite mortalis anxietates: ⁊ la =
bores: et pcellas mūdi quas igredit̃ i
exordio statim suo ploratu vel gemitu
rudis anima testat̃. Sudať enim q̃ =
diu istic viuatur et laboratur. nec suda =
tibus et laborantibus possunt alia ma =
gis quā patientie subuenire solatia.
que cum apta sint et necessaria in isto
mūdo vniuersis tūc magis nobis qui
diabolo ipugnāte plus quatimur. qui
in acie quotidie scātes iueterati et ex =
ercitati hostis colluctationibus fatiga =
mur: quibus pter varias ⁊ assiduas tē =
rationū pugnas et i persecutionū quo =
q̃ certamine patrimonia relinquenda
sunt. subeūdus carcer portāde iathe =
ne aie ipendente gladius bestie ignes
cruces omnia deniq̃ tormētorū ac pe =
narum genera fide et virtute patiētie
pferēda. domino ipso iustruēte et dicē =
te. **H**ec locutus sum vobis vt in me pa =
cem habeatis. In seculo aut̃ pssuram
habebatis s̃ fideite quoniam ego vici
mūdom. Si aut̃ qui diabolo et mūdo
renūtiāuimus pssuras et infestationes
diaboli et mūdi crebrius ac violentius
patimur q̃tōmagis patientiam debe =
m⁹ tenere qua adiutrice et comite om =
nia iesta tolerem⁹. dñs ⁊ magistri no =
stri salutare pceptum est qui toleraue =
rit inquit vsq̃ ad finem hic salu⁹ erit.

Et iterum. Si pmanseritis inquit in
verbo meo vere discipuli mei eritis: et
cognoscetis veritatē et veritas libera =
bit vos. tolerandum ⁊ pseuerandū ē
fratres dilectissimi vt ad spē veritatē
et libertatis admissi veritatem et li =
bertatem ip̃as puenire possim⁹ q̃ hoc
ip̃m q̃ xpiani sumus fidei et spei res
est vt autem spes et fides ad fructum
sui possint puenire: patiētia opus est. n̄
enim p̃sentem gloriam sequimur s̃ fu =
turam sed qd̃ apostolus paulus mo =
net dicēs. **S**pe saluati sum⁹. **S**pes
autem que videtur non est spes qd̃ enī
videt quis quid sperat: si aut̃ qd̃ nō vi =
demus sp̃amus p patientiam expecta =
mus. p̃pterea expectatio ⁊ patiētia ne =
cessaria est vt id qd̃ esse cepimus iplea =
mus: et qd̃ credim⁹: ⁊ speram⁹ deo p̃ =
stāte capiam⁹. Deniq̃ alio i loco idem
apostol⁹ iustos et opantes et fenoris
diuini icremēto celestes thesauros si =
bi recōdentes vt patiētes quoq̃ sint i
struit ⁊ docet dicēs. **E**rgo dū tēp⁹ has =
bemus: opemur qd̃ bonū ē ad omnes
maxime v̄ro ad domesticos fidei. **B**o =
nū aut̃ faciētes n̄ deficiam⁹ tpe enī suo
metem⁹ admonet ne quis ipatiēs i op =
atiōe deficiat ne quis tētatoib⁹ aut a =
uocat⁹ aut vict⁹ i medio laudi et gle =
itinere deficiat: et pereant p̃terita dum
que cepāt d̃finūt eē pfecta. **S**icut scri =
ptū ē. **I**usticia iusti n̄ liberabit cū in q̃
cūq̃ die exerrauerit. ⁊ iterum. tene
quod habes ne ali⁹ accipiat coronā tu =
am. que vox adhortat̃ patiētē ⁊ fortiter
pseuerare vt qui ad coronā ⁊ laudē iam
primā nitit̃: durāte patiētie coronet̃.
Patiētia aut̃ fratres dilectissimi n̄ t̃a =
tū bōa custodit s̃ ⁊ repellit adūsā. spi =
ritus sancto fauēs ⁊ celestib⁹ ac diuīs co =
herēs p̃tra facta carnis ⁊ corporis qui
bus anima expugnatur ⁊ capitur: vir =
tutum suarum p̃pugnaculo reluctatur
Inspiciamus deniq̃ pauca de multis.
vt d̃ pauci itelligāt et cetera. **N**ouiteriū
fraus homicidiū mortale crimē ē. **S**ic

fortis et stabilis in corde patiētiar nec
adulterio sanctificatum corpus et dei
tēplum polluitur: nec iusticie dicata in
nocētia cōtagione fraudis ificitur: nec
post gustatam eucharistiam man⁹ gla
dio et cruore macula. **R**aritas frater
nitatis viculū est: fundamētum pacis
tenacitas ac firmitas vnitatis: que et
spe et fide maior est: que et opera 7 mar
tijria pcedit que nobiscum semp eter
na apud deum in regnis celestib⁹ pma
nebit. **T**olle illi patiētiā et desolata
nō durat. **T**olle sustinēdi tollerandiq⁹
substāciam et nullis radicibus ac viri
bus pseuerat. **A**postolus deniq⁹ cū de
caritate loqueretur tollerātiā et pa
tiētiā illi iuxit. **C**aritas magnanima
est. **C**aritas benigna ē. **C**aritas nō emu
latur: nō inflatur: nō iritatur: nō cogi
tat malū. omnia diligit. oīa credit oīa
sperat. omnia sustinet. **O**stēdit inde il
lam pseuerare posse q⁹ noīit omnia su
stinere et alio in loco **S**ustinētes iquit
inuicem i dilectione satis agentes ser
uare vnitatem spiritus i cōiunctiōe pa
cis. pbaui nec vnitatem seruari posse
nec pacem nisi se iuicē fratres mutua
tolerātia foueāt et cōcordie vinculum
patiētia itercedente custodiāt quid de
inde vt nō iures neq⁹ maledicas vt tua
ablata nō repetas vt accepta alapa et
alteram maxillam verberāti pbeas vt
fratri in te peccāti nō tātū septies sed
septuageries septies s⁹ oīa oīno pecca
ta dimittas vt diligas inimicos tuos
vt p adūsarijs 7 psecutorib⁹ pccē facias
poter⁹ ne ista pficere nisi tolerātiē 7 pa
tiētie teneas firmitatē quod factū vi
dem⁹ in **S**tephāo qui cū a **I**udeis vir
lapidibus necaretur nō sibi vidictam
sed iterfectoribus veniā postulabat
dicens. **D**ne ne statuas illis hoc pec
catum. **S**ic esse oportet primum mar
tijrē **E**pi qui martyres secuturos glo
riosa morte pcurēs nō tātū domini
ce passionis p̄dicator esset sed et pati

entissime lenitatis imitator. **Q**uid di
cā de ira: de discordia: de similitate que
in **E**piano esse nō debet: sit patiētia in
pectore et hec illic locum habere nō pos
sunt. **N**ut se adire sētauerit cito disce
dent exclusa: vt domicilium pacificum
pseueret in corde vbi deū pacis delec
tet habitare. **N**olite cōtristari spiritū
sanctum dei in quo signati estis in diē
redemptionis. **O**mnis amaritudo et
ira et indignatio et clamor et blasphemā
tia auferatur a vobis si enim **E**pian⁹
a furore 7 p̄tentiōe carnali tāq⁹ de ma
ris turbinibus excessit et transquillus
aut lenis i portu **E**pi esse iam cepit nec
iram aut discordiam debet itra pectus
admittere cui nec malū p malo redde
re liceat nec odisse. **N**ec non ad varia
quoq⁹ carnis icōmoda et crebros cor
poris duosq⁹ cruciatus quib⁹ huma
num genus quētidie fatigatur et pa
titur patientia necessaria est. **N**am cū
in illa prima trāsgressiōe p̄cepti firmi
tas corporis cum iportantitate disces
serit et cum morte infirmitas venerit
nec possit firmitas recipi nisi cum re
cepta et iportantitas fuerit oportet in
hac fragilitate atq⁹ infirmitate corpo
rea luctari semp et cōgredi que luctas
cio et cōgressio nō nisi patiētie viribus
pōt sustineri. **E**xaminādis autē nobis
atq⁹ explorandis diuersi iportantur la
bores et multiplex tētationum quali
tas irrogatur: de iacturis facultatum
de arboribus febrium de cruciatu vul
nerum de admissione carorum. nec ali
ud magis iniustos discernit et iustos
q⁹ q⁹ i adūsis p ipatiētiā querit 7 blas
phemat iust⁹ patiētia iust⁹ pbat sicut
scriptū ē. **I**n dolore sustine et i humili
tate tua patiētiā habe quoniā i igne p
bat aurū atq⁹ argētū. sic iob examia
t⁹ ē 7 pbat⁹ ē ad sūmū fastigiū patiē
tie laud⁹ vtute puect⁹. q̄sta adūs⁹ eū
iacula 7 zabuli missa: q̄sta admota tor
mēta: iacta rei familiar⁹ infligit nūose

sobolis orbitas irrogat. diues in censu dominus. et in liberis pat' ditior: nec dominus repente nec pater est. accedit vulnerū vastitas et tabescentes ac defluētes art' verminū quoq; edax pena cōsumit. Nec ne quid omnino remaneretq; nō Job in suis tentationib' ex pīret: armat sabulus et vxorem illo antiquo nequitie sue vsus ingenio quasi omnes p mulierem decipe posset et fallere qd fecit in origine. nec tñ Job grauib' et densis cōsolationibus frangit' quominus inter illas angustias et p'suras suas dei benedictio victrice patientia p'dicetur. **C**obias quoq; post iusticie et misericordie sue opera magnifica luminū amissione tētatus inquātū patienter cecitatem ptulit intātū grādit' deum patientie laude pmeruit. Atq; vt magis fratres dilectissimi patientie bonū luceat: quid mali econtra i patientia iporet cōfiderem? Nā vt patientia bonum xpi est sic ecōtra i patientia sabuli malū. et sicut i quo habitat et manet xpus patiens inuenitur ita ipatens semp existit cuius mentē sabuli nequitia possidet. Exordia deniq; ipa videmus. sabulus hominē ad imaginem dei factum ipatenter tulit. inde et perijt primus et p'didit. Adam cōtra pceptum celeste cibi letalis ipatens in mortem cecidit. nec acceptam diuinitus grātiā patiētia custode seruauit. et vt fratrem Chaim pmeret sacrificij eius et muneris ipatens fuit. et qd Esau de maiorib' ad minora dēscēdit primatus suos p ipatentiam lētis amisit. quid Iudaic' popul' circa beneficia diuina p'fidus et ingrat' nō ne qd a deo primum recessit ipatentie crimen fuit: dum Moisi cū deo loquentis moras nō potest ferre p'anos deos ausus est postulare: vt itineris sui duces nūcuparet caput bubulū et terrestre figmentum. nec vnq; ab eadem ipatentia destitit quo minus semp do

cilitatis et diuine admonitionis impatiens Prophetas suos et iustos quosq; pīcēdo ad crucem quoq; et sanguinem domini p'siliret. ipatiētia etiam i Ecclesia hereticos facit: et ad Iudeorum similitudinem cōtra Christi pacē et caritatem rebelles ad hostilia et furiosa odia cōpellit. Et ne longū sit singulatim recensere omnia omnino que patiētia edificat ad gloriā ipatiētia destruit ad ruinā. quare fratres dilectissimi et bonis patientie et ipatientie malis diligētē expensis patientiam p quam in xpo manem' et venire cum xpo ad deū possumus plena obseruatōe teneam'. que copiosa et multiplex nō āgusto fine cōcludit' nec breuib' terminis coercetur. Late patet patientie virtus et vbertas eius ac largitas de vni' quidē nominis fonte p'fiscit'. sed exūdantib' venis p multa gloriarum itinera diffundit' nec prius p'fice re aliquid i actib' nostris pōt ad cōsumādam laudem nisi inde cōsummationis accipiat firmitatem. patiētia ē que nos deo et cōmēdat et seruat. Ipsa est que iram tēpat que ligūā frenat mentē gubernat pacē custodit disciplinā regit libidinis ipetum frāgit tumoris violētiam cōprimit incēdium simultatis extinguit. cohercet potentiam diuitum inopiam pauperū resouet. **T**uē in virginib' beatam itēgritatem: i viduis laboriosam castitatem: i cōiunctis et maritatis idiuuam caritatem. Facit humiles in p'speris et i āduersis fortes cōtra iniurias et cōtumelias mites. Docet deliquētibus cito ignoscere si ipe deliquas. Diu et multū rogare tētationes expugnat p'secutiōes tolerat passiōes et martīria cōsummat ipa ē que fidei nostre fundamēta firmiter pōit ipa ē que icremēta spei sublimē puehit. Ipsa actū dirigit vt tenere possimus viā xpi dū p ei' tolerātiā gōdimur. Ipsa efficit vt p'seuerem' filij

dei dum patientiam patris imitamur
et quoniam plurimos scio fratres dis-
lectissimi vel pondere iniuriarum inge-
rium vel dolore de his qui aduersum se
grassantur et sensu vindicare velocius
cupere nec illud in extrema patre reti-
cedum est ut in istis fluctuantis mundi
turbibus et Iudeorum siue gentilium et
hereticorum quoque persecutionibus con-
stituti patienter expectemus ultionis
diem. nec ad vindictam doloris nostri
querula festinatione speremus cum scrip-
tum sit: *Expecta me dicit dominus in*
diem resurrectionis mee in testimonium
quoniam iudicium meum est. ad congrega-
tiones gentium ut excipiam reges et
effundam super eos iram meam expec-
tare nos iubet dominus et future vlti-
onis die forti patientia sustinere qui
in Apocalypsi loquitur dicens: Ne sig-
naueris verba prophetie libri huius quia
tempus in primo est. Et qui per-
seuerat nocere noceat et qui in sordibus
est: sordescat adhuc. Iustus autem ad
huc iustiora faciat. similiter et qui san-
ctus est sanctiora. Ecce venio cito et
merces mea mecum est reddere uni-
cuique secundum facta sua. Unde etiam
clamantes Martires et ad vindictam
sua dolore erumpente sperantes expec-
tare adhuc iubetur et temporibus con-
summationis implendisque martiribus pre-
bere patientiam. Et cum apparuisset i-
quit agnus quantum sigillum vidi sub
ara dei animas occisorum propter verbum
dei et martirium suum et clamauerunt
voce magna dicentes quousque domine
sanctus et verus non iudicas et vindi-
cas sanguinem nostrum de his qui in ter-
ris inhabitant. Et date sunt eis singu-
le stole albe et dictum est eis ut requi-
esceret breui adhuc tempore donec im-
pleatur numerus persecutorum et fratrum
eorum qui postea occiderent exem-
plo ipsorum. qui autem veniet sanguinis
iusti diuina vindicta declarat per Ma-

lachiam Prophetam spiritus sanctus di-
cens *Ecce dies domini venit ardens*
quasi ciliabum eruntque alienigenae om-
nes iniqui stipula et succendet illos ad-
ueniens dies dicit dominus quod item
legimus in psalmis ubi dei iudicis pre-
dicatur aduentus censure sue maiesta-
te venerandus. Deus manifestus ve-
niet deus noster et non silebit. Ignis in
conspectu eius ardebit: et in circuitu ei-
us percella nimia. aduocabit celum de-
sursum et terram ut separet populum su-
um. Colligite illi iustos eius eos qui dis-
ponunt testamentum eius in sacrificiis et
annuntiabunt celi iusticiam eius quoniam
deus iudex est. Naam et Isaias eadem pro-
nunciat dicentes. ecce enim dominus sicut ignis
veniet et sicut percella currus eius retri-
buere in ea vindictam. In igne enim
domini iudicabuntur et gladio eius vul-
nerabuntur. et iterum. Dominus deus
virtutum prohibet et comminuet bellum
excitabit certamen et clamabit super
inimicos suos cum fortitudine. Tacui
tacui. nunquid semper tacebo? Quis au-
tem est hic: qui tacuisse prius dicit et non
semper tacebit? utique ille qui sicut ovis
ad victimam ductus est et sicut agnus
coram tondente sine voce non aperuit
os suum. Utique ille qui non clamauit
neque in plateis vox eius audita est. uti-
que ille qui non fuit contumax neque con-
tradixit cum dorsum suum poneret ad fla-
gella et maxillas ad palmas: faciem su-
am non auertit a feditate spurcorum.
Utique ille qui cum accusaretur a Sa-
cerdotibus et senioribus nihil respon-
dit et admirante Pilato patientissimum
silentium tenuit. Nunc est qui cum in pas-
sione tacuerit in ultione postmodum non
tacebit. Nunc est deus noster id est non om-
nium sed credentium fidelium deus qui
cum in secundo aduentu venerit manifestus non
silebit. nam cum in humilitate prius fuerit
occultus: veniet in potentate manifestus. nunc
expectemus iudicem fratres dilectissimi

iudicem et vdicē nostrū Ecclesie sue
populum et ab initio mūdi iustorū om
nium nūm secum pariter vindicaturū
qui ad vindictā suam nimīū festinat ⁊
pperat cōsideret qz necdū vdicat⁹ est
ipse: qui vdicat. Pater deus pcepit fi
lium suum adorari. et Apostol⁹ Pau
lus diuini pcepti memor ponit et dicit
de⁹ exaltauit illū. et donauit illi nomē
vt sit sup omne nomē vt in nomine Je
su omne genu flectatur celestū terre
strium et infernorum. et in Apocalipfi
Angelus Iohāni volēti adorare se resi
stut et dicit. Vnde ne feceris qz cōseru⁹
rius sum et fratrum tuorū. Iesum do
minū adora. qualis dominus Iesus ⁊
quanta patiētia: vt qui in celis adorāt
necdum vdicetur in teris. Qui⁹ pa
tientiam fratres dilectissimi in psecu
tionibus et passionib⁹ nostris cogite
mus. Qui⁹ aduent⁹ plenum expec
tationis obsequium pbeamus. Nec
desēdēdi ante dominū serui irreligiosa
et inuerecūda festinatione pperemus.
Insistamus potius et elaborem⁹ ⁊ to
to corde vigilātes atqz ad omnem tole
rantiam stabiles dominica pcepta ser
uemus: vt cum ille ire et vindictē dies
venerit nō cum ipis et peccatoribus
puniamur. Sed cum iustis et deū ti
mentibus honoremur. Amen.

De mortalitate.

Et si apud plūmos ve
strum fratres dilectis
simi mens solida est ⁊ fi
des firma et anima de
uota. que ad presentis
mortalitatis copiam non mouetur sed
tāqz petra fortis et stabilis turbidos i
petus mundi et violentos seculi fluct⁹
frangit potius ipsa nec frangitur: ⁊ tē
tationibus nō vincitur: sed pbat⁹: ta

men quia animaduēto in plebe quos
dam vel ibecillitate animi vlt fidei par
uitate vel dulcedine secularis vite vlt
serus mollicie vel qz magis est verita
tis errore minus stare fortiter nec pec
toris sui diuinum atqz inictum robur
exercere dissimulanda res nō fuit nec
tacenda quo minus quātū nostra me
diocritas pōt vigore pleno et sermōe
de dominica lectione cōcepto delicate
mentis ignauia cōprimatur. et qui ho
mo dei et Xpi esse iam cepit: deo ⁊ Xpo
dignus habeatur. Agnoscere enim se
debz fratres dilectissimi qui deo milī
tat qui positus in celestibus castris di
uina iam sperat. vt ad pcellas et tur
bines mundi trepidatio nulla sit in no
bis nulla turbatio: quādo hec ventu
ra pōdixerit dominus. puis vocis hor
tatu instruens et docens et preparans
atqz corroborans Ecclesie sue populū
ad omnem tolerantiam futurozū. Bel
la et fames et terremotus et pestilenti
as per loca singula exurgere pñuntia
uit et cecinit: et ne inopinatus nos et
nou⁹ rerum infestantium metus qua
ter et magis ac magis i nouissimis tē
poribus aduersa crebescere ante pmo
nuit. Funt ecce que dicta sunt. Et qñ
funt que ante predicta sunt sequen
tur er quecūqz promissa sunt domino
ipso pollicente et dicente. Cum autem
videritis hec omnia fieri scitote quoni
am in primo est regnum dei Regnum
dei fratres dilectissimi esse cepit in pri
mo. premium vite et gaudiū salutis
eterne. et ppetua leticia et possessio pa
radisi nup amissa mundo transeunte
iam veniunt. iam terrenis celestia et
magna paruis et caducis eterna suc
cedunt. Quis hic anxietatis et sollici
tudinis locus est: quis inter hec tre
pidus et mestus est nisi cui⁹ pes et fi
des deest? Ei⁹ est enim mortē timere
qui ad Xpm nolit ire. Ei⁹ est ad Chri
stū nolle ire q se nō credit cū xpo incipe
D iii.

regnare. Scriptū ē enī iustū fide viue
re si iustus es fide viuīs si vere i deū
credis cur non cum Christo futur⁹ et
de domini pollicitatiōe securus q̄ ad
Xpm voceris amplecteris et q̄ zabu-
lo careas gratularis? Sim eō deniq̄
ille iustus qui vere iustus fuit qui fide
plena dei p̄cepta seruauit. cum ei diu-
nitus respōsum fuisset q̄ nō ante mo-
reret q̄ Xpm vidisset ⁊ Christ⁹ infans
in tēplum cū matre venisset agnouit i
spiritu natum esse iam Xpm de quo si-
bi fuerat ante p̄dictū quo vīo sciuit ci-
to se esse moriturū. **A**et⁹ itaq̄ de mor-
te iam p̄xima et de vicina accensione
secur⁹ accepit i manib⁹ puerū: et be-
nedicēs dū exclamauit ⁊ dixit. Nūc di-
mittis seruū tuū domine secūdum ver-
bum tuum in pace: quoniam viderūt o-
culi mei salutare tuū. p̄bās scilicet et cō-
testans tūc esse seruus dei pacē tūc li-
berā et trāquillā quietē: quādo de istū
mūdi turbib⁹ extracti sedis et secu-
ritatis eterne portum petimus q̄n ex
puncta hac morte ad immortalitē ve-
nimus. **A**lla est enī nostra pax illa fida
trāquillitas illa stabilis et firma et per-
petua securitas. **C**eterū quid aliud in
mundo q̄ pugna aduersus diabolū
quotidie geritur? q̄ aduersus iacula
et tela cōflictatiōibus assiduīs dimi-
catur? **C**um auaritia nobis: cū ipudici-
cia: cū ira: cum ambitione cōgressio est
cū carnalibus virijs: cum illecebris se-
cularibus assidua et iugis et molesta
luctatio est. **O**bsessa mens hominis ⁊
vndiq̄ zabuli infestatione vallata vix
occurrit singulis vix resistit. **S**i auari-
tia p̄strata est: exurgit libido. **S**i libi-
do cōp̄ssa est: succedit ab̄itio. **S**i ambi-
tio cōtempta est: ira exasperat. inflat
supbia. vinolētia inuitat. inuidia cōf-
cordiam rumpit. amicitia zelus absci-
dit. **C**ogēris maledicere: qd̄ lex diui-
na phibet. **C**ōpelleris iurare: quod nō
licet. **T**ot p̄secutiones animus quoti-

die patitur: tot piculis pect⁹ vrget. et
delectat hic in zabuli gladios diu si-
re: cum magis cōcupiscendū sit et op-
tandū ad Christum subueniēte veloci⁹
morte p̄perare ip̄q̄ instruēte nos et di-
cente. **A**men amē dico vobis quoniam
vos plorabitis et plāgetis seculū autē
gaudebit. vos tristes eritis sed tristi-
cia vestra in leticiam veniet. **Q**uis nō
ad leticiam venire festinet? quis nos
tristitia carere optet? q̄n autem in leti-
ciam veniat nostra tristitia dñs deu-
o ip̄e declarat dicēs: **I**terū videbo vos
et gaudebit cor vestrū: et gaudiū ve-
strum nemo tollet a vobis. **C**ū ergo vi-
dere christū gaudere sit: nec possit esse
gaudium nostrū nisi cū viderim⁹ chri-
stū que cecitas animi: queue demencia
est amare p̄suras et penas et lachri-
mas mundi et nō festinare potius ad
gaudium qd̄ nūq̄ possit auferri? **H**oc
aut̄ sit fratres dilectissimi: q̄ fides de
est. quia nemo credit vera esse que p̄o
mittit deus qui verax est. cui⁹ sermo
credentibus cōmū et firmus est. **S**i
tibi vir grauis et laudabilis aliqd̄ pol-
liceretur: haberes vtiq̄ pollicenti fidē
nec te falli ac decipi ab eo crederes quē
stare in sermonibus atq̄ in actib⁹ suis
scires. nūc deus tecum loquit̄ et tu mē-
te incredula p̄ idus fluctuas? **D**eus
tibi de hoc mūdo recedenti immortalita-
tem pollicet atq̄ eternitatē. et tu du-
bitas? hoc est deum omnino nō nosse.
hoc est christum credentiū magistrum
peccato incredulitatis offendere. **H**oc
est in Ecclesia cōstitutum fidem in do-
mo fidei nō habere q̄tum profit̄ exire
de seculo Xpus ip̄e salutis atq̄ vtili-
tatis nostre magister ostendit: qui cū
discipuli eius contristarentur q̄ se iā
diceret recessurum locutus est ad eos
dicens. **S**i me dilexissetis gaudere-
tis quoniam ad patrem vado docens
et ostēdēs cū cari quos diligim⁹ de se-
culo exeūt: gaudēdū poti⁹ q̄ doleūdū

Cuius rei memor **Beatus Apostolus**
Paulus in Epistola sua ponit et dicit.
 mihi vivere Christus est et mori lucrum.
 Lucrum maximū cōputās iā seculi la-
 queis nō teneri. iam nullis peccatis et
 vicijs carnis obnoxii fieri. exēptū p̄s-
 suris āgentibus et venenatis diaboli
 faucibus liberatū ad leticiam salutis
 eterne Christo vocāte p̄ficisci. **Item** mo-
 uet quosdā q̄ equaliter cū genti-
 bus nostros morbi istius valitudo cor-
 ripiat quasi ad hoc crediderit Christianus
 vt et immunis a cōtactu malorū mūdo
 et seculo feliciter p̄fruat: et non om-
 nia hic aduersa p̄pessus ad futurā leti-
 ciam reseruetur. Mouet quosdā q̄ sit
 nobis cum ceteris mortalitas ista cō-
 munis. Quid enim nobis in hoc mū-
 do nō cōmune cū ceteris q̄ diu adhuc
 secundū legem p̄ime natiuitatis ma-
 net caro ista cōmunis: quoadusq̄ istic
 in mūdo sumus cum genere humano
 carnis equalitate cōiungimur spiritu
 sepamur. Itaq; donec corruptiūm
 istud induat icorruptionē et mortale
 hoc accipiat imortalitatem et spiritus
 nos p̄ducet ad dominū patrē: quecū-
 q̄ sunt carnis icōmoda sunt nobis cū
 humano genere cōmunia. Sic cū fle-
 tu sterili terra ieiuna est neminē fames
 sepat. Sic cū in cursione hostili ciui-
 tas aliqua possessa ē omnes simul cap-
 tiuitas vastat. Et qñ hūmbrē nubila
 serena suspendūt omnib; siccitas vna
 est. Et cum nauē scopulosa saxa cōfrū-
 gunt navigātibus naufragiū sine ex-
 ceptione cōmune est. Et oculorū do-
 lor et ineptus februm et omnī vali-
 tudo mēbrozum cum ceteris cōmunis
 est nobis q̄ diu portatur in seculo caro
 ista cōmunis. Quinimo si qua cōditi-
 one si qua lege crediderit Christianus nos-
 cat et teneat sciet plus sibi q̄ ceteris
 in seculo laborandum cui magis sit cū
 diaboli ipugnatione luctandum: Do-
 cet et premonet scriptura diuina di-

cens. **Fili** accedens ad seruitutē dei
 sta in iusticia et timore et p̄para ani-
 mam tuam ad tentationē. et iterū In
 dolore sustine et in timore et in humili-
 tate patientiam habere quoniā igne pro-
 batur aurū et argentum. Sic **Iob** p̄
 rerum dāna: post p̄giorum funera vul-
 neribus quoq; et vermibus grauē af-
 flictus nō victus est sed p̄bat. Qui i
 ip̄is cōsolationib; suis et doloribus
 patientiam religiose mētis ostendens
 ait: **Nudus** exiui de vtero matris nu-
 dus etiam ibo sub terrā dominus de-
 dit et dominus abstulit. sicut domino
 visum est ita et factum est. sit nomē do-
 mini benedictum. Et cum eū vxor sua
 cōpelleret vt vi doloris ipatens ali-
 quid aduersus deum querula et inui-
 diosa voce loqueretur respondit et dix-
 it. Tāq; vna exinsipientibus mulierib;
 locuta es. Si enim bona suscep-
 imus de manu domini quare mala non
 toleramus. In ijs omnibus que con-
 tingerunt **Iob** labijs suis nihil pecca-
 uit in cōspectu domini. Itaq; illi testi-
 moniū phibet dominus dicens. **Enim**
 aduertisti puerum meū **Iob**: nō est si-
 milis illi quisq; i terris homo sine que-
 rela verus dei cultor. Et **Tobias** post
 opera magnifica post misericordie sue
 multa et gloriosa p̄conia cecitatē lu-
 minum passus timens et benedicens
 deum in aduersis p̄ ip̄az corpis sui cla-
 tem creuit ad laudē quē et ip̄z vxor sua
 deprauiere tētauit dicēs. **Ubi** sunt iu-
 sticie tue: ecce que pateris. **Et** ille cir-
 ca timorē dei stabilis et firmus et adom-
 nē tolerantiā passiōis fide religionis ar-
 magē tētatōi vxoris inualide i dolore nō
 cessit. sed magis deū maiore patientia
 p̄meruit: quē postmodū **Raphael** col-
 laudat et dicit. **Opera** dei reuelaret cō-
 fiteri honorificū ē. **Nā** qñ orabas tu et
Sara nurus tua ego obtuli memoriam
 orōis vestre i p̄spectu claritatis dī: et cū
 sepelires mortuos i p̄p̄itē et qñ cōstat?

exurgere et derelinquere prandium tuum
et abisti et condidisti mortuum et mis-
sus sum tentare te. et iterum me misit de-
us curare te et Sara nurum tuum. Ego
enim sum Raphael unus ex septem an-
gelis sanctis qui adsumus et conuersa
mur ante claritatem dei. Hanc tolerantiam
iusti semper habuerunt: Hanc Apostoli
disciplinam de domini lege tenuerunt
non inultare in aduersis. Sed quemcumque
in seculo accidunt fortiter et patienter
excipe. Cum Iudeorum populus hinc
semper offenderit quod aduersus deum fre-
quentius murmuraret. sicut testatur
in Numeris dominus deus dicens. De-
funat murmuratio eorum a me et non mo-
rietur. murmurandum non est in aduer-
sis fratres dilectissimi: sed patienter et
fortiter quicquid acciderit sustinendum
cum scriptum sit Sacrificium deo spiritus
contribulatus cor contritum et hu-
miliatum deus non despiciet: In De-
uteronomio quoque moneat spiritus san-
ctus per Moysen et dicat. Dominus de-
us tuus verabit te: et faciat me et faciat ti-
bi et cognoscetur in corde tuo si be-
ne custodieris precepta eius siue non. et
iterum. testatur vos dominus deus ve-
ster ut sciat si diligitis dominum deum ve-
strum ex toto corde vestro et ex tota ani-
ma vestra. Sic Abraham deo placuit
qui ut deo placeret nec amittere filium
timuit. nec gerere paricidium recusa-
uit. qui filium non potes lege et sorte
mortalitatis amittere: quid faceres si
filium iubereris occidere? Ad omnia
te facere paratum timor dei et fides de-
bet Sit licet rei familiaris amissio sit
de instantibus morbis assidua me-
brozum et cruenta vexatio. Sit de vro-
re: de liberis: de excidentibus: caris fu-
nebris: et tristis auulsio non sint tibi sca-
dala ista sed plura. nec debilitent aut fra-
gant Christianam fidem sed potius ostendant
in colluctatione virtutem: cum contem-
nenda sit omnis iniuria malorum presentium

tium fiducia futurorum bonorum. nisi
precesserit pugna non potest esse victoria.
Cum fuerit impugnatione congressione victo-
ria tunc datur vicentibus et corona. Nam
gubernator in tempestate dignoscitur. in
acie miles probatur. Delicata iactatio
est cum piculum non est. Conflictatio in
aduersis: probatio est veritatis. Arbor
que alta radice fundata est ventis incu-
bentibus non mouetur. et nauis que
forti compage solidata est pulsatur fluctibus
nec foratur. et quando aurea fruges
terit ventos grana sortia et robusta con-
tinentur. Inanes palee flatu portante rapi-
untur. Sic et Apostolus Paulus nauis
fragilis post flagella post carnis et cor-
poris multa et graua tormenta non vexari
sed emendari se dicit in aduersis:
ut dum grauius affligitur verius proba-
retur. Datus est mihi inquit stimulus
carnis mee Irgel? Sathane qui me
collaphizet ut non extollat. propter quod
dominum ter rogaui ut discederet a me
et dixit mihi. Sufficit tibi gratia mea
nam virtus in infirmitate perficitur. quando
ergo infirmitas vel ibecillitas et vultus
aliqua grassatur tunc virtus non
stra perficitur tunc fides si tentata per-
terit: coronatur. sicut scriptum est Cla-
ssa figuli probat fornax et homines iustos
tentatio tribulationis. hoc denique inter
nos et ceteros interest qui deum nesci-
unt quod illi in aduersis queruntur et mur-
murant. nos aduersa non auocant a vir-
tutis et fidei veritate sed corroborant
in dolore. hoc quod nunc corporis vires so-
lutus influxum venter euiscerat quod in
faucibus vulnera conceptus medullis igitur
nis exestuat quod assiduo vomitu in testi-
na quatuntur quod oculi vi sanguinis ex-
ardescunt quod quorundam pedes vel aliquis
membrorum partes contagia morboide pu-
tredinis amputarunt quod per iacturas et
dama corporum prapente languore vel
debilitatur incessus vel auditus obstru-
itur vel cecatur aspectus ad decumetum

pficit fidei: cōtra tot īpetus vastatiōis
 et mortis incōcussi animi virtutib⁹ cō
 gredi. quāta pectoris magnitudo est ⁊
 quāta sublimitas inter ruinas huma
 ni generis stare rectum nec cum eis q̄
 bus spes in dominum nulla est iacere
 pstratum gratulari magis oportet et
 temporis munus amplecti q̄ dū no
 stram fidem firmiter p̄mimus et labo
 re tolerato ad Xpm p̄ agustam Xpi vi
 am p̄gimus. p̄mum vite ⁊ fidei ip̄o iu
 dicante capiamus mori plane timeat
 sed qui ex aqua et sp̄itu nō renatus
 gehenne ignibus mancipatur. Mori
 timeat qui nō Xpi cruce et passione cē
 setur. mori timeat. qui ad secundam
 mortem de hac morte transibit. mori
 timeat quem de seculo recedentem per
 ennibus penis eterna flāma torque
 bit. Mori timeat cui hoc mora longio
 re cōfertur vt cruciatus eius et geni
 tus iterim differatur. multi ex nostris
 in hac mortalitate moriūtur. hoc ē ml
 ti ex nostris de seculo liberantur mor
 talitas ista Iudeis et gentilibus ⁊ Xpi
 hostibus pestis est dei autem servis sa
 lutaris excessus est. hoc q̄ sine vllō dis
 crimine generis humani cum iniustis
 et iusti moriuntur nō est q̄ putetis bo
 nis et malis interitum esse cōmunem
 ad refrigerium iusti vocantur ad sup
 plicium rapiuntur iniusti. datur velo
 tius tutela fidentibus p̄fidis pena. ī p
 uidi et ingrati sumus fratres dilectis
 simi ad diuina beneficia nec quid ad no
 bis cōferatur: agnoscimus. excedūt ec
 ce in pace tute cum gloria sua virgi
 nes venientis. Antixpi minas et cor
 ruptelas et lupanaria non timētes pu
 eri piculum lubrice etatis euadunt.
 Ad cōtinentie atq; inocētie p̄mum fe
 liciter pueniunt. tormenta iam non ti
 met delicata matrona metum p̄secuti
 onis et manus cruciatulq; carnificis
 moriendi celeritate lucrata. pauore
 mortalitatis ⁊ temporis accendūt tre

pidi: cōstringūtur remissi: excitantur
 ignaui. Desertores cōpellūt vt re
 deant. gentiles coguntur vt credāt ve
 tus fidelium populus ad quietem vo
 catur. ad aciem recens et copiosus ex
 ercitus robore fortiore colligitur: pug
 naturus sine metu mortis cū plū re
 nerit qui ad miliciam tempore morta
 litatis accedit. quid deinde illud fra
 tres dilectissimi quale est q̄ p̄mens:
 q̄ necessarium: q̄ pestis ista et lues que
 horribilis et feralis videt explorat iu
 sticias singulorum et mentes humani
 generis examinat: an infamis serui
 ant sani: an propinqui cognatos pie di
 ligant: an misereantur seruorum lā
 guētum domini: an depeantes egros
 nō deserant medici: an feroces violen
 tiam suam p̄primant: an rapaces aua
 ricie furentis insatiabilem semp ardo
 rem vel metu mortis extiguāt: an cer
 uicem flectant supbi: an audaciam le
 niāt improbi: an peunitibus caris vel sic
 aliquid diuites largiantur et denēt si
 ne herede morituri. Et nō aliud morta
 litas ista cōtulit. Nec Xpians ⁊ dei
 seruis plurimum p̄stitit q̄ martirium
 cepimus libenter appetere dum mor
 tem discim⁹ nō timere. Exercitia sunt
 nobis ista non sumera. dāt animo fortis
 tudinis gloriam. cōtēptu mortis p̄pa
 rant ad coronam. Sed fortasse aliquis
 opponat et dicat. hoc me ergo in p̄sen
 ti mortalitate cōtristat q̄ qui paratus
 ad confessionem fueram et ad toleran
 tiam passionis toto me corde et plena
 virtute deuoueram: martirio meo pri
 uor dum morte puenior. Primo in lo
 co nō est in tua potestate: sed in dei dig
 natione martirij. nec potes te dicere
 p̄didisse qd̄ nescis an merearis accipe
 re. tunc deinde deus scrutator renis et
 cordis et occultorum cōtēplator ⁊ cog
 nitor videt te et laudat et cōprobat et
 qui p̄spicit apud te paratam fuisse vir
 tutem reddet pro virtute mercedem.

Quidam Cain cū deo munus offerret
iam peccerat fratrem: et tamen parizi-
cidium mēte cōceptum deus puidus
ante dānauit vt illic cogitatio mala et
pniciosa cōceptio deo puidente pspec-
ta est ita et in dei seruis apud quos cō-
fessio cogitatur et martīrium mēte cō-
cipitur: animus ad bonū dedit? deo iu-
dice coronatur. aliud est martīrio ani-
mū deesse aliud animo deuisse martī-
rium. qualem te inuenit deus cū vocat
talem pariter et iudicat qñ ipse testat̃
et dicat. et scient omnes **E**cclēsie qz
ego sum scrutator renis et cordis nec
enim sanguinem vestrū querit deus sz
fidem. nam nec **A**brāhā nec **I**saac nec
Jacob occisi sunt et tñ fidei et iusticie
meritis honorati inter **P**atriarchas
primi esse meruerunt. **A**d quorum con-
uiuuium cōgregatur quisquis fidelis et
iustus et laudabilis inuenit̃. meminisse
se debemus volūtatem nos non nostrā
sed dei facere debere secūdū q nos de-
us quotidie iussit orare. quā pposterū
est qz puer sum vt cū dei volūtate fie-
ri postulemus qñ euocat nos et accer-
sit de hoc mūdo deus nō statim volun-
tatis eius iperio paream? hoc niti-
mur et reluctamur et puicatum more
seruorū ad cōspectum domini cum tri-
sticia et merore pducimur: epeuntes
istie necessitatis viculo nō obsequio vo-
luntatis et volumus ab eo pmijs cele-
stibus honorari: ad quem venimus in-
uiti. **Q**uid ergo rogamus et petimus
vt adueniat regnum celorum si capti-
uitas terrena delectat: quid p cib? fre-
quenter iteratis rogamus et poscimus
vt acceleret dies regni si maiora desi-
deria et vota potiora sunt seruire istie
diabolo qz regnare cū **E**pō. **D**eniqz
vt manifestius diuine puidētie indi-
cia clarescerent q dominus psci? fu-
turozū suis cōsulat ad veram salutē
cum quidā de collegis et cōsacerdoti-
bus nostris iā infirmitate et de appro-

pinquante morte sollicit? cōmeatū sibi
pccaretur: astitit deprecanti et iam pe-
ne morietī iuuenis honore et maiesta-
te venerabilis statu excelsus et clarus
aspectu et quem assistentē sibi vix pos-
set humanus aspectus oculis carnali-
bus intueri nisi q talem videre iā po-
terat de seculo recessurus. **A**tqz ille nō
sine quadam animi et vocis idignatio-
ne infremuit et dixit. **P**ati timetis ex-
ire nō vultis. quid faciam vobis? **I**n-
crepantis vox est et monentis qui de p-
secutione sollicitis: de accerfione secū-
ris: nō cōsentit ad p̃sens desiderū: sed
cōsultat in futurum. **A**udiuit frater no-
ster et collega moriturus: qd ceteris
diceret. **N**am qui moriturus audiuit
ad hoc audiuit: vt diceret. **A**udiuit nō
sibi ille sed nobis. **N**am quid disceret
iam recessurus? **D**idicit immo nobis
remanētibus vsqz dum **S**acerdotē qui
cōmeatum petebat increpitum esse cō-
perimus quid cūctis expediat: agno-
scerem? **N**obis quoqz ipsis minimis
et externis quoties reuelatū est qz fre-
quēter atqz manifeste de dei dignacōe
preceptū est vt contestarer assidue et
publice predicare fratres nostros non
esse lugendos accerfione dominica de
sclo liberatos: cū scientia nō eos amit-
ti sed p̃mitti recedentes pcedere: vt p-
ficiscentes et nauigātes solent deside-
rari eos debere non plangi. **N**ec acci-
piēdas esse hic atras vestes quādo illi
ibi indumēta alba iā sumserit. **O**ccasi-
onem dādā nō esse gētilibus vt nosine-
rito ac **I**ure reprehendant: q quoqz vi-
uere apud deū dicimus ut extinctos et
p̃ditos lugeamus et fidē quā s̃ymone et
voce de promim? cordis et pectoris tes-
timonio non pbemus. **S**pei nostre ac
fidei p̃uaricatores sumus simulata: fic-
ta: fucata: videtur esse que dicim? **N**i-
hil p̃desi verbis pferre virtutē et factis
destruere veritatē. **I**mprobat deniqz
Apostolus **P**aul? et oburgat et elpat

Si qui cōtristentur in excessu suorum.
 Nolum⁹ inquit ignorare vos fratres
 de dormientibus ut non cōtristemini
 sicut et ceteri qui spem non habēt. Si
 enim credimus quia Iesus mortu⁹ est
 et resurrexit sic et deus eos qui dormi-
 erunt in Xpo adducet cū illo. Eos cō-
 tristari dicit in excessu suorum qui spē
 nō habēt. Qui autē spe vivim⁹ et i de-
 um credimus et Xpm passum esse pro
 nobis et resurrexisse cōfidimus i Xpo
 manētes et p ipsum atq; in ipso resur-
 gentes quid aut ipi recedere istic de se-
 culo volumus aut nostros recedentes
 quasi pōitos plāgin⁹ ac dolemus ipso
 Xpo domino et deo nostro moriente et
 dicente. ego sum resurrectio qui cre-
 dit in me licz moriā: vivet. et oīs qui
 vivit et credit in me non moriet in ē-
 num Si in Christum credimus fidem
 verbis et pmissis eius habeamus et
 non moriemur in eternum: ad Christū
 cum quo et victuri et regnaturi semp
 sumus leta securitate veniam⁹. Quod
 interim morimur ad immortalitē mor-
 te transgredimur. Nec pōt vita eter-
 na succedere nisi hinc cōtigerit exire.
 Non est exitus sed transitus et tem-
 porali itinere de curso ad eterna tran-
 sgressus. Quis nō ad meliora festinet
 Quis nō mutari et reformare ad Chri-
 sti speciem et ad celestis gratie digni-
 tatem venire citius exoptet? Paulo
 Apostolo pōdicante. nostra autem con-
 versatio inquit in celis est vnde et do-
 minum expectam⁹ Iesum Christū qui
 transformabit corpus humilitatis no-
 stre cōfiguratum corpori claritas sue:
 Tales nos futuros et Christus domi-
 nus pollicetur quādo ut cum illo sim⁹
 et cum illo in eternis sedibus vivam⁹
 atq; in regnis celestibus gaudeamus
 patrem pēatur p nobis. Pater quos
 mihi dedisti volo ut vbi ego fuero ⁊ ip-
 si sint mecum et videant claritatem q̄
 mihi dedisti prius q̄ mundus fieret.

Ventur⁹ ad Christi sedē ad regnōrū
 celestium claritatem lugere nō debet
 nec plangere: sed potius secundū polli-
 citationem domini: secundū fidem ve-
 ritatis in pfectione sua et translatiōe
 gaudere. Sic deniq; invenimus et
 Enoch translatum esse qui deo placu-
 it sicut in genesi testat et loquit scrip-
 tura divina. Et placuit Enoch deo et
 non est inventus posimodum quia de⁹
 illum transtulit. Hoc fuit placuisse i cō-
 spectu dei de hac cōtagione seculi me-
 ruisse trāsserri. Sed et p Salomonē
 docet spiritus sanctus qui deo placeant
 maturius hinc exiri et citius liberari
 ne cum in isto mundo diutius immorā-
 tur: mundi p̄actibus polluatur. Rap-
 tus est inquit ne malicia mutet et itel-
 lectum eius: placita enim erat deo ani-
 ma ei⁹. ppter hoc pperavit educere eū
 de media iniquitate. Sic et in Psal-
 mis ad dominum pperat spiritali fide
 deo sua anima deuota: sicut scriptum ē
 Quā dilectissime habitationes tue de-
 us virtutū desiderat ⁊ pperat aīa mea
 ad atria dei. Aīus est in mūdo diu vel
 le manere: quem mund⁹ oblectat quē
 seculum blandiens atq; decipiens: ille
 cebris terrene voluptatis iuitat. Por-
 ro cum mūdus oderit Christianū quid
 amas eum: qui te odit: et non magis
 sequeris Christum qui te redemit: et
 diligit. Iohānes in Epistola sua cla-
 mat et loquitur et ne carnalia deside-
 ria sectantes mundum diligamus hor-
 ratur. Nolite inquit diligere mundū
 neq; ea que in mundo sunt. Si quis
 dilexerit mundum nō est caritas pa-
 tris in illo: quia omne quod in mundo
 est cōcupiscētia carnis est: et cōcupis-
 cētia oculorum et ambitio mundi que
 non est a patre sed et pcupiscētia mū-
 di. et mundus trahit et cōcupiscen-
 tia eius. qui autem fecerit voluntatem
 dei manet in eternum. Porro fratres
 dilectissimi mente integra: fide firma

virtute robusta: parati ad omnem vo-
luntatem dei sum? pauore mortis ex-
cluso immortalitatem quā sequitur: co-
gitemus. hoc nos ostēdam? esse quod
credimus vt ne carorū lugeam? excel-
sum et cum accersitiōis p̄prie dies ve-
nerit incōtāter et libenē ad dominum
ipso vocāte veniamus. Quod cū semp
fuerit faciendum dei seruis nunc fieri
multo magis debet corruēte iam mun-
do et malorum infestantium turbini-
bus obfesso: vt q̄ cernim? cepisse iā gra-
uia lucrum maximum cōputemus: si
istinc velocius recedamus. Si in ha-
bitaculo tuo parietes vetustate nuta-
rent: tecta desup tremarent: domus iā
fatigata: iam lasa edificij senectute
labētibus: ruīnam p̄ximam minaref-
nōne omni celeritate migrares? Si
te nauigante turbida et p̄cellōsa tem-
pestas fluctibus videntis excitatis p̄-
nūtiaret futura naufragia nōne portū
velociter peteres? Quid? ecce nu-
tat et labitur et ruīnam sui nō iam se-
nectute rerum sed sine testat et tu non
deo gratias agis nō tibi gratularis q̄
exitu maturiore substractus ruīnis et
naufragijs et plagis iminētibus eru-
raris? Cōsiderādum est fratres dilec-
tissimi et identitē cogitādum renūtiā-
se nos mūdo et tāq̄ hospites et pegri-
nos hic interim d̄gere. Amplectamur
diem: qui assignat singulos domicilio
suo: qui nos istinc ereptos: et laqueis
secularibus erutos paradiso restituit: et
regno celesti quis nō pegre cōstitutus
perz in patriam regredi? Quis non
ad suos nauigare festinans ventū p̄spe-
rum cupidius optaret vt velociē carol
liceret amplecti? Patriam nostrā pa-
radisum cōputam? Parētes nostros
Patriarchas habere iam cepimus?
Quid nō p̄peramus et curam? vt pa-
triam nostram viderē: vt parentes sa-
lutare possim? Magnus illic nos ca-
rorum numerus expectat: parētū fra-

trum filiorum frequēs nos et copiosa
turba desiderat. Jam de sua incolumi-
tate secura adhuc de nostra incolumi-
tate sollicita. Ad horū cōspectum et cō-
plexum venire quāta et illis et nobis
in cōmune leticia est? Qualis illic ce-
lestium regnorū voluptas sine timore
moriēdi et cū eternitate viuēdi? Quā
summa et p̄petua felicitas? Illic Apo-
stolorum gloriosus chor? Illinc Pro-
phetarum exultatiū numerus. Illic
martirum innumerabilis populus: ob-
certaminis et passionis victoria coro-
natus? Triūphātes virgines que cō-
cupiscētiā carnis et corpis cōtinen-
tie robore subegerūt. remunerati mi-
sericordes qui alimētis et largitioni-
bus pauperū iusticie opera fecerunt:
Qui dominica p̄cepta seruātes ad ce-
lestes thesauros terrena patrimonia trā-
stulerunt. Ad hos fratres dilectissimi
auda cupiditate properem? vt cū his
cito esse possimus vt cito ad Xpm ve-
nire cōtingat optem? Hanc cogitati-
onem nostram deus videat. hoc p̄posi-
tum mentis et fidei dñs Xpus aspici-
at. daturus eis glorie sue ampliora p̄-
mia quorum circa se fuerint desideria
maiora. Amen.

De habitu virginū.

Disciplina custos spei:
retinaculum fidei: dux
itinēris salutar? fomes
ac nutrimentum bone i-
dolus: magistra virtutū
facit in Christo manere semp ac iugit̄
in deo viuere ad p̄missa celestia et diui-
na p̄mia puenire. Nō sectari salubre
est: et aduersari ac negligere letale. in
psalmis loquitur. Spiritus sanct? con-
tinete disciplināne forte irascatur do-
min? et pereat? a via recta cū exarsit
cito ira eius sup vos. Et iterum. pec-
catori autē dixit de? Quid expōis

iustificaciones meas et assumis testamentum meum p os tuū. Tu autem odisti disciplinam et p̄ieicisti sermones meos retro. Et t̄nuo legimus. Disciplinam qui abiicit: infelix ē. Et de Salomone m̄adata sapientie monētis accepimus. Filine neglexeris disciplinam domini ne defeceris ab eo correptus. Quem enim diligit deus corripit. Si autem quem diligit deus corripit et sic corripit vt emēdet: Fratres quoq; et maxime sacerdotes non oderunt sed diligunt eos quos corripiūt vt emēdent: qñ et deus p̄ Hieremiam añ p̄dixerit et tempora nostra significauerit dicens: Dabo vobis pastores secundum cor meum et pascunt vos pascetes cum disciplina q̄ si in scripturis sanctis frequēter et vbiq; disciplina p̄cipitur et fundamētum omne religionis ac fidei de obsequatiōe ac timore p̄ficiscitur quid cupidius appetere quid magis velle ac tenere nos cōuenit q̄ vt radicibus forti⁹ fixis et domicilijs nostris sup̄ petram robusta mole solidatis icōcussi ad pcellas et turbines seculi stemus: vt ad Xpi munera et ad diuina p̄cepta veniam⁹ cōsiderātes p̄ter ac scientes q̄ templa dei sunt munera nostra: ab omni fece cōtagionis antique lauacri vitalis sanctificatiōe purgata. nec violare ea aus polui fas sit quādo qui violat et ip̄e violatur. Eorum nos templorū cultores et antistites sumus. Seruiam⁹ illi cuius esse iam cepimus Paulus in Epistolis suis ponit et dicit quib⁹ nos ad curricula viuendi p̄ diuina magisteria formauit. Non estis vestri. Empti enim estis magno p̄tio glorificate et portate dominum in corpore vestro. Glorificemus et portemus dominum puro et mūdo corde et corpore et obseruatiōe meliori et qui p̄ sanguinē Xpi domini nostri redempti sumus: p̄ omnia seruitutis obsequia redemptoris ip̄erio pe-

reamus. t̄nuisq; operam ne quid inmundum et p̄phatium templo dei inferatur ne offensus sedem quā inhabitat delinquat. Hospitatis domini verba sunt et docētis curātis pariter et monētis. Ecce inquit sanus factus es iam noli peccare ne quid tibi deterius fiat. Dat viuēdi morem: dat inocētie legē postq; cōtulit sanitatē. nec bēnis liberis et solutis vagari postmodum patitur sed ip̄is quibus potius sanat⁹ fuerat m̄cipato grauius cōminat⁹: q̄ sic scilicet minor culpa deliquisse ante: cū necdum noss⁹ disciplinam dei nulla sit venia vltra delinquere postq; dominū nosse cepisti. et quidem hoc tam viri q̄ mulieres: tam pueri q̄ puellae sex⁹ omnis atq; ois etas obseruet atq; p̄curz p̄ religione et fide q̄ domino debet ne quid sanctū et purū de domini dignatione p̄cipitur minus sollicito timore teneatur. Nūc nobis ad virgines sermo est quarū quo sublimior gloria maior et cura est. Flos est ille Ecclesiastici germinis. Decus atq; ornamētū gratie spiritalis leta indolis laudis et honoris opus integrum atq; icorruptum dei imago respondens ad sanctimoniam domini. Illustrior portio gregis Xpi. Gaudet p̄ illas atq; i illis largiter foret Ecclesie matris gloriosa fecunditas. Quātoq; plus copiosa virginitas numero suo addidit tāto gaudiū matris augetur. Ad has loquimur. has hortamur afflictione potius q̄ potestate nō quo extremi et minimi et humilitatis nostre cōscij aliquid ad cēsūrā licetie vidicemus: sed quo ad sollicitudinem magis cauti plus de diaboli infestatione timeamus. Neq; inanis cautio est et formido vana que ad salutis viam cōtulit. que dominicarū vitalia p̄cepta custodit vt q̄ se Xpo dicauerint et a carnali cōcupiscētia recedentes tā carne q̄ mente se deo vouerint: opus suum cōsumēt magno p̄mio destinātū:

nec ornari aut placere cuiq̃ nisi domi
no suo studeat a quo et mercedem vir-
ginitatis expectat dicente ip̃o. Nō om-
nes capiūt hoc verbum sed illi quibus
datum est. Sūt enī spadones qui ex
utero matris sunt nati. et sunt spado-
nes qui seip̃os castrauerūt ppter reg-
num celorum: et sunt spadones qui ca-
strati sunt ab hominibus. Denū quo-
q̃ p hanc angeli vocem cōtinētie mu-
nus ostēditur: virginitas p̃dicat̃. Hi
sunt qui cum mulieribus se nō coiqui-
nauerūt. virgines enī p̃māserūt. Hi
sunt qui sequūtur agnū quocūq̃ ierit
Neq̃ enī masculis tantum cōtinē-
tie gratiam reppmittit domin⁹ et femi-
nas p̃terit sed quonā femina viri por-
tio est et ex eo sumpta atq̃ formata ē
in scripturis fere omnib⁹ ad Protho-
plastum deus loquitur q̃ sunt duo in
carne vna: et i masculo simul significa-
tur et femina. Quod si Xpm cōtinen-
tia sequitur: et regno dei virginitas de-
stinatur quid est illis cum terreno cul-
tu et cum ornamentis quibus dū homi-
nibus placere gestiunt: de min⁹ offen-
dunt: nō cogitantes esse p̃dictū: qui ho-
minibus placet cōfusi sunt quonā de⁹
nihil fecit eos. Et Paulus quoq̃ glo-
riose et sublimiter p̃dicās dicit. Si ho-
minibus placere vellem: Xpi seru⁹ n̄
essem. cōtinētia vero et pudicitia nō i
sola carnis itegritate cōsistit: sed etiā i
cultu et ornatu honore pariet pudor:
re: vt secūdum Apostolum que inupta
est sancta sit et corpore et spiritu iustru-
it nos Paulus et dicit. Celebs cogi-
tat ea que dei sunt. quomodo placeat
deo. Qui autem matrimonium p̃trax-
it: cogitat ea que sunt mūdi quomodo
placeat vxori. Sic et virgo et mulier i
nupta cogitat ea que sunt domini vt
sit sancta corpore et spiritu. Virgo nō
esse tātum sed et intelligi debet et cre-
di. Nemo cum virginem viderit dubi-
taret an virgo sit. Parem se itegritate

in omnibus p̃stet. nec terram corporis
cultus infamet. Quid ornata quid cō-
pta p̃cedit quasi maritum aut habes-
at aut querat? Timeat forti⁹ placere
si virgo est nec piculū sui appetat que
ad meliora et diuina se seruat. Que vi-
rum nō habet cui placere se simulent:
integre et pure nō tātum corpore sed
etiam spiritu p̃seueret. Neq̃ enī fas
est virginem ad speciem sue forme co-
mam nutrire: aut de carne aut de eius
pulchritudine gloriari cum nulla sit il-
lis magisq̃ aduersus carnē collucta-
cio. et vicēdi aut domādi corporis ob-
stinata certatio. Paul⁹ quoq̃ forti ac
sublimi voce p̃clamat mihi autem ab-
sit gloriari nisi i cruce domini mei Je-
su Xpi p̃ quem mihi mūd⁹ crucifixus
est et ego mūdo. et virgo i Ecclesia de
specie carnis atq̃ de corp̃is pulchri-
tudine gloriatur. Addit Paulus et
dicit. Qui enī sunt Xpi carnem suā
crucifixerūt cum vitij et cōcupiscen-
tijs. Et que se carnis cōcupiscētijs et
vitij renūtiasse p̃stetur i iisdem qui-
bus renūtiauerat: inuenitur. Dephen-
deris virgo: detegeris. Aliud te eē iac-
tas. et aliud affectas. Maculis te pec-
catis carnalis asp̃gis cū itegritate
cādida sis et pudoris. Clama inquit
Isaie dominus omnis caro fenum et
ōis claritas eius vt flos feni. Truit fe-
num et flos decidit. verbum autē do-
mini manet ieternum. Meminē Chri-
stianum decet et maxime virginē n̄ de-
cet claritatem vllam cōputare carnis
et honorem. Sed solum appetere ser-
monem dei bōa ieternum māsura com-
plecti. Aut si i carne sit gloriā dum tūc
plane q̃n i nominis cōfessioe cruciatur
q̃n fortior femina viris torquētib⁹ iue-
nitur. q̃n ignes aut cruces aut ferum
vel bestias patitur vt coronetur. Illa
sunt carnis p̃ciosā monilia. Illa corpo-
ris ornāmēta meliora. Sed sunt ali-
que diuites et facultatum vbertate

locupletes que opes suas preferant et se bonis suis uti debere cōtēdāt. Sci-
ant primo illam diuitem esse que deo
dices est. Illam esse locupletē que lo-
cuplex in Christo ē. Bona illa esse que
sunt spiritalia. diuinā celestia. que nos
ad dominū ducant. que nobiscū apud
deū perpetua māsione permaneāt. Ce-
terum quecūq; terrena sunt in seculo
accepta et hic cū seculo remāsura tam
cōtemni debēt q̄ mundus ipse cōtem-
nitur. cuius pōpis et delicijs iā tūc re-
nūciāuim⁹ cū meliore trāsgressu ad do-
minū venim⁹. Nunc iohānes nos exci-
tat et hortatur spiritali et celesti voce
corroborās. Nolite ait diligere mun-
dum neq; ea que in mundo sunt. Si
quis dilexit mundū nō est caritas pa-
tris in illo. quoniam omne qd in mundo
est cōcupiscētia carnis et cōcupiscētia
oculorum et ambitio seculi que nō est
a patre sed ex cōcupiscētia seculi. Et
mundus trāsibit et cōcupiscētia eius
Qui autem fecerit volūtatem dei ma-
net in eternum. quomodo et deus ma-
net in eternum. Eterna igitur et diui-
na sectanda sunt et omnia de dei volū-
tate faciēda sunt: vt domini nostri ve-
stigia et magisteria diuina sectemur q̄
monuit et dixit. Non descendi de celo
vt faciam volūtatem meam sed volun-
tatem eius qui misit me. Quod si nō
est maior domino suo seru⁹: et liberato-
ri debet obsequium liberatus qui esse
cupimus. Xpiam debemus quod Xpus
dixit: imitari. Scriptum est enim: le-
gitur et auditur et in exēplum nostre
Ecclesie ore celebratur. Qui dicit se ī
Xpo manere debet quomodo ille am-
bulauit et ipse ambulare. Ambulan-
dum est vestigijs p̄bi emula īgressiōe
nitendum est. Tūc respōdet ad fidem
nominis sectator veritatis: et creden-
ti p̄m̄ium datur si qd creditur: et ge-
ratur. Locupletem te dicis et diuitē.
Sed diuitijs tuis Paulus occurrit.

et ad cultum atq; ornatum tuum ī-
sto sine moderandum sua voce p̄scri-
bit. Sine inquit mulieres cum vere-
cundia et pudicitia cōponētes se nō in
tortis criminibus neq; auro neq; marga-
ritis aut p̄ciola veste. Sed vt dēz mu-
lieres p̄mittētes castitatem p̄ bonam
cōuērsationem. Item Petrus ad hec
eadem p̄cepta cōsentit. et dicit. Sit in
muliere nō exterior ornamentum aut au-
ri aut vestis cultus sed cultus cordis.
qd si illi mulieres quoq; admonēt co-
hercendas et ad Ecclesiasticam disci-
plinam religiosa obseruatione modera-
das que excusare cultus suos soleāt p̄
maritum quanto id magis obseruare
virginem fas est: cui nulla ornatus sui
cōpetat venia nec derivari in alterum
possit mēdacium culpe sed sola ipsa re-
maneant in crimine. Locupletem te di-
cis et diuitem sed nō omne qd p̄t de-
bet et fieri. nec desideria plura et de se-
culari ambitione nascentia ultra hono-
rem ac pudorem virginitatis extendi
cum scriptum sit. omnia licēt. sed non
omnia expediūt. Omnia licent. sed nō
omnia edificant. Ceterū si tu te sumptu-
osius comas et p̄ publicum notabi-
liter incedas oculos in te īuētutis illi-
cias: suspiria adolescentum post te tra-
has: cōcupiscendi libidinem nutrias:
peccādi fomēta succēdas. Vt si ipa nō
peas alios tñ p̄das et velut gladium
te et venenum videntibus p̄beas excu-
sari nō potes quasi mēte casta sis et pu-
dica. redarguit te cultus īp̄robī et im-
pudicus ornatus. nec cōputari iā po-
tes inter puellas et virgines Xpi que
sic viuīs vt possis adamari. Accuple-
tem te dicis et diuitem. Sed iactare
diuitias suas virginem non decet. cū
dicat scriptura diuina. Quid ne bis p̄
fuit supbia: aut quid diuitiarum iac-
tatio cōtulit nobis. Trāsiēte illa
omnia tāq; vmbra. Et Apostol⁹ rur-
sum moneat et dicat. Et qui emūt sic

sunt quasi non possidentes et qui hoc mundo vtuntur quasi non vtant. pterit enim figura huius mundi. Petrus etiam cui oues suas dominus pascendas tradidit et quas comedat super quem posuit: et fundauit Ecclesiam aurum quidem sibi esse et argentum negat. Sed se dicit gratia diuitem esse fide eius et virtute locupletem: quibus multa magnalia cum miraculo faceret quibus ad gratiam glorie bonis spiritualibus abundaret. **H**as opes istas diuitias possidere non potest qui se diuitem seculo magis vult esse quam Christo. Locupletem te esse dicis et diuitem et vtendum putas iis que possidere te deus voluit. Utere sed ad res salutare: et ad bonas artes. Utere ad illa que deus precepit que dominus ostendit. Diuitem te sentiant pauperes. locupletem sentiant indigentes. Patrimonia tua deo fenera. Christum ciueba. vt virginittatis pferre gloriam liceat vt ad domini premia venire contingat multorum precibus exora. Comenda illic thesauros tuos: vbi nullus fur effodiat: quo nullus insidiarius grassator irrupat. Possessiones tibi sed celestes magis compara vbi fructus tuos iuges et penne et ab omni contactu iniurie secularis imunes nec rubigo atterat. nec grando cedat. nec sol vrat. nec pluuia corrumpat. Nam delinquis et hoc ipso iterum si ad hoc tibi ab illo diuitias datas credas vt illis non salubriter pseruatis. nam et vocem homini deus dedit: et tamen non sunt idcirco amatoria catanda nec turpia. et ferrum esse ad culturam terre deus voluit. nec homicidia sunt idcirco facienda. Aut quia thura et ignem et mirram deus instituit sacrificandum est inde idolis? Vel quia abundat pecudum greges in agris tuis victimas et hostias immolare debebis? Illoquin tentatio est patrimonium grande nisi ad vsus bonos census operetur: vt patrimonio suo vnus

quisque locupetior magis redimere debeat quam augere delicta. **O**mnamentorum ac vestium insignia et lenocinia furarum non nisi pstitutis et impudicis feminis cognuit et nullarum fere preciosior cultus est quam quarum pudor vilis est. **S**ic in scripturis sanctis quibus nos instrui dominus voluit et moneri describitur ciuitas meretricis propterea pulchra et ornata et cum ornamentis suis accepta ipsa potius ornamenta putat. Et venit inquit vnus ex septem angelis habentibus phialas. vii. et aggressus est me dicens. Veni ostendam tibi donationem meretricis magne sedentis super aquas multas cum qua fornicati sunt Reges terre. Et dixit mihi in spiritu. Et vidi mulierem sedentem super bestiam: et mulier illa amicta erat pallio purpureo et coccineo et adornata erat auro et margaritis et lapidibus preciosis: ferens poculum aureum in manu sua plenum execrationis et immundicie et fornicationis totius terre. Fugiant caste virgines et pudice incestuarum cultus habitus impudicarum lupanarium insignia ornamenta meretricum. Clamat etiam spiritus sancto plebs. Desistas et filias. Sicut auro et veste corruptas increpat et obiurgat preciosos opibus affluentes et a domino per seculi delicias recedentes. Exultate sunt ait filie Sion et ambulauerunt alto collo et nutu oculorum et incessu pedum trahentes tunicas et pedibus similes mulierum. Et humiliabit dominus principales filias. Sion. et reuelabit dominus habitum earum et auferet dominus gloriam vestis illarum et ornamenta earum et crines et circinos et lunulas et discriminalia et dextralia et armillas et batronatum et specula et annulos et in aures et serica contexta cum auro et hyacintho. Et erit pro dolore suauitatis puluis et pro cingulo veste cingetur. et pro ornamento capitis aureo caluitium

habebis. Hoc deus culpat et denotat.
Dic corruptas esse virgines hic a cul-
tu vero et diuino desciuisse pñuntiat.
Exaltate ceciderunt. Cōpte turpitudi-
nem seditatemq; meruerunt. Serico
et purpura indute xpm induere n̄ pos-
sunt. **A**uro et margaritis et monilib⁹
adornate ornamenta corporis et pecto-
ris pdiderūt. **Q**uis non id excreetur
et fugiat qđ alijs fuerit exitio? **Q**uis
id appetat et assumat qđ ad necem al-
terius p gladio fuerit et telo? **S**i hau-
sto poculo moreret ille qui biberat ves-
nenum scires esse qđ ille potauit. **S**i
accepto cibo qui accepat interiret: sci-
res esse letale qđ acceptū potuit occi-
dere. **N**ec ederes idē nec biberes vnde
interisse alios ante conspiceres. **N**unc
quanta ignorancia tui est animi quāta
demencia id velle qđ et nocuerit semp
et noceat: et putare quod inde ipa non
peas vnde alios pisse cognoscas? **N**e-
q; enim de⁹ purpureas aut coccineas
oues fecit: aut herbarū succis aut con-
chilijs tingere et colorare lanas docu-
it. nec distinctis auro lapillis et marga-
ritis cōtexta seria et numerosa cōpa-
ge digestis monilia istituuit quib⁹ cer-
uicem quam fecit abscederet vt opiaē
illud qđ deus in homine formauit. et
cōspiciatur de sup id qđ diabol⁹ adin-
uenit. **I**n vulnera inferri aurib⁹ deus
vult quib⁹ innocēs adhuc infantiaꝝ
mali secularis ignara cruciet: vt po-
stea de aurū cicatricibus et cauernis
piciola dependeat gēma et si nō suo pō-
dere mercium q̄titate? **Q**ue omnia
peccatores et apostate angeli suis arti-
bus pdiderunt: qñ ad terrena cōtagia
deuoluti a celesti vigore recesserūt. **I**l-
li et oculos circūducto nigroze fucare
et genas mendacio ruboris inficere et
mutare adulterinis coloribus crimem
et expugnare omnem oris et capitis
veritatem corrupele sue impugnatio

ne docuerunt. **E**t quidem isto in loco
p timore quem nobis fides suggerit
p dilectione q̄ fraternitas exigit non
virgines tantū viduas sed et nuptas
puto et omnes feminas omnino amo-
nendas qđ opus dei et factura eius et
plastica adulterari nullo modo debe-
at adhibito flauo colore vel nigro pul-
uere vel rubore aut quolibet deniq; li-
niamēta natia corūpente medica-
mine. **D**icit deus faciam⁹ hominē ad
imaginem et similitudinē nostrā et au-
det quisq; mutare et cōvertere quod
deus fecit? **M**anus deo inferūt quādo
illud quod ille formauit: reformare et
transfigurare cōtendūt nesciētes quia
opus dei est omne qđ nascit. diaboli
qđcūq; mutatur. **S**i quis pingēdi ar-
tifer vultum alic⁹ et speciem et corpis
qualitatem emulo colore significasset
et significatio iam consummatog; fi-
nolacro manus alicuius afferret: iam
formata iam picta quasi peritior refor-
maret: grauis prioris artificis iniuria
et iusta indignatio videret. **T**u te
existimas ipune laturā tā improbe te
meritatis audaciam? **D**ei artificis of-
fensam? **E**t si ipudica circa homines
et incesta fucis lenocinantibus nō sis
corruptis violatisq; que dei sunt peior
adultera detineris. **Q**uod ornari te
putas q; putas comi ipugnatio est ista
diuini opis p̄uaricatio est veritatis.
Monentis **A**postoli vox est. **E**xpurga
te vetus fermentum vt sitis noua con-
spersio sicut estis azimi. **N**am et pas-
ca nostrum immolatus est **C**hristus.
Itaq; festa celebremus non in fermen-
to veteri neq; in fermento malicie et
nequicie sed in azimis sinceritatis et
veritatis. **N**am sinceritas perseverat
et veritas quando que sincera sunt pol-
luuntur colorum adulterijs medicami-
num fucis in mendacium vera mutan-
tur? **D**ominus tuus dicit non potes

E i

habebis. Hoc deus culpat et denotat.
Dic corruptas esse virgines hic a cul-
 tu vero et diuino desciuisse pronuntiat.
Exaltate ceciderunt. Cōpte turpitudi-
 nem seditatemq; meruerunt. Serico
 et purpura indute **X**p̄m induere n̄ pos-
 sunt. **A**uro et margaritis et monilib⁹
 adornate ornamenta corporis et pecto-
 ris p̄diderūt. Quis non id excretur
 et fugiat qđ alijs fuerit exitio? Quis
 id appetat et assumat qđ ad necem al-
 terius p̄ gladio fuerit et telo? Si hau-
 sto poculo moreret ille qui biberat ve-
 nenum scires esse qđ ille potauit. Si
 accepto cibo qui accepit interiret: sci-
 res esse letale qđ acceptū potuit occi-
 dere. **N**ec ederes idē nec biberes vnde
 interisse alios ante conspiceres. **N**unc
 quanta ignorantia tui est animi quāta
 demencia id velle qđ et nocuerit semp
 et noceat: et putare quod inde ip̄a non
 peas vnde alios pisse cognoscas. **N**e-
 q; enim de⁹ purpureas aut coccineas
 oues fecit: aut herbarū succis aut con-
 chilib⁹ tingere et colorare lanas docu-
 it. nec distictis auro lapillis et marga-
 ritis cōtexta seria et numerosa cōpa-
 ge digestis monilia iſtituit quib⁹ cer-
 uicem quam fecit abscoaderet vt opiaf
 illud qđ deus in homine formauit. et
 cōspiciatur desup id qđ diabol⁹ adin-
 uenit. **I**n vulnera inferri aurib⁹ deus
 voluit quib⁹ innocēs adhuc infantiaꝝ
 mali secularis ignara cruciet: vt po-
 stea de auriū cicatricibus et cauernis
 p̄ciola dependeat gēma et si nō suo pō-
 dere mercium q̄ritate. **Q**ue omnia
 peccatores et apostate angeli suis arti-
 bus p̄diderunt: qñ ad terrena cōtagia
 deuoluti a celesti vigore recesserūt. **I**l-
 li et oculos circūducto nigroze fucare
 et genas mendacio ruboris inficere et
 mutare adulterinis coloribus crinem
 et expugnare omnem oris et capitis
 veritatem corruptele sue impugnatio

ne docuerunt. **E**t quidem isto in loco
 p̄ timore quem nobis fides suggerit
 p̄ dilectione q̄ fraternitas erigit non
 virgines tantū uiduas sed et nuptas
 puto et omnes feminas omnino amo-
 nendas qđ opus dei et factura eius et
 plastica adulterari nullo modo debe-
 at adhibito flauo colore vel nigro pul-
 uere vel rubore aut quolibet deniq; li-
 niamēta natiua corrupente medica-
 mine. **D**icit deus faciam⁹ hominē ad
 imaginem et similitudinē nostrā et au-
 det quisq; mutare et cōuertere quod
 deus fecit. **M**anus deo inferūt quādo
 illud quod ille formauit: reformare et
 transfigurare cōtendūt nesciētes quia
 opus dei est omne qđ nascit. diaboli
 qđcūq; mutatur. **S**i quis pingēdi ar-
 tifer vultum alic⁹ et speciem et corpis
 qualitatem emulo colore significasset
 et significatio iam consummatocq; si-
 mulacro manus alicuius afferret: iam
 formata iam picta quasi peritior refor-
 maret: grauis prioris artificis iniuria
 et iusta indignatio videret. **T**u te
 existimas ipune laturā tā improbe te
 meritis audaciam? **D**ei artificis of-
 fensam? **E**t si ipudica circa homines
 et incesta fucis lenocinantibus nō sis
 corruptis violatisq; que dei sunt peior
 adultera detineris. **Q**uod ornari te
 putas qđ putas comi ipugnatio est ista
 diuini opis p̄uaticatio est veritatis.
Nonentis **A**postoli vox est. **E**xpurga
 re vetus fermentum vt sis noua cons-
 perſio sicut estis azimi. **N**am et pas-
 ca nostrum immolatus est **C**hristus.
Itaq; festa celebremus non in fermen-
 to veteri neq; in fermento malicie et
 nequicie sed in azimis sinceritatis et
 veritatis. **N**am sinceritas perseverat
 ⁊ veritas quando que sincera sunt pol-
 luuntur colorum adulterijs medicami-
 num fucis in mendacium vera mutan-
 tur. dominus tuus dicit non potes

facere capillum unum albū aut nigrū
et tu ad vincendam domini tui vocem
vis te esse potiorē. Audaci conatur
sacrilego cōtemptu crīnes tuos inficis
malo p̄sagio futurorum capillos iam ti
bi flāmeos auspicaris. et peccas. p̄b ne
fas: capite id est corpis p̄re meliore. et
cum scriptum sit de domino caput aut
eius et capilli erant albi velut lana que
nir tu execraris caniciem detestaris al
bozem qui sit ad domini caput simi
lis: non metuis oro que talis es ne cū
resurrectionis dies venerit artifex tu
us te non recognoscat: ad sua premia
et p̄missa venientem remoueat et ex
cludat increpans vigore censoris et iu
dicis dicat opus hoc meum nō est. nec
hec imago nostra est. cutem falso medi
camine polluisi. crīnem adultero colo
re mutasti. expugnata est mendacio fa
cies. figura corrupta est. vult⁹ alienus
est. deum videre non poteris q̄n oculi ti
bi non sint quos de⁹ fecit sed quos di
bolus infecit. Illum tu sectata es ru
tilos atq; depictos oculos serpentis
imitata es. de inimico tuō cōpta cum
illo pariter arsura. Nec oro non cogitā
da sunt dei seruis: nō die semp ac noc
te metuenda. Viderint quid sibi nup
te per placendi studium de coniugum
solatio blandiatur quos dum in excu
sationem suam p̄ferunt ad societate
crimīnose consensionis asciscunt. Vir
gines certe quibus iste sermo nūc con
sulit que se eiusmodi artibus cōpserit
inter virgines non putem debere nu
merari. sed tāq; contactas oues et mor
bidas pecudes a sancto et puro grege
virginitatis arceri. ne cōtagio suo ce
teras polluat dum simul degūt ne per
dant alias quecūq; pierunt. Et quoni
am continentie bonum querimus per
nitiosa queq; et infesta vitemus. Nec
illa p̄tereo que dum negligētia i vsum
veniunt contra pudicos et sobrios mo

res licentia sibi d̄ vsurpatione fecerūt
Quasdam non putet nubentib⁹ inter
esse et inter illam lasciuientium liberta
tem sermonum colloquia incesta mis
cere. audire qd nō decet quod non licet
dicere obseruare. et esse p̄sentes inter
verba turpia et temulenta cōiuiua q
bus libidinum fomes accendit. spon
sa ad patriam stupri ad audaciam sp̄o
sus animatur. Quis illi in nuptijs lo
cus est cuius animus ad nuptias non
est? Aut volūtarie illic et lete esse que
possunt vbi et studia et vota diuisa sunt
Quid illic discitur quid videt? Quā
tum a p̄posito suo virgo deficit quātū
impudicio: que venerat pudica dis
cedit? Corpe licet virgo ac mente per
maneat oculis auribus lingua minuit il
la: qd habebat. Quid vero que p̄missa
cuas balneas adeunt que oculis ad li
bidinem curiosi pudori ac pudicie
corpa dicata p̄stituit: que cum viris
atq; a viris nudent: vident turpiter ac
videntur? Nonne ip̄e illecebram viti
is p̄stant? Non ad corruptelam et in
iuriam suam desideria p̄sentium solli
citant et inuitant? Viderit inquis q̄
illuc mente quis veniat. Mibi cātū re
ficiendi corpusculi cura est et leuandi.
Non te purgat ista defensio nec lasci
uie et petulantie crimen excusat. Sor
di dat lauatō ista non abluir. nec emū
dat mēbra s; maculat. Impudice tu ne
minē aspici s; ip̄a aspici. ipudice ocu
los tuos turpi oblectatione non pollu
is sed dum oblectas alios: ip̄a pollue
ris. Spectaculū d̄ lauacro facit. The
atra sunt fediora quo cōuenis. Vere
cūdia illic oīs eruit. Simul cū amic
tu vestis honor corporis ac pudor po
nitur denotanda et contrahenda vir
ginitas reuelatur. Iā nūc cōstet ra an
cum vestita est verecūda sitinter vi
ros talis que ad inuerundiam profici
cit audacia nuditat. Si ergo ecclesia

frequenter virgines suas plangit sic ad infames earum ac detestabiles fabulas ingemescit. Sic flos ois virginū extinguit. honor continentie ac pudor ponitur. gloria omnis ac dignitas profanatur. sic se expugnatus inimicus per artes suas inserit sic insidijs per occulta fallacibus diabolus obrepit. Sic dum ornari culti dum liberi euagari virgines volunt esse virgines desinunt fur tivo de decore corrupte. vidue ante quam nupte non mariti sed ipsi adultere. quibus fuerant premijs in gentibus virgines destinante tam magna supplicia per amissa virginitate sentire. Audite igitur virgines ut parentem audite queso vos timentem pater ac monentem: audite utilitatibus et comodis vestris fideliter consulentem. Estote tales quales vos artifex deus fecit. Estote tales quales vos manus patris instituit. Maneat in vobis facies incorrupta ceruix pura forma sincera. Non inferantur auribus vulnera. nec brachia includat aut colla de armillis et monilibus preciosa charybena: Sint a cōpedibus aureis perdes liberi. Crines nullo colore fucati. oculi conspiciendo deo digni. Celebrentur lauacra cum feminis quarum in vos pudica lauatio est. Nuptiarum festa improba et conuiuia lasciuia vitentur quorum periculosa contagio est. Vice vestem que virgo es. Vince aurum que carnem vincis et seculum. Non est ei dem non posse a maioribus vinci: et impari minoribus inueniri. Arta et angusta est via que ducit ad vitam. Durus et arduus limes qui tendit ad gloriam. Per hunc vie limitem Marti res pergunt. eunt virgines. iusti qui per gradiuntur. Lata et spatiosa itinera vite letalis. Illic illecebre et mortifere voluptates. Illic diabolus blanditur ut fallat. ardet ut noceat. illicit ut occidat. Primus cum cetero mar-

trum fructus est. Secundus sexagenarius vester est. Ut apud martires non est carnis et seculi contagio nec perua et leuis et delicata congressio sic et in nobis quum ad gratiam merces secunda est sit et virtus ad tollerantiam proxima. Non est ad magna facilis ascensus. Quem sudorem perpetimur quem laborem cum conamur ascendere colles et vertices montium. Quid ut ascendamus ad celum? Si premium pollicitationis attendas minus est quod laboras. Immortalitas pseueranti datur: perpetua vita promittitur: regnum dominus pollicetur. Seruate virgines seruate quod esse cepistis: seruate quod debetis magna vos merces manet: premium grande virtutis: munus maximū castitatis. Vultis scire quo malo careat et quid boni teneat continentie virtus? Multiplicabo inquit mulieri deus tristitias tuas et gemitus tuos: et in tristitia paries filios. et conuersio tua ad virum tuum: et ipse qui dominabit. Vos ab hac sententia libere estis vos mulierum tristitias et gemitus non timetis. Nullus vobis de partu circa filios metus est: nec maritus est dominus. Dominus vester et caput christus est: adiutor et vicem masculi foris vobis et conditio communis est. Domini vox est illa dicentis: Filij seculi huius generant et generantur. Qui autem habuerit dignationem seculi illius et resurrectionis a mortuis non nubunt neque matrimonium faciunt. Neque enim incipiet mori. Equales enim sunt angelis dei cum sint filij resurrectionis. Quid futuri sumus: iam vos esse cepistis. Vos resurrectionis gloriam in isto seculo iam tenetis. Per seculum sine seculo contagione transitis. Cum caste perseuerati et virgines angel dei estis equales tantum macerati et duris solitari illecebre virginital

et ut cepit fortiter ingit pfeuerz. Nec monilium aut vestium querat ornatu sed morum. Dum spectet et celum. ne q oculos ad sublie porrectos ad carnis et mundi concupiscentiam depri- mat et ad terrena deponat. Prima sen- tentia crescere et generare pcepit. Se- cunda ad continentiam suavit. Cum ad- huc rudis mudus et inanis est copia fecunditate generare pparamur et cres- cinus ad humana generis augmen- tum Cum iam refertus est orbis et mu- dus impletus qui capere continetia pos- sunt spadonum more viuentes castra- tur ad regnum. Nec hoc iubet domi- nus sed hortatur: nec iugum necessita- tis imponit qm maneat voluntatis arbi- trium liberum. Sed cum habitatio- nes multas apud patrem suum dicat melioris habitaculi hospitia demon- strat: habitacula ista meliora vos peti- tis: carnis desideria castrantes maio- ris gratie primum in celestibus obtri- netis. Omnes quidem qui ad diuinu munus et patrimonium baptismi sanc- tificatione perueniunt hominem illic veterem gratia lauacri salutaris expo- nunt et innovati spiritu sancto a sordi- bus contagionis antiquae iterata nati- vitate purgantur. Sed natiuitatis iterate vobis maior sanctitas et veri- tas competit quibus desideria ia car- nis et corporis nulla sunt. Sola in vo- bis que sunt virtutis et spiritus ad glo- riam remanserunt. Apostoli vox e que dominus vas electionis sue dixit: que ad promenda mandata celestia de- mi- sit. Primus homo inquit de terre li- mo: secundus e celo. Qualis ille eli- mo tales et qui de limo. Et qualis ce- lestis tales et celestes. Quomodo por- tauimus imaginem eius qui de limo e portemus et imaginem eius qui de ce- lo est. Hanc imaginem virginitas por- tat: portat integritas: sanctitas portat

et veritas. Portant discipline dei me- mores iusticiam cum religione retine- tes: stabiles in fide: humiles in timore ad omnem tollerantiam fortes: ad sus- tinendam iniuriam mites: ad facien- dam misericordiam faciles. fraterna pace vnanimis atq concordet. Que vos singula o bone virgines observa- re diligere implere debetis qui deo et xpo vacantes ad dominum cui vos di- castis et maiore et meliore parte prece- ditis Proiecte annis iunioribus faci- te magisterium. Minores natu prebe- te coparibus incitamentum. Porta- mentis vos mutuis excitare emulis et virtute documentis ad gloriam pro- uocate. Durate fortiter spiritualiter p- gite puenite feliciter. Tantum me- mentote tunc nostri cum incipiet in vo- bis virginitas honorari.

Ad Ceciliam de sacramen- to dominici calicis.

Cyprianus Cecilio fra- tri salutem. Quamq scia frat carissime Epi- scopos plurimos Eccle- siis dominicis in toto mundo diuina dignatione prepositos euangelice ac dominice veritatis tene- re rationem Nec ab eo quod christus magister: et pcepit et gessit humana et nouella institutioe decedere: tm quonia q da vl ignorat vl simpliciter i calice domico

sanctificādo: et plebi ministrando non hoc faciūt qđ Iesus christus domin⁹ ⁊ dñ⁹ noster sacrificij h⁹ auctor ⁊ doctor fecit ⁊ docuit: religiosum pī ac necessarium duxi ad te litteras facere vt si q̄s ī isto errore adhuc tenebat veritatis luce p̄specta ad radicem atq; originem traditiōis dominice reuertatur. Nec hoc putes frater carissime nostrā ⁊ humana mēte cōscribere aut vtronea volūtate hoc nobis audaciter assumere cū mediocritatē nostrā semp humili ⁊ verecunda moderatione tenemus. Sed quādo aliquid deo inspirante et mādāte p̄cipitur necesse ē domino seru⁹ fidelis obtemperet: excusatus apud omnes q̄ nihil sibi arrogāter assumat qui offensam domini timere p̄pellit nisi faciat quod iubet. Admonitos autē nos scias vt in calice offerēdo domini ea traditio seruet: nēq; aliud fiat a nobis q̄ qđ p nobis dominus prior fecit. Ut calix qui in cōmemoratiōe ei⁹ offertur: mirtus vino offeratur. Nam cum dicat christus ego sum vitis vera sanguis christi nō aqua est vtiq; sed vinum. Nec pōt videri sanguis eius quo redempti et viuificati sum⁹ esse in calice quādo vinū dñt calici: quo xpī sanguis ostenditur qui scripturarū omnium sacramēto ac testimonio p̄dicatur. Inuenimus enim et in **B**enefici sacramentū circa **N**oe hoc idē p̄cucurrisse: ⁊ figuram dominice passionis illic extitisse q̄ vinū bibit q̄ inebriat⁹ est. Quod in domo sua nudatus est. Quod fuit recubans nudis et patentib⁹ femoribus. Quod nuditas illa patris a medio filio tenorata est et foras nūtiata a duobus vero maiore et minore coniecta. Et cetera que necesse nō est exequi: cum satis sit hoc cōplecti: q̄ **N**oe typum future veritatis ostēdens non aquam sed vinum biberit: et sic imaginem dominice passionis exp̄sserit. Itē ī sacerdote **M**elchisedech sacrificij do-

minici sacramentum p̄figuratum videmus: secundum q̄ scriptura diuina testatur et dicit. **E**cce et **M**elchisedech **R**ex **S**alem ptulit panem et vinū. Fuit autem sacerdos dei summi: et benedixit **A**braham. Quod autem **M**elchisedech typum **X**pi portaret: declarat spiritus sanctus in psalmis ex p̄sōna patris ad filium dicens. Ante luciferum genui te. Iurauit domin⁹ et si penitebit eum. Tu es sacerdos in eternum secundum ordinē **M**elchisedech. Qui ordo vtiq; hic est de sacrificio illo veniens et inde descendens q̄ **M**elchisedech sacerdos dei summi fuit: q̄ panem et vinum obtulit. Quod **A**braham benedixit. nam qui magis sacerdos dei summi q̄ dominus noster **I**esus xp̄us qui sacrificium deo patri obtulit: Et obtulit hoc idē quod **M**elchisedech obtulerat id est panem et vinum: suum scilicet corpus et sanguinē. Et circa **A**braham benedictio illa p̄cedens ad nostrum populum p̄tinebat. Nam si **A**braham deo credidit et deputatum est ei ad iusticiam vtiq; quicq; deo credidit et fide viuūt iustus inuenitur: et iam p̄idem in **A**braham fidei benedictus et iustificat⁹ ostendit sicut beatus paulus **A**postolus p̄bat dicens. Credidit **A**braham deo: et deputatum est ei ad iusticiam. Cognoscitis ergo q̄ qui ex fide sunt: hi sunt filij **A**brahe. Preuidens autē scriptura quia ex fide iustificat deus gentes: p̄nūtiavit **A**brahe: q̄ benedicentur in illo omnes gētes. Igitur qui ex fide sunt benedicentur cum fidei **A**brahā. Unde in **E**uāgelio inuenimus de lapidib⁹ excitari id est de gentibus colligi filios **A**brahe. Et cum **Z**acheum laudaret dominus respondit et dixit. Salus hodie domui huic facta est: q̄ ⁊ hic filius ē **A**brahe. Ut ergo ī **g**enēsi p̄ **M**elchisedech sacerdotē bñdictō circa **A**brahā possit rite celebrari p̄cedit aī imago.

sacrificij in pane ⁊ vino seꝛ constituta
Quam rem pficiens et adimplēs do-
minus panē et calicem mixtū vino ob-
tulit: et qui est plenitudo veritatē p-
figurate imaginis adimpleuit. Sed et
p salomonem spiritus sanctus tīpū do-
minici sacrificij pmonstrat imolate ho-
stie et panis et vini: Sed et ad altarē
⁊ apostolorū faciēs mētionē. sapiētia i
q̄t edificauit sibi domū ⁊ s̄bdidit colū-
nas septē. mactauit suas hostias mis-
cuit in craterē vinū suū: et pauit men-
sam suam. Et misit seruos suos con-
uocans cum excellā p̄dicatione ad cra-
terem dicens. Qui est insipiens decli-
net a me: et indigentibus sensu dixit.
Venite et edite de meis panib⁹ ⁊ bi-
bite vinum qđ miscui vobis. Vinum
mixtum declarat id est calicem domi-
ni aqua et vino mixtū prophetica vo-
ce denūtiat: vt appareat in passione do-
minica id esse gestum: quod fuerat p-
dictum. In benedictione quoq̄ Iu-
de hoc idē significatur vbi et illic chri-
sti figura exprimitur q̄ a fratribus su-
is laudari: ⁊ adorari habebat: q̄ inimi-
corum dorsa cedentium atq̄ fugienti-
um manibus quibus crucem pertulit
et mortem vicit cōpressurus fuisset: q̄
ipse sit leo de tribu iuda et recubet
dormiens in passione et surgat: et sit
ipse spes gentium quib⁹ scriptura di-
uina adiungit et dicit. Lauabit in vi-
no stolā suam: et in sanguine v̄ue am-
icum suum. Quando autē sanguis v̄ue
dicitur quid aliud q̄ vinū calicis do-
minici sanguis ostenditur. Nec nō et
apud heraiam hoc idē et spiritus sanc-
tus de domini passione testatur dicens.
Quare rubicunda sunt vestimēta tua
et indumenta tua velut a calcatione
torcularis pleni et p̄calcati. Nūquid
rubicunda vestimenta aqua potest fa-
cere: aut in torculari aqua est que pe-
dibus calcatur vel p̄lio exprimit. Ci-
ni utiq̄ mētio est et ideo ponit v̄do-

mini sanguis vino intelligatur. Et
quod in calice dominico postea mani-
festum est prophetis annūtiantib⁹ p-
dicatur. Torcularis quoq̄ calcatio ⁊
pressura tarat: quā quomodo ad po-
tandum vinum veniri non pōt nisi bo-
trus calcetur ante et prematur sic nec
nos sanguinem christi possemus bibe-
re nisi Christus calcatus prius fuisset
et pressus et calicem prior biberet in
quo credentibus propinaret. Quoti-
cūq̄ autem aqua sola in scripturis
sanctis nominatur baptisma p̄dica-
tur: vt apud Isaiam significari vide-
mus. Nolite iquit priora meminisse:
et antiqua nolite reputare. Ecce ego
facio noua que nunc orientur: et cog-
noscetis: et faciam in deserto viā flu-
mina in loco inaquoso adaquare gen⁹
meum electum plebem meam quam
acquisiui vt virtutes meas exponerz
p̄denūtiavit illic per p̄phetam de-
us q̄ apud gentes i locis que in aquo-
sa prius fuissent flumina postmodum
redūdaret et electum genus dei id est
per regenerationē baptismi filios dei
factos adaquarent. Item denūo pre-
canitur: et ante p̄dicatur Iudeos si siti-
erint et dominum Christum quesie-
rit apud nos esse potaturos id est bap-
tismi gratiam consecuturos. Si sitie-
rint inquit p̄ desertā adducet ill' aquā
de petra p̄ducet illis. Findetur petra
et fluēt aq̄ et bibet plebs mea. Quod
in euangelio adimpletur quando chri-
stus qui est petra finditur ictu lancee
in passione. Qui et admonens quid p̄
p̄phetam sit ante p̄dictū clamat
et dicit. Si quis sitit. veniat: ⁊ bibat
Qui credit in me sicut dicit scriptu-
ra flumina de vētre eius fluent aque
viue. Itq̄ vt magis possit esse mani-
festum: quia non de calice sed de bap-
tismo illic loquitur dominus addidit
scriptura dicens. Hoc autem dixit de
spiritu quem accepturi erant qui i eū

credebant. Per baptismum enim spiritus sanctus accipitur: et sic a baptizatis et spiritus sanctum consecutis ad bibendum domini calicem pervenit. neminem autem moveat quod cum de baptismo loquatur scriptura divina sitiri nos dicit et bibere quoniam et dominus in Evangelio dicat. Beati esurientes et sitientes iusticiam quia quod avida et sitienti cupiditate suscipitur plenius et uberius haurit sicut et alio loco ad Samaritanam mulierem dominus christus loquitur dicens Omnis qui biberit ex aqua ista sitiet iterum. Qui autem biberit ex aqua quam ego dederam non sitiet iterum. Quo et ipso baptismum salutis aque significatur. quod semel scilicet sumit nec rursus iteratur. Ceterum in Ecclesia calix domini semper fititur: et bibitur. nec argumentis plurimis opus est frater carissime ut probemus appellationem aque baptismum significatum semper esse et sic nos intelligere debere quando dominus adveniens baptismi et calicis manifestaverit veritatem: qui aquam illam fidelem aquam vite eterne preceperit in baptismum dari: calicem vero docuerit exemplo magister sui vini: et aque communctione misceri. Calicem et enim sub die passionis accipiens benedixit et dedit discipulis suis dicens. Bibite ex hoc omnes: hoc est enim sanguis novi testamenti qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum: Dico vobis non bibam amodo ex ista creatura vitis usque in diem illam quo vobiscum bibam novum vinum in regno patris mei. Quia in patre invenimus calicem mixtum fuisse quem dominus obtulit et vinum fuisse quod sanguinem suum dixit. Unde apparet sanguinem christi non offerri si desit vinum calici. Nec sacrificium dominicum legitima sanctificatione celebrari nisi oblatio et sacrificium nostrum responderit passioni. quomodo autem de creatura vitis novum

vinum cum Christo in regno patris bibemus si in sacrificio dei patris et christi vinum non offerimus: nec calicem domini dominica traditione miscemus. Beatus quoque Apostolus Paulus a domino electus et missus. et predicator Evangelice veritatis constituitur: hec eadem in epistola sua ponit dicens. Dominus iesus in qua nocte tradebatur accepit panem et gratias egit et fregit et dixit. Hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur: Hoc facite et vos in meam commemorationem. Simili modo et calicem postquam cenatum est accepit dicens. Hic calix novi testamenti est in meo sanguine. Hoc facite quotienscumque biberitis in mea commemorationem. Quotienscumque enim ederitis panem istum et calicem biberitis. mortem domini annuntiabitis quoadusque veniat. Quod si et ab domino precipitur et ab apostolo eius hoc idem confirmatur et traditur: ut quotienscumque biberimus in commemorationem domini hoc faciamus quod fecit et dominus invenimus non observari a nobis quod mandatum est nisi eadem que dominus fecit: nos quoque faciamus. Et calicem pari ratione miscentes a divino magisterio non recedamus. Ab Evangelicis autem preceptis omnino recedendum non esse et eadem que magister docuit fecit discipulos quoque observare et facere debere constantius et fortius alio in loco beatus Apostolus docet dicens Miror quod sic tam cito temutimini ab eo qui vos vocavit in gratiam ad aliud Evangelium: quod non est aliud nisi sunt aliqui qui vos turbant et volunt convertere Evangelium Christi. Sed licet nos aut angelus de celo aliter annuntiet preterquam quod annuntiavimus vobis anathema sit. Sicut predicavimus et nunc iterum dico. Si quis vobis annuntiaverit preterquam quod accepistis anathema sit. Cum ergo neque ipse apostolus neque angelus de celo

confirmatio

annūtiare posset aliter aut docere pre-
terq̃ quod semel Christus docuit : et
Apostoli eius annūciauerūt miror sa-
tis vnde hoc vsurpatum sit vt contra
Euangelicam et apostolicam discipli-
nam quibusdam in locis aqua offera-
tur in dominico calice que sola Christi
sanguinem non possit exprimere. Cui⁹
rei sacramentum nec in psalmis tacet
spiritus sanctus faciens mentionē do-
minici calicis et dicens. Calix tu⁹ inebri-
ans perq̃ optimus. Calix autē qui
inebriat utiq̃ vino mixtus est. Neq̃
enī aq̃ iebriare quēq̃ potest. Sic autē
calix dominicus inebriat: vt et noe in
genesi vinum bibens inebriatus est.
Sed quia ebrietas dominici calicis
et sanguinis non ē talis qualis ē ebri-
etas vini secularis cum diceret spiri-
tus sanctus in psalmo. Calix tu⁹ inebri-
ans addidit p̃q̃ optim⁹ q̃ scilicet ca-
lix dominicus sic bibētes inebriat vt
sobrios faciat vt mētes ad spirituale sa-
pientiam redigat: vt a sopore isto secu-
lari ad intellectum dei vnusquisq̃ cre-
scipiscat: et quēadmodum vino isto cō-
muni mens soluitur et anima relaxat⁹
et tristitia omnis exponitur ita et po-
tato sanguine domini et poculo saluta-
ri exponatur memoria veteris homi-
nis et fiat obliuio cōuersationis priu-
ne secularis ⁊ mestum pectus ac tri-
ste quod prius peccatis angentib⁹ p̃-
mebatur diuine indulgentie leticia re-
soluatur. Quod tūc demum potest le-
tificare in Ecclesia domini bibentem
si quod bibitur: dominicam teneat ve-
ritatem. Quā vero puerum est q̃q̃
cōtrarium vt cum dominus in nuptijs
de aqua vinū fecerit: nos de vino aquā
faciamus: cum sacramētum quoq̃ rei
illius admonere et instruere nos debe-
at vt in sacrificijs dominicis vinū po-
tius offeramus. Nam quia apud iude-
os de fecerat gratia spiritualis defecit et
vinū. Vinea enim domini Sabaoth

domus erat israel. Christus autē docēs
et ostendens gentiū populū succedere
et in locum quē iudei perdidērāt nos
postmodū merito fidei puenire. de aq̃
vinū fecit id est qd̃ ad nuptias christi
et Ecclesie iudeis cessantib⁹ plebs ma-
gis gentiū cōflueret et cōueniret ostē-
dit. Aquas namq̃ populos significare
in apocalypsi scrip̃t a diuina declarat di-
cens. Et que quas vidisti sup̃ quas se-
det meretrix illa populi et turbe et gē-
tes ethnicorum sunt et lingue. Quod
scilicet p̃spici⁹ et in sacramēto domi-
nici calicis cōtineri. Nā q̃ nos omnes
portabat Christus qui et peccata no-
stra portabat. Videmus i aqua popu-
lum intelligi in vino ostendit sanguinē
Christi. Quādo autē i calice vino aqua
miscetur. Christo populus adunat⁹ et
credentium plebs ei in quem credidit
copulatur ⁊ iungitur. Que copulatio ⁊
cōiunctio aque et vini sic miscet⁹ in ca-
lice domini vt cōmixtio illa nō possit
abiniuicem separari. Vnde ecclesiā id
est plebem in ecclesia cōstitutam fide-
liter et firmiter in eo quod credidit pse-
uerantem nulla res separare poterit a
Christo: quomin⁹ hereat semp et ma-
neat in diuina dilectione. Sic autem
in sanctificando calice domini offerri
aqua sola non pōt quomodo nec vinū
solum pōt. Nam si vinum tātum quis
offerat sanguis Christi incipit esse sine
nob. Si vero aq̃ sit sola plebs incipit
esse sine Christo. Quando autē utrūq̃
miscetur et adunatione cōfusa sibi in-
uicem copulatur tunc sacramētū spi-
ritale et celeste pficitur. Sic vero ca-
lix domini nō est aqua sola aut vinū so-
lum nisi utrūq̃ sibi misceatur quomō
nec corpus domini pōt esse farina sola
aut aqua sola nisi utrūq̃ adunatū fue-
rit et copulatum et panis vnius com-
page solidatū. Quo et ipso sacramēto
populus noster oñdit⁹ adunat⁹ vt quē
admodum grana multa i vnū collecta

Calix inebriat

et cōmolita et cōmixta panem vnū faciunt sic in Christo qui est panis celestis vnum sciamus esse corpus cui cōiunctus sit noster numerus et adunat⁹ Non est ergo frater carissime q̄ aliq̄s existimet sequendam esse quorūdā cōsuetudinem si qui in p̄teritum in calice dominico aquam solam offerēdam putauerunt. Querendū est enim ipsi quem sint secuti. Nam si in sacrificio quod Christus est non nisi christus sequendus est vtiq̄ id nos obaudire et facere oportet quod christus fecit. Et quod faciendum esse mādauit quādo ipse in euāgelio suo dicat. Si feceritis quod mando vobis: iam non dico vos seruos sed amicos. Et q̄ christus debeat solus audiri pater etiā de celo cōtestatur dicens. Dic est filius dilectissimus in quo bene sensi ipsum audite. Quare si solus christus audiend⁹ est non debemus attendere qd̄ aliquis ante nos faciendum putauerit: sed quid qui ante omnes est christus prior fecerit. Neq̄ enim hominis cōsuetudinē sequi oportet sed dei veritatē: cū p̄ hebraiam p̄phetam deus loquatur et dicat sine causā autem colunt me mandata et doctrinas hominum docentes. Et iterum dominus in euangelio hoc idē repetat dicens reijcitis mandatū dei vt traditionem vestrā statuatis. Sed et alio in loco ponit et dicit. Qui soluerit vnū ex mandatis istis minimis et sic docuerit homines minimus vocabitur in regno celorū. Quod si nec minima de mādatis dominicis licet solvere quātomagis tam magna tā grandia. Tam ad ipsum dominice passiōis et nostre redemptionis sacramentum p̄tinentia fas non est infringere. Aut in aliud q̄ quod diuinitus institutum sit humana traditione mutare. Nam si iesus christus dominus et deus nonster ipse est summus sacerdos dei patris et sacrificium deo patri ipse prim⁹

obtulit et hoc fieri in sui cōmorationē p̄cepit: vtique ille sacerdos vice christi vere fungitur qui id qd̄ christus fecit imitatur. Et sacrificium verū et plenum tūc offert in Ecclesia deo patri si sic incipiat offerre secūdum q̄ ip̄s christum videat obtulisse. Ceterum omnis religionis et veritatis disciplina subuertitur nisi id quod spiritualiter p̄cipitur fideliter reseruetur: nisi si in sacrificijs matutinis hoc quis vereat ne p̄ saporem vini redoleat sanguinem christi. Sic ergo incipit et a passione christi in p̄secutionibus fraternitas retardari dum in oblationib⁹ discit de sanguine eius et cruore confundi. Porro autem dominus in Euāgelio suo dicit Qui cōfusus me fuerit: cōfundet eū filius hominis. Et apostolus quoq̄ loquitur dicens. Si hominibus placeat rem christi seruus non essem. Quomodo autem possumus p̄pter christum sanguinem fundere qui sanguinem christi erubescimus bibere. In illi sibi aliq̄s cōtemplatione blanditur q̄ et si mane aqua sola offerri videtur tamē cum ad cenandum venimus mixtum calicē offerimus. Sed cum cenamus ad cōuiuiū nostrum plebem cōuocare n̄ possumus vt sacramenti veritatem fraternitate omni p̄sente celebremus. At enim non mane sed post cenam mixtū calicem obtulit dominus. Nūquid ergo dominicum post cenam celebrare debemus vt sic mixtum calicem frequētandis dominicis offeram⁹. Xpm offerre oportebat circa vesp̄erā diei vt hora ipsa sacrificij ostenderet occasum et vesp̄erā mundi sicut in Exodo scriptum est. Et occidet illum omne vulgus sinagoge filiorum israhel ad vesp̄eram: et iterum in psalmis. Alleluia cio manū mearum sacrificium vespertinum. Nos aut̄ resurrectionem domini mane celebremus. Et q̄ passio nis eius mentionē in sacrificijs oib⁹

facimus passio est enim domini sacri-
ficium quod offerimus nihil aliud quam quod
ille fecit facere debemus. Scriptura
enim dicit quotienscumque enim editis pa-
nem istum et calicem istum bibetis mor-
tem domini annuntiabitis quoadusque ve-
niat. Quotienscumque ergo calicem in com-
memorationem domini et passionis ei-
us offerimus: id quod constat dominum se-
cisse faciamus. Et viderit frater caris-
sime si quis de antecessoribus nostris:
vel ignoranter vel simpliciter non hoc ob-
seruauit et tenuit quod nos dominus face-
re exemplo et magisterio suo docuit potest
simplicitati eius de indulgentia domini
venia concedi. Nobis vero non po-
terit ignosci qui nunc a domino admo-
niti et instructi sumus ut calicem domi-
nicum vino mixtum secundum quod
dominus obtulit offeramus: et de hoc
quoque ad Collegas nostros litteras di-
rigamus ut ubique lex euangelica et tra-
ditio dominica seruetur: ab eo quod
christus et docuit: et fecit: non recedatur
Que ultra iam contemnere et in errore
pristino perseuerare quid aliud est quam in-
currere in obiurgationem domini in-
crepantis in psalmo et dicentis ad quod
exponis iustificationes meas et assu-
mis testamentum meum per os tuum. Tu
autem odisti disciplinam: et abiiecisti ser-
mones meos retro. Si videbas furem
concurrebas ei: et inter mechos partici-
pam tuam ponebas. Exponere enim iu-
stificationes et testamentum domini
et non hoc idem facere quod fecerit domi-
nus quid aliud est quam sermones eius ab-
iicere et disciplinam dominicam contem-
nere nec terrena sed spiritualia furti et
adulteria committere dum quis de eu-
gelica veritate furatur domini nostri ver-
ba et facta et corrumpit atque adulterat
precepta diuina: sicut apud Ieremiam
scriptum est. Quid enim inquit paleis ad-
triticum: propter hoc ecce ego ad Pro-
phetas dicit dominus qui furantur ver-

ba mea unusquisque a primo suo et se-
ducunt populum meum in mendacijs suis
et in erroribus suis. Item apud eum
idem alio loco. Et mechata est inquit lig-
num et lapidem et in his omnibus non est
reuerfa ad me. Quod furtum et adulte-
rium ne in nos etiam cadat cauere sol-
licite et timide ac religiose obseruare
debemus. Nam si sacerdotes dei et christi
sumus non inuenio quem magis sequi
quam deum et christum debeamus: quando
ipse in Euangelio maxime dicat. Ego
sum lumen mundi. Qui me secutus fue-
rit non ambulabit in tenebris, sed ha-
bebit lumen vite. Ne ergo in tenebris
ambulemus Christum sequi et precep-
ta eius obseruare debemus: quia et ip-
se alio in loco mittens apostolos dixit.
Data est mihi omnis potestas in celo
et in terra. Ite ergo et docete gentes
omnes: tingentes eos in nomine patris
et filii et spiritus sancti. Docete eos ob-
seruare omnia quecumque precepi vobis.
Quare si in lumine christi ambulare vo-
lumus a preceptis eius et monitis non re-
cedamus agentes gratias quod dum
instruit in futurum quid facere debemus
de peccato ignoscit quod simpliciter
errauimus. Et quia iam secundus ad-
uentus nobis appropinquat magis ac
magis benigna eius et larga dignatio
corda nostra luce veritatis illuminat.
Religioni igitur nostre congruit et ti-
mori et ipsi loco atque officio sacerdotum
nostri frater carissime in dominico ca-
lice miscendo et offerendo custodire
traditionis dominice veritatem. et quod
prius apud quosdam videtur erratum
domino monente corrigere: ut cum in cla-
ritate sua magestate celesti venire ce-
perit inueniat nos tenere quod monu-
it: obseruare quod docuit: facere quod
fecit. Opto te frater carissime semper
bene Valere.

Adversus Nouationū Scis-
maticū: de Ecclesie vnitare.

Quoniam moneat dominus
et dicat: vos estis sal ter-
re: cumque esse nos iubeat
ad innocentiam simplici-
ces et tamen cum simplici-
tate prudentes quid aliud fratres di-
lectissimi quam prouidere nos conuenit et sol-
licito corde vigilantes subdoli hostis in-
sidias intelligere potest et cauere: ne qui
christum sapientiam dei patris induimur
minus sapere intuentia salute videamur.
Neque enim persecutio sola metuenda est:
et ea que subruendis ac deiciendis dei
seruis apta impugnatione grassantur: faci-
lius cautio est ubi manifesta formido est.
Et ad certamen animus ante prestruitur
quoniam se aduersarius confitetur: plus me-
tuendus est: et cauendus inimicus cum
latenter obrepat cum per pacis imaginem
fallens occultis accessibus serpit. Unde
et nomen serpentis accepit. Ea est
eius semper astutia: ea est circūueniendi
hominis ceca et latebrosa fallacia. Sic
ab initio statim mundi fefellit et verbis
mendacibus blandiens rudes animas in
cauta credulitate decepit. Sic domi-
num ipsum tentare conatus quasi ob-
repat rursus et falleret: latenter accessit.
Intellectus tamen est: et retrusus et
ideo prestratus quia agnitus atque de-
tectus. Unde nobis exemplum datum est
veteris hominis viam fugere vestigi-
is christi vicentis insistere: ne denuo in
cauti in mortis laqueum reuoluamur.
Sed ad piculum prouidi accepta im-
mortalitate potiamur. Immortalita-
te autem potiri quomodo possumus nisi
ea a quibus mors expugnat et vincit-
tur christi mandata seruemus: ipso monen-
te et dicente si vis ad vitam venire ser-
ua mandata: et iterum si feceritis quod man-
do vobis iam non dico vos seruos sed
amicos. Vos denique fortes dicit et sta-

biles hos super petram robusta mole fun-
datos hos contra molestias omnes et
turbines seculi immobili: et incoccussa fir-
mitate solidatos. Qui audit inquit
verba mea et facit ea: similibo eum vi-
ro sapienti qui edificauit domum suam su-
per petram. Descendit pluuia adue-
nerunt flumina: flauerunt venti: et impe-
gerunt in domum illam et non cecidit
fundata enim fuit super petram. Verbis
igitur eis insistere quecumque et docuit:
et fecit: discere: et facere debemus. Cete-
rum credere se in christum quomodo dicit
qui nunc facit: quod christus facere precepit.
Sed unde pueniet ad primum fidei: qui
fidem non vult seruare mandati. Quia
tunc necesse est et vagetur et spiritu er-
roris arreptus velut puluis quem ven-
tus excutit: ventiletur: nec ambulando
proficiet ad salutem: qui salutaris viam
tenet veritatem. Cauenda sunt autem non
solum que sunt apte manifesta: sed et
astute fraudis subtilitate fallentia. Quod
vero astutus qui due subtili quam ut christi
aduentu detectus ac prestratus inimicus per
quam lux gentibus venit et sospitatus homi-
nibus salutare lumen effulsit: ut surdi au-
ditum spiritualis gratie admitterent: api-
rent ad deum oculos suos ceci: infirmi
eterna sanitate reualescerent: claudi ad
ecclesiam currerent: muti claris voci-
bus et precibus orarent: videns idola dere-
licta: et per nimium credentium populum se-
des suas ac templum deserta: excogitane-
rit nouam fraudem ut sub ipso christiani
nominis titulo fallat incautos. Hec
ses inuenit et Scismata quibus sub-
uerteret fidem: veritatem corrumpet: scin-
deret unitatem. Quos detinere non po-
test in via veteris cecitate: circumscribit
et decepit noui itineris errore. Rapit
de ipsa ecclesia homines: et dum sibi ap-
propinquasse iam lumini atque euasisse
seculi noctem vident alias nescientibus
tenebras rursus infundit: ut cum euan-
gelio christi: et cum obseruatione eius et lege

non stantes xpianos se vocent et ambulantes in tenebris habere se lumen existiment: blandiente aduersario atq; fallente qui secundū apostoli vocē transfiguratur se velut angelū lucis et ministros sibi ornatos suos velut ministros iusticie afferentes noctem per die iteritū per salutē desperationem sub obtentu spei: perfidia sub preteritu fidei Antichristi sub vocabulo christi: ut dum verissimilia metiuntur veritatē subtilitate frustrantur. Hoc eo sit fratres dilectissimi dum ad veritatis originem non reditur: nec caput queritur: nec magistri celestis doctrina seruatur. Que si quis consideret: et examinet tractatū longo atq; argumentis opus non est. Probatio est ad fidem facilis cōpendio veritatis. Loquitur dominus ad Petrum ego tibi dico inquit: quia tu es Petrus: et super istam petram edificabo ecclesiam meā: et porte inferorū nō vincent eā. Tibi dabo clauēs regni celorum: et que ligaueris super terrā erunt ligata et in celis. Et quecūq; solueris super terrā: erūt soluta et in celis. Et eidem post resurrectionem suā dicit pascē oues meas. Et quibus apostolis omnibus post resurrectionē suā parem potestatem tribuat et dicat. Sicut misit me pater: et ego mitto vos: accipite spiritū sanctum. Si cui remiseritis peccata remittent illi. Si cui tenueritis tenebuntur: tū vt vnitatem manifestaret vnitatis eiusdem originē ab vno incipientem sua auctoritate disposuerit. Hoc erāt utiq; et ceteri apostoli quod fuit Petrus pari consortio pōiti: et honoris et potestatis: sed exordium ab vnitatem perficitur vt ecclesia vna monstratur. Quam vnā ecclesiam etiā in cārico cāricorum spiritū sanctus ex persona domini designat et dicit: vna ē colūba mea: perfecta mea. vna est mātri sue electa genetrici sue. Hanc ecclesie vnitatem qui non tenet tenere se fide

creditur. Qui ecclesie renititur et resistit in ecclesia se esse cōfideat. Quando et beatus paulus apostolus hoc docet at et sacramentum vnitatis ostendat dicens: vnum corpus et vnus spiritus vna spes vocationis vestre: vnus dominus: vna fides: vnum baptisma: vnus deus. Quam vnitatem firmiter tenere et vindicare debemus maxime Episcopi qui in ecclesia p̄fitemur vt episcopus quoq; ipsum vnum atq; indiuisum probemus. Nemo fraternitatē mēdacō fallat: nemo fidei veritatē perfida p̄uarcatione corrūpat. Episcopus vnus est cuius a singulis in solidum p̄s tenet. Ecclesia vna est que in multitudinem latius in cremēto fecunditatis extēdit. Quomodo solis multi radij sed lumen vnum et rami arboris multi sed robur vnum tenaci radice fundatum: Et cū de fonte vno riuū plurimi defluunt numerositas licet diffusa videat exundantis copie largitate vnitatis tū seruat in origine. Vellet radiū solis a corpore. diuisionem lucis vnitatis nō capit. Ab arbore frange ramum fractus germinare non poterit. A fonte p̄cide riuū p̄cisus arefcet. Sic et ecclesia domini luce p̄fusa per orbē totū radios suos porrigit vnum tū lumen est quod vbiq; diffundit: nec vnitatis corporis sepat. Ramos suos in vniuersam terram copia vbertatis extendit. Profluentes largiter riuos latius expandit: vnum tū caput est et origo vna: et vna mātr fecunditatis successibus copiosa. Illius festu nascimur Illius lacte nutrimur: spiritu eius animamur. Adulterari nō pōt sponsa christi. Incorrupta est et pudica. Vnam domum nouit: vnum cubiculi sanctitatem casto pudore custodit. Nec nos deo seruat: nec filios regno quos generauit: assignat. Quisq; ab Ecclesia segregat adultere iungitur: a p̄missis ecclesie sepat: nec p̄tinet ad xpī p̄mis: qui reliquit ecclesia

xpi. Alienus est: Prophanus est: hostis est. Habere iam non potest deum patrem: qui Ecclesiam non habet matrem. Si potuit euadere qui extra arcam Noe fuit et qui extra ecclesiam foris fuerit: euadit. Donet dominus et dicit: qui non est mecum: aduersus me est: et qui non mecum colligit spargit.

Qui pacem christi et concordiam rumpit: aduersus christum facit. Qui alibi propter Ecclesiam colligit: Christi Ecclesiam spargit. Dicit dominus: Ego et pater unum sumus: et iterum de patre et filio et spiritu sancto scriptum est et tres unum sunt: et quisque credit hanc unitatem de diuina firmitate venientem sacramentis celestibus coherentem scindi in ecclesiam posse: et voluntatum collidentium diuortio separari. Hanc unitatem qui non tenet: dei legem non tenet: non tenet patris et filii fidem vitam non tenet et salutem. Hoc unitatis sacramentum: hoc vinculum concordie inseparabiliter coherentis: ostenditur quoniam in Euangelio tunica domini iesu christi non diuiditur omnino nec scinditur sed sortientibus de ueste christi quis christum potius indueret integram uestem accipit: in corrupta atque indiuidua tunica possidet. Loquitur ac dicit scriptura diuina De tunica autem quia de superiore parte non consutilis sed potius textilis fuerat dixerunt adinuicem Non scindamus eam sed sorciamur de illi cuius sit Unitatem ille portabat de superiore parte uenientem id est de caelo et a patre uenientem que ab accipiente et possidente scindi omnino non poterat sed totam simul et solidam firmitatem inseparabiliter obtinebat. Possidere non potest indumentum christi qui scindit et diuidit ecclesiam christi. Contra denique cum Salomone moriente regnum eius et populus scinderetur: Ahas prophetam Ierobeam regi obuius factus in campo in .xii. scissuras vestimentum suum discidit di-

cens. Sume tibi decem scissuras: quia hec dicit dominus. Ecce scindo regnum de manu Salomonis: et dabo tibi decem ceptra: et duo sceptrum erunt ei propter seruum meum Dauid: et propter ierusalem ciuitatem quam elegi ut ponam nomen meum illic. Cum .xii. tribus Israel scinderetur: vestimentum suum propheta achias scidit: Et uero quia christi populus non potest scindi. Tunica eius pro totum textilis: et coherens diuisa a possidentibus non est. In diuidua: copulata: conexa ostendit populi nostri qui Christum induimus concordiam coherentem. Sacramentum uestis declarauit Ecclesie unitatem. Quis ergo sibi est sceleratus et perfidus: quis sibi discors: id est furore uelans: ut credat scindi posse: aut audeat scindere unitatem dei: uestem domini: Ecclesiam Christi. Donet ipse in euangelio suo: et docet dicens. Et erit unus grex unus pastor. Et esse posse uno in loco aliquis existimat: aut multos pastores: aut plures greges. Apostolus item Paulus hanc eandem nobis insinuans unitatem obsecrat: et hortatur dicens. Obsecro vos: qui fratres per nomen domini nostri iesu christi ut idiplum dicatis omnes: et non sint in nobis scissmata. Sitis autem compositi in eodem sensu et in eadem sententia: et iterum dicit. Sustinentes inuicem in dilectione: saltem agentes seruare unitatem spiritus in conuictione pacis. Stare tu et uiuere putas posse de ecclesia recedentem. Sedes sibi alias et diuersa domicilia contentem: cum dictum sit ad Rahab in qua preformabatur Ecclesia patrem tuum: et matrem tuam et fratres tuos: et totam domum patris tui colliges ad te ipsam in domum tuam. et erit omnis qui exierit hostium domus tue foris reus erit. Item sacramentum pasche non aliud exodi lege continet quam ut agnus qui in figura christi occiditur in domo

vna edatur. **L**oquitur deus dicens in domo vna comederunt: non eijcietis de domo carnem foras. **C**aro christi et sanctum domini eijci foras non potest nec alia vlla credentibus preter vnā ecclesiam domus est. **H**anc domum: hoc vnanimitatis hospitium designat et denūciat spiritus sanctus in psalmis: dicens. **D**eus qui inhabitare facit vnā nimes in domo. **D**ei in ecclesia christi vnā nimes habitant: concordēs et simplices p̄seuerant. **I**dcirco: et in columba venit spiritus sanctus simplex animal et letum: non felle amarum n̄ moribus seuū non vngularū laceratione violentum. **H**ospitia humana diligere vniū domus cōsōrtium nosse congenerant simul filios edere: cum comēant volatibus inuicē coherere: cōmuni cōuersatione vitam suā degere: oris osculo concordiam pacis agnoscere: legem circa omnia vnanimitatis implere. **N**ec est in Ecclesia noscenda simplicitas: hec caritas obtinenda: vt colūbas dilectio fraternitatis imitē vt mansuetudo et lenitas agnis ⁊ ouibus equē. **Q**uid facit i pectore Christiano lupoꝝ feritas: et canū rabies et venenū letale serpentū: ⁊ cruenta se uicia bestiarū. **B**ratulandū est: cū tales de ecclesia sepanē: ne colūbas: ne oues christi seuā suā ⁊ venenata cōtagione p̄cedantur. **C**oherere ⁊ cōiungi non potest amaritudo cum dulcedine: caligo cū lumine: pluuia cum serenitate: pugnatū p̄ccati: cum fecūditate sterilitas: cū fontibus siccitas: cū tranquillitate tempestas. **N**emo estimet bonos de ecclesia posse discedere. **T**riticū nō rapit ventus: nec arborem solida radice fundatam p̄cella subuertit. **I**nanes palee tēpestare iactantur: inualide arbores turbinis incurusione euertuntur. **H**os execratur: et percutit iohannes **A**postol⁹ dicens. **E**x nobis exierunt:

sed nō fuerūt et nobis. **S**i enī fuissent ex nobis: mansissent nobiscum. **H**inc hereses et facte sunt frequent: et sūt: dum peruersa mens nō habz pacem: dum perfidia discōrdās nō tenet vnitatem. **F**ieri uero hec domin⁹ p̄mittit: et patitur manente pp̄rie libertatis arbitrio: vt dum corda et mentes nostras ueritatis discrimen examināt: p̄batoꝝ fides integra manifesta luce clarescat. **P**er **A**postolum p̄monet spiritus sanctus: et dicit. **O**portet et hereses esse ut probati manifesti sint i uobis. **S**ic p̄banē fideles: sic perfidi detegūt: sic et ante iudiciū diem hic quoq; iam iustozū atq; iniustozū aīe diuiduntur. **E**t a frumēto palee sepanē. **N**i sunt qui se vltro apud temerarios cōuenas sine diuina dispositio ne p̄ficiunt: qui se p̄positos sine vlla ordinationis lege cōstituūt: qui nemi ne **E**piscopatum dante **E**piscopi sibi nomen assumūt. **Q**uos designat i psalmis spiritus sanctus: sedentes in pestilentie cathedra pestes et lites fidei: serpentis ore fallentes: et corrupēte veritatis artifices: venena letalia liguis pestiferis euomentes. **Q**uozū sermo vt cancer serpit: quozū tractus peccatoribus et cordibus singulozū mortale virus infundit. **C**ontra eiusmodi clamat dominus: ab his refrenat et reuocat errātem plebem suā dicens. **N**olite audire sermones **P**seudo p̄phetarum: quoniam visiones cordis eozū frustrantur eos. **L**oquitur: sed nō ab ore domini. **D**icunt eis qui abijciunt verbum dei: **P**ax erit vobis: et omnibus ambulātibz in voluntatibus suis. **O**mnis qui ambulat in errore cordis sui nō venient sup te mala. **N**ō loquutus sum ad eos et ipsi p̄pheta uerunt. **S**i scitissent in substantia mea et audissent verba mea: et sic docuissent populū meū: p̄cūissem eos a mal

cogitationibus eorum hos eodem de-
 nuo dominus designat et tenorat di-
 cens. Ne derelinquerūt fontem aque
 viue; et effoderūt sibi lacus territos:
 qui non possunt aquam portare. Quā-
 do aliud baptisma p̄ter vnum esse nō
 possit: baptizare posse se opinant̄. Vi-
 te fonte deserto vitalis ⁊ salutaris aque
 gratiā pollicetur. Non abluūtur illic
 homines: sed potius sordidant̄. Nec
 purgantur delicta: sed immo cumulā-
 tur. Non deo natiuitas illa sed diabo-
 lo filios generat. Per mendaciū nati-
 veritatis p̄missa non capiunt. De per-
 fidia p̄creati fidei gratiam p̄dunt. Ad
 pacis premiū venire non possunt: qui
 pacem domini discordie furore rupe-
 runt. Nec se quidam vana interpretatio-
 ne decipiant q̄ dixerit dominus vbiq̄
 q̄ fuerint duo aut tres collecti in no-
 mine meo: ego cū illis sum. Corrupto-
 res Euāgelij atq̄ interp̄tes falsi ex-
 trema ponunt: et sup̄iora p̄tereūt. Ista-
 tis memores: et partem subdole cor-
 rūp̄tes. Et ip̄i ab Ecclesia scissi sunt
 ita capituli vnius sententiam scindunt
 Domin⁹ enim cū discipulis suis vna-
 nimitatem suaderet et pacem: dico in-
 quit volui quoniam si duob⁹ ex vobis
 cōuenerit in terra de omni re quācūq̄
 petieritis cōtinget vobis a patre meo
 qui in celis ē. Vbiq̄q̄ fuerit duo aut
 tres collecti in nomine meo ego cū eis
 sum: ostendens non multitudini s̄ vna-
 nimitati deprecantium plurimū tribui.
 Si duob⁹ inquit ex vobis cōuenerit
 in terra: vnanimitatem pri⁹ posuit: con-
 cordiam pacis ante p̄misit: vt cōueni-
 at nobis fideliter et firmit̄ docuit. quo-
 modo aut̄ pōt ei cū aliquo puenire cui
 cum corpe ip̄s⁹ Ecclesie et cum vni-
 uersa fraternitate non cōuenit. Quo-
 modo possunt duo aut tres in nomine
 xp̄i colligi quos cōstat a Christo et ab
 eius Euāgelio separi: non enī nos ab
 illis: sed illi a nobis recesserunt. Et cū

hereses ⁊ scismata postmodū nata sunt
 dū cōuenticula sibi diuersa cōstituerunt
 veritatis caput atq̄ originem relique-
 runt. Domin⁹ aut̄ de ecclesia sua loq̄-
 tur: ad hos qui sunt in ecclesia loquit̄
 vt si ip̄i cōcordes fuerint si secundum
 q̄ mādauit et monuit duo aut tres: li-
 cet collecti vnanimiter orauerint duo
 aut tres licet sint: impetrare possunt de
 dei magestate qd̄ postulant. Vbiq̄q̄
 fuerint duo aut tres collecti in nomi-
 ne meo ego inquit cū eis sum cū sim-
 plicibus scilicet atq̄ pacatis: cum tēu-
 rimentibus et dei p̄cepta seruantibus
 Cum his duobus v̄l trib⁹ licet esse se
 dixit. Quomodo et cū trib⁹ pueris i
 camino ignis fuit: et q̄ in tēu simpli-
 ces: atq̄ inter se vnanimes pmanebāt
 flāmis ambiētib⁹ medios: spiritu ro-
 ris aiuit. Quomodo apostolis duo-
 b⁹ in custodia clausis: q̄ simplices: q̄
 vnanimes erant ip̄se affuit. Ip̄se reso-
 lutis carceris claustris vt verbū qd̄
 fideliter p̄dicabant multitudini trade-
 rent: ad forū rursus ip̄osuit. Quando
 ergo in p̄ceptis suis ponit: et dicit: vbi
 fuerint duo aut tres collecti in nomi-
 ne meo: ego cū eis sum: non homines
 ab Ecclesia diuidit qui instituit et fe-
 cit ecclesiam. Sed exprobrās discor-
 diam pfidis et fidelib⁹ pacem sua voce
 cōmendans ostendit magis esse se cum
 duob⁹ aut trib⁹ vnanimiter orantib⁹
 q̄ cum dissidentib⁹ plurimis: plusq̄ in-
 petrari posse paucorū cōcordi p̄ce q̄
 discordiosa oratione multorū. Ideo et
 cū orantib⁹ legē daret: addidit dicens
 Et cum steteritis ad orationē remit-
 tite si quid haberis aduersus aliquē
 vt et pater vester qui in celis est remit-
 tat vobis peccata. Et ad sacrificium
 cum dissensione veniētem reuocat ab
 altari: et iubet prius cōcordare cū fra-
 tre: tunc cū pace redeuntem domino
 mun⁹ offerre: q̄ nec ad Cain munera
 re perit de⁹. Neq̄ enī habere peccatū

deum vel pacem apud deum poterat:
qui cum fratre pacem p zeli discordiā
non habebat. Quam sibi igitur pacem
pmittunt inimici fratrum? Que sacri-
ficia celebrare se credūt emuli sacerdo-
tum? In secū esse Christum cū collecti
fuerit opinant qui extra Christi ecclesi-
am colliguntur? Tales etiā si occisi in
confessione nominis fuerit macula ista
nec sanguine abluitur. Inexpiabilis
et grauis culpa discordie nec passione
purgatur. Esse martir nō potest qui i
Ecclesia nō est. Ad regnum puenire
nō poterit qui eam que regnatura est
derelinquit. Pacem nobis xps dedit.
Concordes atq; vnanimes esse prece-
pit. Dilectiōis et caritatis federa in-
corrupta atq; inuiolata seruare man-
dauit. Exhibere se nō potest Martir-
rem: qui fraternam nō tenuit caritatē.
Docet hoc et cōtestat Paulus apo-
stolus dicens. Et si habuero fidem ita
ut montes transferam: caritatem autē
nō habeam nihil sum. Et si i cibos pau-
perum distribuero oīa mea et si tradi-
dero corpus meū ut ardeam: carita-
tem autem nō habeam: nihil proficio.
Caritas magnanīa ē. Caritas benigna ē.
Caritas nō emulat: nō inflatur: nō iri-
tatur: non agit perperam: non cogitat
malum. Omnia diligit: omnia credit
oīa sperat: omnia sustinet. Caritas nū-
q̃ excidet. Nunq̃ inquit caritas exci-
det. Nec enī semp in regno erit. Nec
in eternū fraternitatis sibi coherentis
vnitate durabit. Ad regnum celorum
nō potest puenire discordia: nec ad pre-
mia xpi qui dixit. Hoc est mandatum
meum ut diligatis inuicem quemad-
modum dilexi uos. Pertinere nō po-
terit ad premium christi qui dilectio-
nem christi perfida dissensione viola-
uit. Qui caritatem nō habet deum nō
habet. Iohannis beati Apostoli vox
est. Deus inquit dilectio est et qui in

dilectione manet: manet in deo: et de-
in illo manet. Cum deo manere nō pos-
sunt qui esse in Ecclesia dei vnanimes
noluerunt ardeant licet flammis et iga-
nib⁹ traditi vel obiecti bestiis animas
suas ponāt: nō erit illa fidei corona: s;
pena perfidie: nec religiose virtutis
exitus gloriosus sed desperationis in-
teritus. Decidi talis potest coronari
non potest. Sic se xpianum esse pfitet
qñō et Christum: diabolus sepe men-
titur: Ipso domino permonente et di-
cente. Multi venient in nomine meo
dicentes: ego sum christus et multos
fallent. Sicut ille christus non est: q̃
uis fallat in noīe illius. Ita nec christi-
anus uideri potest qui nō pmanet in
euangelij eius et fidei veritate. Nam
et pphetare et demonia excludere et
uirtutes magnas in terris facere sub-
limis utiq; et admirabilis res est. Nō
tamē regnum celeste consequit quisq;
in ijs omnibus inuenit: nisi recti et ius-
ti itineris obseruatōe gradiat. De-
nunciat dominus et dicit. Multi dicēt
mibi in illo die. Domine dñe: nōne in
tuo noīe prophetauimus? et i tuo no-
mine demonia exclusimus? et in noīe
tuo virtutes magnas fecim⁹? Et tūc
dicam illis. Nunq̃ uos cognoui: rece-
dite a me qui operamini iniquitatem.
Iusticia opus ē ut promereri q̃s pos-
sit deum iudicem. Preceptis eius et
monitis obtempandum est: ut accipi-
ant merita nostra mercedem. Domi-
nus in Euangelio cum spei et fidei no-
stre viam cōpendio breuiante dirige-
ret: dominus deus tuus inquit domi-
nus vnus est. Et diliges dominū deū
tuum de toto corde tuo: et de tota aīa
tua: et d tota uirtute tua. Hoc primū
et secundum simile hui⁹: diliges pri-
mum tuum tāq; te. In his duob⁹ p-
ceptis tota lex pēdet et prophete. Uni-
tatem simul et dilectionem magisterio

Hoc primum et secundum simile huic: diliges primū tuū tāq̃ te. In his duob⁹ pceptis tota lex pēdet: pphete Unitatē simul ⁊ dilectiōz magisterio suo docuit. Prophetas oēs et legem pceptis duobus inclusit. Quam vero unitatem seruat: quam dilectionē custodit: aut cogitat: qui discordie furore velans Ecclesiam scindit: fidē destruit: pacem turbat: caritatem dissipat: sacramentum pphanatur. Malū hoc fidelissimi fratres iā pridē ceperrat: sed nunc creuit eiusdem mali ista clades: et surgeret pullulare plus cepit heretice pueris et scilicet tum venenata perniciēs. Quia et si bi in occasum mundi oportebat prenuntiante per Apostolum nobis et pmonente spiritus sancto. In nouissimis inquit diebus aderunt tempe molesta. Et erunt homines sibi placētes. Superbi. Tumidi. Cupidi. Blasphemi. Parentibus Inobedientes. Ingrati. Impij. sine affectione. sine federe. Delatores. Incontinentes. Inimices. Bonum non amantes. Proditores. Procares. Stupore inflati. voluptates magisq̃ deum diligentes. habentes deformationem religionis. virtutem autem eius abnegantes. Ex ijs sunt qui repunt in domos viduarum ⁊ predantur mulierculas oneratas peccatis. que ducuntur varijs desiderijs semper discētes et nūq̃ ad scientiā veritatis peruenientes. Et quomodo Lannes et Mambres resisterunt Moysi: sic et hi resisterunt veritati sed non proficiunt plurimum. Imperitia enim eorum manifesta erit omnibus: sicut et illorum fuit. Adimplentur quēcūq̃ predicta sunt: Et appropinquante seculi fine hominum piter ac temporum probatione venerunt. Magis ac magis aduersario seuiēte

error fallit: extollit superos. liuor incendit: Cupiditas excecatur: deprauat impietas: Superbia inflat: Discordia exasperat: ira precipitat. Non tamen nos moveat aut turbet multorum nimia et abrupta perfidia: s; potius fidem nostram pueniente rei veritate corroboret. Et quidam tales esse ceperunt quia hec ante predicta sunt: Ita ceteri fratres ab eiusmodi caueāt quia et hec ante predicta sunt instruente domino ⁊ dicente. Vos autem caute ecce dixi vobis omnia. **V**itate queso vos eiusmodi homines et a latere: atq; auribus vestris pernicioſa colloquia velut contagium mortis arcere. sicut scriptum est. Sepi aures tuas spinis et noli audire liguam nequam. et iterum. Corrumpunt ingenia bona cōfabulationes pessime. Docet dominus et admonet a talib⁹ recedendum. Ceci sunt inquit duces cecorum. Cecus autem cecum ducens ambo in fouiam cadent. Iherusalem talis atq; fugiendus quisq; fuerit ab Ecclesia separatus. Peruersus est huiusmodi: Et peccat et a se met ipso dampnatus. An esse sibi cum Christo videtur qui aduersus sacerdotes Christi facit. **Q**ui se a cleri ei⁹ vel plebis societate secernit: Arma ille contra Ecclesiam portat: contra dei dispositionem repugnat. Hostis altaris aduersus sacrificium christi rebellis pro fide perfidus. pro religione sacrilegus. inobsequens seruus. filius impius. Frater inimicus. Contemptis episcopis et dei sacerdotibus delictis constituere. Mutet aliud altare precem alteram illicitis vocibus facere dominice hostie veritatem per falsa sacrificia prophanare. Nec scire quoniam qui contra ordinationem dei nititur ob temeritatis audaciā diuina

F i

animaduersione punitur. Sic Chozē
et datham et Abiron: qui sibi contra
Moysen et Aaron sacerdotem sacrifi-
cantes licentiā vendicare conati sunt
Penas statim pro suis conatibus pe-
penderunt. Tercia compaginibus
rupis in profundum suum patuit stan-
tes atq; viuentes recedentis soli hia-
tus absorbuit. Nec tantum eos qui
autores fuerant dei indignationis ira
percussit: sed et ceteros ducentos quī
quaginta participes eiusdem furoris
et comites qui coagulati cum eisdem
simul ad audaciam fuerant exiens a
domino ignis properata ultione con-
sumpsit: admonens scilicet et osten-
dens contra deum fieri quicquid im-
probi fuerint ad destruendam ordina-
tionem dei humana voluntate conati.
Sic et Ozias Rex cum turribulum
ferens: Et contra legem dei sacrifici-
um sibi violenter assumens resistente
sibi Azaria sacerdote obtemperare nol-
let et cedere diuina indignatione con-
fusus: et lepre varietate in fronte ma-
culatus est ea parte corporis notatus
offenso domino vbi signatur qui do-
minum promerentur. Et filij Aaron
qui imposuerunt altari ignem alienū
quem non preceperat dominus in con-
spectu statim domini vindicantis ex-
tincti sunt. Quos imitantur scilicet
atq; sectantur: qui dei traditione con-
tempta alienas doctrinas appetunt: et
magisteria humane institutionis in-
ducunt: quos increpat dominus et ob-
iurgat in Evangelio suo dicens. Reij-
citis mandatum dei vt traditionē ve-
stram statuatis. Peius hoc crimen est
q̃ q̃ admisisse lapsi videntur: qui ta-
men in potentiam criminis constituti
deum plenīs satisfactionibus deprecā-
tur. Dic Ecclesia queritur et rogat.
Illic Ecclesie repugnatur. hic potest
necessitas fuisse. illic voluntas teneē

in scelere. Dic qui lapsus est sibi tantū
nocuit. Illic qui heresim vel scisma fa-
cere conatus est: multos secum trahē-
do decepit. Dic anime vnus est dama-
num: Illic periculum plurimorum.
Certe peccasse se: et hic intelligit et la-
mentatur et plangit. Ille tumens in
peccato suo et in ipsis suis delictis pla-
cēs a matre filios segregat oues a pa-
store sollicitat: dei sacramenta distur-
bat. Et cum lapsus semel peccauerit
ille quotidie peccat. Postremo lap-
sus martirium primum consecretus
potest regni pmissa percipere: Il-
le si extra Ecclesiam fuerit occisus ad
Ecclesie non potest premia peruenire.
Nec quisq; miret dilectissimi fra-
tres etiam de Confessoribus quosdam
ad ista procedere: inter quos aliquos
tam nefanda q̃ graua peccare. Neq;
enim confessio immunem facit ab infi-
dijs diaboli. aut contra tentationes et
pericula et incursum atq; imperum se-
culares ad hoc in seculo positum per-
petua securitate defendit. ceterum nū-
q̃ in confessoribus fraudes et stupra:
et adulteria postmodum videremus
quod nunc in quibusdam videntes in-
gemiscimus et dolemus. Quisq; ille
confessor est Salomō maior: aut me-
lior: aut carior non est: qui tamen quā-
diu in vijs domini ambulauit tādū gra-
tiam quam de domino fuerat consecu-
tus: obtinuit. Postq; dereliquit do-
mini viam perdidit et gratiam domi-
ni. Et ideo scriptum est: tene quod ha-
bes ne alius accipiat coronam tuam.
Quod vtiq; dominus nō minaretur
auferi posse coronam iusticie. nisi qz
recedente iusticia recedat necesse est et
corona. Confessio exordium glorie est
non meritum iam corone: nec perficit
laudem: sed iniciat dignitatem Cum-
q; scriptum sit qui perseuerauerit vsq; i
finem: is salu⁹ erit quicquid aī finem

41
fuerit gradus est quo ad fastigium salutis ascenditur. non terminus quo iam culmis summa teneat. Confessor est: sed post confessionem periculum maius est: quia plus aduersarius prouocat est. Confessor est hic magis stare debet cum domini Evangelio per Evangelium gloriam consecutus a domino. Cui multum datur multum queretur ab eo. et cui plus dignitatis ascribitur plus de illo erigitur seruitutis. Nemo per confessoris exemplum pereat. Nemo iniustitiam: nemo insolentiam: nemo perfidiam de confessoris moribus discat. Confessor est sit humilis et quietus sit in actu suo cum disciplina modestus: ut qui Christi confessor dicitur: christum quem confitetur imitetur. Nam cum dicat ille: qui se extollit: humiliabitur. Et qui humiliat se exaltabitur et: ipse a patre exaltatus sit: quia se in teris sermo et virtus: et sapientia dei patris humiliavit: quomodo potest extollentiam diligere qui et nobis humilitatem sua lege mandauit: et ipse a patre amplissimum nomen premio humilitatis accepit. Confessor est christi sed si non postea blasphemetur magestas et dignitas christi. Lingua christum confessam non sit maledica. non sit turbulenta non conuictis et litibus perstrepsens audiat. Non contra fratres et dei sacerdotes post verba laudis serpentis venena iaculetur. Ceterum si culpabilis: et detestabilis postmodum fuerit si confessionem suam mala conuersatione perdidit si vitam suam turpi feditate maculauerit: si Ecclesiam denique ubi confessor factus est derelinquens et unitatis concordiam scindens fidem primam perfidia posteriore mutauerit blandiri sibi per confessionem non potest quasi electus ad glorie premium quando ex hoc ipso magis creuerit merita penarum. Nam et iudam inter apostolos

dominus elegit: et tamen iudas dominum postmodum prodidit. Non tamen idcirco Apostolorum fides et firmitas cecidit quia proditor iudas ab eorum societate defecit. sic et hic non statim confessorum sanctitas: et dignitas comminuta est: quia quorunda fides fracta est. Beatus apostolus loquitur in epistola sua dicens: Quid enim si exciderunt a fide quidam illorum nunquid infidelitas illorum fidem dei euacuit? Absit. Est. n. deus verax. omnis autem homo mendax. Stat confessorum pars maior et melior in fidei sue robor: et in legis ac discipline dominice veritate. Nec ab Ecclesie pace discedunt qui se in Ecclesia gratiam consecutos de dei dignatione meminerunt. atque hoc ipso ampliores consecuntur fidei sue laudem quam ab eorum perfidia segregati qui iuncti confessionis consortio fuerunt: a contagio criminis recesserunt: vero illuminati euangelij lumine pura et candida domini luce radiati tam sunt in conseruanda christi pace laudabilis: quam fuerunt in diaboli congressione victores. Opto equidem dilectissimi fratres et consulo pariter et suadeo: ut si fieri potest nemo de fratribus pereat et consentientis populi corpus vnum gremio suo mater includat. Si tamen quosdam scismatum duces: et dissensionis autores: in ceca et obstinata dementia permanentes: non potuerit ad salutis viam consilium salubre reuocare. Ceteri tamen vel simplicitate capti vel errore inducti vel aliqua fallentis astutiae calliditate decepti: a fallacie vos laqueis soluite: vagantes gressus ab erroribus liberate: iter rectum vie celestis agnoscite. Contestantis apostoli vox est: Precipimus vobis inquit in nomine domini iesu Christi: ut recedatis ab omnibus fratribus ambulantibus

inordinate et nō secundum traditionē
nē quā acceperūt a nobis et iterū di-
cit. nemo vos decipiat inanibus ver-
bis. Propterea enī venit ira dei sup fi-
lios prumacie. nolite ergo eē p̄cipes
eorū. Recedēdū ē a delinquentibus: vlti-
mo fugiendum ne dum quis male
ambulantibus iungitur: et per itinera
erroris et criminis graditur: a via ve-
ri itineris exerrans: pari crimine et ip-
se teneatur. **¶** Unus deus est et chri-
stus vnus: et vna ecclesia eius: et fi-
des vna et plebs in solidam corporis
vnitatem cōcordie glutino copulata.
¶ Scindi vnitas non potest nec corpus
vnum discidio cōpaginis separari. di-
uulsis laceratione visceribus in fru-
stra discerpi. Quicquid a matrice dis-
cesserit seorsum viuere et spirare non
poterit. **¶** Substantiam salutis amit-
tit. Nonet nos spiritus sanctus et di-
cit. Quis est homo qui vult vitam et
amat videre dies optimos? Cōtine lig-
uam tuam a malo: labia tua ne loquā-
tur insidiose. Declina a malo et fac bo-
num. quere pacem et sequere eam. pa-
cem querere debet et sequi filius pacis
a dissensionis malo cōtinere linguam
suam debet: qui nouit et diligit vincu-
lum caritatis. Inter sua diuina man-
data et magisteria salutaria passioni iā
p̄m̄us dominus addidit dicens. pa-
cem dimitto vobis. pacem meam do-
vobis. **¶** Hanc nobis hereditatem de-
dit. dona omnia sue pollicitationis: et
p̄mia in pacis conseruatione p̄misit.
¶ Si coheredes christi sumus in Chri-
sti pace maneamus. Si filij dei sumus
pacifici esse debemus. Beati inquit pa-
cifici: quoniam ipsi filij dei vocabunt̄.
¶ Pacificos esse oportet dei filios corde
mitēs. sermone simplices: affectione
concordes fideliter sibi vnanimitatis
neribus coherentes. Nec vnanimitas
sub Apostolis oli fuit. Sic nou⁹ cre-

dentium populus domini mandata cu-
stodiens caritatem suam tenuit. pro-
bat scriptura que dicit. Turba autē
eorum qui crederant anima et men-
te vna agebant: et iterum. Et erant
perseuerantes vnanimes in oratōe cū
mulieribus: et Maria que fuerat ma-
ter Iesu: et fratribus eius. Et ideo ef-
ficacibus precibus orabant: ideo impe-
trare cum fiducia poterant quodcūq;
de domini misericordia postulabant.
¶ In nobis vero sic vnanimitas dū-
nata est: vt et largitas opationis ifrac-
ta est. Domos tunc et fundos venun-
dabant et thesauros sibi in celo repo-
nentes distribuenda in vsus indigen-
tium precia apostolis offerebant. Aut
nunc de patrimonio nec decimas da-
mus. et cum vendere iubeat dominus
emimus potius: et augemus. Sic in
nobis emarcuit vigor fidei. sic creden-
tium robur elanguit. Et idcirco do-
minus tēpora nostra respiciens in euā-
gelio suo dicit: filius hominis cum ve-
nerit putas inueniet fidem in terra?
¶ Videmus fieri: quod ille p̄dixit. In
dei timore: in lege iusticie: in dilectio-
ne: in opere fides nulla est. Nemo fu-
turozū metum cogitat. diem domi-
ni et irā dei et incredulis ventura sup-
plicia: et statuta perfidis eterna tor-
menta nemo considerat. Quod metu-
eret conscientia nostra. si crederet. qz
non credit omnino nec metuit. Si au-
tem crederet: et cauere. Si cauere:
euaderet. Excitemus nos quantum
possumus dilectissimi fratres: et som-
no inertie veteris abrupto ad obser-
uanda et gerenda domini precepta vi-
gilemus. Simus tales quales eē nos
ipse precepit dicens. Sint lumbi ve-
stri accincti. et lucerne ardentes. Et
vos similes hominibus expectanti-
bus dominum suum quando veniat a
nuptijs: Ut cum venerit et pullauerit

aperiant ei. Beati serui illi quos adueniens dñs iuenerit vigilantes. Accitos nos eē oꝛne cū expeditōis dies uenerit ipeditos et iplicitos apphēdat. Luceat i bonis operib⁹ nostrū lumē et fulgeat: ut ipsum nos ad lucem claritatis eterne de hac seculi nocte pducatur. Expectemus solliciti semp et cauti aduentum domini repentinum: ut quando ille pulsauerit euigilet fides nostra vigilantie premium de domino receptura. Si hec mandata seruentur: si hec monita et precepta teneant: opprimi dormientes diabolo fallente non possum⁹. Serui vigilantes christo domināte regnabimus.

De lapsis.

Per ecce dilectissimi fratres ecclesie reddita ē: et qđ difficile nuper in credulis ac perfidis īpossibile videbatur: opere atq; ultione diuina securitas nostra reparata est. In leticiam mentes redeunt et tempestate pressure: ac nube dissoluta tranquillitas ac serenitas refulserunt. Dande laudes deo: et beneficia eius ac munera cum gratiarum actione celebranda. Quamuis agere gratias nostra vox nec in persecutione cessauit.

rit. Neq; enim tantum inimico licere potest: ut non qui dominum toto corde: et anima: et virtute diligimus benedictiones eius et laudes semper et ubiq; cum gloria pdicemus. Exoptatus votis omnibus dies venit: et post longe noctis horribilem tetrāq; caliginem dei luce radiatus mundus eluxit. Cōfessores preconio boni nominis claros et virtutis ac fidei laudibus gloriosos letis cōspectibus intuemur: sanctis osculis adherētes desideratos diu inexplabili cupiditate complectimur. Adest militum christi cohors candida qui persecutionis urgentis ferociā turbulentam stabili cōgressione fregerunt: parati ad patientiam carceris. armati ad tolerantiam mortis. Repugnastis fortiter seculo. Spectaculi gloriosum prebuitis deo. Secuturis fratribus iustis exemplo. Religiosa vox Christum locuta ē in quem se semel credidisse cōfessa est. Illustres man⁹ que non nisi diuinis operibus assueuerāt sacrificijs sacrilegi restiterunt. Sanctificata ora celestibus cibis post corpus et sanguinem domini prophana cōtagia. et idolorum reliquias respuerunt. Ab impio sceleratoq; velamine quo illic velabantur sacrificantium capita captiua: caput vestrum liberū mansit. Frons cum signo dei pura diaboli coronā ferre non potuit. Corone se domini reservauit. Quam vos leto sinu excipit mater Ecclesia de prelio reuertentes: qđ beata quam gaudens portus suas aperit ut adunatis agminibus intretis de hoste prostrato trophea referentes. Cum triumphantibus viris et semine veniunt que cum seculo dimicantes sexum quoq; vicerunt. Veniunt et geminata milicie sue gloria virgines: et pueri annos suos virtutibus trāseūtes. necn̄ circūstatiū cetera multitudo vestrā gloriā sequit: primis

et pene coniunctis laudis in signibus
vestigia vestra comitatur. Eadem et
in illis sinceritas cordis eadē fidei te-
nacis integritas. Incōcussis p̄cepto-
rum celestium radicib⁹ n̄ros: ⁊ euan-
gelic⁹ traditōib⁹ roboratos: n̄ p̄scripta
exilia: non destinata tormenta: non rei
familiaris et corporis supplicia terue-
runt. Explorāte fidei p̄timebantur di-
es. Sed qui seculo renūtiāsse se memi-
nit nullum seculi diem nouit. Nec tē-
pora terrena iam computat qui eter-
nitatem de deo sperat. Nemo fratres
nemo hanc gloriam mutilet nemo in-
corruptam stantium firmitatem ma-
ligna obtreccatione debilitet. Cum die
negantibus p̄stitur⁹ excessit: quisq⁹ p̄-
fessas intra diem non est Christianum
se esse cōfessus est. p̄rimus est victo-
rie titulus gentium manib⁹ apprehē-
sum dominum cōfiteri secūsus ad glo-
riam gradus est tanta secessione sub-
tractum domino referuari. Illa publi-
ca hec priuata cōfessio est. Ille iudicē
seculi vincit hic cōtentus deo suo iu-
dice cōscientiam puram cordis inte-
gritate custodit. Illic fortitudo p̄miti-
or: hic sollicitudo securior. Ille appo-
pinquāte hora sua iam maturus inuen-
tus est: hic fortasse dilatus est q̄ pa-
trimonio derelicto idcirco secessit q̄
non erat negaturus cōfiteretur utiq⁹
si fuisset et ipse detentus. Has martij
rum celestes coronas: has cōfessorum
glorias spirituales has stantium fratrum
maximas exiasq⁹ virtutes mestitia vna
cōtristat: paup̄ulam nostrorum visce-
rum partem violentus inimicus po-
pulationis sue strage deiecit. Quid
hoc loco faciā dilectissimi fratres fluc-
tuans vario mentis estu? Quid aut
quomodo dicam? Lachrimis magisq⁹
verbis opus est: ad exprimendum do-
lorem quo corporis nostri plaga deflen-
da est quo populi aliquando numerosi
multiplex lamentanda iactura est quis

enim sic durus ac ferreus quis sic fra-
terne caritatis oblitus qui inter suorum
multiformes ruinas et lugubres ac m̄-
to squalore deformes reliquias consti-
tutus siccos oculos tenere p̄ualeat?
Nec erumpente statim fletu pri⁹ ge-
mitus suos lachrymisq⁹ voce de p̄mat
Doleo fratres doleo vobiscū nec mi-
hi ad leniendos dolores meos integri-
tas p̄pria ⁊ sanitas priuata blanditur
quādo plus pastor in gregis sui vulne-
re vulneretur. Cum singulis pectus
meum copulo meroris et funeris pon-
dera luctuosa participo. Cū plangenti-
bus plango: cum deflentibus defleo: cū
iacentibus iacere me credo. Faculis
illis grassantis inimici mea membra si-
mul p̄cussa sunt. seuiētes gladij p̄ mea
viscera transferunt. Imminis ⁊ liber-
a p̄secutiōis in cursu fuisse nō pōt ani-
mus. In p̄stratis fratribus et me pro-
stravit affectus. Habenda tamen est
fratres dilectissimi ratio veritatis: nec
sic mentem et sensum persecutionis i-
feste tenebrosa caligo cecasse: vt nihil
remanserit lucis et luminis vñ diuina
p̄cepta p̄spici possint. Si cladis cau-
sa cognoscitur et medela vulneris iue-
nitur. Deus p̄bare familiam suā vo-
luit. Et q̄ traditam nobis diuinitus
disciplinam pax longa corruerat iacē-
tem fidem et pene dixerim dormientē
censura celestis erexit. Cūq⁹ nos p̄ pec-
catis nostris amplius meremur. Ele-
mentissimus dominus sic cūcta mode-
ratus est vt hic omne qd̄ gestum est ex-
ploratio potius q̄ p̄secutio videretur
Grudebant angendo patrimonio sin-
guli et oblitū quid credentes aut sub
Apostolis ante fecissent: aut semp̄ sa-
cere deberent: insatiabili cupiditatis
ardore ampliantis facultatibus incu-
babāt. Non in sacerdotibus religio d̄
uota: Non in ministerijs fides integra
Non in operibus misericordia: Non
in morib⁹ disciplina. Corrupta barba

in viris: in feminis forma fucata. Ad-
 ulterati post dei man⁹ oculi capilli mē-
 dacio colorati. Ad dēpiēda corda sim-
 plicium callide fraudes. circūuenien-
 dis fratribus subdole voluntates. In-
 gere cum infidelibus vinculum matri-
 monij prostituere cū infidelibus mēbra
 Christi. Non iurare tantum temere: s;
 ad hoc etiam peierare. Prepositos su-
 pbo timore consenere: venenato sibi
 ore maledicere. Ad dijs p⁹tinacib⁹ inui-
 cem dissidere. Epi plurimi quos et or-
 namento esse oportet ceteris et exem-
 plo diuina p⁹curatione cōtenta p⁹cura-
 tores rerum secularium fieri: derelicta
 cathedra: plebe deserta p⁹ alienas p⁹u-
 cias oberātes negotiationis questuo-
 se nūdinas aucupari exuriētibus i Ec-
 clesia fratrib⁹ habere argentū largiē:
 velle fundos infidiosis fraudib⁹ rāpe-
 re v⁹suris multiplicātib⁹ senus auge-
 re. Quid nō p⁹peti tales. p⁹ peccatis ei-
 usmodi meremur? Cum iam p⁹idem
 p⁹monuerit ac dixerit censura diuina: si
 dereliquerint legem mēā et in iudicijs
 meis nō ambulauerint: si iustificatiōes
 meas p⁹phanauerint: et p⁹cepta mea nō
 seruauerint visitabo in virga facinora
 eorum: et in flagellis delicta eorū. Pre-
 nūtiata sunt ista nobis et ante p⁹dicta.
 Sed nos date legis et obseruationis
 immemores id egim⁹ p⁹ nostra pecca-
 ta vt dum domini mādāta cōtēnimus
 ad correctionem delicti et p⁹bationem
 fidei remedijs seuerioribus venirem⁹.
 Nec saltem sero cōuersi ad domini ti-
 morem sumus: vt hanc correctionem
 nostram p⁹bationemq; diuinam patiē-
 ter subiremus. Ad prima statim ver-
 ba minantis inimici maximus fratrū
 numerus fidem suam p⁹diderit: nec p⁹-
 stratus est p⁹secutionis impetu: s; vo-
 luntario lapsu seipse prostrauit. Quid
 oro inauditum quid nouū venerat: et
 veluti incognitis atq; inopinatis re-
 bus exortis christi sacramentum te-

meritate p⁹cipiti solueretur? Nonne
 hec et Prophete ante et Apostoli post
 modum nūciauerunt? Nonne iustorū
 p⁹ssuras: et gentilium semp iurias ple-
 ni spiritus sancto p⁹dicauerūt? Nonne
 fidem nostram semp armans et dei ser-
 uos celesti voce corroborās dicit scrip-
 tura diuina: dominum deum tuum ad-
 orabis: et illi soli seruiēs? Nōne iram
 diuine indignationis ostendens et pe-
 ne metum p⁹monens denūo dicit: ado-
 rauerunt eos quos fecerūt digiti eo-
 rum: et curuatus est homo: et humilia-
 tus est vir et non laxabo illis. Et ite-
 rum deus loquitur dicens. Sacrifi-
 cans d⁹s eradicabitur nisi deo soli
 In Euāgelio quoq; postmodū domi-
 nus in verbis doctor et cōsummator
 in factis docens quid fieret et faciēns
 quodcūq; docuisset: Quicquid nunc
 geritur et geretur nomie ante p⁹monu-
 it? Nonne et negantibus eēna suppli-
 cia et salutaria cōsistentibus premia an-
 te cōstituit? Exciderunt quibusdam
 prob nephas omnia et de memoria re-
 cesserunt. Non expectauerunt saltē
 vt ascenderent apprehensi vt interroga-
 ti negarent Ante aciem multi vic-
 ti: sine cōgressione prostrati: nec hoc si-
 bi reliquerunt: vt sacrificare idolis vi-
 derentur inuiti. Vltro ad forū cur-
 rere: ad mortem sponte properare: q̄si
 hoc olim cuperent: quasi amplecteren-
 tur occasionem datam quam semper
 optassent. Quot illic a magistrati-
 bus vespere vrgente dilati sunt: quot
 ne eorum differretur interitus etiam
 rogauerunt. Quam vim potest talis
 obtendere: qua crimen suū purget: cū
 vim magis ipse fecerit: vt periret
 Nonne quando ad Capitolum sponte
 ventum est: quando vltro ad obsequi-
 um diri facinoris accessum est: labauit
 gressus: caligauit aspectus tremuerūt
 viscera brachia p⁹ciōrūt: n̄ sēsus obstu-
 puit sermo hefit lingua d⁹fecit? Stare

illic potuit dei seruus: et loqui et renūtiare xpo qui iam diabolo renūtiarat et seculo. Non ara illa quo moritur? accessit rogus illi fuit. Non illi altare quod fetore retro firmare: ac redolere cōspexerat: velut fumus et bustum vite sue horrere: ac fugere dēbebat: qd hostiam tecū miser: quid victimam immolatur? vel supplicatur? imponit? Ipse ad aras hostia: victima ipse venisti. Immolasti illic salutem tuā spem tuam. Fidē tuā funestis illis ignibus cōcremast. Ne multis propriis interitus satis non fuit. Mortamentis multis in exitum populus impulsus est. Mors inuicem letali poculo p̄pinata ē. Ne ne quid dēesset ad criminis cumulum infantes quoq; parvuli manibus vel impositi vel attracti. Amiserunt parvuli quod in primo statim nativitatē exordio fuerant. cōsecuti. nō ne illi cum iudicii dies venerit dicent. Nos nihil fecimus: nec derelicto cibo et poculo dei ad prophana cōtagia spōte p̄peravimus. p̄didit nos aliena p̄fidia. p̄ntes sensimus p̄cidās. Illi nobis ecclesiam matrem: illi patrē deum negaverunt: vt dum pui et improbi: et tāti facinoris ignari p̄ alios ad cōsorcium criminum iungimur aliena fraude moreremur. Nec est prob dolor iusta aliqua ⁊ gravis causa: que tātum facinus excuset. Relinquēda erat patria: et patrimonij faciēda iactura. Cui enim nascenti atq; morienti nō relinquenda quādoq; patria: ⁊ patrimonij sui faciēda iactura est? Christ⁹ nō relinquat: salutis ac sedis eterne iactura timeatur. Clamat ecce p̄ prophetā spiritus sanctus. **Discedite: discedite: exite inde: et immūdum nolite tangere. Exite de medio eius. speramini qui fertis vasa domini: et qui sunt vasa domini ac tēplum dei: ne immūdum tangere. et ferialibus cibis pollui violari. ⁊ cogantur: non exeunt de medio nec**

recedunt. **Ubi quoq; vox auditur e celo p̄monēs quid dei servos facere cōveniat dicens: Exite ea popul⁹ meus ne princeps sis delictorū eius: et ne p̄stringaris plagis eius. Qui erit et cedit delicti parriceps non fit. Plagis vero et ipse cōstringitur qui soti⁹ criminis inuenitur. Et ideo dominus in p̄secutione se cedere et fugere mandavit atq; vt id fieret: et docuit et fecit. Nam cum corona de dei dignatiōe descendat nec possit accipi: nisi fuerit hora sumendi quisq; in xpm manens interim cedit non fidem denegat: sed tēpus expectat. Qui autē cum nō secederet: cedit: remansit negaturus. Dissimulanda fratres veritas nō ē nec vuneris nostri materia et causa reticenda. Decepit multos patrimonij sui amor cecus: nec ad recedendum parati aut expediti esse potuerunt quos facultates sue velut compedes ligaverunt. Illa fuerunt remanentib⁹ vincula ille carthene quibus et virtus retardata est et fides pressa et mens vincita et anima p̄clusa et serpenti terzā secundum dei sententiam deuoranti p̄ceda et cibi fieret: qui terrestribus inhererent. Et ideo dominus bonorum magister: et p̄monens in futurum. si vis iquit p̄fectus esse v̄dē omnia tua et da pauperibus: et habebis thesaurum in celis: et veni sequere me. Si hoc diuites facerent p̄ diuitias nō perirent. thesaurum in celo reponentes hostem nunc et expugnatorem domesticum non haberent. **Esset in celo cor et animus et sensus si thesaurus esset in celo. Nec vici a seculo posset qui vnde vinceretur a seculo non haberet. sequeretur dominum solutus ⁊ liber vt apostoli et sub apostolis multi et non nulli sepe fecerunt. Qui et rebus suis et p̄ntibus derelictis indiuiduis Christo nexibus adheferunt. Sequi autē xpm quomodo possunt q̄ patrimonij****

vinculo detinentur: aut quomodo celum petunt: et ad sublimia et alta cōscendunt qui terrenis cupiditatib⁹ degrauiantur: Possidere se credunt qui potius possidentur: celsus sui serui: nec ad pecuniam suam domini: sed magis pecunie mancipati. Hoc tempus hos homines Apostolus denotat dicens. Qui autem volunt diuites fieri: incidunt in tētionem muscululas: et desideria multa et nocentia que mergūt hominem in pditionem et interitum. Radix enim omnium malorum est cupiditas: quam quidā appetentes errauerunt a fide et inseruerunt se doloribus multis. Dominus autem quib⁹ nos pmiss⁹ ad contemptum rei familiaris inuitat: parua hec et exigua huius temporis damna quibus mercedibus pensat: Nemo est inquit qui relinquat domū: aut agrum: aut parentes: aut fratres: aut uxorem: aut filios: ppter regnum dei et non recipiat septies tantum in isto tempore: in seculo autē venturo vitam eternam. Quib⁹ cognitis et de domini pollicentis veritate cōpitis non tantum timenda non est eius modi sed et optanda iactura ipso de nūo domino pdicante et monente. beati eritis cum psecuti vos fuerint et separauerint vos et expulerint: et male dixerint nomini vestro: vt neq; ppter filium hominis. Gaudete in illa die et exultate ecce enim merces vestra multa est in celis. Sed tormenta postmodum venerant et cruciat⁹ graues reluctantibus iminebant. Queri de tormentis potest qui per tormenta superatus est. Et excusationē doloris obtemperare: qui victus est in dolore. Ipso testē rogare talis et dicere. Certare quidem fortiter voluit: et sacramēti mei memor deuotionis ac fidei arma suscepi. Sed me in cōgressionē pugnantē cruciamenta varia et supplicia longa vice runt. Stetit mens stabilis et fides fo-

ris: et cum frequentib⁹ penis imobilis diu anima luctata est. Sed cū durissimi iudicis recrudescēte seuitia iā fatigatum nūc flagella ad hoc scinderent nūc cōtunderent fustes nūc equalis extenderet: nūc ungula effoderet nūc flāma toreretur caro mea in collucatione deseruit infirmitas viscerū cessit: nec animus sed corpus in dolore defecit. Potest cito pficere ad veniā causa talis. Potest eiusmodi excusatio esse miserabilis. Sic hic casto et Emilio aliquādo domin⁹ ignouit. Sic in prima cōgressionē deuictos victores in secūdo plio reddidit: vt fortiores ignib⁹ fierent: qui ignib⁹ ante cessissent et vnde superati essent: inde suparent. Deprecabant illi non lachrymarū miseratione sed vulnerū: nec sola lamentabili voce: sed laceratione corporis et dolore. Manabat p fletibus sanguis: et pro lachrymis cruor semel iustulatis viscerib⁹ defluebat. Nūc vero que vulnera ostendere victi possunt quas plagas hiantium viscerū: que tormenta mēbrozum vbi non fides cōgressa cecidit: sed cōgressionem pfidia puenit. Nec excusat oppressum necessitas criminis: vbi crimen est voluntatis. Nec hoc ex eo dico: vt fratrum causas onerem: sed vt magis fratres ad pccē satisfactionis instigem. Nam cum scriptū sit qui vos felices dicunt in errore vos mittunt: et semitas pedum vestrorum turbant: qui peccantem blandimentis adulantibus palpat peccandi fomitem subministrat. Nec comprimit delicta ille sed nutrit. Et qui consilijs fortiorib⁹ adarguit simul: atq; instruit fratrem: promouet ad salutem. Quos diligo inquit domin⁹ redarguo: et castigo Sic oportet dei sacerdotem non obsequijs decipientibus fallere sed remedijs salutariibus providere. Imperitus est medic⁹ qui tumentes vulnerum sinus manu parcēte conrectat: et i altis recessib⁹

viscerum virus inclusum dū seruat :
exaggerat . **A**periendum vulnus est et
secandum: et puraminibus amputatis
medela fortiore curandum . **C**locifere
et clamet licet et cōquerat eger ipa-
tiens p̄ dolorem gratias agit postmo-
dum: cū senserit sanitatem . **E**mer-
sit enim fratres dilectissimi nouum gen⁹
cladis: et quasi parum p̄secutionis pa-
cella senierit accessit ad cumulum sub
misericordie titulo malum fallens et
blanda p̄nitens . **C**ontra **E**uāgelij vigo-
rem: cōtra domini ac dei legem teme-
ritate quorūdam laxatur in carnis cō-
municatio . **I**rita et falsa pax pericu-
losa dantib⁹ et nihil accipietib⁹ p̄futu-
ra . **N**on querunt sanitatis patientiam
nec veram de satisfactione medicinā .
Penitentia de peccatoribus exclusā ē
grauissimi extremiq³ delicti memoria
sublata est . **A**periuntur morientū vul-
nera et plaga letalis altis et p̄fundis
visceribus infra dissimulato dolore cō-
tegitur . **A** diaboli aris reuertētes ad
sanctum deum sordidis et infectis ni-
doze manibus accedunt . **M**ortiferos
idolorum cibos adhuc ructantes ex-
balantibus etiam nūc scelus suum fau-
cib⁹ dei corpus inuadunt: quādo occu-
rat scriptura diuina ei clamet et dicat
omnis mundus māducabit carnem :
et anima quecūq³ māducauerit ex car-
ne salutaris sacrificij quod est domini
et immūdia eius sup̄ ipsum . et peri-
bit anima illa de populo suo . **A**postolus
item testetur et dicat non potestis ca-
licem domini bibere et calicem demo-
niorum . nō potestis mense domini cō-
municare et mense demoniorum . **I**de
cōtumacibus et paruicacib⁹ cōmine-
tur et denūtiat dicēs quicūq³ ederit pa-
nem: aut biberit calicem domini idig-
ne: reus erit corporis et sanguinis do-
mini . **S**pretis his omnibus atq³ con-
temptis vis inferi corpori eius et san-
guine eius . **P**lus modo in dominum

manibus atq³ ore delinquit q̄ cū do-
minum negauerūt . **A**nte expiata delie-
ta ante exhomolegesin factā criminis
ante purgatam cōscientiam sacrificio
et manu sacerdotis: ante offensam pla-
catam indignantis domini et minan-
tis pacem putāt esse quam quidā ver-
bis fallacibus venditant . **N**on est pax
illa sed bellum . **N**ec **E**cclēsie iūgitur
qui ab **E**uangelio separatur . **Q**uid in-
iuriā beneficium vocant? **Q**uid impi-
etatem vocabulo pietatis appellant?
Quid eis flere iugiter: et rogare do-
minum suum debent intercepta peni-
tentie lamentatione cōmunicare si si-
mulant? **H**oc sunt eiusmodi lapsis: qđ
grando frugibus: quod turbidū sūdus
arboribus: quod armentis pestilens
vastitas: quod nauigij seuā tempe-
stas . **S**olatum eterne spei adimūt: a
radice subuertūt sermone morbido ad
letale cōtagium serpunt . **N**auē in sco-
pulos ne in portum pueniat: alidunt
Non cōcedit pacem facilitas ista sed
tollit: nec cōmunicationem tribuit: s³
impedit ad salutem . **P**ersecutio ē hec
alia et alia rēratio: p̄ quam suū btilis in-
micus impugnādis ad hoc lapsis oc-
culta populatione grassatur: vt lamen-
tatio cōquiescat vt dolor fileat: vt de-
licti memoria vaneat: cōprimat^r pec-
torum gemitus: statuatur fletus ocul-
orum: nec dominū grauē offensum
longa et plena penitentia deprecet^r: cū
scriptum sit . **N**emento vnde ceciderūt
et age penitentiam . **N**emo se fallat: ne-
mo decipiat . **S**olus dominus misera-
ri pōt . **C**leniā peccatis que in ipm̄ con-
missa sunt: sol⁹ pōt ille largiri: qui pec-
cata nostra portauit: qui p̄ nobis do-
luit quem deus tradidit pro peccatis
nostris . **H**omo deo esse nō pōt maior:
nec remittere: aut donare indulgenti-
sua seru⁹ pōt: quod in dominum delie-
to grauiore cōmissum ē: ne adhuc lapa-
so: et hoc accedat ad crimen si nesciat

45
esse p̄dictū maledictus: homo qui sp̄e
habet in homine: dominus orand⁹ est
dominus nostra satisfactione placan-
dus est: qui negantem negare se dixit
qui omne iudicium de patre solus ac-
cepit. Credimus quidē posse apud iu-
dicem plurimum valere Martirum
merita et opera iustorum sed cum iu-
dicii dies venerit: cum post occasum
seculi hui⁹ et mūdi ante tribunal chri-
sti populus eius astiterit. Ceterū si q̄s
p̄ opera festinatione temerari⁹ remis-
sionem se cūctis dare putat posse: aut
audet domini p̄cepta rescindere n̄ tan-
tum nihil p̄dest sed et obest lapsis. p̄-
uocasse est iram non seruasse sententiā
nec misericordiam prius dei deprecā-
dam putare: sed cōtempto domino de
sua facilitate p̄sumere. Sub ara di aīe
occisorum Martirum clamāt magna
voce dicentes. Quousq; domine san-
ctus et verus non iudicas et vindicas
sanguinem nostrum de ijs qui in terris
inhabitant: et requiescere ac patienti-
am adhuc tenere iubentur. Et quēq;
posse aliquis existimat remittēdis pal-
sim donandisq; peccatis bonum fieri
contra iudicem velle aut priusq; vin-
dicetur ipse alios posse defendere: mā-
dant aliquid Martires fieri. Si
iusta: si licita: si non cōtra ipsum domi-
num a dei sacerdote faciēda sunt: si ob-
tēperantis facilis et p̄na cōsensio: si pe-
tentis fuerit religiosa mederatio. Mā-
dant aliquid Martires fieri: Sed si
scriptura non sunt in domini lege que
mandant: ante est vt sciam⁹ illos de dō
impetrasse: quod postulant. tūc facere
quod mandant. Neq; enim statim vi-
deri potest de diuina magestate concel-
sum: quod fuerit humana pollicitatiōe
p̄missum. Nam et moyses p̄ peccatis
populi petijt nec tamen peccantib⁹ ve-
niam cum petisset: accepit. Precor ait
domine deliquit hic popul⁹ delictū grā
de: Et nunc si dimittis eis delictū di-

mitte. Sin autē dele me de libro quē
scripsisti. Et dixit dñs ad Moysen. Si
quis deliquit ante me deleam eū de li-
bro meo. Ille amicus dei: ille fa-
cie ad faciem locutus cū deo quod pe-
tijt impetrare non potuit: nec dei in-
dignatis offensam sua deprecatiōe pa-
cauit. Hieremiam deus laudat et pre-
dicat dicens. Priusq; te formare in
utero: noui te: et priusq; exires de vul-
ua: sanctificavi te: et prophetam in-
gentibus dedi te: et eidem p̄ peccatis
populi deprecanti frequentius et oranti
noli ait orare p̄ populo hoc: et noli po-
stulare p̄ eis in p̄ce et oratione: q̄ non
exaudiam in tempore in quo inuoca-
bunt me in tempore afflictionis sue
Quid vero iustus. Noe qui cum re-
pleta esset terra peccatis solus inuen-
tus est iustus in terris: Quid glorio-
sius. Daniele quid ad faciēda martij-
ria in fidei firmitate robustius: in dei
dignatione felicius: qui totiens et cū
cōfligeret vicit: et cum vinceret super-
uixit: Quid Job in operibus p̄ntius
in tentationibus: fortius in dolore: pa-
tientius in timore summissimus in fi-
de verius: Nec his tamen si rogarent
cōcessurum se de⁹ dixit: cum propheta
Ezechiel p̄ delicto populi deprecare-
tur. Terra inquit quecuq; peccauerit
mibi: vt delinquat delictum extēdam
manum meā sup̄ eā: et obteram stabili-
mētum panis et immitam in eam fa-
mē: et auferam ab ea hominē et pecora
Et si fuerint tres viri ij in medio eius
Noe Daniel: et Job non liberabūt fi-
lios: neq; filias ip̄i soli salui erūt. Nō
nō omne qd petis in preiudicio p̄uen-
tis: sed in dantis arbitrio ē. Nec quic-
quā sibi vsurpat et vidicat humana: sē-
tēcia nisi annuat et cēsura diuina. In
euangelio domin⁹ loquitur dicēs qui
confessus me fuerit coram hominib⁹:
et ego confitebor eum corā patre meo
qui in celis est Qui autē me negauit

et ego negabo eum. Si se negantem non negat: nec confitentem confiteretur. Non potest Euangelium in parte consistere: et in parte mutare. Aut vtrūq; opus valiat: aut vtrūq; vni veritatē amittat. Si negantes rei criminis non erunt: nec confitentes premiū virtutis accipiet. Porro si fides que: vicerit coronatur: necesse est vt victa perfidia puniatur. ita Martires: aut nichil possunt: si euāgelium solui potest: aut si Euangelium non potest solui: contra Euangelium facere non possunt qui de Euangelio Martires fiunt. Nemo fratres dilectissimi in famet Martirum dignitate. Nemo eorum glorias destruat: et coronas. Manet incorrupte fidei robur incolume: nec dicere aliud aut facere contra christum potest: cuius et spes et fides: et virtus: et gloria omnis in Christo est. Et ab Episcopis contra mandatum dei fiat auctores esse non possunt qui ipsi dei mandata fecerunt. Inquis quā maior deo aut diuina bonitate elemētor: qui aut insectum velit quod passus est deus fieri: aut quasi illi minus potestatis ad protegendam ecclesiam suam fuerit: auxilio nos suo putet posse seruari. Nisi si hec ignaro deo gesta sunt: Aut non permittente illo omnia ista venērūt: cum doceat indociles: et admo- neat immemores scriptura diuina que loquitur dicens: Quis dedit in direptionem iacob et Israel eis qui perdebant eum: nonne deus cui peccauerūt et nolebant in vijs eius ambulare: neque audire legem eius. Et superdixit super eos iram animationis sue. Et alibi testatur ac dicit. Nunquid non valebat manus dei vt saluos faciat. Aut gra- uauit aurem vt non exaudiat. Sed peccata vestra inter vos et deum separant et propter delicta vestra auertit faciem a vobis ne misereatur. Delicta potius noscra reputemus actus nostri et animi secreta voluentes conscientie

merita ponderemus. Redeat in cor nostrum non ambulasse nos in vijs domini: et abiicisse legem dei. Precepta eius et monita salutaria nunquam seruare voluimus: quid de eo boni sentias quem timorem fuisse apud es: quam fidem credas quem corrigere nec metus potuit: quē persecutio ipsa non reformauit. Alta et erecta ceruix: nec quia cecidit inflexa est. Tumentis animus et superbus: nec quia victus est fractus est. Facies stantibus et integris vulneratur minatur: et quod non statim domini corpus in quematibus manibus accipiat: aut ore polluto domini sanguinem bibat sacerdotibus sacrilegus irascitur. Atque o tuā nimiam furiose clementiam. Irasceris ei qui abs te querere iram dei nititur ei minaris: Qui pro te domini misericordiam deprecatur. Qui vulnus tuum sentit quod ipse non sentis: qui pro te lacrimas fundit: quas ipse forsitan non fundis. Vnecas adhuc crimen et cumulas. Et cum sis ipse iplacabilis ad antistites dei putas circa te dominum posse placari. Accipe potius et admitte que loquimur. Quid surde aures salutaria precepta non audiunt que monemus. Quid ceci oculi penitentie iter non vident quod ostendimus. Quid percussa et alienata mens remedia vitalia non percipit que de scripturis celestibus et discimus: et docemus. Aut si incredulis quibusdam minor fides est futurorum vel presentibus terreantur. Ecce eorum qui negauerunt: que supplicia conspiciamus quos eorum tristes erit flemus. Nec hic esse sine pena possunt quauis necdum pene dies venerit. pleuntur interim quidam quo ceteri dirigantur. Exempla sunt omnium: totum meta paucorum. Unus ex istis qui sponte Capitolium negaturus ascendit propter quam christum negauit obmutuit. pena inde cepit unde cepit et crimen vt nec rogare iam posset qui verba ad periculum

46
misericordiam non haberet. Illa l bal
neis cōstitutā : hoc enim criminis ei⁹
et malis dērat vt ad balneas statī per
geret que lauacri vitalis gratiam per
didisset illic ab immundo correpta la-
nauit dentibus liguam qua fuerat vl
pasta impie vel locuta . Postquā sceler
atus cibus sumptus est in pncipiē suā
rabies oris armata est. Ipsa sui carni
fer extitit nec diu superesse postmodū
potuit doloribus ventris et viscerum
cruciata defecit. Presente ac teste me
ipso accipite quid euenerit. Parentes
forte fugientes dum trepidi min⁹ con
sulant sub nutritis alimento paruulā
filiam reliquerunt relictam nutrit de-
tulit ad magistratus. Illi ei apud ipo
lum quo populus cōsuebat qd carnē
necdum posset edere p etatem panem
meto mixtum qd tamen et ipsum d im
molatione peuntium supererat: tradi-
derūt . Recepit filiam postmodū mar
ter . Sed facinus puella commissum
tam loqui ⁊ indicare nō potuit: q̄ nec
intelligere prius potuit nec arcere
Ignoracione igitur obreptū est vt sa-
crificantibus nobis eam secum mater
inferret. Sed enim puella mixta cum
sanctis p̄cis nostre et orationis inspeci
ens nunc ploratu cōcuti nunc mentis
estu fluctuabunda iactari vel vt torto
re cogente quibus poterat indicijs cō
scientiam facti in simplicibus adhuc
annis rudis anima fatebat̄ . Ubi
vero sollempnibus adimpletis calicem
diaconus offerre p̄sentibus cepit ⁊ ac
cipientibus ceteris locus eius adue-
nit faciem suam paruula instāctū di-
uine maiestatis auertere os labijs ob-
durantibus p̄mire calicem recusare .
Perstitit tamen Diaconus. Et relu-
ctanti licet de sacramento calicis insu-
dit Tunc sequitur singultus et vomit-
us. In corpore atq̄ ore violato Eu-
charistia pmanere n̄ potuit Sanc

tificatus in domini sanguine pot⁹ de
pollutis visceribus erupit. Tanta
est potestas domini tanta maiestas
Secreta tenebrarum sub eius luce d̄
tectata sunt: sacerdotem dei nec occulta
crimina sefellerunt. Hoc circa in a
fantem que ad loquendum alienū cir-
ca se crimen necdū habuit etatem at
vero ea que etate puecta : et in annis
adultioribus cōstitutā sacrificantibus
latenter obrepsit nō cibum sed gladiū
sibi sumens et velut quedam venena
letalīa intra fauces et pectus admit-
tens angit et anima exestuante cōcludi
postmodum cepit. Et p̄ssuram nō iam
psecutōis s̄ delicti sui passa palpitās et
temens concidit. Impunitū diu nō fu-
it nec occultum dissimulare cōscientie
crimen: que sefellerat hominem deum
sensit ultorem . Et cum quedam arcā
suam in qua domini sanctum fuit ten-
tasset aperire igne inde surgente deter-
rita est ne auderet attingere. Et quis
alius et ipse maculatus sacrificio a sa-
cerdote celebrato partē cū ceteris au-
sus est latenter accipe. Sanctū dei ed-
re et cōtractare nō potuit: cinerē fer-
re se aptis manibus inuenit documē-
to vnius ostēsum est dominū recedere
cum negatur nec imerentibus ad salu-
tem pdesse quod sumitur: quādo gra-
tia salutaris in cinerem sanctitate fugi-
ente mutetur . Quam multi quoti-
die imūdis spiritibus adimplent quā
multi vsq̄ ad insaniam mentis exco-
res demētia furore quatunt̄ . Nec ne-
cesse est ire p exitus singulorū : cum p
orbis multiformes ruinas tam delicto-
rum pena sit varia q̄ delinquentiū mlti-
tudo numerosa. Unusquisq̄ confite-
ret nō quid ali⁹ passus sit sed quid pa-
ti et ipse mereatur. Nec euasisse se cre-
dat si eum interim pena distulerit cū
timere plus debeat quem sibi dei iudi-
cis censura seruauit: ne sibi quo minus

agant penitentiam blandiantur qui et
si nefandis sacrificijs manus non con-
taminauerunt libellis cōscientiam pol-
luerunt. Et illa p̄fessio est denegantis
contestatio est Christiani quod fuerat
abnuent: fecisse se dixit quicquid ali-
faciendo cōmisit. Cumq; scriptum sit
non potestis duobus dominis seruire
seruiuit seculari domino optempera-
uit eius edicto. Magis obaudiuit hu-
mano imperio qm̄ deo. Uiderit an
minore vel dedecore vel crimine apud
homines publicauerit quod admisit
Deum tamen iudicem subter fugere
et vitare nō poterit cum dicat spiritus
sanctus in psalmis. Quod est imper-
fectum meum viderunt oculi tui: et in
libro tuo omnes scribentur: et iterum.
Homo videt in facie: deus in corde. ip̄e
quoq; domin⁹ p̄moneat et p̄struat di-
cens: et scient omnes Ecclesie q; ego
sum scrutator renis et cordis. Per-
spicit ille abdita et secreta atq; occul-
ta confiterat. Nec dei oculos po-
test aliquis euadere dicētis. Ego de⁹
appropinquans et loquitur deus de lon-
gino. Si absconditus fuerit homo
in abditis: ego ergo non videbo eum.
Uidet ille corda et pectora singulorū
et iudicatur⁹ nō tantum de factis sed
et de verbis et de cogitationibus no-
stris oīum mentes voluntatesq; con-
ceptas in ipsis adhuc clausi pectoris
labebris intuetur. Deniq; quanto et
fide maiore et timore meliore sunt qui
quamuis nullo sacrificij aut libelli fa-
cinore cōstricti quoniam tñ de hoc vel
cogitauerunt hoc ipsum apud sacer-
dotes dei dolenter et simpliciter con-
fitentur: ex homologesi cōscientie
faciunt animi sui pond⁹ exponunt salu-
tarem metelam paruis licet et modicis
vulneribus exquirūt sciētes scrip-
tum esse. Deus non deridetur. Deri-
deri et circumueniri deus non potest

nec astutia aliqua fallente deludi. **N**l-
immo delinquit qui secundum homi-
nem deum cogitans euadere se penam
criminis credit si non palam crimen
admisit. Christus in preceptis suis di-
cit. Qui confusus me fuerit cōfundet
eum filius hominis Et christianum se
putat qui Christianus esse aut cōfun-
ditur aut veretur? Quomodo potest
esse cum Christo qui ad Christum p̄ti-
nere aut erubescit aut metuit? Unus
plane peccauerit nō videndo idolā et
sub oculis circūstantis atq; insultantis
populi sanctitatē fidei profanando non
polluendo manus suas funestis sacri-
ficijs nec sceleratis cibis ora maculan-
do. Hoc eo p̄ficit vt sit minor culpa:
non vt innocens cōscientia. Facilius
potest ad veniam criminis peruenire:
non est tamē immunis a crimine. Nec
cesset in agenda penitentia atq; in do-
mini misericordia deprecāda ne quod
minus esse in qualitate delicti videtur
inneglecta satisfatione cumu et. Cō-
fiteantur singuli queso vos fratres de-
lictum suum: dum adhuc qui deliquit
in seculo est: dum admitti cōfessio eius
potest. Dum satisfactio et remissio fa-
cta per sacerdotes apud dominū gra-
ta est. Cōuertamur ad dominum men-
te tota et penitentiam criminis veris
doloribus exprimētes: dei misericor-
diam deprecemur. Illi se animam p̄-
sternat. Illi mestitia satisfaciat. Illi
spes omnis incumbat. Rogare q̄liter
debeamus dicit ip̄e. Reuertimini in-
quit ad me ex toto corde vestro simul-
q; et ieiunio et fletu et planctu et scin-
dite corda vestra et non vestimenta.
Ad dominum toto corde redeamus.
Iram et offensam eius ieiunijs fletibus
planctibus sicut admonet ip̄s:
placemus. Lamentari eum putamus
ex toto corde ieiunijs fletibus planctibus
dominum deprecari qui ex primo

eriminis die lauacra cū feminis quoti-
dine celebrat: qui epulis affluentibus
pastus et sagina largiore distētus cu-
piditates suas posttridie eructat: nec
cibos suos et potus cum pauperū ne-
cessitate cōmunicat. **Qui** hilaris et le-
tus incedit quomodo mortem suā de-
flet. Cūq; scriptum sit: nō corruppe-
tis effigiem barbe vestre: barbā vel
lit et faciem suā comit. **Et** placere
nūc cuiq; studet qui deo displicet. In
illa ingemisci et plangit cui vacat cul-
tum preciose vestis induere nec indu-
mentum Christi quod pōdidit cogita-
re. Accipere p̄ciōsa ornamenta: et mo-
nilia elaborata nec diuini et celestis or-
natus damna deslere. **Tu** licet indu-
menta pegina et vestes sericas indu-
as nuda es. **Iuro** te licet et margari-
tis gēmūq; cōdecorēs sine Christi de-
core deformis es. **Et** que capillos tu-
os inficis vel nunc in dolorib; desine.
Et que nigra pulueris ductu oculo-
rum linamenta depingis vel nūc la-
chrimis oculos tuos ablue. **Si** quē
de tuis carum moralitatis exitu p̄di-
disse ingemisceres dolenter et fleres
facie inculta veste uuitata neglecto ca-
pillo vultu nubilo ore deiecto indicia
meroris ostenderes. **Animam** tuā mi-
sera p̄didisti spiritaliter mortua sup-
uinerē hic tibi et ipsā ambulans funus
tuum portare cepisti: et non acriter plā-
gis: nou iugiter ingemiscis: **Nō** te vl-
pudore criminis vel cōtinuatione la-
mentationis abscondis. **Ecce** peiora
adhuc peccandi vulnera: ecce maiora
delicta peccasse ne satisfacere: deliquis-
se nec delicta deslere.

Ananias
Uzarias **Uzabel** illustres ac
nobiles pueri quominus exhomologe-
fin deo facerent nec inter flāmas et ca-
mini extuantis incendia quicuerunt.
Bene sibi licet cōscī et dominum fi-
dei ac timoris obsequio sepe pmeriti

humilitatem tamen tenere et domini
satisfacere nec inter ipsa gloriosa vir-
tutum suarum martiria desiterūt. **Lo-**
quitur scriptura diuina. **Stans** inq̄
Uzarias p̄catus est: et aperuit os suū
et exhomologesin faciebat deo simul
cum sodalibus suis in medio ignis.
Daniel quoq; post fidei atq; innocen-
tie sue multiplicem gratiā post digna-
tione domini circa virtutes ac laudes
suas sepe repetitam ieiunijs adhuc p-
mereri deum nititur in sacco et in ci-
nere volutatur exhomologesin faciēs
dolenter et dicens. **Domine** de⁹ mag-
nus et fortis: et metuendus qui ser-
uas vel disponis testamentum et mi-
serationes eis qui te diligunt: et con-
seruant impia tua peccauimus: faci-
nus admisi⁹: impij suim⁹: transgressi
sumus. ac deseruimus p̄cepta tua. et
iudicia tua nō audiuimus. verba pue-
rorum tuorū pphetarū que locuti sunt
in nomine tuo sup reges nostros et om-
nes gentes et sup omnē terram. **Tibi**
dñe tibi iusticia: nobis autem confu-
sio. **Nec** mites hec simplices hec
innocentes in pmerenda dei maiesta-
te fecerunt: et nunc satisfacere et do-
minum deprecari detractant qui domi-
nū negauerūt. **Queso** vos fratres ac
quiescite salubribus remedijs: consi-
lijs obedite melioribus. **Cum** lach-
rimis nostris vestras lacrimas iūgite:
cū nostro gemitu vestros gemit⁹ co-
pulate. **Rogā** vos vt p vob deū roga-
re possim⁹. **Preces** ipsas ad vos pri⁹
vertimus quibus deū p vobis vt mi-
seriatur oramus. **Igitur** penitentiā ple-
nam: dolentis ac lamētantis animi p-
bate mestitiā. **Nec** vos quorūdā mo-
ueat aut error improuidus aut stupor
vanus qui cum teneantur in tam grā-
di crimine percussi sunt animi cecitate:
vt nec intelligant delicta nec plangent
Ind ignantis dei maior hec plaga est

sicut scriptum est. Et dedit illis deus spiritum transpunctionis: et iterum. Dilectum veritatis non receperunt: ut salui fierent: ac propterea mittet illis deus operationem erroris: ut credant mendacio: ut iudicentur omnes qui non crediderunt veritati sed sibi placent in iusticia. Iniuste sibi placentes: et transpuncte mentis alienatione dementes dei precepta contempnunt: mendaciam vulneris negligunt: agere penitentiam nolunt. Ante admissum facinus impudenter facinus obstinati nec penitentia stabiles nec penitentia modum supplices quando obuerant stare iacuerunt quando iacere et prosternere se deo debent stare se opinantur. Pacem sibi ultro nemine dante sumpserunt: falsa pollicitatione seducti: et apostatis ac perfidis iuncti errorem per veritatem sumpserunt. Communicatio nem non communicatum ratam ducunt hominibus contra deum credunt qui contra homines deo non credunt. Etiam modi homines quantum potestis effugite: pernitiosis contactibus adherentes salubri cautione vitate. Sermo eorum sicut cancer serpit colloquium velut contagium transiit. Noxia et venenata persuasio persecutione ipsa peius interficat. Illic superest penitentia que satisficiat. Qui autem penitentiam criminis tollunt satisfactionis viam claudunt. Ita fit ut dum temeritate quorundam vel permittitur salus falsa vel creditur spes vere salutis adunatur. **Nos vero** fratres quorum timor in deum pronus est et in ruina licet animus constitutus mali sui memor est penitentes ac dolentes peccata vestra prospicite gravissimum conscientie crimen agnoscite: ad intelligentiam delicti vestri oculos cordis aperite: nec despicantes misericordiam domini: nec tamen iam veniam vendicantes. Deus quantum patris pietate indulgens semper et bonus est

tantum iudicis maiestate metuendus est. Quam magna delinquimus tam granditer desileamus. Alto vulnere diligens et longa medicina non desit. Penitentia crimine minor non sit. Putas ne tu dominum cito posse placari quem verbis perfidis abnuisti: cui patrimonium proponere maluisti: cuius templum sacrilega contagione violasti: putas facile eum misereri tui quem tuum non esse dixisti. Orare oportet impensius et rogare: diem luctu transigere vigiliis noctes ac fletibus ducere: tempus omne lachrymosis lamentationibus occupare: strato solo adherere cinerum: in cilicio volutari et sordibus post indumentum Christi positum nullam iam velle vestitum: post diaboli cibum malle ieiunium. Iustus opibus incubare quibus peccata purgantur. Eleemosinis frequenter insistere quibus cum morte anime liberantur. Quod adversarius aufererat. **Christus** accipiat. Nec teneri iam nec amari patrimonium debet: quo quis deceptus et victus est. Pro hoste vitandares: per latrone fugienda: per gladio metuenda possidentibus et veneno. **Ad hoc tantum** profuerit: quod remansit ut inde crimen et culpa redimatur. **Incontanter et largiter** fiat operatio. Cessus omnis in medellam vulneris erogetur opibus et facultatibus nostris qui de bonis iudicaturus est domino feneretur. Sic sub Apostolis fides viguit: sic primus credentium populus. **Episcopi** mandata servavit. Prompti erant largi erant. distribuendum per Apostolos totum dabant et non talia delicta redimebant. Si precem toto corde quis faciat si veris penitentiae lamentationibus et lachrymis ingemiscat si ad veniam delicti sui dominum iustis et continuis operibus inlectat misereri talium potest qui et misericordiam suam protulit

dicens. Cum conuersus ingemueris
tunc saluaberis: et scies ubi fueris: et
itez. Nolo mortē morientis dicit do-
minus quantum vt reuertatur et vi-
uat. Et Iohel propheta pietatem do-
mini domino ipso monente declarat.
Reuertimini iquit ad dominū deum
vestrum quoniam misericors et pius
est: et patiens ⁊ multe miserationis ⁊
qui sententiam flectat aduersus ma-
liciam irrogatam. Potest ille indul-
gentiam dare: sententiam suam potest
ille deflectere. Penitenti: operanti: ro-
ganti: potest clemēter ignoscere. Po-
test acceptum fieri quicquid pro tali-
bus et petierint martires et fecerint
sacerdotes. Vel si quis plus eum suis
satisfactionibus mouerit si eius iram
si indignantis offensam iusta de peccati-
one placauerit. Dat ille et arma rur-
sum quibus victus armetur: repat et
corroborat vires quibus fides instau-
rata vegetetur. Repetet et certamen
suum miles iterabit: acie prouocabit
hostem et quidem factus ad prelium
fortior p̄ dolorem. Qui sic deo satis-
fecerit qui penitentia facti sui qui pu-
dore delicti pl⁹ virtutis et fidei de ipso
lapsus sui dolore concepit exauditus
et adiutus a domino quā contristau-
erat nuper letam faciet Ecclesiā. Nec
iā solam dei veniā merebit s; coronā.

De oratione Dominica.

El angelica precepta fra-
tres dilectissimi nihil sūt
aliud quā magisteria di-
uina: fundamenta edifi-
cande spei: firmamenta corroborande
fidei: nutrimenta fouendi cordis: gu-
bernacula dirigendi itineris: presidia
obtinende salutis. Que dum dociles
credentium mentes in terris instruūt:
ad celestia regna perducunt. Multa

et p̄ prophetas seruos suos dici de-
us voluit et audiri: sed quanto maio-
ra sunt que fili⁹ loquitur que dei ser-
mo qui in prophetis fuit propria vo-
ce testatur. Non iam mandans vt pa-
retur venienti via: sed ipse veniens et
viam nobis aperiens et ostendens: vt
qui in tenebris mortis errantes ipso-
uidi et ceci prius fuimus luce gratie il-
luminati iter vite duce et rectore dño
teneremus. Qui inter cetera saluta-
ria sua monita et precepta diuina qui-
bus populo suo cōsultat ad salutem etiā
orandi ipse formā dedit ipse quid pre-
caremur monuit et instruxit. Qui
fecit viuere docuit et orare. benigni-
tate scilicet qua: et cetera dare et con-
ferre dignat⁹ est: vt cum prece ⁊ ora-
tione quam filius docuit apud patrē
loquimur facilius audiamur. Jam p̄
dixerat horam venire quando veri ad
oratores adorarent patrem in spiri-
tu et veritate: et impleuit quod ante
promiserat: vt qui spiritum et verita-
tem de eius sanctificatione percepi-
mus: de traditione quoq; eius vere et
spiritualiter adoremus. Que enim po-
test magis spiritalis esse oratio quam
que a Christo nobis data est: a quo
nobis et spiritus sanctus missus est.
Que vera magis apud patrem pre-
catio quam que a filio qui est veritas
de eius ore prolata est: vt aliter orare
quam docuit non ignorantia sola sit
sed culpa: quando ipse posuerit et dis-
ixerit reijcitis mandatum dei vt tradi-
tionem vestram statuatis. Oremus
itaq; fratres dilectissimi sicut magi-
ster deus docuit. Amica et familiaris
oratio est deum de suo rogare: ad au-
res eius ascendere Christi oratio-
nem. Ignoscat pater filij sui ver-
ba cum precem facimus. Qui habi-
tat intus in pectore ipse sit et in vo-
ce. Et cum ipsum habeamus apud

107/0
patrem aduocatū p peccatis nostris
quando peccatores p delictis nostris
petim⁹ aduocati nostri verba proma-
mus. Nam cū dicat qz quodcūqz pe-
tierimus a patre in nomine eius da-
bit nobis quāto efficacius impetra-
mus qd petimus in Christi nomine si
petamus ipsius oratione. Sit autem
orantibus sermo et pcatio cum disci-
plina quietem cōtinens et pudorē. co-
gitemus nos sub cōspectu dei stare.
Placendum est diuinis oculis et ha-
bitu corporis et modo vocis. Nā vt i-
puentis est clamoribus strepere ita
contra cōguit verecundo modestis
petibus orare. Deniqz magisterio suo
dominus secrete adorare nos pcepit
in abditis et secretis vel semotis locis
in cubiculis ipsis qd magis conuenit
fidei: vt sciamus deum ubiqz esse psen-
tem audire omnes et videre: et maie-
statis sue plenitudine in abdita quo-
qz et occulta penetrare sicut scriptum
est. Ego deus approximans et nō de-
de longiquo. Si abscondit⁹ fuerit ho-
mo in absconditis: ergo ego nō vide-
bo eum? Nonne celum et terram ego
impleo? et iterum. In omni loco o-
culi dei speculantur bonos et malos. Et
quādo in vnum cū fratribus cōueni-
mus et sacrificia diuina cum dei sacer-
dote celebramus verecūdie et disci-
pline memores esse debemus. Nō pas-
sim ventilare pces nostras in cōditis
vocibus nec petitionem cōmendādā
modeste deo tumultuosa loquacitate
iactare. Quia deus non vocis s; cor-
dis auditor est. Nec admonendus est
clamoribus qui cogitationes videt p
uocāte domino et dicente. Quid co-
gitatis nequam in cordib⁹ vestris: et
alio loco: et scient omnes ecclesie qz
ego sum scrutator renis et cordis. qd
Anima in primo regnorū libro ecclesie
tipum portans custodit et seruat: que
dominium non clamosa petitione sed

tacite et modeste itra ipas pectoris la-
tebras pcebat. Loquebat pce occul-
ta sed manifesta fide. Loquebat non
voce sed corde qz sic sciebat deū audi-
re: et ipetravit efficaciter quo d petijt
qz fidelit postulat. Declarat scriptu-
ra diuina que dicit. Loquebat in cor-
de suo et labia ei⁹ mouebātur: et vox
eius nō audiebatur: et exaudiuit eā
deus. Itē legim⁹ i psalmis: dicite in
cordibus et in stratis vestris et trans-
pungimini. Per Jeremiam quoqz hec
eandem spiritus sanctus suggerit et do-
cet dicens. In sensu autem tibi debet
adorari deus. Adorās autē fratres di-
lectissimi nec illud ignoret quēadmo-
dum in templo cum phariseo et pub-
licanus orauerit. Non alienatis ipu-
dent ad celū oculis: nec manib⁹ insolē-
ter erectis: pectus suum pullans et pec-
cata intus inclusa prestant diuine mi-
sericordie implorabat auxiliū. Et cū
sibi phariseus placeret sanctificari
hic magis meruit qui sic orauit. q spē
salutis nō in fiducia innocentie sue po-
suit: cū inocēs nemo sit s; peccata cō-
fessus humilit⁹ orauit et exaudiuit orā-
tem qui humilib⁹ ignoscit. Que do-
min⁹ i euāgelio suo ponit et dicit. ho-
mines duo ascenderunt i templū ado-
rare: vnus phariseus et alē publica-
nus. Pharise⁹ cū stetisset talia apud
se pcebat. De⁹ gratias tibi ago qui si-
sum sicut ceteri homines iniusti rap-
tores adulteri quo modo et publica-
nus iste: Ieiuno bis in sabato. Deci-
mas do de omnib⁹ quēcūqz possideo.
Publicanus autem de longiquo sta-
bat et neqz oculos volebat ad celū le-
uare: sed pcuriebat pect⁹ suū dicens.
Deus propitius esto mihi peccatori.
Dico vobis descendit hic iustificatus
magis in domum suam quam ille pha-
riseus: Quia oīs q se extollit humili-
abit⁹: et q se humiliauerit: exaltabit⁹: que
nos fratres dilectissimi d diuina lectōe

discientes: postq̃ agnouim⁹ ad oratio-
nem qualiter accedere debeamus cog-
noscamus docēte domino ⁊ quid ore
mus. Sic inquit orate. Pater noster
qui es in celis. sanctificetur nomē tu-
um. adueniat regnum tuū. fiat volun-
tas tua sicut in celo et i terra. panem
nostrum quotidianum da nobis ho-
die: et dimitte nobis debita nostra: si-
cut et nos dimittimus debitorib⁹ no-
stris. Et ne patiaris induci nos in tē-
tationem. Sed libera nos a malo: Amen. Ante omnia pacis doctor at-
q̃ vnitatis magister singulatim nolu-
it et priuatim p̃cem fieri vt quis cum
p̃catur p se tantum p̃cetur. Non dici-
mus pater meus qui in celis es. nec
panem meū da mihi hodie: nec dimit-
ti sibi tantum vnusquisq̃ delicta postu-
lat: aut vt in tētationem nō inducat⁹
atq̃ a malo liberetur p se solo rogat.
Publica est nobis et cōmunis oratio.
Et quādo oramus nō p vno: sed pro
populo toto oramus: q̃ totus popu-
lus vnum sum⁹. Deus pacis et con-
cordie: magister qui docuit vnitatem
sic orare vnum p omnib⁹ voluit: quo
modo in vno omnes ipse portauit.
Hanc orationis legē seruauerūt tres
pueri in camino ignis inclusi: cōsonā-
tes in p̃ce et spirit⁹ cōsensione cōcor-
des. Quod declarat scripture diuine
fides. Et cum docet quomodo oraue-
rint tales dat exemplum quod imita-
ri in p̃cib⁹ debeamus: vt tales eē pos-
simus. Tūc inquit illi tres quasi
ex vno ore hūmū canebāt: et benedi-
cebant dominū. Loquebātur quasi ex
vno ore: et nondum illos Christ⁹ ora-
re docuerat: et ideo orantib⁹ fuit i-
petrabilis et efficax sermo: quia pme-
rebatur dominum pacifica et simplex
et spiritalis oratio. Sic et Apostolos
cum discipulis post ascensam domini
inuenimus orasse. Erant inquit p̃seus
tantes omnes vnanimis in oratione

cum mulieribus et Maria que fuerat
mater Iesu et fratribus eius. Perse-
uerabant in oratione vnanimis: orati-
onis sue et instantiam simul et cōcor-
diam declarātes: quia deus qui inha-
bitare facit vnanimis in domo non
admittit in diuinam ⁊ eternam domū
nisi apud quos est vnanimis oratio.
Qualia autem sunt fratres dilectissi-
mi orationis dominice sacramenta q̃
multa: quā magna breuiter in sermo-
ne collecta: sed in virtute spiritali co-
piosa: vt nihil omnino p̃termissum sit
quod nō in precibus atq̃ orationib⁹
nostris celestis doctrine cōpendio cō-
prehendatur. Sic ait orate. Pater no-
ster qui es in celis. Pater nou⁹ rena-
tus et deo suo p gratiam eius restitu-
tus. Pater primo in loco dicit q̃ fili⁹
esse iam cepit. In sua inquit ppria ve-
nit: et sui eum nō receperunt. Quot-
quot eum receperunt dedit illis pote-
statem vt filij dei fierent qui credūt in
nomine eius. Qui ergo credidit i no-
mine eius: et factus est dei filius: hinc
debet incipere vt et gratias agat et p-
fiteatur se dei filium: dum nominat pa-
trem sibi esse in celis deum. Confesse-
tur quoq̃ inter prima statī natiuita-
tis sue verba renūtiasse se terreno et
carnali patri: et patrē solū nosse se et
habere cepisse qui sit i celis: sicut scri-
ptum est. Qui dicunt patri et matri nō
noui te: et filios suos nō agnouerūt: hi
custodierūt p̃cepta tua: et testamentū
tuū seruauerūt. Itē domin⁹ in Euan-
gelio suo p̃cepit ne vocem⁹ nobis pa-
trē i terra quod scilicet nob⁹ vn⁹ pater
qui est in celis. Et discipulo qui men-
tionē defuncti patris fecerat: respōdit
sū mortui mortuos suos sepeliāt dixe-
rat enī patrē suū mortuū: cū sit credē-
tū pater viu⁹. Nec hoc solū fratres
dilectissimi aduertere ⁊ itelligere de-
bem⁹ qd̃ appellem⁹ patrē qui sit i cel-
s⁹ cōiūgim⁹ ⁊ dici⁹ pater noster: i: eor⁹ q̃

credunt eorum qui per eum sanctificati et gratie spiritualis natiuitate repati filij dei esse ceperunt. Que vox etiam iudeos perstringit et percutit: qui Christus sibi per prophetas annuntiatum: et ad se prius missum non tantum spreuerunt infideliter: sed et crudeliter necauerunt. Qui iam non possunt patrem deum vocare cum dominus eos confundat et redarguat dicens. Vos de diabolo patre estis: concupiscetias patris vestri vultis facere. Ille enim homicida factus est ab initio et in veritate non stetit: quia veritas non est in illo. Et per Iesaiam prophetam deus clamat indignas. Filios os genui et exaltaui: ipsi autem me spreuerunt. Ignouit bos possessorem suum et asinus presepe domini sui. Israhel autem me non cognouit: et populus me non intellexit. Cleb gens peccatrix: populus plenus peccatis: semen nequam filij scelesti. Dereliquistis dominum et in indignationem misistis illum sanctum. Israhel in quorum exprobratione christiani quando oramus pater noster dicimus: quia noster esse cepit: et iudeorum qui eum reliquerunt esse desit. Nec peccatorum populus potest esse filius. Sed quibus remissa peccatorum datur: eis filiorum nomen ascribitur: eis et eternitas repro mittitur domino ipso dicente. Omnis qui facit peccatum seruus est peccati. Seruus autem non manet in domo in eternum: filius manet in eternum: quanta autem domini indulgentia: quanta circa nos dignationis eius: et bonitatis veritas: qui sic nos voluerit orationem celebrare in conspectu dei ut dum patrem vocemus: et ut est Christus dei filius sic et nos dei filios nuncupemus. Quod nomen nemo nostrum in oratione auderet attingere nisi ipse nobis sic promississet orare. Meminisse itaque fratres dilectissimi et scire debemus: quia quando deum patrem dicimus quasi filij dei agere

debemus: ut quomodo nos nobis placeamus de deo patre: sic sibi placeat et ille de nobis. Conuersemur quasi dei templum: ut deum in nobis constet habitare. Nec degeneret actus noster a spiritu: ut qui celestes et spirituales esse cepimus non nisi spiritalia et celestia cogitemus. et agamus: quia et ipse deus dixit. eos qui clarificant me clarificabo: et qui me sperant spiritus sanctus. Verum quoque apostolus in epistola sua posuit. Non estis vestri empti enim estis precio magno clarificate et portate deum in corpore vestro. post hoc dicimus. Sanctificet nomen tuum: non quod optemus deo ut sanctificet orationibus nostris: sed quod petamus a deo ut nomen eius sanctificet in nobis. Ceterum a quo deus sanctificat qui ipse sanctificat: sed quia ipse dixit sancti estote quoniam ego sanctus sum: ideo petimus et rogamus ut qui in baptismo sanctificati sumus in eo quod esse cepimus perseueremus. Et hoc quotidie deprecamur. oportet enim nobis quotidie sanctificatio: ut qui quotidie obliuiscimur obliuiscamur nostram sanctificationem assidua repurgemus. que autem sit sanctificatio que nobis de dei dignatione perfert apostolus predicat dicens. neque fornicarii neque idolis seruientes neque adulteri: neque molles: neque masculorum: neque appetitores neque fures neque fraudulenti: neque ebriosi: neque maledici: neque raptores regnum dei consequentur et hi quod fuisset: sed abluti est: sed iustificatus est: sed sanctificatus est in nomine domini Iesu Christi in spiritu dei nostri. Sanctificatos nos dicit in nomine domini Iesu Christi et in spiritu dei nostri. Nec sanctificatio ut in nobis permaneat oramus: et quia deus et iudeus noster sanatus a se et viuificatus comitatus iam non deliquere ne quod ei deterius fiat: hanc peruenis orationibus precem facimus hoc diebus ac noctibus postulamus: ut sanctificatio et viuificatio que de dei gratia sumitur: ipsius protectione seruet. Item in oratione de du. reg. t. Regnum etiam dei representari nobis petimus: sicut et nomen eius

58
ei⁹ vt in nobis scificetur postulam⁹.
Nam deus quando non regnat: aut
apud eum quādo incipit: qđ et semp
fuit: et esse non desinit. Nostrū regnū
petimus aduenire a deo nobis rep =
missum. Christi sanguine et passione
quesitum vt qui in seculo ante serui =
uimus postmodum Xpo dominante
regnemus: sicut et ipse pollicetur et di =
cit. Venite benedicti patris mei pci =
pite regnum qđ vobis parū est ab ori =
gine mundi. Pōt vero fratres dilec =
tissimi et ipe Xpus esse regnū dei quē
venire quottidie cupimus. Cuius ad =
uentus vt cito nobis replentetur op =
tamus. Nam cum resurrectio ipe no =
stra sit qui in ipso resurgum⁹: sic et reg =
num dei pōt ipe intelligi: qđ i illo reg =
naturi sumus. Bene aut regnum dei
petimus idest regnum celeste: quia ē
et terrestre regnum. Sed qui renūci =
auit iam seculo maior est et honoribus
eius et regno: et ideo qui se deor Xpo
dicat nō terrena sed celestia regna de =
siderat. Cōtinua autem oratione et p =
ce opus est ne excidam⁹ a regno cele =
sti sicut iudei quib⁹ hoc pmissum pri =
us fuerat exciderunt domino manife =
stante et pbante. Multi inquit veni =
ent ab oriente et occidente et recum =
bent cum Abraam et Isaac et Iacob
in regno celorum. Filij autem reg =
ni expellentur in tenebras exteriores
illic erit ploracio et stridor dentium.
Ostendit quia ante filij regni iudei
erant: quādo et filij dei esse pseuera =
bant. Postquā cessauit circa illos no =
men paternum cessauit et regnum: et
deo xpiani qui in oratione appellare
patrem deum cepimus. Nos et vt reg =
num dei nobis veniat oramus: addi =
mus quoq; et dicimus. Fiat voluntas
tua sicut in celo et in terra. Non vt de =
us faciat qđ vult: s; vt nos facere pos =
simus qđ deus vult. Nā deo quis ab =
sistit quominus qđ velit faciat. Sed

quia nobis a diabolo obfistitur: quo =
minus p omnia noster anim⁹ atq; ac =
tus deo obsequatur oramus et peti =
mus vt fiat in nobis volūtas dei: que
vt fiat in nobis opus est dei volunta =
te idest ope eius et ptectione qđ ne =
mo suis viribus fortis est sed dei idul =
gentia et misericordia tutus est. De =
niq; et deus infirmitatē hominis quē
portabat: ostendens ait. Pater si fie =
ri potest trāseat a me calix iste. Et ex =
emplum discipulis suis tribuēs vt nō
voluntatem suam: sed dei faciant ad =
didit dicens. Verūtamen non quod
ego volo se qđ tu: et alio loco dicit.
Non descendi de celo vt faciam volū =
tatem meam: sed eius qui me misit:
qđ si fili⁹ obaudiuit vt faceret patris
voluntatem: quāto magis seruus ob =
audire debet: vt faciat dei voluntatē:
sicut in epistola sua Iohannes quo =
q; ad faciendam dei voluntatem hor =
tatur et instruit dicens. Nolite dilige =
re mundum: neq; ea que in mundo
sunt: si quis dilexerit mundum nō est
dilectio patris i illo: quia omne quod
in mundo est cōcupiscentia carnis est
et cōcapia oculorum: et ambitio se =
culi que nō est a patre: sed ex cōcupia
mundi: et mundus transibit et con =
cupia eius. Qui autem fecerit volun =
tatem dei manet in eternum quomo =
do et deus manet in eternum: qui in
eternum manere volumus dei qui ef =
fuit voluntatem facere debemus.
Voluntas autem dei est quam Chri =
stus et docuit et fecit. Humilitas in
conuersatione: stabilitas in fide: vere =
cundia in verbis: in factis iusticia: in
operibus misericordia: in moribus
disciplina: iniuriam facere non nosse
et factam tolerare posse: Cum fratri =
bus pacem tenere: deum toto corde
diligere: amare in illo quod pater est:
timere quod deus est. Christo nihil
omnino pponere quia nec nobis ille

quidq̃ p̃posuit: caritati ei⁹ inseparabili
ter adherere: cruci eius fortit̃ ac fidē
ter assistere: quādo de eius nomine et
honore certamē ē exhibere ī sermone
constantiam q̃ cōfitemur: ī questione
fiduciā q̃ cōgredimur: ī morte patiē
tiam q̃ coronamur: hoc ē coheredem
Christi velle esse hoc est p̃ceptū dei fa
cere: hoc est volūtātē patris implere.
Fieri autē petim⁹ volūtatem dei vt ī
celo et in terra: quod vtrūq̃ ad cōsu
mationem nostre volūtatis p̃inet ⁊
salutis. Nam cū corp⁹ e terra et spiri
tum possideam⁹ e celo: ipi ēra et celū
sum⁹ et in vtroq̃. id est corpe et spiri
tu: vt dei volūtas fiat oram⁹. Est enī
inter carnem et spiritū colluctatio et
discordantib⁹ aduersus seinuicē quot
tidiana cōgressio vt non que volum⁹
ip̃a faciam⁹ dñi spirit⁹ celestia et diuī
na querit: caro ērena et secularia con
cupiscit: et ideo petim⁹ ip̃ense inē duo
ista ope et auxilio dei cōcordiā fieri vt
dum et spiritu et carne volūtas dei ge
ritur: que p̃ eū renata est aīa seruet.
Quod apte atq̃ manifeste Apostulus
Paulus sua voce declarat. Caro iquit
cōcupiscit aduersus spiritū et spiritus
aduersus carnem. Nec enim inuicem
aduersant sibi: vt non quecūq̃ vultis
ip̃a faciatis. Manifesta aut̃ sunt facta
carnis: que sunt adulteria: fornicatio
nes: imūdicie: spurcitie: idolatrie: ve
nēficia: homicidia: inimicie: cōtēti
ones: emulationes: animositates pro
uocationes: similitates: dissentiones:
hereses: inuidie: ebrietates: comestatio
nes: et his similia que p̃dico vobis si
cut p̃dixi: quoniam qui talia agūt reg
num dei nō possidebunt. Fruct⁹ autē
spiritus ē: caritas: gaudiū: pax: mag
nanimitas: fides: mansuetudo: cōtinen
tia: castitas. Et ideo quottidianis
immo cōtinuis orationib⁹ hoc preca
mur. Sicut in celo et in terra volun
tatem circa nos dei fieri: q̃ hec ē vo

luntas dei vt terrena celestib⁹ cedane
spiritalia et diuina p̃ualeant. Potest
etiam sic intelligi fratres dilectissimi
vt quoniam mandat et monet de⁹ eti
am inimicos diligere: et p̃ his quoq̃ q̃
nos psequūtur orare: petamus. Et p̃
illis qui adhuc terreni sunt: et necdū
celestes esse ceperunt: vt et circa illos
volūtas dei fiat q̃ Xpus hominē con
seruando et reintegrando p̃fecit. Nā
cum discipuli ab eo non iā terreni ap
pellentur: sed sal: terre et Apostolus
primum hominem vocē de terre limo:
secundum vero de celo merito et nos
qui esse debemus patri deo similes: q̃
solem suum oriri facit super bonos et
malos: et pluit sup iustos et iniustos
sic monente deo oramus et petim⁹ vt
precem pro omnium salute faciamus.
Et quomodo in celo id est in nobis p̃
fidem nostram volūtas dei facta est vt
essemus de celo ita et in terra hoc est
in illis credentibus fiat voluntas dei:
vt qui adhuc sunt p̃ia natiuitate ter
reni incipiant esse celestes ex aqua et
spiritu nati. Procedente oratione po
stulamus et dicimus. Panem nostrū
quottidianū da nobis hodie. Quod
pōt spiritualit̃ et simpliciter intelligi:
q̃ et vterq̃ intellectus vtilitate diuī
na p̃ficit ad salutem. Nam panis vi
te Xpus est: et panis hic omnium nō
est: sed noster est: et quomodo dicim⁹
pater noster: q̃ intelligentium et cre
dentium pater est: sic et panem nostrū
vocamus quia Xpus noster qui corp⁹
eius cōtingimus: panis est. Nunc au
tem panem dari nobis quottidie po
stulamus ne qui in Xpo sumus et Eu
charistiam quottidie ad cibum salu
tis accipimus intercedēt aliquo gra
uiore delicto dum abstinenti et non cō
municantes a celesti pane phibemur:
a Xpi corpore sepemur: ipso predican
te ⁊ monente. Ego sum panis vite q̃
de celo descēdi. si q̃s edrit d meo pane

57
vivet eternū. **P**anem autē quem ego
deditero caro mea est p seculi vita. **N**ō
ergo dicit eternū vivere si quis ede
rit de ei⁹ pane: vt manifestū est eos vi
uere qui corpus eius attigunt: ⁊ Eu
charistia iure cōmunicatiōis accipiūt
ita cōtra timēdum est et orandum ne
dum quis abstēt⁹ sepat a xpi corpo
re pcul remaneat a salute cōminante
ipso et dicēte. **N**isi ederitis carnē filij
hominis et biberitis sanguinē ei⁹ nō
habebitis vitam i vobis: et ideo panē
nostrum id est xpm dari nobis quot
tidie petimus: vt qui i xpo manemus
et viuimus a sanctificatiōe et corpore
eius nō recedamus. **I**sdōt vero et sic
intelligi: vt qui seculo renūciauimus
et diuitias ei⁹ ⁊ pōpas fidei grātia spi
ritalis abiēcim⁹ cibū nobis tantū pe
tam⁹ et victum qñ instruat dominus
et dicat qui nō renūciauerit omnib⁹
que sunt eius nō pōt me⁹ discipul⁹ eē.
Qui autē Christi cepit esse discipulus
secundū vocē magistri renūtiāns om
nib⁹ diuinū debet cibū petere: nec in
lōgū desideria petitiōnis nostre exten
dere ipso iterū domino quoniā scriben
te et dicēte. **N**olite in crastinū cogita
re. **C**rastin⁹ enī dies ipse cogitabit si
bi. **S**ufficit diei malicia sua: merito er
go xpi discipul⁹ victū sibi i diē postu
lat: qui de crastino cogitare phibetur
quia et cōtrariū sibi fit et repugnans
vt queramus in seculo diu viuere qui
petim⁹ regnum dei velocitē aduenire.
Sic et beatus **A**postolus monet for
mans et corroborans spei nostre ac fi
dei firmitatē. **N**ihil inquit itulimus i
hūc mūdum verū neq⁹ auferre quid
possum⁹ habētes itaq⁹ victum et te
gumētum his cōtēti sumus. **Q**ui autē
volūt diuites fieri incidūt in tētatio
nem et mulcipulas: ⁊ desideria multa
et nocētia que mergūt hominē in per
ditionem et i interitū. **R**adix enī omni
um malorū est cupiditas quā quidam

appetentes naufragauerūt a fide et in
seruerunt se dolorib⁹ multis. **D**ocet
nō tantum cōtēnendas: sed et piculo
sas esse diuitias illic esse radicē malorū
bladictū cecitate mentis humane oc
cultā deprecatione fallentium. **U**ñ ⁊ di
uitem stultum seculares copias cogi
tantem et se exuberantiū fructuū lar
gitate iactātem redarguit deus dicēs
Stulte hac nocte expositus anima
tua: **Q**ue ergo pasti cuius erit? **L**e
tabat⁹ stultus in fructib⁹ nocte mori
turus: et cui vita iam deerat vict⁹ abū
dantiā cogitabat. **C**ōtra autē dominus
pfectum et consummatū docet fieri q
omnib⁹ suis veditis atq⁹ in vsum pau
perū distributis thesaurū sibi condāt
in celo. **E**ū dicit posse se sequi et glori
am dominice passionis imitari qui ex
peditus et succit⁹ nullis laqueis rei
familiaris inuoluit⁹: sed solut⁹ liber fas
cultates suas ad dominū ante pmit
sas ipse quoq⁹ comitat⁹. **N**ō qd vt pos
sit vnusquisq⁹ nostrum pare se sic dis
cit orare et de oratiōis lege qualis esse
debeat noscere. **N**eq⁹ enī de esse quot
tidian⁹ cib⁹ pōt iusto: cum scriptū sit
nō occidit domin⁹ fame animā iusti: ⁊
iterum: iunior fui et senui: et non vi
di iustum derelictū neq⁹ semē ei⁹ que
rens panem. **I**tē domin⁹ pmiat et
dicat: **N**olite cogitare dicentes quid
edemus aut quid bibemus: aut quid
vestiemur. **N**ec enim nationes que
runt. **S**cit autē pater vester q⁹ horū
omnium indigetis. **Q**uerite primum
regnū ⁊ iusticiā dei: ⁊ hec oīa apponēt
vobis. **Q**uerētib⁹ regnum et iustici
am dei omnia pmittit apponi. **N**am
cum sint dei omnia: habenti dominū
nihil deerit: si deo ipse non desit. **S**ic
Danieli in leonum lacu iussu regis in
cluso prandium diuinitus procuratur
Et inter feras esurientes et parcen
tes homo dei pascitur. **S**ic aliter **U**e
lias in fuga **E**t in solitudine coruis

ministrantibus et voluerib⁹ cibū sibi
apporantib⁹ in psecutione nutritur.
Etq; o humane malicie detestāda cru
delitas. Fere peunt: aues pascunt ho
mines insidiantur ⁊ seculūt. Post hec
et p peccatis nostris deprecamur dicē
tes. Et remitte nobis debita nostra: si
cut et nos remittimus debitorib⁹ no
stris. Post sub sidium cibi peti et ve
nia delicti: vt qui a deo pascitur in deo
viuat: nec tantū p̄senti et temporali vi
te: sed et eterne cōsiliatur: ad q̄ veni
re pōt si peccata donentur. Que debi
ta domin⁹ appellat sicut in Euāgelio
suo dicit. Dimisi tibi omne debitū q̄
me rogasti. Quam autem necesse quā
p̄uidenter et salubriter admonemur
qđ peccatores sum⁹ qui p peccatis
rogare cōpellimur: vt dum indulgen
cia de deo petitur cōscientie sue ani
mus recoꝛdetur. Ne quis sibi quasi i
nocens placeat: et se extollendo plus
peat: instruitur ⁊ doceat peccare quot
tidie: dum quotidie p peccatis iube
tur orare. Sic deniq; et Iohānes
in Epistola sua monet dicens. Si dix
erimus quia peccatum non habemus
nos ipsos decipimus et veritas in no
bis non est. Si autem cōfessi fuerim⁹
peccata nostra: fidelis et iustus est do
minus qui nobis peccata dimittat. in
Epistola sua verūq; cūplexus ē quod
et rogare p peccatis debeamus et im
petremus indulgentiā cū rogamus:
ideo et fidelem dixit dominū ad dimit
tenda peccata fide pollicitationis sue
reseruantem quia qui orare nos p de
bitis et peccatis docuit paternam mi
sericordiam p̄misit et veniam secutu
ram. Ad iūxit plane et addidit legem
certa nos cōditione et sponsione con
stringēs: vt sic nobis dimitti debita:
secundum quod et ipi debitorib⁹ no
stris dimittimus. sciētes impetrari nō
posse qđ p peccatis petimus: nisi ⁊ ip
si circa debitores nostros paria feceri

mus. Idcirco et alio in loco dicit. In
qua mensura mensi eritis in ea reme
tietur vobis. Et qui seru⁹ post dimis
sum sibi a domino omne debitū cōser
uo suo noluit ipse dimittere in carce
rem religatur: quia indulgere cōser
uo suo noluit: qđ sibi a domino indul
tum fuerat amisit. Que adhuc fortius
Xp̄us in p̄ceptis suis maiore censure
ue vigore p̄dixit: cū steteritis inquit
ad orationē remittite si quid habetis
aduersus aliquē: vt ⁊ pater vester qui
in celis est remittat peccata vobis. si
autē vos non remiseritis neq; pater
vester qui in celis est remittet pecca
ta vobis. Excusatio tibi nulla i die iu
dicii superest cum secundū tuā sentē
tiā iudicaris: et qđ feceris hoc et ipse
patiaris. Pacificos cū et cōcordes at
q; vniuersos esse in domo sua deus p̄
cipit: et quales nos fecit natiuitate se
cunda tales vult renatos p̄leuerare:
vt qui filij dei esse cepimus in dei pace
maneam⁹: et quib⁹ spirit⁹ vn⁹ est vn⁹
sit et animus et sensus. Sic nec sa
crificiū deus recipit dissident: et ab al
tari reuertentē prius fratri recōcilia
ri iubet: vt pacificis p̄cibus et d⁹ pos
sit esse pacat⁹. Sacrificiū deo maius
est pax nostra et fraterna concordia ⁊
de vnitāte patris et filij et spiritus sanc
ti plebs adūmata. Neq; enim in sacri
ficijs que Abel et Cain primi obrule
runt munera eorū de⁹ sed corda intū
ebatur vt ille placeret in munere qui
placebat i corde. Abel pacificus et iu
stus cum deo sacrificat inocentē docu
it et ceteros quādo ad altare munus
offerūt: sic venire cū timore dei cum
simplici corde: cū lege iusticie: cū con
cordie pace. Merito ille dñi i sacrificiō
dei talis esset postmodū sacrificiū deo
factus est: vt martiriū prim⁹ ostēdēs
iniciaret sanguinis sui gloria domini
cam passionem: qui et iusticiā habue
rat ⁊ pacē. Tales deiq; a dño coronāf

Tales in die iudicii cū domino vidē-
cabūtur Ceterū discordans et dis-
fidens et pacem cum fratrib⁹ non ha-
bens secundū qđ beat⁹ Apostolus et
scriptura sancta testatur nec si p no-
mine Xpi occisus fuerit crimen dissen-
sionis poterit euadere: quia sicut scri-
ptum est qui fratrē suū odit homici-
da est: nec ad regnū celozū puenit: vt
cum deo viuat homicida nō pōt eē cū
Xpo qui imitator Jude maluit esse q̄
Xpi: quale delictum est qđ nec baptis-
mo sanguinis pōt abluī: quale crimen
est qđ martīrio nō pōt expiari: Illud
quoq; necessarie admonet domin⁹ vt
in oratione dicamus. Et ne patiaris
nos induci intērationem. Quia in pte
ostendit nīhil cōtra nos aduersarium
posse nisi deus ante pmisserit: vt omnis
timor noster et deuotio atq; observa-
tio ad deū cōuertatur qñ in tērationi-
bus nostris nīhil malo liceat nisi por-
tas inde tribuat pbat scriptura diui-
na que dicit venit Nabuchodonosor
Rex babilonie ī Ierusalem et expug-
nabat eam: et dedit eā deus ī manu ei-
us. Dat⁹ autē potestas aduersus nos
malo secūndū nostra peccata sicut scri-
ptum est: Quis dedit ī dirēptionē
Jacob et israel eis qui pđant illū. Nō
ne deus cui peccauerūt et nolebāt in
vīs eius ambulare? Neq; audirē le-
gem eius et supduxit sup eos irā ani-
mationis sue? Et iterum Salomone
peccante et a pceptis et a vīs domi-
ni recedente positum est et excitauit
dominus sathan ipi Salomoni. Po-
testas vero aduersus nos dupliciter da-
tur: vel ad penam cū delinquimus vel
ad gloriam cum pbamur. Sicuti de
Job factum videmus manifestate deo
et dicente. Ecce omnia quecūq; ha-
bet ī manus tuas do sed ip̄s caue ne
tangas: et domin⁹ in euāgelio loquit⁹
tpe passionis Nullam haberes inquit
aduersum me potestatem nisi data ti

bi esset desup: quādo autem rogamus
ne in tērationem icidamus admonē-
mur ifirmitatis et ibecillitatis nostre
dum sic rogamus: ne quis se insolentē
extollat: ne quis sibi supbe atq; arro-
gant aliud assumat: ne quis aut cōfes-
sionis aut passionis gloriam suam du-
cat cū domin⁹ ip̄e humilitatē docens
dixerit vigilate et orate ne veniatis in
tērationem Spiritus quidem pmt⁹
est: caro autē infirma: vt dū pcedit hu-
milis et summissa cōfessio et dat⁹ totū
domino quicquid supplicis cū timore
et honore dei petit: ipsius pietate p̄ste-
tur. Post ista omnia in cōsummatioe
orationis venit clausula vniuersas pe-
titiones et pces: nostras collecta bre-
uitate cōcludens. In nouissimo enim
ponimus. Sed libera nos a malo. Cō-
phendentes aduersa cūcta que contra
nos ī hoc mūdo molit⁹ īmicus a qui-
bus pōt esse fida et firma tutela si nos
deus liberet si desceantib⁹ atq; iploz
tibus opem suā p̄ster. Quādo autē di-
cimus libera nos a malo nīhil rema-
net quod vltra adhuc debeat postula-
ri: quādo enim p̄tectionem dei adū-
sus malum petamus quia ipetrata cō-
tra que diabol⁹ et mūdus opant secu-
ri stamus et tuti. Quis enī ei de secu-
lo metus est: cui ī seculo deus tutor
est? Quid mirum fratres dilectissimi
si oratio talis est quam deus docuit: q̄
magisterio suo omnem p̄cem nostram
salutari sermone breuiavit: hoc tā per
Isaiam pphetam fuerat ante p̄dic-
tū cum plenus spiritus sancto de dei ma-
iestate ac pietate loqueret. Verbum
cōsumans inquit et breuians ī iusti-
cia quoniam sermonem breuiatū faci-
et deus in toto orbe terre Nam cū dei
sermo dominus noster Iesus Xp⁹ om-
nibus venerit et colligens doctos pi-
ter et indoctos: omni sexū atq; etati
p̄cepta salutis ediderit: p̄ceptorū suo-
rū fecit grāde cōpendiū: vt ī discipula

xx. d.

celesti discipulorum memoria non laboraret: sed quod esset simplici fidei necessarium velociter disceret. Si cum doceret quid sit vita eterna sacramentum vite magna et diuina breuitate completus est dicens. **N**ec est autem vita eterna ut cognoscant te solum et verum deum et quem misisti Iesum **Ep̃s**. **I**tem cum de lege et prophetis precepta primam maiora decerneret. **J**udi inquit israel: dominus deus tuus dominus unus est. **E**t diliges dominum deum tuum de toto corde tuo et de tota anima tua et de tota virtute tua: hoc primum. et secundum simile huic. Diliges proximum tuum tanquam te. In his duobus preceptis tota lex pendet et propheta: et iterum. **Q**uicunque volueritis ut faciant vobis homines bona: ita et vos facite illis. **N**ec est enim lex et propheta. **N**ec verum tantum sed et factis dominus orare nos docuit ipse orans frequenter et deprecans et quid facere nos oportet exempli sui confirmatione demonstrans: sicut scriptum est: **I**pse autem fuit secedens in solitudine et adorans. et iterum exiit in montem orare: et fuit per noctas in oratione dei. **Q**uod si ille orabat qui sine peccato erat: quanto magis peccatores oportet orare? et si ille per totam noctem iugiter vigilans continuus precibus orabat: quanto nos magis in frequentanda oratione debemus nocte vigilare. **O**rabat autem dominus et rogabat non pro se. quid enim pro se in nocens precaretur? **S**ed pro delictis nostris sicut et ipse declarat cum dicit ad **P**etrum: ecce sathanas expetuit ut vos vexaret quomodo triticum: ego autem rogaui pro te ne deficiat fides tua. **E**t postmodum pro omnibus patre deprecatur dicens. **N**on pro his autem solum rogo: sed et pro hiis qui credituri sunt per verbum ipsorum in me ut omnes unum sint: sicut tu pater in me et ego in te et ipsi in nobis sint. **M**agna domi

ni propter salutem nostram benignitas pater et pietas: ut non contemtus quod nos sanguine suo redimeret: adhuc pro nobis amplius et rogaret. **R**ogantis autem desiderium videte quod fuerit: ut quomodo unum sunt pater et filius: sic et nos in ipsa unitate maneamus: ut hinc quoque possit intelligi quantum delinquenti qui unitatem scindit et pacem. **C**um pro hoc et rogauerit dominus volens scire plebem suam unire cum sciret ad regnum dei discordiam non venire. quam aut sciamus ad orationem fratres dilectissimi vigilare et incumbere ad precibus toto corde debemus. **C**ogitatio omnis secularis et carnalis abscedat nec quicquam tunc animus quam id solum cogitet quod precatur. **I**deo et sacerdos ante orationem prelatione premissa parat fratrum mentes dicendo: sursum corda: ut dum responderet plebs habemus ad dominum admonetur nihil aliud se quam dominum cogitare debere. **C**laudat contra aduersarium pectus: et soli deo pateat: nec ad se hostem dei tempore orationis adire patiat. **O**brepit. frequenter et penetrat: et subtiliter fallentes precibus nostras a deo auocat: ut aliud habeamus in corde: aliud in voce: quam intentione sincera dominum debeat non vocis sonus: sed animus et sensus orare. **Q**ue autem segnitia est alienari et capi ineptis cogitationibus et prophetis: cum dominum deprecaris: quasi sit aliud quod magis debeas cogitare quam quod cum deo loquaris. **Q**uomodo te audiri a deo potestulus: cum te ipse non audias? vis esse deum memorem tui: cum rogas: quam do tu ipse memor tui non sis? hoc est ab hoste in totum non cauere hoc est quam oras dominum maiestatem dei negligentia orationis offendere: hoc est vigilare oculis et corde dormire cum debeat christianus et cum dormit oculi corde vigilare. **S**icut scriptum est ex persona **E**ccelesie loqueris in cantico canticorum

Ego dormio et cor meū vigilat . qua
ppter sollicitē et caute **A**postol⁹ am =
monet dicens: instate orationi vigilā =
tes in ea: docens scilicet et ostendens
eos impetrare qđ postulant d̄ deo pos =
se: quos deus videat in oratione vigi =
lare. **O**rātes autem nō infructuosis :
nec nudis p̄cibus ad deum veniamus
Inefficax petitio est cum p̄catur deū
sterilis oratio. **N**am cum omnis ar =
bor non faciens fructum excidat: et i
ignem mittatur: utiq; et sermo nō ha =
bens fructum p̄mereri deum nō pōt
qui nulla opatione secundus est . **E**t
ideo scriptura diuina instruit dicens .
Bona est oratio cum ieiunio ⁊ elemo =
sina. **N**am qui in die iudicij p̄mum p
operibus et elemosinis redditur⁹ est
Hodie quoq; ad orationem cū opati =
one venienti benignus auditor est .
Sic deniq; **C**orneli⁹ **C**eturio cū ora =
ret meruit audiri. **F**uit faciēs multal
elemosinas in plebem: ⁊ semp orās de =
um: huic circa horam nonā orāti asti =
tit angelus testimonium: reddens sui
opis ⁊ dicēs **C**orneli orationes tue ⁊
elemosine ascenderūt ad memoriā co =
ram deo. **C**ito orationes ad deum ascē =
dūt quas ad deum merita nostri opis
imponūt **S**ic ⁊ **R**aphael angelus
Tobie oranti semp: et semp opāti te =
stis fuit dicēs. **O**pa dei reuelare ⁊ cō =
fiteri honorificum est. **N**am quando
orabas tu et **S**ara ego obtuli memo =
riam oratiōis vestre in cōspectu clari =
tatis dei: et cum sepelires tu mortuos
simpliciter: et qz non es cōtat⁹ exur =
gere et derelinquere prandium tuum
et abisti et cōdidisti mortuū et missus
sum tentare te et iterum misit me de =
us curare te et **S**aram nurū tuā. ego
enim sum **R**aphael vnus ex septē an =
gelis iustis qui assistimus et cōuersa =
mur ante claritatem dei. **P**er **D**esat =
am quoq; dominus ammonet et do =
cet similia cōtestās. **S**olue inquit om

nem nodum iniusticie: resoluē suffo =
cationes ipotentū cōuertiozem. **D**i =
mitte quassatos in requiem et omniē
cōsignationem iniustam dissipa
Frango esurienti panem tuum: ⁊ rege =
nos sine tecto induc in domum tuam
Si videris nudum vesti: et domesti =
cos seminis tui nō d̄spicies. **T**ūc erū =
pet tēporaneū lumen tuum: et vesti =
menta tua cito orientur: ⁊ p̄bit ante
te iusticia: et claritas dei circūdabit
te. **T**ūc exclamabis et deus exaudiet
te: dum adhuc loqueris dicet ecce ad
sum. **N**desse se re p̄mittit ⁊ audire et
p̄regere se eos dicit qui iniusticie no =
dos de corde soluentes et elemosinas
circa domesticos dei secūdum eius p̄ =
cepta facientes d̄m audiūt qđ deus
p̄cipit fieri ipsi quoq; a deo merentur
audiri. **B**eat⁹ **A**postol⁹ **P**aulus in
necessitate p̄ssure adiutus a fratrib⁹
opa que fiunt sacrificia dei dixit eē :
Saturatus sum inquit recipiens ab
Epaphrodito ea que a vob missa sunt
odore suauitatis sacrificio accepto et
placēte deo. **N**am quando quis mise =
retur pauperis deo fenerat: ⁊ qui dat
nummis deo donat: spiritali⁹ deo sua =
uitatis odorem sacrificat. **I**n oratio =
nibus vero celebrandis inuenim⁹ ob =
seruasse cum **D**aniele tres pueros in
fide fortes et in captiuitate victores
horam tertiam sextam nonā sacramē =
to scilicet trinitatis que in nouissimis
temporibus manifestari habebat. nā
et prima hora in tertiam veniens con =
summatum numerum trinitatis ostēdit
Itemq; ad sextam quarta p̄cedens
declarat alteram trinitatem: et quan =
do a septima nona cōpletur p̄ ternas
horas trinitas p̄fecta numerat: que
horarum spacia iampridem spiritali⁹
determinantes adoratores dei statu =
tis et legitimis ad precem temporib⁹
seruiebant: et manifesta postmodū res =
est sacramenta olim fuisse qđ ante sic

iusti precabuntur. Nam sup̄ discipulos
 hora tertia descendit spiritus sanctus
 qui graciā domice re p̄missionis im=
 pleuit. Item p̄ Petrus hora sexta i tec=
 tum sup̄ius ascendens signo p̄iter ⁊ vo=
 ce dei monentis instructus est: vt om=
 nes ad gloriā salutis ad mitteret cum
 de emūandis gentilibus ante dubi=
 taret. Et domin⁹ hora sexta crucifix⁹
 ad nonā peccata nostra sanguine suo
 abluit: ⁊ vt redimere ⁊ viuificare nos
 posset tūc victoriā suā passiōe p̄fecit
 Sed nobis fratres dilectissimi p̄ter
 horas antiquitus obseruandi orandi
 nūc et spacia et sacramenta creuerūt
 Nam ⁊ mane orādū ē vt resurrectio
 domini matutina oratione celebret.
 Quod olim spiritus sanctus designa=
 bat in psalmis dicēs. Rex me⁹ ⁊ deus
 meus quoniam ad te orabo domine
 mane: et exaudies vocem meam: ma=
 ne assistam tibi: et cōtemplabor te: et
 iterum p̄ prophetam loquitur dominus
 Diluculo vigilabunt ad me dicentes
 eamus et reuertamur ad dominū de=
 um nostrum. Recedente item sole ac
 die cessante necessario rursum orandū
 est Nam quia x̄pus sol verus et dies
 verus est: sole ac die seculi recedente:
 quādo oramus et petimus vt sup̄ nos
 lux denuo veniat x̄pi p̄camur aduen=
 tum lucis eterne gratiam p̄biturum
 x̄pm autem diem dictum in psalmis
 declarat spiritus sanctus. Lapis in=
 quit quem reprobauerunt edificātes
 hic factus est in caput anguli. Ad o=
 mino factus est: et est admirabilis in
 oculis nostris. Iste est dies quem fe=
 cit dominus ambulemus et iocunde=
 mur in eo. Item qđ sol appellatus sit
 Malachim p̄pheta testat̄ dicēs. Glo=
 ris autem qui timetis nomen domi=
 ni orietur sol iusticie: et in alis eius cu=
 ratio est. Quod si in scripturis sanc=
 tis sol verus et dies verus est x̄pus
 hora nulla a x̄pianis excipitur: quā

minus frequenter ac semp̄ deus debe
 at odorari: ut qui in Christo hoc est in
 sole ⁊ in die vero sumus misitamus p̄
 totū diem p̄cibus et oremus: ⁊ quā=
 do mundi lege decurrens vicibus al=
 ternis nox resoluta succedit nullū de
 nocturnis tenebris esse orantib⁹ dā=
 num potest quia fili⁹ lucis et nocti=
 b⁹ dies est. Quādo enim sine lumine
 est cui lumen in corde est? Aut quo=
 modo sol ei et dies nō est cui sol ⁊ di=
 es x̄pus est? Qui autem in x̄po hoc
 est in lumine semp̄ sum⁹ nec noctibus
 ab oratione cessemus. Sic Anna vi=
 dua sine intermissione rogans semp̄
 et vigilans p̄seuerabat in p̄merendo
 deo sicut in euangelio scriptum ē. Nō
 recedebat inquit de tēplo ieiunijs et
 orationibus seruens nocte ac die. vi=
 derunt vel gentiles qui nec dum illi=
 minati sunt: vel iudei qui deserto lu=
 mine in tenebris remāserūt. Nos fra=
 tres dilectissime qui i domini luce sp̄
 sumus qui meminimus et tenem⁹ qđ
 esse accepta gratia cepimus cōpute=
 mus noctē p̄ die. Ambulare nos cre=
 damus semp̄ in lumine non impedia=
 mur a tenebris quas euasimus. Nul=
 la sint horis nocturnis p̄cū dāna: nul=
 la orationum pigra et ignaua dispen=
 dia. p̄der dei indulgentiā recreati spi=
 ritualiter et renati imitemur qđ futuri
 sumus: habituri in regno sine interuē=
 tu noctis solum diem: sic nocte qđ in
 lumine vigilemus. Oraturi semp̄ et
 acturi gratias deo hic quoq; orare et
 gratias agere non desinamus.

Quod idola dñi nō sint.

Quod idola dñi non sint
 et qđ vnus deus sit ⁊ qđ
 credentib⁹ datū sit de
 os non esse quos colit
 vulgus hinc notum est. Reges oli fne=
 runt qui ob regalē memoriā coli apud

suos postmodum etiam in morte ce-
perunt. Inde illis instituta templum
de ad de functorum vultus p imaginē
detinendos exp̄ssa simulacra. Nam et
immolabant hostias et dies festos dā
do honore celebrabāt. Inde posteris
facta sunt sacra que primis fuerāt as-
sumpta solatia. Nam vt videamus an
stet hec apud singulos veritas. Meli
certes et Leucothea p̄cipitantur i ma-
ria et fiunt postmodum maris numi-
na. Castor et Pollux alterius moriunt̄
vt viuant. Esculapius vt in deū sur-
gat: fulminatur. Hercules vt hominē
exuat: etheis ignib⁹ cōcremat̄. Apol-
lo Admeti pecus parit. Laomedonti
muros Neptunus instituit nec mer-
cedem operis infelix structor accepit.
Antrum iouis in Creta videt̄. et sepul-
chrum eius ostendit̄ et ab eo Satur-
num fugatum esse manifestū est. Inde
latium de latebra eius nomē accepit.
Hic litteras imprimere hic significa-
re numinos in italia primus instituit.
vnde erarium Saturni vocitat̄. Nā
et rusticitat̄ hic cultor fuit inde ferēs
falce pingit̄. Nunc fugatum hospi-
tio Janus excepit de cuius noīe Jani-
culum dictum est. et mensis Janu-
arius institutus ē. Ipse bifrons expri-
mitur q in medio constitutus annum
incipientē pariter et recedentem spe-
ctare videatur. Mauri vero māifeste
Reges colunt nec ullo velamento hoc
nomen obtexunt: Inde per gentes et
provincias singulas varia deorū religio
mutatur: dum non vnus ab omnibus
deus colitur sed et pp̄ria cuiq; maio-
rum suorū cultura seruāt. Hoc ita esse
Alexander magnus insigni volumine
ad matrem suam scribit: metu sue po-
testatis proditum sibi a p̄is homini-
bus a sacerdote secretum q maiorū
Regum memoria seruata sit: inde co-
lendi et sacrificandi ritus inoleuerit.
Si autem aliquādo dī nati sunt cur

non hodieq; nascunt̄: nisi forte Jupis-
ter senuit aut partus in Junone defi-
cit: Cur vero deos putas p Romanis
posse quos videas nisi pro suis aduer-
sus eorū arma valuisse: Romanorū enī
vernaculos deos nouim⁹. est Romul⁹
peierātē Proculo de⁹ factus et Picus
et Tigberinus et Pilūnus et Cōsus
quē deum fraudis velut cōsilioz deū
coli Romulus voluit postq in raptū
Sabinarū pfidia puenit. Deam quo-
q Clocinam Tatius inuenit et coluit
p̄uorem hostilius atq p̄allorem.
Dox anescio quo sebris dedicata et
Hecca et Flora meretrices. hi dī Ro-
mani. Ceterorū mars Thracius et Ju-
piter Creticus et Juno vel Argina vl'
Samia vel Penia et diana. Lau-
rica et deorum mater idea et Egip̄tia
portenta non numina: que vtiq; si qd
potestatis habuissent: sua ac suorū
regna seruassent. Plane sunt apud ro-
manos et victi penates quos Eneas
pfugus aduenit. Est et Plenus Calua
multo hic turpi⁹ Calua: q̄ apud Do-
merum vulnerata. Regna autem nō
merito accidunt: sed forte variantur
Ceterum imperium ante tenuerūt et
Assirij. et Persē et Grecos et Egip-
tios regnasse cognouimus. Ita vici-
bus potestatum Romanis quoq; vt et
ceteris imperādi tempus obuenit. Ce-
terum si ad originem redeas: erube-
scas. Populus de sceleratis et nocen-
tibus cōgregatur et a sillo cōstituto fa-
cit numerum ipunitas criminū. Nūc
vt Rex ipse principatum habeat ad
crimina: fit Romulus parricida. Atq;
vt matrimonium faciat rem cōcordie
p discordias auspicatur. Rapiunt. se-
rociunt. fallunt ad copiam ciuitatis
augendā Nuptie sunt. illis rupta ho-
spitij federa et cum soceris bella cru-
delia Est et gradus summus in Ro-
manis honoribus Cōsular⁹. Sic
Consolatum cepisse videm⁹ vt regnū

Filios interficit Brutus: vt crescat
de suffragio sceleris cōmendatio dig-
nitatis. Non ergo d' regionib' sancti
nec de auspicijs aut augurijs Roma-
na regna creuerūt: s; acceptū temp'
certo fine custodiunt. Ceterum et Re-
gulus auspicia seruauit et captus est.
et Mancinus religionem seruauit et
sub iugum missus est. Pullos edas-
ces habuit Paulus et apud Cannas
tamen cesus est. C. Cesar ne ante bru-
mam in affricā nauigia transmitteret:
augurijs et auspicijs retinentib' spre-
uit: eo facili' et nauigauit. et vicit. Ho-
rum autē omniū ratio est illa que fallit
et decipit. et p'stigijs cecantibus veri-
tatem: stultum et p'digum vulgus in-
ducit. Spiritus in sinceri et vagi qui
postea q̄ terrenis vitijs inersi sunt et
a vigoze celesti terreno cōtagio reces-
serunt non desinunt p'diti p'dere: et de-
prauati errorem prauitatis infundere.
Mos et poete demonas norūt: et So-
crates instrui se et regi ad arbitriū de-
monis p'dicabat. et magis inde est ad
perniciosa vl' ludicra potētatus. quo-
rum tamē p'cipuus Sosthenes et for-
mam veri dei negat conspici posse et
angelos veros sedi ei' dicit assistere.
In quod et Plato pari ratione con-
sentit et vnum deum seruans ceteros
angelos vel demones dicit. Hermes
quoq; Trimegistrus vnum deum lo-
quitur: eumq; incōprehensibile atq;
inestimabilem cōfiteatur. Hi ergo spi-
ritus sub statuis atq; imaginibus cō-
secratis delitescūt. Hi afflatu suo va-
rum pectora inspirant. extorum fibras
animant. auium volat' gubernāt. so-
tes regunt. oracula efficiunt. falsa ve-
ris semp inuoluūt. Nam et falluntur
et fallunt. vitam turbant. somnos in-
quietant irrepentes etiam spiritus in
corporibus occulte mentis terrēt: mē-
bra distorquent: valitudinē frangunt
morbos laceffunt vt ad cultum sui co-

gant: vt indore altarium et rogis pe-
corum saginati remissis que p'strinte-
rant curasse videantur. Nec est de illis
medela: cū ipsorum cessat iniuria. nec
aliud his studium est q̄ a deo homi-
nes auocare et ad superstitionem sub ab-
intellectu vere religionis auertere et
cū sint ipi penales querere sibi ad pe-
nam comites. quos ad crimen suum
fecerunt errore participes. Hi tamen
adiurati p' deum verum nobis statim
cedunt et fatentur et de obsessis cor-
poribus exire coguntur. Videas illos
nostra voce et oratione occulte flagel-
lis cedi. igne torqueri. icremēto pene
p'pugantis extendi. eiulare. gemere. d'
precari. vnde veniant et quando dis-
cedant ipsis etiam qui se colunt audi-
entibus cōfiteri. et vel exiliunt statim
vel euanescent gradatim. put fides pa-
tiens adiuvat aut gratia curantis as-
pirat. Hinc vulgus in odium nostri
nominis cogunt vt nos odisse incipi-
ant homines anteq̄ nosse ne cogni-
tos aut imitari possint aut damnare
non possint. Huius igitur omniū do-
minus deus. Neq; enim illa sublimi-
tas pōt habere consortem: cū sola om-
nem teneat potestatem. Ad diuinum
imperium de terris mutuemur exem-
plū. Quādo vnq; regni societas aut
cum fide cepit aut sine cruore desit.
Sic Thebanorum germanitas rup-
ta: et p'manens rogis dissidentib' eti-
am in morte discordia et Romanos
geminos vnum non capit regnū quos
vnum vteri cepit hospitium. Pom-
peius et Cesar affines fuerunt nec ta-
men necessitudinis sedus i emula po-
testate tenuerunt. Nec hic tu de homi-
ne mireris cum in hoc omnis natura
cōsentiat. Rex vnus est apibus et duplex
vnus in gregibus. et in armentis re-
ctor vnus. multo magis mundi vnus
est rector qui vniuersa quēcūq; sunt
verbo iubet. ratione dispēsat. virtute

55
cōsumat. **H**ic enim videri nō pōt vīstī
clarior est. Nec cōprehendi tactu pu
rior est. Nec estimari sensu maior est.
Et ideo sic eum digne deum estimā
mu⁹: dum iestimabilē dicim⁹. Quod
vero tēplum habere possit deus cuius
tēplum tot⁹ est mundus: et cum ho
mo latius maneat intra vnam ediculā
vīn tātē maiestatis includat. In no
stra dedicand⁹ est mente. in nostro cō
secrandis est pectore. Nec nomē dei
queras deus nomen est illi. Illic vo
cabulis opus est vbi proprius appella
tionum insignibus multitudo dirimē
da est. Deo qui sol⁹ est dei vocabulū
totum est. Ergo vn⁹ est et vbiq⁹ ipse
diffusus est. Nam et vulgus in multis
deum naturaliter confitetur cū mens
et anima sui auctoris et principis admo
netur. Pici frequēter audim⁹ o deus
et deus vidit. et deo cōmendo. et de⁹
mibi reddet. et quod de⁹ vult. et si de
us dederit. **N**ut que est hec summa de
licti nolle agnoscere: quē ignorare nō
possis. Quod vero **C**hrist⁹ sit et quo
modo per ipsum nobis sal⁹ venerit sic
est ordo. sic ratio. **I**udeis erat apud d
um gratia. sic olim iusti erant sic ma
iores eorū religionib⁹ obediebāt. In
de ill⁷ et regni sublimitas floruit. et ge
neris magnitudo puenit. Sed illine
gligētes discipline supbi postmodum
facti et fiducia patrum inflati dū diui
na pcepta cōtemnūt datam sibi grati
am pdiderūt. Quam fuerit vero pro
phana vita que cōtracta sit violare re
ligionis offensā: ipsi quoq⁹ testantur
qui et si voce tacent: exitu cōfiteantur
Dispsi et palabundi vagātur soli. Et
celi sui pfugi p hospitia aliena iactan
tur. Nec non deus ante pdixerat fo
re vt vergente seculo et mundi fine tā
primo ex omni gente et populo et lo
co cultores sibi allegeret deus multo
fideliores qui indulgentiā de diuinis
muneribus haurirent quā acceptam

Iudei cōtemptis religionibus perbia
dissent. **I**ndulgētē igitur hui⁹ et gra
cie arbiter et magister sermo et filius
dei mittitur qui pphetas omnes il
luminator et doctor humani generis
pdicabatur. **H**ic est virt⁹ dei. hic ratio
hic sapientia ei⁹ et gloria. hic in virgi
nem delabitur. carnem spiritu sancto
cooperante induitur. **D**eus cū homi
ne miscetur. hic deus noster. hic chri
stus est. **Q**ui mediator duorum homi
nem induit quem pducat ad patrem
Quod homo est: esse christus voluit:
vt et homo possit esse: quod christ⁹ est
Sciebant et iudei christum esse ven
turū. Nam hic illis semp pphetis mo
nentibus annūtiabatur. Sed signifi
cato duplici eius aduentu vnum qui
exercitio et exemplo hominis fūge
retur alterum qui deum fateretur nō
intelligendo primum aduētum quā
passione pcessit occultus vnū tantum
credunt qui erit in potestate manife
stus. Quod aut hoc iudeorum popu
l⁹ intelligere nō petuit: delictorū me
ritum fuit. Sic erant sapiētē et intel
ligentiē multati cecitate: vt qui vita i
digni essent haberent vitam ante o cu
los. nec viderent. **I**taq⁹ a pphetis an
te pdicta verbo et vocis imperio de
monia de hominib⁹ excutent paliti
cos restringeret: leprosos purgaret il
luminaret cecos. cladis gressum da
ret. **D**ortuos rursus animaret. coge
ret sibi elementa famulari seruire ven
tos. maria obedire. inferos cedere. iu
dei qui illum crederāt hominem tan
tum de humilitate carnis et corporis
existimabant **M**agnum diligentia po
testatis. **N**unc magistri eorum atq⁹ p
mores hoc est quos et doctrina ille et
sapientia reuincebat accensa ira et in
dignatione puocat postremo detentū
Pontio Pilato qui tunc ex pre Ro
mana **S**yrīam pcurabat tradiderūt
crucē ei⁹ et mortē suffragijs prinacib⁹

flagitarēt. Hoc eos facturos et ipse
predixerat: et p̄phetarū omnium tes-
timoniū sic ante precesserat: oportere
illum pati non vt sentiret mortem sed
vt vinceret. et cum passus esset denuo
ad superos regredi vt vim diuine ma-
iestatis ostenderet. Eūdem itaq; rerū
cursus impleuit. Nam et crucifixus p̄-
uento carnificis officio spiritū spon-
te dimisit. et die terciū rursus a mor-
tuis sponte surrexit. Apparuit disci-
pulis suis talis vt fuerat: ac cogno-
scendum se videntibus prebuit simul
victus et substantie corporalis firmi-
tate cōspiciuus ad dies .xl. remoratus
est: vt denuo ad p̄cepta vitalia instrui
possent et discerent. Tunc in celū cir-
cūfusa nube sublatus est vt hominem
quem dilexit: quē induit: quē a morte
protegit ad patrem victor imponeret.
Nam venturus e celo ad penam dia-
boli et ad censuram generis humani
victoris vigore et iudicis potestate. p̄
orbem vero discipuli magistro et deo
monente diffusi p̄cepta dei in salute
darent. Ab errore tenebrarum ad vi-
tam lucis adducere. Cecos et igna-
ros ad agnitione i veritatis oculare.
Ne esset p̄batio minus solida et de
christo delicata cōfessio p̄ tormenta p̄
crucis p̄ multa penarū genera tentat.
Dolor qui veritatis testis est admo-
netur: vt christus dei filius qui homi-
nibus ad vitam datus credit non tan-
tum preconio vocis sed et passiōis te-
stimoniū predicaretur. Hunc igit̄ co-
mitamur hunc sequimur. hunc habemus
itineris ducem lucis principem
Salutis autorem celum pariter et pa-
trem querentibus et credentibus pol-
licentem. Quod est christus erimus
christiani: si xpm fuerimus secuti.

De singularitate clericorum

Promiseram q̄dam vobis
ante tempus Epistolam
fili carissimi que omnium
morum instituta de lege
comendans summari omnia etiā con-
tineret: quecūq; vniuersis clericis ge-
neraliter ad dirigendam regulam cō-
petunt discipline. Sed. quia nunc de
feminarū cōmoratione vulgariter iter
nos quidam ignominie deuoluti sunt
etiam de hac re specialiter vobis dñi
correctione scribere cōpulsus sum q̄
miserum me p̄ vestra negligentia cum
seueritate cōueniens mandare prece-
pit ne de rici cum feminis cōmorētur.
Et licet hec ad monitio sola litterarū
mearū autoritate sufficeret: tamen ne
me somniato rem irriteat quisquā si-
cut Ioseph fratres irriserunt. Scrip-
turarum addimus firmitatem: vt om-
nes sciant hoc etiam modo per reuela-
tionem dominum iubere qd litteris
cognoscitur ante iussisse. nec nos esse
adulterantes verbum domini aut vo-
lentes iactanter de reuelacionibus
gloriarī: sed sic ante conspectū domi-
ni referendo nō mentiri quod loqui-
mur. sicut a domino cōfidimus nos
non audisse mendacium presumentes
vocem apostoli Pauli prestantis. Nō
enim sumus inquit sicut plurimi ad-
ulterantes verbum dei: sed ex sincerī-
tate sicut ex deo coram ipso in christo
loquimur. In dolore itaq; maximo cō-
stituti de quibusdam putrefactis mem-
bris coporis nostri et in gemitu iactu-
ram lamētantis ecclesie que per seg-
nitatem nostram redigitur p̄ dies sin-
gulos ad nimiam paucitatem credi-
mus nos ex parte aliqua subleuari q̄
diligentie nostre negligentia quorū-
dam ob esse nō possit quibus nunquā
nostre littere defuerunt: que p̄ absen-
tiam nostram frequentiam omnibus
pensauerūt dissimulatiōis sue vt vnus

36
quisq; cōtempoꝛ rerum semetip̃se cō-
scribat nos autem libera fronte con-
tempoꝛib⁹ exclamemus: quod Sa-
lomon cōfidenter exprobrat. Quoni-
am quidem vocabā inquit et non ob-
audiebatis et exēdebam verba mea
et non intendebatis sed irrita facieba-
tis mea cōsilia. meis autem increpati
onib⁹ non intendebatis. Itaq; et ego
vestre p̃ditioni sup̃ridebo. Gratula-
bor ergo aduersum vos cum adue-
nit vobis subito tumultus euersio au-
tem simul et p̃elle et cum adue-
nit vobis p̃sura et expugnatio. Erit
enim cum me inuocaueritis: ego autē
non exaudiam vos. Querent me ma-
li et non inuenient. Querūt enim sa-
pientiam. Verbum autem domini nō
assumpserunt: neq; voluerunt meis
cōsilijs intendere. Spreuerunt enim
meas corruptiones: Idem que edent
vie sue fructus. et sua impietate satia-
buntur. Ad vos nūc mea exhortatio
cōpertitur quos volumus expiri ta-
lia p̃cipitia ruinarum. Detuite quā-
tum potestis eiusmodi casus exitia.
Et in ista subuersione labentū vos
experimenta p̃terreant. Nimium pre-
ceps est: qui transire cōtendit: vbi ali-
um cōspexerit cecidisse. et vehemen-
ter in remis est cui non incutitur ti-
mor alio pereunte. Amator vero ē sa-
lutis sue qui euitat aliene mortis in-
cursum. Et ipse est prouidus qui solli-
citus sit claudibus ceterorum sicut
Salomon approbat dicens. Astutus
videns malum puniri vehementer eru-
diatur. et iterum cadentibus impijs
iusti vehementer terrebuntur. Aduer-
sa est cōfidentia que piculis vitā suā
pro certo cōmendat. et lubrica spes
est que inter fomēta peccati saluari se
sperat. Incerta victoria ē inter hosti-
lia arma pugnare. Et ip̃sibilis libe-

ratio est flammis circundari nec arde-
re. Quod salomon abnegat dicens:
Quis alligabit in sinu suo ignem: re-
stimenta autem sua non cōburet: aut
quis ambulabit super carbōes ignis
pedes vero non cōburet. Sic qui in-
troierit ad vxorem p̃ximi sui nō erit
immunis neq; omnis qui tangit eam.
Credite queso vos credite diuine fi-
dei quinimmo q̃ nostre: q̃ omne quic-
quid pollicetur nō potest fallere dicē-
te domino. Facilius est inquit celum
et terram p̃terire q̃ de lege vnum api-
cem cadere. et iterum. Celum et terra
transibunt verba autem mea non pre-
teribūt. Ipsi ergo nos fallimus quo-
tiens inordinatiter credimus estiman-
tes per fidem nostram legis precepta
mutari: vt inter masculos et feminas
speremus passim castitatem immobi-
lem custodiri. Difficile quis venenū
bibet et viuet. Verendum est dormie-
nti inripa ne cadat: cum dicit Apo-
stolus qui se putat stare videat ne cadat.
In hac parte expedit bene timere q̃
male fidere. Et vtilius est infirmū
se homo cognoscat vt fortis existat
quam fortis videri velit. et infirmus
emergat. De qua rēsumptores ob-
iurgat apostolus dicens. Si quis pu-
tat se aliquid esse: cum nihil sit: seipm
implanat. Procerto implanatoꝛ p̃pri-
us suam animam decipit qui nō cauē-
do contraria noxijs rebus semetip̃se
cōmiserit. Ille autē tutius se consulit
qui circa malos semp infidus species
quascunq; noxias extimescit. Quorū
distantiam Salomon disseruit dicēs
Sapiens timendo declinabit ab om-
ni malo. Inspiciens autem p̃fidens sui
miscetur iniquo. Magnū sapientie
diuine consiliū inuentum est vbi ti-
moris auxilio liberemur Magna cō-
pendia p̃udentie vt aliqui fiat virtus

et victoria primo etc. magna remedia
dominus contulit ad salutem ut habeat et timi-
dus laudem sicut Salomon repetit
dicens. Beatus vir qui veretur om-
nia per metum. Inestimabilis domini mise-
ricordia que unicuique homini suo contulit
gloriam et incomprehensibilis pietas que se-
cundum pugnas dedit et palmas: ut con-
fitendo masculorum seuitiam superemus
et timendo feminarum blandimenta vin-
camus. dummodo et de virtute et de in-
firmitate super nos dominus glorias
operetur ut in omnibus et per omnia om-
nipotentem semetipsum testetur. Diuites
differentias triumphorum ut tam consiliis
quam viribus a nobis bella vincantur ne si
vicerimus soli fidei fortitudine contra
salomonem vacua essent opera sapientie
Nunc igitur sapientie arma gestanda
vbi feminei et virili sexus certamen in-
dicitur. Unde salomon sic instruit di-
cens. Prudentiam inquit fac notam ti-
bi: ut te seruet a muliere aliena et pes-
sima. Elidete nunc prudentiam in isto bel-
lo non fidem nobis datam esse victricem
que nos timiditatis remedio libera-
set. et contemplantini que sunt modo ar-
ma sumenda: si vultis habere legis
auxilia. Estote timidi ut sitis intrepidi.
et licet timor in certamine infirmi-
tas esse videatur: tamen secundum ver-
bum apostoli virtus in infirmitate pos-
citur. Separamini de peccato separami-
ni a contagione pestifera. Quotumcumque
fuerit unusquisque longius ab aduersis
tantum non sentit aduersa. Minus vo-
luptatibus stimulatur: qui non est vbi
frequentia non est voluptatum. Et
minus auaricie molestias patitur qui
diuitias non videt. Si admittimus
apostolum pollicentem: Qui volunt

inquit diuites fieri incidunt in tenta-
tionem et mulcupulas et desideria mul-
ta et inutilia et noxia qui mergunt ho-
minem in perditionem et in in eternum
Non aliter tentationibus subiaceret. qui
iunctus est femine in qua nihil est ali-
ud nisi quod feriat proximantem. Acule-
us peccati facta est forma feminea. et
mortis conditio non aliunde surrexit
nisi de muliebri substantia. Quod sa-
lomon ad nostram sollicitudinem me-
morat dicens. Muliere factum est
vitium peccati. et propter hanc om-
nes morimur. Unde mortales te-
nemur nec timemus. Quid si iam im-
morales essemus? Per mulierem libe-
rauit nos equidem Christus. Sed
vide adhuc morimur formidare debe-
mus. Tunc liberatio ipsa constabit
in femina si a nobis mors reuincatur
que per feminam venerat. Ceterum si
adhuc per mulierem circa nos scan-
dala dominantur liberationis Christi
fecimus procerto dispendium. Siqui-
dem in futurum spes ista liberatis ma-
net quam fidei nostre christum credimus
contulisse: ut esse nobis omnino muli-
er non noceat cum et ipsa mors sue-
rit euacuata. Nam si modo putamus
nos interitabiles esse mulieribus ia-
culis nisi ergo restat celestibus regnis
Non immerito tales sensus aposto-
lus increpat dicens. iam satiati estis.
Iam diuites facti estis. sine nobis reg-
natis et vram regnetis: Tempus
ergo luctaminis adhuc gerit et mori
per feminam adhuc usque grassatur. Me-
tior si non videmus exinde interitum pluri-
morum. Quam et omnes. Episcopi et cle-
rici simul et laici per professionum victori-
arum calcata certamina per magnalia

et signa vel mirabilia vsq; quaq; monstrata nesciuntur cum his omnib; naufragasse cum voluit in nau fragili nauigare. Quātos leones domuit vna infirmitas delicata: que cū sit vilis et misera de magnis efficit pda. Quod Salomon loquitur dicēs pēu meretricis quārum est vni; panis. mulier autem pēiosas animas capit. Ante nos ista tractant et nullis terroribus coercemur. Quid faceremus si opinionib; rātinūdo gestas historias audiremus. Sed hec est semp incredulitas humane duricie vt solum audiēdo sed etiam vidēdo non credat aliteros interisse: nisi et seipsam viderit iterire. nec sociozū mortib; quatitur dū illos pmeritos aut inuāidos opinatur. Se autē multū mereri aut multū valere fiducialiter putat nesciēs pberi cūctis exempla cū fuerint quibusdam irrogata supplicia. sicut dominus in Euāgelio pponit et dicit. Ihu tatis q; hi Galilei p omnib; Galileis fuerint peccatores qui talia passi sunt. Nō. dico vobis nisi penitentiā habueritis similiter perietis sicut illi supra quos cecidit turris in Siloa et occidit eos. Putatis quoniam et ipsi debitores fuerūt p omnib; hominibus habitantib; in Hierusalem. Dico vobis si nō penitueritis similē pietis. Miramur si Adam p eam seductus est quem nulla morientū exempla precesserant nisi iussio vna cōstrinjerat. cū modo nos nec innumerabiles mortes nec infinita iussa cōpescūt. Quibus cōueniēter dicis secūdam increpationem domini. Si Adam vidisset mortes que facite sunt in vobis olim i cilicio et cinere penitentiā egisset. Dico autē vobis quoniam Ite tolerabilis erit in die iudicii quem vobis longe sit pestis ista et lues et clādestina pnicies. Quā inordinalis femine pnicies iaculat cui; vicina est delictorum

latrocinium. Nō est in hac societate sinceritas approbabilis. que collisiones habet velut quibusdam fluctib; turbulentas. In hac familiaritate non habitat amica cōcordia quoniam nō nisi discordantes inimicicias creat. Fecit equitē viro domin; mulierem adiutricē. Sed serpentis inuidia psonam sumpsit hostilē. Quod si illa de viro suo nata vsq; hodie ip; cui iūgit tentat quātomagis illa que copulatur nulla lege cōiuncta. Et si illi qui duo sunt in carne vna cōcreti tentationib; mutuis inuicē pungūt quid faciēt hi qui i vna carne nec nati nec iūcti sunt: p̄sertim. q; nec dē iam inuocare pmittit qui caritate alteri; auocat. nec finitur cogitare diuina: qui sibi quesit cui exhiberet domesticam curā. p̄optē qd sic apostol; cōsulit dicens. Volo vos sine sollicitudine esse. Qui sine vxore est sollicitus est quomodo placeat deo. Qui autē habet vxorem cogitat que sunt hui; modi quomodo placeat vxori. Quid est nūc quod in hac cōiunctione delectet in qua sunt sole pugne. Aut que vtilitas fauet vbi nō sunt officia coniugalia quādo nec ip; possunt esse securi. Causale est omne quod femine est. et copulatio eius semp infesta est. Fedore suo magnas molestias pstat et cui adhererit cōtra fas: insanabilem ingerit plagā. De carbonib; scintille dissiluerit. De ferro rubigo nutritur. Vozbos aspides sibilant. et mulier fundit p̄cupiscentie pestilentia quā Salomon sic cōpat dicēs. De vestimentis pcedit timea: et a muliere iniquitas viri. Volo scire que sit affectio ista cōmunis. que morbi dissensio sp̄abigua: que ppositū suū nūtantib; consilijs impugnando conturbat. vt quid sibi adhibuit mulierem: Qui ducere contempsit vxorem. Omnis qui non manducauerit carnem

ut quid habitationē suam carnis ap-
patibus replet. Et qui nō biberit vi-
nū quid oblectatide pfruit. Quasi nō
aliquotiens bibendo nec gustādo co-
pia esculenter anim⁹ pascit: et vi odo-
risferi sola fragrantia suscitāt sepi⁹ ani-
mus. quid p hipo crisin vult ab homi-
nibus abstīnēs dici. et in sacreto car-
nib⁹ et ebrietate distendi: habēt mul-
ti diuitias quas suis vsibus negāt s; p
cupiditate cōseruant: quib⁹ si nul-
la cupiditas inhesisset nec cupiditatis
insignia possiderēt. Ad vero q; cupi-
ditate possessi sunt pfruntur animo
qđ vsu non tangūt. Ita is qui desper-
it vinculum nuptiarū et aliē vinculis
femineis obligat quāuis nullo cōcu-
bitu misceat: desiderio tamen vsu col-
loquio cōiunctione semp oblectat. Nā
si desiderū semine nō haberet nūquā
feminā suis oblectamētis assumeret.
Immo vero insup mihi suspectū placi-
rum dedit qui nō latinā duxit et līaz
recusauit. nisi fallor i publico argumē-
tat⁹ ē hominib⁹ pmittere sanctitatem
et in oculo sine vxore nō esse. Duo
argumenta sanctitatis ⁊ libidinis hic
et inde miranda sunt que vtrāq; inui-
cē regūt et vtrāq; inuicē pducūt. Inge-
niosus eunuch⁹ et mech⁹ iūdet sibi
dum psulit: et dum querit vtrūq; neu-
trū facit vt sanctus minime depute-
tur qui nō vera cōiunctione pfruat cū pau-
lus apostol⁹ dicat: Alligat⁹ es vxori
ne quesieris solutionem. Solutus es
ab vxore ne quesieris vxore. Sed cō-
sentio nō esse castitatis hui⁹ pudicici-
am violatā. Suspiciosus tñ malā por-
rigit famā et pudicicie bonū frustra i-
trinsec⁹ laborioso agone custodit: qđ
forinsec⁹ efficit infamari destrūēs ma-
gisterium Pauli apostoli prudentis pi-
ter et monentis. Ut quid iquit liber-
tas mea iudicat ab infideli conscien-
tia. Siego gratie participo vt quid
blasphemor p eo qđ gratias ago: pei⁹

est qđ Decchia continentiam ducere
criminosam. et infantem facere sancti-
moniam. Blasphemiā ingerit religio-
ni quā cōtulit qui quod cōfite-
te nō ante omnes impleuerit ne christianitas
credatur esse fallacia. et mechatio vi-
deatur sanctitatis velamento vestita
Propter qđ domin⁹ in euāgelio sic p-
monet dicēs. Sic luceat lumē vestrū
coram hominib⁹ vt vidētes opera ve-
stra bona magnificent patrem vestrū
qui in celis est. hoc sequit et Paulus
apostolus dicēs. Nō ergo blaspheme-
tur bonū vestrū. et iterū. Prouidētes
bona non tātum corā deo sed etiā co-
ram hominib⁹. Et alio loco Siue
ergo māducatis siue aliud quid faci-
tis omnia i gloriam dei facite. Et este
sine scādalo Iudeis et Grecis et Ec-
clesie dei: sicut et ego p omnia omnib⁹
placeo. Sed opponitur forsitan quid
est qđ ipse iterū dixerit. Si hominibus
placere vellem xpi seru⁹ non essem.
Nūq; se quecūq; dicta legis excludūt
Sed certis locis responsa vniuersa
desira sunt. Illi placere hominibus nō
licet vbi volūtas hominum nō capit
domini volūtatē. Ubi vero acceptat
homines qđ ad gloriam pficit dei: in-
notescere omnib⁹ ipse Paulus apo-
stol⁹ pcepit vnusquisq; inquit nostrū
primo suo placeat ad bonā edificatio-
nem. Quale ergo pmiū sanctitatis
expectat qui nō solum blasphemiam san-
ctitatis ab infidelibus puocat. Sed
etiam fidelibus pnitiosum pbet exem-
plar vt infirmi sub pteu dilectionis
subdilter fornicētur et pudic⁹ ipudia-
cissime castitatis pbeat magisteriū de-
strūēs qđ Paul⁹ apostol⁹ cōminatur
Pderit inquit frat infirm⁹ i tua cōsciē-
tia ppe quē xpus passus ē Sic aut pec-
cātes i fratres et pcutientes cōscien-
tiā eorū infirmā in christum peccatis
⁊ qđ ē nō hoc iuuenib⁹ tātū s; ⁊ senib⁹
pgruit ibecillitati psulere ne senect⁹

perire puocet iuuentutem ex qua de-
bent omnia salutaria documenta pro-
cedere: sicut Eleazar⁹ in libro Macha-
beorum p̄fetur et dicit. P̄remitti
malo in infernum nō enim etatem no-
stram dignū est fingere vt multi ado-
lescētium arbitrati Eleazarū nonagi-
ta ānorum transisse ad vitā alienigena-
rū et ipsi p̄pter meam simulationem ⁊
p̄pter modicū et corruptibile tempus
vite p̄ me seducātur et odium ac ma-
culū senectute mee acquirā. Ille ma-
luit vitam suam tormētis obicere q̄
cuiq̄ magister p̄ditiōis existeret. ⁊ nos
vbi nulla tormenta sunt fluxib⁹ solis
nolumus saluādos fratres antepone-
re. nec cōtenti sumus sine vllis crucia-
tibus tā nobis p̄desse q̄ ceteris cum
ille voluit viuere moritur⁹ sicut infē-
rius p̄secut⁹ est dicens. Quamobrē
fortiter vite excedens senectute quidē
dignus apparebo adolescētibus autē
exemplū forte relinquam vt prompto
animo ac fortiter p̄ grauib⁹ et san-
ctis legibus honesti morti succedant.
Cum hoc etiam laicos deceat vt ne ex-
traneis occasione blasphemadi aut
fraternitati opportunitatem fornicati-
onis opponāt. Tum maxime clericos
vehemēter necessitas ista cōstringit q̄
bus aut religio blasphemata aut fra-
nitās p̄dita penas duplices irroga-
bit. Nec inuenient in iudicio domini
vllum omnino solatium qui alienige-
nis et fratribus peccandi fomitē mini-
strarunt. Propter quod sic Paulus
apostolus Titum instruit dicēs. Te-
ipsum bonorum factorum p̄bens exē-
plum in doctrina in integritate in gra-
uitate in verbo sano atq̄ irrephensibi-
li vt aduersarius reuerat̄ nihil habēs
dicere mali. et iterum. Omnib⁹ inq̄t
fidem bonam ostende vt bonā doctri-
nam saluatoris domini nostri p̄ferant
in omnibus Sic et ad Thimotheū
scribit dicens Forma esto fidelib⁹ in

cōuersatione in caritate in fide in cas-
titate. Quod et Petrus apostolus
hortatur dicens. Conuersatio inquit
vestra ingentib⁹ bona sit vt in eo q̄ d̄
trahunt de vobis tāq̄ de malefactori-
bus de bonis operib⁹ vestris glorifi-
cent deum et iterū. quoniam sic est in-
quit voluntas dei vt benefaciētes ob-
mutescere faciatis stultorum hominū
ignorātiā. Nec quis q̄sibi p̄ponat: ⁊
dicat habere volo qd vincam. hoc est
enim dicere viuere desiderio sub rui-
na. Quis tam stult⁹ qui artari cupi-
at ad laborem cui offert delicat⁹ triū-
pharem: neq̄ enim duplex triūphus
est sub semine p̄sentia p̄bati victorem
quā est in singularitate seruare inte-
gram sp̄sionem sanctimonie. Et cū
sit vnus titul⁹ gloriarum hoc loco va-
nus fortis est qui satis laborat et cū il-
lo qui parum laborando vicerit p̄iter
munerat̄. Quid q̄ ille quinimmo cō-
sumat⁹ ascribit⁹: qui se cum pte semi-
neis affectib⁹ ostendat obcissū. Quia
eum dominus in euangelio p̄fectum
vocat: qui totum suis vsibus ampu-
tauerit patrimoniu. Certe etiā soli cui
cumq̄ quotidiani triūphi pro castita-
te non desunt quia nunquā desiderijs
carnalibus spiritum cessat isectare cor-
pus humanū. Quod apostolus affir-
mat dicens. Caro inquit concupiscit
aduersus spiritū. Sp̄s autē aduer-
sus carnē. hec enī iuicē aduersant̄ sibi
vt nō quecūq̄ vultis illa faciatis. ha-
bes nūc carnē tuā quā superes sp̄. qd
tibi vis alterā velle cōducere: Nemo
sup vna febrē cupit adhibere peiorem
Ne incipiat hemitriteo isanabili labo-
rare cui null⁹ valeat medic⁹ subueni-
re. Neq̄ aliquis sup onus p̄piū tollit
insup alienū: ne onerib⁹ duob⁹ oppres-
sus vsq̄ ad iseros demergat̄. Unde
sic Hieremias propheta docet san-
ctitatis pondus singularit̄ sustinēti.
Bonū est inquit viro cū portauerit

iugum graue in iuuentute sua. Sedebit singulariter et filebit quoniam tulit super se iugum graue. Sed quisque malignus obsecutor ad dictum apostoli Pauli confugiet dicens. onera vestra sustinete inuicem et sic implebitis legem christi. Non hec sunt onera que paulus apostolus impat subuehenda: sed ut tolerantibus nosmetipsos discordia nulla discernat. et in tentationibus constitutis fratribus mutua prebeamus auxilia: non ut ipsi nobis tentamenta per feminas percuremus sed ut tentamentorum magis pondera subleuemus cum sciat quale sit sanctitatis iugum quod vix singulare portetur. De quo non solum ipse sed et dominus noluit certum diffinire preceptum dicens. Non omnes capiunt verbum istud: sed quibus datum est. et iterum Qui potest cape capiat. Si ergo difficile singulariter magnitudo istius ponderis tolerare quomodo tolerabitur si geminatis ponderibus pregrauetur: et si singulares pene omnes vix durant carnales insidias sustinere: quid faciunt illi qui ex utroque latere gladiis non constanter incubere: per dico. Si mariti et uxores desideria coniugalium quotidie gerentes sibi non sufficiunt quod agunt illi qui ad augendas iniquitates feminis sociantur. Ex ipso uero vel transseunt ad horam femine aspectus occurrens velut sagittas alienis oculis iactat. Quando libera non est simplex reuerentia quid illic gerit ubi libertatis sumit mulier in contubernialitate constantia: quam in domesticis negotiis nunc lacertos ac femora lanificis operibus nudant nunc estuans detegit membra nunc fatigata iactatur aut in usu aliter quando dissoluitur nunc blandicias exhibet et quod est venenosius super cuncta psallere delectatur aut canere. Cuius cantu tolerabilius est audire basiliscum sibilantem. Contra quam Salomon sic nos cautos efficit dicens. Cum

saltatrice noli assiduus esse ne audias illam. ne forte dispereas in efficacia eius. Taceo reliqua que magis putenda sunt quam dicenda. solum hoc dico in dolore vel in ira mulierem frangi conspicerem iam non est sine mulcedine. Quid dicimus si videas incubantem aut quod est deterius blandientem. Semel dixerim omnis inconueniens sodalitas mulierum glute delictorum. et viscum repticatum quo diabolus aucupatur. Incongrua est sodalitas seminarum. Quarum sodalitatem ita non rursum Salomon docet in omnibus precauere. Cum aliena inquit muliere ne sedearis omnino. et ne alter ceris cum illa in viuo ne forte declinet cor tuum in illam. et sanguine tuo labaris in perditionem. Postremo si animum nostrum confidimus in hac communitate durare semper vel illud apud nos debet esse spectaculum ne ipse que nobis conueniunt in nos ipsos forsitan moueant: aut in alteros amores precipida etate incontinentis furialius stimulentur. et erit nobis causa quod peius est sine causa ut fornicatio nos maculet aliena apud quos suggeritur ceteris occasio lupanaris et crimine alieni reatus absorbeamus cui nos ipsi subornamus in mundicie lenocinium. Propter quod apostolus dicens. si propter escam frater tuus scandalizatur iam non in caritate ambulas. Noli escam tuam perdere propter quem christus mortuus est. et iterum bonum est non manducare carnem neque bibere vinum neque ostendere in quo frater tuus offendit aut scandalizatur aut infirmatur et alio loco. hoc inquit iudicate magis ne ponatis offendiculum aut scandalum fratri. et de semetipso sic ait. propter quod si cibus scandalizat fratrem iam non manducabo carnem in eternum ne fratrem scandalizem. Cum ergo nos pulsant conuictionis huius molestia de te stabili: et si adulteros non pro facere facit tamen lenones adulteris

En Sala yo foute a te foute

ergo p altero reddere rationem nec
causis eius nec negotijs debet parti-
cipis illicitus interesse. et qui liber vel
immunis circa sarcinas alienas cona-
tur existere nihil alienū cōtraria cōdi-
tione teneat in fra se. Nā necesse est ra-
tioni alterius subiciat: qui negotium
tractauerit alienum. Oportet cū dā-
no pstringi vel dispēdio sarcinarum
apud quem sub intuta custodia fra-
tris sarcine pierūt. quia quicquid in
domo nostra sub minus idonea tutela
fuerit aut latrones effregerint nostrū
est. et a nobis exigit quicquid p iner-
tiā nostrā male cōmissum est. Tūc ve-
ro ab in uicē liberi sumus si nihil apud
nos de re alteri⁹ reseruet. Forsitā ali-
quis dicat: ergo nec ad domum ora-
tionis debemus piter cōuenire ne ali-
quis aliquē scandalizet. Heretice pro-
fessionis est ista cōtradictio calūniosa
que de bonis p̄scribit: vt asserat mala
et de sanctitate p̄iudicat vt immūdi-
ciā subtiliter introducat. De licito
calumnias facit vt obtinere illicitum
possit. Propter qd̄ apostol⁹ Paulus
heresi huic ante p̄scribit dicēs. Ne a-
rūtāmē neq; mulier sine viro neq; vir
sine muliere in domino. Absit absit
vt vbiq; semie p̄scribant aut vbiq; p-
misso tribuas. Habent loca sua circa
maritum circa filios circa fratres cir-
ca parentes circa seruos et in domo
orationis tātūmodo iuxta cūctos cle-
ricos. In mansione autē vna sine cog-
natione cōpetenter nō habēt socios.
hec est libera que stat. Stare vero si
pōt quicquid inuauerit libera dicen-
te scriptura. Nō declinabis in dexte-
rā neq; i sinistrā ⁊ domino⁹ in euāgelio
Quod ampli⁹ est a malo est. dūce nūc
temperantie modū q̄ p licentiā queris
excessum. Nūa seias inf sacra sollēnia
et odio habe i cōmuniōe priuata. si vis
salomōis tenere doctrinā. t̄p⁹ iqt amā-
di ⁊ t̄p⁹ odiēdi. tūc ergo cauēda sunt

femine principia quando geritur carna-
lium curarū cōtinua vnanimiter fre-
quentia quoniā inter curas suas caro
semp incitamenta cupidinis puocat:
et illic parit fomenta peccādi vbi per-
tractans cōmoda sua temporalis vi-
te cogitationib⁹ senserit paululū re-
laxari: sicut Salomon asserit dicēs d̄
primit terrena cogitacio sensum mul-
ta cogitantē. In cōuentu vero sacros-
rū vbi spiritus dominat ancillam se-
metipsam cognoscens p̄dit sue volup-
tatis vsum p̄dit et luxum dum tracta-
tur celestia dū celebrantur sancta mi-
steria tota humanitas occupat vbi nō
humana sed diuina sunt omnia. Ubi
veneratio vel tremor et terror incuti-
tur animis vniuersis sepulta est p̄fec-
te substantia carnalis. Inter ip̄a fere
carnis mercimonia multi voluptatē
corporis negligunt sez quādo a legio-
nibus exercitia meditant armoz: aut
crepat litibus ferū: aut resonāt litte-
ris auditoria aut negociatores co-
mercij instanter incumbūt: aut arti-
fices i artificia ip̄a p̄pensi sunt. Quā-
to magis vbi non carnale opus homi-
num: sed spiritale geritur angelorum.
Nichil illic ip̄unguaciōes possunt ubi
et ip̄e demōes cedunt: et nullo serus
alicuius permittitur considerari distā-
cia: vbi nec etas nec dignitas: sed so-
la equalitas regnat: atq; vt plenius
dicam: omnes illic tales sensus accipi-
unt: et vt ip̄a coniugalitas ignoretur
vbi christus loquit: audis: et p̄omnia
et in omnibus sol⁹ est totum testantē
ap̄ostolo et dicente. Ubi nō est inq̄t
iudeus et Grecus circumcisio et pre-
pucium Barbarus ⁊ Scythia mascu-
lus ⁊ femina seruus et liber: sed omia
et in omnibus christus. Nunc plane
conuentum gloria est celebrare cum
feminis: i quo nulla est discrecio qua-
litatis cui tantum licet omnes equa-
re sine aliqua differencia vt nec in ip̄o

baptismate cui⁹q; nuditas erubescat
Ubi *De* et *Eue* renouatur infantia
nec exponit: sed potius accipit tunicā
Quod si et illic sit aliquis diabulo pe-
ior qui feminarū aspectibus feriat: ur
de nullo tamen cōgregacio nostra cul-
patur que p̄pter celestia non p̄pter ter-
rena colligit. Uiderit si quis illic lux-
uriosis obtutibus fuerit nullo modo
alterū ledit: qui n̄ ad hominē: sed ad
christū p̄ salute p̄cessit. Qui ecia d̄ suis
p̄tadictionibus cōtradictores exclu-
dam: vt non meis: sed suis p̄posiciōib⁹
cedant. Si inter festa sacrata p̄t cō-
munis conuencio scandalisari ubi tem-
tator ip̄e dyabol⁹ tremat quis illic sta-
bilem se esse p̄mittit: vbi tentator au-
dēt occurrat: et si illic periclitantur
vbi dei p̄cepta nos congregant: quid
gimur vbi dei iussa nos sepant: et si
turbamur illic vbi dei voluntate mu-
nimur quanto magis vbi nō solū dīa-
bolum: sed eciam dominum habemus
aduersum. Cum sacro sanctis enim et
iustis nobis p̄tectio misratur sicut
Isaias ait. Legem iquit i adiutorū
dedit. sine inssionibus vero diuini nul-
lum p̄t esse p̄sidium. Aliud est qd̄
deus impat facere: et aliud voluntati
eius obfistere. Cuius ita sunt mādāta
seruāda: vt si aliquit iusserit quod secū-
dum homines in iustum esse videat:
iustum credatur: et fiat: et si iustū ius-
serit iustū deputetur et fiat: cū sine vic-
toria non potest esse quod mandat qui
potens est iniusticiam iustificādo no-
care iusticiam. et iusticiā rep̄bando in
iusticiam rep̄bare trāsuerſam: cuius
volūtas ē sola et vera iusticia. Si eū
totum quod gerimus ad hoc tātum
modo gerimus vt domino placeam⁹
p̄fecto hoc solum erit iustū quicquid
voluerit et iusserit et p̄bauerit de⁹ cui
placere gestimus. Nā cum serui non
possint a semetipsis scire quid suis do-
minis placeat: nisi dominorū sequat̄

60
imperia et utiq; homines et ipsi homi-
nes similes non valeant utilitates ag-
noscere nisi acceperint: quod obser-
uent multo magis mortales nesciunt
immortalis dei iusticiam comprehendere
nisi ipse iusticiarum suarum dignetur in-
dicia demonstrare. Sicut Salomon
approbat dicens, Nuis enim hominum
poterit scire consilium dei: aut quis po-
terit cogitare quid velit deus? Cogi-
tationes mortalium tunc et incerte p-
videntie nostre. Corp⁹ enim quod corru-
pitur: aggravat animam et deprimat ter-
rena inhabitatio sensum multa cogi-
tantem. Difficile estimamus que in ter-
ra sunt, et que in prospectu sunt inveni-
mus cum labore. Que in celis autem sunt
quis investigabit? Sensum autem tuum
quis scit nisi tu dederis sapientiam et mi-
seris scriptum sanctum de altissimis?
Et si recte sunt semite eorum: qui in
terra sunt: et que tibi placet: didicerit
homines: et per sapientiam sanati sunt
Ambulantes in tenebris sibi metipsi
lumen non possunt ostendere nisi ultro
neum seipsum non videtibus offerat lu-
men. Ita humana cecitas ad deum non diri-
git viam nisi ipse lucerna legis osten-
dat. Unde david sic loquitur dicens, Lu-
cerna est inquit pedibus meis verbum tuum
et lux semitis meis, et iterum. Precep-
tum domini lucidum illuminans oculos.
Hoc est ergo luciferum quod dicitur
fuerit a deo imitatum, et hoc deo dignum
quod ipse deus voluntati sue fatetur ac-
ceptum, ut exerat per omnia dominatum
Alioquin nec nos servi ascriberemur
nec ipse dominus haberet si secundum equi-
tatem nostram promitteremur impen-
dere servitutem: et arbitrio nostro non dei
eligerimus exercimenta iusticie. Tales
Paulus apostolus vanificat dicens,
Ignorantes inquit dei iusticiam et su-
am volentes statuere: iusticie dei non sunt
subiecti. Tollatur nunc emedio abas-
ges iste tam vane et queremonie ing-

niter calumniose. Ad spirituales actus
cum feminis deo iuvante non metui-
mus adiuvare qui per dei iussione iusti-
ciam nos credimus operari ex qua no-
bis scimus munimenta supponi. Pri-
vatim vero continentibus plurimum ele-
ricis et virginibus hospitibus sepada sunt
quia quod deus iniquum iudicat: iustum
esse non potest. Contubernium tamen si nulla in
ipso contubernio turpis consuetudo nos-
catur accedat: quia impossibile est inte-
gritatem ad victorias pervenire que con-
tendit contra dei iussa pugnare. Quan-
tum enim lex obedientibus suggerit
adiutorium tantum inobedientibus in-
citat peccatum dicente apostolo: virtus
inquit peccati lex. Qui nos ergo
iussit ut in sacris suis cum feminis
triumphemus ipse iubet ut privatim pug-
nas femineas caveamus. Sunt equidem
necessitates alie que nos quoque priva-
tim feminas videre compellant, sed etiam
ipsi divini operis vel precepti imperant effi-
caciis ut visitemur, ut solaria prebeamus
ut hortamenta vitalia salubriter
intinemus, Nec tamen in his officiis
minor cura agenda est per mores non
satis ut clarescant in nostra operatione
iudicia puritatis. Severitas non de-
fit quod sub clerico femina possit astrin-
gere: ut ipsam consolationem nostram sus-
cipiant cum tremore, et ita sentiant visi-
tationis affectum ut clericum vene-
rentur. Ne ne tardius sit evagari per
singula: totum quicquid agitur: honestum
esse potest: si semper in nobis signa
honestatis eluceant sicut Paulus apo-
stolus universa complexus est dicens,
Omnia vestra honeste fiant, et iterum,
Sicut precepimus inquit vobis ut ho-
neste ambuletis. Non bene succedit
quicquid agitur passim et sanctum non
est: quod geritur sanctum nisi sancte quod
sanctum est pagatur sicut Salomon
asserit dicens, Qui enim custodierint
iuste iusta iustificabuntur. Sinceriter

ergo sinceritas ipsa seruanda est et omne quod voti est etiam in actu signa non est: ne aliud vota commendent et aliud actus insinuent vndeque probanda est institutio voluntatis: et vndeque consummandus est cursus vniuersiusque certaminis: ne minus sit aliquid ad triumphum si non plenius dimicet. Hinc paulus apostolus introducit documenta certaminum. Sed et qui in agone inquit certat. non coronabitur nisi qui legitime certauerit. et iterum. Descitis inquit quoniam qui in stadio currunt: omnes quidem currunt: sed unus accipit primum. sic currite: ut comprehendatis. Omnis enim qui in agone contendit ab omnibus se abstinet. et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam. Plenitudo est ergo sanctitatis et palma presecrata ut ex omni presecrata non habeat quod recuset. ne quod prestatetur odisse tenendo videatur amare. Quod si aliquis dicit captiuum teneo aduersarium meum cui semper insultem videat ne forte aduersus eum captiuus incipiat prevalere. Numquid securus cum thesauro latro teneatur inclusus: nec infra vnam caveam habitans cum lupo. tunc est agnus. ipse se voluit penetrari: qui hostem proprium in suas portas inducit: et in testinum gladium sibi ipse supponit qui lo cum habitationis sue aduersarii ingressibus reservauit: et qui frater est contumeliosi enim scandalo sine causa non dicit pacatus volo esse cum diabolo: contra apostolum dicentem. Nolite locum dare diabolo. Omni ergo modo muniendus est locus: ubi fuerit thesaurus absconditus ne per vnam cavernam totum pietatem latro suffodiat. Nam si de foris expugnatio viri muris expellitur quantum valebit si infra muros accepit habitaculum? et si illi qui contra eum claudunt aliquotiens ab eodem capiuntur quantum magis ille qui ultro neus illi pa-

tesecerit ingressum cum dicat Salomō si iustus vir salus sit: iniustus ubi parabit? Omnes ergo rime ne dicam porre claudende sunt ne per vnum foramen castra omnia penetrent. et vniuersa componenda sunt munimenta ne per modicum non munitum tota ciuitas ruat: sicut Salomon repetit dicens. Quis pernit modica paulatim cadet. Sic stupeo autem huius peruersitatis arbitrio ut a clericis ad communiter femina magis quam masculus eligatur. Numquid tantum mulier utilior est commodis clerici: quantum predestinatus masculus continens vel puer masculo continenti? aut ipsa erit decens utilitas quam indecens ciuitas facit? et ubi erit. Quod Salomō ait. Omne animal diligit simile sibi: et iterum. Volatilia ad similia conueniunt. Sed et si femina utilior existimaretur: non oportebat carnalia emolumenta proponere utilitatibus spiritualium commodorum. et expeditabat qualemcumque virum inutile sustinere per estimationem munienda quam bonos effectus mulieris cum estimatione turpissima. Quod salomō comparat dicens. Melior est inquit iniquitas viri quam benefaciens mulier. Artificialia sunt itaque semper diaboli beneficia quibus ingenium sue calliditatis exerceat sanctimonie deditos dolosis commoditatibus inuat ut perdat: et inter continentes quasi necessaria emolumenta mutuis adiunxerunt? subministrat agit prius masculum et feminam pie ut postquam inseparabiles fecerit per alterutra solatia possit occidere dantes simpli cecis animos ad castitatis vota seruanda et impugnationis sue arma subducent interim quasi placidus fautor suggerit sanctitatis argumenta donec diuisus inter ambos inimicam nutrit concordiam. Facit affabiles sibi inuicem. et deseruire et assentator infestus impedimenta remouens vniuersa commodis gaudet efficaciam commodare: ut tota eos

64
sibi metipsis necessitate cōmendans
exhibere eos possit in altere trū solita
consolatione pendere. Non vult eos
in aliquo impedire ne sepet tam spirita
liter quā carnaliter. Incōcussos effi
cit vivere. ne ipsa societatis incia im
maturo tēpore federa cepta perturbēt
Usque a deo illos videntibus cūctis
ad pfectum sanctitatis inuitat. fouet
subleuat. vt dei esse computet benefi
cia ipsa cōtraria quibus inducūt: vt
peāt. nesciētes nūq̄ deū inuare quod
vetat. Quib⁹ in tātum diabol⁹ blan
diens securitatem pparat sanctimo
nie vt cōiūctos se magis estimēt quā
disiūctos immobiles circa libidinē per
durare. Quos cū omni trāquillitate
deducēs nullis procellis aut fluctibus
inquietat: et velut in medio mari mi
nus cautos inducit laxare vela: nec
querere gubernacula: vt subita tēpe
state cōcitatos naufragos ex inspara
cōmōtione submergat. Hāc primo ex
hibet lenitatem vt duas naues ob
lectet adinuicē cōuenire quas cū se
cerit iunctas repentinis turbinibus
in semetipsas elidere possit et frange
re: et his vtī blandimētis vt subtra
ctis omnibus iaculis cōpescēs aduer
sa suggerens psp̄era tam diu sopitū
ignem sine vllis flāmis occultet: do
nec duas faculas iūgens semel ābas
accendat: et tam diu cessat seuitie sue
tela supponere donec sicut penit⁹ ve
nator quos occisurus est laquei sui vi
culis alliget. Et vbi insolubili cathe
na deuinctos astrixerit velut lanista
protinus duos gladiatores aduersus
inuicem cōpellit armari: et subinde sti
mulans mēbra statim gladios aptat:
statim succendit insaniam et vulnifi
cos amplexus ipingens vtrūq̄ simul
vno ictu mortificat. Sic explicat: qđ
ante p̄stare videtur sic de simplici ca
ritate amorem conflāt illicitum: sic p
sanctitatem sibi inducit interitū: du

cōtentus est cedere: sic valet fortius
occupare: et sum missus patī semet
ipsum prebere deuictum: sic plenius d
uincere gloriā. Cuius versutias pau
lus apostolus sic intelligit dicens. nō
enim ignoramus inquit astutias eius
Vale itaq̄ in hac p̄cipitatione paca
ti sunt qui ad bella pacificantur: dia
bolo pducūt et nō bene in sanctita
te pficiūt: quibus ad detrimentū p
uectus ip̄e inimici artificio subornat
nec recto cursu molunt cōtinētie sca
las ascendere: quos vt de alto p̄cipiter
elaborat ad culinē aduersari⁹ p̄rela
re. Sed necesse est caducis lapsib⁹ eli
dantur qui viam lubricam tenuerūt
de qua Salomon sic p̄dicat dicens. ē
via que videtur apud homines recta
esse: nouissima aut ei⁹ veniūt in p̄fun
dum inferorū. Sed aiūt si de hac con
iūctione clerici denotant: notādi sunt
etiam sancti pleriq̄ nobiscum siue he
lias qui mansit apud viduā siue Apo
stoli qui mulieres secum comites cir
cūducebāt. Et Iohānes qui matrem
domini assumpsit eodē domino delegā
te: aut ipse domin⁹ cui de suis faculta
tibus alimenta p̄stābāt aliq̄e mulie
res religiose: cui etiam Martha mini
strabat ad mensam: et qui singulari
lo cur⁹ est ad puteū sedens cū alienigi
na muliere Samaritana: vel cui recu
benti femina lachrimis pedes lauit: et
capillis extersit. Callidi argumētato
res et iurisperiti fallaces: qui dum cu
piunt p̄uaricari cōtrouersias actiones
q̄ causarum etiam iura transuertunt
et cum nolūt cōpetentib⁹ coherceri
iussionibus legum ad illudendos iudi
ces incōuenientib⁹ exemplis velut si
miles cōiecturas iuris obijciūt: qui p
Salomonem ipsius legis sagacitate
pdunt. Peccator inquit homo eui
tat correctionem: et ad volūtatē suā
inuenit cōpationem. Tales ergo
nō p orationem s̄ p correctionē poti⁹

renunciandi sunt vt non ante interpre-
tatis rationib⁹ instruantur: quod ad-
miserint quod ad defensionis solaciū
repperunt sicut nos aduersus huius-
modi homines Salomon edocet di-
cens. Noli inquit respondere in sapien-
ti ad ipsius insipientiā: ne similis fiat
illi. Sed responde insipienti cōtra ip-
sius insipientiam: vt non videat sibi
sapiens esse. Reuera magni homines
qui se cōparant sanctis: et eximia cōuer-
satio nostra que pphetis vel apostolis
videat equalis. Ad occasionem luxu-
rie nostre in puerum sanctos volum⁹
imitari: et in ceteros act⁹ vestigia ius-
torum volumus sequi. In quibus dā ī
firmos nos excusamus ad imitanda fa-
cta maiorum: et in alijs nos equales
moribus prestamus: cū Delias ipse ī
angustia constitutus imparem se pat-
rib⁹ suis ante deū fateatur. Nō quid
inquit melior sum patrib⁹ meis: hoc
Delias de antecessoribus suis in infir-
mitate sua cogitur exclamare: et nos
Delie vel pphetis et apostolis: et dño
virtutem nostram non dubitāus cōre-
video plane sic apud nos calcari aua-
riciam sicut apostoli propria cuncta
dimiserunt. Video crapulam et ebris-
etatem sic nostris conuiuijs abesse: si-
cut Apostoli nichil habentes frequē-
ter coacti sunt esurire. Cognosco talē
in nobis ieiunia sitim famē nuditatē
ppter instanciam doctrine solius vbi
que pollere sicut in apostolos legim⁹
trīphasse: et approbat apud nos eadē
exercicia feruere virtutū qb⁹ aposto-
los omnia vicia tremuerunt. Ipse
xl. dierū ieiuniū domini meditatur
et orationes exubias que quib⁹ ille
per solitudines etiā nocturna silēcia
 rumpebat. Nunquid similes agones
 frequeramus contra luctamina vici-
orum: et sic agim⁹ rigore autoritate
vigilijs passionib⁹ labore necessitate
as. Imitatione abstinentia quibus pecca-

ta caleantur: vt nemo de nobis mali
aliquid suspicet: vt per que Paulus
apostolus conscientiam suā in notuisse
omnibus gloriatur. In omnibus inquit
commendantes nos metipso quasi
dei ministros in sustentacione multa
in pressuris in tribulacionibus in an-
gustijs ī plagis in custodijs in carceri-
bus in sedicionibus in vocacionib⁹
in laboribus in vigilijs: in ieiunijs ca-
stitute in sciencia in longanimitate in
bonitate in spiritu sancto in caritate
non ficta in verbo veritatis ī virtute
dei per arma iusticie a dextris ⁊ a fini-
stris. Ad has imitationes in firmi su-
mus: et ad mulieres circum ducēdas
possibilitatem nobis comparāde imi-
tacionis assequimur: quod si etiā cun-
cta illorum quicquā se implere iacta-
ssēt me tamen nullius suadela poterat
inclinare vt alios nunc apostolos cre-
derem cōtra apostoli Pauli pfectionē
Nunquid inquit omnes apostoli: nun-
quid omnes pphete. Si Christus se
ipsum comparare ausus est deo qui ait:
pater maior me est: aut si apostoli coe-
quare semetipso ausi sunt Christo et
nos hodie apostolis equales facit cō-
similis fortitudo. Misera humanitas
ī hac equalitate nō times fulminari que
de filio dei aut de filijs tonitruī nō con-
tatis peccatis exempla velut filia mu-
tuare: cū supbie sit elata iactantia etiā
minimis ecclesie quēquā compabilem
velle cōscribi. Cū paulus moneat ⁊ di-
cat. Alter alterum superiorem sibi exi-
stimantes: et inferius addidit dicēs:
hoc sentite de vobis quod et ī christo
Iesu: qui cū ī forma dei esset cōstituit⁹
non rapinā arbitratus est esse se eqlem
deo: s; semetipz exinaniuit formā serui
accipiens. Minus itaq; de nostris viri-
bus sentiendū est nec fortitudini san-
ctorum nostra infirmitas companda ē
sicut nobis apostolus Paulus de se
metipso magisterium pponit et dicit.

Non enim autem inquit cōparare nos aut cōferre quibusdam qui seip-
sos cōmendant sed ipsi in nobis ipsis nos metipso cōmēdantes non supra mensuram glorian-
tes : sed ad men-
suram gracie quam nobis mensus est deus: et enim cōtemplamur quod ipse iterum dixit. Plus ab illis omnib⁹ la-
boravi. nihil melius: nihil apti⁹ mihi pponitur unde vincam nisi ut de ipso de quo mihi p̄scribitur ego ipse p̄scri-
bam. Certe plus omnib⁹ ipse labora-
vit: et tamen ad mulieres circūducen-
das collegas suos imitari cōtremuit ne se ad incetrum subiceret tentatio-
ni carnali. Unde ipse rationem sic reddidit dicēs. Ego iquit sic cur-
ro non quasi in incertum. Sic pug-
no: non quasi aerem cedens. Sed as-
sigo corpus meum et in servitutē re-
digo: ne forte alijs p̄dicans reprobus inueniar. Huic ergo te compa qui te
Apostolum iactas: et ex ipso dulce qd metuas: qui clamat: et dicit. Oro vos
imitatores mei estote. Voluit ita de mulierib⁹ circūducēdis habere fidu-
ciam qui non ignorabat quārum alie virtutes ab alijs virtutibus differēt
et aliam claritatem solis et aliam lune aliam vero stellarum de charismatib⁹
ecclesiasticis similitudinem cōparans intimaverat. Sed nos cōtra de apo-
stolica nobis coequatione blandimur non intendentes penitus quid apo-
stoli et sancti omnes iūcta virtute ges-
serunt: et difficilem rūpere querimus viam cū p̄ facilia planior sit nobis ap-
posita cōtra Salomonem dicentem,
Non te credas iquit vel laboriose ne ponas anime tue scandalum. Nec
vllus cōsiderat: quoniam vn⁹ secur⁹ in lubrico graditur et alius qui impar
est: labitur. vnus p̄ ripas cursu mon-
tes ascendit: alius si se coartaverit: ca-
dit. Vni cōtingit p̄ tempestates navi-
gia feliciter explicare: et alteri talis se

licitas non potest evenire. **Quod**
Paulus Apostolus decernit dicens.
Unusquisq⁹ inquit p̄prium donum ha-
bet ex deo vnus: quidem sic alius pe-
ro sic. Sed qui mihi de sanctorū exē-
plo p̄iudicat quia aliud exemplum vo-
lunt cōtemplari quod metuāt: et qui
Apostolis coequari contendit quia n̄
magis p̄biteros adulteros apud da-
nielē ad formidinē sibi metipse p̄p̄le.
hec aut nō ideo p̄pono ut quasi apo-
stolorum imitatoribus cōtradica: sed
ut illos cōfundam qui se sanctis exe-
quent. Nec nego ipsos esse sectādos
quos doctores accepimus cūcti: sed
aduersus eos cōtendo qui cupientes
ad mala sua bonorū historias deprava-
re legem sibi estimant suffragari sicut
omnes qui p̄ire festināt: et sub obten-
tu sanctorum de decora sua volūt esse
celata: ut sub imitatione maiorū con-
traria queque cōmittant. **Quos**
Apostolus Paulus p̄dit: et publicat
dicens. Quod autē facio et factur⁹
sum tu autē occasionem eorū qui vo-
lunt occasionem: ut in eo in quo glo-
riamur tales inueniant quales et nos
sumus. Quā 7 huiusmodi Pseudo apo-
stoli sunt operari dolo: transfigurā-
tes se in apostolos Christi: hoc addūt
ad cumulū p̄ditionis cumulā: ut bo-
nos infament quorū exēplo vtun⁹ ad
malū: quib⁹ vtile esset satis 7 salubre
si cuiusq⁹ historie se ipso magis ere-
derent non intellexisse rationem q̄ ali-
quid inhonestum arbitrent in lege
Quos Paulus apostolus corripit: et
confundit dicens. Non intelligentes
neq⁹ de quibus dicunt: neq⁹ de quib⁹
affirmāt iterū. Si quis putat se scire
aliquid necdum cognovit quemad-
modū eū oporteat scire. Tacāt itaq⁹
p̄iudicia petulantū quos ingenia sue
puerilitatis errabunda transducūt. et
querunt cōpetentes suis sensibus hi-
storias quas exponāt qui male agētes

mutuāt legalia patrocina. Bene agē
tib⁹ sunt omnia quecūq; scripta sunt
qui benedicta bene suscipiunt sicut
paulus Apostol⁹ pollicetur. Scimus
quoniam bōa est lex si quis eā legit
ne vratur. Obtinuim⁹ cōfundendos
cōtradictores. Conuertimur subinde
eodē quos vicimus insup erudire
ne aut sanctos remanere paciamur in
crimine aut ignari deputemur i respō
dendo rationem vt publice victi pe
nitentiā gerant. Aut si noluerint nos
expunxim⁹: quod ad nostram p̄inet
diligentiam: vt quomodo satisficim⁹
supradicte sententię Salomonis ita
satisficiamus Paulo apostolo cōtio
nanti. Seruū inquit domini nō opor
tet litigare sed mitem esse ad omnes
docibilem patientem cum omni mo
destia corripientem eos qui resistunt
ne forte det illis penitentiam ad cog
noscendam veritatem et recipiscāt a
diaboli loqueis a quo captiui tenent
secūdum eius volūtate. Omne quic
quid ab auctoribus nostris gestū est
rationabiliter gerebat vt posteris no
bis aduersus preuaricatores munita
vndiq; auctoritas traderetur p̄ter he
resin anticipandā quā supius tarau
mus de assumendis feminis: quā siue
per semetipsum siue per seruos suos
dñs paululum relaxauit ne nimio ri
gore in totū domini fabrica damna
ret: p̄uidebat a domino heretici qui
nuptias auferunt: et qđ domin⁹ iussit
cōtra nature principii et cōtra euā
gelium separe cōtendūt. Quib⁹ inter
dicens iam tūc auctoritas parabat ne
maritate mulieris accendere vetaren
tur ad xp̄m cui in p̄sentia seruiuerūt. s; non
sine moderamine fuit etiā ip̄a pro
missio pcurata: que non sibi opabat
quod gerebat: sed ceteris. Nam sic
allocutus domin⁹ Samaritanam ad
horam docuit et recessit: nec defensio
nem cōtinuandis excessib⁹ fecit. Ad

horam quoq; Martham ministrantē
Sed quid erat aliud domino nisi reg
ni celestis prādia ministrare: nūquid
sub domino nō furer? Aut sub male
state ei⁹ erant alius cib⁹ aut potius
quā disciplina tantāmodo que pasce
bat? Testante ipso domino ac dicen
te meus cib⁹ est: vt faciam volūtatē
eius qui misit me. Sic apostol⁹ mul
erum comitatus docebat vt non per
derent sed vt discerent reuerentiā.
et p̄pter humanitatis exhibendū mi
nistrium sequebant: sicut in euāgelio
de domino et de ip̄is pariter memo
ratur. Et factum est inquit post hec
ip̄e iter faciebat p̄ ciuitates et castel
la euāgelizās regnum dei et duodeci
cum illo et mulieres que erant cura
te a spiritibus imundis: et infirmitati
bus Maria que vocatur Magdale
ne de q̄ om̄ia septē experāt: et ioāna
uxor Ixi pcuratoris Herodis et su
sanna et alie multe que et ministrabāt
ei de facultatib⁹ suis. Nūquid adhe
rebant singularibus singule: aut idis
ciplināte cōmorationes pseuerabant
illecebrosos cōsortis conuersantes vbi
tota ecclesia p̄pe modum videbitur:
vt non ad coniurationes improbo
sas sed ad discenda bene conuersati
onis studia sequerentur. Ideo nō in
de scribitur quod nostris cōiunctioni
bus coequet. Nō risus nō iocus
dicit affuisse. Nec sicut ap̄t quosdā
nūc vsq; assolet fieri chor⁹ psallētium
virginum aures venenosus cantib⁹ af
feritur demulsiisse. et vt de apostolis
breuiter pbem: quātum illis fluxa fa
miliaritas potuit displicere qui cōpul
si sunt: et de ip̄o domino loquente cū
femina dubitare nisi eos maiestatis
noticia pbata cōpesceret sicut euāge
lista refert dicens. Inter hec inquit ve
nerūt discipuli ei⁹ et mirabant qđ cū
muliere loqueretur. Nemo tñ dixit il
li quid queris aut quid loqueris cum

ea: **Q**uid autē loquar accessum femi-
ne ad pedes domini puolute cui⁹ luc-
tus et plactus ad defensionem lasciv-
ie sue non erubescūt im pbi flagitare
Usq³ **A**deo illos ppria cecitas rapit
vt nec de similibus causis audeat reluc-
tari de quibus salomon. **E**xcecauit in-
quit eos malicia eorum et nescierunt
sacramenta dei. **J**ohannes autē matrē
domini suscepisse videtur. **S**ed ma-
trē cuius mores maternum in dicat
nomen **T**amen non postū et alias xpi
matres admittere nec equāda est mu-
lieribus cūctis: que genuit maiestātē
Melias quoq³ iussus est a domino re-
liquere solitudinem et ingredi taber-
naculum vidue. **P**ro impio domini la-
borauit: vt in domo mansisset cui soli-
tudo palacium p̄stabat et requiē. **O**c-
casionem illi domin⁹ obtulit ad mag-
nalia facienda vt famis tpe magis ip-
si tam vidue q̄ pupillis eius sufficien-
cia tribueret alimenta: qui ieiunijs vs-
q³ quaq³ afflic⁹ tollerauerat indigen-
ciā: et qui missus venerat pasci pastus
quinnimo cōferens miseris miserias
egestatis fecit. **E**t hoc nō pōt cuiq³
fauere luxurie: cum nulla fuerit oppor-
tunitas scandali vbi transeunter qd̄
peius est egestosam habuerit mansio-
nem: q̄ quicūq³ hospes effugerit **E**t
hic apud quos hospitatus est imple-
uit: et rediit: qui etiam si moraret su-
spectus esse non potuit. **Q**ualis illic
fuit cōmunitatis affect⁹ vbi non erat
victus: **E**t qualem ad viduam habu-
it **M**elias introitum cui fames dedit
hospiciū. **Q**uisquis es qui te vis he-
lie de cōmoratione vidue vocari disci-
pulum: prius solitudinis afflictiones
et .xl. dierum tolera ieiunij exitum: et
aut non queres feminam: aut non erit
qui cum femina cōmoret. et tñ si valu-
eris tibi serua. **N**obis autē in spiritu
et virtute **M**elie nō aliam q̄ ioannē
solum angelus et domin⁹ xpus in si-

nuat. **P**rob dolor dolore cogimur qd̄
docemus: qui vsq³ ad hoc venim⁹ vt
in cōpatione fluxorum de sanctorum
tremendis virtutib⁹ disputem⁹. **P**ar-
ce iam pcc pteruitas nūq³ tibi sancti
cōsentūt qui religiosa modesta vene-
randa pudica pudorata cū feminis ne-
gotia pegerunt. **N**ut si adhuc per san-
ctos cauillationis an fract⁹ cōtendis
exquirere nos tñ amicos dei non no-
uimus nisi ad venerationem tātūmo-
do memorari. quos dauid docuit di-
cens. **M**ibi autē vehementer honorifi-
cati sunt amici tui deus. **F**iant nūc p̄-
dones pudoris et plagarij castitatis
mulierculis suis exponere molestias
querularū. **A**pud sanctos nostros nō
habent omnino suffugiū: quib⁹ misce-
ri ecclesia auctoritate pauli apostoli
phibetur: et hos inquit de vita. **E**x
his enim sunt qui repunt in domos et
captiuas ducūt mulierculas oneratas
peccatis: que ducūtur varijs deside-
rijs. **P**ost hoc edictum vtinam cōfidāt
sibi angelorum exempla pducere. nos
iam non valent flectere qui nouimus
et angelos cum feminis cecidisse. **I**b
ipsis equidem bene patrociniā mutu-
ant sed nos nullum angelū audimus
cōtra paulum apostolum. **E**t si inquit
aut angelus de latere euāgelizauerit
vobis pter quā quod euāgelizauimus
vobis anathema sit. **I**nsaniūt pr̄sus
ardent desiderio feminarū quotquot
huic et inter dictioni nō cedūt: et ob-
scenitatibus ibiantes malūt mori q̄
cōtenti sint a lateribus mulierū aliq³
diluūctione diuelli: vt ad explendam
sue auaritijs illuūie etiā puncto tē-
poris non sint sine semine voluptate
et hunc habent in mulieribus fructū
vt in illis semp defixa intēctione deside-
ria satiēt oculos: ne vel momentum
aliquod transeat quādo idigeant qd̄
affectant. **S**ic int̄ eos integritas emo-
ritur vbi oīs cōmoratio seu cōiūctio

fine cōmanendo corruptis affectioni-
bus inquinatur. Quos sanctus Pe-
trus apostolus designauit dicens. In
cōiugijs suis luxuriantes oculos ha-
bentes plenos mechationib⁹: ⁊ icesa-
bilibus delictis capientes animas in-
firmas. Hos etiam ita Salomon de-
notat. Abominatio est inquit coram
domino defingens oculum. Plane pu-
rū cōtra oculū testat⁹ se habere Job:
qui ait aut qui oculis cōsensit cor me-
um. Verū enim vero ille pōt suis ocu-
lis obnoxius nō teneri cui nolenti re-
pentinus occursum scandalum moue-
rit: quod prīus mēs qđ nolebat: ex-
pellit. Ille aut cōmotionem sui visus
non meretur euadere qui apud scā-
dali materiam tenet: qui vult intenti-
onis sue affectib⁹ frui qui affectat ha-
bere quod oculis offensionem īgerat
quorū auiditas inexplēbilis inter of-
fendicula cōtinua nullo modo pōt om-
nino cōpesci quod Salomon appro-
bat dicens. Infernus et interitus nō
satiatur: similiter oculi hominum insa-
ciabiles sunt: et in alio loco: non satia-
tur: oculos videndo: et iterum. Ne-
quius oculo quid creatum est. Hac
castigatione non cōpuncti diuina in-
terdicta nefande familiaritatis obsti-
natione cōtemnunt: ⁊ adhuc insuper
de caritate causantur: qui secundum
verbū Desine amaritudinem p dulce-
dine deuorātes nudam fedritatem ve-
lamento boni nominis tegunt: dum
apud eos falsa dilectione vera dilec-
tio violatur. Sed exclamat caritas et
appellat: tales ergo non iūxi: altera ē
que me simulando cōingit. Nūquā
dei pceptis obfisto: nūq̃ fluxis faueo
p me sanctitatem non opto culpari.
Calumnias mihi aduersa germanitas
facit: pericula et ego inter falsos fra-
tres incurri. Succurre meus preco.
Succurre paulē apostole. Dic testi-
monium meum ne qđ de me annun-

tiās pueratur. Finis aut est caritas
de corde puro et cōscientia bona et fi-
de non ficta. Dilectio deputabitur p
quam sanctitatis iniuria criminationi-
bus appetitur. Aut illorū erit sin-
cera fraternitas estimanda: de qui-
bus filie matris Ecclesie pducuntur
in culpam. Si talis Christiana cari-
tas annotatur indubitanter odia me-
liora sunt que dum separant neminē
maculant. Nec aut parricidalis dilec-
tio fratres psecutores adunare con-
suevit qui libenter patiuntur de suo cō-
sortio filias ecclesie fornicarias diffā-
mari contra caritatem quam Paulus
apostolus docuit dicens. Dilec-
tio primi malum non operatur. egra-
gia pbatio caritatis que nō tantū nox-
ia germanitate officit primo: sed etiā
am subiecta non vult esse p̃scriptioni-
bus apostolice iussionis. Confundant
assertores dilectionis huiuscemodi:
quos iudicant illi qui p cōmunib⁹ cō-
modis etiam cōlanguineam deserunt
caritatem. In omni mundo pene to-
tum iunctum est genus humanum: ⁊
vbique cognatio naturalis alterna pe-
reginatione discernit. Possunt
parentes: possunt filij: possunt fratres
possunt et ipsi quod plus est cōiuges
a deo concessa sibi nature vincula dis-
rumpere: et clerici deo non conceden-
te insuper phibente mulierū exit⁹ an-
cillatam non valent recusare carita-
tem. Optanda semp cognatis absen-
tatur affinitas primorum: et pegrina-
ri ab extraneis feminis clerici reluctā-
tur. Quibus faciendū fuerat etiam si
peculiare aliquid vel cōsuetū domin⁹
imperasset qui ad explicanda ipossibi-
lia habent spiritum sanctum quē mun-
dani homines non habent. Unde
iohannes apostolus sic admonet di-
cens. Filioli vincite illos: quoniā ma-
ior est qui in vobis est quam qui in hoc
mundo. Nunc vero possibile etiam

gentibus non dicam Christianis et le
ue pspicitur: et apud clericos sine ul
lis effectibus euacuatur: vt parum sit
eis dei mandata despicere nisi aliud de
decus habeant qđ nec sectantur: non
dicam vincunt omniū gentium con
suetudinem. Quib⁹ domin⁹ per
Ezechielem exprobat et dicit: in lega
libus meis nō ambulastis: et iustifica
tiones meas nō fecistis. Sed neque
secundum iustificationes gentiū que
sunt in circuitu vestro fecistis. Pudē
dum nescio quid dilectio ista signifi
cat: cui extorqueri contra naturā pu
tatur. Adhuc habeo qđ mirari. Cū vi
deam de christianis plerosque maritos
pariter et vxores cōiuentiam destina
tes domicilia singularia magis elige
re vt consensus cōmunium vtorū si
ne irritatione plētie et concordante
secessu valeāt obtinere: et eunuchi no
stri non durant sine femine sodalitate
dormire. Apud illos amor cōiugalīs
cōtinentie amore pensat: et apud spa
dones cohabitatio femine nūquā pōt
habere fastidiū. Dicat eunuchorū
caritas dicat ne forte in hac secessio
ne magis cōiugalīs caritas peccet: vt
Apostoli pauli cōsiliū videatur con
iugibus insinuas se diuortiū. Tempus
inquit qđ restat breue est. Reliquū est
vt et qui habēt vxores sic sunt: quasi
nō habentes esse nitant: et qui nō ha
bent quasi habētes esse glorient. De
his ipse apostolus ait. gloria in turpi
tudine iporū. Dilectio est inquit. D
dilectio que iūdet sibi. Caritas que
cupit se vitupatione laudari. Grande
miraculū vt virginū caritas virgines
faciat velut cōiuges credi: et cōiugis
caritas cōiuges faciat velut virgines
estimari. Ecce vera dilectio que i con
iugalitate diuidit vt in castitate con
iūgat. Ecce sancta dilectio que cō
iugalibus ad cōmunem laudem indu
cit absentiam. Di procerto sese insep

abiliter diligūt: qui vt triumphos sibi
inferant a se ipsis discedūt: quib⁹ nec
crimē nec natura nec lex nec dominus
nec apostolus potestate vnus inter
dixit aut tulit: sed p̄uendis patribus
votis semota vnanimitate absētari ca
ritas p̄suasit. Illi vero viderint qđ sit
caritas quā nouerunt qui nec crimini
nec nature nec legi nec domino nec a
postolo nec ipsi coniugalitati succum
bunt: quos tamē virginitas probosa
cōdemnat: quātum illos coniugalitas
castrata glorificat: quibus sufficiat ad
supplicium de decorosum qđ spadones
a cōiugibus iudicantur. Ad quorum
increpationē non tacendi sunt etiam
filij Isrl: qui apud Mesdram vxores et
filios contra diuina iura susceptos nō
contati sunt pellerē: nec contra domi
ni caritatē conati sunt excusare. Ue
rum fatear si permitto. Qui nunc p
dimittendis feminis alienis adherent
quid facerent si liberos et vxores pro
icere iubeant: Aut quando valebunt
p christo renunciare cognatis qui mu
lierculas non suas preponunt christi p
ceptis. Dico eos facile p istem
mulierculis parentes proprios abne
gare quā ppter christum ipsas mulier
culas relinquere posse. Despicientes
quod in euangelio ipse dixit. Si quis
venit ad me et nō odit patrem suum:
aut matrem: aut vxorem: aut filios: et
fratres: et sorores: et animam suam:
non potest meus esse discipulus. Si
de abijciendis parentibus dubitan
tes indigni sunt Christo quid sibi pro
mittunt quos contemptores exhibet
christo non parentalis effectio.

Ac per hoc illorum meritis euac
uantur: quos vident contemplatio
ne christi nullas personas excipere
cognatorum. Nec minis eos: sed pe
nis etiam illi confundunt: qui metu
entes non tantum cum aliena: sed
etiam cū sua carne lucrari amputatis

genitalib⁹ abscedūt. De quibus
modo examinationis suspendo senten-
tiam relinquens alia disputatione p-
mendam. Secundum confusione spa-
donum non dubito meliores asserere:
qui nec sibi parent quidem nō dicam
feminas audent tentamenta porrigere
Respondeant spirituales eunuchi qui
furo est in dilectione mulierū vel qd
sit in cōtubernalitate femine misterū
vt in pnicem suam alienis mēbris in-
dulgeant: cum illi sua quoq; incōtan-
ter abscidant. Hic cōfirmatos in se ar-
tus abiciunt: et illi aduersarijs arti-
bus glutinantur. Hi pro integri-
tate spiritali cum tormento non inie-
gi corporis dimicare non dubitant:
et illi sine tormento integri esse sine fe-
minarum dimidietate detrectant. sed
aduersus illos cōparatio nulla est fa-
cienda de nostris: ne cōsolent̃ addicti
q̃buseūq; iudicijs Christianis. Peio-
res sunt et aliqui memorandi: vt ma-
ior pena sit a dānato damnari. Iude-
os cōsiderent vsq; hodie p legis im-
perio carnis sue prem circūcisiōe trū-
care: et sciant quid mereant̃ qui euā-
gelio iubente dissimulant circūcisi-
mulierū p̃sentia peragere domini vo-
luntatem: non intelligentes q̃ ipse do-
minus dixerit: nisi abundauerit iusti-
cia vestra plusq; scribarū et pharise-
orum non intraveritis in regnum ce-
lorum. Puto etiam de Ballis su-
is nobis idolatre exprobrāter insul-
tent: qui absidentes semetipsos libe-
ter excruciant: dummodo cū stue⁹ sui
simulacrorum dissimulationibus pa-
reant. Clerici autem nostri ad lucrum
magis corporis proprij damnum vo-
lunt mulierum secum cōmorantium
sustinere: Quas etiam de substantia
ppria euellere oportebat: si cum illis
nasci cōtingeret: ne idolatris et sacri
legis erubescerent. De quib⁹ et
dominus contemptores arguit dicēs

Prudentiores sunt filij seculi huius
filij lucis. Ergo nostris clericis taliū
pfana deuotio est pponenda: quib⁹ cū
tantis eritis amabilia sunt turpia sa-
cerdotia. Clerici vero p dignitate sa-
cerdotij celestis nō sanguine fundūt:
non tollerant ferrū. non est aliquod
vulnus: non est aliquis cruciatus: s;
solus contra dominum femine terret
aspectus: sic in feminas ruunt. Si fe-
minas amāt vt non sperent manifesta-
ri dilectionis sue: quādoq; posse pura
mysteria sicut p cōsimiles eorum tur-
piter publicata sunt et detecta. quos
paulus apostolus pūderat iam tunc
dicens. Quorūdam hominū peccata
manifesta sunt p̃cidentia ad iudicium
quosdam autem et subsequūtur. Si
militer autem et facta bona manifesta
sunt: et quecūq; aliter se habent: ab-
scindi non possunt. Et contra et ipsi
dicunt nō nulli de cōtemporib⁹ no-
stris similiter feminas habentes i do-
mibus martīrium securi sunt vt illoz
innocens cōscientia p̃baretur. Nolo
mibi de martīrio quisq; moueat acti-
onem: quia sepius et mechi: et sang-
uinarij: et ebriosi: et omnium sceierū
rei: reperta pugne occasione: conuersi
meruerūt ad martīrij veniam perue-
nire. Ideo enim martīrium appellat̃
tam corona: quam baptisma: quia bap-
tizat pariter et coronat. Ille nunc si
licuerit quibusdam inuiolata femina-
rum societate martīrium promereri
sine indulgentia illis: quorum marti-
rium ipsum non fuit: quos reatus pro-
hibite cōtubernalitatis non absoluit.
Nec innocentes in ipsa innocentia po-
tuit approbare: quibus contemptum
legis et conuersationis illicite sedita-
tem: et quod est grauius super omnia
crimen Ecclesie cernitur ignouisse.
Et enim notia est innocentia: que spō-
se Christi officit fame. Et cum
Christus agnus innocens immo ipse

celestis innocentia quod est veri⁹: totum se cōtempserit p ecclesia: vt eam sine macula vlla vel ruga redderet illi barā: qualis est clericus cui ad hoc spōsa christi cōmittitur: vt p vnus femine amorem culpari totam ecclesiam paciatur. Audemus dicere a deo patre missus est filius de sinu patris: et regno absens esse durauit: vt ecclesiā faceret innocentem: et clericus mulieris latus disere non potest: ne xpi ecclesiam reddat i samē. Sed aiunt In martirio ignoscit nobis: sicut indultum est parētibus: hoc ergo et nos omnes de peccatis omnib⁹ cōfidam⁹ vt qui agere bene laboram⁹ inter luxurias euagemur: et discramus per semitas peccatorum: retinacula dimittamus: et frena laxem⁹. Eamus nos quacuq³ mundus abstulerit: et vbiq³ nos diabolus inuitauerit. Libere fornicemur inuideamus: rapiamus: fraudemus: omnia mala securi cōmittamus: martirium subueniet: et euademus. Sic enim Paulus apostol⁹ pollicetur. Faciamus mala vt veniāt bona. Quorū damnatio iusta ē Huic martirio spem tradant quos mathe matiei docuerūt habere de crastino p scientiam: et has coronas expectent qui super angelos et christum p astrologos didicerunt scire tempora: que pater i sua posuit potestate: vt vel tūc recordentur ante martiri temp⁹ bene agere debuisse: cum diem domini senserint sicut furem. Sed erodamus super illos martirium iam iā q³ pendere. Interim priusquā martires fiant legibus subiacēt: vt iudicio subiciatur nisi armis exarment. Adacie ne phas est illis aduersus auctoritatem domini parentum psonas obficere: quibus ipe domin⁹ contradictionis huius abstulit vocē In legalibus inquit patrum vestrorum nolite ambulare: et iustificationes eorū no-

lite custodire: et studiis eorum nolite commisceri: et nolite inquinari. Ego domin⁹ de⁹ vester. In pceptis meis ambulate: et iustificationes meas custodite. Sciant nūc adempta sibi esse parentalia patrocinia: qui huc atq³ illut recurrentes contradictionum latebras querūt: ne vnquā feminis careant: et quia vndiq³ defensionis suffragio deseruntur in nouissimis cunctis argumentis exhaustis sentētiā Pauli apostoli opitulari sibi opinant⁹ et dicunt. Tu qui es vt qui de seruo alieno iudices. Ignoscit equidē paulus apostolus constitutio nis sue verba plata: sed constitutionarios et prolatores ipsos ignorat. Illis enim contulit defensionem: qui nullam partem legis ipugnant et ipsi tribuit patrocinium: qui ex voto suo aliquid faciūt nec quicq³ ecclesiastici iuris impediunt. Ius tractat viuendi: et non edēdi: arbitrium vniuscuiusq³ confirmat De similibus neminem iussit iudicari que voluntati singulorum auctoritas diuina cōcedens in vtraq³ pte facienda: et non faciendi clementer indulgit Illos autem ecclesiasticos tribunali bus subdidit quos transgressores ordinari transgressionis nulla impunitas excusauit: vt qui passim. Tu qui es qui de seruo alieno iudices: aduersus nos veluti libellum contradictorium proferunt rationale simul et certū recognoscant quod accepimus ab eodem paulo apostolo repulsorium. precipimus inquit vobis fratres in nomine domini nostri iesu christi: vt separetis vos a fratribus ambulanti⁹ inordinatē: et n secundum traditionē quam accepistis a nobis. Euasimus vt opinor tanta ligamina questionum quibus amatores eunuchos amplexus feminei ligauerunt. Qui peruersis interpretationibus decreta legalia demutare cogunt: et malūt audiri p

potim effloroe

ponentes vana et fabulosa cōmenta
quā ipsi que vera sunt audiant quos
paulus apostolus amittat dicens. **N**
veritate quidem auditum auertēt: ad
fabulas autem cōuertentē. **Q**uic-
quid volunt adhuc exquirant: vt ob-
sistant p mulierib⁹ veritati. **V**ic-
toriam non habēt apud quos contra
esdrā mulier potius q̄ veritas vicit
Vos autem filij carissimi nō tantū p-
suasione: sed etiam potestate conue-
nio. **T**ale deliramentum despici-
te: quorum questiones **P**aulum aposto-
lum scitis vbiq̄ damnassee: sicut ad ro-
manos scripsit dicens. **R**ogo vos fra-
tres diligenter obseruate eos qui dis-
sentiones et offendicula preter doctri-
nam quam vos didicistis: aut dicunt
aut faciunt: et declinate ab ipsis. **S**ic
et **T**hymotheo delegat. **N**oli in-
quit verbis cōtendere: nihil enim vti-
le est: nisi in subuersionem audientū
Sollicite cura te ipsum probabile ex-
hibere deo oparium irreprehensibile
recte tractantem verbum veritatis.
Sulta autem et inania eloquia de vi-
ta. **M**ultum enim proficiunt ad ipie-
tatem. et sermo eorum sicut cācer scri-
psit. **A**q̄ vt ostenderet clericis dis-
ponendum ad euacuandas questio-
nes que sit doctrina conueniens etiā
Tito sic insinuat dicens. **T**u autem
loquere que conueniunt sane doctri-
ne. maiores natu sobriosos esse pruden-
tes: sanos in fide: in caritate: in pacien-
tia sincera. **E**rgo auditiones sim-
plices obedientia vestra suscipiat: et
versipellem contradictionum vitate
fallaciam. **P**urū iter vestris gres-
sibus mundate: et super spinas et tri-
bulos nolite calcare: ne bonum semē
non possit vobis ppter spine fructices
sanctitatis fructus afferre. **U**nde pro-
pheta **I**eremias sic hortatur: et do-
cet dicens. **N**olite inquit serere in spi-
nis. **C**ircūcidite vos deo vestro: circū-

cidite preputium cordis vestri. **A**bsci-
denda sunt ergo de agro nostro cun-
cta que pungere et lacerare consueue-
runt: ne animus agricolitoris in posses-
sione sua malignis sentib⁹ inseratur.
Et āputanda sunt omnia nobis que-
cūq̄ igniferi fomitis sulphurantibus
flaminis scetēs fo mar ebullientis car-
nis exestuat: ne vel tenuis quidem sci-
tilla seruata maiora conflēt incendia.
Quod salomon manifestat dicēs. **A**b-
scintilla vna augetur ignis. **A**uertite
occasionēs impuras quibus interio-
ra pectoris penetrantur: vt liquida in
vobis pspicitur honoretur. **C**onten-
ti estote singularitatem laboriosam p
pudore seruāda potius sustinere quā
sine labore ad dedecus puenire. **C**on-
templamini quid sit populo sancto pef-
se et considerate quale sit diuinis sa-
cramentis insistere. **A**lteris placere
debent: qui alteris viuūt: et talis con-
uenit cura sinceritatis sacratis qua-
lia sunt sacra ipsa: quibus exhibent of-
ficia seruitutis: ne circa dominum of-
fendant ipsi quod tractant: aut circa
populum incipiant ipedire quod pre-
dicant. **P**ropter quod **P**aulus apo-
stolus sic testificatur. **E**t omnia iquit
sustinem⁹: ne quod impedimentū de-
mas. **E**uāgelio xpi. et iterum. **N**emi-
nī dantes vllam offensionē: vt nō vi-
tuperetur ministerium nostrum. **H**ac
igitur institutione vobis quā plurimū
laborandum est: de quib⁹ ad manife-
standā gravitatē singularitas magis
q̄ perilitas testis vera est. **R**espici-
te quāta mala cōuersatio parilitatis hu-
ius acquirit: que nō nisi corruptionē
seminat pullulat vitia: cupiditatē con-
cipit ignominia parit: rabie concitat
porrigit furiam: lasciuia pascit petula-
tā nutrit: casus exaltat ruinas edifi-
cat: ripas eripit pcepta instruit: peri-
culū nauigat: naufragijs velificat: pdi-
tōe gaudet: inritū fouet psumptōz merca-

66
thesaurizat obprobrium. criminationes
exaggregat. accusationes inflammat. et
cateruatim semel in fascem glomerans
numerosas indagans captionum per
finita de decorum simplices mortes in
uehit in praeiciem perditionum. Tot
itaque et tantas strages calamitatis: et
strages pessime conuersationis nemo
persternit: nemo calcitrat: nemo funestat
nisi singularis castitas sola: que mu-
nimen inuictum est sanctimonie: et ex-
pugnatio fortis infamie. Fortitudinis
firmitas: et lasciuie petulantis infirmi-
tas. Probitatis presidium: et improbi-
tatis excidium. Anime victoria: et cor-
poris preda: uirtutis gloriarum: et cu-
piditas criminum. Pro nuba sanctita-
tis: et repudium turpitudinis. Sin-
ceritatis inditium: et abolitio scanda-
lorum. Exercitium continentie: et va-
catio tota luxurie. Pax secunda vir-
tutum: et debellatio inquieta bellorum
Puritatis culmen: et libidinis cancer
honestatis portus: et ignominie nau-
fragalis locus: uirginitatis mater: et
hostis immundicie. Lorica pudoris: et
spolium probrofitatis. Incorruptio-
nis exitium: murus rigoris: et destructio
vulgaritatis. Seueritatis gladius tri-
umphator: et dissolutionis occisor.
Armatura uirum: et exarmatura flux-
urarum. Integritatis dignitas:
et fornicationis addictio. Claritatis
fastigium: et de decoris precipitium: vo-
luntas bonorum operum: et afflictio
vitiis. Refrigerium pudicitie: et
pena petulantie. Acquisitio trium-
phorum: et facinorum detrimentum
Requies salutis: et perditionis ex-
ilium. Vita spiritus: et carnis in-
teritus. Status qualitatis an-
gelice: finis humane substantie. Du-
ius retinaculis omnis obscenitas fre-
natur: et compedibus eius calces fure-
tes libidinis statuuntur. In hac velut

in scopulos franguntur impetibus quas
lescentis sanguinis inundantis: et in il-
la sedat spumans tumoris insania cor-
poralis. Que dum sibi subtrahit am-
minicula concupiscentie mortua membra
sua cognoscitur baiulare: de quibus
apostolus paulus premonet dicens.

Mortificate ergo membra que sunt
super terram: fornicationem: immun-
diciam: libidinem: concupiscentiam ma-
lam. et auariciam que est idolorum ser-
uitus: propter que venit ira dei. Ab his
omnibus non nisi splendido singula-
ritatis cultro castratur humana natu-
ra: ut illibatos spadones ad primum
sanctitatis dispensante circuncisione in-
troducatur. Cui sanctitas ita pmi-
sit annuli sui nuptiale signaculum: ut
sine ipsa uirginitas resignetur: que et
sola contenta cupidinem domat: men-
temque testificat: concupiscentiam subi-
git. desideria ardoris extinguit. artus
debilitat. corpus ancillat. et ita carna-
lia crucifigit. ut tam masculus quam fe-
mina videatur in conuersationi mentis
rati. dum illos utriusque sexus operatio-
ne abscondit. aut neutrum faciens de duo-
bus terciam formam conferre gloria-
tur ambo ut ante resurrectionem
resurrectionis imaginem ad instar an-
gelorum meditari noscatur. Quod
permittens dominus in futurum qui dig-
ni inquit habentur seculi illius: et re-
surrectionis a mortuis non nubent:
neque nubent neque. n. morientur. Nam
sunt similes angelis dei. Quia resurrectio-
nis filii sunt. Hoc exigit sancta
singularitas meritorum. ut antequam
transfigeretur iam transfigurata cer-
natur in angelice claritatis aspectum
Que omnia sibi amputans concupis-
centie certamina depredatur. Cuius
laudes Salomon exequitur dicens.
melius est sine filiis cum claritate. immor-
talitas est. n. in memoria illius que et apud
iii

deum nota est: et apud homines. Cū
p̄sens est imitatur illam: et desiderat
eam cum se subduxerit: et in p̄petuū
coronata triūphat: in coinquinatorū
certaminum prelium vincens. Non
est sine filijs cum claritate nisi singula
ritas sola: quā nō solū conscientia sua
nullis sordibus maculat: sed etiā nul
le opinioniones suspecte paritatis infā
mant. Nam si castitas quod ē dis
ficile masculum et feminam pariter ī
virginitate cōseruet: non habet clari
tatem quā cōmunitas ip̄a nō pōt: nisi
quibusdam p̄brositatum tenebris ob
scurare. Singularitas vero ita clara
est omnibus: et exerta: vt cūctis splē
dore sui candoris pura manifestet et
lucida. Unde sic nos apostolus edo
cet dicens. Sicut filij lucis ambula
te. fructus enim luminis est ī omni bo
nitate: et iusticia: et veritate p̄bantes
q̄ beneplacitum sit deo: et iterū, om
nia inquit facite sine murmuratiōe et
hesitatione: vt sitis irrephensibiles: et
simplices sicut filij dei imaculati ī me
dio nationis p̄aue: et p̄uerse: inē quos
lucetis sicut luminaria ī mūdo. Sic
vbiq; singularitas splendet: vt omnes
p̄ illa splendore dubitet: et ita sancti
tatem in semetipsa clarificat: vt laudē
sibi ab ipsis quoq; inimicis extorque
at. Quod maxime de p̄posito quocū
q; paul⁹ apostol⁹ mādāt dicēs. Opor
tet autem eum et testimoniū habere
bonum ab alijs qui foris sunt: vt non
in obprobrium incidat: et laqueum di
aboli. Hanc igitur amate: hanc time
te: que sola pōt feminas debellare cū
adhuc cōcupiscentia nulla pect⁹ im
pulsat: et dum adhuc simplicitas īcor
rupta p̄manet vel queta: ad secrete
singularitatis tutelam cito cōcurrite
ne postmodum non valeatis effuge
re. P̄reoccupādy est adit⁹ cunctis ī
sidijs: ne hostilitas prior obrepens oc

currat improvidis. Salutare remedi
um est p̄uenire p̄piti⁹ q̄ p̄ueniri: et an
ticipare potius q̄ anticipari viribus
fortibus cōgruit. Ubicūq; fuerit pui
dencia frustrantur vniuersa cōtraria.
Ubi autē puidencia negligitur: omnia
cōtraria dominātur. Ante famem
certamus: ante inopiam laborando sa
ragimus. Sic p̄ omnia calamitatibus
cūctis tollimus locum: dum gerimus
puidenciam temporum futuroꝝ. quā
to magis ante p̄uenienda est omni p
uisione calamitas feminarum: cuius
cupido si admittitur incipere: nūquā
p̄rius accipit finem. Cuius cōparatio
nem salomō explicat dicens. Infern⁹
et amor mulieris: et terra que nō sati
atur aqua et ignis non dicit sufficit.
Unusquisq; itaq; qui secur⁹ est: quia
necdum tentatur timeat: quia nihil d
illo dicitur: p̄spiciat ne dicatur homi
nes sumus fragilitatem nostram car
ne portam⁹. Sic iam vndiq; circum
specta viuacitate circūdare debemus
et cingere: vt nō sit ps aliqua que va
cillet. Accipim⁹ quidem fortitudinē
spiritaalem: p̄ quam substātie nostre fra
gilitas robozetur. Sed ita nobis spi
ritalis fortitudo collata ē: vt puidos
non vt p̄cipites tueatur: vt illos mu
niat: qui renūntiant importunitatibus
delictozum: non eos qui se magis im
portunis delictis immergunt. Custos
nobis datus est spiritus: sed vt con
traria declinantibus assistendo subue
niat non vt contraria eligentibus fa
ueat: nec vt voluntarios: et pronos
in aduersa confortet: sed vt aduersus
nitentes separari confirmet. Nā qui
cūq; permittis conatibus audet ex
ercere virtutem iuuamen non habet
spiritus sancti: qui neminem vult vltro
neum virū fortē ad fraudulentas vic
torias coartari: nec p̄tegit eū q̄nimo
s; deserit quē piculū irruet p̄ illicitos

67.
eventus exquirere triumphos agno-
uerit: sicut ipse iam tunc p Salomonē
locutus est dicens. Amans periculum:
in ipso periet. Ordine suo igitur non
nostro arbitrio vire⁹ sancti spirit⁹ mi-
nistratur: et secundum institutū eius
prelia prosperant: nunquā nisi precipita-
tus exercitus cecidit: qui audius for-
titer facere. Ducis vel imperatoris sui
disposicōes irrupit. multo magis per-
piciurā erogat fortitudinē. qui sine ar-
mis doctrine magistri spiritus psump-
seat triumphare. cum dicat veb: qui p
presumptionē suam aliquid faciūt: nō
per diem Si qua igit in vobis ē
fiducia virium spiritualiū: quid spirita-
les deceat recordē: et si creditis vos
spiritualiter militare: agnoscite qd do-
cemus nō esse carnale. sicut Paulus
apostolus loquit^r dicens. Si quis pu-
tat se prophetā esse: aut spiritale cog-
scat que scribo vobis. Non ē q vobis
in hac persuasione deceptoria blandia-
mini: vt qz spiritales estis velitis in-
ter flagitiosorum armamenta versari
nec vos inhabiles esse p clericat⁹ dig-
nitate: quia maiores maioribus con-
sueverūt cōflictiones occurrere. Meri-
us diuitibus q paupibus inuidet: et
nō inopes: sed locupletes inquietat in-
festatio seu latronū. Plus duces et
principes q milites ab hostibus appe-
tuntur in pugna: et violentius ppulsan-
tur ventis: et turbinib⁹ culmina que-
cūq sunt altiora. Nō magis magisq
quo plus ceteris vnusquisq pōt sciat
esse sibi metuendū: ne ī aliquo minore-
tur: propt q Salomon sic admonet
dicens. Qui gloriat^r inquit in diuitiis
paupertatem vereat. Rogo vos quātū
valeo: et ultra quā valeo: hec sunt stu-
dia oia clericor⁹: vt singularitatis in-
accusabilis secessione fungant^r: ne aut
ipsi p feminas: aut femine per illos ad

ignominiosa ludibria puocentur. Si
quis habz matrē vel filiam. vel sororē
vel coniugem vel cognatam sic habeat
at vt nulla ancilla intersit: neque aliq
ingrediat^r extranea ne ad hoc videat^r
tenere proximas suas: vt ipsaz causa
libere sibi adhibeat alienas: q si non
possint ipse que sunt proxime siue fa-
mularū ministerio: vel sine amicorum
solatio expedit: vt migret ad aliud do-
micilium: quam propter illas persone
cōtrarie teneantur: humanum est enī
vt nec clericus illas necessarijs emen-
dis fraudet nec ipse clericum per im-
portunas feminas sordident. Assignari
possunt sanctis mulieribus cum
quibus vivant: dūmodo cum clerico
femina nulla commaneat: nō despecta
non vetula sine affinitate peculiariter
suscipienda ad domesticum obsequiū
quia magis illic cito delinquatur: vbi
sine suspitione securum potest esse de-
lictum maxime quia cupidini nulla de-
formitas: nulla despectio fastidij vel vi-
lis existit: vel diabolus pingens speci-
osum efficit quicquid sedum vel horri-
dum fuerit. Si quis aut modo perfe-
ctione cogente apud fratres vel apud
extraneos hospitatur vbi mulieres in-
tersunt omnino se artet: ne passibilita-
te aliqua vitietur. Semor⁹ ac se-
cretus deo vacet: et sibi ne intus capi-
atur a diabolo: et qui foris capi nō po-
tuit: apud suos cadat. Qui hostes ef-
fugit ad tempus p salutaribus causis
procedat ad faciem: et iterum cito dis-
cedere de conspectu festinat. Vbi
gustanda est cum mulieribus non cō-
tinuāda presentia: sed quasi transeun-
temis exhibēda est accessio qdāmodo
fugitia. Proteruitatis enī iam cepta
sunt representari sp in mediū: et pō-
tius meditatio ē frequētatim int mu-
lieres celebrare pcessū. De q re nobis

salomon moderamē ip̄ ouit dicēs. In medio mulierum noli assiduus esse. Sic igitur ambulate sic agite: vt semper in clericis ecclesie senat⁹ candi- dus cōstet. Seueritas in vobis circa feminas vigeat: aut veritas polleat. vigoz teneat grauitas veneretur: vt semel omnia colligamus ad clausulam breuiarium relegim⁹ vobis quod ad cōpendiosam plenitudinem redigens Paulus apostol⁹ insinuat: De cetero fratres quēcūq; sunt vera: quēcūq; pudica: quēcūq; iusta: quēcūq; sancta: quēcūq; amabilia: quēcūq; bone fame si qua virtus: si qua laus discipli- ne: hec cogitare que accepistis: et didicistis: et audistis: et vidistis in me. Hec agite: et deus pacis et dilectionis erit vobiscum Amen.

De montib⁹ Sina et Sion aduersus iudeos.

Probatio capitolozum que in scripturis deificis cōtinent: Que in veteri testamento figuratiter scripta sunt per nouū testamentum spiritualiter intelligenda sunt: que p̄ christum in veritate adimpleta sunt. Nobis enī p̄ iesum christum spiritualis intellectus datus est ipso iesu dicente. Vobis quidē datum est intelligere sacramenta dei aliz autē in similitudinib⁹. Inuenimus in euāgelio cata iohannem scriptum esse. Lex p̄ Moisen data est: gratia ⁊ veritas p̄ iesum christum facta est: que lex Moisen in monte Sina data est: verum iterum inuenim⁹ scriptum de Sion enim exiget lex: et verbum domini ab Hierusalem. Quatenus hoc intelligere debemus: utrū Sina mōs vbi a deo Moisi lex data est: et Sion mōs: vñ lex exijt: an vnū sint an vero alē sit Sina mōs: ⁊ alē sit Sion mōs

Inuicē⁹ hec noia duoz montiū esse. Hebraice vero latina interpretatio nominū differētium abinuicem ostendēs aliud esse Sina montem: et aliud mōtem Sion. Hec est interpretatio d̄ Hebraica lingua in latinum. Sina mons interpretatur tentacō eterna: et odium. Itē et Sion interpretatur tentatio exacerbationis et speculatio. Vides ergo in hebraica interpretatione non sibi simile: sed neq; esse vnum montem sed potius duo inuicē a se differētes gratia et honore. Preterea cū dicat David ppheta in psalmo primo. Ego autē cōstitutus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum ei⁹ annuntiāns imperium eius: ecce quaten⁹ mōtem Sion sanctū designat. Unde manifestum est montem Sion celestem esse et spiritalem: et Sina esse terrenum. Nihil enim pōt quod in terra est esse sanctum: cū totus mūdus ppter sancta mala a diabolo sit maculat⁹ dicēte iesu: odit me seculum quia et ego illud: quia mala sunt facta illi⁹. Et q̄ re quicquid est in hoc seculo terreno sanctum esse non pōt. Sion autē autē montem ex pphetico dicto cōstat esse sanctum: et spiritalem. In quo mōte a spiritu sancto filius dei rex cōstitut⁹ est. Annūtiāns volūtātē ⁊ iperū dei patris sui. Et Sina montem terrenum esse in arida terra cōstitutum qui est in Sina Palestina vbi est tra iudea vbi est et ciuitas illa interfectrix. Prophe- tarum ante cuius portam Christus a iudeis crucifixus est in hortō: que ciuitas dicitur Hierusalē p̄ Esaia prophetam spiritualiter vero execrata et derelicta: nec immerito et deus et eodem mōte Sina terrenus p̄ Moisen adhuc in carne terrena primi hominis positum populo iudeorum terreno: et carnali legem a deo recepit illis tradēdam: digitis sacris scriptam in duas tabulas lapideas licz digitis sacris tñ

68
digitis in figura carnis quasi populo
carnali: et durissimo: sicut fuerunt ta-
bule lapidee durissime in quibus ta-
bulis legem acceperunt. Ideo in dua-
bus significans ex unitate populi di-
uidi duas ptes: ptem que saluatur: et
ps incredula que perit dicentem an-
gelo ad rebecca[m] vxorem isaac: due
gentes in vtero tuo sunt: et duo po-
puli de ventre tuo diuidentur: et po-
pulus populū supabit: et maior seruis
et minori. Rebecca vero figuram por-
tat ecclesie: sicut Isaac vir eius tipū
in se portabat xpi ergo cum dicit due
gentes partem idolatrem p[er]ditam: et
ptem credulam videntem p[er] fidē hāc
vnam ptem gentiū designat in vtero
ecclesie pmanere generationē i eter-
num in figura Rebece: et ptem po-
puli infidelium iudeorum a ventre tūc
rebece diuidi: et separari a natiuita-
te ecclesie. Hec fuit pfiguratio in Be-
neci p angelum spiritualiter annūciata
hec vero nomina eorum montium ta-
lem habent interptationem i lingua la-
tina demonstrans veritatem: qui sunt
hi duo montes Sina vel nūc sion.
Quod quidem post paululum dictu-
ri sumus. Ita enim hanc veritatis in-
terptationem pbauimus: de princi-
pio generis humani venientem. Ita
enim omnipotēs deus ab initio mun-
di: et deinceps omnes homines nascē-
tes de tempore: et facto nomina a pa-
rentibus suis accipiebant: non quidē
ex se: sed a deo mente impellebantur.
Qui antequam fiant psciū futurozū
quales post crementum etatis sue fu-
turi essent posteriori tpe vegeti in no-
minib[us] hebraicis designabātur. Quid
singulis futurum esset interptacio no-
minum designabat veritatem: sicuti
tūc temporis in patriarchis cōpletū
est: secundū primi hominis carnem e
terra e limo esse ex ipso prothoplasto p-
bām[us] veritatem. Nomen accepit a

deo hebraice adam. Interpretat[ur] ter-
ra caro facta: eo q[ue] ex quattuor cardi-
nib[us] orbis terrarum pugno cōphēdit
sicut scriptum est. Psalmo mensus ē
celum et pugno cōprehendit terram
et finxit hominem ex omni limo terre
Ad imaginem dei fecit illum. P[er] po-
ruit illum vt ex his quattuor cardini-
bus orbis terre nomen in se portaret
Adam. Inuenim[us] in scripturis p sin-
gulos cardines orbis terre esse a con-
ditore mundi quattuor stellas consti-
tutas in singulis cardinalibus. Prima
stella orientalis dicit[ur] Anatole. Se-
cunda occidentalis Disis. Tercia stel-
la aquilonis Adus. Quarta stella
meridiana dicitur Desembzion. Ex
nominibus stellarū numero quattuor
de singulis stellarū nominib[us] tolle sin-
gulas litteras p[ri]ncipales: d stella Ana-
tole A. de stella Disis. D. de stella ad-
us. A. de stella Desembzion. D. In
his quattuor litteris cardinalibus ha-
bes nomen Adam Nam et in nume-
ro certo p quattuor litteras grecas de-
signat. ita. mia. . tel-
sera. . mia. . tesseraconda. Fac
et in numerum. xlii. hic merus. xlii.
passionem carnis Ad designat: quā
carnem in se figuralem Christus por-
tauit et eam in ligno suspendit. Que
caro dominica a deo patre iesus voca-
ta est. Spiritus sanctus qui de celo de-
scendit Christus dei viui deo vocatus
est spiritus carni mixtus est iesus chri-
stus. Hic ergo numerus. xlii. passionē
declarat eo q[ue] sexto millesimo āno ho-
ra. vi. passus a mortuis resurgēs qua-
dragesimo die in celis ascondit. Vel q[ue]
salomon. xlii. annis templum deo fa-
briauerit. In cuius templi similitu-
dinem iesus carnem suam esse dixit di-
cēs Phariseis. Destruite sanū istud
et ego in trib[us] diebus excitabo illud
Et pharisei dicebant. xlii. annis edi-
ficatum est sanū istud: et hic i trib[us]

diebus suscitabit illud. Dicebat autem iesus sanū de corpore suo. Deinde Abel filius ad nōm accepit. Debraicum signans fratris interfectionem: et parētum luctum. Itē Enoch qui ante diluuium deo iustus complacuit: et ideo de isto mundo i carnis sue natiuitatem viuis translatus est in loco vbi deus scit: ex quo loco consummationem mundi innouare habet in hoc mundo: vnde etiam translatus est ad confundendum et reuincendum Antichristum. Quo interfecto martīria sua complebunt viuentes i eternum in secula seculorū. Et ideo Enoch interpretatur innouatus. Deinde iob iustus qui ante diem iudicii meruit voce iudicis laudari et ideo diabolo deuicto et superato iob interpretatur carissimus dei. Neque et abraam in sinu a natiuitate a parentibus suis. Abraam vocatus est: tētat⁹ vero a deo fidelis inuentus est. et a deo benedictus pater multarum gentium constitutus est. et ideo immutatio noīe a deo. Abraam vocatus est. interpretatur pater multorū.

Ecce interim de multis probatioribus pauca diximus. vt ad duorū montium nominum prouenientes interpretationes. quorū montium nomina prebemus qualiter designata sint ad nouam instructionem. vt ex hac interpretatione nominum intelligamus montem Sina esse terrenum et montem sion esse celestem. Spiritualiter interpretatur Sina tentatio eterna. et odium. et mons sion tentatio exacerbationis eterne et speculatio. Ita intelligitur cum dicitur mons Sina tentatio eterna. ⁊ odium eo qd ex eo monte Moyses legem acceperit populo durissimo et contumaci. Per quam legē tētat⁹ a deo eterno. et inuenti sunt nō posse eandem legem sustinere i perpetuum: exinde deo in odium conuersi sunt. Ideo in nomine montis Sina

vnde legem acceperant interpretatio nominis designauit populum tentatū a deo et in eternum odium esse cōuersos. ideo dicitur Sina tentatio eterna et odium. Inuenimus in scripturis eos esse a deo tentatos ita positum dicente domino ad Moysen. Ereat populus iste. et colligant diurnum in diē et tentabo eos an possint legem meā sustinere an non. et tentati a deo per legem inuenti sunt ab ea lege alieni. Exinde deo in odium eternum cōuersi sunt. et cōpleta est interpretatio Sina. Manifesta vero et Moysen per quem eos deus p legem tētauit in latino interpretatur similiter Moyses tentatio dei et inuentio. p quem tentati a deo inuenti sunt alieni a legis obseruatione ideo in eternū deo in odium conuersi sunt. hoc odium in ipso genere iudeorum scriptū inuenimus dicente Isaac de duobus filiis suis Esau maiore: et Iacob minore dicens. Iacob dilexi. Esau autē odio habui. Esau vero maior pilosus fuit totus inquit quasi corium pilosum: in figura populi maioris impietate delictorū suorum constitutus. Et iacob fuit lenis ⁊ minor in figura populi nouellioris qui ex dicto audientiam per crudelitatis fidem ex aspre dīne seculi in lenitatem conuersus est ad christū dominū. et dei filiū. Ecce probauimus per scripturarum fidem populum maiorem et vetustiores esse deo in odium conuersos secundum interpretationem montis Sina dicentis tentatio eterna et odium. Atque etiam Sion mons ita interpretatur tentatio exacerbationis et speculatio hec vero interpretatio latina ligni sacri passionem designat: dicente Salomone de ipsa passione dominica Contumelia ⁊ tormento interrogo genus illud vt sciamus reuerentiam illius: et probemus pacientiam ipsius: et tenemus que ventura sunt illi. Si enim

69
vere filius dei est suscipiet illum: et li-
berabit eum de manibus contrariorum
morte turpissima condemnemus illum
Nec cogitauerunt et errauerunt ex-
cecauit illos malitia ipsorum: et non intel-
lexerunt sacramenta dei. Ecce tenta-
tores iudeos. Item scriptum est et te-
rtauerunt deum in loco aquoso. Specu-
lum vero altitudinem ligni declarat di-
cente salomone. Posuerunt me velut
custodiam pomarii eo quod in horto in lig-
no confixus inter duos latrones pepen-
dit: et de altitudine ligni ambos spe-
culatur in figura duorum populorum ma-
lefactorum. Ventes in seculi mala sa-
cta iacentes: et iudeos interfectores
prophetarum hi sunt duo populi ma-
lefactores quorum figuram in se porta-
bant duo latrones inter quos pepen-
dit innocens. Unus blasphemabat ali-
us vero confessus est: quia innocens in-
iuriam patitur. Iesus autem ambos spe-
culabatur de ligno speculatorum blasphe-
mum et confessorum. Confessorem sal-
uauit: et blasphemum perdidit: sicuti de
duobus populis fecit. Persecutores
derelicti: qui in eterne mortis senten-
tia sibi non crediderint: si sic de seculo
exierint perierint. Ventes vero ad se con-
uerse fidem sibi habentes: quia filius
dei est saluati videbunt in eterna secu-
la seculorum. Imperatorem et regem
suum. Verum ipsam passionem pen-
dens in ligno duas partes populi pro-
spiciens speculabatur de alto ligno pa-
tem populi qui viderat virtutes eius
mirabiles: et deificas: patientem illum.
Alii iniuriam dolentes plorabant: alii
vero iudei irridentes de ariditate ca-
put ei quassabant: blasphemantes et
dicentes: aue rex iudeorum. Ubi est pa-
ter tuus: veniat et liberet te de cruce
Exinde exacerbatus pater fecit celum
patefactum et tonitrua facta sunt in-
sustentabilia terra commota patefacta

sunt sepulchra: et corpora a se misit
velum templi scissum est in duas par-
tes: et a tanto fragore celi et tremore
omnes qui stabant ante lignum alii
dolentes. alii vero blasphemantes illu-
dentes prostrati in faciem iacuerunt
tremantes tanquam mortui. Tunc iu-
dei intellexerunt se offendisse dominum
et in luctum conuersi sunt. et fuit exa-
cerbatio. Eo enim tempore quo in lig-
no infixus pependit dies fuerunt aspi-
morum qui sunt dies festi iudeorum. Eo
die metuentes factum esse terremotum
et celi fragorem prostrati facie in terra
plangentes in luctum conuersi sunt: et in
ipsa passione compleuit propheticum dictum.
Et conuertam dies festos eorum in luctum
et cantica eorum in lamentationem. In-
te enim cum captiui decerenti essent a Ba-
bilone dicebat illis babilones. Canta-
te nobis cantica de canticis Sion: et
iudei lamentantes captiuitatem suam
dicebant ad Babilones: ut diximus la-
mentantes se Quomodo cantabimus
canticum domini in terra aliena? Ec-
ce quatenus impleta est interpretatio
montis sion: tentatio exacerbationis
et speculatio unde manifestum est mon-
tem Sion ligni sacri regnum in sancti-
tate iustificatum dicente David. Anun-
ciate regnum dei in gentibus quia domi-
nus regnauit de ligno. et transiit in gen-
tibus De quo regno ligni regalis ite-
Propheta dicit: Ego autem dico vobis
constitutus sum Rex ab eo super Sion
montem sanctum eius annuncians im-
perium eius: Quod dictum Prophe-
ticum per Pontium Pilatum in sua
passione pendens in ligno compleuit
Pontius Pilatus in polita mente a deo
accepit tabulam et titulum et scripsit
tribus linguis Hebraice Grece et latine
Ihesus Nazarenus Rex Iudeorum
et in capite ligni clauis tabulam cum
nomine Regis Iudeorum confixit Tunc

Manifestauit propheticum dictum
eo quod spiritaliter mons Sion crux
est que est virtus dei apostolo Paulo
dicente Crux Christi non credentibus
stulticia est. credentibus autem virtus
dei est et iterum dicit. Nos autem an
nuntiamus vobis Christum et hunc
crucifixum Iudeis quidem scandalum
stulticiam autem gentibus. ipsis au
tem vocatis iudeis et Grecis dei vir
tus et dei sapientia. Sic vero et alius
propheta declarat lignum passionis
dominice esse montem Sion sanctum
in spiritu ita dicens Quis ascendit in
montem domini et quis stabit in loco
sancto eius Innocens manibus dextra
leuans extensis clauis fixis innocentiam
demonstrans. Ideo dicit innocens
manibus et mundo corde qui non acce
pit in vano animam suam. et non iura
uit subdole primo suo. Sic accipiet
benedictionem a domino. et misericor
diam a deo saluari suo. omnis passio
hominum in terram cadet hec sola pas
sio crucis stantem demonstrat. Unde
vere dicimus montem sanctum lignum es
se passionis. Unde innocens manibus
et mundo corde hoc dicto prophetico in
deos redarguebat qui Moysen pre
ponentes christo domino illius eo quod
Moyses cum in montem Sina ascen
disset. ut legem iudeis acciperet inno
cens manibus et mundo corde non fu
it. Neque enim mundo corde eo quod egip
tium calce percussit in egipto et mortife
rauit eum cum manibus suis in arena
obruerit. Christus autem in monte san
ctum ascendit lignum regni sui: ut more
retur a iudeis quamquam ipse aliquem ho
minum non mortificaret nisi solum dia
bolum inimicum generis humani. Et
inde in montem ascendens innocens
et mundo corde: et ideo propheta dicit
quis ascendet in montem domini: et
quis stabit in loco eius innocens ma

nibus et mundo corde. Et declarauit
montem Sion sanctum esse sanctam cru
cem dicente eque propheta de sion: erit
et lex et verbum domini ab hierusalem
Lex christianorum crux est sancta chri
sti filii dei viui dicente eque propheta.
Lex tua in medio virtutis mei. Per
cussus in lateris ventris de lancea sang
uinis: et aqua mixtus perfusus affluebat
unde sibi ecclesiam sanctam fabricauit
in qua legem passionis sue consecra
bat dicente ipso. Qui sitit veniat et bi
bat. Qui credit in me sicut scriptum
est flumina de ventre eius fluent aque
vive. Item in psalmis et erit velut lig
num quod plantatum est secus decur
sus aquarum: quod fructum suum da
bit in tempore suo. Ecce verbum
propheticum fructum resurrectionis die
tercio spiritaliter intellegendum dicentis
De sion enim erit lex hoc est de lig
no regali: et verbum domini ab hierusa
lem que est ecclesia. Caro ligno confixa
emisit verbum dominicum dicens: he
li: heli. Et adimpletum est per prophetum
spiritaliter ante dictum. De sion erit lex
et verbum domini ab Hierusalem. de
celo descendente nouam ciuitatem
quadratam per quatuor euangelia habens
duodecim fundamenta. xii. prophetarum
et. xii. portas. xii. apostolorum: per quorum
annuntiationem Christi in hanc ciui
tatem sanctam: et nouam introierunt:
que spiritalis est ecclesia. Ecce proba
tum per omnium scripturarum edificarum
fidem duos montes sine in terra: et
Sion in celo duorum testamentorum
portare figuram veteris Sina et no
ui Sion. Ex quibus sion duobus mon
tibus videtur et duo testamenta his po
steriori tempore demonstratos et depalatos
duos populos veterem et priorem iude
orum et nouum: et posteriorem populum
christianorum. Iudeos terrenos qui
terram promissam a deo acceperunt

carneles : et christianos celestes qui regna celorum a deo pmissa accepturi sunt in futuro seculo. Caro enim Christianorum spiritualis et immortalis erit. Illam probationem veritatis scripturis positam ex ea veritate celestem et spiritalem facimus figuratam comparationem de huiusmodi conuersis. Diximus enim mortis a necti sion quod lignum regale: et sacrum haberet interpretatio nem de hebraico greco vel latino tentatio exacerbationis vel speculatio : eo quod de ligno speculabatur ante se stantes bonos et malos. Ita inuenimus ipsum saluatorem per salomonem speculum immaculatum patris esse dictum: eo quod sanctus spiritus dei filius geminatum se videat pater in filio: et filius in patre: vtri que se in se vident ideo speculum immaculat. Nam et nos qui illi credimus Christum in nobis tamquam in speculo videmus. Ipse nos instruente et monente in epistola iohannis discipuli sui ad populum. Ita me in vobis videte quomodo quis vestrum sic videt in aqua aut in speculo: et confirmat Salomonium de se dictum dicente. Qui est speculus immaculatus patris. Verum etiam et vitis se esse dixit patrem suum agricolam. Si ergo christus vitis vera vtri que constat: quia et nos qui in illo credimus: et ipsum induimus sumus vitis vera que est vinea dominica. Et christus custos vinee sue dicente salomone. posuerunt me custodem in vineam. Inuenimus ergo in conuersos huiusmodi in similitudinem spiritalem figuratam esse vineam habentem dominum et possessorem suum. Vero tempore maturo prope dies vindemiarum ponunt in vineam custodem puerum in alto ligno media vinea confixus: et in eo ligno faciunt speculum quadratum de arundinibus quassatis: et per singula latera quadrature speculi faciunt cavernas ternas: que faciunt cauerne duodecim. Per quam quod

draturam cauernarum custos puer omnem vineam perspicuus custodiat cantans ut viator ingrediens vineam dominicam sibi assignatam veret vel fures vineam vinee conculecet: quod si impotens fur egens in vineam voluerit introire et vineam demere: illic puer sollicitus deuoluerit introire: et vineam demere illic puer sollicitus de vinea sua deintus de specula dat vocem maledicens et comminans ne in vineam viator fur audeat accedere dicens rectum abula. Fur autem timens vocem pueri sibi comminantis refugit de vinea speculum videt vocem audit. puerum intus in speculo sibi comminationem non videt timens post viam suam vadit. Sic conuersus secularis simulat gratie spirituali. Ita est enim et in populo dei sicut in vinea terrena. Vineam dominicam et spiritualis plebs est Christianorum qui custoditur iussu dei patris a puero Christo in ligni speculo exaltato. Quod si viator diabolus pambulans viam secularem: si ausus fuerit de vinea spirituali hominem de plebe dominica separare et verare. Statim a puero celesti correptus et spiritualibus flagris emendatus exulans ad ceterum effugit in locis aridis et desertis. Sic est custos puer filius dominicus qui vineam suam sibi a patre commendatam saluandam et seruandam: per quo per Iesaiam prophetam canuit dicens. Ecce puer meus filius meus dilectissimus super eum ponam spiritum meum: et iudicium gentibus nuntiabit: non clamabit neque contendet. Arundinem quassatam non confringet et linum fumigans non collocabit. quoad usque expellat in contentione iudicium et in nomine eius gentes credant.

Ad Antonianum de Cornelio et Donatiano.

Quarianus Antoniano
fratri salutem. Accepi
mus primas literas tu
as frater carissime con
cordiam collegij sacer
dotalis firmiter obstringentes: et ca
tholice ecclesie coherentes: quib⁹ sig
nificasti cū nouatiano te non cōmuni
care: sed sequi consiliū nostrum: et cū
Cornelio Coepo nostro vnum tenere
consensum. Scripsisti etiam: vt exem
plum earundem litterarū ad Corneli
um Collegam nostrū transmitterē: vt
deposita omni sollicitudine iam sciret
te secum hoc est cum catholica eccle
sia cōmunicare. Sed enim superuene
runt postmodum alie littere tue p quī
rū cōpsbiterū misse in quib⁹ animad
uertī animū tuum. Nouationi litteris
motū nutare cepisse: nam cū et cōsiliū
et cōsensum firmū tuū ante fixisses d
siderasti in his litteris vt rescriberem
tibi quā heresim Nouatianus intro
durisset. Vel corneli⁹ q ratione Tro
phimo et Thurificat⁹ cōmunicet.

Quod quidem si p sollicitudi
ne fidei ante curas et rei dubie veri
tatem sollicit⁹ exploras reprehendēda
non est in timore diuino estuatis ani
mi sollicitudo suspensa quoniam tamē
video post primam sententiam episto
le tue nouatiani litteris postmodum
te esse cōmotum: Illud frater carissi
me primo in loco pono graues viros:
et semel sup petram robustam solida
stabilitate fundatos non dico aura le
ui: sed nec vento aut turbine cōmoue
ri ne anim⁹ dubius et incertis varijs
opinionib⁹ velut quibusdam ventorū
incursantū flatibus frequenter agite
tur: et a pposito quoq⁹ quadā leuita
tis reprehensione mutetur. Quod ne
apud te vel apud quenquā nouatiani
littere faciant: vt desiderasti frater ra
tionem rei tibi breuiter exponam: vt
quidem primū: quoniam de meo quo

q actu motus videris mea apud te: et
psona et causa purganda est: ne me ali
quis existimet a pposito meo leuiter re
cessisse. Et cum euāgelij primo vigo
rem et inter initia descendere in postmo
dū videar animum meum a disciplina
et censura priore flexisse: vt is qui libel
lis conscientiam suam maculauerint:
vel nefanda sacrificia cōmiserint laxā
dam pacem putauerim. Quod utrū
q non sine librata diu et ponderata
ratione a me factum est. Nam cū acies
adhuc inter manus esset: et paelium
gloriosi certaminis in psecutione fer
ueret toto hortatu: et pleno ipetu mi
litū vires fuerūt excitande: et maxime
lapsorum mentes classico quodam no
stre vocis animande: vt penitentie vi
am non solum p̄cibus et lamentationi
bus sequerentur. Sed quoniam re
petendi certaminis et reparande salu
tis dat occasio ad cōfessionis poti⁹ ar
dorem. et martijri gloriam nostris in
crepiti vocib⁹ puocarentur. Deniq⁹
cum de quibusdam ad me p̄sbiteri. et
diacones scripsissent eos immodera
tos esse et ad cōmunicationem accipi
endam festinanter vrgerē rescribens
eis in epistola mea quā hinc extat. et
hoc addidi. Qui si nimium pperant.
habent in sua potestate quod postulat
tempore ipso sibi plus quā postulant
largiente. Necesse adhuc geritur. et
agon quottidie celebratur. Si cōmis
si vere et firmū penitet: et fidei calor
preualeat. qui differri non potest coro
nari. De eo tamen quod statuendum
esset circa causam lapsorum distuli. vt
cum quies et tranquillitas data esset
et episcopisin vni cōuenire indulgen
cia diuina permetteret. et tūc cōmuni
cato et liberato de omnium collatiōe
cōsilio. statuerem⁹ quid fieri oportere
ret. Si quis vero ante consiliū no
strum. et ante sententiā de omnium con
silio statutā lapsis temere cōmunicare

71
voluisset ipse a cōmunicatione absti-
neretur. Quod etiam ad romanū ele-
rum tunc adhuc sine episcopo agentē
et ad cōfessores Maximiū p̄biterum
et ceteros in custodia cōstitutos nūc
in ecclesia cum cornelio iunctos ple-
nissime scripsi. Quod me scripsis-
se de eorū rescriptis poteris noscere.
Nam in epistola sua ita posuerit quā
q̄ nobis in tam ingenti negotio pla-
ceat: quod tu ipse tractasti pri⁹ san-
cte ecclesie pacem sustinendam. Dein-
de sic collatione consiliorum cū epis-
copis p̄biteris diaconib⁹ confessori-
bus p̄iter ac stantib⁹ laicis facto lap-
sorum tractare rationem. Additum ē
etiam nouatiano tūc scribente: et qđ
scripserat sua voce recitante: et p̄bi-
tero moise: tunc ad huc cōfessore nūc
iam martire subscribente vt lapsis ī
firmis et in exiū constitutis pax da-
retur. Que littere p̄ totum mun-
dum misse: et in noticiam ecclesijs om-
nibus et vniuersis fratrib⁹ plate sunt.
Secundum qđ tñ ante fuerat destina-
tum p̄secutione sopita cum data esset
facultas in vnum conueniendi copio-
sus episcoporum numerus quos inte-
gros et incolumes fides sua: et domi-
ni tutela p̄terit in vnum conuenimus
et scripturis diu ex vtraq; p̄te plaris
tempamentum salubri moderatiōe li-
berauimus: vt nec in totum spes cō-
municationis et pacis lapsis negaretur
ne plus desperatione deficerent: et
eo qđ sibi ecclesia abdicaretur secuti
seculum gentiliter viuerent: ne tñ rur-
sum censura euangelica solueretur: vt
ad cōmunicationem temere p̄siliēt:
sed traheretur diu penitentia: et ro-
garetur dolenter paterna clementia:
et amarentur cæ et voluntates et
necessitates singulorum secūdu qđ li-
bello cōtinetur quem ad te venisse cō-
fido vbi singula placitorum capita cō-
scripta sunt. Ne si minus suffici-

ens episcoporū in Africa numer⁹ vide-
bitur etiam rome sup̄ hac re scripsim⁹
ad Cornelium Collegā nostrum. Qui
et ipse cum plurimis coepiscopis ha-
bito consilio in eandem nobiscum sen-
tentiam pari grauitate et salubri mede-
ratione consensit: de quo tibi necesse
fuit tunc scribere: vt scias me nihil le-
uiter egisse sed secundum quod litte-
ris meis fuerā ante cōplexus omnia
ad cōmune cōcilij nostri cōsiliū dis-
tulisse: et nemini quidem prius me de
lapsis cōmunicasse: qñ adhuc erat vn-
de non tantū indulgentiam sed et co-
ronam lapsus acciperet: postea tamē
sicut collegij concordia: et collegende
fraternitatis: ac medēdi vulneris vti-
litas exigebat necessitati temporū suc-
cubuisse: et saluti multorum puiden-
dum putasse: et nunc ab his non rece-
dere: que semel in cōcilio nostro de cō-
muni cōsiliatione placuerūt: quamuis
multa multorum vocibus ventilent.
et mendacia aduersus sacerdotes dei
diaboli ore plata ad rumpende catho-
lice vnitatis concordiam vbiq; iactē-
tur. sed te oportet vt bonum fratrem
atq; vnanimē cōsacerdotem. nō quid
malignatq; apostate dicant facile sus-
cipere. Sed qđ collige nostri mo-
desti et graues viri faciant de viter dis-
cipline nostre exemplo pp̄dere. Ne-
mio tā iam nunc frater carissime. et ad
p̄sonam cornelij college nostri vt cora-
nelium nobiscum veri⁹ noueris nō de
malignorū et detrahentū mēdacio. s; de
dei iudicio. qui cum episcopū fecit.
et coeporū testimonio quorū numer⁹
vniuersus p̄ totū mūdū cōcordi vna-
nimitate consensit. Nam quod corne-
lium carissimū nostrū deo. et xp̄o et ec-
clesie ei⁹ itē cōsacerdotib⁹ cūctis lau-
dabili p̄dicatione cōdēnat. non iste ad
episcopatum subito puenit. sed p̄ om-
nia ecclesiastica officia promotus et in
diuinis administratoribus dominum

sepe promeritus ad sacerdotij subline
fastigium cunctis religionis gradib⁹
ascendit. Tum deinde ep̄atum ipsum
nec postulauit nec voluit nec vi vt ce
teri quos arrogantie: et supbie sue tu
mor inflat inuasit: sed quietus et mo
destus: et quales esse confluuerunt: q̄
ad hunc locum diuinitus eliguntur
pro pudore virginalis cōscientie sue: et
pro humilitate ingente sibi et custodi
te verecundie non vt quidam vim fe
cit: vt ep̄us fieret: sed ipse vim passus
est: vt ep̄iscopatum coactus exciperet.
Et factus est ep̄us a plurimis collegi
uris qui tunc in vrbe roma aderant:
qui ad nos lr̄as honorificatas: et lau
dabiles: et testimonio sue predicationis
illustres de eius ordinatione mise
runt. Factus est autem cornelius epi
scopus d̄ dei et christi eius iudicio. De
clericorum pene omnium testimonio:
de plebis que tunc affuit suffragio: et
de sacerdotum antiquorū et bonorum
virozum collegio: cum nemo ante se
factus esset cum Fabiani locus. i. cū
locus petri et gradus cathedre sacer
dotalis vacaret. Quo occupato d̄ dei
voluntate atq; omnium nostrū cōsen
sione firmato q̄sque iam ep̄iscopus fi
eri voluerit: foris fiat. necesse ē nec ha
beat ecclesie ordinationem: q̄ eccle
sie non tenet vnitatem: quisq; ille fu
erit multum de se iactans: et sibi plu
rimum vendicans. p̄fatus est alienus
est foris est. Et cum post primum se
cundus esse nō possit quisq; post vnū
qui solus esse debeat: fact⁹ est nō iam
secundus ille sed nullus est. Tum de
inde post ep̄iscopatum non exambitū
nec extortum sed de dei qui sacerdo
tes facit voluntate dei susceptū quā
ta in ip̄o suscepta Coepatu suo virtus
quācumq; robur animi qualis firmitas
fidei quod nos simplici corde et per
spicere penitus et laudare debemus.
Sedisse intrepidum rome in sacerdo

tali cathedra eo tempore quo tyrann⁹
in infestus sacerdotibus sanda atq; in
sanda comminaretur: cum multo pa
cientius et tolerabilius audiret lenari
aduersus se emulum principem quam
cōstitui rome dei sacerdotem. Nonne
hic frater summo virtutis: et fidei te
stimonio predicandus est: nonne in
ter gloriosos cōfessores et martires
deputandus qui tantis temporibus
sedit expectans corporis sui carnifi
ces: et tyranni ferocientis vltiores qui
cornelium aduersus edicta feralia re
sistentem: et minas et cruciatus et tor
menta fidei vigore calcantem vel gla
dio inuaderent vel crucifigerent vel
igne torrerent: vel quolibet inaudito
genere penarū viscera eius et membra
lamarent. Etiam si maiestas domini
p̄tegentis: et bonitas sacerdotē quē
fieri voluit factum quoq; protegit: tū
cornelius quantum ad eius deuotio
nem pertinet: et timorē passus est q̄c
quid potuit: et tyrannum armis: et bel
lo postmodum victū prior sacerdotio
suo vicit. q̄ autem quedam de illo in
honestā et maligna tractatur nolo mi
reris. cum scias hoc esse opus semper
diaboli vt seruos dei mendatio lace
ret. et opinionibus falsis gloriosum
nomen infamet. vt qui cōscientie sue
luce clarescunt. aliis rumorib⁹ sor
didantur. Explorasse autem collegas
nostros scias. et verissime comperisse
nulla illum libelli vt quidam iactitant
labe maculatum esse. sed neque cū epi
scopis qui sacrificauerunt communia
onem sacrilegā miscuisse. s; eos demū
quorum cā audita et innocentia p̄ba
ta sit cōiunxisse nobiscum. Nam et de
Trophimo. et de quo tibi scribi desi
derasti non ita res est. vt ad te p̄tulit
rumor et mēdagium malignorū. Nam
sicut et antecessores nostri sepe fecerunt
colligēdis fratribus nostris carissim⁹
frater noster necessitate succubuit. et

72.
quoniam cū Trophimo ps maxima
plebis abscesserat redeūte: et nūc ad
ecclesiā trophimo et satisfaciente: et
penitentia deprecationis errore pusti-
nū cōfite: et fraternitatem quā nup
abstraxerat cū plena humilitate et sa-
tisfactione pūo cāte audite sunt eius
pces et in ecclesia domini nō tā tro-
phim⁹ q̄ maxim⁹ fratrū numer⁹ qui
cum trophimo fuerat admissus est. q̄
omnes regressuri ad ecclesiā nō essent
nisi cū trophimo comitante. **Tracta-**
tu ergo ille cū collegis plurimis habi-
to susceptus est Trophim⁹: p quo sa-
tisfaciebat fratrū reditus et restituta
multorū sal⁹. sic tñ admissus ē trophi-
m⁹ vt laic⁹ cōmunicet nō secūdum q̄
ad te malignorū littere ptulerūt qua-
si locum et sacerdotis vsurpet. Sed
et q̄ passim cōmunicare sacrificatis
cornelius tibi nūtiat⁹ est: hoc etiā de
apostatarū fictis rumoribus nascitur
Neq̄ enim possunt laudare nos qui
recedūt a nobis. Aut expectare debe-
m⁹ vt placeam⁹ illis qui nobis displi-
cētes cōtra ecclesiam rebelles sollici-
tādis de ecclesia fratrib⁹ violentē infi-
stūt Quare et de Cornelio ⁊ de nobis
quicūq̄ iactantur nec audietis facile
nec credas frater. Si qui enim infir-
mitatib⁹ occupant illis sicut placuit
in piculo subuenitur postea q̄ tñ sub-
uentum est et piculantib⁹ pax data ē
suffocari a nobis nō possunt aut op-
primi aut videri manu nostra in exitū
mortis vrgeri: vt quoniam morientib⁹
pax datur necesse sit mori eos qui ac-
cepunt pacē. Cū magis in hoc iudiciū
diuine pietatis ⁊ paterne lenitatis ap-
peat q̄ qui pignus vite in data pace
pcipiūt hoc quoq̄ ad vitam percepta
pace teneātur. Et idcirco si accepta
pace cōmeat⁹ a deo dat⁹ nemo hoc de-
bet in sacerdotib⁹ criminari cū semel
placuerit fratrib⁹ in piculo subuenire
Nec tu exilimes frater carissime si

aut quibusdam videt libellaticos cū
sacrificatis equari oportere: q̄ inter
ipsos etiam qui sacrificauerit et cōdi-
cio frequē et causa diuersa sit. Ne-
q̄ enī equādi sunt ille qui ad sacrifici-
um nefandū statī volūrate p̄siluit et
qui luctat⁹ et congressus diu ad hoc
funestū op⁹ necessitate puenit. Ille q̄
et se et omnes suos p̄didit et qui ip̄e
p cūctis ad discriminē accedens vxorē
et liberos et domū totā piculi sui per-
functione p̄terit: ille qui in quilimos
vel amicos suos ad facin⁹ copulit et
qui inquilinis et colonis pepercit. Fra-
tres etiā plurimos qui extorres et p
fugit recedebāt in sua recta et hospi-
cia recepit ostendēs et offerens deo
multas saluatas ⁊ incolumes aīas q̄
p vna saucia deprecant. Cū ergo int̄ ip-
sos qui fabricauerint multa sit diuer-
sitas: que iclemētia esset et quē acer-
ba duricia libellaticos cū ijs qui sacri-
ficauerit iūgere q̄ ijs cui libell⁹ ac-
ceptus est dicat. Ego pri⁹ legeram ⁊
ep̄o tractāte cognouerā nō sacrifican-
dū idolis nec simulacra seruū dei ado-
rare debere et idcirco ne hoc facerem
qđ nō licebat cum occisio libelli fuisset
oblata quē nec ip̄s accipē nisi ostē-
sa fuisset occasio ad magistratū veni vlt̄
alio eunte mādauī: christianum me eē
sacrificare mihi nō licere ad aras dia-
boli me venire non posse: dare me ob
hoc p̄mīum ne quod non licet faciam
Nūc tñ etiam iste qui libello macula-
tus est postq̄ nobis admonentib⁹ di-
dicit nec hoc facere debuisse et si ma-
nus pura sit et os eius feralis cibi cō-
tagia nulla polluerūt conscientiam tñ
eius esse pollutam flet auditis nobis
et lamentatur. et q̄ dereliquerit: nunc
admonetur et non tam crimine q̄ er-
rore deceptus quod iam de cetero
instructus et paratus sit confessatur.
Quorum si penitentiam respiciamus
habenciū aliquā fiduciam tolerabilis

consciencie statim cū vxorib⁹ cum libe-
ris quos incolumes reseruauerāt in
heresim vel scisma diabolo inuitante
rapiuntur. Et ad scriptam nobis in die
iudicij: nec ouem sauciā curasse et pp̃e
vnam sauciam multas integras p̃di-
disse. Et cum dominus relictis sanis
vnam errātem et lapsam quesierit et
inuentā in humeris suis ipse portauit
nos intantū non querimus lapsos
sed et venientes arcem⁹. et cū Pseu-
do p̃phete gregem xp̃i tūc vastare et
lacerare nō desinant: occisionem cani-
bus et lupis damus. Et quos p̃secu-
cio in festa nō p̃didit eos nos duricia
nostra et inhumanitate p̃dimus ⁊ vbi
erit frater carissime quod apostol⁹ di-
cit. Omnib⁹ p̃ omnia placeo: nō que-
rens quod mihi est vtile: sed quod mul-
tis: vt saluentur. imitatores mei esto-
te sicut et ego xp̃i. et iterum. Factus
sum infirmus vt infirmos lucrarer. ⁊
iterum. Si patitur vnum mēbrum cō-
patiūtur et cetera mēbra. et si letatur
vnum mēbrum: colletantur: et cetera
mēbra. Alia est phōrum et stoicorū
ratio frater carissime qui dicūt om-
nia peccata paria esse: et virum gratia
n̄ facile flecti oportere Inter christia-
nos autem et phōs plurimū distat. et
cū apostol⁹ dicat videte ne quis vos
depreddetur p̃ philosophiā et inanē fal-
laciā vitanda sunt que nō dei clemē-
cia veniunt sed de phie duriori p̃sump-
tione descendūt. De moise autē legis
in scripturis dictum et fuit Moises
homo lonis nimis. Et dominus i euā-
gelio suo dicit. Estote misericordes
quomodo pater vester misericors est
vestri. et iterum. Nō est op⁹ sanis me-
dicus sed male habentib⁹. Quā pōt
exercere medicinam qui dicit eos so-
los curo quibus medic⁹ necessarius
non est: Opem nostram medelam no-
stram vulneratis exhibere debemus
Nec putemus mortuos esse sed ma-

gis semianimes iscere quos p̃secutio
ne funesta sauciatos videm⁹. Quis fl.
in totū mortui essent nunq̃ de eisdem
postmodū cōfessores et martires fie-
rent. Sed quoniam est i illis qd̃ penitē-
cia sequēte reualescat ad fidem ad vir-
tutē penitēcie robur arma⁹ qd̃ arma-
ri nō poterit si quis desperatione defi-
ciat si ab ecclesia dure et crudeliter se-
gregat⁹ ad gentiles se vias et secula-
ria desideria cōuertat vel ad hereticos
et scismaticos reiect⁹ ab ecclesia trāse-
eat. Vbi et si occisus p̃pter nomē xp̃i
postmodum fuerit extra ecclesiam cō-
stitut⁹ ⁊ ab unitate atq; a caritate di-
uinus coronari in morte nō poterit. et
ideo placuit frater carissime examina-
tis causis singulorū libellaticos interi-
admitti sacrificatis in exitu subueni-
re quoniam exhomologesis apud infe-
ros nō est nec ad penitentiam quis a
nobis cōpelli pōt si fruct⁹ penitentie
subtrahat Si plū pri⁹ venerit corro-
borat⁹ a nobis inuenietur ad p̃lium
Si vero ante plū infirmitas vserit
cōsolatio pacis et cōmunicationis abs-
cedit: Neq; enī p̃iudicam⁹ dño iudi-
caturō. quomin⁹ si penitentia plenā
et iustā peccatoris inuenerit tunc ra-
tum faciat quod a nobis fuerit hic sta-
tutū Si vero nos aliquis penitentie
simulatione deluserit: deus qui nō de-
ridet ⁊ qui cor hoīs intuet⁹ de his que
nos min⁹ p̃sperim⁹ iudicet: ⁊ seruorū
sententia dñs emēdet dū tñ nos me-
minisse frat̃ debeam⁹ scriptū ēē. Frat̃
fratrē adiuvās exaltabit. ⁊ apostolū
quoq; dixisse i cōtemplatione habere
vnusquisq; et vos tētemini alterutrū
onera sustinete ⁊ sic adiplebitis legē
christi. itē q̃ sup̃bos redarguēs et ar-
rogantiā frangēs i epistola sua pōat. et
qui se putat stare videat ne cadat. et
alio in loco dicat. Tu quis es q̃ iudi-
cas alienū sūū dño suo stat aut cadit
stabit aut: potēs ē. n. de⁹ stabilire illū

Joānis quoq; Iesum christum domi-
num advocatū et dēp̄catōrē p̄ pecca-
tis nostris p̄bet dicens . Filioli mei
ista scribo vobis ne delinquatis . ⁊ si
quis deliquerit advocatū habemus
apud patrē iesum christum iustū ⁊ ip-
se est dēp̄catio p̄ delictis nostris . Et
paul⁹ quoq; apostol⁹ i epistola sua po-
suit . Si cum adhuc peccatores esse-
mus christus p̄ nobis mortu⁹ ē mul-
tomagis nūc iustificati in sanguine il-
lius liberabimur p̄ illum ab ira Cuius
pietatem et clementiā cogitantes nō
acerbi adeo nec duri nec in fovendis
fratrib⁹ in humani esse debem⁹ . s; do-
lere cū dolentib⁹ et cū flentib⁹ flere .
et eos quātū possum⁹ auxilio et solatō
nostrē dilectionis erigere . nec a deo
imites et p̄tinaces ad eorū penitenti-
am retūdendā et iterū soluti et faciles
ad cōmunicationem temere laxandā .
Jacet enī sauci⁹ frater ab adversario
in acie vulnerat⁹ . Inde diabol⁹ cona-
tur occidere: quē vulneravit . hinc chri-
stus hortat ne in torū peat quē rede-
mit . Cui de duob⁹ assistim⁹ : in cui⁹ p̄
te stabim⁹ : verū ne diabolo fauimus
vt p̄mar: et semianimē fratrē iacentē
sicut in euāgelio Sacerdos et Leui-
tes p̄terim⁹ . An vero vt sacerdotes
dei et xpi qd̄ et xpus docuit et fecit
imitantes vulneratum de adversarij
faucibus rapim⁹ vt curatū deo iudi-
ci reseruem⁹ . Nec putes frater caris-
sime hinc aut virtutem fratrū minui
aut martijria deficere q̄ lapsis laxata
sit penitētia . et q̄ penitentib⁹ spes pa-
cis oblata manet vero fidentium ro-
bur imobile et apud timētes ac dili-
gentes corde toto deum stabilis ⁊ for-
tis p̄seuerat integritas . Nā et mecha-
is a nobis penitentie tēpus cōcedit
et pax datur: nō tñ idcirco virginitas
in ecclesia deficit aut cōtinentie p̄posi-
tum gloriosum p̄ aliena peccata lang-
uescit . Floret ecclesia tot virtutib⁹ co-

ronata et castitas ac pudicitia tenorē
glorie sue seruat . nec quia adultero
penitencia ac venia laxatur cōtinentie
vigor frangitur . Aliud est ad veniam
stare . aliud ad gloriam puenire . aliud
missum in carcere nō exire inde donec
soluat nouissimum quadratē . aliud
statim fidei et virtutis accipe merces-
dem . Aliud p̄ peccatis longo dolore
cruciatum emēdari et purgari diu ig-
ne . aliud peccata omnia passione pur-
gare . Aliud deniq; pendere in die iu-
dicii ad sententiam domini . aliud sta-
tī a domino coronari . Et quidē apud
antecessores nostros quidē de Ep̄is
istinc in p̄iuntia nostra dandā pacem
mechis nō putauerūt et in totum pe-
nitentis locum cōtra adulteria clausē-
runt: non tamē a Cōeporū suorū colle-
gio recesserunt aut catholice ecclesie
vniatē vel duricie vel cēsūre sue ob-
stinatione rupunt vt q̄ apud alios ad-
ulteris pax dabat qui nō dabat de eca-
clesia separet . Manente cōcordie vi-
culo et p̄seuerate catholice Ecclesie i
diuiduo sacramēto actum suum dispo-
nit et dirigit vnusquisq; ep̄us ratio-
nem p̄positi sui domino redditur⁹ . Vi-
ror autem quosdam sic obstinatos es-
se vt dandam lapsis nō putent penitē-
tiam aut penitentibus existiment ve-
niam denegandam cum scriptum sit
Memento vnde cecideris: et age pe-
nitentiam et fac priora opera . Quod
vtiq; ei dicitur quem constat cecidisse
⁊ quem dominus hortatur per ope-
ra rursus exurgere quia scriptum est
Elemosina a morte liberat . et nō vti-
q; ab illa morte quā semel xpi sanguis
extinxit et aqua nos salutaris baptis-
mi et redemptoris nostri gratia libe-
rauit . Sed ab ea que p̄ delicta post-
modum serpit . Alio item loco penitē-
cie tēp⁹ dat et penitētia nō agēti dñs
cōminat . habeo iquit aduersus te mī-
ra q̄ vxorē Iesabel que se dicit p̄herā

finis docere et seducere seruos meos
fornicari et manducare de sacrificio
et dedi illi temp⁹ vt penitētiā ageret
et peniteri noluit a fornicatione. Ecce
mitto eū in lectū et qui cū ea forni-
cati sunt in maximā tribulationem nū-
si penitētiā egerit ab operibus suis.
Quos vtriq⁹ ad penitētiā dominus
nō hortaretur nisi quia penitentibus
indulgentiam pollicet. Et in Euāge-
lio. Dico inquit vobis sic erit gaudiū
in celo sup vnum peccatorem penitē-
tiā agentē quā sup nonaginta nouem
iustos quibus nō est op⁹ penitentia.
Nam cum scriptum sit deus non se-
cit mortem nec delectat in pōitore vi-
uorum vtriq⁹ qui neminem vult perire
cupit peccatores penitentiā agere et
p penitentiā denuo vitā redire. Ideo
et p Iohel pphetā clamat et dicit. Et
nunc hec dicit domin⁹ de⁹ noster. Re-
uertimini ad me ex toto corde vestro
simulq⁹ et ieiunio et fletu et planctu.
et discindite corda vestra et nō vesti-
mēta vestra et reuertimini ad dominū
deū vestrum quia misericors et pi⁹ est
et patiens et multe miserationis et q̄
sententiā flectat aduersus maliciā ir-
rogatam. In psalmis etiā legim⁹ cen-
suram pi⁹ et clementiam dei cōminan-
tis simul ac pcentis purietis vt corri-
gat et cū correxit reseruātis. Visita-
bo inquit in virga facinora eorū et in
flagellis delicta eorū. Misericordiam
aut meā nō dispgam ab eis. Domin⁹
quoq⁹ in euāgelio pietatem dei patris
ostendens ait. Quis est ex vobis ho-
mo quem si petierit filius eius panē:
lapidem porrigat illi: aut si piscem po-
stulauerit: serpētē illi porrigat. Si
ergo vos cum sitis neq⁹ scitis bōa da-
ta dare filiis vestris quāto magis pa-
ter vester celestis dabit bōa poscenti-
bus se. Cōpat hoc domin⁹ carnalē pa-
trem et dei patris eternam largamq⁹
pietatem. q̄ si iste in terris nequā pat⁹
offensus grauit a filio peccatore et ma-

lo: si tñ eūde post modū viderit refor-
matum et depositis prioris vitel delica-
tis ad sobrios et bonos mores et ad
innocētie disciplinam penitētie dolo-
re correctum gaudet: et gratulatur. et
susceptū quē an⁹ piecerat eū voto pat⁹
ne exultatiōis cōplectit: q̄to magis
vn⁹ ille ver⁹ pat⁹ bonus misericors et
pius imo ipse bonitas et mia et pietas
letat i penitētia filiorum suorum nec
irā penitētib⁹ aut plāgentib⁹ et lamē-
tātib⁹ penā cōminat s³ veniam magis
et indulgentiā pollicet. Unde dominus
in euāgelio beatos dicit plāgentes: q²
qui plāgit miāz puocat qui puicat ē
et supbus irā sibi et penā iudiciū veni-
entis exaggerat. Et idcirco frat caris-
sime penitentiā nō agentes nec dolo-
rem delictorū suorū toto corde et ma-
nifesta lamentationis sue pfessione te-
stantes phibēdos omnino cōsumimus:
ab spe communicatiōis et pacis si isir-
mitate atq⁹ in piculo ceperint deprecari
q² rogare illos nō delicti penitētia: sed
mortis virgētis admonitio pcellit nec
dign⁹ est i morte accipe solatiū: qui se
nō cogitauit esse moriturū. Quod ve-
ro ad Nouatianī psonā pinet frater
carissime de quo desiderasti tibi scribi
quā heresim itroduxisset scias nos p-
mo i loco nec curiosos eē debere: qd
ille doceat cū foris doceat. quisq⁹ ille
ē et qliscūq⁹ ē xpian⁹ nō est q̄ in xpi ec-
clesia nō ē. iacet se et phiaz vl eloquen-
tiā suā supb vocib⁹ pdicz q̄ nec frater
nā caritatē nec ecclesiasticā vnitatem
tenuit etiā qd pri⁹ fuerat amisit. nisi si
epus tibi videt q̄ epō i ecclesia a sedeci
coepis facto adulē atq⁹ extrane⁹ epus
fieri a deserto rib⁹ pābitū mittit: et cū
sit a xpo vna ecclesia p totū mūd i ml-
ta mēbra diuisa. Itē episcopat⁹ vnus
eporū mltorū p cordi numerositate dif-
fusius ille p⁹ dei traditionē p⁹ cōnectā
et vbiq⁹ coniuictam catholice ec-
clesie vnitatem humanā cōnect eccle-
siā facere et p plimas ciuitates nouos

apostolos suos mittat ut quedā recē
tia institutionis sue fundamenta con
stituat. Cūq; iam pridem p omnes p
uincias et p vrbes singulas ordinati
sint episcopi in erate antiqui i fide in
tegrī in pssura pbatū in psecutione p
scripti ille sup eos creare alios Pseu
do epōs audeat: quasi possit aut totū
orbem noui conat? obstinatione pera
grare aut ecclesiastici corporis cōpa
ginem discordie sue seminatione re
scindere. Nesciens scismaticos semp
inter iniuria sua feruere incrementa ve
ro habere non posse nec augere quod
illicite ceperint sed statim cum praua
sua emulatione deficere. Episcopatū
autem tenere non posset etiam si epis
copus prius factus a coepiscoporum
suorum corpe et ab ecclesie vnitatem d
scisceret quādo apostol? admonet ut
in vicem non in se ipsos sustineam? nec
ab vnitatem q̄ deus cōstituit receda
m? et dicat. Sustinentes in vicem i di
lectione satis agentes seruare vnitatem
spirit? in cōiunctione pacis. qui
ergo nec vnitatem spirit? nec coniun
tionem pacis obseruat et se ab ecclesie
viculo atq; a sacerdotū collegio se
pat epī nec potestatem potest habere
nec honorem. qui epātus nec vnitatem
voluit tenere nec pacem. Tū deinde
quāt? arrogantie tumor est quāta hu
militatis et lenitatis obliuio arrogan
cie sue quāta iactacio ut quis aut au
deat aut facere posse se credat qd nec
apostolis cōcessit dominus ut zizania
a frumēto putet se posse discernere:
aut quasi ipsi paleam ferre et aureā
purgare concessum sit paleas a triti
co conetur separe cūq; apostol? dicat
in domo aut magna nō solum vasa au
rea sunt et argentea: sed et lignea et
fictilia aurea et argentea vasa videan
tur eligere lignea vero et fictilia con
temnere abijcere damnare qm non nisi
die domini vasa lignea diuini ardoris

incendio cōcrementur: et fictilia ab eo
cui data est ferrea virga frangantur.
Aut si se renis et cordis scrutatorem
cōstituit et iudicē p omnia equaliter
iudicet et cum sciat scriptum esse ec
ce sanus factus es iam noli peccare ne
q tibi deteri? fiat fraudatores et mech
os a latere atq; a comitatu suo sepet
quando multo et grauior et peior sit
mechi quam libellatici causa: cum hoc
necessitate ille voluntate peccauerit:
hoc existimās sibi satis esse q nō sacri
ficauerit errore decept? sit: Ille Ma
trimoniū expugnator alieni vel lupa
nar ingressus ad cloacā et cenosam
voraginem vulgi sanctificatum corp?
et dei tēplum detestabili colluuiōe vio
lauerit sicut apostolus dicit. Omne
peccatū quodcumq; fecerit homo ex
tra corp? ē qui autem mechā in cor
pus suum peccat: Quib? tamē et ip
sis penitēcia cōceditur: et lamentandi
ac satisfaciendi. spes relinquit secun
dum ipsum apostolum dicentem timeo
ne forte venies ad vos lugeā multos
ex iis qui añ peccauerūt et nō egerūt
penitētiā de inuidicijs quas fecerunt
et fornicationib? et libidinib?. Nec fē
bi i hoc noui heretici blandiant q se
dicāt idolatris nō cōmunicare qm sunt
apud illos et adulteri et fraudatores
q teneant idolatrie crimine: secundū
apostolū dicentē. Hoc enim sciote in
telligētes qz oīs fornicator aut inui
d? aut fraudator qd ē idolatria nō ha
bz hereditatē in regno christi et dei. et
iterū. Mortificate itaq; mēbra vestra
que i tra sunt exponētes fornicatiōz
inuidiciā et cōcupiscētiā malā et cupi
ditatem que sunt idolorū seruit? ppē
que veit ira dei nā cū corpa nostra mē
bra sint xpi et singuli sum? tēplū dei qd
qz adulterio tēplū dei violat deū vio
lat: et qui in peccatis committendis
voluntatem diaboli facit demonijs et
idolis seruit.

Neq; enim mala
R iii

facta de sancto spiritu veniunt sed de aduersarij instinctu et de immundo spiritu nate concupiscentie contra deum facere et diabolo seruire compellunt. Ita fit ut si peccato alteri inquinari alterum dicunt et idolatriam delinquentis ad non delinquentem transire sua asseueratione contendunt excusari secundum suam vocem non possint ab idolatrie crimine cum ostendat de apostolica probatione mechos et fraudatores quibus illi communi cant idolatras esse. Nobis autem secundum fidem nostram et diuine predicationis datam formam competit ratio veritatis unumquemque in peccato suo reum teneri nec posse alterum pro altero fieri cum deus promoneat et dicat. Iusticia iusti super eum erit. et scelus scelerati super eum erit. iterum non morietur pater pro filiis et filij non morietur pro patribus. Unusquisque in peccato suo morietur. quod legentes scitis et tenentes neminem putamus a fructu satisfactionis et spe pacis arcendum: cum sciamus iuxta scripturam fidem autorem et hortatorem ipso deo et ad agenda penitentiam peccatores redigi et veniam atque indulgentiam penitentibus non denegari. Atque o frustrande fratnitatis irritio o miserorum lamentantium caduca deceptio heretice institutionis inefficax et vana traditio hortari ad satisfactionis penitentiam et subtrahere de satisfactione medicinam dicere fratribus nostris plage et lachrimas funde et diebus ac noctibus ingemisce et per ablundo et purgando delicto tuo largiter et frequenter operare: sed extra ecclesiam post omnia ista morieris. Que cumque ad pacem pertinent facies: sed nullam pacem quam queris accipies. quod non statim pereat: quis non ipsa deprecatione deficiat: Quis non animum suum a proposito lamentationis auertat: operari tu putas rusticum posse si dixeris agrum pitia omni rusticitatis exerce. cultris diligenter insiste sed nullam mei

sem metes Nullam vindemiam promissus nullos oliueti tui fructus capies. nulla de arboribus poma decerpes. Vel si cui diuinum et vsum nauum suadens dicas. Materiam de excellentibus filiis uis mercare frater. Carinam pualidis et electis roboribus intexere clauo finibus velis ut fabricetur atque armet naus opere sed cum hoc feceris fructum de actibus eius et cursibus non videbis. Precludere est atque abscondere iter doloris ad penitendi viam ut cum scripturis dominus deus reuertentibus ad se et penitentibus blandiatur nostra duricia et crudelitate dum fructus penitentie intercipitur penitentia ipsa tollatur quod si inuenimus a penitentia agenda neminem debere prohiberi et deprecantibus atque exorantibus dominum misericordiam secundum quod ille misericors et pius est per sacerdotes eius pacem posse concedi admittendus est plangentium gemitus et penitentis fructus dolentibus non negandus. Et quod apud inferos dum confessio non est: nec ex homo logesis illic fieri potest qui ex toto corde penituerint et rogauerint in ecclesiam debent interius suscipi et in ipsa domino reservari qui ad ecclesiam suam venturus de illis vtrique quos in ea intus inuenerint iudicabit. Postea te vero et desertores vel aduersarij et hostes et christi ecclesiam dissipatis nec si occisi pro nomine eius foris fuerint admitti secundum apostolum possunt ad ecclesie pacem quam nec spiritus nec ecclesie tenuerunt unitatem. Nec inter frater carissime pauca de multis quantum potui breuiter decurri quibus et desiderio tuo satisfecerem et te magis ac magis Collegij et corporis nostri societate coniungere. Si autem tibi veniendi ad nos oportunitas et facultas fuerit plura in communi conferre et vberius ac plenius que in salutare concordiam faciant tractare poterimus.

Ad Thibaritanos exhortatoria.

Opprianus plebi Thibari consistenti salutē. Cogitauerā quidē fratres dilectissimi atq; i votis habebā si rerū ratio ac temporis cōditio pmitteret secundū q̄ frequenter desiderastis ipse ad vos venire et quātulacūq; medio-ritate exhortationis nostre p̄sens illic fraternitatē corroborare. Sed quoniam sic rebus virgentib; detinēmur vt longe istinc excurrere et diu plebe cui de diuina indulgentia p̄sumus abesse non detur facultas: has interim p me ad vos vicarias litteras misi. Nā cum domini instruentis dignatione instigemur poti⁹ et admoneamur ad vestram quoq; cōscientiam admonitionis nostre sollicitudinem p̄ferre debemus. Scire enim debetis et p certo credere ac tenere p̄ssure diem sup caput esse cepisse et occasum seculi atq; Antichristi temp⁹ appropinquasse vt pati omnes ad p̄lium stemus nec quicq; nisi glorie vite eterne et corosnam confessionis dominice cogitem⁹. Nec putem⁹ talia esse que veniūt q̄lia fuerunt illa que transierūt. Grauior nunc et ferocior pugna imminet ad quam fide in corrupta et virtute robusta parare se debeant milites Xpi considerantes idcirco se quottidie calicē sanguinis Christi bere vt possint et ipsi ppter Christum sanguinem fundere. Hoc est enim velle cū Christo inueniri: id qd̄ Christus et docuit et fecit imitari: secundum Iohannem Apostolum dicentem. Qui dicit se in christo manere debet quomodo ille ambulauit et ipse ambulare. Item beatus Paulus Apostolus exhortat: et docet dicens. Sum⁹ filij dei si autem filij et heredes dei: coheredes aut Christi si quidem cōpatiamur vt et magnifice-

mur. Que nunc omnia cōsideranda sunt a nobis vt nemo quicquam de seculo iā moriente desideret sed sequat̄ Christum qui et viuit in eternum et uiuificat seruos suos in fide sui nominis cōstitutos. Venit enim temp⁹ fratres dilectissimi qd̄ iampridem domin⁹ noster p̄nūtiavit et docuit aduenire dicēs. Veniet hora vt omnis q̄ vos occiderit putet se offitū deo facere. Et hoc facient quoniam non cognouerūt patrem neq; me. Nec autem locutus sum vobis vt cum venerit hora eorū memores sitis: quia ego dixi vobis nec quisquā mirētur p̄secutorib; nos assiduus fatigari et p̄suris a gentib; frequenter vrgeri: quādo hec futura in nouissimis tēporibus dominus atē p̄dixerit. et miliciā nostrā magisterior et hortamēto sui sermōis istruxerit: Petrus quoq; Apostolus eius docuerit ideo p̄secuciones fieri vt pbemur et vt dilectioni dei iustorū p̄cedencium exemplo nos etiā morte et passionib; copulemur. Posuit enim i epistola sua dicēs: Carissimi nolite mirari ardore accidētē vobis qui ad tēptacionem vestrā sit nec excidatis tāquā nouum vobis cōtingat sed quociēs cōmūicatis Christi passiōibus per omnia gaudete vt et in reuelaciōe facta claritatis eius gaudētes exultetis. Si impropere vobis i nomine Christi beati estis quia magistratis et virtutis domini nomen in vobis requiescit. Quod quidem secundū illos blasphematur secundum nos autem honoratur. Docuerunt autem vos Apostoli ea que de preceptis dominicis et celestibus mandatis ipsi quoque didicerunt domino ipso scilicet corroborate nos et dicente. Nemo est inquit qui relinquat domū aut augrū: aut parentes aut fratres: aut vxorem: aut filios propter regnum dei et non recipiat septies tantū in isto tempore i seculo

autem venturo vitam eternam. et iterum. Beati iquit eritis cum odio vol habuerit homines et separauerit vos et expulerint et maledixerint nomini vestro quasi nequā ppter filium hominis. Gaudete in illa die et exultate. ecce enim merces vestra multa est in celo. Audere nos et exultare voluit in pñibus domin⁹ quia quādo psecutiones fiunt tunc dantur corone fideitūc pbat̃ur milites det tūc Martiribus patent celi. Neq; enim sic nomen militie dedimus vt pacem tantū modo cogitare et tractare ac recusare militiam debeam⁹ quādo in pā militia primus ambulauerit dominus humilitatis Et tolerancie Et passionis magister Ut quod fieri docuit prior faceret et qui pati hortatur prior p nobis ipse pateretur. Sic ante oculos fratres dilectissimi qd omne iudiciū e patre solus accepit et qui ventur⁹ est iudicatur⁹ iam iudiciū sui et cognitionis future sententiā p̃ulerit pñuntians et cōtestans confessurū se coram patre suo cōfiteutes et negaturū negātes. Si mortem possemus euadere merito mori timeremus Porro autem cum mortale mori necesse sit amplectantur occisionem deiuinā pmissione et dignatione ventrem et fungamur exitu mortis cum p̃mio immortalitatis nec vereāmur occidi quos cōstet quādo occidimur: coronari: nec quisq; fratres dilectissimi cum populum nostrū fugari cōspere rit metu psecutionis et spargi conturbetur qd collectam fraternitatē nō videat: nec tractantes Episcopos audiat. Simul tūc omnes esse nō possunt quibus occidere nō licet sed occidi necesse est. Ubicūq; in illis dieb⁹ vnusquisq; fratru fuerit a grege interi hac necessitate tēporis corpore non spiritu separatus: nō moueatur ad fugē illius horrorem nec recedens et latens

sollicitudine deserti loci terreatur. solus non est cui Christus i fuga comes est. Solus nō est qui templum dei seruans vbiq; fuerit: sine deo non est. Et si fugientem in solitudine ac montibus latro opprēsserit fera inuasērit fames ac sitis aut frigus affligerit vel per maria p̃cipiti nauigatione pperantem tēpestas aut pcella submerserit expectat militem suum Christus vbiq; pugnantem et psecutionis causa p nominis sui honore morienti premium reddit qd daturum se in resurrectione p̃misit. Nec minor est Martirij gloria non publice. et inter multos p̃isse cum p̃eundi causa sit ppter xp̃m perire. Sufficit ad testimoniū Martiris sui testis ille qui pbat Martires et coronat. Imitemur fratres dilectissimi Abel istum qui iniciāuit martiriā dum ppter iusticiā primis occiditur. Imitemur Abraham dei amicum qui nō est contat⁹ vt filium suis manibus offeret dum deo fide deuotionis obsequitur. Imitemur tres pueros Ananiā Azariā et Misahelē q nec etate territi nec captiuitate fracti iudea deuicta et Hiero solimis captis in ipso regno suo regem fidei virtute vicerūt qui adorare statuam quā Nabuchodonosor Rex fecerat iussit: et minis regis et flammis fortiores extiterūt pclamantes et fidem suā p hec verba testantes. Nabuchodonosor Rex non opus est nobis de hoc verbo respondere tibi. Est enim deus cui nos seruimus potens eripere nos de camino ignis ardentis et de manibus tuis Rex liberabit nos. Et si non notū sit tibi quia dñs tuis non deseruimus et imaginem auream quā statuisti si adorabimus. Credebant se illi secundū fidem posse euadere. sed addiderūt et si non vt sciret Rex illos ppter deum quem colebant et mori posse. Hoc est enim robur virtutis et fidei credere et

76.
scire qđ deus a morte presenti liberare
possit: et tamen mortē nō timere nec
credere: vt pbari potius fides possit.
Erupt p os eorum spiritus sancti in
corruptus et in victus vigor: vt appa
reat vera esse que in Euāgelio suo do
minus edixit dicens. cum autem vos
apprehenderint nolite cogitare quid
loquamini Dabit enim vobis illa ho
ra quid loquamini. Non enī vos estis
qui loquimini sed spirit⁹ patris vestri
qui loquitur in vobis. Dixit quid lo
qui et respondere possumus dari nō
bis in illa hora diuinitus et offerri nec
nos tunc esse qui loquimur sed spiri
tum dei patris qui cum a cōstentib⁹
non discedit neq; diuiditur ipse ī no
bis et loquitur et coronat. Sic ⁊ da
niel cum cōpelleretur adorare idolū
Vel quem tunc et Rex et pol⁹ cole
bant in asserendū dei sui honorem ple
na fide et libertate prupit dicēs. Ni
hil colo ego nisi dominum deum meū
qui cōdidit celum ⁊ terram. Quid in
Machabeis beatorum Martirū gra
uia tormenta et multiformes septem
fratrum pene et cōfortans liberos su
os mater in penis et moriēs ipsa quo
q; cum liberis: Nonne magne virtu
tis ⁊ fidei documenta testātur: ⁊ nos
ad martiriū triūphū suis passionib⁹
adhortantur. Quid pphete quos ad
p̄scientiam futurorum spiritus anima
uit. Quid apostoli quos domin⁹ ele
git. Nōne cum iusti occidūtur prop̄
iusticiam mori nos quoq; docuerunt
Christi natiuitas a martirijs īfantum
stari cepit vt ob nomē eius a bimatu
et infra qui fuerant: necarent. Etas
necdum abilis ad pugnam idonea ex
tirit ad coronam vt appareret innocē
tes esse qui propter Crīstum necantur
infancia inocens ob nomē eius occisa
est. Ostensum est neminem esse a per
iculo p̄secucionis immunem: quando

et talia martirijs fecerūt. quam vero
gravis causa sit hominis Christianis
seruū pati nolle cū passus sit prior do
minus: et p̄ccatis nostris nos pati
nolle cum peccatū suum p̄priū ille non
habens passus sit ille p̄ nobis. Filius
dei passus est vt nos filios dei faceret
et filius hominis pati non vult vt esse
dei filius p̄seueret. Si odio seculi la
boram⁹ odiū seculi sustinuit prior
Christus. Si contumelias ī hoc mun
do si fugam si tormēta tolleram⁹ gra
uiora expertus est mūdi factor ⁊ do
minus qui et admōet dicēs: Si secu
lum inquit vos odit memento te quo
nam me primo odit. Si de seculo esse
tis seculū quod suū esset amaret Sed
quia de seculo non estis et ego elegi
vos de seculo propterea odit vos secu
lum. Memento te sermonis quē dixi
vobis non est eruius maior domino
suo. Si me p̄sequuti sunt et vos p̄se
quent. Dominus ⁊ deus noster quic
quid docuit et fecit vt discipul⁹ exeu
sar⁹ esse nō possit qui discit et nō facit
Neq; aliquis ex vobis fratres dilec
tissimi future persecutionis metu aut
Antichristi imminētis aduētū sic ter
reat vt non Euāgelicis exhortationi
b⁹ et p̄ceptis monitis celestibus ad
omnia inueniat armat⁹. Venit Anti
xp̄us sed supuenit et Christ⁹. Brassat⁹
et seuit inimic⁹ sed et statim sequitur
domin⁹ passiones nostras et vulnera
vindictatur⁹. Irascit⁹ aduersari⁹ et mi
natur sed est qui possit de eius mani
b⁹ liberare Ille metuend⁹ est cui⁹ irā
nemo poterit euadere ipso p̄monente
⁊ dicente. Ne timueritis eos qui occi
dūt corp⁹ animā aut nō possunt occi
dere. Magis autē metuite eū qui pōt
et animam et corp⁹ p̄dere in gehenna
et iterū. Qui amat animā suā p̄det illam.
Et qđ odit animā suā ī isto seculo
ī vitam eternam cōseruabit illam. Et

Apocalipsis instruit et p̄monet dicēs
Si quis adorat bestiam ⁊ imaginem
eius et accipit no tam in fronte sua et
in manu bibit et ipse de vino ire dei :
mixto in poculo ire eius et puniet ig-
ne et sulphure sub oculis sanctorū an-
gelorum et sub oculis agni. et fumus
de tormentis eorū ascendit in secula
seculorum nec habebūt requiem die
ac nocte quicūq; adorant bestiam et
imaginem eius. **A**d agonem secularē
et exercentur homines et parantur ⁊
magnam gloriā cōputant honoris sui
si illis spectante populo et Imperato-
re p̄sente cōtingerit coronari. **E**cce
agon sublimis ⁊ magnus ⁊ corone ce-
lestis p̄mio gloriosius vt spectet nos
certantes deus et super eos quos filios
facere dignat⁹ est oculos suos pendēs
certaminis nostri spectaculo p̄suat.
Prelucantes nos et fidei congressione
pugnantes spectat de⁹: spectant an-
geli eius: spectat et **C**hristus. **Q**uan-
ta est glorie dignitas: quāta felicitas
p̄fide deo congredi et **C**hristo iudice
coronari. **A**rmemur fratres dilectissi-
mi viribus totis. et paremur ad ago-
nem mente incorrupta. fide integra.
virtute deuota. **A**d aciem que nobis
iudicatur castra dei p̄cedant. **A**rmen-
tur integri: nec p̄dat integer q; nuper
stetit. **A**rmē et lapsi vt ⁊ lapsus acci-
piat qd̄ amisit. **I**ntegros honor lap-
sos dolor ad p̄lium puocet. **A**rmari ⁊
parari nos beatus **A**p̄stolus docet
dicens. non est nobis colluctatio ad-
uersus carnem et sanguinem sed ad-
uersus potestates et principes huius
mūdi et harum tenebrarum aduersus
spiritus nequitiē in celestib⁹. **P**rop̄
quod induite tota arma vt possitis re-
sistere in die nequissimo vt cū omnia
p̄feceritis steteris accincti lumbos ves-
tros in veritate: induiti lorica m iusti-
cie et calciati pedes in preparatione
Euāgelij pacis assumentes scutum fi-

dei in quo possitis omnia ignita iacu-
la nequissimi extinguere. et galeā salu-
tis ⁊ gladium spiritus qui est s̄mo dei
Hec arma sumamus his nos tutamē-
tis spiritualibus ⁊ celestibus muniam⁹
vt in die nequissimo resistere diaboli
minis et repugnare possimus. **I**ndua-
mur lorica m iusticie vt contra inimici
iacula munitum sit pectus et tutum
Calciati sint **E**uāgelico magisterio
et armati pedes vt cū serpens calcari
a nobis ⁊ obteri cepit: mordere ⁊ sup-
plantare non possit. **I**ndortemus fortit̄
scutum fidei quo p̄tegente quicquid
iaculatur inimic⁹ possit extingui. **A**c-
cipiam⁹ quoq; ad tegmentū capitis
galeam spiritalem: vt muniant aures
ne audiant edicta feralia. **M**uniatur
oculi ne videant detestāda simulacra
Muniatur frons vt signum dei inco-
lume seruetur. **M**uniat os vt domi-
num suum **C**hristū victrix lingua fate-
atur. **A**rmem⁹ et dexteram gladio spi-
ritali vt sacrificia simesta fortiter re-
spuat vt **E**ucharistie memor que do-
mini corp⁹ accepit ipm cōplectat post
modum dominū sup̄tā p̄mum celesti-
um coronarum. **O** dies ille qualis et
quātus adueniet fratres dilectissimi
cū ceperit populū suum domin⁹ recē-
sere: ⁊ diuine cognitionis examine sin-
gulorum merita recognoscere. **M**it-
tere in gebēnam nocentes et p̄secuto-
res nostros s̄ flame penalis p̄petuo ar-
dore dānare: nobis vero mercedē fi-
dei et deuotionis exoluere. **Q**ue erit
illa gloria et quāta leticia admitti vt
deū videas honorari vt cū **C**hristo do-
mino deo tuo salutis ac lucis eterne
gaudiū capias. **A**bram et **I**saac et **J**a-
cob et **P**atriarchas omnes et **P**ro-
phetas et **A**p̄stolos et **M**artires sa-
lutare cū iustis et dei amicis i regno
celorum dare immortalitatis voluptate
gaudere. sumere illic quod nec ocul⁹
vidit nec auris audiuit nec i cor hōi⁹

ascendit. Namra enim nos accipere
quā quod hic aut operemur: aut pari
mur. **A**postolus p̄dicat dicēs. nō sunt
cōdigne passionēs hui⁹ tēporis ad iu
puenturam claritatem que reuelabit̄
in nobis. Cum reuelatio illa venerit:
cum caritas sup nos dei fulserit iā bea
ti erimus et leti dignatiōe domini ho
norari. Quam rei remanebūt et mise
ri qui dei desertores aut contra deū
rebelles volūtatem fecerunt diaboli:
vt eos necesse sit cum ipso sum⁹ inex
tinguibili igne torqueri. **H**ec fratres
dilectissimi hereāt cordib⁹ vestris hec
sit armorum nostrorum p̄paratio hec
diurna ac nocturna meditatio an̄ ocu
los habere et cogitatione semp ac sen
sibus voluere iniquorum supplicia et
p̄mia ac merita iustorum. Quid ne
gantibus dominus cōminetur ad pe
nam quid contra cōfitentib⁹ p̄mittat
ad gloriam. Si hec cogitatib⁹ ac me
ditantibus nobis p̄secutiōis dies su
puenerint miles Christi p̄ceptis eius
et monitis eruditus non expauescit
ad pugnam. sed paratus est ad coro
nam. **O**pto vos fratres carissimi sem
per bene valere.

Ad Magnum de iis qui in
lecto gratiam cōsequuntur.

Desisti etiam frater ca
rissime quid mihi de il
lis videas qui in infir
mitate et languore gra
ciam dei cōsequuntur.
Non habendi sint legitimi Christiani
eo q̄ aqua saluari non loti sint sed p̄
fusi. Quia in p̄te nemini verecundia
et modestia nostra p̄iudicat quo min⁹
vnusquisq̄ quod putauerit sentiat: et
quod senserit faciat. Nos quātum cō
cipit mediocritas nostra estimam⁹ in
nullo mutilari et debilitari posse be
neficia diuina. nec minus aliquid illic

posse cōtingere vbi plena et tota fias
et dantis et sumentis accipitur quod
diuinis munerib⁹ haurit. **N**eq̄ enim
sic is sacramento saluari delictorū cō
tagia vt in lauacro carnali et seculari
sordes cutis et corporis abluūtur vt
et a frontis et ceteris quoq̄ ad iūne
tis et dolo et piscina opus sit: quib⁹
ablui et mundari corpusculum possit.
Alter pectus credentis abluūt aliter
mens hominis p̄ fidei merita mūdāt
in sacramentis salutarib⁹ necessitate
cogente et Deo indulgentiam suam
largiente totū credentib⁹ cōferūt di
uina cōpendia. **N**ec quēquā mouere
debet q̄ aspgi vel p̄fundi videns egri
cum gratiam dominicam consequi
quando scriptura sancta p̄ **E**zechielem
Prophetam loquatur et dicat. Et as
pergam sup vos aquam mundam et
mūdabimini ab omnib⁹ imundicijs
vestris: et ab omnib⁹ simulachris ve
stris. et mundabo vos et dabo vobis
cor nouū. et spiritam nouū dabo i vo
bis. Item in numeris. Et homo qui
fuerit imundus vsq̄ ad vesp̄rā Dic
purificabitur die terciō et die septimo
et mundus erit. Si autē nō fuerit pu
rificatus die terciō et die septimo nō
erit mundus. et exterminabitur ani
ma illa de Israhel quoniā aqua asper
ginis non est super eū aspsa et iterum
Et locutus est domin⁹ ad Moysen di
cens. Accipe Leuitas de medio filio
rum Israhel et purificabis eos. et ita
facies eis purificationem eo r̄n. Circū
sp̄rgens eos aqua purificationis. et
iterū. Aqua asp̄sionis purificatio est.
Unde apparet asp̄sionē quoq̄ aque i
star salutaris lauacri obtinere. Et q̄n
hec in Ecclesia sunt vbi fit et accipiē
tis et dantis fides integra stare om
nia et consumari ac p̄fici eos saluari
aqua et fide legitima Christi gratiam
cōsecutos nō posse maiestate domini
et fidei veritate. **P**orro autem quod

quidam xpianos sed Clunicos vocat
nō inuenio unde hoc nomen assumant
nisi forte qui plura et secretiora lege-
runt apud Hippocraten vel Soranū
Clunicos istos deprehenderūt. Ego. n.
qui Clunicum de Euāgelio noui scio
Paralitico illi et debili p longa eta-
tis curricula in lecto iacenti nihil in-
firmitatem suam obfuisse quo minus
ad firmitatem celestē plenissime pae-
nirer. Nec tantū indulgentia domini
ea excitatum de grabato esse s; ipsum
grabatum suum repatis et vegetatis
virib; sustulisse. Et idcirco quantum
fide concipere et sentire nobis datur
mea sententia hec ē vt xpian; iudice-
tur legitim; quisq; fuerit in Ecclesia
lege et iure fidei diuinam gratiam cō-
secut;. Aut si aliquis existimat eos ni-
hil cōsecutos eo q; ab aqua salutari ta-
men pfusi sint si inanes et vacui sint
non decipiātur vt si incōmodum lan-
goris euaserint nō baptizantur. Si
autem baptizari non possunt quia iam
baptismo ecclesiastico sanctificati sunt
cur in fide sua et domini indulgentia
scandalizantur. An cōsecuti sunt qui
dem gratiam dominicam sed breuiore
et minore mensura muneris diuini ac
spiritus sancti: vt habeantur quidem
xpiani: nō sint tñ ceteris adequandi.
Quinimmo spiritus sanct; nō de men-
sura datur: sed sup credentem tot; in-
funditur. Nam si dies omnib; equa-
liter nascit: et si sol sup omnes pariet
equali luce diffunditur quātomagis
xpys sol et dies ver; in Ecclesia sua
lumen vite eterne pari equalitate lar-
gitur. Cuius equalitatis sacramentū
videmus in Exodo esse celebratū: cū
de celo māna deflueret et futurozū pfi-
guratione alimentū panis celestis ci-
bum Christi venientis ostenderet. Il-
lic enim sine discrimine vel sexus: vel
etatis Bomor a singulis equalitē colli-
gebatur. Unde apparebat Christi in-

dulgentiam et celestem gratiam post-
modum secuturam equaliter omnib;
diuidi sine sexus varietate: sine anno-
rum discrimine: sine acceptione pso-
ne sup omnem dei populum spiritualis
gratie munus infundi. Plane eadem
gratia spiritualis que equaliter in bap-
tismo a credentib; sumitur in cōuersa-
tione atq; actu nostro postmodū vel
minuitur vel augetur: vt in Euange-
lio dominicum semen equaliter semi-
natur sed p varietate terre aliud absu-
mitur: aliud in multiformē copiam vel
tricesimi: vel sexagesimi: vel centesimi
numeri fructu exuberante cumulatur
Adhuc vero cū singuli ad denariū vo-
centur quid est vt quod a deo equali-
ter distribuitur humana interpretatiōe
minuatur. Quod si aliquis in illo mo-
uetur q; quidam de ijs qui egri bap-
tizantur spiritib; adhuc imūdis tentā-
tur: sciat diaboli nequitia pīnacē vs-
q; ad aquam salutarem valere. in bap-
tismo vero omnes nequitie sue vires
amittere. Quod exemplū cernimus i
rege Pharaone qui diu reluctat; et i
sua pīdia demorat; tādiū resistere po-
tuit et pualeret: denec ad aquā veniret
quo cū venisset et victus est et extin-
ctus. Vnde aut illud sacramentū bap-
tismi fuisse: declarat beatus Apostolus
Paul; dicens. Nolo enim vos igno-
rare fratres quia patres nostri omnes
sub nube fuerūt et omnes p mare trā-
sierūt et omnes in Moysē baptizati
sunt i nube et i mari. et addidit dicēs.
Nec autē oīa figure nostre fuerūt. qđ
hodie etiam gerit vt perorastis vo-
ce humana et potestate diuina flagel-
letur et vratur vt torqueatur diabol;
Et cum exire se et homines dei dimit-
tere sepe dicat et i eo tñ qđ dixerit fal-
lat et id qđ p Pharonem prius gestū
est eodem mendacio obstinationis et
fraudis exerceat. Cum tñ ad aquā sa-
lutarem atq; ad baptismi sanctificatiōz

venitur scire debem⁹ et fidere quia illic diabolus opprimitur et homo dicatus divina indulgentia liberat⁹. Nā sicut scorpij et serpentes qui in sicco pualent in aquam p̄cipitati pualere n̄ possunt aut sua venena retinere, sic spirit⁹ nequam qui scorpij et serpētes appellantur et tamen p nos data a domino potestate calcātur pmanere ultra non possunt in hominis corpore i quo baptizato et sanctificato incipit spirit⁹ sanct⁹ habitare. Hoc teniq et rebus ipsis experimur vt necessitate urgente in egritudine baptizati ⁊ gratia cōsequuti careāt immūdo: quo antea mouebātur: et laudabiles ac probabiles in Ecclesia uiuant plusq per dies singulos i augmētū celestī gratie p fidei incrementa p̄ficiāt. ⁊ ptra sepe nonnulli de illis qui sane baptizati si postmodum peccare ceperint: spiritui immundo redeūte quatiūtur: vt manifestum sit diabolū in baptismo fide credentis excludi si fides postmodum defecerit regredi. Nisi si iustum quibulda videtur vt illi qui extra Ecclesiam apud aduersarios ⁊ Antichristos p̄fana aqua pollūntur baptizati iudicent. Hi vero qui in Ecclesia baptizantur minus indulgentie et gratie diuine cōsecuti esse videantur. et tantus honor habeatur hereticis vt inde venientes nō interrogentur utrū ne loci sint an p̄fusi: vtrumne Clinici sint an peripatetici apud nos aut de i regna fidei veritate detrahāt. et baptismo ecclesiastico magestas sua ⁊ sanctitas deroget. Rescripsi fili carissime ad litteras tuas quātum pua nostra mediocritas valuit et ostendi qd nos quātum in nobis est sentiamus. Remini p̄scribentes quomin⁹ statu at quod putat vnusquisq p̄posuit acutus sui rationem domino redditurus. Secundum q̄ beatus Apostol⁹ paulus in epistola sua ad romanos scribit

et dicit. Vnusquisq nostrū p se rationem dabit. Non ergo nos inuicem iudicemus. Opto te fili carissime semp bene valere.

Ad Quirinum.

Quirianus Quirino filio salutem. Obtemperandum fili carissime d̄ fiderio tuo spiritali impensissima petitiōe diuina magisteria poscenti quibus nos dominus p scripturas sanctas erudire dignatus est et instruere vt a tenetibus erroris abducti ⁊ luce ei⁹ pura ⁊ cādrda luminati viā vite p sacramēta salutaria teueamus. Et quidē sicut petisti ita a nobis sermo cōposit⁹ et libellus cōpendio breuiter ad te digestus est: vt que scribantur nō copia laetior diffunderem sed quātum mediocritas memorię suggerebat exceptus capitulis et annexis necessaria queq colligerem quibus non tam tractasse quā tractatibus materiam p̄buisse videamur. Sed ⁊ legentibus breuitas huiusmodi plurimū pdest: dum nō intellectum legētis et sensum liber longior spargit sed subtiliore cōpendio id qd legitur tenax memoria custodit. Complex⁹ sum vero libellos duos pari equalitate moderatos vnū quo ostēdere nixi sum⁹. Iudeos secūdm que fuerant ante p̄dicta a deo recessisse et indulgentiam domini que sibi et priusdem data et in posterum p̄missa fuerat p̄didisse. Successisse vero in eorū locum Christianos fide dominum p̄merētes ⁊ de omnibus gentibus ac d̄ toto orbe veniētes. Item libell⁹ ali⁹ cōtinet Christi sacramētum q̄ idē venerit qui secūdm scripturas annūciatus est ⁊ gesserit ac p̄fecit vniuersa quibus intelligi et cognosci posse

dictus est. **Q**ue legēti tibi interim
psunt ad prima fidei linimenta for-
manda. Plus roboris tibi dabitur et
magis ac magis intellectus cordis ope-
rabitur scrutanti scripturas veteres
ac novas plenius et vniuersa librorū
spiritualium volumina plegenti. Nam
nos nūc de diuinis fontibus impleui-
mus modicum qđ tibi interim mittere
remus. Bibere vberius et saturari co-
piofius poteris si tu quoq; ad eodē
diuine plenitudinis fontes nobiscum
piter poturus accesseris. Pro te fi-
li carissime semp bene valere.

Capitula. **A.**

Abellus primus Iudeos in offensam
dei grauius deliquisse qđ dominū de-
reliquerit et Idola secuti sint. **B.** ii
Item quod pphetis nō crediderint et
eos interfecerint. **C.** iii

Ante predictū qđ dominū neq; cog-
niti neq; intellecturi neq; recepturi
essent. **D.** iiii

Quod scripturas sacras Iudei intel-
lecturi non essent.

Intelligi autem haberent in nouissi-
mis temporib;.

Postea qđ Christ; venisset. **E.** v

Nihil posse Iudeos intelligere d scrip-
turis nisi prius crediderint in Chri-
stum. **F.** vi

Quod Hierusalem pdituri essent: et
terrā quā acceperūt relicтури. **G.** vii

Item quod essent amissuri lumen do-
mini. **H.** viii

Quod circūcisio prima carnalis eua-
cuata sit: et secunda spiritalis repro-
missa sit. **I.** ix

Quod lex prior que p Moysen data ē
cessatura esset. **K.** x

Quod lex noua dari deberet. **L.** xi

Quod dispositio alia et testamentū
nouū dari haberet. **M.** xii

Quod baptisma vetus cessaret et no-
um inciperet. **N.** xiii

Quod iugum vetus euacuaretur. et
iugum nouū oriret. **O.** xiiii

Quod pastores veteres cessaturi es-
sent et noui inciperēt. **P.** xv

Quod domus et templum dei Chris-
tus futur; esset: et cessasset tēplū vet;
nouūq; cepisset. **Q.** xvi

Quod sacerdotiū vetus cessaret et
nouus sacerdos veniret qui in eternū
futur; esset. **R.** xvii

Quod Propheta ali; sicut Moyses
pmissus sit: scilicet qui testamentum
nouum daret et qui magis audiri des-
beret. **S.** xviii

Quod duo populi pdicti sint maior et
minor: id est vet; Iudeorū. et nouus
qui esset ex nobis. **T.** xix

Quod ecclesia que pri; sterilis fuerat
plures filios habitura esset ex gentib;
q; quot synagoga an habuisset. **U.** xx

Quod gentes magis Xpm creditu-
re essent. **V.** xxi

Quod panem et calicē domini et om-
nem gratiam eius amissuri essent Iu-
dei. nos vero accepturi et quod Chri-
stianorum nouū nomen benediceret in
terris. **V.** xxii

Quod ad regnum celorū magis gē-
tes q; iudei pueniant. **Z.** xxiii

Quod solo hoc Iudei accipere veni-
t possint delictorum suorum si sangui-
nem Christi occisi baptismo eius ablu-
erint et i Ecclesiam transeuntes pre-
ceptis eius obtemperauerint etcetera

Liber primus. **A.**

Ut eos in offen-
sam dei graue de-
liquisse q̄ domi-
num reliquerint ⁊
idola secuti sint. in
Exodo popul⁹ ad
Aaron. Exurge ⁊

fac nobis deos qui nos p̄cedāt : quia
Moyses vir hic qui nos eiecit d̄ egip-
to: quid ei acciderit: nō scim⁹. Item il-
lic Moyses ad dominum. Breco: do-
mine deliquit popul⁹ hic delictum grā
de. fecerūt sibi deos aureos et argen-
teos. et si dimittis eis. dimitte. Sin
autem: dele me de libro: quem scripsi
sti. et dixit domin⁹ ad moysen. si quis
deliquerit ante me: delebo illum de li-
bro meo. Item in Deuteronomio sa-
crificauerūt demoniis et nō deo. Itē
in libro Iudicium. et fecerūt filij Isra-
hel malignum cōtra dominū deū pa-
trum suorum : qui eiecit eos de terra
Egip̄ti et secuti sunt deos gentium :
que circa illos sunt. et offenderūt deū
et seruiuerunt Baal. Item illic. Et ad-
iecerunt filij Israhel iterū facere ma-
lignum cōtra dominum: et seruiuerunt
Baal et dijs alienigenarū. et relique-
runt dominum. et non seruiuerunt illi.
Derelictus est Iuda. et abominatio
facta est in israel. et in Hierusalē quo-
niam p̄sanauit Iudas sancta domini.
in quib⁹ dilexit et affectauit deos alie-
nos. Exterminabit domin⁹ hominē :
qui facit hec. et humilis efficiet in ta-
bernaculis Jacob apud malachiel. B
Item q̄ p̄phetis nō crediderit et eos
interfecerint. apud Hieremiam domi-
nus dicit: Misit ad vos seruos meos
Prophetas. ante lucem mittebam et
nō audiebatis me neq̄ intendebatis
auribus vestris dicens: Cōuertatur
vnusquisq̄ a via sua mala et a nequif-
simis affectiōib⁹ vestris a seculo ⁊ vs-
q̄ in secula. Nolite ambulare post de-
os alienos vt seruiatis eis. et ne ado-

raueritis. et ne incitetis me in operi-
bus manūū vestrarū ad disp̄gendos
vos et non audistis me. Item in Ba-
silion libro tercio Delias ad deum.
Emulando emulat⁹ sum dominū de-
um omnipotentem. quia dereliquerūt
te. Altaria tua demolierunt. et p̄phe-
tas tuos interfecerūt gladio. et remā-
si ego solitarius. et querūt auferre ani-
mam meā. Item in esdra. desciderunt
a te et abiecerūt legem tuam post cor-
pus suum. et p̄phetas tuos interfece-
runt: qui obtestabātur eos: vt reuer-
terentur ad te.

Ante p̄dictum q̄ dominum neq̄ cog-
niti neq̄ intellecturi neq̄ recepturi
essent. Apud Delaiam. Audi celū
et p̄be aurem terra quoniam domin⁹
locutus est. Filios generavi et exal-
taui. ip̄i autem me spreuerunt. Cog-
nouit bos possessorem suum. et asinus
p̄sepe domini sui. Israel autē non cog-
nouit. et populus me non intellexit
Veh gēti peccatrici populo plēo pec-
catis semen nequā filij celesti. reliqui-
stis dominum. et indignationem misi-
stis illū sanctum Israel. Item apud
eūdem domin⁹ dicit: Glade et dic po-
pulo isti: aure audietis. et nō intelli-
getis. et videntes videbitis: et nō vide-
bitis. Inerassavi enim cor populi hu-
ius. et auribus grauiter audierunt. ⁊
oculos suos cōcluserūt: ne forte vide-
ant oculis. et aurib⁹ audiant. et corde
intelligant. et reuertantur. et curem
illos. Item apud Hieremiam domi-
nus dicit: Ne dereliquerunt fontem
aque viue et effoderūt sibi lacus de-
tritos et non poterūt aquā portare.
Item apud eundem: Ecce sermo do-
mini factus est eis in maledictum nō
volunt illum. Item apud eundē do-
minus dicit. Cognouit tempus suum
turtur. ⁊ hirundo. ruris pasceces cu-
stodierūt tēpora introit⁹ sui. Popul⁹
autem meus non cognouit iudicium

domini. Quomodo dicetis sapientes
sumus: et lex domini nobiscum ē. In
cassum facta est mecatura falsa. scribe
cōfusi sunt. sapientes trepidauerunt
et capti sunt. quia verbum dei repba
uerunt. Itē apud Sulomonē Que
runt me mali et non inueniēt. Odio
enim habuerunt sapiētiā. sermonē
autem domini non receperūt. Item i
psalmo. xxvii. redde eis retributionē
eorum. quoniam non intellexerunt in
operib⁹ domini. Item in psalmo. lxxi
Non cognouerunt neq; intellexerūt
in vmbra de ambulabūt. Item i euā
gelio cata Iohannem. In suāpnā ve
nit. et sui eum non receperūt. Quot
quot autem receperūt. eum dedit eis
potestātē vt filij dei fierent. qui cre
dunt in nomine ei⁹. **D**
Quod scripturas sacras Iudei intel
lecturi non essent. intelligi autem ha
berent in nouissimis temporib⁹: post
ea q̄ Ep⁹s venisset apud Desaiā. et
erunt vobis hi omnes sermones sicut
sermones libri qui signatus est quē si.
dederis homini scienti litteras ad le
gendum dicet. Nō possum legere. sig
natus est enim. Sed in illa die audiēt
surdi sermones libri. et qui in tenebris
et qui in nebula sunt: oculi cecorū vide
bunt. Item apud Hieremiam: In no
uissimis diebus cognoscetis ea. Item
apud Daniele: Vni sermones et
signa librū ad usq; temp⁹ cōsummatō
nis. quo adiscant multi. et impleat agni
cio. quoniam cum fiet dispsio: cognos
cent omnia hec. Paul⁹ ad Corinthios
in epistola prima. Nolo enim vos ig
norare fratres qz patres nostri omnes
sub nube fuerunt. Item in epistola ad
Corinthios. ii. Obtusi sunt sensus eo
rum vsq; ad hunc diē. hoc eodē ve
lamento in lectione veteris testamen
ti manente quod non revelatur qui in
Christo euacuaf et vsq; in hodiernū si
quando legitur Moyses velamentū ē

sup cor eorum. **N**ox autem vt cōuer
sus est ad dominum: aufertur velamē
tum. In euāgelio domin⁹ post resur
rectionem. Isti sunt sermones quos
locutus sum ad vos cū adhuc essem
vobiscum qz oportet adimpleri om
nia de scriptura in lege Moysi et Pro
phetis et psalmis de me. Tūc adape
ruit illis sensum vt intelligerēt scrip
turas. et dixit illis. Quia scriptum est
Christum pati et resurgere a mortuis
tercia die. et p̄dicari in nomine ei⁹ pe
nitentiam et remissam peccatorū vsq;
in omnes gentes. **E**

Nihil posse Iudeos inte ligere de scri
pturis nisi crediderit in Xpm Apud
Desaiam. Et si non credideritis: neq;
intelligetis. Unde domin⁹ in euāge
lio. Si enim nō credideritis quia ego
sum moriemini in peccatis vestris. si
de autē stare iusticiā et illic esse vitam
p̄dictum est apud Abacuc. Iustus au
tem ex fide mea viuit. Tamē Abrahā
pater gentiū crediditis Genesi. Cro
didit Abrahā deo et deputatū est ei ad
iusticiā: Item Paul⁹ ad Galathas
Abraham credidit et deo deputatum
est ei ad iusticiā: cognoscitis ergo
quia qui ex fide sunt hi sunt filij Abra
he. Prouidens autem scriptura quia
ex fide iustificat gentes de⁹ p̄nunciat
Abrahe qz benedic tur in illo omnes
gentes. Igitur qui ex fide sunt: benedic
ti sunt cum fidei Abrahā. **F**

Quod Hierusalem p̄dituri essent. et
terram quā acceperat relicturi apud
Desaiam. Terra vestra deserta ciuita
tes vestre igni exuste regionem vestrā
in cōspectu vestro alieni comedent eā
et deserta et subuersa a populis alic
nis derelinquet filia sion sicut calā in
vineā. et sicut custodiarium in cucu
merario quasi ciuitas que expugnaf.
Et nisi domin⁹ Sabaorth reliquisset
nobis semen quasi Sodoma fuisset
et quasi Gomorra simlarem⁹. Item i

Euāgelio domin⁹ dicit. Hierusalem Hierusalem que occidis Prophetas et lapides missos ad te quotiens volui colligere filios tuos sicut gallina pullos sub alas et noluisti. ecce relinquetur vobis dom⁹ vestra. **B**

Item quod essent amissuri lumen domini apud Hesaiam. Venite ambulemus in lumine domini dimisit eū populus suum domū Israel. **I**te in euāgelio. Fuit lumē verū quod illuminat omnē hominem venientē in hūc mundum. In hoc mūdo fuit et mundus per ipsum factus est: et mūdos eū nō cognouit. **I**tem illic Qui nō crediderit iam iudicatur est: quia nō crediderit in nomine vnici filij dei. hoc autem ē iudicium quoniam lux venit in seculū et magis dilexerūt tenebras q̄ lumen. **B**

Quod circūcisio carnalis euacuata sit et secunda spiritalis repromissa sit apud Hieremiam. hec dicit domin⁹ viris Iuda et qui habitāt Hierusalem. Renouate inter vos nouitatē et ne seminaueritis in spinis circūcidite deo vestro vos. et circūcidite p̄putiū cordis vestri ne exeat sicut ignis ira mea et exurat et nō sit: qui extinguat. **I**tem Moyses dicit: In nouissimis diebus circūcidet deus cor tuū et cor seminis tui. ad dominū deum amādum. **I**tem apud iesu Nauem. Et dixit dominus ad iesum. Fac tibi cultellos petrunos nimis acutos et absconde et circūcide secūdo filios Israel. **I**tem paulus ad Colossenses. circūcisi estis circūcisio ne nō manufacta in expoliationē carnis sed in circūcisione Christi. **I**te quod adam prim⁹ a deo fact⁹ in circūcisus et Abel iust⁹ et Enoch qui deo placuit et translatus est. et Noe qui terris omnibus ob delicta peccantib⁹ sol⁹ in quo humanū gen⁹ seruaretur electus est. ut Melchisedech sacerdos secundū cui⁹ ordinem Christus re p̄mis

sus est: tūc quod illud signaculum seminis nō p̄fecit. **S**igno autē domini omnes signantur. **B**

Quod lex prior que per Moysen data est cessatura esset apud Hesaiam. Tūc manifesti erunt qui signant legem ne discedāt. Et dices expecto deum qui auertit faciem suā a domo iacob. et fidens ero in illum. **I**tem in Euāgelio Omnes p̄phete et lex vsq̄ ad Iohannem p̄phetauerūt. **R**

Et quod lex noua dari haberet apud Micheam. Quoniam lex de sion p̄ficiscetur. et sermo domini ab Hierusalem. Et iudicabit inter plurimos populos et reuincet. et deteget validas nationes. **I**tem apud Hesaiam. de sion enī p̄cedet lex. et verbū domini de Hierusalem. et iudicabit inter gentes. **I**tem in euāgelio cata Matheū. Ecce vox de nube dicens. **H**ic est filius meus dilectus in quo bene sensi ipm audite. **L**

Quod dispositio alia et testamentum nouū haberet dari apud Hieremiam. Ecce dies veniūt dicit domin⁹ et cōsumabo in domū Israel. et in domum iuda testamētum nouū. Nō secundum testamētū quod disposui patrib⁹ eorū in diē qua apprehendi manus eorū vt educerem eos d̄ terra egipti quia nō p̄manserunt in testamento meo. et ego neglexi eos dicit domin⁹: Quia hoc testamētū quod disponam domui Israel. post dies illos dicit domin⁹. Dā leges meas in sensum illorum scribam illas. Et ero illis in deo. et ipi erūt mihi in plebē. Et non docebunt vnusquisq̄ fratrem suū dicentes. **D**i nosce dominum. Quia omnes scient me a minimo vsq̄ ad maximū eorum quia p̄pitius ero iniquitatib⁹ eorum et peccatorū eorū non ero memor amplius. **M**

Quod baptisma vetus cessaret Et nouum inciperet apud Hesaiam. **L**

Nolite priora meminisse et antiqua nolite reputare. Ecce facio noua que nunc orientur. et cognoscetis. et facia in deserto viam: et flumina in loco iniquoso adquare genus humani. electam plebem meam quam acquisiui: ut virtutes meas exponeret. Item apud eundem Si sitierint per desertum adducatis illis findetur petra et fluet aqua et bibet plebs mea. Item in Euangelio cata Matheum. Iohannes dicit: ego vos quidem baptizo in aqua: et in penitentiam qui venit ante fortior me est cuius non sum idoneus calciamenta portare. Ipse vos baptizabit spiritu sancto et igne. Item cata Iohannem nisi quis natus fuerit ex aqua et spiritu sancto non potest introire in regnum dei. Quod enim natum est de carne: caro est: et quod natum est ex spiritu: spiritus est.

Quod iugum vetus euacueretur: et iugum nouum daretur: in psalmo primo. **N**on quid tumultuare sunt gentes et populi meditati sunt inania. **A**stiterunt Reges terre et principes collecti sunt in unum aduersus dominum et aduersus Christum eius. **D**isrumpam vincula eorum. et abiciamus a nobis iugum eorum. Item cata Matheum dominus dicit: Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego vos requiescere faciam. Tollite iugum meum super vos et discite a me quia mitis sum et humilis corde et inuenietis requiem animabus vestris. Iugum enim meum bonum est. et sarcina mea leuis est. Apud Hieremiam. In illa die conturbabo iugum a cervice illorum et vincula illorum disrumpam. et non operabuntur alijs. sed operabuntur domino deo. et david Regem suscitabo ipsis.

Quod pastores veteres cessaturi essent et noui inciperent. apud Ezechielem. propterea hoc dicit dominus. Ecce

ego super pastores et inquiram oues meas de manibus eorum. et auertam eos ut non pascant oues meas. et iam non pascunt eas. et extraham oues meas de ore eorum et pascam eas cum iudicio. Apud Hieremiam dominus dicit. Et dabo vobis pastores secundum cor meum et pascunt vos pascetes cum disciplina. Item apud Hieremiam. Audite verbum domini gentes et nunciate in insulis que longe sunt. Dicite quod dispigit israel congregabit illum. et custodiet sicut pastor gregem suum. Quia eruit dominus Jacob et eruit de manu fortioris illius.

Quod dominus et templum dei Christus futurus esset et cessasset templum vetus nouumque cepisset in Basilione secundo. Et fuit verbum domini ad Nathanael dicens: Gladius dic seruo meo David. **N**ec dicit dominus non tu edificabis mihi domum ad habitandum sed erit cum impleti fuerint dies tui et dormieris cum patribus tuis: suscitabo semen tuum post te qui erit de utero tuo. et parabo regnum eius: hic edificabit domum nomini meo et erigam thronum eius in secula. et ego ero ei in patre. et ipse erit mihi in filium et fide consequetur domum eius. et regnum eius usque in secula in conspectu meo. Item in Euangelio dominus dicit. Non relinquet in templo lapis super lapidem: qui non dissoluitur. et post triduum aliud excitabitur sine manibus.

Quod sacrificium vetus euacuaretur: et nouum celebraretur apud Iesaiam: Quid mihi multitudinem sacrificiorum vestrorum dicit dominus: plenum sum. holocausta et pinguedines agrorum et sanguinem taurorum et hircorum nolo. Quis enim exquisiuit ista de manibus vestris? Item in psalmo. xlviii. Non edam carnes taurorum: aut sanguinem hircorum bibam sacrificia deo sacrificium laudis et redde

altissimo vota tua. Inuoca me in die
 pſſure et eruiam te et clarificabis me.
 Item in pſalmo eodem. Sacrificium
 laudis clarificabit me. et illic via est
 in qua ostendam illi ſalutare dei. Itē
 in pſalmo . iiii. Sacrificate ſacrificiū
 iuſticie. et ſperate in deum. Itē apud
 Malachiam. Nō eſt volūtas mihi cir
 ca vos dicit domin⁹. et ſacrificiū ac
 ceptum non habebō ex manibus ve
 ſtris. Quoniam a ſolis ortu et uſq; in
 occaſum clarificatum eſt nomen me
 um apud gentes. et in omni loco odo
 res incenſi offerēt nomini meo. et ſa
 crificium mūdum quoniam magnum
 eſt nomen meū apud gentes dicit do
 minus. R

Quod ſacerdotiū vet⁹ ceſſaſſet ⁊ no
 u⁹ Sacerdos veniret qui in eternū
 futurus eſſet: In pſalmo. cix. Ante lu
 ciſerum generaui te. Iurauit domin⁹
 et non penitebit eum. Tu eſ ſacerdos
 in eternum ſecundū ordinem Melch
 iſedech. Item in Baſilion primo deus
 ad Deli Sacerdotem. Et ſuſcitabo
 mihi Sacerdotē fidelem qui omnia
 que ſunt in corde meo faciet. et edi
 cabo ei domum fidelem. et tranſibit
 in cōſpectu Chriſtorum meorum om
 nib⁹ diebus et erit qui remanſerit in
 domo tua ueniet adorare in obolo pe
 cunie et pane vno S

Quod ppheta alius ſicut Moiſes ſit
 ſcilicet et qui teſtamentū nouū daret
 et qui magis audiri deberet: In De
 uteronomio deus ad Moſen: Et dix
 it domin⁹ ad me: Prophetam exci
 tabo eis de fratribus eorum ſicut et
 te dabo verbum meum in ore eius. et
 loquetur ad eos ea: que pcepero. Et
 quiſq; non audierit que loqueſ ppro
 pheta ille in nomine meo: ego vindi
 cabo. de quo et chriſtus in Euāgelio
 cata Iohānem: Scrutamini ſcriptu

ras in quib⁹ putatis vos vitam eter
 nam habere he ſunt que teſtimonium
 phibent de me. et non vultis venire
 ad me vt vitam habeatis. Nolite pu
 tare quia ego vos accuſo apud patrē
 eſt qui vos accuſet Moiſes i quē vos
 ſepaſtis ſi . n. credidiſſet? moſi credē
 tis ⁊ mihi: de me. n. ipſe ſcripſit. Si au
 tem illius ſcripturis nō creditis: quo
 modo verbis meis credetis? T
 Quod duo populi p̄dicti ſint maior ⁊
 minor. id eſt vetus Iudeorum et no
 u⁹ qui eſt ex nobis futur⁹ in Beneſi
 Et dixit domin⁹ Rebecce. Due gē
 tes in vtero tuo ſunt et duo populi de
 vtero tuo diuidentur. et popul⁹ po
 pulum ſuperabit. et maior ſeruiet mi
 nori Item apud Oſee. Vocabo non
 populum meum populum meū et nō
 delictū delictū Erit. r. quo loco diceſ
 non populus meus: illo loco vocabun
 tur filii dei viui. U

Quod Eccleſia que pri⁹ ſterilis fue
 rat: plures filios habitura eſſet ex gen
 tibus: q̄ quot Sinagoga antea habu
 iſſet: apud Iſaiam. Iocundare ſteri
 lis: que non parit. erūpe et exclama
 que non pruris quia multi filij deſer
 te magis q̄ eius que habet virū. Dix
 it enim domin⁹ dilata locū tabernā
 culi tui et a via eorum tuorū effice no
 li p̄cere. longas fac meſuras tuas: et
 palos tuos cōfirma. Adhuc in dexte
 ram tuam et in ſiniſtram extende. et
 ſemen tuum poſſidebit gentes. et ci
 uitates deſertas inhabitabit. Noli ti
 mere quia reuincēs neq; reueraris.
 quia maledicta es quoniam cōfuſio
 nem eternam obliuiſceris. Sic ⁊ abra
 he cum de ancilla natus eſſet prior fi
 lius Sara ſterilis diu manſit: et ſero
 in ſenecta de pollicitatōe peperit filiū
 iſaac q̄ fuit tip⁹ Chriſti. Sic et iacob
 accepit vxores duas maiorē hā oculū

infirmior ab⁹ in tipū sinagoge minorē
speciosam Rachel in tipum Ecclesie
que et sterilis diu mansit: et postea pe-
perit ioseph q̄ et ipse fuit typus Chri-
sti. et in Basilion primo legitur Del-
cana vxores duas habuisse Fenennā
cum filijs et Annam sterilem. ex qua
nascitur Samubel nō secundum or-
dinem generandi: sed secundum dei
misericordiam et promissionem cū illa
orasset in templo: et natus Samuel
typus fuit Christi. Item in Basilion
primo. Sterilis septē peperit: et que
plurimos haberet filios infirmata est.
Filij autem sunt Ecclesie septem. vn-
de et Paulus septē dona spirit⁹ scrip-
sit. et Apocalypsis Ecclesias septem
ponit vt seruetur septenarius nume-
rus. vt dies. vij. quibus domin⁹ mū-
dum fecit. vt angeli. vij. qui assistunt et
conuersantur ante faciē dei sicut Ra-
phael angelus dicit in Tobia. et lu-
cerna septiformis in tabernaculo testi-
monij et oculi domini qui mundū spe-
culantur et lapis cum oculis. vij. vt
Zacharias dicit. et spiritus septem et
candelabra in Apocalypsi. vij. et colū-
ne. vij. super quas edificauit domum
sapientia apud Salomonem. X.

Quod gentes in Christum magis cre-
diture esset: in Genesi et dixit domi-
nus ad Abraham: Exi de terra tua et
de cognatione tua et de domo patris
tui et vade in illam terram quam tibi
ostendero et faciam te in gentem mag-
nam et benedicam te et magnificabo
nomen tuū et ero benedictus: et bene-
dicam: qui te benedixerit. et maledicā
qui te maledixerit. et benedicentē inte-
omnes Tribus terre de hoc ipso in
Genesi. et benedixit Isaac Jacob. ec-
ce odor filij mei sicut odor agni plēi quē
benedixit dominus. Et tet tibi de⁹ a

roze celi et a fertilitate terre multitu-
dinem frumenti vini et olei et seruiēt
tibi gentes et adorabūt te Principes
et eris domin⁹ fratribus tuis et qui male-
dixerit tibi: sit maledictus. et qui be-
nedixerit tibi: sit benedict⁹. De hoc
ipso in Genesi. Et vidit autē Ioseph
quoniam posuit pater suus manū dex-
tram sup caput Efraim graue illi vi-
sum. et apprehendit Ioseph manum
patris sui auferre a capite Effrem ad
caput Manasse. Dixit autē Ioseph ad
patrem suū. Non sic pater. hic est pri-
matu⁹ meus. suppone dexteram tuā
sup caput eius. Ipse autem noluit. et
dixit. Scio fili scio et hic erit in popu-
lum et hic exaltabitur sed frater eius
iunior maior illo erit: et semen ei⁹ erit
in multitudinem gentium. Item in ge-
nesi: Iuda te laudabūt fratres tui. ma-
nus tue sup dorsum inimicorum tuor-
um. adorabunt te filij patris tui. catu-
lus leonis Iuda de frutice fili mi asce-
disti: recubans obdormisti velut leo et
velut catulus leonis. Quis excitabit
illum: non deficiet Princeps de iuda.
et dur de femoribus eius quoadusq̄
veniant deposita illi. et ipse erit spes
gentiū. Deligans ad vitem pullū suū
et ad cilicium pullū asine sue. Lava-
bit in vino stolam suam. et in sanguine
vire amictum suum Formidolosi ocu-
li eius a vino. et cādidī dentes ei⁹ ma-
gis quam lac. Inde in numero de po-
pulo nostro scriptum est. Ecce popu-
lus quasi populus leonis cōsurgit. In
Deuteronomio eritis gentes in ca-
put incredulus autem populus i cau-
dam. Audite vocem tube et dixerūt
non audiemus. ppter hoc audiet gen-
tes et qui pascent pecora in eis. In
Psalmo. xvii. Constitues me i caput
gentium. Populus quem non cogno-
ui. seruiuit mihi in auditu auris obe-
diuit mihi. de hoc ipso apud hieremiā

dominus dicit Priusq̃ te formare in vtero noui te et prius q̃ exires de vulua sanctificavi te et pphetam in gētib⁹ posui te Item apud **Hesaiā** Ecce posui illū testem nationib⁹ **Dani** festavi principem et iperatore gētib⁹ Item apud eundem. Bentes que nō nouerūt te inuocabunt te. et populi q̃ ignorabant te ad te cōfugient. Item apud eundem. Et erit in illa die radix **Iesse** qui surgens imperabit omnib⁹ gentibus. et in illum gentes sepe-
bunt. et erit requies eius honor. Itē apud eundem. Terra zabulon et terra **Neptalim** via maris et qui maritima inhabitatis et transiordanem gentium populus ambulans in tenebris videte lumen magnum qui habitatis in regione vmbre mortis. Lumē lucebit super vos. Itē apud eundem. Sic dicit dominus deus. Christo meo do-
mino cuius tenui dexteram vt exau-
diat gentes. Fortitudinem tuam dis-
rumpet et in illum gentes seperabūt et ciuitates cōcludentur. Item apud eundem. venio colligere omnes gen-
tes et liguas. et veniēt et videbunt claritatem meam. et dimittam super eos signum: et mittam ex eis conser-
uatos in gentes que longe sunt. que non audierunt nomen meum. neq̃ vi-
derūt gloriam meam et nūciabūt cla-
ritatem meam in gentes. Item apud eundem. Et in omnibus his nō sunt conuersi igitur extollet signum in gen-
tes que sunt longe. et attrahet illos a summo terre. Item quibus non ē nū-
ciarum de eo: videbunt. et qui non au-
dierunt intelligent. Item manifestus sum eis qui me non querunt. inuent⁹ sum ab eis qui me non interrogabāt **Dixi** ecce sum genti que non inuoca-
uit nomen meum. De hoc ipso in **Actis** **Apostolorum** **Paulus**: vobis pri-

num oportuerat indicari verbum dei
Sed q̃ expulistis illud nec vos dig-
nos vite eterne iudicastis: ecce cōuer-
timus nos ad gentes: Sic enim dix-
it per scripturas dominus. Ecce lucē
posui te inter gentes: ita vt sis in salu-
tationem vsq̃ ad fines terre. V

Quod panē et calicem Christi et om-
nem gratiam eius amissuri essent **Iu-**
dei nos vero accepturi. et q̃ Christia-
norum nouū nomen benediceretur in
terris apud **Hesaiam** sic dicit domi-
nus Ecce qui seruiunt mihi: mandu-
cabunt vos autē esurietis Ecce qui
seruiunt mihi: bibēt vos autem sitie-
tis Qui mihi seruiunt: letabuntur
Vos autem confundemini et seruos
meos vocabo nomine alio: quod be-
nedicetur in terra Item illic: Igitur
extollet signum in gentes que sunt lō-
ge Et attrahet illas ab extremo ter-
re Et ecce cito leuiter aduenient: nō
esurient neq̃ sitient Item illic: Ecce
itaq̃ dominator dominus **Sabaoth**
auferet a **Iuda** et ab **Ierusalem** va-
lētē validū valētīā paīs ⁊ valētiam.
aque Itē i psalmo xxxiii **Bustate** ⁊ vi-
dete quoniam dominus dulcis est Fe-
lix est vir qui sperat in eum **Timete**
deum omnes sancti eius: quoniam nō
est inopia eis qui eum metuant **Di-**
uites eguerunt: et esurierunt: qui au-
tem inquirunt dominum: non egebūt
omni bono Item in **Euangelio** cata-
Iohannem dominus dicit Ego sum
panis vite: qui venit ad me non esu-
riet et qui in me crediderit non sitiet
vnquā Item illic ipse: si quis sitit: ve-
niat et bibat Qui credit in me flumi-
na de ventre eius fluent aque viue
Item illic ipse: Nisi ederitis carnem
filij hominis et biberitis eius sangui-
nē nō habebitis vitā i vobis Z

Quod ad regnum celorum magis ge-
tes q̄ iudei perueniant. In Euange-
lio dominus dicit. Multi venient ab
oriēte et occidente et recumbent cū
Abrahā et isaac et iacob ī regno celoꝝ
Filij autē regni eribūt ī tenebras exteri-
ores. illic erit ploratio et stridor dentiū.
Quod solo hoc iudei accipere veniā
possint delictōꝝ suozum si sanguinem
Christi o cca si baptisimo eius abluerint
et in Ecclesiam eius transeuntes pre-
ceptis eius obteperauerint apud De-
salam dñs dicit. Jam non relaxabo pe-
ccata vestra cum extenderitis manus
auertam faciem meam a vobis. et si
multiplicaueritis preces non exaudi-
am vos. manus enim vestre sanguinis
plene. Lauamini mundi estote: auferte
nequitias ab inimicis vestris a cōspe-
ctu oculōꝝ meozum cessate a nequis
cijs vestris. discite bonum facere. ex-
quirite iudiciū. conseruate eum qui in
iuriam patitur. iudicate pupillo. et ius-
tificate viduam. et venite disputem⁹.
Item dominus dicit: Et si fuerint pe-
ccata vestra vt senitium vt niuē exal-
babo. et si fuerint quasi coccinum vt
lanā in albabō. et si volueritis et audis-
eritis me bona terre edetis. si autē vo-
lueritis: et nō audieritis me: gladius
vos cōsumet. os. n. dñi locutū est ista.

Capitula libri secundi. .A. .i.

Christum primogenitum esse. et ipsum
esse sapientiā dei. per quem omnia fa-
cta sint. .B. .ii.
Quod sapiētia dei Christus. et de sa-
cramēto incarnationis eius. et passio-
nis et calicis et altaris. et Aploꝝ qui
missi p̄dicauerunt. .C. .iii.
Quod idē sit s̄mo dei. .D. .iiii.
Quod Christus idē manus et bra-
chium dei est. .F. .v.
Quod idē angelus et deus Chri-

stus. .F. .vi.
Quod christus deus venturus esset
illuminator et Saluator generis hu-
mani. .B. .vii.
Quod cum a principio filius dei su-
isset: generari denū haberet secun-
dum carnem. .B. .viii.
Quod hoc futurum esset signum na-
tuitatis eius: vt de virgine nascere-
tur homo et deus hominis et dei fi-
lius. .J. .ix.
Quod et homo et de⁹ et Christus ex
vtrōq̄ genere cōcret⁹ vt mediator eē
inter vos et patrē possit. .K. .x.
Quod semine David secundum car-
nem nasci haberet. .I. .xi.
Quod in bethleem. .M. .xii.
Quod humilis in primo aduentu suo
veniret. .N. .xiii.
Quod ipse sit christus quem iudei oc-
cisiuri essent. .O. .xiiii.
Quod ipse dictus sit ouis et agnus
qui occidi haberet. et de sacramento
passionis. .P. .xv.
Quod idē et lapis dict⁹ sit. .Q. .xvi.
Quod de inde idē lapis mons fieret
et ipleret totū orbem. .R. .xvii.
Quod ī nouissimis temporibus idē
mons manifestaretur super quē gen-
tes venirent. et in quem iusti quicq̄
ascenderent. .S. .xviii.
Quod ipse sit sponsus Ecclesiā spon-
sam habens de qua filij spiritaliter na-
scerentur. .T. .xviiii.
Quod cruci illum fixuri essent Iu-
dei. .U. .xix.
Quod in passione crucis et signo vir-
tus omnis sit et potestas. .X. .xxi.
Quod in hoc signo crucis salus sit
omnibus qui in frontibus notan-
tur. .Y. .xxii.
Quod medio die in passione eius te-
nebre future essent. .Z. .xxiii.
Quod a morte non vinceretur nec
apud īferos remāsurus esset. .xxiiii

Quod ab inferis tercia die resur-
geret. **III** **xxv**

Quod cum resurrexisset acciperet a
patre omnē potestatem. et potestas
ei⁹ etna sit. **BB** **xxvi.**

Quod pueniri non possi ad deum pa-
trem nisi p filium eius Iesum Chri-
stum. **CC** **xxvii.**

Quod ipse Iudex venturus sit. **DD** **xxviii.**

Quod ipse sit rex in eternū regnatu-
rus. **EE** **xxviii.**

Quod ipse sit et iudex et rex.

Incipit liber secundus. II.

Qristum primo =
genitum esse et ip-
sum esse sapientia
dei p quem omnia
facta sint. i parbo-
nijs. Dominus
condidit me uti

um viarū suarū in ora sua ante secula
fundauit me in principio anteq̃ ter-
ram faceret et antequā abissos consti-
tueret: pduceret fontes aquarū: an-
tequā mōtes collocarent: ante omnes
colles genuit me domin⁹. Fecit regi-
ones et inhabitabilia et fines inhabi-
les sub celo Cū pararet celum: aderā
illi. et cum se cerneret suam sedē Cum
sup ventos validas faceret desup nu-
bes et cū pfirmatos ponebat fontes
sub celo. Quādo fortia faciebat fun-
damēta terre erā penes illū disponēs
ego erā cui adgaudebat. Quotidie
aut iocūdabar ante faciē ei⁹ in omni
tempore cum letaretur orbe pfecto.
Item apud eundem in Ecclesiastico.
Ego ex ore altissimi prodij ante omnē
creaturam. Ego in celis feci ut opea-
retur lumē indeficiens. et nebula teri
omnem terram. Ego in altis habita-
ui et thronus meus in colūna nubis.
Spirum celi circuiui et pfundū abissi

penetravi et in fluctib⁹ maris ambu-
laui et in omni terra steti. In omni po-
pulo et in omni gente primatū tenui.
et omnium excellētium et humiliū cor-
da propria virtute calcaui. Species
omnis in me vite et virtutis. Transi-
te ad me omnes qui cōcupiscitis me.
Item i psalmo. lxxviii. Et ego primo
genitum ponam illū altissimum apud
Reges terre. In eternum seruabo illi
misericordiam meā et testamentū me-
um fidele ipsi. Et ponā in seculum se-
culi semen eius si dereliquerit filij ei⁹
legem meā et in iudicijs meis nō am-
bulauerint. Visito in virga eorū fa-
cinoza et in flagellis delicta eorū. Misi-
ericordiam autem meā non dispergam
ab eis Item cata Iohannem domin⁹
dicit. Nec est autē vita eterna vt cog-
noscant te solum et verum dominum
et quem misisti Iesum christum. Ego
te clarificaui i terra op⁹ perfeci a quo
dedisti mihi vt faciā ea. Nunc tu cla-
rifica me apud teipsum claritate quā
habui apud te pat⁹ quam mundus fi-
eret. Item Paulus ad Colossenses.
Qui est ergo imago dei inuisibilis et
primogenitus totius creature Item
ille primogenitum a mortuis vt fieret
in omnib⁹ ille primatum tenens. Itē
in Apocalypsi. Ego sum. a. et. o. initia
um ac finis. Ego sitienti dabo de fons
te aque viue gratis. Quod idem sit
et sapientia et virtus dei. Paulus ad
corinthios. Quoniam iudei signa desi-
derant et greci prudentiā querūt: nos
autē pdicam⁹ Iesū crucifixū Iudeis q̃-
dem scandalū. gentib⁹ aut stulticiam
ipsis autē vocatis Iudeis et Grecis
Christum dei virtutem et dei sapienti-
am. Quod sapientia dei Christus et de
sacramento.

B
incarnationis eius et passionis et cas-
licis. et altaris et Apostolorum qui
missi predicauerunt. Apud Salō-
monem in Parthonijs. Sapientia
L **iii**

edificauit sibi domum et subdidit columnas septem. Mactauit suam hostiam miscuit in cratera vinum suum et parauit suam mensam et misit seruos suos cum excelsa predicatione ad craterem dicens. Qui est insipiens declinet ad me. et egentibus sensum dixit. Venite edite de meis panibus. et bibite vinum quod miscui vobis. Derelinquite stulticiam et querite prudentiam: et corrigite scientie indulgentiam. Quod Christus idem sit sermo dei. In Psalmo. xlii.

C

Eructauit cor meum sermonem bonum. dico ego opera mea Regi. Item in psalmo. xxi. Sermonem dei celi firmati sunt. et spiritu oris eius omnis virtus eorum. Item apud Iesaiam. Verbum consumans et breuians in iusticia quoniam sermonem breuiatum faciet deus in toto orbe terre. Item in Psalmo. cv. Misit sermonem suum et curauit illos. Item in Euangelio cata Iohannem. In principio fuit verbum et verbum erat apud deum. et deus erat verbum. hoc erat in principio apud deum omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil. Quod factum est in ipso vita erat et vita erat lux hominum et lux lucet in tenebris. et tenebre illam non comprehenderunt. Item in Apocalypsi. Et vidi celum apertum et ecce equus albus et qui sedebat super eum vocabatur fidelis et verus. equum iustumque iudicans et platurus eratque coopertus veste conspersa sanguine. et dicitur nomen eius sermo dei.

D. Quod Christus idem manus et brachium dei sit. Apud Iesaiam nunc quid non valet manus dei ut saluos faciat. aut generauit aurem ut non exaudiat. Si peccata vestra inter vos et deum separant et propter peccata vestra auertit faciem suam a vobis ne misereatur manus enim vestre inquinatae sunt sanguine et digiti vestri in peccatis.

Labia autem vestra loquuta sunt facinus. et lingua vestra in iusticia mendatur. Nemo loquitur vera. neque est iudicium verum. fundunt in vanis et loquuntur inania qui parturiunt dolorem et pariunt facinus. Item apud eundem sic dicit dominus. Celum mihi thronus et terra suppedaneum pedum meorum. Quam mihi domum edificabitis. aut quis locus ad requiem mihi. omnia enim ista fecit manus mea. Item Domine deus altum est brachium tuum et non sciebant. cum cognouerunt autem confundentur. Item. Reuelauit dominus brachium suum sanctum in conspectu omnium gentium. videbunt omnes gentes et ipsa summa terre salutem a deo.

E

Quod idem angelus et deus. In Genesi ad Abraham. Et vocauit eum angelus domini de celo et dixit illi. Abraham Abraham. Ille autem dixit. Ecce ego. et dixit. Noli imponere manum tuam super puerum neque feceris illi quicquam. nunc enim cognoui quoniam timebam deum tuum. et non peccasti filio tuo dilectissimo propter me. Item illic ad Iacob. Et dixit mihi angelus in somnis. Ego sum quem vidisti in loco dei. ubi vixisti mihi titulum lapideum et vouisti mihi votum. Item in Exodo. Deus autem probat eos die quidem per columnam nubis ostendens illis iter nocturnum in columna ignis. Item illic promouit autem angelus dei qui predebat exercitum filiorum Israel. Item. Ecce ego pronuncio angelum meum ante faciem tuam ad custodiendum te in itinere. ut te inducat in terram quam tibi preparavi. observa enim et obaudi eum. Ne fueris inobaudiens et non deerit tibi. nomen enim meum in illo est. Unde ipse in euangelio dicit. Ego veni in nomine patris mei et non recepistis me. Cum alius venerit in nomine suo illum accipietis. Et iterum in psalmo

cxvii. Benedictus est qui venit in nomine domini. Quod deus christus in Benesi. Dixit autem ad Jacob exurge et ascende in locum Bethleem et habita illic et fac illic altare deo qui tibi apparuit cum fugeres a facie Esau fratris tui. Item apud Ihesaiam sic dicit dominus Sabaoth Fatigatus est Aegyptus negotiatio Ethiopum et Sabaim viri alti ad te transgredientur et tui erunt serui. et postea ambulabunt victi cōpedibus et adorabunt victi cōpedibus. Et inter prabuntur quoniam in te deus est et non est alius deus propter te Tu enim es deus et non sciebam deus Israel Saluator. Confundetur et reuerbuntur omnes qui aduersant tibi. et cadent in confusione. Item apud eundem. Vox clamantis in deserto parate viam domino rectas facite semitas dei nostri. Omnis riuus implebitur et omnis mons et collis humiliabitur. et erunt omnia tortuosa in directum. et aspera in caput. et videbit omnis claritas domini. et videbit omnis caro salutare dei. quoniam dominus locutus est. Item apud Iheremiam. Dic deus noster et non deputabitur alius absque illo. qui inuenit omnem viam prudentie et dedit eam Jacob puero suo et Israel dilecto suo. Post hec in terris visus est. et cum hominibus conuersatus est Item apud zachariam deus dicit. Et erant sibi per mare angustum et percutient in mari fluctus: et arefacient omnes altitudines fluminum. et confundetur omnis iniurie Assiriorum et sceptrum egypti auferetur. et confortabo eos in domino deo ipsorum et in nomine eius gloriantur dicit dominus. Item apud moysen dicit dominus. Non faciam iuxta iram indignationis mee. non finem delicti Esau quoniam deus ego sum. et non homo in te sanctus. et non introibo in ciuitatem post te ibo. Item in psalmo. xlii. Thronos deus in secula seculorum. vir-

ga equitatis virga regni tui. Dilexisti iusticiam. et odisti iniquitatem. propterea vixit te deus deus tuus oleo exultationis super precipites tuos. Item in psalmo. xlv. Tacate et cognoscite quoniam ego sum deus. Exaltabor in gentibus et exaltabor in terra. Item in psalmo. lxxx. Non cognouerunt neque intellexerunt in umbra deambulabunt. Item in psalmo. lxxv. Cantate deo psallite nomini eius viam facite illi qui ascendit in occasu. deus nomen illi. Item in euangelio cata Joannem. In principio fuit sermo. et sermo erat apud deum. et deus erat sermo. Item in eodem. dominus ad Thomam. Inice huc digitum tuum et vide manus meas et noli esse incredulus sed fidelis. Respondit Thomas et dixit illi. Dominus meus et deus meus dixit illi Iesus quoniam vidisti. et credidisti. beati qui non viderunt et crediderunt. Item paulus ad Romanos. operabam ego ipse anathema esse a christo pro fratribus cognatis meis secundum carnem qui sunt Israelite quorum adoptio et claritas et testamentum et legis constitutio et famularatus et promissiones quorum patres et quibus christus secundum carnem qui est supra omnia benedictus in secula. Item in Apocalypsi. Ego. a. et o. initium et finis. Ego sitienti dabo de fonte aque vive gratis. qui vixerit possidebit ea et eorum hereditatem et ero eius deus et ille erit mihi filius Item in psalmo. lxxx. Deus stetit in Sinagoga deorum. In medio autem deos discernes Et iterum illic. Ego dixi dii estis. et filij altissimi omnes. Vos autem sicut homines moriemini. quod si iusti qui fuerint et preceptis diuinis obtemperauerint dii dici possunt. quanto magis christus dei filius. Sicut ipse in euangelio dicit cata Joannem. Nonne est scriptum in lege quoniam dii estis. Si illos dixit deos et non poterit solui: quem pater sanctificauit et misit in seculum

vos dicitis quoniam blasphemias quod dixi filius dei sum. Si non facio facta patris: nolite mihi credere. factis credite. et cognoscite quoniam in me est pater: et ego in illo. Item in Euangelio cata Matheum. Et vocabitis nomen eius Emmanuel quod est interpretatum nobiscum deus.

¶ Quod christus deus venturus esset illuminator et Saluator generis humani. Apud Hesaiam. Confortamini manus resolute et genua debilia. et hortamini qui estis pusillanimes nolite timere nolite metuere. Deus noster iudicium retribuet ipse veniet et saluos nos faciet. Tunc aperiuntur oculi cecorum et aures surdorum audient. Tunc saliet claudus sicut ceruus et plana erit via mutorum quia rupta est in deserto aqua et riuus in terra sitienti. Item illic non senior neque angelus sed ipse dominus liberabit illos qui diligunt eos et parcat et ipse redimet eos. Item illic. Ego dominus deus vocaui te in iusticia ut teneam manum tuam et confortabo te: et dedi in testamentum generis mei in lumen gentium aperere oculos cecorum. producere de vinculis victos: et de domo carceris sedentes in tenebris. Ego dominus deus claritatem meam alteri non dabo neque virtutes meas scultilibus. Item in psalmo. xxiii. Vias tuas domine ostende mihi et semitas tuas edoce me: quia tu es deus Saluator meus. Unde in Euangelio cata Johannem dominus dicit. Ego sum lumen mundi. qui me secutus fuerit non ambulabit in tenebris: sed habebit lumen vite. Item cata Matheum.

¶ Gabriel Angelus ad Ioseph: Ioseph fili David: ne metueris assumere Mariam uxorem tuam. Quod enim ex illa natum fuerit de spiritu sancto est.

¶ Pariet autem filium et vocabis nomen eius Iesum. hic enim saluum faciet

populum suum a peccatis eorum. Item cata Lucam. et Zacharias impletus est spiritu sancto et prophetavit dicens. Benedictus dominus deus Israel qui prospexit redemptionem populo suo: et excitavit nobis cornu salutis in domo David pueri sui. Item illic. Angelus ad pastores. Ne timebitis ecce enim annuntio vobis quoniam natus est vobis hodie saluator qui est Christus iesus in ciuitate David. Quod cum a principio filius dei fuisset: generari denuo.

¶ haberet secundum carnem. In psalmo ii. Dominus dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam et possessionem tuam terminos terre. Item in euangelio. Et factum est ut audiuit salutationem Marie Elisabeth exultavit infans in utero eius et impleta est spiritu sancto et exclamavit voce magna et dixit. Benedicta tu inter mulieres: et benedictus fructus ventris tui. et vnde hoc mihi ut veniat mater domini mei ad me? Item Paulus ad Thessalonicenses. Et ubi aduenit adimpletio temporis misit deus filium suum natum de muliere. Item in epistola Johannes Omnis spiritus qui confitetur Iesum Christum in carne venisse de deo est: qui autem negat eum in carne venisse de deo non est: sed de antichristi spiritu.

¶ Quod hoc futurum esset signum natiuitatis eius: ut de virgine nasceretur homo et deus hominis et dei filius: apud hesaiam. Et adiecit dominus loqui ad acham. Petite tibi signum a domino deo tuo in altitudinem deorsum

Et dixit achaz: non petam: et non tentabo dominum deum meum. Et dixit. Audi itaque domus David. Non pusillum vobis certamen cum hominibus: quoniam deus prestat agonem. Propter hoc dabit deus ipse vobis

fignum **E**cce virgo i vtero accipiet: et pariet filium: et vocabis nomen Emmanuel. Butirum et mel manū ducabit: ut sciat reprobare malum: et eligere bonum. Hoc semen dixerat: deus de muliere pcedere: quod calcaret caput diaboli in Genesi. Tunc dixit deus ad serpētem. Quod tu hoc fecisti? Maledictus tu ab omni pecore: et ab omni genere bestiarum terre. Pectore tuo et ventre repes: et erit tibi terra cibus omnibus diebus vite tue. Et ponam inimiciā inter semen tuum et semen eius. ipse tuum observabit caput. et tu observabis calcaneum eius.

I. Quod homo et deus christus ex utroque genere concretus ut mediator esse inter nos et patrem posset. Apud hieremiam. Et homo est. et quis cognoscet eum? Item in numeris. Orietur stella ex iacob et exurget homo ex israhel. Item illic pcedet homo ex semine eius et dominabitur multarum gentium et exaltabitur quia quod ipsum regnum: et augetur regnum eius: et deus duxit eum in egiptum quasi claritas unioformis ei: et edet carnes inimicorum suorum: et crassitudines illorum emedullabit: et balistis suis configet inimicum. Recubans requieuit quasi leo: et quasi catulus leonis. Quis suscitabit eum? qui benedicunt te: benedicti sunt: et qui maledicunt te: maledicti sunt. Item apud Iesaiam. Spiritus domini super me propter quod unxit me: bene nunciare pauperibus misit me: curare contritos corde: predicare captivis remissionem: et cecis visum: vocare annum domino acceptabilem: et diem retributionis. Unde in Evangelio Gabriel ad Mariam. Spiritus sanctus superueniet in te et virtus altissimi obumbrabit te. quia propter hoc quod nascetur sanctum vocabitur filius dei. Item in epistola pauli

ad Corinthios. Primus homo de terra limo: secundus homo de celo: qualis ille elimo tales et qui de limo: et quilibet celestis: tales et celestes. quomodo portauimus imaginem eius qui de limo est portemus: et imaginem eius qui de celo est.

K Quod ex semine David secundum carnem nasci haberet: in Basileon. ii. et fuit verbum domini ad Nathan dicens. vade et dic seruo meo David. hec dicit dominus. Non tu edificabis mihi domum ad habitandum. Sed erit cum impleti fuerint dies tui et dormieris cum patribus tuis suscitabo semen tuum post te. qui erit de vtero tuo. et parabo regnum eius. Dic edificabit domum nomini meo. et erigam thronum eius usque in seculum. et ego ero illi in patrem et ipse erit mihi in filium. et fidem consequetur domus eius. et regnum eius usque in seculum in conspectu meo. Item apud Iesaiam. Et eribit virga de radice iesse. et flos de radice eius ascendet. Et requiescet super eum spiritus domini spiritus sapientie et intellectus. spiritus consilij et fortitudinis: spiritus scientie et pietatis. et implebit eum spiritus timoris domini. Item in psalmo. cxxi. Iurauit deus ipsi David in veritate et non reprobaui eum. de fructu ventris tui ponam super thronum tuum. Item in Evangelio cata Lucam. Et dixit angelus ad filiam. Ne timeas Maria. inuenti sum enim gratiam apud deum. Ecce concipies in vtero. et paries filium. et vocabis nomen eius iesum. Dic erit magnus et filius altissimi vocabitur.

Et dabit illi dominus deus Thronum David patris sui. et regnum iacob in secula. et regni eius non erit finis. Item in Apocalypsi. Et vide librum in dextera dei sedentis super thronum scriptum intus. et retro signatum signis septem. Et vide angelum fortem

predicantem voce magna Quis dignus est accipere librum et aperire signa eius Nec quisque poterat neque in celo neque super terram neque sub terra aperire librum neque prospicere eum Et ego flebam multum quod nemo dignus repperit esset qui aperiret librum aut videret illum Et unus de senioribus dixit mihi Ne fleueris Ecce vicit leo de tribu iuda radix Dauid aperire librum et soluere septem signa eius quod in bethleem nasceretur Apud micheam Et tu Bethleem Effrata non exigua es ut constituaris in milibus iuda ex te mihi precepsit qui sit princeps apud israel et possessiones eius a principio a diebus seculi Item in Euangelio Et cum iesus natus esset in bethleem in diebus Herodis Regis Ecce magi ab oriente aduenerunt Hierosolimam dicentes Ubi est qui natus est Rex iudeorum Vidimus enim stellam eius in oriente et venimus cum muneribus adorare illum **M.** Quod humilis in primo aduentu suo veniret apud Mesaiam Domine quis credidit auium nostrum et brachium domini cui reuelatum est Annuncium coram ipso sicut pueri sicut radix in terra sitiienti Non est figura ei neque claritas et vidimus illum et non habuit figuram neque speciem Sed figura eius sine honore et deficiens propter ceteros homines Homo in plaga positus et sciens ferre imbecillitatem Quia aduersa est facies eius inhonoratus est et non est computatus Dic peccata nostra portat et pro nobis dolet et nos putauimus esse illum in dolore et in plaga et in vexatione Ipse autem vulneratus est propter facinora nostra et infirmatus est propter peccata nostra Doctrina pacis nostre super illum Et liuore eius sanati sumus Omnes sicut oues errauimus homo via sua errauit Et dominus tradidit illum pro

peccatis nostris et ipse propterea quod verus est non aperuit os suum Item apud eundem Non sum conrumax neque contradico dorsum meum posui ad flagella et maxillas meas ad palmas faciem autem non auerti a seditate sputorum et fuit deus auxiliator meus Item non clamabit neque audet quis in plateis vocem eius Arundinem quassatam non confringet et linum fumigans non extinguet Sed in veritate proferet iudicium fulgebit et non quassabitur quoad usque ponat iudicium in terra et in nomine eius gentes credent Item in psalmo xxi Ego autem sum vermis et non homo maledictum hominum et abiectio populi Omnes qui videbant me despiciebant me et locuti sunt labijs et mouerunt caput Sperant in domino eripiat eum saluum faciat eum quoniam vult eum Item illic Fuit velut testa virtus mea et lingua mea adglutinata est faucibus meis Item apud Zachariam et ostendit mihi dominus Iesum sacerdotem illum maximum stantem ante faciem angeli domini et diabolus stabat ad dexteram eius aduersarij Et Iesus erat indutus veste sordida et stabat ante faciem ipsius angeli et respondit et ait ad eos qui istabant ante faciem eius dicens Miserte vestimenta sordida ab eo et induite eum potest et imponite cindarum mundam super caput eius et dixit ad eum Ecce abstuli iniquitates tuas Item Paulus ad philippenses Qui in figura dei constitutus non rapinam arbitratu est esse se equalem deo sed semetipsum exinaniuit formam seruini accipiens infirmitudinem hominum factus et habitu iunxit ut homo Humiliavit se factus obediens usque ad mortem autem crucis Propter quod deus exaltauit illum et donauit illi nomen quod est super omne nomen ut in nomine Iesu omne genu flectat celestium terrestrium et infernorum et omnis

lingua cōfiteatur: quia domin⁹ iesus christus in gloria dei patris ē. **Q**uod ipse sit iesus christus: quē iudei occisuri essent. In sapientia Salomonis. Circūueniemus iustum quoniam in suauis est nobis: et contrarius ē opibus nostris: et exprobat nobis peccata legis. Promittit se scientiā dei habere: et filiū dei se nominat. Factus est nobis in translatione cogitationū: grauis est nobis etiam ad videndum: quoniam dissimilis est alijs vita illius et mutata sunt vie illius: tanq̃ nugaces estimati sumus ab illo: et continet se a vjs nostris quasi ab immundicijs et presertim no uisissima iustorum et gloriatur patrem se habere deū. Videamus ergo si sermones illius veri sint: et tēp tem⁹ que ventura sunt illi. Continuēlia et tormento interrogemus illū ut sciam⁹ reuerentiā illius. Nocte turpissima cōdemnemus eum. Nec cogitauerunt: et errauerunt: excecavit enī illos malicia ipsoꝝ et nescierunt sacramenta dei. Item apud **Isaiam**. Uide de te quomodo iust⁹ p̃it: et nemo itelligit et viri isti tollūtur et nemo recognoscit: a facie. n. iniusticie saluar⁹ est iustus et erit in pace sepultura ei⁹. De hoc ipso ante predictū est in **Exodo**. Innocentem et iustū non occides. Item in **Euangelio** Judas penitētia duc⁹ sacerdotib⁹: et seniorib⁹ dixit: peccaui tradens sanguinem iustū. Quod ipse dictus sit ouis et agn⁹ qui occidi haberet.

.D.

Et de sacramēto passionis: apud **Isaiam**. Sicut ouis ad victimam adductus est. et sicut agnus coram tondentib⁹ cum sine voce sic non aperuit os suū. In humilitate iudiciū ei⁹ sublatū est. Natūritatem ei⁹ quis enarrabit. Quoniam auferetur terra vita ei⁹ a facinorib⁹ populi mei adduct⁹ est ad mortem: et dabo malos p̃ sepultura eius: et ipsos diuites p̃ morte eius

quia facin⁹ nō fecit. neq̃ infidias ois suo: p̃pterea ipse confitetur multos et fortium diuidet spolia: p̃pterea q̃ tradita est ad mortem aīa eius: et inter facinorosos deputat⁹ est. Et ipse peccata multorum ptulit. et p̃pter facinora illorum tradit⁹ est. Item apud **Die-**remiam. Domine significasti mihi et cognoscam. tunc vidi meditationes eorū. Ego sicut agnus sine malicia p̃ductus sum ad victimam. In me cogitauerūt cogitatum dicentes. Venite mittamus lignum in pane eius et fraudemus a terra vitam eius. et non erit in memoria nomen eius amplius. In **exodo** deus ad **Mosen**. Accipiat singuli ouem p̃ domū. Tribuū ouem sine vitio p̃fectū masculū anniculum et erit vobis. Ab agnis et hedis accipietis. Et occident illū omne vulgus filiorum israel ad vesp̃eram. et accipient de sanguine ei⁹: et ponent sup̃ duos postes. et sup̃ limen in domib⁹ in quibus edent eum in ipsis. Et edent carnes istas nocte assatas igni. et azima cū picridib⁹ edent. Nō edetis de eis cruda. neq̃ cocta in aqua sed assata igni. caput cū pedib⁹. et intraneis nibū dereliquentes: ex his mane. Et ossa non cōfringetis ex eo. Que autē relicta fuerint ab eo vsq̃ in mane igni cremētur. Sic autē comedetis eum.

Lumbi vestri p̃cincti. et calige vestre in pedib⁹ vestris. et edetis eum festināter. quia pasca domini est. Item in **Apocalipsi**. Et vidi in medio throni. et quattuor animalū. et in medio seniorum agnum stantem quasi occisum habentem. cornua vii et oculos vii qui sunt septē spiritus dei missi p̃ orbem terre. Et venit et accepit librum de dextera sedentis in throno. Et cū accepisset librum quattuor animalia et xiiii seniores p̃strauerunt se ante agnū habentes singuli aureas citharas plenas odoramentis supplicationum.

que sunt orationes eorum: et cantave-
runt novū canticū dicentes **Dig-**
nus es domine accipe librum et aperi-
re signa eius: quoniam occisus es et
emisti nos de sanguine tuo ex omni tri-
bu. et lingua. et populo et natione. et
eos regnum deo nostro. sacerdotesq;
fecisti. et regnabunt super terrā. **Itē**
in **Euāgelio**. Altera die vidit **Iohan-**
nes **Iesum** venientem ad se et ait. **Ec-**
ce qui aufert peccata mūdi. **Idē**
Quod idem lapis dicitur sit apud **hesa-**
iam sic dicit dominus. **Ecce** ego mit-
to in fundamenta fion lapidem pēto-
sum summum angularem honoratum
Et qui crediderit in eum non cōsum-
detur **Item** in **psalino**. **cxvii**. **La-**
pis quem reprobauerunt edificantes
hic factus est in caput anguli. **Idē**
domino factus est iste et est mirabilis in
oculis nostris. **Iste** dies quē fecit do-
minus exultemus et iocūdemur in eo
O domine salua igitur. o domine diri-
ge igitur. benedictus est qui venit in
nomine domini. **Item** apud **zachariā**
Ecce ego adduco puerū meum
ortus nomen ei est. quoniam lapis quē
dedi ante faciem iesu sup ipsum vnū
vii. oculi sunt. **Item** in **Deuterono**
mio. **Et** scribes sup lapidem omnem
legem hāc manifeste nimis. **Itē** apud
iesu **Naue** et accepit lapidem magnū
et statuit eum illic cōtra dominū. **Et**
ait iesus ad populum. **Ecce** lapis iste
erit vobis in testimonium qd audieri-
tis omnia que dicta sunt a dño quāta
locut⁹ ē ad vos hodie erit ipse vobis
in testimonium in nouissimo dierū. qñ
recesseritis a deo vestro. **Item** in ac-
tus apostolorum **Petrus**. **Princeps**
populi. et seniores israel ecce nos in-
terrogamur hodie a vobis sup bene-
facto hominis infirmi in quo saluatus
est. **Sit** vobis omnib⁹ notum et om-
ni populo **Israel** quia in nomine iesu
christi **Nazareni** quē vos crucifixistis

quem de⁹ suscitavit a mortuis in illo
ipe i conspectu vestro sanus adstitit. i
alio aut nullo. hic est lapis qui cōrēp-
tus est a vobis edificantib⁹ qui fac-
tus est in caput anguli. **Non** est enim
nomen aliud sub celo. i quo oportet
saluari nos. **Hic** est lapis i **Bene**si quē
posit iacob ad caput suū quia caput
viri **Christus** et dormiens vidit scalā
ad celum ptingentem in qua cōstitus
tus erat domin⁹ et angeli ascende-
bāt et descende-
bāt. quē lapidem cōse-
cra-
uit et vnxit. sacramēto vntionis chri-
stum significans. **Hic** est lapis in **Ex-**
odo sup quem sedit **Moses** in cacu-
mine collis quādo iesu **Naue** contra
Amalech dimicauit. et sacramento la-
pidis et stabilitate sessionis **Amalech**
superatus est ab iesu (dēst diabolus a
Christo vict⁹ est. **Hic** est lapis magn⁹
in **Babilion** primo sup quē posita ē ar-
ca testamenti. quādo eam ab **Allophi**
remissam et redditam i plastro boues
reportauerūt **Item** hic est lapis
in **basileon** quo **Dauid** frontem **Bo-**
lie percussit et occidit significans diabo-
lum et seruos eius inde pstermi victa
scilicet ea capitis pte quam signatā
non habent. **Quo** signo nos tuti sem-
per sum⁹ et viuim⁹. hic est lapis quem
cum alienigenas israel vicisset statuit
Samuhel. et appellauit nomen eius
Abennezer idēst auxiliator. **Idē**
Quod deinde idem lapis mons fie-
ret. et implet totam terram. apud **da-**
nilem. **Ecce** imago nimis magna. et
cōtemplatio eius unaginis metuēda
et elata stabat cōtra te. cui⁹ caput fuit
ex auro bono. pectus et brachia ei⁹
argentea. venter et femur erea. pedes
aut ex pte ferri. ex pte autem fictiles
quo adusq; abscissus est lapis de mon-
te sine manib⁹ cōcidentiū. et percussit
imaginem sup pedes ferreos et ficti-
les et cōminuit eos minutarum **Et**
factū est simul ferrū et testa. et eramētū

et argentum et aurū facta sunt minu-
ta quasi palea aut puluis in area esta-
te: et ventilauit illa vent⁹: ita vt nihil
remanserit ex illis. Et lapis qui per-
cussit imaginē factus est mons mang-
nus: vt impleuit totam terrā. R

Quod in nouissimis tempori-
bus idem mons manifestaretur super
quem gentes venirent. et in quē iusti
quiq; ascenderent: apud **Isaiam**. Et
erit in nouissimis tēporib⁹ manifestus
mons domus domini super verticem
montium: et exaltabit⁹ super colles: et
venient super illum omnes gentes: et
ambulabunt multi et dicent. Venite
ascendamus in montem domini: et in
domū dei iacob et nūciabit nobis viā
eius: et ambulabim⁹ i illa: de sion. n.
pcedet lex ⁊ verbū domini ab **Ieru-**
salem: et iudicabit inter gentes. et re-
darguet populū multū: et cōcidēt gla-
dios suos in aratra. et lanceas suas i
falces. et ita nō discent pugnare. Itē
in **Psalmo**. xxi. Quis ascendit i mō-
tem domini: et quis stabit i loco san-
cto ei⁹? Innocens manib⁹ et mūdus
corde qui non accepit in vano animā
suam. et nō subdole iurauit primo fi-
bi. Iste accipiet benedictionem
a domino et misericordiam a deo salu-
tari. Quod ista natiuitas eorū qui eū
querunt: qui querūt faciē dei iacob.

S
Quod ipse sit sponsus ecclesiam ha-
bens sponsam de qua filij spiritualiter
nascerentur. apud **Iohel**. Canite tuba
in sion. sanctificate ieiunium et indi-
cite curationem: aggregate populum
sanctificate ecclesiam excipite maio-
res natu. colligite puulos lactantes.
pcedat sponsus de cubili suo. et spon-
sa de thalamo suo. Item apud **Hiere-**
miā. Et auferam de ciuitatib⁹ iuda
et de quadruuijs **Ierusalē** vocem le-
tantium: et vocē gaudentiū vocē spon-
si. et vocē sponse. Itē i **Psalmo**. xlviii.

Et ipse velut sponsus egrediēs d thā-
lamo suo. Exultauit vt gigas viā cur-
rere a summo celi egressio ei⁹. ⁊ decur-
sio ei⁹ vsq; ad summū ei⁹. et nō est q̄
lateat calorē ei⁹. Item in **Apocalipsi**.
veni ostēdam tibi nouā nuptam vxo-
rem agni. ⁊ duxit me in spiritu i mon-
tem magnū. ⁊ ostendit mihi ciuitatē
sanctā **Ierusalē** descēdentem de ce-
lo a deo habētem claritatē dei. Itē in
Euāgelio: Vos mihi testes estis. quo-
niam dixi eis qui missi sunt ab hieroso-
limis ad me q̄ nō sum **Christ⁹** s; quo-
niam missus sum ante illū. Qui enim
habet sponsam sponsus est. Amic⁹ autē
sponsi est qui stat ⁊ audit eū. ⁊ gaudio
gaudet ppter vocē sponsi. hui⁹ rei mi-
steriū ostensum est apud iesu **Naue**.
qñ iussus est excalcicare se q̄ scilicet spō-
sus non ipse esset. Erat enim in lege
vt quisq; nuptias recusaret calciamē-
tū deponeret. calciares vero ille qui
sponsus futur⁹ esset. et factū est cum
esset iesus in agro **Yericho** circūspex-
it oculis ⁊ vidit hominem stantem ante
faciem suam ⁊ frameā herentē in ma-
nu eius et dixit. **Poste** es an aduer-
sariozū. Ille autē dixit. **Ego** sum dux
virtutis domini nūc adueni. Et iesus
cecidit ad terram et ait illi. Domine
quid imperas famulo tuo? Et ait dux
virtutis domini. Solue calciamentū.
de pedibus tuis. loc⁹ enim in quo stas
terra sancta est. Item in **exo do**. **Mo-**
ses iubetur calciamētum deponere q̄
nec ipse sponsus esset. Et apparuit an-
gel⁹ domini in flamma ignis de rubo
et vidit quonā rub⁹ arderet igni. et
nō cremabat⁹ Et dixit **Moyses**. **Trā-**
siens videbo hoc grande visum cur
vtiq; nō cremat⁹ rub⁹. Et vidit autē
quonā accedit videre. vocauit eū do-
min⁹ de⁹ de rubo dicēs. **Moyses** moi-
ses. Qui dixit. Quid est. et dixit ne ac-
cesseris huc nisi solueris calciamentū
de pedib⁹ tuis lo cys enim in quo stas

terra sancta est: et dixit ei ego sum de
us patris tui: de⁹ abraham: de⁹ isaac:
deus iacob. Hoc autē manifestum est
in Euāgelio cata Johānē. Et respon
dit illis Johannes. Ego quidem bap
tizo in aqua. in medio autē vestri stat
quem vos nescitis. Ipse est enim de
quo dixi post me veniens homo ante
me factus est: cui⁹ non sum dign⁹ cor
rigiam calciamenti solvere. Itē in euā
gelio cata Lucam. Sint lymbi vestri
p̄cincti et lucerne ardentes: et vos si
miles hominib⁹ expectantib⁹ domi
nū suū quando venire a nuptijs: vt cū
venerit. et pulsauerit. aperiant ei. Fe
lices serui illi quos adueniēs domin⁹
inuenit vigilantes. Item in apoca
lipsi. Regnauit domin⁹ de⁹ omni po
tens. gaudeam⁹ et exultem⁹ et dem⁹
ei glorie claritatem. quoniā venerunt
nuptie agni. et vxor eius se prepara
uit.

Quod crucifixuri illū esset iudei apud
Hesaiam. Expandi man⁹ meas tota
die ad plebem cōtradicentem. et con
tumacem mihi: qui ambulant vias si
bonas s̄ post peccata sua. Itē apud
Hieremiam: venite et mittam⁹ lignū
in pane ei⁹. Et eradam⁹ a terra vitā
eius. Itē in Deuteronomio. Et erit
pendens vita tua ante oculos tuos:
ac timebis die ac nocte et nō credes
vite tue. Item in Psalmo. xxi. Et so
derunt man⁹ meas: et pedes meos di
numerauerūt oīa ossa mea. Ipsi autē
cōtemplati sunt: et viderūt me: diuise
runt sibi vestimenta mea: et sup̄ vestē
meam sortem miserunt. Tu autē do
mine ne elongaueris auxilium tuum
In auxilium meum attende. Libera a
gladio animā meā. et de manu canis
unicam meā. Salua me ex ore leonis
et a cornib⁹ vnicornis humilitatem
meā. Enarrabo nomē tuū fratribus
meis. in medio Ecclesiarum laudabo
te. Item in psalmo. cxviii. Con fige cla

uis de metu tuo carnes meas. Item
in psalmo. cxi. Allevatio manū me
rum sacrificium vesp̄tinum: de quo sa
crificio Sophonias dicit. Metuite a
facie domini dei. quoniam p̄pe est dies
ei⁹. quia apuit dominus sacrificiū su
um: sanctificauit electos suos. Item
apud zachariam. Et intuebūt i me
in quem transfixerunt. Item in Psal
mo. lxxvi. Exclamaui ad te tota die:
domine extendi ad te manus meas.
item in numeris. Non quasi homo su
spenditur. neq³ quasi filius hominis
patitur. Unde in Euāgelio dominus
dicit. Sicut moyses exaltauit serpen
tem in heremo. ita exaltari oportet fi
lium hominis: vt omnis qui credide
rit i filiū habeat vitam eternam. **Q**
uod in passione crucis et signo vir
tus omnis sit et potestas: apud Aba
cuc. Texit celos virt⁹ ei⁹: et laudis
eius plena est terra: et splendor eius
vt luxerit cornua i manib⁹ eius erunt
et illic cōstabilita est virtus glorie ei⁹
et cōstituet dilectionem validam: an
te faciē suā ibit verbum. et p̄cedit i cā
pos secūdum gressus suos. Itē apud
Hesaiam Ecce natus est nobis puer
datus est nobis fili⁹ cuius imperium
sup̄ humeros ei⁹ et vocatum est nomē
ei⁹ magne cogitationis nūti⁹. hoc sig
no crucis et amalech vict⁹ est ab iesu
p̄ Moisen. In Exodo: dixit Moises
ad Iesum. Elige tibi viros et epi 7 cō
stitue cū Amalech in crastinū Ecce
ego stabo in cacumine collis et virga
dei in manu mea et factum est cū leua
bat manum Moises p̄ualebat manus
israel Ubi autem submiserat ma
nus inualecebat manus amalech sed
manus moisi erāt graues et accepto
lapide supposuerunt sub eo et sedebat
sup̄ eum et Aaron et Et sustentabant
manus eius hinc et inde et facte sunt
manus moisi stabiles vsq³ in occasum
solis 7 fugauit iesus amalech 7 omnē

populum eius. Et dixit dominus ad moysen. scribe hoc ut sit memoriale in libro et da in aures ei⁹ quoniam delectatione deleam memoriam amalech de sub celo

¶

Quod in hoc signo salus sit omnibus qui in frontib⁹ notatur. Apud ezechi et dicit domin⁹. Trāsi mediā Hierusalem: et notabis signū sup frōtes viro- rum: qui ingemūt et merent ob iniquitates que sunt in medio eorum.

Item illic. vadite et cedite et nolite peccare oculis vestris nolite misereri. seniores et iuvenes et virgines interficite ut pdelectur. Omne autem super quem signum scriptum est ne tetigeritis. et ab ipsis sanctis meis incipite. Item in exodo deus ad moysen. Et erit is sanguis in signo vobis super domos in quib⁹ ibi eritis et videbo sanguine. et pregam vos. et non erit in vobis plaga diminutionis. cum percutiam terram egypti. Item in apocalypsi. Et vidi agnum stantem in monte sion. et cum eo. cxxiii. milia. et habebat nomen eius. et nomen patris ei⁹ scriptum in frontib⁹ suis. Item illic. Ego sum. a. et o. primus et novissimus initium et finis. Felices eos qui faciunt precepta ei⁹: ut sint postes eorum super lignum.

¶ V.

Quod medio die in passione ei⁹ tenebre furentur. Apud Amos et erit in illo die dicit dñs sol occidet meridie. et obtenebrabit dies lucis: et covertam dies festos vestros in luctum: et omnia cantica vestra in lamentationem. ite apud Hieronimū. Et territa ē que parit: et reduit aīa ei⁹. Subijt sol cum adhuc medi⁹ dies eēt cōfusa est et maledicta: reliquos eorum in gladio dabo: in conspectu inimicorum eorum. ite in Euāgelio. A sexta autem hora tenebre facte sunt per totā terrā: usque ad horā nonā. ite in Psalmo. xxviii Domine abtraxisti ab inferno aīam meam.

¶ Z.

Quod a morte indicaret: nec apud inferos remansurus eēt. In Psalmo. xv. Non derelinques animam meā apud inferos: neq³ dabis sanctum tuum videre interitum: Item in Psalmo. xxx Ego dormivi: et somnum cepi: et resurrexi: quoniam dominus auxiliator mihi: Item cata Iohannē: Nemo auferit animam meam a me sed ego pono eam: et potestatem habeo iterum sumendi eam. Hoc enim mādātum accepi a patre meo

¶ M.

Quod ab inferis tercio die resurget. Apud Osee vivificabit nos post bi- duum die tercio. Item in Exodo. et dixit dominus ad Moysen descendere: et testificare populo: et sanctifica illos hodie et cras: et lauent vestem suam et sint parati in parendum diem die enim tercio descendet dominus in montem Sina. Item in euāgelio perge- nies neq³ adultera signū querit: et signum non dabitur ei nisi signum Iohanne pphete. Quomodo enim fuit Iohannes in ventre ceti tribus dieb⁹ et tribus noctibus ita erit filius hominis in corde terre.

¶ BB.

Quod cum resurrexisset acciperet a patre omē potestatem. et potestas eius eterna: apud Danielelem Virebam in visu noctis: et ecce in nubibus celi quasi filius hominis veniens. venit usque ad venterē dierū. et stetit in prospectu ei⁹. et qui assistebāt obtulerūt ei. et data ē ei potestas regia. et omēs reges terre. et gen⁹ omīs claritas serviēt ei Et potestas eius eterna: que non auferetur. et regnum ei⁹ nō corrūpet. Itē apud hesaiā. Nūc exurgā dicit dñs nūc clarificabor. nūc exaltabor. nūc videri- tis. nūc intelligit⁹. nūc pfundum vna erit fortitudo spirit⁹. vos ignis cōsumet. Itē in Psalmo. cxviii. Dixit dñs

Di

domino meo sede ad dexteram meam: quoadusq; ponam inimicos tuos sub pedaneū pedū tuorū. Item in Apocalipsi: et cōuersus respexit: vt vidēre vo- cem que mecū loquebat: et vidi. vii. candelabra aurea: et in medio candelabrorum similem filio hominis vestitū pōdere: et erat p̄cinctus supra mamillas zona aurea. Caput aut̄ et capilli eius erāt albi velut lana aut nix: et oculi eius velut flamma ignis: et pedes eius auricalcho similes sicut de fornace ignis vt son⁹ aquarū multarū: et habebat in dextera sua. vii. stellas: et ex ore ei⁹ gladi⁹: vtraq; pte acut⁹ exhibat: et facies ei⁹ splendebat: vt sol in virtute sua. Et cū vidissim eū cecidi ad pedes ei⁹ tāq; mortu⁹: et posuit sup me dexteram suam dicēs. noli timere: ego sum prim⁹: et nouissim⁹: et viu⁹ qui fueram mortu⁹: et ecce sum viuens in secula seculorū: et habebō clauēs mortis et inferorū. Item in euāgelio domin⁹ post resurrectionem discipulis dicit. Data ē mibi omnis potestas in celo et in terra. Ite ergo et docete omnes gētes vnguentes eos in nomine patris et filij et spiritus sancti. Docētes eas obseruare omnia quecūq; p̄cepi vobis. CC

Quod pueniri ad deum patrem non possit: nisi p̄ filium eius Christum Jesum. In euāgelio. Ego sum via: et veritas: et vita. nemo venit ad patrē nisi p̄ me. Item illic. Ego sum hostium p̄ me qui introierit: saluabit. Itē illic multipphetē: et iusti cupierūt videre que videris. et nō viderunt: et audire que auditis. et nō audierūt Itē illic qui credit in filiū habet vitam eternam. Qui in dicto non audiens est filium: nō habet vitam: sed ira dei manebit sup eum. Item paul⁹ ad Ephefios. Et cum venisset annūciavit vobis pacem qui longe et pacē ipsi qui p̄

pe: quia p̄ ipsum habemus accessum ambo in vno spiritu ad patrē. Itē ad Romanos. Omnes enim peccauerūt et egent claritate dei iustificantur autem dono ipsius et gratia. p̄ redemptionem que est in christo iesu. Item i epistola Petri Apostoli. Christus semel p̄ peccatis nostris mortu⁹ ē iustus pro iniustis. vt nos offerret deo. Item illic in hoc. n. et mortuis p̄dicatum est vt suscitentur. Item in epistola iohānis. Qui negat filium: neq; patrem habet. qui cōfiteretur filium et patrem habet. DD

Quod ipse iudex vetur⁹ sit apud malicia. Ecce dies venit ardens velut clibanus erūtq; omnes alienigene. et omnes iniqui supula. et succēdet illos adueniens dies dicit domin⁹. Item i psalmo xlviii. Deus deorum domus locus est. et vocauit terrā. A solis ortu vsq; ad occasum ex sion species decoris ei⁹. De⁹ manifeste veniet deus noster et non filebit. Ignis ante eū ardebit. et in circuitu ei⁹ pcella nimia vocauit celū sursum et terram vt separaret populū suū. Colligite illi iustos eius eos qui disponūt testamētū ei⁹ in sacrificijs. et annūciabūt celi iusticiam eius quoniam deus iudex ē Itē apud Hesaiam. Domin⁹ de⁹ virtutū p̄dabit. et cōminuet bellū. Excitabit certamen et clamabit sup inimicos ei⁹ cū fortitudine. Tacui. nunquid semp tacebo? Itē i psalmo. lxxvii. Exurgat de⁹ et dissipentur inimici ei⁹ et fugiant qui oderunt eum a facie eius. Quomodo deficiit fum⁹. deficiant quomodo tabescit cera a facie ignis. si pereant peccatores a facie dei. Et iusti iocundentur. et exultēt in cōspectu dei. psallite nomini ei⁹. viam facite illi qui ascendit in occasum. de⁹ nomē illi. Turbabitur a facie eius patres orphanorum et iudices viduarū. de⁹ i

loco sancto suo : deus qui inhabitare facit in domo virginis pducēs vinctos in virtute similiter eos qui habitant in monumētis. Deus cū transires p̄dires in cōspectu populi tui i trā secundo i heremū. itē in psalmo. lxxxi. *Exurge de⁹ et iudica terram quoniam tu exterminabis in omnib⁹ gentibus* Item in Euāgelio cata Mattheū. qđ nobis et tibi fili David : Quid huc venisti ante temp⁹ punire nos : Itē cata iohannem. Nihil pater iudicat : s; omne iudiciū filio dedit : vt omnes honorificent filium . sicut honorificant patrem. qui non honorificat filiū non honorificat patrē: qui eum misit . Itē in epistola pauli ad Corīthios. ii. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal xpi vt reportet vnusquisq; sui corporis ppria secūdu que egit . sine bona. sine mala. *EE*

Quod ipse sit rex in eternū regnatur⁹ apud Zachariam. Dicite filie sio. Ecce rex tuus venit tibi iust⁹ et saluans mitis sedens sup asinū in domiciū. Itē apud Iesaiam . quis nūciabit vobis quia ignis ardet : Quis nūciabit vobis locū eternū : Ambulans in iusticia et man⁹ abstinens a muneribus . grauans aures vt non audiat iudiciū sanguinis . et cōprimens oculos suos ne videat in iusticiā . Illic habitabit in alta spelunca petre fortis . Panis illi dabitur et aqua eius fidelis . Regem cū claritate videbitis. Itē apud Malachiam . Rex magnus sum ego dicit domin⁹. et nomen meū illustre ē apud gentes. Item in psalmo. ii. Ego autē cōstitutus sum rex ab eo sup sion mōtem sanctū ei⁹. nūcians p̄ceptū eius . Item in psalmo. xx. Cōmemorabunt et cōuertentur ad dominū omnes termini terre . et adorabūt in conspectu tuo omnes patrie gentiū. quoniam domin⁹ est regnū. et ipse dominabitur

gentium. Item in psalmo. xxiii. *Auferte portas principes vestras. et extollimini porte eternales. et introibit rex glorie. et claritatis domin⁹ fortis in p̄lio. Auferte portas principes vestras. et extollimini porte eternales. et introibit rex claritatis. domin⁹ virtutū ipse est rex claritatis.* Item in psalmo. xlii. *Eructauit cor meum sermone bonum. dico ego opera mea Regi. Lingua mea calamus scriptoris acute scribētis decoris specie sup filios hominum : Effusa est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in secula. Accingere ense tuo ad femur potentissime. Decorū et speciei tue intende: et dirige. et regna propter veritatem et mansuetudinem ⁊ iusticiam* Item in psalmo. xlii. *Rex me⁹ ⁊ deus meus. quoniam ad te orabo domine mane. exaudies vocem meam. mane assistam tibi et cōtemplabor te.* Item in psalmo. xcvi. *Dominus regnauit exultet terra. iocundentur insule mulate.* Item in psalmo. xlii. *Assistit regina ad dexteram tuam in veste inaurata. Audi filia ⁊ ride: et inclina aurem tuam. et obliuiscere populi tui et domus patris tui. Quoniam desiderauit specie tuam Rex. quia ipse est domin⁹ de⁹ tuus.* Item in psalmo. lxxii. *De⁹ autē Rex noster aī seculū operat⁹ est salutē i medio terre* Item i euāgelio cata mattheū. Cū Iesus nat⁹ esset i Bethlehē iude in diebus Herodis regis. Ecce Magi ab oriente venerūt Hierosolimā dicētes *Tibi ē qui nat⁹ est rex iudeorū : Vidi-mus enim stellā eius i oriente. et venim⁹ adorare eū.* Itē cata Iohannē dixit iesus *Regnum meum nō est de isto seculo. Si de hoc seculo esset regnum meum. ministri mei turbarentur. ne tradarer iudeis : Nunc autem regnum meum non est hinc. dixit Pilatus. Ergo Rex es tu. Respondit*

Iesus . Tu dicis . quoniam Rex sum .
Ego in hoc natus sum . et in hoc veni
in seculum ut testimonium perhibebam
veritati . Omnis qui est de veritate
audit meam vocem . **FF**
Quod ipse sit et iudex et Rex in psal
mo . lxx . Deus iudicium tuum regi da
et iusticiam tuam filio regis iudicare
populum tuum in iusticia Item in apo
calipsi . Et vidi celum apertum . et ecce
equus albus . et qui sedebat super eum vo
cabatur fidelis et verax equum iustum
qui predicat et preliatur . Oculi autem
eius erant tanquam flamma ignis . et super ca
put eius diademata multa . et porta
bat nomen scriptum nemini alii nisi ip
si soli notum . et erat coopertus ve
ste aspersa sanguine . et dicitur nomen ei
us verbum dei : et exercitus qui sunt in
celo sequebantur eum in equis albis
induti bisso mundo . et de ore eius ex
ibat gladius acutus : ut de eo percute
ret nationes quas ipse pacturus est in
virga ferrea : et ipse calcabit torcular
vini ire dei omnipotentis . habet etiam
in veste et in femore suo nomen scrip
tum . Rex regum et dominus dominan
cium . Item in Euangelio . Cum vene
rit filius hominis in claritate sua : et
omnes angeli cum eo : tunc sedebit in
throno claritatis sue : et colligent ante
eum omnes gentes : et segregabit
illos ab invicem quemadmodum pastor
segregat oves ab hedis : et statuet oves
ad dexteram suam : hedos autem ad fini
stram . Tunc dicet rex eis qui ad dex
teram eius erunt . venite benedicti pa
tris mei : percipite regnum quod vobis
paratum est ab origine mundi . Esuri
ui enim et dedistis mihi manducare .
Sitiui et potasti me . hospes fui et
abduxistis me . Nudus et vestivistis me .
in carcere : et visitastis me . in carcere : et
venistis ad me . Tunc respondebunt iu
sti dicentes . Domine quando te vidi
mus esurientem : et pavimus : Sici
et met portavimus : quando te vidimus

hospitem . et abduximus : nudum et
vestivimus . quando autem te vidimus
infirmum : et in carcere : et venimus ad
te . Et respondens Rex dicit eis . Amen
dico vobis quod diu fecistis uni horum
ex fratribus meis minimis : mihi fecistis
Tunc dicet is qui ad sinistram eius erunt
Discedite a me maledicti in ignem eter
num : quem paravit pater meus dia
bolo et angelis eius . Esuriui enim et non
dedistis mihi manducare . Sitiui : et
non potastis me . hospes fui : et non ab
duxistis me nudus : et non vestivistis me
infirmus et in carcere : et non venistis
ad me . tunc respondebunt et ipsi dicen
tes . Domine quando te vidimus esurie
tem : aut sitientem : aut hospitem : aut
nudum : aut infirmum aut in carcere
et non ministravimus tibi . et responde
bit illis . Amen dico vobis : quando non
fecistis uni ex minimis his : neque mi
hi fecistis : et abibunt isti in ambustio
nem eternam . Iusti autem in vitam eter
nam .

Incipiunt Epistole Cecilii Cipri
ani episcopi carthagenensis confes
soris et martiris dignissimi ad cor
nelium papam et prima de confes
sione feliciter .

Prius Cornelio fratri salutem
Cognouim⁹ fra-
ter carissime fidei
ac virtutis vestre
testimonia glorio-
sa: et confessionis
vestre honorem sic exultanter accepi-
mus vt in meritis ac laudibus vestris
nos quoq; picipes ac socios cōpute-
mus. Nam cū nobis et Ecclesia vna
sit et mens iuncta: et indiuidua con-
cordia: quis non sacerdos in cōsacra-
dotis sui laudibus tanq̃ in suis appri-
is gratuletur? Aut que fraternitas n̄
in fratrū gaudio vbiq; letet? Expi-
mi satis non pōt quanta ista exultatio
fuerit et quāta leticia: cum de vobis p-
spera et fortia cōperissemus: ducē te
illic cōfessionis fratrib⁹ extitisse. sed
et cōfessionem ducis de fratrū consen-
sione creuisse: vt dum pcedis ad glori-
am feceris multos glorie comites: et
confessorem populū suaseris fieri: dū
prim⁹ parat⁹ es p omnib⁹ confiteri:
vt non inueniam⁹ quid prius p̄dica-
re debeamus. vtrum ne tuā pmtā
et stabilem fidem an inseparabilem fra-
trū caritatem. Virtus illic Ep̄i pcedē-
tis publice cōprobata est. adunatio se-
quentis fraternitatis ostensa est dum
apud vos vnus animus et vna vox
est. Ecclesia omnis Romana cōfessa
est. Claruit fratres carissimi fides quā
de vobis beat⁹ Apostolus p̄dicauit.
Hanc laudem virtutis et roboris fir-
mitatem iam tunc in spiritu p̄uidebat
et p̄conio futurorum merita vestra cō-
testans: dum parentes laudat filios p-
uocat: dum sic vnanimis dum sic for-
tes estis magna et ceteris fratribus
vnanimitatis et fortitudinis exempla
tribuistis. Docuistis granditer deū
timere. Ep̄o firmiter adherere. plebē
sacerdotib⁹ iungi. in p̄secutione fra-

tres a fratrib⁹ non separi. cōcordiam
simul iunctam vinci omnino non pos-
se. quicquid simul peti⁹ a cūctis deū
pacis pacificis exhibere: Pro filierat
aduersarius terrore violento Ep̄i
castra turbare. sed quo impetu vene-
rat eodem impetu pulsus est. et quan-
tum formidinis et terroris attulit: tā-
tū fortitudinis iuenit et roboris sup-
plātare se iterum crediderat posse dei
seruos: et velut Tirōnes et rudes q̄-
si minus paratos et minus cautos
solito suo more concutere. Unum
primo aggressus vt lupus ouem se cer-
nere a grege: vt accipit columbam ab
agmine volantium separare tempta-
uerat. Nam cui non est aduersus om-
nes satis virū circūuenire querit so-
litudinē singulorū. Sed retusus adu-
nati exercit⁹ fide pariter et vigore in-
tellexit milites Ep̄i vigilare iam sobri-
os. et armatos ad plū stare. vinci nō
posse. mori posse. et hoc ip̄o inuictos
esse quia mori non timent. nec repug-
nare cōtra impugnantes cū occidere
innocentibus nec nocētem liceat. sed
p̄mpte et animas et sanguinem tra-
dere vt cum tanta in seculo mala et se-
uitia grassetur a malis et seuis veloci-
us recedat. Quale illud fuit sub oc-
culis dei spectaculum gloriosum: qua-
le in cōspectu Ep̄i et ecclesie sue gau-
dium? Ad pugnam quam temptaue-
rat hostis inferre. non singulos mili-
lites sed tota simul castra p̄disse. om-
nes enim constat venturos fuisse si au-
dire potuissent: quādo accurrerit p̄pe-
ranter et venerit: quisq; audiuit. quot
illic lapsi gloriosā cōfessione sunt re-
stituti. Steterunt fortes et ip̄o do-
lore penitentie facti ad p̄lium fortio-
res: vt appareat nuper subitatos esse
et noue atq; insuete rei pauore trepi-
dasse. Redisse ad se post mo-
dum fidem veram. Et vires suas de-

dei timore collectas: ad omnē patien-
ciam cōstanter et firmiter roborasse.
nec iam stare ad criminis veniā sed ad
passionis coronam. Quid ad hec No-
uatianus frater carissime? Utrū ne iā
deponit errorem an vero qui dementi-
um mos est ipsis bonis et p̄speris no-
stris plus adact⁹ est ad furore? ⁊ quo
magis ac magis dictionis ac fidi cre-
scit hic gloria: illic dissensionis et zeli
recrudescit insania? Nec vulnus suū
miser curat: sed adhuc grauius et se ⁊
suos vulnerat? In p̄ncipiē fratrū ling-
ua sua p̄strepens et sacundie venena-
te iacula cōtorquens? magis dur⁹ se-
cularis Philosophie prauitate q̄z phi-
losophie dominice lenitate pacificus
desertor ecclesie: misericordie hostis. i-
terfector penitentie: doctor supbie ve-
ritatis corruptor. p̄ditor caritatis?
Agnosce ne iam qui sit sacerdos dei
que sit Ecclesia ⁊ dom⁹ Xpi? q̄ sint
dei serui: quos diabolus infestet? qui
sint Christiani: quos Antichrist⁹ im-
pugnet. Neq; enim querit illos quos
iam subegit. aut gestit euertere: quos
iam suos fecit. Inimic⁹ et hostis Ec-
clesie quos alienauit ab ecclesia et fo-
ras duxit vt captiuos et victos contē-
nit et p̄terit. Eos p̄git lacessere: i qui
bus Xpm cernit habitare. Quāq; et
si aliquis ex talibus fuerit apprehen-
sus: non est quod sibi quasi in cōfessio-
ne nominis blandiatur. cū cōstet si oc-
cisi eiusmodi extra Ecclesiam fuerint
fidei coronam non esse sed penam po-
tius esse p̄fidie: Nec in domo dei in-
ter vnanimes habitaturos esse: quos
videmus de pacifica et diuina domo
furore discordie recessisse. Dormamur
plane quantū possumus frater carissi-
me p̄ caritate mutua qua nobis inui-
cem coheremus vt quoniā p̄uidencia
domini monentis instruimur et diui-
ne misericordie cōsilijs salubrib⁹ ad-
monemur appropinquare iam certa

minis et agonis nostri diē ieiunijs vi-
gilijs orationibus insistere cum omni
plebe non desinamus. Incubam⁹ ge-
mitibus assiduis et deprecationib⁹ cre-
bris. Nec sunt enī nobis arma cele-
stia: que stare et p̄seuerare fortiter fa-
ciunt. Nec sunt munimenta spirita-
lia et tela diuina que p̄tegunt. De-
mores nostri inuicem simus. Conco-
des atq; vnanimes verobiq; p̄ nobis
semp̄ orem⁹. p̄suras et angustias mu-
tua caritate releuem⁹. Et si quis hic
nostrum prior diuine dignationis ce-
leritate p̄cesserit: p̄seueret apud deū
nostra dilectio. p̄ fratrib⁹ et sororib⁹
nostris apud misericordiam patris si
cesset oratio. Opto te frater carissi-
me semper bene valere.

Epistola secūda.

Opprian⁹. Liberalis. ca-
lidoneus. Nicomedes
Cecili⁹. Iuli⁹. Maru-
rius. Felix. Succes-
sus. Faustin⁹. Fortu-
natus. Victor. Saturnin⁹. Ali⁹ sa-
turnin⁹. Aurelius. Saturnin⁹. Euti-
ces. Iamb⁹. Ali⁹ Saturninus. Aure-
li⁹. P̄iscus. Merculan⁹. Victorius
Quintus. Honorat⁹. Manthaneus
Hortentianus. Berianus. Iambus.
Donatus. Pompan⁹. Policarpus.
Demetrius. alius Donat⁹. P̄ua-
nus. Fortunatus. Rogat⁹. ⁊ Mūnu-
lus. Cornelio fratri salutem. Statue-
ramus quidem iampridem frater ca-
rissime p̄icipato inuicem nobiscū cō-
silio: vt qui in p̄secutionis infestatione
supplantati ab aduersario et lapsi fu-
issent: ac sacrificijs se illicitis maculas-
sent: agerent diu penitentia plenā. et
si piculū infirmitatis vrgeret pacem
sub ictu mortis acciperet. Nec enim

fas erat. aut pmittebat paterna pie-
tas et diuina clementia Ecclesia pul-
santib⁹ claudi. et dolentib⁹ et deprecan-
tib⁹ spei salutaris subsidium denegari
vt de seculo recedentes sine comuni-
catione aut pace domini ad deum di-
mitterentur. quando pmiserit ipse. q̄
legem dedit vt ligata in terris etiā in
celis ligata essent solui aut possent il-
lic que hic prius in Ecclesia solueren-
tur. Sed cum videam⁹ diem rursus
alterius infestationis appropinquare
cepisse. et crebris atq; assiduus ostensi-
onibus admoneamur vt ad certamen
quod nobis hostis indicit. armari et
parati simus. plebem etiam nobis de
diuina dignatione commissam exhorta-
tionibus nostris pparem⁹ et omnes
omnino milites Christi qui arma desi-
derant et plium flagitat. intra castra
domini colligam⁹. necessitate cogen-
te censum⁹ eis qui de Ecclesia domi-
ni non recesserunt. sed penitentia age-
re et lamentari ac dominum deprecari
a primo lapsus sui die non destiterunt
pacem dādam esse. et eos ad plium qd̄
imminet armari et instrui oportere ob-
temperantis est nāq; ostensionib⁹ at-
q; admonitionib⁹ iustis. vt a pastori-
bus oues in piculo non deserant sed
gr̄ex omnis in vno ingreget et exerci-
t⁹ domini ad certamē milicie celestis
armetur. Merito enim trahebat dolē-
tium penitentia tempore longiore vt
infirmis ī exitu subueniretur. quādiu
quies et trāquillitas aderat que dis-
ferre diu plangentium lachrimas et sub-
uenire sero morientib⁹ in infirmitate
pateretur. At vero nūc non infirmis
sed fortib⁹ pax necessaria est. nec mori-
entibus sed viuentib⁹ comunicatio
a nobis danda est. vt quos excitamus
et exhortamur ad plium nō inermes et
nudos relinquam⁹. sed ptectionem
sanguinis et corporis Christi muniamus
et cum ad hec fiat Eucharistia vt pos-

sit accipientibus esse tutela quos tu-
tos esse cōtra aduersarium volumus
munimento dominice securitatis ara-
memus. Nam quomodo docem⁹ aut
prouocam⁹ eos in confessione nominis
sanguinem suum fundere? si eis mili-
taturis Christi sanguinem denegamus?
Aut quomodo ad martiriū poculum
idoneos facim⁹? si nō eos prius ad bi-
bendū pri⁹ in Ecclesia poculum do-
muni iure cōmunicationis admittim⁹?
Interesse debet frater carissime int̄ eos
qui vel apostatauerūt: et ad seculum
eui renūciauerant. reuerſi gentilit̄ vi-
uūt: vel ad hereticos transfuge facti cō-
tra Ecclesiam parricidalia quortidie
arma suscipiūt. et inter eos qui ab ec-
clesie lumine nō recedentes et implo-
rantes iugiter ac dolenter diuina et
paterna solatia nunc se ad pugnam pa-
ratos esse et p domini sui nomine ac p
sua salute stare fortiter et repugnare
pſentur. Hoc in tempore pacē nos
non dormientib⁹ sed vigilantib⁹ dā-
mus. pacem nō delictis sed armis dā-
mus. pacem nō ad quietem. sed ad aci-
em dā⁹. Si secundum q̄ eos audi-
uimus. fortiter steterint. et aduersari-
um nobiscum in cōgessione prostrau-
erint. non penitet pacem concessisse tā
fortibus. immo Episcopos⁹ nostri ho-
nor grandis et gloria est. pacem dedis-
se Martiribus. vt sacerdotes qui sa-
crificia dei cotidie celebrant⁹ hostias
deo et victimas pparemus. Si autē
quod dominus auertat. a fratrib⁹ no-
stris aliquis lapsorum sefelerit vt pa-
cem subdole petat et impendentis p-
lii tempore cōmunicationem non pre-
liaturus accipiat. seipsum fallit: et de-
cipit. qui aliud corde occultat. et ali-
ud voce pnunciat. Nos in quantum
nobis et videre et iudicare concedi-
tur. faciem singulorum videmus. Cor
scrutari et mentem pspicere non pos-
sumus. De his iudicat occultorum

scrutator et cognitor scito venturus
et de archanis cordis atq; abditis in
dicatur. Obesse aut mai bonis non
debent sed magis malia bonis adiuua
ri. Nec ideo martiriū facturis pax ne
ganda est quia sunt quidam negaturi
cū ppter hoc pax sit danda omnibus
militaturis ne pignoriātiā nostrā il
le incipiat pteriri: qui habz in plio co
ronari. Nec quisq; dicat qui martiri
um tollit: sanguine suo baptizat: nec
pax illi ab Episcopo necessaria est ha
bituro glorie sue pacem et accepturo
maiorē de domini dignatione mer
cedem. Primo idoneus esse non potest
ad martiriū: qui ab Ecclesia nō ar
matur ad plium. et mens deficit: quā
non recepta Eucharistia erigit et ac
cendit. Dominus enī in euāgelio suo
ait. Cum aut vos tradiderit nolite co
gitare quid loquamini. dabitur enim
vob in illa hora quid loquamini. nō. n.
vos estis qui loquimini: sed spiritus
patris vestri qui loquit in vobis: qñ
autem dicat in traditis atq; in confes
sione nominis cōstitutis loqui spiritū
patris: quomodo pōt ad cōfessionem
parat⁹ ad idoneus inueniri: qui non
prius pace accepta receperit spiritum
patris: qui corroborans seruos suos
ipse loquit et cōfiteatur in nobis. Tūc
deinde si relictis omnib⁹ reb⁹ suis su
gerit et in latebris atq; i solitudine cō
stituit⁹ in latrones forte icurrerit: aut
in febribus et in langore decesserit: nō
ne nobis imputabit q tam bon⁹ mi
les qui omnia sua dereliquit: et cōtēp
ta domo et parentibus et liberis se
qui dominū suū maluit sine pace et
sine cōmunicatione decidit. Nonne
nobis vel negligentia segnis vel du
ricia crudelis ascribet⁹ in die iudici
q pastores creditas et comissas nobis
oues nec curare in pace nec i acie vol
uerimus armare. Nonne nobis inge
retur a domino quod p Prophetam

saum clamat et dicit. Ecce lac confu
mis et lanis vos regitis. et qd cras
sum est: interficitis: et oues meas nō
pascitis. quod infirmatū est non con
fortastis: et quod male habuit nō cor
roborastis. et qd cōtribulatū est non
cōsolati estis. et quod errabat non re
uocastis. et qd perit non inquisistis.
et quod forte fuit cōfecistis labore. et
disple sunt oues mee eo q nō sunt pa
stores. et facte sunt i comesturam om
nib⁹ bestiis agri. et nō fuit qui inqui
reret: neq; qui inuocaret. ppter ea hec
dicit dominus. Ecce ego sup pastores
et inquiram oues meas de manib⁹ eo
rum. et auertam eos ne pascant oues
meas. et extraham oues meas de ore
meorum. et pascam eas cum iudicio
Ne igitur q ore nostro pacem nega
mus: q duriciā magis humane cru
delitatis q diuine et paterne pietatis
opponimus. oues nobis cōmissē a dño
reposcantur: placuit nobis sancto spi
ritu suggerente: et domino puisiones
multas et manifestas admonente: q
hostis nobis imminere pñūciat et osten
ditur: colligera iter castra milites xpī
et examinatis singulorum causis pa
cem lapsis dare. immo pugnaturis
arma suggerere. Quod credimus vo
bis quoq; paterne misericordie contē
platione placitum. Quod si de col
legis aliquis extiterit qui urgente cer
tamine pacem fratrib⁹ et sororib⁹ nō
putat dandam: reddet ille rationem i
die iudici domino vel iportune censu
re vel inhumane duricie sue. Nos qd
fidei et caritati et sollicitudini cōgrue
bat: que erant in cōscientia nostra pro
tulim⁹ diem certaminis appropiquas
se hostem violentum cito cōtra nos
erurgere. pugnam non talem qualis
fuit: sed grauiorem multo 7 acriorem
venire hoc nobis diuinitus frequen
ostenditur. de hoc nos pudentia 7 mi
sericordia domini sepi⁹ admonemur.

de cuius ope et pietate qui in eum cō-
fidimus possum⁹ esse securi: quia qui
in pace militibus suis futuram pñu-
ciat pugnam. dabit militib⁹ in cō-
gressione victoriam.

*Eiusdem tertia cōfortatoria epi-
stola.*

Oppriamus Cornelio fra-
tri salutem. Legi litte-
ras tuas frater carissi-
me quas p̄ Saturnum
fratrem nostrū Nicholi-
tum misisti. et dilectionis fraterne et
ecclesiastice discipline et sacerdotalis
censure satis plenas. quib⁹ significa-
sti felicissimū hostem xpi. nō nouū sed
iam pridem ob crimina sua plurimarū
grauissimā ostensum et nō tantū mea
sed et plurimorum Coepiscopozū sen-
tentia condemnatum et reiectum: et
a te illic esse ab Ecclesia phibitum. et
eum venisset stipat⁹ caterua et factio-
ne desperatozū vigore pleno quo epis-
copum agere oportet pulsum de Ec-
clesia esse. de qua iam pridem eū cū su-
is similib⁹ dei maiestate et Christi do-
mini iudicis nostri seueritate depulsus
est. ne scismaticis et dissidiū autor. ne pe-
cunie cōmisit fraudator. ne stuprator
virginum. ne matrimoniozū multozū
depopulator atq; corruptor vltra ad
huc sponsam Christi incorruptam san-
ctam pudicā p̄sentie sue dedecore ⁊ i-
pudica atq; incesta cōtagione viola-
ret. Sed enim lecta alia tua epistola
frater quā primis litteris subiūxisti sa-
tis mirat⁹ sum cum animaduertissem
te minis atq; terrorib⁹ eozum qui rez-
nerant. aliquantum esse cōmotū cum
te secundū quod scripsisti aggressi es-
sent cōminantes quod si litteras q̄s
attulerant nō accepisses. publice eas
recitarent. et multa turpia ac p̄brosa
et ore suo digna p̄ferrent. Quod si
ita res est frater carissime vt nequisis-

mozum timeatur audacia. vt qđ mali
iure atq; equitate nō possunt. temeri-
tate atq; desperatione p̄ficient actū ē
de episcopatus vigore et de Ecclesia
gubernande sublimi ac diuina pote-
state. nec Christiani vltra aut durare
aut esse possum⁹ si ad hoc ventum est
vt p̄ditorum minas atq; insidias p̄-
mescam⁹. nam et gentiles et iudei mi-
nantur et heretici atq; omnes quozū
pectora et mentes diabolus obsidet
venenatam rabiem suam cottidie fu-
riosa voce testantur n̄ tū idcirco cede-
dum est quia minatur. aut ideo aduer-
sarius et inimic⁹ maior est Christo. qz
tantum sibi vendicat et assumit in se-
culo. Manere debet apud nos frater
carissime fidei robur immobile et sta-
bilis atq; incōcussa virt⁹ contra om-
nes incursum atq; impet⁹ oblatrantis-
um fluctuum velut petre obiacentis
fortitudinem mole debet obfistere. nec
interest vnde episcopo aut terror aut
piculum veniat qui terrorib⁹ et peri-
culis viuit obnoxius. et tñ sit de ipsis
terroribus ac piculis gloriosus. Ne-
q; enim solas gentilium vel minas co-
gitare et spectare debem⁹ cum videamus
ipsum domum a fratrib⁹ esse de-
tentum et ab eo quem inter Aposto-
los ipse delegerat p̄ditum. Inter mi-
tia quozū mundi Abel iustum nō nisi
frater occiderit. Iacob fugientem p̄-
secut⁹ sit frater infestus. Et Ioseph
puer venerit vendentibus fratrib⁹.
in Euangelio etiam legim⁹ esse p̄dic-
tum magis domesticos inimicos futu-
ros. et qui p̄ius copulati sacramento
vnanimitatis fuerint. ipsos inuicē tra-
dituros. Nihil interest quis tradat
aut seuiat. cum deus tradi permittat
quos disponit coronari. Neq; nobis
ignominia est pati a fratrib⁹. qđ pas-
sus est Christus. nec illi gloria est face-
re. quod fecerit Iudas. Que autē sui-
elatio est que cōminantium tumens ⁊

inflata ac vana iactacio: illic absenti
minari cum hic me habeant in potesta
te p̄sentem. Cōuitia eorū quib⁹ se ⁊ vi
tam suam quotidie lacerant nō time
mus sistentes et lapides et gladios quos
verbis parricidalibus iactitant nō p̄
horrescimus. quod in illis est. homici
de sunt apud deum tales. necare tñ nō
possunt nisi eis dominus p̄miserit. et
cum nobis semel moriendum sit. illi
tamen et odio et verbis et delictis su
is cotidie p̄munt. Sed non. iccirco
frater carissime relinquenda est nobis
ecclesiastica disciplina. aut sacerdotas
lis soluenda censura quoniā cōuitijs
infestamur: aut terrorib⁹ quatimur:
quādo occurrat et scriptura diuina di
cens. Ille vero qui p̄sumit cōtumax
est: vir sui iactans nihil omnino p̄fici
et: qui dilatauit t̄q̄q̄ inferus animam
suam et iterū. Verba viri peccatoris
ne timueritis quia gloria eius in ster
cora erit et in vermes: hodie extollit̄
et cras non inuenietur: quoniam con
uersus est in terram suam: et cogita
tio ei⁹ peribit. Et iterum. Vidi impi
um exaltatum et extolli sup cedros li
bani: et transiui et ecce non erat: et
quesiui eum et non est inuentus loc⁹
eius. Exaltatio et inflatio et arrogās
ac supba iactacio non de christi magi
sterio sed de antichristi spiritu nascit̄
cui exprobrat p̄ p̄phetam dominus et
dicit. Tu aut dixisti in animo tuo in
celum ascendam: sup stellas dei ponā
sedem meam. Sedebo in monte alto
sup montes altos in aquilonem. ascē
dam sup nubes et similis ero altissimo
Et adidit dicens. Tu vero ad infe
ros descendes in fundamenta terre.
et qui videbunt te mirabuntur. Unde
et parem talibus penam scriptura di
uina loco alio cōminatur et dicit. Di
es enim domini Sabaoth sup omnē
iniuriosum et supbū. et sup omnē elatū
et excelsū. De ore itaq⁹ ⁊ de ver

bis suis vnusquisq⁹ statim p̄ditur. et
vtrum Christum in corde suo an vero
Antichristū habeat: loquendo dete
gitur. secundum q̄ dominus in Euā
gelio suo ait. Progenies viperarum
quomodo potestis bona loqui cum si
tis nequam: de habundancia enī cor
dis os emittit. Bonus homo de bono
thesauro emittit bonum. Et nequam
homo d̄ nequam thesauro. emittit ne
quam. Unde et diues ille peccator
qui de Lazaro in sinu Abrahe posito
atq⁹ i refrigerio p̄stituto implorat aux
ilium cum i tormentis cruciatus flamme
crematis ardorib⁹ adurat: in
ter omnes corpis p̄tes magis os ei⁹
et lingua dat penas. quia plus scilicet
lingua sua et ore peccauerit. Nam cū
scriptum sit neq⁹ maledici regnum dei
cōsequetur. et iterum i Euāgelio suo
dñs dicit. qui dixerit fratri suo fatue.
qui dixerit racha: reus erit gehenne
ignis. Quomodo pessunt censurā do
mini cultoris euadere: qui talia ige
runt nō solū fratrib⁹. sed et sacerdoti
bus quib⁹ honor tantus de dei digna
tione cōcedit̄. vt quisq⁹ sacerdoti eius
et ad tēpus hic iudicātū nō obtempe
raret. statim necaret. In deuterono
mō domin⁹ deus loquitur dicens. et
homo quicunq⁹ fecerit i supbia vt nō
exaudiat Sacerdo tē aut iudicē qui
cūq⁹ fuerit i dieb⁹ illis morietur ho
mo ille. et omnis popul⁹ cum audierit
timebit. et non agent ip̄ie etiam nunc
Item ad Samuellē cū a Iudeis sper
neretur: deus dicit. Non te spreue
runt sed me spreuerūt. Et dñs quo
q⁹ in Euāgelio q̄ audit inquit vos me
audiet: et eum qui me misit. et qui re
ijcit vos me reijcit. qui me reijcit. reij
cit eum q̄ me misit. Et cum leprosum
mundasset. vade iquid et demonstra
te sacerdoti. Et cum postea tempore
passionis alapam accepisset a seruo sa
cerdotis. cūq⁹ ei dixisset. sic respōdes

93

Pontifici: *Aduersus pontificē: domi-
nus cōrumeliose nihil dixit nec quic-
q̃ de sacerdotis honore detraxit: sed
innocentiam suam magis asserens et
ostendens. Si male iquit loquitur sum
exprobra de malo. Si autem bene: qd
me cedis? Item in actib⁹ Apostolorū
Postmodum beatus paul⁹ cū ei dicitur
esset: sic insinuas in Sacerdotē
dei meledicēdo: quāuis domino iam
crucifixo sacrilegi ⁊ impij ⁊ creuenti
illi esse cepissent: nec iam quicq̃ de sa-
cerdotali honore et auctoritate retine-
rent: tamen ipm quāuis inane nomē
et umbram quādam sacerdotis cogi-
tans Paul⁹. Nesciebam fratres in-
quit quia Pontifex est. Scriptū est
enim: Principem populi tui non ma-
ledices. Cum hec tanta ac talia ⁊ mul-
ta alia exempla pcedant. quib⁹ sacer-
dotal' auctoritas ⁊ potestas diuina dig-
natione firmat: quales putas esse eos
qui sacerdotū hostes: et contra Eccle-
siam catholicam rebelles: nec pmonē-
tis domini comminatione: nec futuri
iudicij ultione terrētur. Neq̃ eni ali-
unde hereses oboite sunt. aut nata
sunt scismata. nisi inde q̃ sacerdoti dei
non obtemperat. Nec vn⁹ in Eccle-
sia ad tempus sacerdos: et ad temp⁹
Iudex vice Christi cogitatur. Cui si se-
cundum magisteria diuina obtempe-
raret fraternū vniuersa nemo ad-
uersum. Sacerdotum collegiū quic-
q̃ moueret nemo post diuinū iudici-
um post populi suffragiū. post Coepi-
scoporum consensum iudicē se nō iam
Episcopi sed dei facerent. Nemo dis-
fidio vnitatis christi Ecclesiam scinde-
ret nemo sibi placens ac tumēs seor-
sum nouam heresim cōderet. nisi ita
est aliquis sacrilege temeritatis ac p-
dite mentis. vt putet sine dei iudicio
fieri sacerdotem. cū domin⁹ in Euan-
gelio suo dicat. Nonne duo passeret
asse veneunt et neuter eorū cadit i ter-*

*ram sine patris vestri voluntate: cum
ille nec minima fieri sine volūate dei
dicat. Existimat aliq̃s summa ⁊ mag-
na. aut non sciente aut non pmittēte
deo in Ecclesia dei fieri. et sacerdotel'
idest dispēsatores eius nō de eius sen-
tentia ordinari. Hoc est fidem nō ha-
bere qua viuimus. hoc est deo hono-
rem nō dare c⁹ nutu et arbitrio regi
et gubernari omnia scim⁹ et credimus.
Plane Epī non de volūate dei sūt
sed qui extra ecclesiam sūt: sed qui cō-
tra dispositionem et traditionē Euā-
gelij sūt: sicut ipse dominus in duo-
decim Prophetis ponit et dicit. Si-
bimetipsi Regem cōstituerūt et nō p-
me. Et iterum. Sacrificia eorum ta-
quā panis luctus. omnes qui mandu-
cant ea cōtaminabūtur. Et p̃ Esaiā
quoq̃ spiritus sanct⁹ clamat ⁊ dicit
Vobis filij desertores hec dicit
dominus. Dabūistis cōsiliū et non p-
me. et fecistis cōventionem ⁊ nō per
spiritum meum. adhicere peccata sup-
peccata. Ceterum dico. dico enim pro
uocatus. dico dolens. dico cōpulsus
quādo Episcop⁹ in locū defuncti sub-
stituitur. quādo populi vniuersi suffra-
gio in pace deligitur. quādo dei auxi-
lio in psecutiōe ptegitur. collegis om-
nibus fideliter iuctus: plebi sue i epis-
copatu quadrigenio iā pbat⁹. inquit
te seruans discipline in tempestate p-
scriptus. applicato et adiuncto Episco-
patus sui nomine. totiens ad leonem
peritus in circo in amphitheatro do-
minice dignationis testimonio hono-
ratus. His ipsis etiam diebus qui
b⁹ has ad te litteras feci ob sacrificia
que de edicto pposito celebrare popu-
lus iubebatur: clamore populari ad
leonem denuo postulatus in circo.
cum talis frater carissime a quibusdā
desperatis et pditis et extra Ecclesiā
cōstitutis impugnari videtur. apparet
quis ipugnet. nō scilicet Christus qui*

Sacerdotes aut cōstituit: aut ptegit
sed ille qui christi aduersarius et Ec-
clesie eius inimic⁹: ob hoc ecclesie p-
positum sua in festatione psequit⁹: vt
gubernatore sublato atroci⁹ atq; vio-
lenti⁹ circa ecclesie naufragia gresset
Nec quēq; fidelem et Euangelij me-
morem atq; Apostoli pmonentis mā-
data retinentem mouere debet: frater
carissime si quidam in extremis tem-
poribus supbi et cōtumaces et Sa-
cerdotum dei hostes aut de Ecclesia
dei recedunt: aut cōtra ecclesiam fa-
ciunt. quando tales nūc futuros ⁊ do-
minus et Apostoli eius ante pduxerit
Nec ppositum seruū deseri a quibus-
dam miretur aliquis. quādo ipm do-
minum magnalia et mirabilia summa
facientem et virtutes dei patris facto-
rum suorum testimonio cōprobantem
discipuli dei reliquerit. et tamē ille nō
increpuit recedentes. aut grauitē co-
minatus est. sed magis cōuersus ad
apostolos suos dixit. Nūquid et vos
vultis ire? Seruās scilicet legē qua
homo libertati sue relict⁹: et in arbi-
trio pprio pstitut⁹ sibi metipsi vlti-
mū appetit. vel salutem. Petrus ta-
mē sup quem edificata ab eodem do-
mino fuerat Ecclesia. vn⁹ p omnibus
loquens et ecclesie voce respondens
ait. Domine ad quem ibimus verba
vite eterne habes. et nos credim⁹ et
cognouimus quoniam tū es filius dei
vivi. Significans scilicet et ostendēs
eos qui a christo recesserint culpa sua
perire. Ecclesiam tamē que in christū
credat et que semel id quod cognoue-
rit teneat. nūq; ab eo discēdere. et eos
esse Ecclesiam qui in domo dei pma-
nent. Plantationem vero plantatā
a deo patre non esse quoq; vidim⁹. nō
frumenti stabilitate solidari. sed tāq;
paleas dissipantis inimici spiritu ven-
tilari. de quibus et Iohannes i. episto-
la sua dicit. Ex nobis exierunt. sed nō

fuerunt ex nobis. Si enim fuissent ex
nobis. mansissent vtiq; nobiscum. itē
Paulus monet nos cum mali de Ec-
clesia pereunt non moueri. nec recede-
re tibus pfidis fidem minui. Quid eni
inquit. Si exierunt a fide quidā eo-
rum. nūquid infidelitas illorum fidem
dei euacuauit. Absit. Est eni de⁹ ve-
rar. omnis aut homo mēdax. Quod
ad nos attinet cōscientie nostre cōue-
nit frater carissime dare operā ne quis
culpa nostra de ecclesia pereat. Si au-
tem quis vltro et crimine suo perie-
rit. et penitentiam agere atq; ad Ec-
clesiam redire noluerit. nos in die iudi-
cij inculpato futuros qui cōsulimus
sanitati. illos solos in penis remansu-
ros. qui noluerint cōsiliū nostri salubri-
tate sanari. Nec mouere nos debent
conuitia perditorum quo minus a via
recta et a certa regula non recedam⁹.
quando ⁊ Apostolus instruat dicēs.
Si hominibus placere Christi seruus
non essem. Interest vtrum quis homi-
nes promereri an deum cupiat. Si ho-
minibus placetur domin⁹ offenditur.
Si vero illud enitmur. ⁊ laboramus
vt possimus deo placere et conuitia ⁊
maledicta debem⁹ humana cōtemne-
re Quod autē tibi de Fortunato isto
pseudoeписcopo a paucis et in vere-
ratis hereticis constituto. nō statim
scripsi frater carissime. nō ea res erat
que in noticiam tuam deberet. festina-
to statim quasi magna aut metuen-
da perferri. maxime quando et Fortuna-
ti nomen iam satis nesses qui est vnus
de quinq; Presbiteris iam pridem de
Ecclesia pro fugis. ⁊ sententia Coepi-
scoporum nostrorū multorum et gra-
uissimorum viroz nuper abstentis qui
super hac re priore anno ad te litteras
fecerunt. item felicissimum signiferum
seditionis recognoscere qui ⁊ ipse in
istdem Coepiscoporum nostrorum sa-
ctis ad te pridem litteris continetur.

Qui non tantū ab ijs istic abstentus
sed abste illic nup de ecclesia pulsus ē
Cum hec in noticia tua esse cōsiderē
et p certo habere memorie et discipli
ne tue scire necessarium: non putau
sceleriter et vrgenter hereticorum ti
bi ineptias nūtiandas. Neq; enī ad
Catholice Ecclesie magestatem parit
ac dignitatē ptinere debz. quid apud
se hereticorum et scismaticorum mo
liatur audacia Nam et ps nouatian
Maximū Presbiterū nup ad nos a
nouatiano legatum missum atq; a no
stra cōmunicatione reiectū. nūc istic
pseudo episcopum sibi fecisse dicitur.

Nec tamen de hoc tibi scripsērā
quando hec omnia cōtemnātur a no
bis. et miserī tibi prime nomina epis
coporum istic cōstitutozū: qui integri
et sani in ecclesia Catholica fratribus
sūt. Quod vtiq; ideo de omniū no
strozum cōsilio tibi placuit scribere.
vt erroris dilyēdi ac pspiciēde veri
tatis cōpendium fieret. vt scires tu
college nostri quib; scribere et litte
ras mutuo a qb; vos accipere opo
tet. Si quis autem preter hos quos
epistola nostra cōplexi sumus scribere
vobis auderet sciretis eum vel sacrifici
cio vel libello esse maculatū. Vel vnū
de hereticis puerum scilicet et ppha
nū. Nactus tñ occasionem familiaris
simi hominis et clerici sed et p Fel
icianum Scolitū quē cū Perseo Colie
ga nostra miserat. inter cetera que in
noticiā tuā pferenda hinc fuerant. eti
am de fortunato isto tibi scripsi Sed
dum istic Felicianus frater noster vl
vento retardatur. vel accipiendis ali
is epistolis a nobis detinetur. felicissi
mo ad vos pperante puent; est. Ita
enim scelera festinant quasi cōtra in
nocentiam festinatione preualeant.

Per Felicianum autem signifi
caui tibi frater venisse carthaginē pri
uarū veterem hereticum in Lambesi

tana colonia. ante multos fere annos
ob multa et grauia delicta. nonaginta
Episcoporum sententia cōdemnatū.
antecessorum etiam nostrozū qd r ve
stram pscientiā nō latet. Fabiani r do
nati litteris seuerissime notatū. q cū
causam suam apud nos in cōsilio qd
habuimus Idib; Maijs que prime
fuerūt velle se agere diceret. nec ad
missus esset. Fortunatū istum Pseu
do episcopū dignū collegio suo fecit.
Venerat etiam cum illo et Felix qui
dam. quem ipe extra Ecclesiam i he
resi Pseudoepiscopū olim cōstituerat
Sed et iouin; et Maximus comites
cū Probatio heretico affuerūt. ob ne
fanda sacrificia et crimina in se pbata
sentētia nouē Collegarū nostrozū con
demnati. et iterato quoq; a pluribus
nobis anno priore in cōsilio abstenti.
Cum his aut quattuor iunct; est et re
posit; Sturnicēsis qui nō tantū in
psecutione ipse cecidit. sed et maximā
ptem plebis sue sacrilega p̄suasione d
iecit. Dic quiq; cū paucis vel sacrifi
cantibus vel male sibi cōscis. Fortu
natū sibi Pseudocoeppiscopū quo ap
tauerūt. vt criminib; in vnū cōueniē
tib; talis esset scilicet rector. quales
illi qui regūtur. Pūciā et cetera mē
dacia frater carissime potes noscere.
quā illic homines desperati et p̄diti vē
tilauerūt. vt cū de sacrificatis vel he
reticis ampli; q; quib; Pseudoepis
copi nō fuerint. qui Carthaginē vene
runt. et Fortunatū sibi dementie sue
socio cōstituerit. Illi tamen quasi filij
diaboli et mendatio pleni. ausi sunt vt
scribis iactare vigintiquinq; Episco
pos affuisse. quod mēdatū et istic pri
us apud fratres nostros iactitabant.
dicētes vigintiquinq; Episcopos de
Numidia esse venturos. qui sibi epis
copū facerent. quo in mēdatio suo p
eaq; quinq; solis cōuenientibus nau
fragijs. et a nobis abstentib; detecti

Sunt atq; confusi romam cū mendacio
rū suorum merce nauigauerūt. q̄si veri
tas post eos nauigare nō posset. que
mendaces linguas rei certe p̄batione
cōuinceret. Atq; hec est frater vere
dementia nō cogitare nec scire: q̄ mē
dacia nō diu fallāt. noctem tam diu es
se quā diu illucescat dies. clarificato
autem die ⁊ sole ob orto luci tenebras
et caliginem cedere. et que grassaban-
tur p̄ noctem latrocines cessare. Dem-
q; si nomina ab eis quererēs: non ha-
berent vel quos falso nominarent tan-
ta apud illos etiā malorum penuria ē
vt ad eos nec de sacrificatis nec de he-
reticis v̄ginti quinq; colligi possint.
Et tamen ad decipiendas aures sim-
plicium et absentium mendacio nume-
rus inflat: quasi et si verus esset hic
numerus: aut ab hereticis Ecclesia aut
iniustis iusticia vincat. Nec me opor-
tet frater carissime paria nunc cū illis
facere: et ea que cōmiserunt atq; huc
usq; cōmittunt meo sermone decurre-
re: cum cōsiderandū sit nobis quid p̄-
ferre et scribere. Sacerdotes di opor-
teat: nec tam dolor apud nos debeat:
q̄ pudor loqui. et ne videar puocat⁹
meledicta poti⁹ q̄ crimina et peccata
cōgerere. Taceo itaq; de fraudib⁹
Ecclesie factis. Cōiurationes et ad-
ulteria et varia delictorum genera pre-
tereo. Unum illud in quo nō mea nec
hominum: sed dei causa est de eorum
facinore non puto esse reticendū: qd̄
a primo statim p̄secutionis die: cū re-
sentia delinquentium facinora ferue-
rent: et sacrificijs nefandis: non tantū
diaboli altaria. sed adhuc manus ipe
lapsorum atq; ora fumerent cōmuni-
care cum lapsis et penitentie agende
intercedere non destiterūt. Clamat de-
us. Sacrificans dijs eradicabitur nī
si domino soli. Et domin⁹ in euange-
lio dicit. Qui me negauerit: ⁊ ego eū
negabo et alio loco indignatio et ira

diuina nō taceat dicens illis fudistis li-
bamina: et illis iposulistis sacrificia. Sa-
per hec non indignabor dicit domin⁹
⁊ intercedunt ne rogetur deus qui in-
dignari se ipse testatur. Intercedunt
ne exoretur precibus et satisfactioni-
bus: Christus qui negantem se nega-
re profiteretur. Nos in ipso p̄secutionis
tempore de hoc ipso litteras misimus
nec auditi sumus: consilio frequenter
acto non consensio ne tantum nostra:
sed ⁊ cōminatione decreuimus vt pe-
nitentiam fratres agerent. Ut peni-
tentiam non agentibus nemo temere
pacem daret ⁊ illi contra deum sacri-
legi contra sacerdotes dei ipso furore
temerarij de ecclesia recedentes ⁊ con-
tra ecclesiam parricidalia arma tollen-
tes elaborant vt opus suum diaboli
malicia cōsummēt ne vulneratos di-
uina clemencia in Ecclesia sua curet
miserorum penitentiam mēdacionum
suorum fraude corrumpunt ne deo indig-
nanti satisfiat. Ne Christū douinum
suum qui Christianus esse vel erubuit
vel t̄muit postmodum querat. Ne ad
Ecclesiam qui de ecclesia recesserat re-
deat. Datur opera ne satisfactionibus
⁊ lamentationibus iustis delicta redi-
mantur. ne vulnera lachrymis abluant.
Pax vera false pacis mendacio tollit.
salutaris sinus matris nouerca iterce-
dēte claudit ne de pectore atq; ore lap-
sorum fletus ⁊ gemitus audiat. Com-
pelluntur adhuc insup lapsi vt linguas
atq; ore quo i Capitolio añ deliquerāt
Sacerdotibus conuitiū faciāt cōfes-
sores ⁊ virgines ⁊ Iustos quosq; fidei
laude precipuos atq; i Ecclesia glorio-
sos contumelijs ⁊ maledicis vocibus
prosequuntur. In quibus quidē nō tam
nostroꝝ modestia ⁊ humilitas ⁊ pu-
dor ceditur q̄ illorū ipsorū spes ⁊ vi-
talaceratur. Negem enim qui audit s; q̄
facit conuitium miser est nec qui a fra-
tre vapulat sed q̄ fratrem cedit i lege

95
peccator est. Et cum nocētes innocē-
ribus iniuriā faciūt. illi patiuntur
iniuriā qui facere se credūt. Deniq;
hinc illis pculsa mens et hebes anim⁹
et sensus alien⁹ est. Ira est dei nō intel-
ligere delicta. ne sequatur penitentia.
sicut scriptum est. Et dedit illis deus
spiritum transpunctionis: ne reuertā-
tur scilicet et curentur. et deprecationi-
bus et satisfactionibus iustis peccata
sanent. Paul⁹ Apostolus in epistola
sua ponit et dicit. Delectū veritatis
nō habuerūt vt salui fierent. ac ppter
reā mittet illis de⁹ operationem erro-
ris vt credāt mendacio vt iudicētur
omnes qui non crediderūt veritati.
sed sibi placent iniusticiā. Prim⁹ feli-
citaris grad⁹ est nō delinquere. Ses-
cūdus delicta cognoscere illic currit i
nocētia integra et illebata que seruet
Dic succedit medela que sanat. quod
vrūq; isti offensio deo piderūt. et vt
amissa sit gratia que o baptismi sācti-
ficatione pcipit et nō subueniat penitē-
cia. p quam culpa curatur. In putas
frater leuia esse apud deū facinora p-
ua et modica delicta q p illos non ro-
gatur magestas indignantis dei? q
non timeatur ira et ignis et dies do-
mini? q imminente Antichristo exarma-
tur fides militantis populi? dum tol-
litur timor et vigor christi. Uiderint
laici hoc quomodo curēt. Sacerdoti-
bus labor maior incūbit in asserenda
ppicianda et pcuranda dei maiestate
ne quid videamur in hac pte negligere
quādo admoneat domin⁹ et dicat
Et nūc pceptum hoc ad vos est o sa-
cerdotes. Si non audieritis et si nō
posueritis i corde vestro vt detis ho-
nozem nomini meo dicit domin⁹. im-
mittam in vos maledictionem. et ma-
ledicam benedictionem vestram. Do-
nor ergo datur deo quādo sic dei ma-
iestas et censura cōtemnit. vt cum in-
dignari se ille et irasci sacrificantibus

dicat. et cum penas eternas et supplia
cia ppetua cōminetur. pponatur a sa-
crilegis atq; dicatur. ne ira cogitetur
dei. ne timeatur iudicium domini. ne
pulsetur ad ecclesiam christi. sed sub-
lata penitentia nec vlla exhomologesi
criminis facta despectis Episcopis
atq; calcatis. pax non a veris p̄s bite-
ris. verbis fallacib⁹ p̄dicet. et ne lapsi
si surgant aut foris ad ecclesiam rede-
ant. cōmunicatio nō cōmunicantibus
offeratur. Quib⁹ etiam non satis fuit
it ab euāgelio recessisse. spem lapsis sa-
tisfactionis et penitētie sustulisse. frau-
dib⁹ inuolutos vel adulteris cōma-
cularos vel sacrificiorum funesta. con-
tagione pollutos. ne deum rogarent.
ne in ecclesia exhomologesin criminū
facerent: ab omni sensu et fructu peni-
tentie remouisse. foris sibi extra Ec-
clesiam et cōtra ecclesiam constituisse
cōuenticulum p̄dite factionis. cū ma-
le sibi cōsciorum et deū rogare ac sa-
tisfacere nolentium. caterua conflue-
ret. Post ista adhuc insuper Pseudo
episcopo sibi ab hereticis cōstituto na-
uigare audent. et ad petri cathedrā
atq; ecclesiam principale vnde vniuersal
sacerdotalis exorta est. a scismaticis et
p̄fanis litteras ferre. nec cogitare eos
esse Romanos. quorum fides apostolo
p̄dicante laudata est. ad quos perfi-
dia habere non possit accessum. Que
autem causa veniēdi et Pseudoepi-
scopū cōtra episcopos factū nūctian-
di? Aut enim placet illis quod fecerūt
et i suo scelere pseuerāt. aut si displicet
et recedūt: sciunt quo reuertant. Nā
cum statutum sit ab omnibus nobis
et equū sit pariter ac iustū vt vnusq;
q; causa illic audiat vbi est crimē ad-
missum et singulis pastoribus portio
gregis sit ascripta quam regat vnus-
quisq; et gubernet rationem sui actus
domino redditur⁹ oportet vtiq; eos
quibus p̄sumus nō circūcūfari nec

Episcoporum concordiam coherentē
sua subdola et fallaci temeritate colli-
dere. Sed agere illic causam suā ubi ⁊
accusatores habere et testes sui crimi-
nis possint. nisi paucis desperatis ⁊ p-
ditis. minor videt eē auctoritas Epi-
scopoz in Africa cōstitutoz. qui iā de
illis iudicauerūt. ⁊ eoz cōscientiā mul-
tis delictorū laqueis vinctā iudiciū sui
nuper grauitate damnarunt. Jam scā
eozum cognita est. Iā de eis dicta sen-
tentia est. nec censure cōgruit Sacer-
dotum mobilis atq; i constantis ani-
mi leuitate reprehendi. cū dñs dicat.
Sit sermo vester est ē nō nō. Si eozū
qui de illis priore āno iudicauerūt nu-
mer⁹ cum p̄re sbitis ⁊ Diaconib⁹
compute. plures tunc affuerūt i iu-
dicio et cognitione. q̄ sunt idē isti qui
cum Fortunato vident nunc esse p̄u-
eti. Scire enim debes frater carissime
eū postea q̄ pseudoepus ab hereticis
fact⁹ est iā pene ab omnib⁹ eē desertū
Nāq; i quib⁹ i p̄teritū prestigia ob-
tendebatur ⁊ dabant verba fallacia q̄
simul ad ecclesiā regressuri dicerent.
posteaq; viderunt illic Pseudoepisco-
pum factū frustratos ⁊ deceptos se eē
didicerūt. ⁊ remeāt cotidie atq; Ec-
clesiā pulsant nobis tamē a quib⁹ ratō
dño reddēda ē anxie pōderatib⁹ ⁊ sol-
licite examinātib⁹ qui recipi et admit-
ti ad ecclesiā debeāt Quib⁹ dā enī
ita vt crimina sua obsistunt. aut fra-
tres obstinate ⁊ firmiter renitunt. vt
recipi omnino non possunt cū scādalo
atq; periculo plurimoz. Neq; enī sic
putamia quedā colligēda sūt. vt que i
tegra et sana sunt vulnerētur. nec vri-
lis atq; cōsultus est pastor qui ita mor-
bidas ⁊ cōtactas oues gregi admiscet
vt gregē totū mali coherētis afflicta-
tione cōtaminet. Nō attendas nume-
rū illoz melior est enī vnus timens q̄
mille filij impij sicut locut⁹ est dñs per
p̄phetam dicens Fili ne iocunde-

ris in filiis impijs si multiplicentur ti-
bi. cum non fuerit timor dei in ipis. O
si posses frater carissime istic interesse
nobiscum p̄auī istic et peruersi de scis-
mate reuertunt. videres quis mihi la-
bor sit p̄suadere patriam fratrib⁹ no-
stris. vt animi dolore sopito. recipien-
dis malis curādisq; cōsentiāt. Namq;
vt gaudēt ⁊ letāt cū tolerabiles ⁊ mi-
n⁹ culpabiles redūt. ita p̄tra fremūt ⁊
reluctant. quotiēs iemendabiles ⁊ p-
terui et vel adulterijs vl sacrificijs cō-
taminati Et post hoc adhuc isup ⁊ su-
pbi sic ad ecclesiā remeāt. vt bōa int⁹
ingenia corūpant Vix plebi p̄suadeo
immo extorqueo. vt tales patiātur ad-
mitti ⁊ iustior fact⁹ est fraternitas da-
lor. ex eo q̄ vn⁹ atq; ali⁹ obmitēte ple-
be et contradicēte mea tamen facili-
tate suscepti. peiores extiterunt q̄
prius fuerant nec fidem penitentie ser-
uare potuerunt. quia nec cum vera pe-
nitentia venerant De istis vero quid
dicam qui nunc ad te cum felicissimo
omnium criminum reo nauigauerunt
Legati a Fortunato Pseudoepiscopo
missi tam falsas ad te litteras afferen-
tes: q̄ est ⁊ ipse cuius litteras ferunt
falsus: q̄ est eius peccatorū multiplex
conscientia. q̄ execrabilis vita q̄ tur-
pis. vt et si in Ecclesia essent. ejci ta-
les de ecclesia debuissent? Deniq; qā
conscientiam tuam norunt. nec nos
audent adire vt ad Ecclesie limen ac-
cedere sed foris per prouintiam circū-
ueniēdis fratrib⁹ et spoliandis perer-
rant et omnibus iam satis noti. atq;
vndiq; pro suis facinoribus exclusi. il-
luc etiam ad uos nauigant. Neq; enī
potest illis esse frons ad nos acceden-
di aut apud nos consistendi cum sint
accerbissima et grauissima crimia que
eis a fratribus in gerantur. Si iudi-
cium nostrum volunt experiri veniant
Deniq; si qua illis excusatio et defensio
potest esse: videamus quē habeant

96
satisfactionis sue sensum . quem affe-
rant penitentie fructum . nec Ecclesia
istic alicui clauditur : nec Episcopus
alicui denegatur . patientia et facilitas
et humanitas nostra venientibus pre-
sto est . Opto omnes in ecclesia regre-
di . Opto vniuersos commilitones no-
stros intra Christi castra et dei patris
domicilia cōcludi . Remitto omnia .
multo dissimulo studio et voto colli-
gende fraternitatis . Etiam que in de-
um cōmissa sunt non pleno iudicio re-
ligionis examino . delictis plusq̃ opor-
tet remittendis pene ipse delinquo .
Implector prompta et plena dilectō-
ne cum penitentia reuertentes . pecca-
ta sua satisfactōe humiliter simplici p̃fite-
res . si q̃ aut sunt : qui putant se ad ec-
clesiam non p̃cibus sed minis regredi
posse aut existimant auditū sibi nō la-
mentationibus et satisfactionibus : s̃
terroribus facere : p̃ cetero habeant
contra tales stare Ecclesiam domini
nec castra Christi inuicta et fortia et
domino tuente munita minis cedere
Sacerdos dei euāgeliū tenens et chri-
sti p̃cepta custodiens . occidi p̃t non
potest vinci . Suggestit et submini-
strat nobis exempla virtutis ac fidei
Zacharias antistes domini q̃ cū ter-
reri minus et lapidatione non posset . ī
templo dei occisus est . clamans et idē
ridem dicens . q̃ nos quoq̃ cōtra he-
reticos clamamus et dicimus . Nec di-
cit dominus . Dereliquistis vias do-
mini et dominus derelinquet vos . ne-
q̃ enim quia pauci temerarij et ipso-
bi celestes et salutare vias domini
derelinquunt et sancta non agentes
a sancto spiritu deseruntur . ideo et nos
diuine traditionis nō immemores es-
se debemus . vt maiora esse furentium
scelera . q̃ Sacerdotum iudicia cen-
seamus . Aut plus existimemus ad im-
pugnandum posse humana conamina

quā q̃ ad p̃tegendum preualet diuina
tutela . In ad hoc frater carissime de-
ponenda est ecclesie Catholice digni-
tas et plebis intus posite fidelis atq̃
incorrupta magestas et sacerdotalis
quoq̃ autoritas ac potestas vt iudica-
re velle se dicant de ecclesie p̃posito
extra Ecclesiam constituti . De chri-
stiano heretici . de sano laici . de inte-
gro vulnerati . de stante lapsi . de iudi-
ce rei . de sacerdote sacrilegi . Quid
supest q̃ vt ecclesia Capitolio cedat .
et recedentib⁹ Sacerdotibus ac do-
mini altare remouentib⁹ in cleri no-
stri sacrum venerandumq̃ congestū . si
mulachra atq̃ idola cum aris suis trā-
seant et Nouatiano declamandi ad-
uersum nos atq̃ increpandi largior
et plenior materia p̃stetur . Si mihi q̃
sacrificauerunt et christum publice ne-
gauerunt . non tātum et sine acta pe-
nitentia admitti . sed adhuc insup̃ ce-
perunt terroris sui potestate domina-
ri . Si pacem postulant arma depo-
nant . Si satisfaciunt quid minantur
Aut si cōminantur sciant quia a Sa-
cerdotibus dei non timentur . Neq̃
enim et Antichristus cum venire ce-
perit . introibit in ecclesiam . quia mi-
natur . Aut armis eius et violentie ce-
ditur quia resistentes pempturum se
esse p̃fiteretur . Armant nos heretici .
dum nos putant sua cōminatione ter-
reri . nec in pace nos dīciunt . sed ma-
gis exigunt atq̃ accendunt . dum ip-
sam pacem persecutione peiorem fra-
tribus faciunt . Et optamus quidem
ne quod loquuntur furore impleant
crimine . ne qui verbis perfidis et cru-
delibus peccant . factis quoq̃ delin-
quant . Oramus ac deprecamur de-
um quē puocare illi et exacerbare nō
dīsinūt vt eorū corda mitescat vt furo-
re d̃posito ad sanitatē mēt̃ rebāt . vt

peccatores a dilectorum tenebris penitentie agnoscant : et magis petant fundi p se pces atq orationes Antistitis qz ipsi fundant sanguine Sacerdotis. Si aut in suo furore pmanserint: atq in istis insidijs ac minis suis parricidalibus crudeliter pseueraverint: nullus dei sacerdos sic infirmus et sic iacens et abiectus sit imbecillitate humane mediocritatis invalidus qui non cōtra hostes et impugnatus res dei diuinitus erigatur. cuius non humilitas et infirmitas vigore et robore domini ptegentis animetur. nostra nihil interest aut a quo aut quando permantur: mortis et sanguinis pmiū de domino recepturi. Illorū flenda et lamentanda cōcisio est quos sic diabolus excecāt vt eterna gehenne supplicia non cogitantes Anticristi iā ppinquantis aduentum conetur imitari. Et quāqz sciam frater carissime p mutua dilectione quam debemus: et exhibemus inuicem nobis: florentissimo illic clero tecum pcedenti et sanctissime atqz amplissime plebi legere te semp litteras nostras: tamen nunc admoneo et peto vt quod alias sponte atqz honorifice facis: etiam petente me facias vt hac epistola mea lecta si quod illi contagium venenati sermonis et pestifere seminationis irrepererat: id omne de fratrum auribus et pectoribus exuatur. et bonorum integritas ac sincera dilectio ab omnibus heretice detractionis sordibus repurgetur. Declinēt autem de cetero fortiter et euitent dilectissimi fratres nostri verba et colloquia eorum quorū sermo vt cancer serpit. Sicut Apostolus ait. Corrumpunt ingenia bona confabulationes pessime. Et iterum hereticum hominem post vnam correptionem euita sciens quia peruersus est huiusmodi et peccat. et est a se

metipso damnatus. et per Salomonē spiritus sanctus loquitur. Peruersus inquit in ore uos portat perditionem et in labijs suis ignem condit. Item denuo monet dicens: Sepi aures tuas spinis. et noli audire linguam nequam. Et iterū. Malus obaudit lingue iniquorum: iustus autem non intendit labijs mendacibus. Quāqz sciam illic fraternitatem nostram: vestra scilicet puidētia munitam sed et sua vigilantia satis cautam nec capi hereticorum venenis posse nec decipi. tantumqz apud illos pualere et magisteria et pcepta diuina quantum illis in deo timorem tamē ex abundantia vel sollicitudo nostra vel caritas scribere ad vos ista psuasit vt nulla cum talibus commercia copulentur: nulla cū malis cōiunia vel colloquia misceantur: simulqz ab eis tam separati quā sunt illi de Ecclesia pfugiti: quia scriptum est. Si autem et Ecclesiam contempserit: sit tibi tāqz ethnicus et publicanus. Et beatus Apostolus nō monet tantum sed iubet: a talibus vt recedatur. Precipimus inquit vobis in nomine domini nostri Iesu christi vt recedatis ab omnibus fratribus ambulantibus inordinate: et non secundum traditionem quam acceperunt a nobis. Nulla societas fidei et perfidie potest esse. Qui cum Christo non est qui aduersarius Christi est: qui vnitati et paci eius inimicus est: nobiscū non potest coherere. Si cum precibus et satisfactionibz veniunt: audiant. Si maledicta et minas ingerunt: respuant. Opto te frater spz bñ valere.

De Marciali et Basilide.

Opprianus. Cecilius. pri-
mus. Policarpus. Ni-
comedes. Lucianus.
Successus. Sedatus.
Fortunatus. Januarius.
Secundinus. Pomponius. Honoratus.
Victor. Aurelius. Satis. Petrus. Ali-
us. Januarius. Saturninus. Alius. Au-
relius. Venantius. Quirinus. Rogatius.
Tenas. Felix. Faustus. Quintus.
Alus. Saturninus. Lucius. Vincentius.
Liborius. Geminus. Marcellus.
Jambus. Adolphus. Victorinus. et
Paulus. Felici presbitero: et plebibus
consistentibus ad legionem et Asturice.
Item helio Diacono et plebi Emer-
te consistentibus fratribus in domino sa-
lutem. Cum in unum convenissemus
legimus litteras vestras fratres di-
lectissimi: quas ad nos per Felicem et
Sabinum Coepiscopos nostros per fi-
dei vestre integritate et per dei timore
fecistis. Significantes Basilidem et
Marcialem libellis idolatrie comacu-
latis et nefandorum facinorum conscie-
cia vincitos: Episcopatum gerere et sa-
cerdotum dei administrare non oportere.
Et desiderastis rescribere ad hec vo-
bis. Et iustam piter ac necessariam sol-
licitudinem vestram vel solatio vel auxi-
lio nostre sententie sublevari. Sed
enim desiderio huic vestro non tam no-
stra consilia quam divina precepta respon-
dent quibus iampride mandatur voce cele-
sti et dei lege prescribitur. quos et qua-
les oporteat deservire altari: et sacrifi-
cia divina celebrare. In exodo nam-
que ad moysen deus loquitur et monet
dicens. Sacerdotes qui accedunt
ad dominum deum sanctificentur. ne
forte derelinquat illos dominus.

Et iterum: Et cum accedunt mi-

nistrare ad altare sancti non adducet
in se dilictum ne moriantur. Item
in Levitico precipit dominus et di-
cit. Domo in quo fuerit macula et vi-
tium non accedet offerre dona deo.

Que cum predicta vel mandata
et manifesta sint nobis: preceptis di-
vinis necesse est obsequia nostra deserviant
ne persona in eisimo dei accipi aut
aliud cuique largiri potest humana indul-
gentia ubi intercedit: et legem tribu-
it divina prescriptio.

Regem enim im-
memores esse debemus: quid ad iude-
os per Esaiam prophetam locutus sit do-
minus increpans et indignans: quod con-
temptis divinis preceptis humanus
doctrinas sequerentur.

Populus
iste inquit labijs suis honorificat me
cor vero eorum longe separatum est a
me.

Sine causa autem colunt me
mandata et doctrinas hominum do-
centes. quod idem dominus in Eu-
gelio reperit et dicit. Revertitis manda-
tum dei ut traditionem vestram statu-
tis. que ante oculos habentes: et sol-
licite ac religiose considerantes in or-
dinationibus Sacerdotum non nisi
immaculatos et integros Antistes
eligere debemus: qui digne et sancte
sacrificia deo offerentes audiri in pre-
cibus possunt quas faciunt per plebis
dominice incolumitate cum scriptum
sit. Deus peccatorum non audit. Sed
si quis deum coluerit et voluntatem
eius fecerit illum audit. Propter quod
plena diligentia et exploratione sine
ra oportet eos ad sacerdotium dei di-
ligi: quos a deo constet audiri. Nec si
bi plebs blandiatur: quasi immunis a
contagione esse delicti possit cum sa-
cerdote peccatore communicans. et ad i-
ustum atque illicitum prepositi sui episco-
patum consensum suum commo-
dans: quando per Osee Prophetam
comminetur et dicat censura divina.

Sacrificia eorū tāq̃ panis luce? omnes q̃ māducāt ea cōtaminabuntur. docēs scilicet ostēdēs omnes omniū ad peccatū cōstringi: quicq̃ fuerint p̃phani et iniusti sacerdotis sacrificio cōtaminati. Quod idem in numeris manifestari inuenim⁹ quādo Chozē et Bathan et Abiron cōtra Harō Sacerdotem sacrificandi sibi licentiam vendicauerūt. Illic quoq̃ p̃ moisen p̃cepit domin⁹ vt ab eis populus separetur: ne facinorosis cōiunctus eodē facinore et ipse p̃stringatur. Separāmini inquit a tabernaculis hominum iniustorum durissimorum: et nolite tāgere ab omnibus que sunt eis ne si mul pereatis in peccato eorū. Propt̃ quod plebs obsequens p̃ceptis domini et deū metuens. a peccatore. p̃posito separare se debet: nec se ad sacrilegi Sacerdotis sacrificia miscere quādo ipsa maxime habeat potestātē vel eligendi dignos sacerdotes: vel i dignos reculandi. Quod et ipsum videmus de diuina auctoritate descendere: vt sacerdos plebe p̃sente sub omnium oculis deligatur: et dign⁹ atq̃ idoneus publico iudicio ac testimonio cōprobetur: sicut in muneris Moisi p̃cepit domin⁹ dicens: Prebende aaron fratrem tuum et Eleazarum filiū eius: et impone eos in montē coram omni Sinagoga: et exue Aaron stolā eius: et indue Eleazarū filium ei⁹ et Aaron appositus moriā illic. Coram omni Sinagoga iubet deus cōstitui sacerdotem idest instruit et ostendit ordinationes sacerdotales nō nisi sub populi assistentis cōscientia fieri oportere: vt plebe p̃sente vel detegantur malorum crimina: vel bonorum merita p̃dicentur: et sit ordinatio iusta et legitima que omnium suffragio: et iudicio fuerit examinata: quod postea secundum diuina magisteria obseruā i

actibus Apostolorum quando de ordinando in locum Iude Episcopo petrus ad plebē loquitur. Surrexit inquit Petrus in medio discentiū: fuit autem turba in vno. Nec hoc in episcoporum tantum et sacerdotū sed in diaconorum ordinationibus obseruasse Apostolos animaduertimus: de quo et ipso in Actibus apostolorū scriptum est. Et cōuocauerunt inquit illi duodecim totam plebē discipulorum et dixerunt eis. Quod utiq̃ iecirco tam diligenter et caute cōuocata plebe tota gerebatur: ne quis ad altaris ministerium vel ad sacerdotalem locū indignus obreperet. Ordinari enī nō nūq̃ indignos non secundum dei voluntatem sed secundum humanam p̃sumptionē: et hec dico displicere que non veniant ex legitima et iusta ordinatione deus ipse manifestat p̃ Osee Prophetam dicens. Sibimetipsi Regem cōstituerunt: et non per me. Propter quod diligētē d̃ diuina traditione diuina et Apostolica obseruatione seruandum est et tenendū: qd̃ apud nos quoq̃ et fere puicias vniuersas tenetur: vt ad ordinationes rite celebrandas ad eam plebem cui p̃positus ordinatur Episcopi eiusdem puincie primi quicq̃ cōueniant: Et episcopus deligatur plebi p̃sente: que singulorum vitam plenissime nouit: et vniuscuiusq̃ actum de eius cōuersatione perspexit. Quod et apud vos factum videmus in Sabini colle nostri ordinatione vt de vniuerse fraternitatis suffragio: et de episcoporum qui in p̃sentiam conuenerāt: qui de eo ad vos litteras fecerant iudicio Episcopatus ei deferretur: et manus ei in locum Basilidis imponeretur.

Neq̃ scindere ordinationem iure perfectam potest: q̃ Basilides post crimina sua detecta et conscientiam

etiam propria confessione nudatam :
 Romam pergens Stephanum colle-
 gam nostrum longe positum ⁊ geste-
 rei ac veritatis ignarū sefellit: vt exā-
 biret reponi se iniuste in Episcopatū
 de quo fuerat iuste deposit⁹. Hoc eo
 p̄tinet vt Basilidis non tam abolita
 sint q̄ cumulatā delicta. vt ad superi-
 ora peccata ei⁹ etiam fallacie et circū-
 uentionis crimen accesserit. Neq̄ enī
 tam culpand⁹ est ille cui negligenter
 obreptum q̄ hic execrand⁹ qui frau-
 dulenter obrepsit. Obreperere autē
 si hominib⁹ Basilides potuit: deo nō
 pōt: cum scriptū sit. Deus nō irrides-
 tur. Sed nec Martialis pōt p̄fuisse
 fallacia: quomin⁹ ipse quoq̄ delictis
 grauiq̄ inuolutus crimine Episcopa-
 tum tenere non debeat: Quando et
 apostolus moneat et dicat Epī-
 scopum oportet esse sine crimine qua-
 si dei dispensatorem Quapropter cū
 sicut scripsistis fratres dilectissimi et
 vt Felix et Sabun⁹ College nostre asse-
 uerāt: vtq̄ alius Felix de Cesar augu-
 sta fidi cultor ac defensor veritatis lit-
 teris suis significat: Basilides ⁊ mar-
 tialis nefando idolatrie libello cōtami-
 nati sint. Basilides insup adhuc p̄fē-
 libelli maculam cū infirmitate decū-
 beret: i deū blasphemauerit. et se blas-
 phemasse cōfessus sit: et episcopatum
 p̄ cōscientie sue vulnere sponte depo-
 nens ad agendā penitentiam conuer-
 sus sit: deum deprecans et satis gratu-
 lans sibi vel laico cōmunicare cōtin-
 geret Martialis quoq̄ p̄ter gen-
 tilium turpia et luxulenta cōuiuia in
 collegio diu frequentata: et filios in
 eodem collegio exterarū gentiū mo-
 re: apud p̄fana sepulcra depositos: et
 alienigenis cōsepultos. actis publice
 habitis apud p̄curatorē Ducenariū
 obtemperasse idolatrie: et Chusū ne-
 gasse cōtestatus sit Cūq̄ alia mul-
 ta sint et grauiā delicta quibus Basi-

lides et Martialis implicati tenentur:
 frustra tales Episcopatū sibi usurpa-
 re conantur: cum manifestum sit eius-
 modi homines nec Ecclesie Christi
 posse p̄esse: nec deo sacrificia offerre de-
 bere. Maxime cum iampridem nobis
 cum et cum omnibus omnino Episco-
 pis in toto mundo cōstitutis. etiā Cor-
 nelius Collega noster Sacerdos paci-
 ficus ac iustus et martirio quoq̄ dig-
 natione domini honorat⁹. decreuit h⁹
 modi homines ad penitentiam quidē
 agendam posse admitti. Ab ordinatio-
 ne autē cleri atq̄ sacerdotali honore p̄-
 hiberi. Nec moueat vos fratres di-
 lectissimi si apud quosdam in nouissi-
 mis temporibus aut lubrica fides nu-
 tat. aut dei timor apud inreligiosos
 vacillat. aut pacifica concordia non p̄-
 seuerat. P̄nūciata sunt hec su-
 tura in seculi fine. ⁊ domini voce atq̄
 Apostolorum cōtestatione p̄dictum ē
 deficiente iam mundo atq̄ appropin-
 quante Antichristo bona queq̄ defice-
 re. mala vero ac aduersa p̄ficere. non
 sic tamen quāuis nouissimis tempori-
 bus in Ecclesia dei aut euāgelic⁹ vi-
 gor cecidit aut Christiane virtutis et
 fidei robur elanguit. vt nō supsit por-
 cio Sacerdotum que minime ad has
 rerū ruinas. et fidei naufragia succum-
 bat. Sed fortis et stabilis honorē di-
 uine maiestatis et Sacerdotale dig-
 nitatem plena timoris obseruatione
 tueatur. Nemini⁹ et tenem⁹
 succumbentibus licet et credentibus.
 ceteris Nabathiam legem dei vindi-
 casse fortiter. Meliam Iudeis deficiē-
 tibus atq̄ a religione diuina recedē-
 tibus sterisse et certasse sublimiter.
 Daniele nec solitudine regionis ali-
 ene nec persecutionis assidue infesta-
 tione deterritum frequenter ac fortis-
 ter gloriose dedisse martiria. Tres
 itē pueros nec armis nec minis frac-
 tos cōtra ignes Babilonis fideliter

obstitisse: et victorem Regem in ipsa
sua captiuitate vicisse viderit: vel pua-
ricatorum numerus vel pitoru qui
nunc in ecclesia contra Ecclesiam surge-
re et fidem pariter ac veritatem la-
befactare ceperunt. Premanet apud
plurimos sincera mens et religio inte-
gra: et non nisi domino et deo suo ani-
ma deuota nec Christiana fidem alie-
na perfidia deprimat ad ruinam: sed ma-
gis excitat et exaltat ad gloriam: secu-
dum quod beatus Apostolus hortatur et
dicit. Quid enim si exciderunt a fide
quidam eorum: nunquid infidelitas il-
lorum fidem dei euacuauit? absit.

Est enim deus verax: omnis au-
tem homo mendax. Si autem omnis ho-
mo mendax est et solus deus verax est
quid aliud serui et maxime Sacerdo-
tes dei facere debemus? nisi ut humanos
errores et mendacia relinquamus: et pre-
cepta domini custodiētes in dei ve-
ritate maneamus? Quare et si aliqui
de Collegis nostris extiterint fratres
dilectissimi qui deificam disciplinam
negligentiam putant: et cum Basiliense
et martiale temere communicant:

Conturbare fidem nostram
ista non debet: Cum spiritu sanctus
in psalmis talibus cominatur dicens.
Tu autem odisti disciplinam et pie-
cisti sermones meos post te. Si vide-
bas furem simul currebas cum eo: et cum
adulteris portionem tuam ponebas
Consortes et principes ostendit eos
alienorum delictorum fieri: qui fuerit
delinquentibus copulati. Sed et
hoc idem Paulus Apostolus scribit di-
cens. Susurratores. detractores. deo
abhorrentes. iniuriosi. superbi. iactan-
tes sui. adiuuatores malorum. qui cum
iusticiam dei cognouissent non intellex-
erunt: quoniam qui talia agunt: mor-
te sunt digni: non tantum qui faciunt ea
sed et qui consentiunt eis qui hec agunt
quoniam qui talia inquit agunt mor-

te sunt digni. Manifestat et com-
phat morte dignos esse et ad penam
venire non tantum illos qui mala fa-
ciunt: sed etiam eos qui talia agentibus
consentiunt. Qui dum malis et
peccatoribus et penitentiam non agen-
tibus illicita communicatione miscen-
tium contactibus polluntur: et
dum iunguntur in culpa sic nec in pe-
na separantur propter quod integritatis
et fidei vestre religiosam sollicitudinem
fratres dilectissimi et laudamus pari-
ter et probamus et quantum possumus
adhortamur litteris nostris: ne vos
cum applanis et maculatis sacerdotibus
communicatione sacrilega misceatis:
sed integram et sinceram fidei ve-
stre firmitatem religioso timore serue-
tis. Opto vos fratres carissimi semper
bene valere.

Ad Rogatianum et ceteros
de obseruatione discipline.

Cyprianus Rogatiano
presbitero et ceteris co-
fessoribus fratribus sa-
lutem. Et iam pridem
vobis fratres carissimi
ac fortissimi litteras miseram: quibus
fidei et virtuti vestre verbis exultanti-
bus congratularer: et nunc non aliud
in primis vox nostra complectitur: quam ut
leto animo frequenter ac semper gloriam
vestri nominis predicemus. Quid
enim vel maius in votis meis potest
esse vel melius quam cum video confessi-
onis vestre honore illuminatum gre-
gem Christi. Nam cum gaudere in hoc
omnes fratres oporteat: tamen in gau-
dio communi maior est Episcopi por-
tio. Ecclesie enim gloria propositi

gloria est. **Quantū** dolem⁹ ex illis quos potestas munica pstrauit. tantum letamur ex vobis quos diabolus superare nō potuit. **Portamur** autem p cōmunem fidem p pectoris nostri veram circa vos et simplicē caritatem vt qui aduersariū prima hac cōgressione vicistis: gloriam vestrā fortē et p̄seueranti virtute teneatis.

Adhuc in seculo sum⁹ adhuc in acie cōstituti: de vita nostra quottidie dimicam⁹. danda opera ē vt post hec initia adicremēta quoq; veniāt et cōsumerur in vobis quod iam rudimentis felicib⁹ esse cepistis. **Parū** est adīpisci aliud potuisse. plus est quod adeptū est posse seruare. Sicut et fides ipsa et natiuitas salutaris non accepta sed custodia viuificat. **Nec** statim cōsecutio sed cōsumatio hominē deo seruat.

Dominus hoc magisterio docuit dices. **Eccē** san⁹ fact⁹ es iam noli peccare ne quid tibi deteri⁹ fiat. **Salemon** deniq; et saul ⁊ ceteri multi quādiu in vīs domini ambulauerunt. datā sibi gratiā tenere potuerunt. **Recedente** ab his discipulana dominica recessit ⁊ gratia.

Perseuerandum nobis est in arto et in angustio itinere laudis et glorie. et cum quies et humilitas et bonorum inordinum tranquillitas Christianis omnibus cōgruat. secūdum domini vocem qui neminem alium respicit nisi humilem et quietum et tementem sermones suos. tamen magis hoc obseruare et implere cōfessores oportet. qui exemplum facti estis ceteris fratrib⁹ ad quorum mores omnū vita et actus debeat puocari.

Nā sicut iudei a deo alienati sunt ppter quos nomen dei blasphemā in gentibus. ita cōtra deo cari sunt p quorum disciplinam nomen domini laudabili testimonio p̄dicatur. Sicut scriptum est domino p̄monente et dicente. **Luceat**

lumen vestrum coram hominibus. vt videant opera vestra bona. et clarificent patrem vestrum qui est in celis.

Et paul⁹ apostolus dicit. **Luceat** sicut luminaria in mundo. **Et petrus** similiter hortatur. Sicut hostes inquit et p̄grini abstinerē vos a carnalibus desiderijs que militāt aduersus animam cōuersationem habētes inter gentes bonam vt dū detractant de vobis quasi de malignis. bona opera vestra aspicientes magnificent dominū. **Quod** quidē maxima pars vestrū cū eo gaudio curat vt cōfessio nis ipsius honore melior facta tranquillis et bonis morib⁹ gloriam suā custodit et seruat.

Sed quosdā audio inficere numerum vestrū et laudē p̄cipui nominis praua sua cōuersatione destruere. quos etiā vos ipi vtpote amatores ⁊ cōseruatores laudis vestre. ob iurgare et cōprimere et emēdare debetis. Cum quāto enim nominis vestri pudore delinquitur. quādo aliquis remulent⁹ et lasciuens demoratur. alius in eam patriam vnde extores factus est regreditur. vt dephesus nō iam quasi Christianus. sed quasi nocens pereat. **Inflari** aliquos ⁊ tumere audio cum scriptum sit. **Noli** altum sapere sed time.

Si enim domin⁹ naturalib⁹ ramis nō pep̄cit. ne forte nec tibi p̄cat. Dominus noster sicut ouis ad victimam duc⁹ est et sicut agnus coram tondente se sine voce. sic non aperuit os suū. **Nō** sum inquit contumax neq; cōtradico. dorsum meū posui ad flagella. et maxillas meas ad palmas. **Faciem** autem meam nō auerti a seditate sp̄utorum. **Et** quisq; p ipsum nunc atq; in ipso viuens extollere se audet. et subire. **Immemor** est factorum que ille gessit et mandatorum que nobis vel p se vel p apostolos suos tradidit. **Quod** si nō est maior dño suo seru⁹ q

dominum sequuntur humiles: et quieti et taciturni vestigia ei⁹ imittentur.

Quanto quisq³ inferior fuerit sublimior fiet dicente domino. Qui minim⁹ fuerit in vobis hic erit magnus. Quid deinde illud q³ vobis excreandum debet videri: quod cū sum⁹ mo animi nostri gemitu et dolore cognouimus. Non deesse qui dei templa et post cōfessionē sanctificata et illustrata mēbra turpi et infami cōcubitu suo maculent: cubilia cum feminis p̄m̄iscua iūgentes: quādo et si stuprū cōscientie eorum desit hoc ipsum grā de crimen est: q³ illorū scandalo in aliorum ruinas exempla nascūtur. Conuentiones quoq³ et emulationes inter vos nullas esse oportet cū pacem suam nobis dimiserit domin⁹: et scriptum sit. Diliges primū tuū tā q³ te. Si autē mordetis et inculatis inuicem videte ne cōsumamini ab inuicem. Cōuitijs etiam et maledicis queso vos abstinete: quia neq³ maledici regnum dei cōsequētur: et lingua que Christum cōfessa est incolumis et pura cū suo honore seruāda est. Nā qui pacifica et bona et iusta secūdum Christi p̄ceptum loquitur: Christū cotidie cōfiteatur. Seculo renūciaueram⁹ cū baptizati sum⁹: sed nūc vere renūciam⁹ seculo: quādo tempra⁹ et p̄bati a deo nostra omnia reliquētes dominū secuti sum⁹: et fide ac timore eius stamus et viuim⁹. Corroboremus nos exhortationib⁹ mutuis: et magis ac magis p̄ficiam⁹ in domino: vt cū p̄ sua misericordia pacem fecerit: quam se facturum reprobis mittit: noui et pene mutati ad Ecclesiam reuertamur: et excipiant nos siue fratres nostri siue gētiles circa omnia omnia correctos atq³ in melius reformatos: et qui admirari fuerant in virtutibus gloriā: nūc admirentur in moribus disciplinam. Opto te

frater carissime semp bene valere.

Ad magnum de Nouatia:
no et de ijs qui in lecto gratiam cōsequūtur.

Cyprianus magno filio salutem. p̄ tua religioſa diligentia cōſuluisti mediocritatē nostram. **F**ili Carissime an int̄ ceteros hereticos eos quoq³ q̄ a nouatiano veniāt: post p̄fanū eius lauacrum baptizari et sanctificari in Ecclesia Catholica legitimo et vero et vnicō ecclesie baptismo oporteat. De Qua Re quantū fidei nostre capacitas et scripturarum diuinarum sanctitas ac veritas suggerit: dicim⁹ omnes hereticos omnino et scismaticos nihil habere potestatis ac iuris. Propter hoc Nouatianus nec debet nec potest excipi quo minus ipse quoq³ contra Ecclesiam consistens: et contra pacem ac dilectionem Christi faciens: iter aduersarios et Antichristos computeſ: neq³ enī dominus noster Iesus Christus cum in Euangelio suo testaretur: aduersarios suos eē eos q̄ secū nō essent: et se cū non colligentes gregem suū spargent: aliquam hereticorum sp̄ciem designauit: sed omnes omnino q̄ secū non essent aduersarios suos ostendit dicens. Qui non est mecū aduersum me est. Et qui non mecū colligit spargit. Item beatus Iohannes Apostolus nec ipse vllam heresim aut scisma discreuit aut aliquos sp̄artim separe posuit: sed vniuersos. Qui de Ecclesia exisset qui cōtra Ecclesiam facerent Antichristos appellauit dicēs. Audistis inquit quia Antichristus venit: nunc autem Antichristi multi facti sunt. Unde cognoscim⁹ quia nouissima hora est. ex nobis exierunt s̄ nō fuerunt ex nobis. Si enim fuissent ex

100
nobis : mansissent utiq; nobiscū . *Uñ*
apparet aduersarios Christi Antichri-
stos omnes esse : quos constat a carita-
te atq; ab unitate Ecclesie catholice
recessisse . *Uñ* quocq; dominus
in Euāgelio suo ponit et dicit . Si ve-
ro Ecclesiā cōtempserit . sit tibi tanq;
ethnicus et publicanus . Si autē qui
Ecclesiā contēnunt . ethnici et pu-
blicani habentur . Multo magis utiq;
rebelles et hostes falsā altaria et illicita
sacerdotia et sacrificia sacrilega et
nomina adulterata fingētes . inter eth-
nicos necesse est computentur . quan-
do minora peccātes et tantū Eccle-
sie contemptores . ethnici et publica-
ni sententia domini iudicētur . Quod
autē Ecclesia vna sit declarat in Can-
tico canonicorū spiritus sanctus ex per-
sona Christi dicens . Una est columba
mea . perfecta mea vna est matris sue
electa ē genitrici sue . de qua item de-
nuo dicit . *Uñ* cōclusus soroꝝ mea
sponsa fons signat⁹ . puteus aque viue
Si autem hortua cōclusus est spon-
sa Christi que est Ecclesia patereres
clausa alienis et prophanis nō potest .
Et si fons signatus est . neq; bibere
inde neq; consignari potest . cui foris
posito ad fontē accessus non est . *Uñ*
puteus quocq; aque viue si vnus ē idem
qui intus est viuificari et sanctificari
foris positus ex illa aqua nō potest ex
qua solis eis qui intus sunt vsus oīs
et potus concessus est . Quod et *Pe-*
trus ostendens vnam Ecclesiam esse .
et solos eos qui in Ecclesia sunt bap-
tizari posse . posuit et dixit . In archa
Noe pauci id est octo anime hominū
salue facte sunt per aquam . qđ et vos
similiter saluos faciet baptisma . pro-
bans et contestans vnā archam Noe
tūpū fuisse vnius Ecclesie . Si po-
tuit tūc in illo expiari ⁊ purificari mū-
di baptismo saluus per aquam fieri q̄
in archa Noe non fuit . potest et nunc

viuificari per baptisma qui in Eccle-
sia non est . cui soli baptisma cōcessum
est . Sed et Paulus Apostolus hoc
idem adhuc apertius et clarius mani-
festans ad Ephesios scribit et dicit .
Christus dilexit Ecclesiam . ⁊ seipsum
tradidit pro ea . vt eam sanctificaret
purgans eam lauacro aque . Quod si
vna est Ecclesia que a Christo diligi-
tur . et lauacro eius sola purgatur quo
modo qui in Ecclesia non est . aut di-
ligi a Christo aut abluī et purgari la-
uacro eius potest ? *Uñ* propter quod cū
sola Ecclesia habeat aquam vitalem
et baptizandi atq; abluendi hominis
potestatem qui dicit apud Nouatia-
num baptizari et sanctificari aliquem
posse . prius ostendat et doceat Noua-
tianum in Ecclesia esse . aut Ecclesie
presidere . Ecclesia enim vna est que
vna et intus esse et foris non potest .
Si enim apud Nouatianum ē . apud
Cornelium nō fuit . Si vero apud Cor-
neliū fuit . qui Episcopo Fabiano legi-
tima ordinatione successit ⁊ quē pro-
pter Sacerdotij honorem martyrio
quocq; dominus glorificauit . Noua-
tianus in Ecclesia nō est nec Episco-
pus computari potest . qui Euangelis-
ta et Apostolica traditione contem-
pta nemini succedens . a se ipso ordina-
tus est . Habere namq; aut tenere Ec-
clesiam nullo modo potest . qui ordina-
tus in ecclesia non est . Foris enim nō
esse ecclesiam nec scindi aduersum se .
aut diuidi posse . sed inseparabilis atq;
indiuide domus unitatē tenere ma-
nifestat scripture diuine fides . cum de
sacramēto Pasche et agni qui agnus
Christum designabat scriptum est . In
domo vna comedetur . nō eijcietis de
domo carnem foras . Quod item cir-
ca Raab que ipsa quocq; tūpū porta-
bat ecclesie expressum videmus cum
mandatur et dicitur . Matrem tuam
et matrē tuam et fratres tuos ⁊ totā

domum patris tui colliges ad te ipsas
in domum tuam et omnis qui erit
hostium domus tue foras reus sibi erit
Quo sacramento declarat in una do-
mum solam idest in Ecclesiam victuros
et ab interitu mundi euasuros colligi
oportere. quisque autem de collectis exi-
erit idest si quisque in Ecclesia gratiam
consecutus recesserit. et ab ecclesia exie-
rit reus sibi futurum idest ipsum sibi quod
pereat imputaturum. **Quod** apostolus
Paulus explanat docens et precipiens
hereticum vitandum esse ut perversum
et peccatorem. et a semetipso damna-
tum. **Hic** enim qui reus sibi erit non
a episcopo eiecit. sed sponte de eccle-
sia profugus et heretica presumptione a
semetipso damnatus. **Et** ideo do-
minus insinuans nobis unitatem de di-
uina autoritate venientem ponit et di-
cit. **Unum** sumus ego et pater. **Ad** quam
unitatem redigens ecclesiam suam. de
novo dicit et erunt unus grex et unus pa-
stor. **Si** autem grex unus est quomo-
do potest grex anumerari qui in nume-
ro gregis non est. aut pastor haberi.
quomodo potest qui manente vero pasto-
re et in ecclesia dei ordinatione succe-
danea providente nemini succedens et
a seipso incipiens alienus sit et profanus
dominice pacis. ac divine unitatis in-
imicus. non habitans in domo dei idest
in ecclesia dei in qua non nisi concor-
des atque unanimis habitant. loquente
in psalmis spiritu sancto et dicente. de-
us qui habitare facit unanimes in do-
mo. **Denique** unanimiter Christiani
nam firma sibi atque insepabili carita-
te conexam. etiam ipsa dominica sacrifi-
cia declarant. **Nam** quando dominus
corpus suum panem vocat de multorum
granorum adunatione congestum. po-
pulum nostrum quem portabat indicat
adunatum. **Et** quando sanguinem suum
vinum appellat de botris atque acinis
plurimis expressum atque in unum coac-
tum. gregem item nostrum significat

commixtione adunare multitudinis co-
pularum. **Si** novitiamus huic panem do-
minico adunatum est. si christi populo et ip-
se commixtus est. poterit videri et uniti
ecclesiastici baptismi habere gratiam
posse. si eum constituerit ecclesie unita-
tem tenere. **Denique** quod sit inseparabile
unitatis sacramentum. et quod sine spe sint
et perditionem sibi maximam de indig-
natione dei acquirant: qui scisma faci-
unt: et relicto Christo alium sibi foris pseu-
doepiscopum constitunt. declarat in libris reg-
norum scriptura divina: ubi a tribu iu-
da et Benjamin decem tribus scisse sunt
et relicto Rege alterum foris institu-
runt et indignatus est inquit dominus
in omne semine Israel et dimovit eos
et dedit eos in directionem donec abij-
ceret eos a facie sua: quia dissipatus est
Israel a domo David et constitue-
runt sibi regem Hieroboam filium Na-
both. Indignatum esse dominum dicit:
et eos in perditionem dedisse: quod ab unita-
te dissipari essent: atque adulterum sibi
Regem constituisset: et tanta indigna-
tio domini extitit adversus illos qui
scisma fecerant ut etiam cum homo dei
Hieroboam missus esset qui ei pecca-
ta sua exprobraret: atque ultionem futu-
ram predicaret: panem quoque apud il-
los edere et aquam bibere retarset.
Quod cum non custo differt: et contra pre-
ceptum dei pransisset: statim divine ce-
lestis maiestatis percussus est ut inde re-
grediens impetu ac morsu leonis in iti-
nere necaretur. **Et** audet quisque dice-
re aquam baptismi salutare: et gratiam
ecclesie communem cum schismaticis
esse posse: cum quibus nec terrestribus
nec secularis potest debeat esse commu-
nis. **Satiat** adhuc in evangelio domi-
nus et maiorem intelligentie lucem ma-
nifestat quod idem qui se tunc a tribu Ju-
da et Benjamin sciderat: et Hieroso-
limis derelictis Samaritanas secesserant
inter profanos et gentiles computarentur
Nam cum primum discipulos suos in

ministerium salutis mitteret: mandauit et dixit: In via nationū ne ieritis et in ciuitatem Samaritanorū ne introieritis. Ad iudeos primū mittens gentiles adhuc p̄teriri iubet. Ad dēdo autē et ciuitatem Samaritanorū debere omitti vbi erāt scismatici: ostēdit scismaticos gentilibus adequari. Quod si aliquis illud opponit vt dicat eandem Nouatianum legem tenere: quā Catholica ecclesia teneat: eodem simbolo quo et nos baptizare: eūdem nosse deum patrem: eundem filium Christum: eūdem spiritū sanctum ac p̄pter hoc vsurpare eum potestātē baptizandi posse: quod videatur in interrogatione baptismi a nobis nō discrepare: sciat quisq; et hoc opponendum putat: primā nō esse vnam nobis et scismaticis simboli legem. neq; eandem interrogationē. Nā cum dicunt Credis remissionem peccatorum ⁊ vitam eternam p̄ sanctā ecclesiā: mētunt̄ in interrogacione quando nō habeāt ecclesiā. Tūc deinde voce sua ipi confitentur remissionem peccatorum nō dari nisi p̄ sanctā ecclesiā quā nō habet: ostēdūt remitti illis peccata non posse. qđ vero eundē quē et nos deū patrē eundē filiū Christum eundē spiritū sanctum nosse dicunt: nec hoc ad iuuare tales potest. Nā et chore et dathan. et Abiron cū Sacerdote Aaron et Moisen eundem deū nouerāt pari lege et religione viuētes. vnum et verū deū qui colend⁹ atq; inuocand⁹ fuerat: Inuocabāt tamē quia loci sui ministeriū transgressi cōtra Aaron Sacerdotem. qui sacerdotiū legitimum dignatione dei atq; ordinatione p̄ceperat. sacrificandi licentiā vēdicarunt. diuinit⁹ p̄cussi penas statī p̄ illicitis conatib⁹ penderūt. nec potuerūt rata esse et p̄ficere sacrificia in religiose et illicite contra ius diuine dispositionis oblata. Turribula quo-

q; ipsa in quib⁹ incēsum illicite fuerat oblatum ne i vsu de cetero essent Sacerdotib⁹. sed poti⁹ indignationis et ultionis diuine memoriā corrigendis posteris exhiberēt. iussu domini cōflata atq; igne purgatam laminas ductiles pducitur. et affiguntur altari. secundum qđ loquitur scriptura diuina. Memoriale inquit filiis Israel vt nō accedat quisq; alienigena. qđ nō est ex semine Aaron imponere incēsum ante dominū vt nō sit sicut Chore. Et tamen illi scisma non fecerant nec foras egressi cōtra dei sacerdotes impudenter atq; hostiliter rebellauerāt. Quod nūc ecclesiam scindētes et cōtra pacem atq; vnitatē Christi rebelles Cathedram sibi cōstituerē. et primatū assumere ⁊ baptizandi atq; offerendi licentiā vendicare conantur. Quomodo p̄ficere que agūt. aut impetrare aliquid in licitis conatib⁹ de deo possunt. qui cōtra deū quod eis nō licet molūtur. Quare qui Nouatiano siue ceteris eiusmodi scismaticis parrocinantur frustra cōtendunt baptizari et sanctificari. illic aliquem saluari baptismo posse vbi cōstat baptizantem baptizandi licentiā nō habere. atq; vt magis intelligi posset contra eiusmodi licentiā et audaciā que sit censura diuina in tali facinore non solū duces et autores. sed et p̄cipites penis destinari. nisi se a cōmuniōe malorum separauerūt. p̄cipiente domino et dicēte. Separamini a tabernaculis hominū istorū durissimorū. et nolite tangere ab omnib⁹ que sunt eis. ne simul pereatis in peccato eorum. et qđ cominat⁹ p̄ Moisen domin⁹ fuerat. impleuit vt quisq; a Chore se et dathan et Abiron nō sepasset penas. statī p̄impia cōmuniōe p̄solueret. Quo exemplo ostenditur et p̄bat obnoxios omnes. et culpe et pene futuros. qui scismatici p̄tra p̄positos ⁊ sacerdotes

in religiosa temeritate miscuerunt. Si
 cut etiam per *Osee* Prophetam spi-
 ritus sanctus cōtestat et dicit. Sacri-
 ficia eorum tāq̃ panis luctus omnes
 qui manducant ea cōtaminabunt. do-
 cens scilicet et ostendens omnes om-
 nino cum autoribus supplicio cōiun-
 gi. qui fuerint eorū peccato cōmuni-
 cati. Que ergo apud eos merita esse
 circa deum possunt quib⁹ supplicia di-
 uinit⁹ irogant⁹. Aut quō tales iustifi-
 care ⁊ sanctificare baptizatos possunt
 qui hostes sacerdotū aliena et illicita
 et nullo sibi iure cōcessa vsurpare co-
 natur. Quos tamen ipso non mira-
 mur p̃ sua prauitate cōtendere asserāt
 necesse est singuli quicq̃ quod faciunt
 nec volūt victi facile succūbere. quā-
 uis sciant id quod faciant non licere
 Illud mirandum est. immo indignan-
 dum pot⁹ et dolēdū. Christianos *An-
 tichristis* assistere. et p̃uaticatores fi-
 dei atq̃ p̃ditores *Ecclesie* int⁹ ipsam
Ecclesiam contra *Ecclesiam* stare. q̃
 quoniā primaces. alias et indociles vlt
 hoc tamē cōfitem⁹ q̃ vniuersi siue he-
 retici siue scismatici nō habeant spiri-
 tum sanctū et ideo baptizare quidem
 possunt. dare autem spiritū sanctū nō
 possunt. In hoc ipso a nobis tenentur
 vt ostendam⁹ nec baptizare omnino
 eos posse. qui non habeant spiritū san-
 ctum. Nam cū in baptismo vnicuiq̃
 peccata sua remittantur. pbat et de-
 clarat in euāgelio suo dominus. p̃ eos
 solos peccata posse dimitti. qui habe-
 ant spiritū sanctū. Post resurrectionē
 enim discipulos suos mittens loquif
 ad eos et dicit. Sicut misit me pater
 et ego mitto vos. Hoc cum dixisset in-
 sufflauit et ait illis. Accipite spiritum
 sanctum. Si cuius remiseritis pecca-
 ta remittentur illi. et si cuius tenueri-
 tis. tenebuntur. Quo in loco ostēdit
 eum solum posse baptizare et remissio-
 nem peccatorum dare qui habeat spi-

ritum sanctum Deniq̃ ipsum domi-
 nū nostrū Iesum Ep̃m baptizaturus
Iohannes accepit ante spiritum san-
 ctum cū adhuc esset in vtero matris
 cōstitut⁹. vt certū esset atq̃ manife-
 stum baptizare non posse nisi eos qui
 habeant spiritū sanctū. Itaq̃ qui he-
 reticis siue scismaticis patrocinantur
 respondeant nobis. an habeāt spiritū
 sanctum an non habeant. Si habent
 cur. illic baptizatis quādo ad nos ve-
 niunt manus imponit ad accipiendū
 spiritū sanctum. qñ iam vtiq̃ illic ac-
 ceptus sit vbi si fuit dare potuit. Si
 autem foris cūcti heretici et scismatici
 cū habēt spiritū sanctū. et ideo apud
 nos manus imponitur vt hic accipia-
 tur. quod illic nec esse nec dari potest
 Manifestum est nec remissionem pec-
 catorū dari p̃ eos quos cōstat spiritū
 sanctum nō habere. Et ideo secun-
 dum diuinā dispositionē atq̃ euāgeliz-
 cam veritatē peccatorum remissionē
 cōsequi et sanctificari ac templa dei fie-
 ri possint. *Ecclesie* baptismo baptizā-
 di sunt omnes omnino qui ab aduer-
 sarijs ⁊ *Antichristis* ad cristi *Ecclesiam*
 veniunt.

Ad epitectū et plebē *Assu-
 ritanorum* De fortunatia
 no episcopo eorū.

Ep̃rian⁹ Epitecto fra-
 tri et plebe *Assuras* cō-
 sistētib⁹ salutem. gra-
 uiter et dolēter motus
 sum fratres carissimi.
 q̃ cognouerim *Fortunatianū* quon-
 dam apud vos Episcopū post grauē
 lapsum ruine sue. p̃ integro nūc agere
 velle. et episcopatu sibi vindicare ces-
 pisse. Que res cōtristauit me. Admo-
 ppter ipsum qui miser. vel diaboli tene-
 bris in totum excecatur. vel quorūdā
 sacrilega p̃suasione acceper⁹ cū debeat

satissaceret ad dominū exorāte dieb⁹
ac noctib⁹ lachrimis ⁊ oratiōib⁹ et p
cibus incumbere: audeat sibi adhuc sa
cerdotium quod pdidit vendicare: q̄
si post Iras diaboli accedere ad alta
re dei fas sit: Aut non maiorem in se
iram et indignationem domini in die
iudicii puocet: qui cum virtutis et fi
dei dux fratribus esse nō potuerit: p
fidie et audacie et temeritatis magi
ster existat. Et qui nō docuit fratres
in p̄lio fortiter stare doceat eos q̄ vic
ti et p̄strati sunt nec rogare cum do
minus dicat: Illis sudistis libamina
et illis iposuitis sacrificia sup̄ hec nō
indignabor dicit domin⁹: Et alio lo
co: Sacrificans dñs Eradicabit nisi
domino soli. Itē domin⁹ denuo loqui
tur et dicit. Adorauerunt eos quos
fecerunt digiti eorū. et curuat⁹ est ho
mo et humiliatus est vir et non laxa
bo illis. In Apocalypsi quoq̄ legim⁹
irā domini cōminantis et dicētis Si
quis adorat bestiam et imaginem ei⁹
accipiet notam in fronte sua et in ma
nu. bibet et ip̄e de vino ire dei mixto
in populo ire eius et punietur igne et
sulphure sub oculis sanctoꝝ angelo
rum. Et sub oculis agni. et fumus de
tormentis eorum in secula seculorum
ascendet. nec habebūt requiem die ⁊
nocte qui adorauerunt bestiā et ima
ginem ei⁹. Cum ergo hec tormēta hec
supplicia in die iudicii dominus cōmi
netur ijs. qui diabolo obtempant et
idolis sacrificant quomodo se putat
posse agere p̄ dei sacerdote. qui obrē
pauit et seruauit diaboli sacerdotibus
Aut quomodo putat manū suā trans
ferri posse ad dei sacrificium et precē
domini. que captiua fuerit sacrilegor
crimini: quādo in scripturis diuinis
deus ad sacrificium phibeat accedere
sacerdotes etiā in leuiori crimine con
stitutos: et in Leuitico dicat Domo
in quo fuerit vitium et macula nō ac

cedat offerre dōa dō: idē i exodoꝝ sa
cerdotes q̄ cedūt ad dñm deū sanctifi
cētur ne forte derelinq̄ illos dñs ⁊ ite
rum Et qui accedunt ministrare ad
altare sancti. non adducunt in se de
licum ne moriātur: Quia ergo gra
uia in se delicta adduxerūt Id est qui
idolis sacrificando sacrilega sacrificia
fecerunt. sacerdotiū dei sibi vendica
re non possunt. nec vllam in cōspectu
eius p̄cem p̄ fratrib⁹ facere quoniam
in euangelio scriptum sit deus peccato
rem nō audit. sed si quis deū coluerit
et volūtate ei⁹ fecerit illū audit. quā
uis sic quorūdam pectora tenebrarū
ingruentiū p̄funda caligo cecauerit
vt de p̄ceptis salubrib⁹ nihil lucis ad
mittat simul a recto limine veri itine
ris auersi p̄ p̄ceps et adruptū crimi
num suorū nocte atq̄ errore capianē
Nec mirum si cōsilia nostra aut domi
ni p̄cepta nūc non abnuūt qui domi
num negauerūt. Stripes et oblatio
nes et lucra desiderāt. quib⁹ insatiabi
les incubabāt. et senis atq̄ epulis eti
am nūc inbiant quarū crapulam nup
supstitem indies cruditate ructabant
nūc manifestissime cōprobantes nec
ante se religioni sed ventri potius et
questui p̄fana cupiditate seruisse. Un
de et ipsam venisse p̄spicere et credi
mus de dei exploratione censurā: ne
apud altare cōsistere et cōrectare vl
teri⁹ p̄seuerarēt. pudorem in casti. fide
p̄fidi religionem p̄fani. diuinā terre
ni. sancta sacrilegi. Quod ne tales ad
altaris impiamenta et cōtagia fratru
denovo redeant omnibus virib⁹ excu
bandum et. omni vigore nitēdum. vt
quātū possum⁹ ab hac eos sui sceleris
audacia retūdāmus. ne adhuc agere
p̄ sacerdote conentur. qui ad mortis
extrema diecti vltra lapsos laicos ru
ine maioris pondere pruerunt. Si
vero apud insanos furor insanabilis p̄
seuerauerit. et recedēte spiritus sancto

que reperit cecitas in sua nocte per-
manserit consilium nobis erit singu-
los fratres ab eorum fallacia separe :
et ne quis in laqueos erroris incur-
rat ab eorum contagione secernere .
quoniam nec oblatio sanctificari illic
possit . vbi spiritus sanctus si sit nec cui
quod dominus per eius oblationes et preces
prosit qui dominum ipse violauit . Quod
si Fortunatianus aut inemor crimi-
ni sui per diaboli cecitate . aut minister
et seruus diaboli factus ad decipiendam
fraternitatem in hoc suo furore permanse-
rit . vos quantum potestis elaborate et
in hac caligine diaboli seuiantis fra-
trum mentes ab errore reuocate . ne
aliene demencie facile consentiant ne
se desperatorum delictis principes faci-
ant . sed teneant integre salutis sue te-
nozem et integritatis conservate a se et
custodite perpetuum vigorem . Lapsi ve-
ro magnitudinem delicti sui cognoscen-
tes a deprecando domino non recedant
nec Ecclesiam Catholicam que vna et
sola est a domino constituta derelinquant
Sed satisfactionibus immorantes et do-
mini misericordiam deprecantes . Ad ec-
clesiam pulsant ut recipi illuc possint
vbi fuerint . et ad christum redeant a quo
recesserunt . Nec audiant eos qui se fal-
si et mortali seductione recipiunt Cum
scriptum sit . Nemo vos decipiat in-
nibus verbis . Propterea enim venit
ira dei super filios contumacie . Nolite
ergo esse principes eorum . Ergo con-
tumaces et deum non timentes et ab ec-
clesia in totum recedentes nemo comi-
tetur . Quod si quis impaciens fuerit
ad deprecandum dominum qui offen-
sus est a nobis obtemperare noluerit
sed desperatos et perditos secutos fue-
rit sibi imputabit cum iudicii dies vene-
rit . Quomodo enim deprecari in die il-
lo dominum poterit . qui et ante hoc
Christum et nunc quoque Ecclesiam christi
negavit . et Episcopis sanis et inte-

gris et viuentibus non obtemperans co-
mitetur se et principem morientibus prebuit .
Propterea vos fratres carissimi ac deside-
ratissimum semper bene valere .

Ad plebem de quinque presbi-
teris .

Exprarianus plebi vniuersę
salutem . Quamquam fratres
Carissimi Priscianus fide-
lissimus atque integerri-
mus presbiter . Item Ro-
gatianus et Numidicus presbiteri consel-
sores et gloria diuine dignationis il-
lustres . Sed et diaconi boni viri et
ecclesiastice administrationis per om-
nia obsequia deuoti . cum ceteris mi-
nisterijs plenam vobis presentie sue dili-
gentiam prebeant . et exhortationibus assi-
duis singulos corroborate . Sed et
lapsorum mentes consilijs salubribus
regere et reformare non desinant . tamē
ego quantum possum admoneo et quo-
modo possum visito vos litteris meis
Litteris inquam fratres carissimi hoc . n .
quo iudicium presbiterorum malignitas et
perfidia perfecit . ne ad vos ante diem pas-
che venire licuisset . diuini coniurationis
sue memores et antiqua illa contra epis-
copatum meum . immo contra suffragium ve-
strum et dei iudicium venena retinentes
instaurant veterem contra nos impugna-
tionem suam . et sacrilegas machinati-
ones istiusmodi solitis denovo renouant . et
quidem de dei providentia nobis hec nec
volentibus nec optantibus immo et igitur
nosceribus et tacetibus penas quas
meruerant propter deum . ut a nobis non
eiectione ultro se eicerent ipsi in se per con-
scientiam suam sententiam darent secundum
vestra diuina suffragia coniurati et sce-
lerati de ecclesia sponte se pellerent . nunc
apparet Felicissimi factio unde venis-
set quibus radicibus stare . et quibus viri-
bus hi fomenta omni quibusdam confessoribus

et hortamenta tribuebant: nec cōcor
darent cum Episcopo suo nec Eccle
siasticam disciplinam cum fide et quie
te iuxta p̄cepta domini ea cōtinerēt
ne cōfessionis sue gloriam incorrup
ta et imaculata cōuersatione seruarēt
Nec ne parum fuisset corrupisse quorū
dam cōfessorum mentes: et sacerdotū
dei portionem rupte fraternitatis ar
mare voluisse: nūc se ad lapsorum per
niciem venenata sua deceptione verte
runt: vt egros et saucios ad capienda
fortia cōsilia p̄ calamitatem ruine sue
min⁹ idoneos et min⁹ solidos a mede
la vulneris sui auocent: et intermissis
p̄cibus et orationibus quib⁹ domin⁹
longa et cōtinua satisfactione placan
dus est: ad exitiosam temeritatē men
dacio captiose pacis inuitet. Sed oro
vos fratres vigilate cōtra insidias di
aboli et p̄ vestra salute solliciti contra
mortiferam fallaciā diligent⁹ excuba
te. Persecutio est hic alia atq; alia tēp
tatio. Et quī que isti p̄biteri nihil ali
ud sunt q̄ quinque primores illi qui
edicto nup̄ magistratibus fuerāt co
pulati: vt fidem nostram obruerent et
gracilia fratrum corda ad letales la
queos p̄uarcatione veritatis auerte
rent. Eadem nunc ratio eadē rursus
euerfio p̄ quinque p̄biteros. Felicissi
mo copulatos ad ruinam salutis indu
citur: vt nō roget domin⁹ nec qui ne
gauit Christum eūdem Christū quem
negauerat deprecetur. post culpam cri
minis tollatur et penitētia nec p̄ ep̄is
copos et sacerdotes domino satisfiat
sed relictis domini sacerdotib⁹ cōtra
Euāgelicam disciplinā noua traditio
sacrilege institutionis erurgat. Cūq;
semel placuerit tam nobis q̄ cōfesso
ribus et clericis vrbicis. Item vniuer
sis Episcopis vel in nostra p̄uincia
vel transmare cōstitutis: vt nihil inno
uetur circa lapsorum causam nisi om
nes in vnū cōueniremus. Et collatis

cōsilijs cum disciplina pariter et mise
ricordia temperatā sententiam figere
mus: contra hoc cōsiliū nostrum res
belletur et oīs sacerdotalis auctoritas
et potestas factiosis cōspirationibus
destruat. Quas nūc penas parior fra
tres carissimi q̄ ip̄e ad vos in presen
tiarū venire non possum: ip̄e singulos
aggredi ip̄e vos secundum domini et
euāgelij eius magisterium cohortari.
Non suffecerat exilium iam biennio
et a vultibus atq; ab oculis vestris li
gubris sepacio: dolor iugis et gēmi
tus qui me solum sine vobis cōtinua
lamentatione disruiat lachryme die
bus ac noctib⁹ p̄suentes q̄ sacerdo
ti quem tanto amore et ardore fecistis
necdū vos salutare et necdū cōplexi
bus vestris inherere cōtingat. Nec
sit hic tabescenti animo nostro dolor
maior q̄ in tanta sollicitudine ac ne
cessitate excurrere ad vos ip̄e nō pos
sum dum p̄ minas et p̄ insidias p̄fido
rum cauem⁹ ne adueniētib⁹ nobis tu
multus illuc maior oratur: et cum pa
ci et trāquillitati Episcop⁹ p̄uidere in
omnib⁹ debeat: ip̄e materiā seditioni
dedisse et p̄secutionem denuo eracer
basse videatur. Vnde tamen fratres
dilectissimi hinc admono parit̄ et cō
sulo ne p̄nitiosis vocibus temere cre
datis. ne fallacibus verbis cōsensum
fallacie cōmodetis: ne p̄ luce tenebras
p̄ die noctem p̄ cibo famē p̄ potu si
tim venenū p̄ remedio mortē p̄ salu
te sumatis. Nec etas vos eorum nec
auctoritas fallat qui ad duorū p̄bite
rorum veterem nequitia respondēt
sicut illi Susannā iudicā corruppe
re et violare conati sunt: sic et hi ad
ulterius doctrinis Ecclesie pudiciti
am corrumpere et veritatē Euāgelij
licam violare conantur. Clamat et di
cit domin⁹ Nolite audire sermones
Pseudo p̄phetarum quoniam visiones
cordis eorum frustrant eos. Loquūf

sed non ab ore domini. Dicunt eis qui
abijciunt verbum domini. Pax erit
vobis. Pacem nunc offerunt qui ipsi non
habent pacem. In ecclesia lapsos re-
ducere et reuocare permittit. qui de ec-
clesia recesserunt. Deus vnus est: et
christus vnus: et vna ecclesia et cathe-
dra vna super petram domini voce fun-
data. Illud altare constituit aut sacer-
dotium novum fieri preter vnum altare et
vnum sacerdotium non potest. Quisq[ue] alibi
collegerit: spargit. Adulterum est: Im-
pium est: Sacrilegum est: quodcu[m]q[ue]
humano furore instituit vt dispositio
diuina violetur. Procul ab huiusmo-
di hominum contagione discedite: et
sermone eorum veluti cancer et pe-
stem fugiendo vitate: p[re]monente do-
mino et dicente: Ceci sunt duces ce-
corum. Cecus autem cecum ducens simul
in foueam cadent. Intercedunt p[re]cibus
nostris quas nobiscum diebus ac nocti-
bus domino funditis vt eum iusta sa-
tisfactione placeatis. Intercedunt lach-
rimis vestris quibus commissi delicti
crimen abluitis. Intercedunt paci qua[m]
vere et fideliter de domini misericor-
dia postulatis: nec sciunt scriptum esse.
Et propheta ille aut somnium somnians ille
qui locutus est vt errare te faceret a
domino deo tuo. Nemo vos fratres
errare a domini via faciat. Nemo vos
christianos ab euangelio christi rapiat.
Nemo filios ecclesie de ecclesia tollat.
Pereant sibi soli qui perire voluerunt.
Extra ecclesiam soli remaneant qui
de ecclesia recesserunt. Solum epis-
copis non sint qui contra Episcopos
rebellauerunt. Coniurationis sue penas so-
li subeant qui olim secundum dei iudi-
cia sententiam coniurationis et maligni-
tatis sue subire meruerunt. Donet
nos dominus in euangelio suo dicens.
Reijcitis mandatum dei vt traditio-
nem vestram statuatis. Qui manda-
tum dei: reijciunt et traditionem suam.

statuere conantur fortiter a vobis et
firmius respuantur. Sufficiat lapsis
ruina sua. Nemo volentes surgere
sua circūuentione precipitet. Nemo ia-
centes pro quibus nos rogamus vt
dei manu et brachio subleuentur p[re]ster-
nat grauius et deprimat. Nemo se-
mianimes vt salutem suam pristinam
recipiant deprecantes ab omni spe sa-
lutis auertat. Nemo mutantibus lap-
sus sui caligine omne itineris saluta-
ris lumen extinguat: instruit. Aposto-
lus dicens. Si quis aliter docet et non
acquiescit sanis verbis domini nostri
iesu christi et doctrine eius stupore cla-
tus discedet ab huiusmodi. Et iterum
dicit ipse. Nemo vos decipiat inanibus
verbis. p[ro]pterea enim venit ira dei super
filios contumacie. Nolite ergo esse p[ri]-
ncipes eorum. Non est quod decepti man-
ibus verbis prauitatis eorum incipia-
tis esse principes. Discedite a talibus
quiesce vos. et acquiescite consiliis no-
stris qui pro vobis cotidie continuas
domino p[re]ces fundimus. qui vos ad
ecclesiam reuocare pro domini clemen-
tiam cupimus: qui de deo pacem plenam
prius matris. tunc et filijs eius
oramus. Cum p[re]cibus atq[ue] orationibus no-
stris vestras quoq[ue] orationes et p[re]-
ces iungite cum fletibus nostris vestras
lachrimas copulate. Vitare lupos qui
oues a pastore fecernunt. Vitare lin-
guam diaboli venenatam. qui ob initio
mundi fallax semper et mendax metitur
vt fallat. blanditur vt noceat. bona p[ro]-
mittit vt malum tribuat. vitam polli-
cetur vt perimat. Lucent nunc quor-
um verba eius et venena manifesta sunt
Pacem pollicetur ne perueniri possit
ad pacem. Salutem promittit ne cui p[ro]-
mittit. veniat ad salutem ecclesiam ipse
det quando id agat. vt qui illi credit in-
totum ab ecclesia pereat. Nunc curan-
dum est fratres dilectissimi. Ut qui sta-
tis fortiter et p[er]seueretis et stabilitatem

vestram gloriosam quā in psecutione tenuistis ppetua firmitate seruetis. et si circūueniēte aduersario lapsi estis i secūda hac temptatione spei et paci vestre fideliter cōsultatis. et vt vobis dominus ignoscat a sacerdotibus domini non recedatis. cum scriptum sit Et homo quicūq; fecerit in supbiam vt non exaudiat sacerdotem aut iudicem quicūq; fuerit in diebus illis. morietur homo ille. Persecutionis istius nouissima hec est tēptatio que et ipsa cito domino pēgente transibit: vt re presenter vobis post pasche diem Cū Collegis meis: quibus presentibus secū dum arbitriū quoq; vestrū et omnium vestrum cōmune cōsiliū sicut semel placuit ea que agenda sunt: disponere parit et limare poterimus. Si quis autē penitentiā agere et deo satisfacere detrectans ad infelicissimū et satellitum eius ptes concesserit et se heretice factioni coniunxerit sciat se postea ad ecclesiam redire et cū Episcopis et plebe Christi cōmunicare nō posse. Propterea vos fratres carissimi sp bene valere et circa domini misericordiam exorandā cōtinuis nobiscū pcuris insistere.

Ad clerū et plebem de Vic
tore qui Faustiniū p̄biterū
tutorem nominauit.

Priuanus p̄biteris et
Diaconibus et plebifur
nis cōsistentibus salutē
Brauius p̄moti sum
ego et College mei qui
p̄sentes aderant et cōp̄biteri nostri q̄

nobis assisteabant fratres certissimi cū cognouissemus q̄ **B**eminiū Victor frater noster de seculo excedens **B**eminiū Faustiniū p̄biterum tutorem testamento suo nominauerit: cum ita pridem in cōcilio Episcoporum statutum sit ne quis de clericis et dei ministris tutorem vel curatorem testamento suo constituat: quando singuli diuino sacerdotio honorati et in clericali ministerio cōstituti nō nisi altari et sacrificijs deservire et p̄cibus atq; orationibus vacare debeant. Scriptum est enim. Nemo militans deo implicat se negotijs secularibus vt possit placere ei cui se p̄bauit. Quod cū de omnibus dictum sit quāto magis molestus et laqueis secularibus obligari nō debent qui diuinis rebus et spiritalibus occupati: ab ecclesia recedere et ad terrenos et seculares actus vacare non possunt. Cuius ordinationis et religionis formam **L**euite prius in lege tenuerunt vt cum terram diuiderent et possessiones partirentur vnde cum tribus leuiticis tribus que tēplo et altari et ministerijs diuinis vacabat: nihil de illa diuisionis portione p̄ciperet: sed alijs terram colentibus illa tantum deum colere et ad victum atq; alimentum suum ab vñdecim Tribubus de fructibus qui nascebantur decimas reciperet. Quod totum fiebat de auctoritate et dispositione diuina: vt qui operationibus diuinis insistebant in nulla re auocarentur: nec cogitare aut agere secularia cogerentur. Que nūc ratio et forma in clero tenetur: vt qui in Ecclesia domini ad ordinationem clericalem promouentur in nullo ab administratione diuina auocentur: ne molestijs et negotijs secularibus alligentur: sed in honore sportulantium fratrum tanq̄ decimas ex fructibus accipientes: ab altari et sacrificijs non recedant.

et die ac nocte celestib⁹ rebus et spiri-
talibus seruiant. Quod episcopi anti-
cessores nostri religiose cōsiderantes
et salubriter pudentes cōsuerūt ne
quis frater excedens ad tutelā vel cu-
ram clericū nominaret: ac si quis hoc
fecisset non offerretur p eo nec sacri-
ficium p dormitione eius celebraret.
Neq; enim ad altare dei meretur no-
minari in sacerdotū piece qui ab alta-
ri sacerdotes ⁊ ministros voluit auo-
care. Et ideo victor cū contra formā
nup in consilio a sacerdotibus datam
Beminiū faustinum p̄biterum au-
sus sit tutorem cōstituere. Non ē quo
p dormitione eius apud vos fiat ob-
latio aut dēpcatio aliqua nomine eius
in ecclesia frequenter ut sacerdotū
decretū religiose et necessarie factum
seruetur a nobis. Simul et ceteris
fratribus decur exemplum: ne quis sa-
cerdotes et ministros dei altari eius
et ecclesie vacantes ad seculares mo-
lestias deuocet. Obseruari enim de ce-
tero poterit: ne vltra hoc fiat circa p-
sonam clericorum: si quid nūc factum
est fuerit vindicatum. Opto vos fra-
tres carissimi sp̄ bene valere.

Ad Euagriū de Distrione.

Opprianus Euagrio fra-
tri salutem. Pro dilec-
tione tua et verecūdia
mutua consulendū me
existimasti frater caris-
sime: quid mihi videatur de distrione
quodam qui apud vos cōstitutus in
eiusdem adhuc artis sue dedecore p̄se-
uerat: et magister et doctor non eru-
diendorum sed p̄dendorū puerozum
in quod male didicit ceteris quoq; in-
sinuat: an talis debeat cōmunicare no-
biscum? Quod puto ego nec maiesta-
ti diuine nec euāgelice discipline p̄gru-
ere ut pudor et honor Ecclesie tā tur-

pi et infami cōtagione sedetur. Nam
cum in lege phibeantur viri induere
muliebrem vestem. et maledicti eius-
dem iudicentur. quāto maioris est cri-
minis non tētum muliebria indumen-
ta accipere. sed et gestus quoq; tur-
pes et molles ⁊ muliebres magisterio
impudice artis exprinnere? Nec excu-
set se quisq; si a theatro ip̄e cessauerit
cum tamen hoc ceteros doceat. Nō
pōt enim videri cessasse qui vicarios
substituit. et qui p se vno plures suc-
cedaneos suggerit: contra institutio-
nem dei erudiens et docens quemad-
modum masculus frangat in feminā
et sexus arte mutetur. et diabolo diui-
num plasma maculanti p corrupti at-
q; eneruati co ip̄ois delicta placeat?
Quod si penuriam talis et necessita-
tem paupertatis obtendit potest inter
ceteros qui alimentis Ecclesie substi-
nentur huius quoq; necessitas adiu-
uari: si tamen cōtēntus sit frugaliori-
bus et innocentibus cibis. Nec pu-
tet salario se esse redimendū vt a pec-
catis cesset: quando hoc non nobis s; sibi
p̄stet. Ceterum quātum vult inde
querat. Qualis questus est qui de cō-
uiuio Abrahe Isaac et Iacob et homi-
nes rapuit: et male ac p̄nitiose in secu-
lo saginatos ad eēne famis ac sitis sup-
plicia deducit? Et ideo quātum potes-
cum ab prauitate et dedecore ad viā i-
nocentie atq; ad spem vite sue reuoca-
vt sit contentus Ecclesie sumptibus
parcioribus quidem sed salutaribus.
Quod si illic ecclesia nō sufficit vt la-
borantibus p̄stent alimenta poterit se
ad nos transferre. et hic quod sibi ad
victum atq; vestitum necessarium fu-
erit accipere. nec alios extra Ecclesiam
mortalia docere. Sed ip̄se salutaria i
Ecclesia discere. Opto te frater ca-
rissime semp bñ valere.

Ad pōponium de virginib⁹

Gregorianus. Cecili⁹. vic-
tor. Sedulius. Ter-
tullus cū p̄biteris qui
p̄sentes aderāt p̄dom-
ponio fratri salutē. Le-
gimus litteras tuas frat̄ carissime q̄s
p̄ Diaconū frat̄rē nostrum misisti po-
stulans et desiderās vt tibi rescribe-
rem⁹ quid nobis de ijs virginib⁹ vi-
deatur que cum semel statū suum con-
tinēter et firmiter tenere decreuerint
detecte sint postea in eodem lecto pa-
riter mansisse cum masculis: et quib⁹
vnum Diaconū esse dicis. Plane cal-
dem que se cū viris dormisse confesse
sunt asseuerare non decet se integras
esse. Circa quā rem quomā cōsiliū no-
strum desiderasti: scias nos ab Evan-
gelicis et Apostolicis traditionibus
non recedere: quo minus fratrib⁹ et
sororibus nostris constanter et fortit̄
consulatur. et p̄ omnes vtilitatis et sa-
lutis vias Ecclesiastica disciplina ser-
uetur: cū dominus loquatur et dicat
Et dabo vobis pastores secundū cor-
meum: et pascunt vos pascentes cum
disciplina: et iterum cū scriptum sit.
Disciplinā qui abiicit: infelix est et in
Psalmo quoq; spiritus sanctus admo-
neat et instruat dicens Continete dis-
ciplinā ne forte irascat̄ domin⁹ et pe-
reatis a via recta cum exarserit cito
ira ei⁹ sup̄ vos. primo igitur i loco fra-
ter ea et p̄positis et plebi nihil aliud
elaborādū est quā vt qui deū timem⁹
cū omni obseruatione discipline diui-
na precepta teneamus: nec patiamur
errare fratres nostros et p̄ arbitrioꝝ
fructu suo viuere: sed ad vitam singu-
lis fideliter cōsulare: nec pati virginē
cum masculis habitare nō dico simul
dormire sed nec simul viuere quādo

et sexus infirmus et etas adhuc lubri-
ca p̄ omnia frenari et regi debeat: ne
diabolo insidianti et seruire cupienti
ad nocendum detur occasio. Quāto
et Apostolus dicat. Nolite locū dare
diabolo. Liberanda est vigilanter de
piculosis locis nauis ne inter scopu-
los et saxa frāgatur. Erūda est velo-
citer de incendio sarcina priusq; flam-
mis sup̄uenientibus p̄cremetur. Ne-
mo diu tutus est piculo pxim⁹. Nec
euadere diabolu dei seru⁹ poterit qui
se diaboli laqueis implicauit. Inter-
cedendum et cito talib⁹ vt sepentur
dum adhuc separari innocentes pos-
sunt: quia diuidi postmodum nostra i-
tercessione non poterunt: postea q̄ cō-
scientia grauissima coheserit. Deniq;
q̄ graues multorum ruinas hinc fieri
videmus: et p̄ huiusmodi illicitas ⁊ pe-
riculosas conuictiones corrumpi plu-
rimas virgines cum summo animi no-
stri dolore cōspicimus. Quod si se ex
fide Christo dicauerunt: pudice et ca-
ste sine vlla fabula p̄seuerent: ita for-
tes et stabiles p̄mum virginittatis ex-
pectent. Si autem p̄seuerare nolunt
vel non possunt: melius est vt nubant
quā in ignem delicijs suis cadant. cer-
te nullū fratribus aut sororibus scan-
dalu faciant. cum scriptum sit: Si
cibus scandalizat fratrem non mādū-
cabo carnem in seculū ne fratrem scā-
dalizē. Nec aliqua putet se posse hac
excusatione defendi. q̄ et inspicere et p̄-
bari possit an virgo sit cum et manus
obstetricum et oculi sepe fallantur. et
si incorrupta inuenta fuerit virgo ex
ea parte sui qua mulier pōt esse. potū
erit tamen ex alia corporis parte pec-
casse: que corrumpi potest et tamen
inspicere non pōt. Certe ip̄e cōcubit⁹ ip̄
se cōplexus ip̄a cōfabulatio et inoscū-
latio et cōiacentium duorum turpis ⁊
feda dormitio quātū dedecoris et cri-
minis cōfiteat̄. si sup̄ueniens maritus

sponsam suā iacentē cū altero videat:
nonne indignatus et fremit: et p celi
dolorem fortassis et gladiū in manu
sumit? Quia christ⁹ dominus et iu-
dex noster cum virginem suā sibi dica-
tam et sanctitate sue destinatam iace-
re cum altero cernit q̄ indignatur et
irascitur. Et quas penas icestis ei⁹
modi cōiunctionibus cōminatur. Cus-
ius vt gladium spiritale et venturum
iudicii diem vnusquisq̄ fratrum pos-
sit euadere omni cōsilio puidere ⁊ elā-
borare debemus. Et cum omnes om-
nino disciplinam tenere oporteat mul-
to magis Prepositos et Diaconos
curare hoc fas est. qui exemplum ⁊ do-
cūmētum ceteris de cōuersatione et
morib⁹ suis pbeant. Quomodo enim
possunt integritati et cōtinentie pre-
esse si ex ipsis incipiant corruptele et
vitiōrum magisteria pcedere. Et ic-
circo cōsulte et cum vigore fecisti fra-
ter carissime abstinendo diaconū qui
cum virgine sepe mansit sed ⁊ ceteros
qui cū virginibus dormire consueue-
rant. Quod si penitentia hui⁹ illiciti
cōcubitus sui egerint et a se inuicē re-
cesserint. Inspiciantur interim virgi-
nes ab obstetricibus diligenter. Et si
virgines inuente fuerint accepta cō-
municatione ad ecclesiam admittan-
tur. Hæc tamē interminatione vt si
ad eisdem masculos postmodū reuer-
se fuerint: aut si cum eisde in vna do-
mo et sub eodem tecto simul habita-
uerint grauiore censura eiciātur. nec
in ecclesiam postmodū tales facile re-
cipiantur. Si autē de eis aliquæ cor-
rupte fuerint de pbenſe agant peniten-
tiā plenā q̄ que hoc crimē admisit n̄
mariti sed christi adultera est. Et iteo
estimato iusto tempore. postea et ho-
mologesi facta ad ecclesiam redeant.
Quod si obstinate pseuerāt nec se ab
inuicem seperant sciant se cū hac sua
impudica obstinatione nūq̄ a nobis

admitti in ecclesiam posse: ne exēplū
ceteris ad ruinas delictis suis facere
incipiant. Nec putent sibi vite aut sa-
lutis cōstare rationem si Episcopis ⁊
sacerdotib⁹ obtemperare noluerint.
Cum in Deutronomio dominus de⁹
dicat. Et homo quicūq̄ fecerit in su-
pbiam vt nō exaudiat sacerdotē aut
iudicē quicūq̄ fuerit in diebus illis
moriatur homo ille. et omnis populus
cū audierit timebit. et non ager im-
pie etiam nūc. Interfici deus iussit sa-
cerdotibus suis non obtēperantes.
Iudicib⁹ a se ad tempus constitutis
nō obediētes et tunc quidem gla-
dio occidebant quādo adhuc et circū-
cisio carnalis manebat. nūc autē quia
circūcisio spiritualis esse ad fideles ser-
uos dei cepit spirituali gladio supbi et
cōrumaces necātur dum de ecclesia
eiciūtur. Neq̄ enim viuere foris pos-
sunt cum domus dei vna sit. Et nemi-
ni salus esse nisi in ecclesia possit. In-
disciplinatos autem perire dū non au-
diunt nec obtēperant cōsilijs salubri-
bus testatur diuina scriptura que di-
cit. Non diligit indisciplin⁹ castigā-
tem se. Qui autē oderūt correptiones
cōsumuntur turpiter. Ergo ne indisci-
plinari cōsumantur et peant da operā
frater carissime vt quātum potes con-
silijs salubribus fraternitatem regal-
et singulis ad salutem suam consulas.
Arcta et angusta est via p quā ingre-
dimur ad vitam sed summ⁹ et mag-
nus est fructus cum puenimus ad glo-
riā. Qui se semel castrauerunt prop-
ter regnum celorum Deo per omnia
placeant nec Sacerdotes dei aut ec-
clesiam domini contemnentes scanda-
lo se fratribus offerant: et si ad pſens
a nobis contristari videntur nos ta-
men in salubri persuasione maneam⁹
Scientes et Apo stolū dixisse. Er-
go ego inimicus fact⁹ sum vobis re-
rum dicens vobis. Quod si obtem-

perauerint nobis gratissimum est scire
eos ad salutem pariter dignatione no-
stri sermonis formauimus. Si autem
quidam de pueris obtemperare nolue-
runt. secundum eundem apostolum dicere
tem si hominibus placere: Christi ser-
uus non essem: si quibusdam suadere non
possumus ut eos Christo placere faci-
amus. Nos certe quod nostrum est Chris-
ti domini et dei nostri precepta seruantes
placeamus. Pro te frater caris-
sime semper bene valere.

De his qui apud hereticos
baptizari videntur.

Quipsum Liberalis Ca-
lidonius. Iulius. Pri-
mus. Cecilius. Polio-
carpus. Nicomedes.
Felix. Mauricius. Luc-
cessus. Lucianus. Honoratus. For-
tunatus. Victor. Donatus. Lucius.
Mercurianus. Pomponius. Deme-
trius. Quintus. Saturninus. Janua-
rius. Marcus. alius Saturninus. alius
Donatus. rogatianus. alius. Saturninus. Sa-
turius. Ianuario. Saturnino. Napi-
mo. Victori alio Victori. Cassio. pro-
culo. Modiano. Citino. Bargilio. Eu-
ticiano. alio Bargilio. alio Saturni-
no. venesiano. napulo. Antoniano. ro-
gatione. Honorato fratribus salutem
Cum simul in concilio essemus fratres
carissimi legimus litteras vestras quas
fecistis de his qui apud hereticos et
schismaticos baptizari videntur: an ad
ecclesiam catholicam que una est ve-
nientes baptizari debeant. De qua
re quicquid et ipsi illi veritatem et fir-
mitatem Catholice regule teneatis Ta-
men quoniam consulendos nos pro com-
muni dilectione existimastis: senten-
tiam nostram non nouam promittimus: sed

106
iampridem ab antecessoribus nostris
statuam et a nobis obseruatam vobis-
cum pari confessione coniungimus. cen-
sentes scilicet et pro certo tenentes ne-
minem foris baptizari extra Ecclesiam
posse cum sit baptisma unum in san-
cta Ecclesia constitutum et scriptum
sit domino dicente: me dereliquerunt
fontem aque viue gratis et effoderunt
sibi lacum detritos qui non possunt aquam
portare. Et iterum diuina scriptura pre-
moneat et dicat. Non aqua aliena ab-
stine te et a fonte aque aliene ne bibe-
ris. Oportet vero mundari et sanctifi-
cari aquam prius a sacerdote: ut pos-
sit baptismo suo peccata hominis qui
baptizatur: ablueri: quia per Ezechielem
prophetam dominus dicit. Et asp-
eram super vos aquam mundam et mun-
dabimini ab omnibus inmundiciis ve-
stris et ab omnibus simulacris vestris
et mundabo vos: et dabo vobis cor no-
uum et spiritum novum dabo vobis. quo
modo autem mundare et sanctifica-
re aquam potest qui ipse immundus
est: et apud quem spiritus sanctus non est
cum dominus dicat in numeris: Om-
nia quecumque tetigerit immundus im-
munda erunt. Aut quomodo bap-
tizans dare alteri remissionem peccatorum
potest qui ipse sua peccata deponere ex-
tra Ecclesiam non potest. Sed et ip-
sa interrogatio que fit in baptismo te-
stis est veritatis. Nam cum dicimus
Credis in vitam eternam et remissio-
nem peccatorum per sanctam ecclesi-
am. Intelligimus remissionem pecca-
torum non nisi in ecclesia dari. apud
hereticos autem ubi Ecclesia non sit
non posse peccata dimittere. Itaque qui
hereticos efferunt: aut interrogatio-
nem mutant: aut vindicant veritatem:
nisi si eis et Ecclesiam tribuant quos
baptisma habere contendunt. Vnde
quoque necesse est eum qui baptizatus
sit ut accepto chrismate et unctione

esse vnet⁹ dei ⁊ habere i se christi gratiam possit. Porro autē Eucharistia ē vnde baptizati vngūtur oleū in altari sanctificatū. Sanctificare autē nō potuit olei creaturam qui nec altare habuit nec Ecclesiā. Unde nec vnctio spiritalis apud Hereticos pōt esse quādo cōstet oleū sanctificari et Eucharistiam fieri apud illos omnino nō posse. Scire autē et meminisse debemus scriptum esse. Oleū peccatoris nō vngat caput meū: quod ante i psalmis p̄monuit spiritus sanctus ne quis exorbitās et a via veritatis exerrans apud hereticos et Christi aduersarios vngeretur. Sed et baptizato quā facere p̄cem pōt sacerdos sacrilegus ⁊ peccator: cum scriptū sit. deus peccatorem non audit. Sed qui cū coluerit et volūtatē ei⁹ fecerit: illū audit. Quis autē pōt dare: quod ipse nō habet? Aut quomodo pōt spiritalia agere qui ipse amiserit spiritum sanctum? et ideo baptizandus est et immuandus qui ad ecclesiam rudis venit: vt intus p̄ sanctos sanctificet: quia scriptum ē Sancti estote. quia ⁊ ego sanct⁹ sum dicit dominus: vt qui in errorem se ductus est: et foris tinctus: in baptismo vero et Ecclesiastico etiā hoc ipsum deponat: quod homo ad deū veniens dum sacerdotem querit: in sacrilegum fraude erroris incurrit. Ceterū p̄bare est hereticorum et scismaticorum baptisina: consentire in id. quod illi baptizauerint. Neq; enim pōt p̄ illis inanis esse. et p̄ p̄ualere. Si baptizare potuit et spiritum sanctū dare potuerit. Si autem spiritus sanctum dare non pōt quia foris cōstitutus cū sancto spiritu nō est. nec baptizare venientem potest. quando et baptisina vnum sit et spiritus sanctus vnus. et vna Ecclesia a christo domino nostro sup̄ petrarum origine vnitatis et ratione fundata. Ita sit vt cum omnia

apud illos inania ⁊ falsa sint Nihil eorum que illi gesserint p̄bati a nobis d̄ beat. Quid enim potest gratum ⁊ firmū esse apud deū quod illi faciūt: quos dominus hostes et aduersarios suos dicit in euāgelio suo ponens. Qui nō est mecum aduersum me est. et qui nō mecum colligit. spargit Et beat⁹ quoq; Apostolus Iohannes mādāta domini et p̄cepta custodiens in Epistola sua posuerit. Audistis quia Antichristus venit. nunc autem multi antichristi facti sunt. vnde cognoscimus quia nouissima hora est. ex nobis exierunt sed non fuerunt ex nobis. si enī fuissent ex nobis nobiscū mansissent. Unde nos quoq; colligere et cōsiderare debemus. an qui aduersarij sunt domini appellati sunt Antichristi. quare qui cum domino sumus et vnitatē domini tenemus. Et secundū ei⁹ dignationem sacerdotium eius in Ecclesia administramus. quicūq; aduersarij eius Antichristi faciunt repudiare et reijcere et pro p̄phanis habere debemus. et eis qui de errore et prauitate venientes agnoscunt vnius Ecclesie veram fidem dare illis per omnia diuine gratie sacramēta vnitatis et fidei veritatem.

Ad Stephanum de cōcilio

Stephanus et ceteri stephano fratri salutē. ad quedam disponēda ac communis cōcilij examinationē limāda. necesse habuimus frater

carissime convenientibus in unum pluribus
 sacerdotibus cogere et celebrare con-
 cilium: in quo quidem multa plata at-
 que translata sunt. Sed de eo vel maxi-
 me tibi scribendum et cum tua grauitate
 ac sapientia conferendum fuit quod ma-
 gis pertineat ad sacerdotalem auctorita-
 tem: et ad ecclesie Catholice unitatem
 eos qui sint foris extra Ecclesiam et
 tincti: et apud hereticos et scismaticos
 per se aque labe maculati: quan-
 do ad nos atque ad ecclesiam que una est
 venerint baptizari oportere: eo quod pa-
 rum sit eis manum imponere ad accipi-
 endum spiritum sanctum: nisi et ecclesie ac-
 cipiant baptismum. Tunc enim demum ple-
 ne sanctificari et esse filii dei possunt
 si sacramento utroque nascentur: cum
 scriptum sit: Nisi quis natus fuerit
 ex aqua et spiritu sancto non potest in-
 troire in regnum dei. Inuenimus
 etiam in Actibus Apostolorum hoc
 esse ad Apostolos custoditum: Et salu-
 taris fidei veritate seruatum ut cum
 in domo Cornelii Centurionis super
 ethnicos qui ibi aderant: fidei calore
 fruentes et in dominum toto corde cre-
 dentes: descendisset spiritus sanctus
 quo adimpleti variis linguis deum be-
 nedicerent: Nihilominus tamen Bea-
 tum Apostolum Petrum diuini precep-
 ti atque Euangelii memoris precepisse ut
 baptizarentur illi idem qui iam fuerant
 sancto spiritu pleni: ut nihil pretermis-
 sum videretur quo minus per omnia di-
 uini precepti atque Euangelii lege Apo-
 stolica ministeria seruarent. Baptis-
 mum autem non esse quo heretici utuntur
 nec quicquam apud eos qui Christo ad-
 uersantur per gratiam Christi posse per-
 cere. Diligenter nuper expressum est in
 Epistola que ad Quintum collegam no-
 strum in Mauritania constitutum super ea
 re scripta est. Item in litteris quas col-
 lege nostri ad episcopos in numidia per-

fidentes ante fecerunt. Cuius utriusque
 epistole exempla subditi. Addimus
 plane et adiungimus Frater carissi-
 me consensu et auctoritate communi
 ut etiam si qui presbiteri aut diaconi qui
 vel in ecclesia Catholica prius ordi-
 nati fuerint: et postmodum perfidi aut
 rebelles contra Ecclesiam steterint vel
 apud hereticos aut pseudoepis-
 copis et antichristis contra christi dispo-
 sitionem per se ordinatione periti sint
 et contra altare unum atque diuinum sa-
 crificia foris falsa ac sacrilega offerre
 conati sint: eos quoque hac conditione
 suscipi cum reuertuntur ut communi-
 cent laici et satis habeant quod ad-
 mittuntur ad pacem qui hostes pacis
 extiterint: nec debere eos reuertere
 ea apud nos ordinationis et hono-
 ris arma retinere quibus contra eos
 rebellauerint. Oportet enim sacerdo-
 tes et ministros qui altari et sacrificiis
 deserviunt integros atque immacula-
 tos esse cum dominus in Leuitico lo-
 quatur homo in quo fuerit macula et
 vitium non accedat offerre dona deo.
 Item in exodo hec eadem precepit et di-
 cit. Sacerdotes qui accedunt ad do-
 minum deum sanctificentur ne forte de-
 relinquat illos dominus. Et iterum. Et
 cum accedunt ministrare ad altare san-
 cti non adducent in se delictum ne mo-
 riantur. Quod autem magis potest
 esse delictum aut que macula diffor-
 mior quam aduersus Christum stetisse
 quam ecclesiam eius? quod ille sanguine suo
 parauit et condidit: dissipasset quod Eu-
 angelice pacis ac dilectionis oblitum con-
 tra unanimem et concordem dei popu-
 lum hostilis discordie furore pugnas-
 set? Qui et si ipsi postmodum ad Ec-
 clesiam redeunt restituere tamen eos
 et secum reuocare non possunt qui ab
 eis seducti et foris morte preuenti. ex-
 tra ecclesiam sine communicatione ef-

pace pierunt quorū anime in die iudi-
cij de iporum manib⁹ expetent qui p-
ditionis autores et duces extiterunt
Et iccirco satis est talibus reuer-
tibus veniam dari non tantū dēt in
domo fidei p̄fidia pmoueri. Nā quid
bonis et innocentib⁹ atq; ab ecclesia
nō recedētib⁹ reseruam⁹: si eos qui
a nobis recesserint et cōtra ecclesiam
steterint honoramus. Nec ad cōscie-
tiam tuam frater carissime et p ho-
nore cōmuni et p simplici dilectione
ptulimus credentes etiā tibi p reli-
giōis tue et fidei veritate placere que
et religiosa pariter et vera sunt. Cete-
rum scimus quosdam quod semel im-
biberunt nolle deponere nec ppositū
suū facile mutare: sed saluo inter colle-
gas pacis et cōcordie vinculo quedā
ppria: que apud se semel sint vsurpara-
retinere. Qua in re nec nos vim cui-
q; facim⁹: aut legem dam⁹ quādo ha-
beat in Ecclesie administratione vo-
lūtatis sue arbitriū liberū: vnusquisq;
p̄posit⁹ rationē act⁹ sui domino red-
ditur⁹. Pro te frater carissime sem-
p bene valere.

Ad Moisen et Maximum
de cōfessione eorū.

Quprian⁹ Moisi ⁊ maxi-
mo et ceteris cōfessori-
bus in dño fratrib⁹ sa-
lurem. Et cūctos vos
pariter et singulos re-
p̄sentauit affectib⁹ nostris fratres ca-
rissimi Celerin⁹ adueniens fidei ac vir-
tutis vestre comes ⁊ glorioſis cōgrēſ-
sionibus dei miles. Uniuerſos
vos in illo veniente consp̄ximus et
cū caritatem circa me vestram dulcis-
ac sepe loqueretur in eius sermonib⁹
vos audiebam⁹. Satis ac plurimū
gaudeo quādo nobis p tales talia per-
ferūtur. Vobiscū illicī carcere quod

aminodo et ros sum⁹ diuine dignas-
tionis hortamēta vobiscū sentire nos
credimus: qui sic vestris cordib⁹ in-
heremus. Donori nos vestro caritas
indiuīdua cōnectit. Separari dilecti-
onem sp̄ritus non finit: vos illic cōna-
fessio me affectio cōcludit. Et nos q
dem vestri dieb⁹ ac noctib⁹ memores
et qñ in sacrificijs p̄cem cū pluribus
facim⁹ et cū in secessu priuatis preci-
bus oram⁹ coronis et laudibus ve-
stris plenam domini fauentiā postula-
mus. Sed ad reddendam vobis vicē
minor est nostra mediocritas. Plus
vos datis quando nostri in oratione
meministis qui sperantes iam sola ce-
lestia et cōtra diuina meditantes ad
fastigia celsiora mora ipsa passionis as-
cenditis. Longeq; temporum ductu
glorias vestras non subtrahitis: sed
augetis. Beatum facit prima et vna
confessio. Vos toties cōfitemini quo-
tiens rogati vt de carcere recedatis
carcerem fide et virtute p̄legitis.

Tot vestre laudes quot dies.
Quot mēsum curricula tot incremē-
ta meritorum. Semel vicit qui statim
patitur. At qui manēs semp in penit
cōgreditur cū dolore nec vicit: quot
tidie coronat. Eant nūc magistrat⁹
et cōsules siue Procōsules annue dig-
nitatis insignibus ⁊ duodeci fastibus
gloriantur. Ecce dignitas celestis in
vobis honoris annui claritate signa-
ta est. Et iā reuertentis anni vo-
lubilem circulū victricis glorie diu-
turnitate transgressa est. Illuminabat
mūdum sol oriens et luna decurrens
sed vobis idem qui solem fecit et lu-
nam maius in carcerelumen fuit: et i
corde ac mentibus vestris xp̄i clari-
tudo resplendens horribiles carce-
ris atq; funestas penalis loci tenebras
eterna illa et cādida luce radiauit. p
vicissitudines mēsum transineauit
hibern⁹: sed vos inclusi t̄pā h̄gemis

psecutionis hieme pensabatis . sic cessit hiemi vna temperies rosis leta et floribus coronata sed vobis rose et flores de paradisi delicijs adhererebant et caput vestrumserta celestia corona bāt . **E**stas ecce messium fertilitate secunda est et aurea frugib⁹ plena : est sed vos qui gloriam seminastis frugē glorie meritis . **A**tq; in domini aurea cōstituti exuri paleas inextinguibili igne conspicitis . ipsi vt tritici grana purgata et frumēta p̄ciōsa iā p̄bati et cōditi hospitium carceris horreū cōputatis . **N**ec deest autūno ad munera fungenda temporis gratia spiritalis . **U**ndemia foris p̄mitur et p̄ futura poculis in torcularib⁹ vna calcat̄ . **V**os de domini vinea pingues racemi et iā maturis fructib⁹ botri p̄ssure secularis infestatione calcari torcular nostrū carcere torquente sentitis . vini vici sanguinem funditis ad passionis tolerantia fortes martirij poculū libenter hauritis . **S**ic apud seruos dei annus euoluitur . **S**ic spiritualibus meritis et celestibus p̄mijs temporū vicissitudo celebratur . **B**eatī satis q̄ ex vobis p̄ hec gloriay vestigia cōmeantes iā de seculo recesserūt cōfactoq; itinere virtutis ac fidei ad cōplexum et osculū domini domino ipso gaudente venerunt . **S**ed et vestra nō minor gloria qui adhuc in certamine cōstituti et comitū glorias secuturi pugnam diu geritis innotaq; et inconcussa fide stabiles quotidie spectaculū deo de vestris virtutib⁹ exhibetis . **Q**uo longior vestra cōfessio vel pugna hoc corona sublimior . **N**on vnus sed multiplici p̄riorum numerositate cōgest⁹ . **F**amē vincitis et sitim spernitis : et squalorem carceris ac receptaculi penalis horrorem roboris vigore calcat̄ . **P**ena illic subiicitur : cruciat⁹ obteritur : nec mors metuitur : sed optat̄ . **Q**ue scilicet immortalitatis p̄mio vi

citur : vt vite eternitate qui vicerit honoretur **Q**uis nunc in vobis animus quā sublimē quā capax pect⁹ vbi talia ac tāta volūntur . **U**bi nō nisi dei p̄cepta et christi p̄mia cogitantur voluntas est illic tantum dei : et in carne adhuc licet vobis positis vita iā viuatur nō p̄sentis seculi : s; futuri . **N**ūc est fratres carissimi vt memores mēficis : vt inter magnas atq; diuinas cogitationes vestras nos quoq; animo ac mente voluatis : simq; in precib⁹ et orationib⁹ vestris cum vox illa purificatione cōfessionis illustris et iugi honoris sui tenore laudabil' ad dei aures penetrat et ap̄to sibi celo de subactis mūdi partib⁹ ad sup̄na trasmisāsa ipetrat de domini bonitate quod postulat . **Q**uid enī petitis de indulgentia domini quod nō ipetrare mereamini qui sic domini mādata seruatis qui euangelicam viam sincero fidei rigore tenuistis : qui icorrupto honore virtutis cum p̄ceptis domini et cum apostolis eius fortiter stātes nuntantem multorum fidem martirij vestri veritate solidatis . **V**ere euāgelij testes et vere martires christi radicibus ei⁹ innixi super petrā robusta mole fundati : disciplinā cum virtute iuxistis : ad timorem dei ceteros puocastis . **M**artiria vestra exempla fecistis . **O**pto vos fortissimi ac beatissimi fratres semp bene valere .

Ad clerū et plebē de aurelio
Confessore lectore ordiato.

Priamus p̄biteris et
diaconib⁹ et plebi vni
uerse salutē . **I**n ordinandis clericis fratres
carissimi solemus vos
ante consulere et mores ac merita singulorum cōmuni consilio ponderare .
Sed expectanda nō sunt testimonia

humana cum pcedant diuina suffra-
gia Aureli⁹ frater noster illustris ado-
lescens a domino iā pbat⁹ et deo ca-
rus est in annis adhuc nouellus: sed i
virtutis ac fidei laude puectus. Mi-
nor in etatis sue indole sed maior in
honore. Remino hic Agone certauit
bis cōfessus et bis cōfessionis sue vic-
toria gloriosus. et quādo vicit in cur-
su factus extorris et cum denuo cer-
tamine fortiore pugnavit triūphator
et victor in plio passionis. Quotiens
aduersari⁹ puocare seruos dei voluit
totiens fortissimus ac pmitissim⁹ mi-
les et pugnavit et vicit. Parū fuerat
sub oculis ante paucorum quādo ex-
torris fiebat cōgressum fuisse meruit
et in foro cōgredi clarioze virtute. vt
post Magistratus et Pro cōsulē vin-
ceret. et post exsilii tormenta supera-
ret. Nec inuenio quid in eo pdicare
plus debeā. gloriā vulnerū. an verecū-
diam morum. q̄ honore virtutis i sig-
nis ē. an q̄ pudoris admiratione lau-
dabilis. Ita et dignitate excelsus est
et humilitate submissus. vt appareat
illū diuinitus referuariū qui ad ecclesi-
asticam disciplinam ceteris esset exem-
plo. Quomodo serui dei in cōfessione
virtutibus vincerent post cōfessionē
morbis eminerent. Verebā talis
clerice ordinationis vltiores grad⁹
et incrementa maiora. non de annis
suis sed de meritis estimandus Sed
interim placuit vt ab offitio lectionis
incipiat. quia et nihil magis cōgruit
voci que dominū gloriosa p̄dicatione
cōfessa est. q̄ celebrandis diuinis lec-
tionibus psonare post verba sublimia
que christi martirium plocuta sunt.
Euāgelium christi legere vnde Mar-
tires fiunt. Ad pulpitu post catastam
venire. Illic fuisse conspicuū gentiliū
multitudini. hic a fratribus conspici.
Illic auditum esse cum miraculo cir-
cūstantis populi. hic cum gaudio frat-

nitatis audiri. **Nunc** igitur fra-
tres dilectissimi a me et a Collegis q̄
psentes aderant. ordinatū sciatis. qd
vos scio et libenter amplecti et opta-
re tales in ecclesia nostra quampluri-
mos ordinari. Et quoniam semp gau-
diū pperat nec pōt moras ferre leticia
dominico legit Interi nobis hac
die auspicatus est pacem deum dedi-
cat lectionem. Vos orationi frequen-
ter insistite: et pces nostras vestris p-
cibus adiuate. vt domini misericor-
dia fauens nobis cito plebis sue: et sa-
cerdotem reddat incolumen: et Mar-
tirem cū sacerdote lectorē. Opto vos
in deo patre et christo Jesu semp bene
valere.

Ad Martires.

Aprianus Martirib⁹
et cōfessoribus in chri-
sto domino nostro: et i
deo patre ppetuā salu-
tem: Exulto letus et
Gratuloz fortissimi ac beatissimi fra-
tres cognita fide ac virtute vestra i
quibus mater ecclesia gloriatur: et nup-
cum cōfessioe quidem pstante suscep-
ta pena est que Cōfessores christi se-
cit extorres. Cōfessio tamē psens qn-
to in passione fortior tanto clarioz et
maior i honore. Creuit pugna: creuit
et pugnantium gloria Nec retar-
dati estis ab acie tormentorum metu
sed ipsis tormētis magis estis ad acie
puocati. fortes et stabiles ad maximū
certaminis plū p̄mpta deuotione p-
distis. Ex quib⁹ quosdam iam cōperi
coronatos: quosdam vero ad coronā
victorie iam iāq̄ primos. Uniuerfos
vero quos agmie glorioso carcer in-
cludit pari ac simili calore virtutis ad-
gerendū certamē animatos: sicut el-
se oportuit in diuinis castris milites
christi vt incorruptā fidei firmitatē nō
blandicie decipiant: nō mune terrene

non cruciatus. ac tormenta deuincat
quia minor est qui in nobis q̄ qui in
hoc mūdo est. Nec plus ad deiciēdū
pōt terrena pena q̄ ad erigendū tute
la diuina. Probata res est certamine
fratrum glorioſo qui ad tormenta vin
cenda ceteris duces facti exemplum
virtutis ac fidei p̄buerūt congreſſi in
acie donec acies succūberet victa. qui
bus ego vos laudibus fortissimi p̄di
cere fratres. robur pectoris veſtri et
p̄ſeuerantiam fidei quo p̄onio vocis
exornem. Toleraſtis vſq; ad cōſuma
tionem glorie duriffimā queſtionem.
nec ceſſiſtis ſupplicijſ ſed vobis ſuppli
cia ceſſerūt. Finē dolorum quem tor
menta non dabant corone dederūt.

Queſtio grauior ad hoc diu p̄ſe
nerauit vt non ſtante fide deiceret ſed
homines dei ad dominū veloci⁹ mitte
ret. Vidit admirata p̄ſentiu mul
titude celeſte certamē. certamen dei:
certamen ſpirituale: p̄lium Chriſti ſte
tiſſe ſeruos eius voce libera: mente in
corrupta. virtute diuina. telis quidē
ſecularib⁹ nudos. ſed armis fidei cre
dentes armatos. Steterunt tor
torquentibus fortiores. et pullantes
ac laniantes vngulas pullata ac lania
ta mēbra vicerūt. Inexpugnabilem
fidem ſuperare non potuit ſeuieſ diu
plaga repetita. quāuis rupta cōpage
viſcerū torquerent in ſeruis dei iā nō
mēbra ſed vulnera. Fluebat ſanguis.
qui incendium p̄ſecutionis extingue
ret. qui flāmas et ignes gehenne glo
rioſo cruore ſopiret. O quale illud fu
it ſpectaculum domini q̄ ſublime: q̄
magnū: q̄ dei oculis ſacramēto ac de
uotione militis ei⁹ acceptū: ſicut ſeri
ptum eſt i p̄ſalmis ſpiritu loquēte ad
nos. Precioſa in conſpectu domini
morſ iuſtorū ei⁹ p̄cioſa morſ: hec ē que
emit immortalitātē p̄cio ſui ſanguinis
que accepit coronam de cōſumatione
virtutis. Quā let⁹ in illis chriſtus fu

it q̄ libens in talib⁹ ſeruis ſuis ⁊ pug
nauit et vicit. p̄ſector fidei et dās cre
dentib⁹ tātum: quantū ſe credit cape
re qui ſumit. Certamini ſuo affuit: p̄lia
tores atq; aſſertores ſui nominis erex
it. corroborauit. animauit. Et qui pro
nobis mortem ſemel vicit. ſemp vin
cit in nobis. Cum vos inquit tradide
runt nolite cogitare quid loquamini.

Habitur enim vobis in illa hora
quid loquamini. Non enim vos eſtis
qui loquimini. ſed ſpiritus patris ve
ſtri qui loquit in vobis. Docu
mentū rei p̄ſens p̄liū p̄buit. Vox
plena ſpirituſancto de Martiris ore
prupit. cum Vappali⁹ beatiffim⁹ in
ter cruciatus ſuos p̄conſuli diceret.
Videbis cras agonem. Et quod ille
cū virtutis atq; fidei teſtimonio dixit
domin⁹ impleuit. Agon celeſtis exhi
bitus eſt. Dei ſeru⁹ in agonis p̄miſſi
certamine coronat⁹ eſt. Sic eſt Agon
quē p̄pheta Deſaias ante p̄miſit di
cens. Non puſillū vobis certamē cū
hominib⁹: quoniam deus p̄ſtat agonem
Et vt oſtenderet quis hic agon eſſet
futur⁹ addidit dicens. Ecce virgo in
vtero cōcipiet filiū. et vocabitis no
men eius Emanuel. Sic eſt agon fi
dei noſtre q̄ cōgredimur. qua vicim⁹
qua coronamur. Sic eſt agon quē no
bis oſtendit beat⁹ Apoſtol⁹ Paulus
in quo oportet nos currere et ad coro
nam glorie puenire. Neſcitis inquit
quia qui in ſtadio currūt. omnes qui
dem currūt vn⁹ tamē accipit palmam
Sic currite vt omnes ocugetis. om
nis enim qui agonizatur in omnibus
cōtinens eſt. Et illi quidē vt corrup
tibilem coronam accipiūt nos autem
in corruptā. Itē ſuū oſtendens cer
tamen et hoſtiam ſe domino cito futu
rū eſſe p̄mittens ait. Ego iā delibor.
et temp⁹ iſtat aſſumptionis mee. bo
nū agonem certauī curſum p̄ſeci. fidē
ſeruauī. Iā ſup ē mihi corona iuſticie

Quā mibi reddet dominus in illa die
iustus iudex. Non solū aut mibi sed ⁊
omnibus qui dilexerunt aduētū eius
Nunc igitur Agonē p pphetas ante
pdictum: p dominum cōmissum: per
apostolos gestū. Pappalic⁹ suo ⁊ col
legarū suorū nomie Pro cōsuli repro
misit: nec fefellit in pmissō suo. Tor
fidelis pugnam quā spo pōdit: exhi
buit. et palmam quā meruit: accepit.
Istū hunc beatissimū Martirem et
alios picipes eiusdem congressionis
et comites: in fide stabiles: in dolore
patientes: in questione victores: ut
ceteri quoq; sectemini et opto parit̃
et hortor: ut quos vinculum cōfessio
nis et hospitū carceris simul iūxit iū
gat etiam et cōsumatio virtutis: ⁊ co
rona celestis: ut lacrimas matris ec
clesie que plangunt ruias et funera
plurimorum vos vestra leticia tergea
tis: et ceterorum quoq; stantiū firmi
tatem vestri exempli puocatione soli
deris. Si vos acies vocauerit: si cer
taminis vestri dies venerit militate
fortiter. dimiccate cōstanter: scientes
vos sub oculis p̃sentis domini dimi
care cōfessione nominis eius ad ipsi⁹
gloriam puenire. Qui nō sic est ut ser
uos suos tantum spectet. Sed et ip̃
se luctatur in nobis ip̃e cōgredit̃. Ip̃
se in certamine agonis nostri et coro
nat pariter et coronat̃. Quod si ante
diem certaminis nostri de indulgētia
dei pax supuenerit: vobis tamen ma
net volūtas integra cōsciētia gloriosa
Ne cōristetur aliquis ex vobis quasi
illis minor qui ante vos tormēta per
pessi victo et calcato seculo ad domi
nū glorioso itinere venerūt. Domi
nus scrutator est renis et cordis arca
na p̃spicit. Ad coronā dei pmerendā
sufficit ip̃ius testimoniū solū: qui iudi
caturus est. Ergo vtrāq; res fratres
dilectissimi sublimis est pariter et illu
stris. Illa securior ad dominū nostrū

victorie cōsummatore p̃perare: hec le
tior accepto post gloriam cōmeatu in
Ecclesia laude florere. O beatam ec
clesiam nostram quam sic honor diui
ne dignationis illuminat: quā tempo
ribus nostris gloriosus Martirū san
guis illustrat. Erat ante in operibus
fratrum candida nūc facta est in Mar
tirum cruore purpurea. Floribus ei⁹
nec rose nec lilia desunt. Certent nūc
singuli ad vtriusq; honoris amplissi
mā dignitatē. Accipiāt coronas vel
de ope cādidās vel de sanguine purpu
reas. In celestib⁹ castris et pax et aci
es habent flores suos quibus milites
christi ob gloriam coronantur.

Cypriano pape p̃sbiteri et
diacones rome cōsistentes
Salutem.

Quantū bene sibi cō
sciū animus et euan
gelice discipline vigore
subnixus et verus sibi
in decretis celestib⁹ te
stis effect⁹ soleat se solo deo iudice et
se cōtentus. nec alteri⁹ aut laudes pe
tere aut accusationes p̃mescere ta
men geminata sunt laude cōdigni qui
cum cōscientiam sciant deo soli debe
re se iudici actus tamen suos deside
rant et ab ipsis suis fratrib⁹ cōproba
ri. Quod te frater Cypriane facere nō
mirū est. qui p tua verecūdia et inge
nita industria cōsiliorū tuorū nos non
tam iudices voluisti q̃ p̃cipes inue
niri. ut in tuis rebus gestis laudē tecū
dum illas p̃bam⁹ inuenirem⁹ et tuo
rum cōsiliorū coheredes quia et affir
matores esse possem⁹. Idem enim om
nes crederemur operari in quo de p̃e
benderemur eadem omnes censurē ⁊
discipline consensione sociari. Quid
enī magis aut in pace tam ap̃tū. aut i
bellis p̃secutionis tam necessariū quā

debitā severitatem divini vigoris te-
nere. Quā qui remisit instabili rerū
cursu erreret necesse est: et huc atq; il-
luc varijs et incertis negotiorū tem-
pestatibus dissipet et quasi erroris d
manibus cōsiliōrum gubernaculo na-
vem ecclesiastice salutis illidunt i sco-
pulos: ut appareat nō aliē salutē ecclesi-
astice cōsuli posse nisi si qui et contra
ipsam faciūt quasi quidā aduersi fluc-
tus repellant et disciplinē ipsius semp
custodita ratio q̄si salutare aliqd gu-
bernaculū i tēpestate seruetur. Nec
hoc nobis nūc nup cōsiliū cogitatū
est nec hec apud nos aduersus ipso-
bos modo supuenerūt repentina sub-
sidia: sed antiq̄ fides disciplina legitur
antiqua quomā nec tātas de nob lau-
des Apostol⁹ prulisset dicēdo quia fi-
des vestra p̄dicat in toto mūdo: nisi
iā exinde vigor iste radices fidei de tē-
porib⁹ illis mutuat⁹ fuisset. Quarum
laudū et glorie degenerē fuisse mari-
mū crimē est. Vinus est enī de de-
coris nūq̄ ad p̄conium laudis accessis-
se: q̄ de fastigio laudis ruisse. Vinus
est criminis honoratū bono testimo-
nio nō fuisse: quā honorē bonorū testi-
moniorū p̄didisse. Vin⁹ est sine p̄dica-
tione virtutū ignobilē sine laude ia-
cuisse: q̄ exheredē fidei factum laudē
pprias p̄didisse. Ea enī que in ali-
cui⁹ gloriā p̄ferūtur: nisi anxio et solli-
cito labore seruant: in inuidiā maximi
criminis intumescūt. Hoc nos nō fal-
so dicere superiores nostre littere p̄ba-
uerūt i quibus vobis sententiā nostrā
dilucida expositione prulimus: et ad-
uersus eos qui seipsos infideles illici-
ta ne fariorum librorum p̄fessione pro-
diderūt quasi hoc euasuri irretiētes il-
los diaboli laqueos viderentur: quo
nō min⁹ quā si ad nefarias aras acces-
sissent hoc ipso qd̄ ipm cōtestati fuerāt
tenerent. Sed etiā aduersus illos q̄
acta fecissent licet p̄sentes cū fierent

nō affuissent. cum p̄sentiā suā utiq; ut
sic scriberent mādando fecissent. non
est enī inuicis a scelere qui ut faceret
impetrauit. nec alien⁹ a crimine cuius
cōsensu licet non a se admissum crimē
tamē publice legit. et cū totum fidei
sacramentū i cōfessione Christi nomis
intelligat esse digestum qui fallaces i
excusatione p̄stigias queri negauit. ⁊
qui vult videri p̄uisse. negasse voluit
nec nō etiā cōtra illos quoq; qui illici-
tis sacrificijs man⁹ suas atq; ora pol-
luerant. pollutis ante mentib⁹ p̄p̄is
vnde etiā sunt ipse man⁹ atq; ora pollu-
ta. fidē nostram cōsensumq; mōstrauis-
mus. Absit enī ab ecclesia romana vi-
gorem suū tā p̄fana facilitate dimitte-
re. et nisi vos severitatis euerlā fidei
maiestate dissolvere. ut cū adhuc non
tantū iaceant sed et cadant euersorū
fratrū ruine p̄perata nimis remedia
cōmunicationum utiq; nō p̄futura te-
stent. et noua p̄ misericordiam falsam
vulnera veteribus trāsgressionis vul-
nerib⁹ iprimant. ut miseris ad cuersio-
nem maiore eripiat et penitentia.
Ubi enī indulgentie poterit medicia
p̄ficere. si etiā ipse medic⁹ inē p̄cepta
penitentie indulget periculis si tantū
modo perit vuln⁹. nec sint necessaria
rēporis remedia cōducere cicatricē.
Hoc nō est curare. sed si dicere verū
volum⁹. occidere. Quāq; cōfessorum
quoq; quos hic adhuc i carcerē dig-
nitas sue cōfessionis inclusit et ad cer-
tamen euāgelicū sua fides i cōfessioe
iā gloriosa semel coronauit. litteras
habeas cōspirantes cū litteris nostris
quib⁹ severitatē euāgelice discipline
prulerūt. et illicitas petitiōes ab ec-
clesie pudore reuocarunt. Nisi hoc se-
cissene discipline euāgelice ruina non
facile sarciret. p̄sertim cū nulli magis
tam cōgruēs esset tenorem euāgelici
vigoris illudatū dignitatēq; seruare.
quā q̄ se excusandos ⁊ excarnificandos

p euāgelio furentib⁹ tradidissent: ne
martīrij honorem merito pōdissent
si in occasione martīrij p̄uaticatores
euāgelij esse voluissent. Nā qui quod
habet non custodit in eo ex quo illud
possidet: dum id ex quo possidet rō =
lat: amittit illud: quod possidebat. In
quo loco marinas tibi atq; vberes
gratias referre debem⁹ et reddimus
qđ illorū carceris tenebras litteris tu
is illuminasti. qđ ad illos venisti quo =
modo introire potuisti. qđ illorū ani =
mos sua fide ⁊ cōfessione robustos tu
is allocutionibus litterisq; recreasti.
qđ felicitates eorum cōdignis laudi =
bus p̄secut⁹: accendisti ad multo ar =
dentiorē celestis glorie cupiditatē.
quod p nos ipulisti. quod vt credi =
mus et optam⁹ victores futuros vi =
rib⁹ tui sermonis animasti: quāq; hoc
totū de fide cōfitentium et de diuina i
dulgentia venire videatur: tamen in
martirio suo tibi ex aliquo debitores
facti esse videant. Sed vt ad id vnde
digressus sermo videbat esse rursus
reuertatur: quales litteras in sicilam
quoq; miserimus subiectas habebis.
Quāq; nobis differētē hui⁹ rei neces =
sitas maior icubat quibus post excess =
sum nobilissime memorie viri. Fabia =
ni nōdum est epūs p̄ rerū et tempo =
rū difficultates cōstitutus qui omnia
ista moderet: et eorū qui lapsi sunt pos =
sit cū autoritate et cū consilio habere
rationē. Quāq; nobis in tam inge =
nti negotio placeat qđ et tu ipse tracta =
sti prius Ecclesie pacē sustinendā de =
inde sic collatione cōsilioz cū epīs p̄ =
sbyteris Diaconib⁹ Confessorib⁹ p̄t =
astatib⁹ laicis facta lapsorum tracta =
re rationē. Per quā enī nobis et inui =
diosum et onerosum videt nō p multa =
tos examinare qđ p multos pmissum
videat fuisse. et vnā sententiā dicere
cū tam grāde crimen p multos diffu =
sum notet exisse: quoniā nec firmum

secretum pōt esse qđ non plurimorū
videbit habuisse cōsensum. Aspicite to =
tū orbē pene vastatū et vbiq; iacere
deiectorū reliquias: et idcirco tā grā =
de ex peti cōsiliū quā late p̄pagatum
videt esse. Non sit minor medicina
quā vuln⁹ est. nō sint minora remedia
quā funera. vt quomodo qui ruerunt
ob hoc ruerūt qđ ceca temeritate ni =
mis incauti fuerūt ita qui hoc dispo =
nere nūcū omni cōsilioz mode =
ramine vtant: ne quid nō oportet fac =
tū tāq; irritū ab omnib⁹ iudicet. vno
igit eorūq; cōsilio ipsō p̄cibus ⁊ fieri
bus tam nos qui vsq; adhuc videmur
tēporis isti⁹ ruinas subterfugisse: quā
illi qui in has tēporis videtur ciues
incidisse: diuinā maiestātē dep̄cantes
pacē ecclesiastico noīe postulem⁹. mu =
tuis votis nos iūicē foueam⁹. custodi =
am⁹. armem⁹. Orem⁹ p lapsis vt cri =
gant. Orem⁹ p stantib⁹ vt nō ad rui =
nas vsq; tententur. Orem⁹ vt qui ce =
cidisse referrūtur delicti sui magnitu =
dinē agnoscētes: itelligāt non momē =
tanē neq; p̄properā desiderare medi =
cinā. Oremus vt effect⁹ iūgentie
lapsorū subsequat penitentia: vt intel =
lecto suo crimine velint nobis iterim
p̄stare patientia: nec adhuc fluctuan =
tē turbare Ecclesie statū: ne interio =
rem nobis p̄secutionē ipsi icendisse vi =
deant et accedat ad criminū cumulū
quod etiā in quieti fuerunt. Maxime
enī illis cōgruit verēcundia quozum
in delictis damnat mens i verēcūdia
p̄sulent sane fores: sed non vtiq; cō =
frigrant. Adeant ad limē Ecclesie: s; =
nō vtiq; vt transfiliāt. Castrozū celestiu
excubent portis sed armati modestia
qua itelligant se desertores fuisse. re =
sumant pecū suarū rubā: sed qua
non bellicum clangant. Arment se q̄ =
dam modestie telis: et quē negando
mortis metu fidei dimiserant: clipeū
resumant. sed vt cōtra hostē diaboli:

人

Priuanus Cornelio fra-
tri salutē. et cū diligen-
cia et dilectione fecisti
frater carissime festina-
to ad nos mittēdo Ni-
cesorum acolithū qui nobis et de con-
fessorib⁹ regressis gloriosam leticiā mū-
ciaret. et aduersus Nouatianī et No-
uati nouas et punitiōsas ad īgnan-
tū Christi ecclesiam machinas plenī-
tū instrueret. Nam cū pridie istic
venisset heretice prauitatis nocēs fa-
ctio ipa tā p̄dita et alios qui sibi con-
senserint p̄ditura. postero die Niceso-
rus cū vestrīs litteris supuenit. quib⁹
et didicimus. et docere atq; instruere
ceteros cepimus. Euaristū de Ep̄o tā-
nec laicum remansisse cathedre et ple-
bis extorem. et de ecclesia Christi ex-
plem p̄ alias longe p̄uicias oberra-
re. et ipm veritatis ac fidei naufragiū
factum circa quosdā sui similes pa-
ria naufragia cōcitare. Nicostatum
vero diacono sancte administratiōis
missō. ecclesiasticis pecunijs sacrile-
ga fraude subtraheris. et viduarum ac

populorum depositis denegatis: non
tam in Africā venire voluisse: q̄ con-
scientiā rapinarū et criminū nefando-
rum illic ab vrbe fugisse. et nūc eccle-
sie desertor ac pfugus quasi mutasse
sit hominē: mutare regionē: cōfesso rē
se vltro iactat et p̄dicat: cum xpi con-
fesso: nec dici nec esse iā possit: qui ec-
clesiam xpi negauit. Nam cū paulus
Apostolus dicat p̄pter hoc relinquet
homo patrē et matrē: et erunt duo in
vnā carnē. sacramentū istud magnū
est: ego autē dico in xpm et in Ecclesiā
cū hoc inq̄ beat⁹ apostolus dicat: et
xpm p̄t atq̄ ecclesie vnitatem indiuiz-
dus nexib⁹ coherētē sancta sua vce
testet: quō pōt esse cū xpo q̄ cū sponsa
Christi atq̄ in eius Ecclesia non est.
Aut quō assumit sibi regendē aut gu-
bernandē ecclesie curā qui spoliavit ⁊
fraudaui Ecclesiam christi. Nā de no-
uato nihil inde ad nos fuerat nūcian-
dum cū magis per nos vobis debeat
Nouat⁹ ostendi rerū nouarū sp̄ cu-
pid⁹: auaritie inextinguibilis: rapacitate
furibundus: arrogantia et stupore su-
pbi tumoris inflat⁹. Semp̄ istic ep̄s
male cognit⁹ quasi heretic⁹ semp̄ et
p̄fidus omnium sacerdotum voce dā-
natus: curiosus semp̄ vt p̄dat: ad hoc
adulat⁹ vt fallat: nūq̄ fidelis vt dili-
gat. Fax et ignis ad cōflanda seditio-
nis incēdia: turbo et tēpestas ad fidei
ficiēda naufragia. Trāquillitatis ad-
uersari⁹: pacis inimic⁹. Deniq̄ noua-
to illic a nobis recedente: idest p̄cel-
la et turbine recedente ex pte illic qui
es facta est: et gloriofi ac boni cōfesso-
res qui de ecclesia illo incitante disces-
serant: postea q̄ ab vrbe ille discessit:
ad ecclesiā reuerterūt. Idē est Noua-
tus qui apud nos primū discordie et
scissinatis incēdiū seminauit qui quos-
dam istic ex fratribus ab episcopo se-
gregauit qui in ip̄a p̄secutōne ad auer-
tendas fratrum mentes alia quedam

p̄secutio nostris fuit. Ipse est qui felici-
ssimum satellitē suū diaconū nec p-
mittēte me nec sciente sua factione et
ambitione cōstituit: et cum sua tem-
pestate Rome quoq̄ ad euertendam
Ecclesiam nauigans similia illic ⁊ pa-
ria molitus est. Ille clero portionē ple-
bis auellens. Fraternitatis bene sibi
coherentis et seinuicem diligētis con-
cordiam scindens. Plane quoniam pro
magnitudine sua debeat cartaginē
Roma p̄cedere: illic maiora et graui-
ora cōmisit. Qui istic aduersus Eccle-
siam diaconem fecerat illic ep̄m fecit.
Nec hoc quisq̄ miret in talib⁹. Ferū-
tur semp̄ mali suo furore dementes et
posteaq̄ scelera fecerunt cōscientia ip-
sa scelerate mētis agitantur. Nec re-
manere in ecclesia dei possunt qui deisti-
cā et Ecclesiasticā disciplinā nec acc⁹
sui cōuersatione nec morum pacete-
nuerūt. Spoliati ab illo pupilli: fraudate
vidue pecunie quoq̄ ecclesie dene-
gate: has de illo exigūt penas quas i
ei⁹ furore cōspicim⁹. Pater etiā eius
in vico fame mortuus et ab eo i mor-
te postmodū nec sepult⁹. Uter⁹ vro-
ris calce percussus et a partione p̄p̄rās-
te i parricidium part⁹ exp̄ssus. Et dā-
nare nunc aucter sacrificatū man⁹ cū
sit ip̄e nocētior pedibus quibus filius
qui nascebat occisus est. Hanc cōsciē-
tiam criminum iāpudē timebat. p̄p̄
hoc se nō de p̄bitero excitari tantū
sed ⁊ cōmunicatione p̄hiberi p̄ certo
tenebat. Et vrgentib⁹ fratrib⁹ immi-
nebat cognitōis dies quo apud nos
causa ei⁹ ageret: nisi p̄secutio ante ve-
nisset. Quā iste voto quodā euadēte
⁊ lucrāde dānationis excipiens. hec
omnia cōmisit ⁊ miscuit. vt qui cici de
Ecclesia ⁊ excludi habebat iudicium
sacerdotū volūtaria discessione p̄cede-
ret. quasi euasisse sit penam. p̄uenisse
sentētiā. Circa ceteros autē fratres
elaboramus quos ab eo circumuētoſ

dolem⁹: vt veteratoris pñitiosum la-
tus fugiant: vt letales laqueos sollici-
rantis euadant vt de qua ille peli di-
uinit⁹ meruit Ecclesiam repetant.
Quos quidē domino adiuante. p ei⁹
misericordiam regredi posse cōfidim⁹
Neq enim pōt pīre nisi quē cōstat es-
se pītūrū: cum domin⁹ i euāgelio suo
dicat. Omnis plantacio quā nō plan-
tauit pater me⁹ celestis: eradicabitur
Qui plantat⁹ n̄ est pceptis dei patris
et monitis: solus poterit de ecclesiā a-
le discedere. sol⁹ ep̄is derelictis cum
scismaticis et hereticis in furore ma-
nere. Ceteros vero nobiscū adunabit
dei patris misericordia: et Christi dñi
nostri Indulgentia: et nostra patientia
Pro te frater Carissime semp bene
valere

Ad Cornelium Epistola. v.

Cyprianus Cornelio fra-
tri salutem. Et religio-
sum nobis et necessa-
rium existimaui frater
carissime ad cōfessores
qui illic sunt. et Nouatiani et Noua-
tiobstinatione et pūitate seducti de ec-
clesia recesserunt litteras breues fa-
cere: quibus eos p affectione mutua
cōuenire: vt ad matrē idest ecclesiā
catholicam reuertant: quas litteras
tibi ab Ehippo diacono legipri⁹ mā-
daui: ne quis aliud me scripsisse finge-
ret q̄ qd̄ meis litteris cōtinet. Man-
daui tamē eidē Ehippo a me ad vos
misso: vt de tuo arbitrio rē gerat: et si
easdem litteras cōfessorib⁹ putaueris
esse credendas tūc eas tradat. Pro
te frater carissime semp bene valere.

Epistola Sexta.

Cyprianus Cornelio fra-
tri salutē. quod seruus
dei et maxime sacerdo-

tib⁹ iustis et pacificis cōgruebat frat-
carissime miseram⁹ nup collegas no-
stros Calidoniū et Fortunatū vt non
tātum p̄suasione litterarū nostrarum
sed p̄sentia sua et cōsilio omnīū vestro-
rum eniterent quātum possent et ela-
borarent: vt ad catholice ecclesie vni-
tatem scissi corporis mēbra cōpone-
rent: et christiane caritatis viculo co-
pularent. Sed quoniā diuerse p̄tis
obstinata et inflexibilis p̄tinacia non
tātum radices et matris sinū atq̄ cō-
plexum recusauit: sed etiā gliscēte et
in pei⁹ recrudescēte discordia Ep̄is-
copū sibi cōstituit et cōtra sacramen-
tum semel traditū diuine dis-
positiōis et Catholice vnitatis adulterū et con-
trarium caput extra ecclesiā fecit ac-
ceptis litteris tam tuis q̄ collegarū
nostrorum item aduentantib⁹ bonis
viris et nobis carissimis collegis no-
stris Pōpeio et Stephano a quibus
hec oia nobis cū leticia cōmuni asse-
uerata sunt firmē et p̄bata secundū
qd̄ diuine traditionis et ecclesiastice i-
stitutionis sanctitas ac parit̄ veritas
exigebat: litteras nostras ad te direxi-
mus. Sed et p pūitiā nostram hec
eadem Collegis nostris singulis in no-
ticiā p̄ferentes: ab his quoq̄ fratres
nostros cū litteris redigendos eē mā-
daui⁹. Quāq̄ mēs nostra et p̄posi-
tū iam tūc fratrib⁹ et plebi istic vniū
se manifestatū fuisset: qñ litteris nup
ab vtraq̄ p̄te susceptis tuas litteras
legim⁹: et episcopat⁹ tui ordinationē
singulorū aurib⁹ itimaui⁹. Dono-
is etiā cōmunis memores et grauitatis
sacerdotalis ac sanctitatis respectū
tenētes ea que ex diuerso i librū mis-
sum cōgesta fuerāt aceruatiōib⁹ cri-
minosis respuim⁹ cōsiderātes parit̄ et
ponderātes qd̄ in tāto fratrum religioso
que cōfidentibus dei sacerdotibus et

altari posito nec legi obeant nec audiri.
Neque enī facile p̄mēda sūt et incaute
ac temere publicāda que discordioso
stilo audiētib⁹ scandalū moueāt: ⁊ fra-
tres lōge positas ac trans mare cōsti-
tutos in certa opinioe cūfundāt. **U**is-
derunt qui vel furori suo vel libidini
seruiētes et diuine legis et sanctita-
tis imēores iactitare interī gestiunt
que p̄bare nō possunt. **E**t cū inocētīā
destruere atq; expūgnare nō valeant
satis habēt fama mēdacij et fallōrum
ore maculas ispergere. **C**erte quod
P̄positis ⁊ sacerdotib⁹ cōgruit dā-
da opera est: vt talia cū a quibusdam
scribūtur p̄ nos respuātur. **U**bi enim
erit quod discim⁹: ac docem⁹ scriptū
esse cōtine linguā tuā a malo et labia
tua ne loquātur in studiose. **I**tem alibi
os tuū abundauit malicia et lingua tua
cōplectibat̄ isidias: sedēs aduersus
fratrē tuū detrahebas: ⁊ aduersus fili-
um matris tue ponebas scādālū. **I**te
quod **A**postolus dicit omnis sermo
malus de ore vestro non p̄cedat: sed
bonus ad edificationem fidei vt det
graciā audiētib⁹. **P**orro hec fieri debe-
re ostēdim⁹ si quādo talia quorūdā
calūniola temeritate cōscripta sūt legi
apud nos non parimur et iccirco fra-
ter carissime cū ad me talia aduersū
te et cōp̄biteros tecū cōfidētes scri-
pta venissent: clero ⁊ plebi legi p̄cepi
que religiosā simplicitatē sonabāt: nec
vllis maledicorū et cōuitiorū latratib⁹
p̄strepebāt. **Q**uod autē scripta col-
legarū nostrorū qui illic ordinationi
tue assuerāt desiderauim⁹: nō veteres
mores obliui: nouū aliquid quereba-
mus. **N**am satis erat vt tu te **E**pisco-
pum litteris nūciares: nisi esset ex di-
uerso discrepās factio que criminosis
et calūniosis cōmētis suis. **C**ollegarū
piter ac fratrū plurimorum turbaret
mētēs et: corda p̄funderet. **C**ui rei sapi-
ecie necessariū duximus vt scribēcium

nobis inde **C**ollegarū nostrorū firma
et solida autoritas pareret. **Q**ui mo-
rib⁹ ac vite et disciplie tue condigna
litterarū suarū testimoniā p̄dicātes emu-
lis quoq; et rerū vel nouitate vel par-
uitate gaudētib⁹: omnē ambigendi et
discrepādi scrupulū sustulerūt: ⁊ secū-
dum cōsiliū nostrū salubri racioe libe-
ratas i hoc fluctu estuatiū fratrū mē-
tes sincere ac firmit̄ tuū sacerdotium
p̄bauerūt. **H**oc enim vel maxime fra-
ter et laboram⁹ et laborare debemus
vt vnitatē a domio et per **A**postolos
nobis successorib⁹ traditā quātū pos-
sum⁹ obtinere corem⁹: ⁊ qd i nobis
est palabūdas et errantes oues quas
quorūdā puicax factio et heretica tē-
tacio a matre secernit: in **E**cclēsia col-
ligamus illis solis foris remanentib⁹
qui in obstinatione sua vel furore sup-
sederūt vel p̄seuerauerūt et ad nos re-
dire noluerūt discretionis et separati-
onis a se facte et **E**cclēsie derelictę ip-
si rationē domino reddituri. **Q**uātū
vero hic ad p̄biteriū quorūdam et fe-
licissimi causam p̄inet quid hic actū
sit: vt scire posses litteras ad te colle-
ge nostri manu sua subscriptas mise-
runt. **Q**ui auditis eis quid senserint
et quid p̄nūciauerit ex eorū litteris
disces. **M**eli⁹ autē frater facies si esset
exempla litterarū que ad te legenda p̄
dilectione cōmuni per **C**alidonium ⁊
Fortunatū **C**ollegas nostros prime
miseram que de eodē **F**elicissimo et de
p̄biterio eiusdem ad **C**lerū istic nō ad
plebē scripseram legi istic fratrib⁹ ius-
beas que et ordinationē et rationem
rei geste loquātur: vt tam istic quam il-
lic circa omnia p̄ nos fraternitas in-
struat. **E**xemplaria autē eadem nunc
quoq; p̄ **M**essiu **D**ipodiamonū a me
missum et niceforū acholithū transmi-
si. **O**pro te frater carissime semp be-
ne valere.

Septima.

Uprianus Cornelio fra-
tri salutem. Venerunt
ad nos frater carissime
missi a Nouatiano ma-
ximus p̄sbyter et augē-
dus diaconus et Necheus quidam
et Longinus. Sed enī cū ex litteris
q̄s secum ferebant et ex eorū sermone
atq; asseueratiōe Nouationū Episco-
pum factum comperissemus illicite et
cōtra Ecclesiā Catholicā facte ordi-
nationis prauitate cōmoti a cōmuni-
catiōe eos nostra cohibendos esse cō-
suimus: et refutatis interim ac reuulsis
que obstinate ac p̄tinaciter asserere tē-
tabant: nam ego et College mei pluri-
mi qui ad me cōuenerant expectaui-
mus aduentū collegarū nostrorū Calij
donij et fortunati quos ad te nup̄ et
cop̄scopos nostros q̄ ordinatiōi tue
assuerant legatos miseramus: vt eis
aduētantibus et rei geste veritatē re-
portantibus maiore auctoritate et eluci-
da p̄ eos p̄batiōe partis aduersę im-
bitas frangeret. Supuenerūt vero
Ipsocius et Stephanus college no-
stri qui et ip̄i quoq; ad instruendos
istū nos manifesta secundū grauitatē
ac fidem suā indicia ac testimonia ptu-
lerūt. Ut nec necesse fuerit audiri vl-
tra eos qui a Nouatiōe venerāt missi
Qui cū statim inuidiosis quoq; con-
uitijs et clamoribus turbulētis pru-
erent et flagitarent: ut crimina que se
asserre ac p̄bare dicebāt publice a no-
bis et a plebe cognoscerent grauitati
nostre negauim⁹ cōuenire vt college
nostri iā delecti et ordinati et laudabili
multorū sententia cōprobati: ventilari
vltra famā ore maledico et emulanti-
um voce pateremur: et q̄ quib⁹ refu-
tati et cōpressi sunt et illicitis conati-
bus heresim fecisse nudati sunt i epi-
stola cōgerere longū fuit et p̄imitio
cōp̄sbytero nostro plenissime singu-
la q̄n ad vos venerit audietis. Ac ne

eorū furens audacia vnq̄ d̄sisteret hic
quoq; i scismatis partes Christi mēbra
distrahere et catholice Ecclesie cor-
pus vnū scindere ac laniare nitunt̄: vt
hostiam p̄ multorū domos: vel oppi-
datim p̄ quas dā ciuitates discurrētes
obstinationis sue: et erroris scissi sibi
querant comites. Quibus semel r̄n-
sum dedimus: nec mādare desistimus:
vt p̄nitiosa dissensio et cōcertatione
deposita i pietatem esse sciāt: matrem
deserere: et agnoscat atq; intelligant:
Ep̄o semel facto et collegarū ac plebis
testimonio et iudicio cōp̄bato aliū cō-
stitui nullo modo posse. Ip̄o inde pa-
cifice sibi ac fidelit cōsuluisse si se asser-
tores Euāgelij et Christi esse cōfitem-
tur: prius ad Ecclesiā reuertant̄. Op-
to te frater semp bene valere.

Octaua.

Uprianus Cornelio fra-
tri salutē. Egisse nos et
agere frater carissime
maximas gratias sine
cessatiōe p̄fitemur deo
patri omnipotēti et Ep̄o eius dño et
deo nostro salutari qđ sic Ecclesia di-
uinitus p̄tegat̄ vt vnitās eius et san-
ctitas nō iugiter nec in totū p̄fidie et
heretice prauitatis obstinatiōe riteat̄.
Legimus enī lr̄as vestras et voti cō-
munis amplissimū gaudiū exultāter ex-
cepimus: Maximū p̄sbyterum et Ur-
banum confessores cum Sidonio et
Nachario ad Ecclesiā Catholicā re-
gressos esse id est errore deposito et scis-
matis ac veritatis domicilium fidei
sanitate repetisse. vt inde ad gloriam
p̄cesserant. illuc gloriosi redirent. ne
qui Xpm cōfessi essent. Christi postmo-
dum castra desererent. nec tētarent ca-
ritatis atq; vnitatis fidē qui victi ro-
bore et virtute nō fuerāt. Ecce incolu-
mis et imaculata laudis itegritas ecce
incorrupta et solida p̄fictū dignitas a-
p̄ ii

desertoribus et p̄fugis recessisse p̄di-
tores fidei et Ecclesie catholice ipug-
natores reliquisse. Merito illos reuer-
tentes sumo vt scribitis gaudio ⁊ cle-
rus et plebs fraternitas oīs excepit :
quoniam in cōfessorib⁹ gloriā suā con-
seruantibus et ad vnitatē reuertētib⁹
nemo nō sociū se et participem eorū
glorie cōputat. Huius rei leticiā de
nostris possum⁹ sensibus estimare: nā
cum istī ad lrās vestras q̄s de eorum
cōfessione misistis letatus sit oīs fra-
trū numerus ⁊ summa a lacritare hūc
nūcium gratulatiōis excepit : qđ illic
vbi res ipsa et p̄sens leticia sub oculis
omniū gerebat. Cū enim dñs i Euā-
gelio suo dicat esse summū gaudiū in
celo sup̄ peccatore penitentiā agente:
q̄nto magis ē gaudiū in terris p̄ter ⁊
in celo sup̄ cōfessorib⁹ ad Ecclesiā dei
cū gloria sua et cū laude redeūtib⁹ :
et redeūte viam ceteris exēplo sui fide ⁊
p̄bationē facientibus. Dic enī quosā-
dam fratres nr̄os error induxerat qđ
sibi cōmunicatione Cōfessorū sequi vi-
derent. Quo errore sublato lux om-
nium peccatorib⁹ infusa est: et Eccle-
sia catholica vniū se nec scīdi nec di-
uidi posse mōstrata ē. Nec quicq̄ iam
facile poterit scismatici furētis verbis
loquacib⁹ decipi qñ p̄batum sit bonos
et gloriosos Christi milites nō potuisse
se diu aliena fallacia et perfidia extra
Ecclesiam detineri.

Id luciu de exilio reuersum.

Uprianus cum collegis
Lucio fratri salutem.

Et nup̄ quidē tibi fra-
ter carissime gratulati
sumus cū te honore ge-

minato i Ecclesie sue administratiōe
cōfessorē p̄ter et sacerdotē constituit

diuina dignatio: sed et nūc non min⁹
tibi et comitib⁹ tuis atq̄ vniuerse fra-
ternitati gratulamur: qđ cū eadē glo-
ria et laudib⁹ vestris reduces vos de
nuo ad suos fecerit benigna domini ⁊
larga p̄tectio: vt pascēdo gregi pastor
et gubernāde nauī gubernator: et ple-
bi regēde rector redderet: vt appare-
ret relegationē vestrā sic diuinit⁹ esse
dispositā non vt Ep̄s relegat⁹ et pul-
sus ecclesie deesset: sed vt ad Ecclesiā
maior rediret. Neq̄ enī in trib⁹ pu-
eris minor fuit martīrij dignitas: qz
morte frustrata de camino ignis inco-
lumesceperūt. Aut nō cōsumat⁹ Da-
niel extitit i suis laudib⁹: qz leonibus
missus fuerat ad predā: p̄tect⁹ a dño:
vixit ad gloriā. In cōfessorib⁹ Christi
dilata martīrya nō meritum confessi-
onis minuunt: sed magnalia diuine p̄-
tectionis ostendunt. Representatum
in nobis videmus quod apud Regem
fortes atq̄ illustres pueri predicauer-
unt. Ipsos quidem patos ardere flā-
mis: ne dijs eius seruirent: aut imagi-
nem quam fecerat adorarent: deū ta-
men quem colebant quemq̄ et nos
colimus: potentem esse vt eos de ca-
mino ignis eximeiret: et de Regis ma-
nibus ac de penis presentibus libera-
ret. Quod in venimus in confessionis
vestre fide: et in domini circa vos pro-
tectione nunc gestum vt cum vos pa-
rati fueritis et prompte omne subire
supplicium: dominus tamen vos pe-
ne subtraheret: et ecclesie reseruaret.
Regredientibus vobis breuiata non
est in Ep̄scopo confessionis sue dig-
nitas: sed magis creuit sacerdotalis
autoritas: vt altari dei assistat antistes
qui ad confessionis arma sumenda et
facienda martīrya non verbis plebem
sed factis cohortet: et imminente Anti-
xpo pet̄ ad plūm milites non solū ser-
mōis et vocis icitāmēto: s; fidei ⁊ vir-
tutē exēplo. Intelligim⁹ fr̄as carissime

et tota cordis nostri luce p̄spiciunt di-
uine maiestatis salutaria ⁊ sancta cō-
filiā unde illic repentina p̄secutio nū-
p̄ exorta sit inde cōtra ecclesiam xp̄i et
Ep̄m Cornelium beatum martirē vos
q̄ omnes secularis potestas subito p̄-
rupit: ut ad cōfundēdos hereticos ⁊
retundendos ostēderet dominus que
esset ecclesia. quis ep̄us eius vn⁹ diu-
ina ordinatione delect⁹ qui cū ep̄isco-
po p̄sbyteri sacerdotali honore cōiūc-
ti quis adunat⁹ et ver⁹ xp̄i popul⁹ do-
minici gregis caritate cōnexus. qui ef-
frent quos inimic⁹ lacesseret qui econ-
tra quib⁹ diabolus ut suis p̄ceret. ne-
q̄ enim p̄sequit⁹ et ipugnat xp̄i aduer-
sari⁹. nisi castra et milites xp̄i Hereti-
cos p̄stratos semel et suos factos cō-
tēnit et p̄terit. Eos querit deicere
quos videt stare. Atq̄ vniā nunc fā-
cultas dare frater carissime: ut inter
esse illic vobis regredientib⁹ possem⁹
qui vos mutua caritate diligimus: ut
aduent⁹ vestri letissimū fructū p̄sen-
tes cum ceteris ipsi quoq̄ capemus.
que illic exultatio omnium fratrum qui cō-
cursus atq̄ cōplex⁹ occurrentium sin-
gulorum. Cui oculis adherentiū pōt
sacris fieri: vix vult⁹ ipsi atq̄ oculi ple-
bis possunt vidēdo saciari de aduent⁹
vestri gaudio. Cognoscere illic frater-
nitas cepit qualis et quanta sit secu-
rura Christo veniente leticia. Cui⁹ qz
cito appropinquabit aduent⁹ imago
iā quedā p̄cessit i vobis: ut quomodo
Iohannes p̄cursoꝝ eius et p̄m⁹ veni-
ens p̄dicauit Christū venisse. sic nūc
ep̄o cōfessore domini et sacerdote re-
deunte appeat et dominū iā redire. vi-
carias vero p nobis ego et Colledge ⁊
fraternitas omnis has ad vos litte-
ras mittim⁹ frater carissime et repre-
sentantes vobis p̄ ep̄istolā gaudiū no-
strum: fida obsequia caritatis expri-
mim⁹: hic quoq̄ in sacrificijs atq̄ in
orationibus nostris non cessantes do-

patri ⁊ christo filio ei⁹ dño nostro gra-
cias agere: et orare p̄ter ac petere ut
qui p̄fectus ē atq̄ p̄ficiens custodiat
et p̄ficiat in vobis cōfessionis vestre
gloriosam coronā. Qui et ad hoc vos
fortasse reuocauit ne gloria esset occul-
ta: si foris essent cōfessionis vestre cō-
summata martirya. nā victima que frat-
nitati p̄bet exemplū virtutis et fidei p̄-
sentibus debet fratrib⁹ imolari. Op-
tam⁹ te frater rarissime sp̄ bñ valere.

Ad maximū et Nicostratū
de vnitāte.

Præianus Maximo et
Nicostrato et ceteris
Confessorib⁹ salutem.
Cum frequē carissi-
mi cognoueritis ex lie-

teris meis quē et confessionis vestre
honore et fraternitati cōnere dilecti-
onē meo sermone seruaueri: credatis
queso ⁊ acquiescat is his litteris meis
quibus vos ⁊ acui ac laudib⁹ vestris
et scribo ⁊ simpliciter et fideliter con-
sulo. Bravat enim me atq̄ cōtristat i
tollerabilis p̄clusi et pene p̄strati pec-
toris mestitia. et p̄stringit cū vos il-
lic cōpissēm cōtra ecclesiasticam dispo-
sitionem: cōtra euāgelicā legem: con-
tra institutionis catholice vnitatem.
Ep̄m aliū fieri cōsuisse idest qd nec fas
est nec licet fieri: Ecclesiā alterā insti-
tui: xp̄i mēbra discerpi: dominici gre-
gis animū et corp⁹ vnū discissa emu-
latione lacerari. Quod queso ut i vo-
bis saltem illicitū istud fraternitatis
nostre dissidiū nō p̄seueret: sed et con-
fessionis vestre et diuine traditionis
memores ad matrem reuertimini. vn-
de p̄distis. unde ad cōfessionis gloriā
eiusdem matris exultationē venistis.
Nec putetis: sic vos euāgelium xp̄i asse-
rere dū vosmetipsos a christi grege ⁊
ab eius pace et concordia sepefastis.

cum magis militibus gloriosis et bonis congruat intra domestica castra consistere: et int⁹ positos ea que in cōmune tractanda sunt: agere ac puitere. **N**ā cum vnanimitas et cōcordia nostra scindi omnino nō debeat: quia nos **E**cclēsia derelicta et foras exire et ad vos venire nō possum⁹: vt vos magis ad ecclesiam matrē et ad vestrā fratemitatē reuertamini quibus possumus hortamentis petim⁹ et rogam⁹. **O**p^oto vos fratres carissimī sp̄ bene valere

Ad maximū p̄sbyterū et **U**rbanū et **S**idonū et **M**acariū

Vprian⁹ **M**aximo p̄sbytero: **I**tē **U**rbanō et **S**idonio et **M**acario fratrib⁹ salutem. **L**ectis litteris vestris fratres

carissimī. quas ad me de vestra regressione. et de ecclesiastica pace. ac fraterna redintegratione fecistis: in tantū me letatum esse cōfiteor: in quantum fueram et ante letatus. qm̄ cōfessionis vestre gloriā cōperi: et milicie vestre celestem ac spiritalē laudē letabund⁹ excepi. **N**am et hec fidei et laudis vestre alia cōfessionē. vnā esse **E**cclēsiā cōfiteri. nec alieni erroris vel poti⁹ p̄uitatis principē fieri repetere eadē castra vnde p̄didistis. vnde ad gerendū plium et aduersariū subigendū fortissimis virib⁹ p̄sististis. **I**lluc enī erant de acie trophea referēda. vnde ad aciem fuerant arma suscepta: ne quos ad gloriā xp̄i **E**cclēsia passeret. eosdē gloriosos **C**hristi ecclesia nō haberet. **N**ūc vero et vos cōgruentē fidei vestre tenorem. atq; indiuidue caritatis et cōcordie legē dominica pace tenuistis. et exēplū ceteris dilectionis et pacis vestro itinere fecistis. vt **E**cclēsie veritas et euāgelici sacramētī vnitas que a nobis tenebāt. vestro etiā con-

sensū ac vinculo necteret. nec confessores xp̄i erroris duces fierēt: qui virtutis et honoris autores laudabiles extitissent. **V**iderit quātū vobis ceteri gratulētur. vel quātum apud seipsos singuli glorientur. **E**go me et gratulari satis vobis. et plus ceteris in hac vestra pacifica regressione et caritate cōfiteor: simplicit̄ enim quid in meo corde fuerit debetis audire. **D**olebā vehementer et grauiter angebar qd̄ eis cōmunicare non potest. quos semel diligere cepissem. **P**ostq̄ vos d̄ carcere p̄deūtes scismatic⁹ et hereticus error excepit. sic res erat. quasi vestra gloria in carcere remansisset. **I**lluc enī residisse vestri nominis dignitas videbāt. qm̄ milites xp̄i nō ad ecclesiam de carcere redirēt in quem prius cū ecclesie laude et gratulatione venissent. **N**am et si vidēnt in **E**cclēsia esse zizania. nō tñ impediri debet aut fides aut caritas nostra. vt quomā zizania esse in ecclesia cernimus. ipsi de ecclesia recedam⁹. **N**obis tātūmodo laborādū et frumentū esse possum⁹. vt cū cepit frumentum dominicis horreis cōcedi fructū p̄ opere nostro et labore capiamus. **A**postolus i epistola sua dicit. **I**n domo aut magna nō solū vasa sunt aurea et argentea. sed et lignea et fictilia. et quedā quidē honorata. quedā vero ihonorata. **N**os operā dem⁹ et quātū possum⁹ laboremus. vt vas aureū vel argenteū sim⁹. **C**eterū fictilia vasa cōfringere dñō soli cōcessum est cui et virga ferrea data ē. **E**sse nō pōt maior dñō suo seruus. **N**ec quisq; sibi qd̄ soli filio pat̄ tribuit. iudicare se putet. vt ad arē vētilādā et purgādā paleā iā ferre se posse. aut a frumento vniuersa zizania humano iudicio segregare. supba ē ista obstitatio. et sacri lega p̄sumptio. quā sibi furor prauus assumit. **E**t dū dominū sibi sp̄ quidā pl⁹q; iusticia d̄poscit. assumūt d̄

ecclesia peunt. Et dum se insolenter
extollunt. ipso suo tumore cecati. verita-
tis lumē amittunt. Propter quod et nos
tempamentū tenētes. et libram domi-
ni cōtemplantes. et dei patris pietatē
ac misericordiam domini cogitantes
diu multū q̄ tractatu inter nos habi-
to iusta moderatione agenda librau-
imus: que omnia penitus potestis in-
spicere lectis libellis. quos hic nuper
legerā. et ad vos quoq̄ legendos pro
cōmuni dilectione transimiserā. vbi
lapsis nec censura deest: que increpet
nec medicina: que sanet. Sed et cat-
holicę Ecclesię vnitatē quātū potuit
expressit nostra mediocritas. Quem
libellum magis ac magis nūc vobis
placere confido: quando eum iam sic
legitis: vt et p̄betis: et ametis. Si
quidē quod nos verbis cōscripsimus
vos factis impletis: quādo ad Eccle-
siam caritatis ac pacis vnitatē remea-
tis. Opto vos fratres carissimi et de-
sideratissimi semp bene valere

Ad Romanos prima.

Vprianus p̄sbyteris et
diaconib⁹ Rome consi-
stentib⁹ fratrib⁹ salu-
tē. Quales litteras ad
clerū Rome agentem
fecerim: quidq̄ illi mihi rescripserint
quid esset Moyses et p̄sbyteri: et Ni-
costrat⁹ et Ruffinus diaconi: et cete-
ri cū eis cōfessores in custodia cōstitu-
ti: que ad litteras meas rescripserint
vt scire possētis fratres carissimi: exē-
pla vobis legēda transimisi. Vos cu-
rate quātū potestis p̄ diligentia ve-
stra: vt scripta nostra: et illorū rescrip-
ta: fratrib⁹ vestris innotescatis. sed
et si qui de p̄gimis Ep̄i college mei.
vel p̄sbyteri: vel diacones p̄sentes fue-
rint: vel sup̄uenerit: hec omnia de vo-
bis audiāt. Et si exempla epistolarū

transcribere ⁊ ad vos p̄ferre voluerit
facultatē trāscriptiōis accipiat. quā-
uis et Satiro Lectori fratri nostro
mādaui: vt singulis desiderantibus:
scribendi faciat potestatē: vt i ecclesia
rū statu quoquo modo iterim cōpo-
nēdo seruet ab omnib⁹ vna fide cōsen-
sio. De ceteris vero que agēda erūt
sicut et collegis mētis plurimis scrip-
si: plen⁹ cōsilio tractabimus: quando
puenire vnū p̄mittētē domino cepi-
m⁹. Opto vos fratres carissimi et de-
sideratissimi semp bene valere. Frater-
nitatē salutate. Valere.

Ad Romanos Secunda

Vprianus p̄sbyteris et
diaconib⁹ Rome con-
sistentib⁹ fratrib⁹ salu-
tem. Quoniam cōperi
fratres carissimi minus

simpliciē et minus fidelē nobis renū-
ciari: que hic a nobis gesta sunt et ge-
rūtur: necessariū duxi has ad vos lit-
teras tradere: quibus actus nostri et
discipline: et diligentie ratio reddere-
tur. Nā sicut domini mādata iustruē
stati turbationis ipetu primo: cū me
clamore violēto frequēter popul⁹ fla-
gitasset: nō meā salutē: quā quietē fra-
trū publicā cogitās iteri secessione p̄-
inuerecundā p̄sentia nostram seditio
que cepat: plus puocaret. Absens ta-
mē corpore: nec spiritu: nec actu nec
monitis meis de fui: quomin⁹ secūdū
domini p̄cepta fratrib⁹ nostris in qui-
b⁹ possem: mea mediocritate cōsulerē
Et quid egeri: loquūtur vobis ep̄i
stole p̄ tēporib⁹ misse numero tredecī
quas ad vos trāsmisi: i quib⁹ nec cle-
ro cōsiliū meū. nec cōfessorib⁹ exortā-
cio: nec extorrib⁹. que oportuit ob-
iurgatio. nec vniūsi fraternitati ad d̄p̄cā
dā dei misericordiā. alloquutio ⁊ p̄sua-
sio nostra defuit: q̄nq̄ secūdū legem

Ad dei et timorē dei domino suggeren-
te nostra mediocritas potuit niti pos-
sita vero quā et tormenta venerunt :
siue iā tortis fratrib⁹ nostris : siue ad
huc vt torquerētur inclusi ad corro-
borandos et cōfortandos eos noster
sermo penetravit. Item cum cōperis-
sem eos qui sacrilegis cōtactib⁹ ma-
nus suas atq; ora maculassent vel ne-
fandis libellis: nihilomin⁹ cōsciētiam
polluissent exambire ad martires pas-
sim Confessores quoq; iportuna et gra-
tiosa dēp̄catione corrumpere: vt sine vl-
lo discrimine atq; examine singulorū
darenē quottidie libellozū millia con-
tra euāgelij legem litteras feci. quibus
martires et cōfessores cōsilio meo qn-
tum possem ad dominica p̄cepta reuo-
care. Itē p̄biteris et diaconib⁹ nō de-
fuit sacerdotij vigor. vt quidā minus
discipline memores et temeraria festi-
natione p̄cipites: qui cū lapsis cōmu-
nicare iā ceperant. cōpumerētur. In
tercedentibus nobis plebi ipi quoq;
quātum potuim⁹ cōposuim⁹ et vt in
ecclesiastica disciplina seruarētur: in-
struxim⁹. Postmodū vero cum qui-
dā de lapsis siue sua sp̄ote siue aliquo
incitatore audaci flagitatione p̄ue-
rent vt pacē sibi a martirib⁹ et cōfesso-
ribus p̄missam extorquere violento i-
petu niterent de hoc etiā bis ad clerū
litteras feci et legi eis mandauī. vt ad
illozū violentiā interim quoquo ge-
nere mitigandā si qui libello a martiri-
bus accepto de seculo excederēt exho-
mologesi facta et manu eis in peniten-
tia iposita cū pace sibi a martirib⁹ p̄-
missa ad dominū remitterētur. Nec i
hoc legem dedi aut me autorem teme-
re cōstitui. Sed cū viderē et hono-
martiribus habendus et eorū qui oīa
turbare cupiebāt ipetus cōbrimēdus
et p̄terea vestra scripta legissem que
ad clerū nostrū p̄ Clementū Hippodā-
conū nup̄ feceratis. vt ijs qui post lap-

sum infirmitate apprehensi essent et pe-
nitentes cōmunicatiōē dēsiderarēt.
subueniret standū putauī. et cū vestra
sententia ne act⁹ noster qui adunatus
esse et cōsentire circa omnia debet in
aliquo discreparet plane ceterorū cau-
sa quāuis libello a martiribus accep-
to differi mandauī. et in nostra p̄sen-
tia reseruari. vt cū pace a domino no-
bis data plures p̄positi cōuenire in
vnū ceperim⁹ cōmunicato etiam vo-
bis cū cōsilio disponere singula et for-
mare possimus. Opto vos fratres ca-
rissimi semp bene ualere.

Ut cū ijs fratrib⁹ qui i car-
cere sunt cōstituti oīs huma-
nitas p̄beatur. iiii.

Eprian⁹ p̄biteris et di-
aconib⁹ fratrib⁹ salu-
tem. Quāq; scīa vos
fratres carissimi litten-
ris meis frequentē ad-

monitos esse. vt gloriofa voce domi-
no cōfessis et in carcere cōstitutis om-
nis diligētia p̄beat. tamē identidē vo-
bis iēūbo. ne quid ad curā defit ijs q-
bus ad gloriā nihil dēest. Itq; vtinā
loci et grad⁹ mei cōditio p̄mitteret.
vt ip̄e nūc p̄sens esse possem: p̄mptus
et libēs sollempni ministerio cūcta cir-
ca fortissimos fratres nostros dilecti-
onis obsequia cōplerē. Sed officium
meū vestra diligentia p̄sentet et faci-
at omnia que fieri oportet circa eos
quos in talib⁹ meritis fidei ac virtu-
tis sue illustrauit diuina dignatio. cor-
porib⁹ etiā omnīū qui et si torti non
sunt. in carcere tamen gloriofo exitu
mortis excedūt ipartiatu et vigilan-
cia et cura p̄pensior. Neq; enī virt⁹
eorū aut hono: minor est. quominus
ip̄i quoq; in beatos martires aggre-
gentur. Quod in illis est tolerauerūt
quicquid tolerare parati et prompti

fuerant. Qui se tormētis et morti sub oculis dei obrulit passus est quicquid pati voluit. Non enī ipse tormētis. s; tormenta ipi defuerūt. Sicut scriptū est. Qui in me cōfessus fuerit coram hominibus. et ego in illo cōfitebor coram patre meo qui in celis est. Cōfessi sunt. Dicit domin⁹. qui tolerauerit vsq; in finem hic salu⁹ erit. Tolerauerunt et ad finē vsq; incorrupta et imaculata virtutū suarū merita prulerunt. Et iterū scriptū est. Esto fidelis vsq; ad mortem. et dabo tibi coronā vite. Usq; ad mortē fideles et stabiles et inexpugnabiles puerunt. Cum voluntati nostre et cōfessionī in carcere et vinculis accidit moriendi terminus cōsumata martiris gloria est. Deniq; et dies eorū quibus excedūt a notate. vt cōmemoraciones eorū in memorias martirū celebrare possim⁹. Quāq; Tertull⁹ fidelissim⁹ et deuotissimus frater noster inter cetera sollicitudine et cura sua cū fratrib⁹ i omni obsequio operationis ipetit. q nec illic circa curam corporum deest scripsit ac scribat ac significet mihi dies qbus in carcere beati fratres nostri ad immortalitatem gloriose mortis exitu transeunt. et celebren⁹ hic a nobis oblationes et sacrificia ob cōmemoraciones eorū. que cito vobiscū domino pretegente celebrabimus. Pauperibus quoq; vt sepe iam scripsi cura ac diligentia vestra nō desit. ips tamē qui in fide stantes et nobiscum fortiter militantes. xpī castra nō reliquerūt. quibus quidē nunc maior a nobis dilectio et cura pstanda est. qd nec paupertate adacti. nec psecutionis tēpestare pstrati. dū domino fideliter seruiunt. ceteris quoq; pauperib⁹ exēplum fidei pbuerunt. Opto vos fratres carissimī ac desideratissimī sp bene valere. et nostri meminisse. fraternitatem meo nomine salutate.

Ad lucū et q cū eo sunt.

Eprianus fratri et colleague Lucio et qui cum eo sunt fratres omnes in deo salutem. Exultantibus nobis et letā

tibus in deo qd nos et cōgressionē amauerit et in plio victores sua dignatione fecerit. supuenerunt littere tue frat carissime. quas per herēnianū Diopodiam. et Lucanū et maximū et Amantiū acolithos misisti nobis. quibus lectis recepi⁹ in vinculis laxamentum. in p̄sura solatiū. et in necessitate p̄sidium. et excitati sum⁹ et robustius animati ad si quid ampli⁹ fuerit penarū. Nam ante passionem a te sumus ad gloriam p̄uocati. qui prior nobis ducatum ad cōfessionē nominis Christi pbuisti. Nos vero sequuti vestigia cōfessionis tue parē gratiā tecum speramus. Nam qui prior est in cursu. prior est et ad premium. et qui prior occupasti de quo cepisti. inde hoc nobis cōmunicasti. Demōstratio nē scz et indiuiduā caritatē: qua semp nos dilexisti: vt quibus vn⁹ fuit spiritus in cōiunctione pacis. esset p̄cium tuarum gratia et vna corona cōfessionis. Necessit aut tibi frater carissime ad cōfessionis coronā retributio operū abundans mensura quā accipies a domino in die remunerationis. qui te nobis litteris tuis representasti. vt pectus illud tuū candidum et beatū qd semp nouimus. manifestares. et secundū latitudinem eius nobiscū laudes deo diceres. non quantum nos meremur audire: sed quantum tu potes dicere. Tuis enim vocib⁹ et queminus in nobis instructa erāt et ornasti et cōfirmasti. et ad sustentationem earūdem passionum. quas patiēter securi de p̄mio celesti et de corona martiri. et de regno dei ad p̄p̄ciā quam

litteris tuis spopondisti. hoc totū fiet dilectissime: si nos orationib⁹ tuis in mētem habueris. Quod et te facere cōfido sicut et nos utiq⁹ facim⁹. Nec cepimus itaq⁹ frāē desideratissime id quod a quirino et a teipso misisti sacri ficiū ex omni opere mūdo sicut ⁊ Noe obtulit deo et delectatus est deus in odorem suauitatis. et respexit ī sacri ficiū eius. Ita et in vestrū respiciat. et delectetur reddere vobis hui⁹ tā bo ni operis mercedem. Peto autē vt lit teras quas ad Quirinum fecim⁹. trās mitti p̄cipias. Opro te frāē carissime ac desideratissime semp bene valere. et nostri meminisse. Saluta omnes q̄ tecum sunt.

Ad fidū de infantib⁹ bapti zandis.

Uprian⁹ et ceteri colle ge qui in cōcilio affue runt numero. lxxvi. Fi do fratri salutem. Le gim⁹ litteras tuas frāē carissime quibus significasti de victo re quodam p̄sbitero. qd̄ ei ante q̄ pe nitentiā plenam egisset. et dño deo in quem deliquerat. satisfecisset. temere Therapius collega noster immaturo tēpore et p̄p̄o pa festinatione pacē de derit. Que res nos satis mouit neces sūm esse a decreti nostri autoritate: vt ante legitimū et plenū temp⁹ sa tisfactionis et sine petitu ⁊ cōscientia plebis nulla infirmitate vrgēte. ac ne cessitate cogente par ei cōcederetur. Sed liberato apud nos diu cōsilio sa tis fuit obiurgare Therapiū collegā nostrū. qd̄ temere hoc fecerit. et īstruxisse ne quid tale de cetero faciat. Pa cē tamen quomodocūq⁹ a sacerdote dei semel datam nō putauimus auferē dam. ac p̄ hoc. Uliciori cōmunicatio nem sibi traditam vsurpare p̄misimus. Quantū vero ad causam infantū pri

net quos dixisti intra secundū vel ter ciū diem quo nati sunt cōstitutos bap tizari nō oportere. et cōsiderādā le gem esse circūcisionis antiquē vt itra octauū diē eū qui natus est baptizan dū et sanctificandum nō putares lon ge aliud ī cōcilio nostro omnibus vi sum est. In hoc enī quod tu putabas esse faciendū nemo consensit sed vni uerse potius iudicauim⁹ nulli homi nū nato misericordiā dei et gratiā de negandā. Nā cum domin⁹ in euange lio suo dicat Fili⁹ hominis nō venit animas hominū p̄dere s̄ saluare quā tum in nobis est si fieri pōt nulla ani ma p̄denda ē Quid enim ei deest qui semel ī vtero manib⁹ dei formatus est Nobis enim atq⁹ oculis nostris secu dū dierū secularū cursū accipe qui nati sunt ierementū vident. Ceterum quēcūq⁹ a deo sūt dei facto re maiesta te et opere p̄fecta sunt Esse deni q⁹ apud omnes siue infantes siue ma iores natu vnā diuini muneris equa litatem declarat nobis scripture diui ne fides cū Deuseus sup̄ infantē vi due filiū qui mortuus iacebat ita se dūm de p̄cās sup̄strauit vt capiti caput et faciei facies applicaret ⁊ sup̄fusi De lesei mēbra singulis paruuli mēbris ⁊ pedes pedib⁹ iūgerent. Que res si se cundū natiuitatis nostre et corporis qualitātē cogitetur adulto et p̄fecto infans nō posset equari. nec coherere et sufficere possent quā mēbra maiori bus. Sed illic equalitas diuina ⁊ spi ritualis exprimit q̄ pares atq⁹ eq̄les sunt oēs homines. qñ a deo semel fa cti sunt. et possit etas nostra incremē tis corporū secundū seculū nō secundū deum habē discriminē nisi ⁊ gra tia ip̄a que et baptizatis dat̄ p̄ etate accipientium vel minor vel maior tri buit cum spiritus sanctus nō de mensu ra sed de pietate atq⁹ indulgentia pa terna equalibus omnibus prebeat̄.

117
Nam deus ut persona non accipit sic nec
etatem cum se omnibus ad celestis gra-
cie consequutionem equalitate libera-
ta prebeat patrem. Nam et quod vestigium in-
fantis in primis partus sui diebus con-
stitutum mundum esse dixisti quod unusquisque
nosstrum adhuc horreat exosculari
nec hoc putamus ad celestem gloriam da-
da impedimento esse oportere Scriptum
est enim. Omnia sunt munda mundis
Nec aliquis nostrum id debet horrere
quod deus dignatus est facere. Nam et si
adhuc infans aptus non est non ita est
tamen ut quisque illum in gratia danda
atque in pace facienda horrere debeat
osculari. quando in osculo infantis un-
quisque nostrum per sua religionem ipsas ad-
huc recentes dei manus debeat cogita-
re. quas in homine modo formato et
recens nato quodammodo exoscula-
mur quando id quod deus fecit amplex-
tumur. Nam quod in iudea circumcisione car-
nali octauus dies observabatur Sacra-
mentum est in umbra atque imagine ante-
missum sed veniente christo in veri-
tate completum. Nam quia octauus dies
id est post sabbatum primum dies futurus
erat quo dominus resurgeret et nos vi-
uificaret. et circumcisionem nobis spiri-
talem daret hic dies octauus id est post
sabbatum primum et dominicus precessit in
imagine. Que imago cessauit postmo-
dum superueniente veritate et dara no-
bis spiritali circumcisione. Propter quod
neminem putamus a gratia consequen-
da impediendum esse ea lege que iam sta-
tuta est. nec spiritali circumcisionem im-
pedire carnali circumcisione debere. Sed
omnem omnino hominem admittendum
esse ad gratiam Christi quam et petrus in ac-
tibus apostolorum loquatur et dicat. Do-
minus mihi dixit neminem hominem com-
munem dicendum et imundum Ceterum
si homines impedire aliud ad consecutio-
nem gratie posset magis adultos et pro-
uectos et maiores natum possent impe-

dire peccata grauiora. Porro autem si
etiam grauissimis delictoribus et in de-
um multum ante peccantibus cum po-
stea crediderint remissa peccatorum da-
tur et a baptismo atque gratia nemo pre-
hibetur. quantomagis prohiberi non debet
infans qui recens natus nil peccauit
nisi quod secundum Adam carnaliter natus
contagium mortis antiquae prima nati-
uitate contraxit. Qui ad remissam pec-
catorum accipiendam hoc ipso facilius ac-
cedit quod illi remittuntur non propria sed
aliena peccata. Et ideo frater carissi-
me hec fuit in concilio nostra sententia
a baptismo atque a gratia dei qui omni-
bus misericors et benignus et pater est ne-
minem per nos debere prohiberi. quod cum
circa vniuersos obseruandum sit atque re-
tinendum tum magis circa infantes ip-
sos et recens natos obseruandum puta-
mus qui hoc ipso de ope nostra ac de
diuina misericordia plus merentur quod in
primo statim natiuitatis sue ortu plo-
rantes ac flentes nil aliud faciunt quam
deprecantur. Optamus te frater carissime
semper bene valere.

Ad rogatianum de Diacono
qui contra episcopum contendit

Ulpianus Rogatiano
fratri salutem. Graui-
ter et dolens commoti su-
mus ego et Collegae mei
qui plures aderant fra-
ter carissime lectis litteris tuis quibus
de Diacono tuo conuestus es quod im-
memor sacerdotalis loci tui ac mini-
sterij sui oblitus contumelias et iniurias
suis te exacerbauerit. et tu quidem ho-
norifice circa nos et pro solita tua hu-
militate fecisti ut malles de eo conue-
ri cum pro Episcopo vigeat et cathe-
dre auctoritate haberes potestatem
qua posses de illo statim vindicari. Cer-
tius quod collegae tui oes gratum haberemus

quo deūq; circa diaconum tuū comu-
mehosum sacerdotali potestate fecis-
ses. habens circa huiusmodi homines
pcepta diuina cum domin⁹ deus in de-
uteronomio dicat. Et homo quicūq;
fuerit in supbia vt non exaudiat Sa-
cerdotem aut iudicem quicūq; fuerit
in dieb⁹ illis moriet⁹ homo ille. et om-
nis popul⁹ cum audierit timebit ⁊ nō
agent impie etiam nūc et vt sciamus
hanc dei vocem cū vera et summa ma-
iestate ei⁹ pcessisse ad honorandos ac
vindicanos Sacerdotes suos cum
aduersus Aaron sacerdotem tres de
ministris Chore Darhan et Abiron
ausi sunt supbisse et cervicem suā ex-
tollere et sacerdoti pposito se ad equa-
re biatu terre absorberi ac deuorari pe-
nas statim sacrilegi audacie persolue-
runt. Nec soli illi sed et ceteri ducenti
idest qui eis comites ad audaciā fue-
runt prumpente a domino igne con-
sumpti sunt vt pbarent sacerdotes
dei ab eo qui sacerdotes facit vdicari.
In libro quoq; Regnorū cū Sa-
muel sacerdos a Iudeorū populo ob
senectutē sicut tu modo cōtemneret
exclamauit irat⁹ domin⁹ et dixit. non
te spreuerūt sed me spreuerūt. Et vt
hoc vlsceretur excitauit eis Saul
Regem qui eos iniurijs grauib⁹ affli-
geret et p omnes cōtumelias et pe-
nas supbum populum calcaret: et pre-
meret vt cōceptus Sacerdos de sup-
bo populo vlione diuina vindicaret.
Sed et Salomō in spiritus sancto cō-
stitutus testatur et docet que sit sa-
cerdotalis auctoritas et potestas di-
cens Ex tota anima tua time deū. et
sacerdotes eius sanctifica. et iterum
honora deum ex tota anima tua et ho-
norifica sacerdotes eius. Quorū pre-
ceptorum memor beatus apostolus
Paulus secundum q in actib⁹ Apo-
stolorū legim⁹ cū ei diceret sic insilio
in sacerdotē dei maledicēdo respondit

et dixit. Nesciebā fratres quia Pōn-
tifer est. Scriptum est enī Principē
populi tui nō maledices. Domin⁹ eti-
am noster ipse iesus christ⁹ Rex et iu-
dex et de⁹ noster vsq; ad passionis diē
seruauit honorem Pontificib⁹ ⁊ sacer-
dotib⁹ quāuis illi nec timorē dei nec
agnitiōē christi seruassent. Nā cū le-
prosum emūdasset dixit illi. Glade et
mōstra te sacerdoti. et offer donum.
Humilitate ea qua nos quoq; esse hu-
miles docuit. Sacerdotē adhuc ap-
pellabat. quē sciebat esse sacrilegum.
Item sub ictu passionis cū alapā ac-
cepisset: ⁊ ei diceret sic respondes pō-
tifici nil ille cōtumeliose loquutus est
in psonam pontificis sed magis inno-
centiā suā tuit⁹ est dicens. Si male lo-
quut⁹ sum exprobra de malo. si autē
bene: quid me cedis? Huc omnia ab
eo ideo facta sunt humiliē ⁊ patienter
vt nos humilitatis ac patientie habe-
remus exemplū. Docuit enī sacerdo-
tes veros legitime ⁊ plene honorare
dum circa falsos sacerdotes ipse talis
extitit. Meminisse autē diaconi debet
quoniā Apostolos idest Epōs ⁊ ppo-
sitos dñs elegit. Diaconos autē post
ascensam domini in celos apostoli si-
bi cōstituerūt episcopatus sui ⁊ Ec-
clesie ministros. Quod si nos aliud
audire cōtra deū possum⁹ qui Epōs
facit. pōt ⁊ hic cōtra nos audere Dia-
coni a quib⁹ sūt. ⁊ ideo oportet Dia-
conū de quo scribis agere audacie sue
penitentiam vt honorē sacerdotis ag-
noscat. ⁊ Epō pposito suo plena hu-
militate satisfacere. Nec sunt enim in-
icia hereticorum ⁊ ort⁹ atq; conatus
scismaticorum male cogitantū vt sibi
placeant. vt ppositum supbo timore
cōtēnant. Sic de ecclesia recedit sic
altare pphanum foris collocatur sic
cōtra pacē christi ⁊ ordinatiōē atq;
vnitātē dei rebellat q si ultra te con-
tumelijs suis exacerbauerit ⁊ puoca

cauerit fungaris circa eum potestate
honoris tui vt eum vel deponas vel ab
stineas. Nam si apostolus p̃d̃aul⁹ ad
Thimotheum scribens dixit iuuentu
tem tuā nemo despiciat quāto magis
tibia Collegis tuis dicendū est Se
necurē tuā nemo despiciat: Et quo
niam scripsisti quēdam cū eodem Di
acono tuo se miscuisse et supbie eius
atq; audacie p̃cipem esse hunc quo
q; et si qui alij tales extiterint: et con
tra sacerdotē dei fecerint vel coherce
re poteris vel abstinere. Nisi q̃ hor
tamur et monemus vt peccasse se po
tius intelligant et satisfaciant et nos
p̃positum nostrum tenere patiantur.
Magis enim optamus et cupim⁹ cō
tumelias et iniuriam singulorū clemē
ti patientia vincere quam sacerdotali
licentia vindicare. Opto te frater car
issime semp bene valere.

Ad p̃sbyteros et Diacones

Vprianus p̃sbyteris ⁊
Diaconibus fratribus
salutem. Optauerā q̃
dā fratres carissimi vt
vniuersum clerum no

strum integrum et incolumen meis li
teris salutarē. Sed quoniam infesta
tempestas que plebem nostram ex ma
xima p̃te p̃strauit hic quoq; addit no
stris doloribus cumulā vt etiā cle
ri portione sua strage p̃stringeret: ora
mus dominum vt nos quos in con
stantia et fidei virtute stare cognoui
mus tutos quoq; in posterum p̃ diui
nam misericordiam salutemus: et quē
q; causa compelleret: vt ipse ad vos
p̃perare et venire deberem: primo cu
piditate et desiderio vestri que res in
votis meis summa est: tum de inde vt
ea que circa ecclesie gubernaculū vti
litas cōmunis exposcit: tractare simul
et plurimorū consilio examinata deli

mare possimus: tamē potius visum est
adhuc interim latebram et quietē te
nere respectu vtilitatis aliaz que ad
pacem omnium nostrorū p̃tinent et salu
tem: quarum vobis a Tertullo fratre
nostro carissimo ratio reddet. qui pro
cetera sua cura quam impen se diuinis
opibus ip̃tit etiam huius consilij au
tor fuit vt cautus et moderatus existe
rem nec eis locis in quibus toties fla
gitatus ⁊ quesitus fuissē me teme
re cōmitterem. Fretus ergo dilectioe
et religione vestra quā satis noui his
litteris et hortor et mōdo. vt vos quo
rum minima illic inuidiosa et nō adeo
periculosa p̃sentia est vice mea funga
mini circa gerēda ea que administra
tio religiosa deposcit. Habeat interim
quantū potest pauperum cura. sed qui
tamen inconcussa fide stantes gregem
christi nō reliquerūt vt his ad toler
andam penuriā sumptus p̃ vestrā dili
gentiam suggeratur ne quod circa fia
dentes tempestas nō fecit circa labor
antes necessitas faciat. Confessoribus
etiam gloriofis imp̃tatur cura p̃pen
sior. Et quāq; scientiam plurimos ex
his fratrum voto et dilectione suscep
tos. tamē si qui sunt qui vel vestitu vel
sumptu indigeant. sicut etiam p̃cedem
vobis scripseram cum adhuc essent in
carcere constituti subministrē eis
quecūq; necessaria sunt. Modicum vt
sciant ex nobis ⁊ instruantur et discā
quid secundū scripturaz magisteriū
ecclesiastica disciplina deposcat. humi
les et modestos et quietos esse debe
re. vt honorem sui nominis seruent vt
qui gloriofi voce fuerunt sint et mo
ribus gloriofi. Faciant se dignos vt
in omnibus dominū p̃merētes ad ce
lestem coronam laudis sue consuma
tione p̃ueniant. Plus enim supest q̃
quod transactū videtur cum scriptū
sit ante mortem ne laudes hominem
quenq; et iterum esto fidelis vsq; ad

mortem et dabo tibi coronam vite. et dominus quoque dicat. qui tolerauerit usque ad finem hic saluabit imitens dominum qui sub ipso tempore passionis non superbius sed humilior fuit. Tunc enim discipulorum suorum pedes lauit dicens. si ego laui pedes vestros magister et dominus et vos debetis aliorum pedes lavare. Exemplum enim dedi vobis ut sicut ego feci et vos alijs faciatis. Item Pauli Apostoli documenta testantur qui post carcerem sepe repetitum post flagella post bestias circa omnia mitis et humilis perseveravit. nec post tertium celum et paradysum quicquam sibi insolenter assumpsit dicens. Neque enim gratis panem manducauimus ab aliis quo sed in labore et fatigatione nocte et die operantes ut ne quem vestrum grauaremus. Nec singula oro vos in sinuate fratribus nostris. Et quia is exaltabitur. qui se humiliauerit. nunc est ut magis insidiantem aduersarium metuant qui fortiozem quemque magis aggreditur et acrior factus hoc ipso quia victus est superantem superare conatur. Dominus faciat ut et ego iterum illos videre et salutari exhortatione componere mentes eorum ad seruandam gloriam suam possim. Doleo enim quando audio quosdam improbe et insolenter discurrere ad ineptias. vel ad discordias vacare. christi membra etiam christam confessam per concubitus illicitos inquinari. Nec a diaconis aut presbyteris regi posse. sed id agere ut per paucorum prauos et malos mores multorum et bonorum confessorum gloria honesta maculetur. Quos vereri debent ne ipsorum testimonio et iudicio condemnati ab eorum societate priuentur. Is enim demum confessor illustris et verus est de quo post modum non erubescit Ecclesia sed gloriatur. Ad id vero quod scripserunt mihi presbyteri nostri Donatus et Donatus et Curdus solus rescibere nil

potui quando a primordio Episcopus mei statuerim nihil sine consilio vestro et sine consensu plebis mea priuatum sententia gerere. Sed cum ad vos per dei gratiam venero tunc de his que vel gesta sunt vel gerenda sicut bonorum mutuus possit in commune tractabimus.

Ad Cornelium

Viprianus Cornelio fratris salutem. Quantam sollicitudinem et anxietatem sustinuumus de his confessoribus qui deo et malitia hominis et callidi et ventratoris fuerant circueunti et pene decepti et ab Ecclesia alienati: tantam leticiam adepti sumus et deo omnipotenti et christo domino nostro gratias agimus cum eos cognito suo errore intelligamus hominis maligni velut serpentis astutia venenata derelicta. ad ecclesiam unde exierant sicut ipsi ex suo corde perferretur simplici voluntate venisse. Et primo quidem fratres nostri probate fidei amantes pacem unitatem optantes tumorem illorum horum molliciam nunciabant. Fides tamen non idonea ut facile nobis credere daretur illos penitus esse mutatos. Postea vero Urbanus et Sidonius Confessores ad presbyteros nostros venerunt affirmantes Maximum Confessorem et presbyterum secum pariter cupere in Ecclesiam redire. sed quoniam multa precesserat ab eis de signata que tu quoque Episcoporum nostrorum et meis litteris cognouisti ne temere eis fides haberetur ex ipsorum ore et confessione ista que per legationem mandauerat placuit audiri qui cum venissent et a presbyteris qui gesserant exigerentur nouissime quod per omnes ecclesias littere calumniis et maledictis plene eorum nomine

119
frequentē misse fuissent et pene omnes
Ecclesias perturbassent circūuentos se
esse affirmauerūt neq; in istis litteris
quid inesset scisset tantūmodo circū-
ductos se cōmisisse quoq; scismaticā et
heresis autores fuisse: vt paterentur
et manus quasi Episcopatum impo-
ni qui cū et ceteris fuissent exprobarē-
tur aut abolerent et de memoria tolle-
rent deprecati sunt. **O**mnī actu ad me
plato placuit cōtrahi p̄sbyterū. affue-
runt etiā episcopi quicq; qui et hodie
presentes fuerunt vt firmato consi-
lio quid circa psonam eorū obseruā-
ri deberet cōsensu omnīū statueret. et
vt motū omnīū et consiliū singulo-
rū dinosceres etiā sententias nostras
placuit in noticias vestras pferri. quas
et subiectas leges. **H**is ita gestis in
p̄sbyterū venerūt **M**axim⁹ **U**rbanus
et **S**idonius et pleriq; fratres qui eis
se ad iunxerūt. summis p̄cib⁹ deside-
rantes vt ea que ante fuerāt gesta in
obliuionem cederent. nullaq; eorum
mentio haberet p̄inde atq; si nihil es-
set vel cōmissum vel dictū inuicē om-
nib⁹ remissis cor mundum et purū se-
quentes **E**uāgelicā vocē beatos esse
puros corde q̄ iam speret dominum.
Quod erat cōsequēs omnis hic act⁹
populo fuerat insinuād⁹: vt et ipsos vi-
deret i ecclesia cōstitutos quos errātes
et palabūdos iam viderant et dolebāt
Quorū volūtate cognita magn⁹ fra-
ternitatis cōcursus factus est. **U**na
vox erat omnīū gratias deo agentīū
gaudiū pectoris lachrimis exprimen-
tes: cōplectēs eos quasi hodie pena
carceris fuissent liberati. **E**t vt ipso-
rū verba designem **N**os inquit
Corneliū **E**p̄m sanctissime **C**atholice
ecclesie erectū a deo omnipotente et
christo domino nostro scim⁹. **N**os er-
rorem nostrū confitemur. **C**ircūuenti
sum⁹ p̄fidie loquacitate. **F**actio sana
amētes videbātur quasi quan dā cō-

municationē cum scismatico homine
habuisse. **S**incera tū mens nostra sp̄
in Ecclesia fuit nec ignoram⁹ vnū de-
um eē et vnū christum eē dominū quē
cōfessi sum⁹. vnū spiritū sanctum vnū
ep̄m in **C**atholica ecclesia eē debere.
Ista eorum p̄fessione nō moueremur
vt qđ apud potestātē seculi erāt con-
fessi in ecclesia cōstituti cōprobarent
Quia p̄pter **M**aximū p̄sbyterum locū
suum agnoscere iussim⁹. **C**eteros cum
ingenti populi suffragio recepim⁹. om-
nia autē remisim⁹ deo omnipotenti: i
cui⁹ potestate sunt oīa reseruata. **H**ec
igit̄ frat̄ eadem hora eodē momēto ad
te p̄ scripta trāsimim⁹. et **N**icephorū
Acolithū descendere ad nauigādum
destinātem ad vos statim dimisi vt nul-
la p̄crastinatione habita velut p̄sens
in isto clero et in isto populi cetū dō oī
potētī et christo domino nostro grati-
as ageres. **C**redimus autē fore quin-
immo iā p̄ certo cōfidimus ceteros
quoq; qui in hoc errore sunt cōstituti
in ecclesiam breui reuersuros cū au-
tores suos viderunt nobiscum agere.
Has litteras puto te debere frater et
ad ceteras Ecclesias mittere vt om-
nes sciant scismatici huius et heretici
dolum et p̄uaricationem de die in diē
euacuari.

Ad eundem.

Prius⁹ **C**ornelio fra-
tri salutē. **N**e quid mi-
nus ad penā futuram
hui⁹ scelerati hominis
desset p̄strat⁹ viruti-
bus dei cum **M**axim⁹ et **L**onginus et
Macheus inde fuissent expulsi de vno
resurrexit: et sicut priorib⁹ litteris ti-
bi quas p̄ **A**ngendū confessorem misi
significauerā **N**icostratum et nouatū
et **E**uaristum et primum et **D**ionisium
illo iā puenisse. **I**nuigile⁹ ergo vt om-
nibus **C**oepis nostris et fratrib⁹ ino-
tescat **N**icostratum multorū criminū

reum: et non solum patrone sue car-
nali cuius rationes gessit fraudes et
rapinas fecisse verū etiā qđ est illi ad
p̄petuā penā reseruatum ecclesie de-
posita nō modica abstulisse. Euaristū
vero autōrē scismatici fuisse. et succes-
sorē plebi cui ātea p̄fuerat ī locum ei⁹
Episcopum eē cōstitutum Maiora ve-
ro et grauiora hic d̄signauit malitia ⁊
inexplebili prauitate sua quaz que illic
apud suos semp exercuit: vt scias q̄s
les duces et p̄tectoꝛes scismaticus ⁊
hereticus lateri suo sp̄ iūctos habeat

Ad Stephanum d̄ Martino
Arelatense.

Vprianus Stephano
fratri salutem. Faustus
n⁹ collega noster Lug-
duno cōsistens frater
carissime semel atq; ite-
rū mibi scripsit significās ea que etiā
vob̄ scio vtrq; nūciata: tā ab eo q̄ a ce-
teris Coep̄is nostris in puincia cōsti-
tutis. q̄ Martiano Arelate cōsistens
Novatiano se cōiunxerit et a catholi-
ce Ecclesie veritate atq; corporis no-
stri et sacerdotij cōsensione tenēs he-
retice p̄sumptiōis durissimā prauitatē
se diuiserit cum ab eo dolentib⁹ ⁊ ad
ecclesiā lacrimis et gemitu. et dolore
pulsantibus diuine pietatis et lenita-
tis paterne solacia ⁊ subsidia claudā-
nec ad fouenda vulnera admittantur
vulnerari sed sine spe pacis ⁊ cōmu-
nicatiōis relictī ad lupozum rapinam
et predā diaboli p̄iciātur Cui rei no-
strum est consulere et subuenire frater
carissime qui diuinā clemēciā cogitā-
tes et gubernāde ecclesie librā tenen-
tes sic cēsūrā vigoris peccatoꝛib⁹ ex-
hibem⁹ vt tamē lapsis exigēdis ⁊ cur-
andis vulneratis bonitatis et miseri-
cordie diuine medicinam nō denegem⁹
Qua p̄pter facere oportet plenissi-
mas litteras ad coep̄iscopos nostros ī

Gallijs constitutos ne vltra Marcia-
num puicacē ⁊ superbum ⁊ diuine pie-
tatis ac fraternie salutis iūmicum col-
legio nostro īsalutare paciātur: quod
necdūm a nobis videt̄ absent⁹. qui
iam pridē iactat et p̄dicat q̄ No-
uatiano studēs et eius puicaciam se-
quēs a cōmunicatiōe se nostra segre-
gauerit cum Novatian⁹ ipse quē se-
quif̄ olim absent⁹ et hostis ecclesie
iudicatus sit: et cum ad nos in Afri-
cam legatos misisset optās ac cōmu-
nicatiōem nostrā admitti: hinc a con-
cilio plurimorum sacerdotum qui p̄-
sentes eram⁹: sentēciā rerulerit se fo-
ris esse cepisse nec posse a quoquā no-
stri sibi communicari. qui Episcopo
Cornelio in Catholica ecclesia de dei
iudicio et cleri ac plebis suffragio ordi-
nato p̄sanum altare erigere et adulte-
ram cathedrā collocare et sacrilega
contra verum sacerdotem sacrificia
offere temptauerit. Idcirco si resipis-
cere et ad sanementis consiliū re-
dire veller. agere penitētiā. ⁊ ad eccle-
siam suplex rediret. Quā vanum est
frater carissime vt nouatiano nuper
reverso et refutato et p̄ totum orbem
a sacerdotib⁹ dei absento: nō adula-
tores adhuc nobis patiamur illudere
et de megestate ac dignitate Ecclesie
iudicare. Dirigant ī puinciā ⁊ ad ple-
bem Arelate consistentem a te littere
quibus absento Martiano alius ī lo-
cum eius substituat. ⁊ grex christi qui
in hodiernum ab illo discipat⁹ et vul-
neratus contēnit: colligat. Sufficiat
multos illic ex fratribus nostris annis
istis supiorib⁹ excessisse sine pace vel
ceteris subueniat qui sup̄sunt ⁊ die-
bus ac noctib⁹ ingemiscunt et diuinā
ac paternā misericordiā deprecātes solā-
cium nostre opitulacionis exposcunt
Idcirco enim frater carissime copiosū
corpus est sacerdotum concordie.
mutue glutine atq; vnitatis vinculo

copulatum ut si quis ex Collegio nostro heresim facere et gregem christi lacrare et vastare tentaverit. subveniant ceteri pastores utiles et misericordes qui oves dominicas in gregem colligant. Quid enim si in mari portus aliquis munitioibus suis ruptis isest? et periculosus esse navibus ceperit nonne navigantes ad alios primum portus naues suas dirigunt ubi sit tutus et salutaris introitus et statio secunda? Aut si in via stabulum aliquod obfideri et teneri a latronibus ceperit ut quisque ingressus insidiantium illic infestatione capiat: Nonne comineantes hac opinione comperta stabula alia incunere appetunt tutiora ubi sunt fida hospitia et receptacula comineantibus tuta. Quod necesse est apud nos esse fratres carissime ut fratres nostros qui iactati. Martiani scopulis petunt Ecclesie portus salubres suscipiamus ad nos prompta et benigna humanitate et stabulum comineantibus prebeamus tale quale est in Evangelio quo a latronibus sauciati et vulnerati suscipi et foveri et curari ab stabulario possint. Que est. n. maior aut melior cura propositorum quam diligenti sollicitudine et medela salubri foverendis et conservandis omnibus pariter: cum dominus loquatur et dicat quod infirmatum est non confortastis: et quod male habuit non corroborastis et quod contribulatum est non consolidastis: quod erravit non revocastis: et quod perire non inquisistis et dispersi sunt oves mee eo quod non sint pastores. et facte sunt in comesturam omnibus bestiis agni: et non fuit: qui inquireret neque qui revocaret propterea hec dicit dominus. ecce ego super pastores et inquiram oves meas de manibus eorum et convertam eos ut non pascant oves meas: et iam non pascunt eas et extraham eas de ore eorum et pascam eas cum iudicio. Cum ergo pastoribus talibus per quos dominice oves negliguntur et pereunt. sic comineat quid nos aliud fa-

cere oportet frater carissime quam colligendis et revolvendis christi omnibus exhibere diligentiam plenam et curandis lapsorum vulneribus paternae pietatis adhibere medicinam. quando etiam dominus in evangelio moneat et dicat Non est opus sanis medicus sed male habentibus: Quia et si pastores multi sumus unum tamen gregem pascimus et oves universas quas christus sanguine suo et passione que fuit colligere et fovere debemus nec pati supplices et dolentes fratres nostros crudeliter despici et superba quorumdam presumptione calcari: cum scriptum sit Ille autem qui contumax est vir sui iactans Nihil omnino proficiet qui dilatavit tanquam inferi animam suam et cuiusmodi omnes dominus in evangelio culpet et damnet dicens. Vos estis qui iustificatis vos in conspectu hominum deus autem dinoscit corda vestra quoniam quod excelsum est in hominibus execratio est in conspectu dei. Execrabiles et detestabiles dicit esse qui sibi placeant qui tumidi et inflati aliquid sibi arroganter assumant Ex quibus cum Martianus esse ceperit et se Novatiano coniungens aduersari misericordie et pietatis extiterit sententiam non dicat sed accipiat nec sic agat quasi ipse iudicaverit de collegio sacerdotum quoniam ipse sit ab universis sacerdotibus iudicatus. Servandus est. n. antecessorum nostrorum beatorum martiri Cornelii et lucii honor gloriofus quorum memoria cum nos honoremus multo magis tu frater carissime honorificare et servare gravitate et auctoritate tua debes: qui vicarius et successor eorum factus es. Illi enim pleni spiritu domini et in glorioso Martirio constituti dandam esse lapsis pacem concesserunt. et penitentia acta fructu communicationis et pacis negandum non esse litteris suis signaverunt. Quam rem omnes omnino ubique cessum. neque enim poterat esse

apud nos sensus diuersus in quibus
vnus esset spiritus et ideo manifestum
est cum spiritus sancti veritate cum cete-
ris non tenere quae videmus diuersa sen-
tire. Significa plane nobis quis in lo-
cum Mariani Relate fuerit substi-
tutus ut sciamus ad quae fratres nostros
dirigere et cui scribere debeamus.
Pro te frat carissime spiritus bene valere.

Maximi. Urbani. Sidonii
Macharii. Ad Ciprianum.

Cipriano fratri Mari-
mus Urbanus Sido-
nius et Macharius sa-
lute. Certi sumus frat-
carissime te quoque nos-
biscum pari voto cogaudere quod nos ha-
bito consilio utilitatem Ecclesie et pa-
ci magis consulentes omnibus rebus pre-
termiis et iudicio dei seruatis cum
Cornelio episcopo nostro pariter et cum
vniuerso clero pacem fecisse. cum gau-
dio etiam vniuersae ecclesiae prae etiam om-
nium caritate hoc factum his litteris no-
stris scire certissime debuisti. Quam
te frat carissime multum animis bene valere

Ad Clerum de quibusdam
presbiteris qui temere pacem
lapsis dederunt necdum sedata
persecutione. et circa consci-
entiam Episcoporum.

Ciprianus presbiteris et
diaconibus fratribus
salutem. Diu patienti-
am meam tenui fratres
carissimi quasi verecun-
dum silentium nostrum perficeret ad salu-
tem. Sed cum quorundam imoderata et
abrupta presumptio temeritate sua et
honorem Martiri et confessorum pudorem
et plebis vniuersae tranquillitatem tur-
bare conetur tacere ultra non oportet
ne ad periculum et plebis propter et nostros

raciturnitas nimia procedat. Quod
enim non periculum metuere debemus
offensa domini quando aliqui de presbiteris
nec evangelii nec loci sui memores
sed neque futurum dominum iudicium neque
nunc sibi propositum episcopum cogitan-
tes quod nunquam omnino sub antecessori-
bus factum est cum contumelia et contemp-
tu propositi totum sibi vendicent. Atque
vnum non perstrata fratrum nostrorum
salute sibi omnia vendicarent. Contu-
melias episcoporum nostri dissimulare et fer-
re possem sicut dissimulaui semper et per-
tuli. Sed dissimulandi nunc locus non
est quoniam decipitur fraternitas nostra a quibus-
dam vestrum: et qui dum sine ratio-
ne restituende salutis plausibiles esse
se cupiunt magis lapsis obsunt. Summum
enim delictum esse quod persecutio comit-
ti coegit sciunt ipsi etiam qui commiserunt
cum dixerit dominus et iudex noster. qui
in me confessus fuerit coram hominibus
confitebor et ego in illo coram patre
meo qui in celis est. Qui autem me ne-
gauerit et ego illum negabo: et iterum di-
cit. Omnia peccata remittentur filiis
hominum et blasphemie. Qui autem
blasphemauerit in spiritum sanctum non ha-
bet remissionem sed reus est eterni pecca-
ti. Item beatus apostolus dicit. Non po-
testis calicem domini bibere et calicem
demoniorum. Nec qui subtrahit fratri-
bus nostris decipit miseros: ut qui pos-
sunt agentes penitentiam veram deo patri
ad misericordiam precibus et operibus suis
satisfacere seducant ut magis pereant
et qui erigere se possunt per cadant. nam
cum in minoribus peccatis agant pec-
catores penitentiam iusto tempore et secu-
dum discipline ordinem ad exhomologes-
in veniant et per manum impositionem episcopi et
cleri ius communicationis accipiant nunc
crudo tempore persecutionis adhuc pseue-
rare non dum restituta ecclesiae ipsorum pace
ad communicationem admittuntur et offertur ho-
mine eorum et nondum penitentia facta

nondum exhomologesi facta nondū manu eis ab episcopo aut clero imposta eucharistia illis datur cū scriptū sit. Qui ederit panem aut biberit calicem domini indigne reus erit corporis et sanguinis domini. Sed nūc illi rei nō sunt qui minus scripture legem nouerūt. Erunt autem rei qui p̄ sunt et hec fratribus nō suggerunt vt instructia p̄positis faciāt oīa cum dei timore et cum data ab eo et p̄scripta obseruatōe. Exponūt deinde inuidie beatos martires et gloriosos seruos dei cū dei sacerdote cōmittunt vt cū illi memores legis nostre ad me litteras direxerint et petierint tūc desideria singulorum examinari et pacē dari quādo ip̄a ante mater nostra pacē de misericordia domini prior sumplerit et vos diuina p̄tectio reduces ad ecclesiam suam fecerit. **N**ō sublato honore quē nobis beati martires cū cōfessoribus seruāt contēpta domini lege et obseruatione quā ip̄dem martires et cōfessores tenendā mandāt ante extinctū p̄secutionis metū ante re dictum nostrum ante ip̄m pene Martirum excessum cōmunicent cum lapsis et offerant Eucharistiam tradant quādo etiam si martires p̄ calorem glorie minus scripturam cōtemplantes contra legem domini plus aliud cuperēt a p̄sbyteris et diaconis suggerentibus admoneri deberent sicut semp in peccatum factum est. Castigare nos itaqz diuina cēsurā nec noctibz desinit nec diebus. **P**reter nocturnas enim visiones p̄ dies quoqz impletur apud nos spiritus sancto puerozū inocens etas que inextasi videt in oculis et audit et loquitur ea quibus nos domin⁹ monere et instruere dignatur. Et audietis omnia quādo me ad vos reducem fecerit domin⁹: qui vt sederem iussit iterum morari: et incauti: et tumidi qui dem inter vos qui hominem non cogi

tant. vel dominum timeant: **S**ciētes quoniam si vltra in hisdem pseuerauerint vtar ea admonitione quam dominus iubet vt interim phibeantur offerre acturi et apud nos et apud confessores ipsos et apud plebem vniuersam causam suam domino p̄mittent eū in sinu matris ecclesie recolligi ceperim⁹. de hoc et ad Martires et Cōfessores ip̄os et apud plebem litteras feci. quas vtrasqz legi vobis mandauim⁹. **O**pto vos fratres carissimi ac desideratissimi in domino semp bene valere et nostri meminisse.

Ad Martires et Confessores qui lapsis patierunt pacem dari.

Verianus Martinibus et Cōfessoribus carissimis fratribus salutem Sollicitudo loci nostri et timor domini cōpel

lit fortissimi ac beatissimi martires admonere vos litteris nostris vt a quibus tam deuote et fortiter seruatur fides domini. ab ip̄dem quoqz lex et disciplina domini reseruetur. **N**am tum omnes milites xp̄i custodire oporteat p̄cepta ip̄eratoris sui tum vos magis p̄ceptis eius obtemperare plus conuenit qui exemplū ceteris facti estis et virtutis et timoris dei. et crediderā quidem p̄sbiteros et diaconos qui illic p̄sentes sunt monere vos et instruere plenissime circa Euāgelij legem sicut et in p̄sbyteris semp sub antecessoribus nostris factum ē vt diaconi ad carcerem cōmeantes martirum desideria cōsilijs suis et scripturarū p̄ceptis gubernarēt. sed nūc cum maximo animi dolore cognosco nō tamē illic

non suggeri diuina p̄cepta sed ad hoc
potius impedire et ea que a vobis ip
sis et circa deū caute ⁊ circa sacerdo
tem dei honorifice fiunt a quibusdā p̄
sbitis resoluantur. qui nec timore
dei nec episcopi honorem cogitantes
cum vos ad me litteras direxeritis q̄
bus examinari desideria vestra et qui
busdam lapsis pacem dare postulastis
cum p̄secutione finita cōuenire i vnu
cū clero et recolligere cepimus illi con
tra Euāgelij legem vestram quoq; ho
norificam petitionem ante actam pe
nitentiā ante exhomologesin grauissi
mi atq; extremi delicti factā ante ma
num ab episcopo et clero in penitenti
am impositā: offerre p̄ illis et eucari
stiam dare idest sanctū domini corꝑ⁹
p̄fanare audeant: cum scriptū sit qui
ederit panē aut biberit calicē domini
indigne reus erit corporis et sangui
nis domini. Et lapsis quidem pōt in
hoc venia cōcedi. Quis nō mortuus
vīuificari p̄peret? Qui non ad salutē
suam venire festinet: Sed p̄positorū
est p̄ceptum tenere. et vel p̄perantes
vel ignorantes instruere: in: qui oues
um pastores esse debent lanq̄ fiant ea
enim cōcedere que in p̄ncipiē vertant
decipere est nec erigitur sic lapsus sed
p̄ dei offensam magis ipellitur ad rui
nam. vel ex vobis itaq; discant quod
docere debuerant. Petitiones et desi
deria vestra ep̄o seruent ⁊ ad pacem
vobis petentibus dandam maturum
et pacatū tēpus expectent. Nū ē vt a
domino pacem mater prior sumat tūc
secūdum vestra desideria de filiorum
pace tractet. ⁊ quoniam audio fortissi
mi ⁊ carissimi fratres ipudentia vos
quorūdā p̄mit verecundiam vestram
viri pati oro vobis quibus possum p̄ci
bus vt euāgelij memores et cōsiderā
tes que ⁊ qualia in potestatem ante
cessores vestri martires concesserint
quā solliciti in omnibus fuerint vos

quoq; solliciti et cauti petentiū deside
ria ponderetis: vt p̄pore amici domini
et cum illo postmodum iudicaturi in
spiciatis et actum et opera et merita
singulorum ipsorum quoq; delictorū
genera et qualitates cogitetis: ne si
qui abrupte. et indigne vel a vobis p
missum vel a nobis factū fuerit apud
gētiles quoq; ipsos ecclesia nostra eru
bescere incipiat. Visitamur et casti
gamur frequē ⁊ vt in nobis domi
ni mandata incorrupta et imolata per
maneāt admonemur. Quod quidem
nec illic apud nos cessare p̄gnosco p
uo minus plurimos quoq; ex vobis i
struat ad ecclesie disciplinam diuina
censura. Hoc autē totum pōt fieri si
ea que a vobis peruntur ne facile tri
buantur religiosa cōtemplatione mos
deremini. intelligentes et cōp̄men
tos easq; p̄sonas accipientes in bene
ficijs vestris vt aut gratificentur aut
illicite cogitatōnis nūdinas aucupēt
De hoc ad clerum et ad plebem lute
ras feci: quas vtrasq; vobis legi man
davi. Sed et illud ad diligentiam ve
stram redigere et emendare debetis
vt nominatim designetis eos quibus
pacem dare desideratis. Studio enim
quibusdam sic libellos fieri vt dicat.
Comunicet ille cum suis. Quod nūq̄
omnino a martirib⁹ factū est vt incer
ta et certa peticio inuidiam nobis p̄
modū cumulet late enim patet quan
do dicitur ille cum suis. et possunt no
bis et viceni et triceni et ampl⁹ offer
ri. qui p̄pinqui et affines et liberti ac
domestici esse assenerint. ei⁹ qui acci
pit libellum. et ideo peto vt eos quos
ipsi videtis et nostis quorū peniten
tiā satisfaccioni primā cōspicitis de
signetis nominatī libello et sic ad nos
fidei ac discipline cōgruentes litteras
dirigatis. Opto vos fortissimi ac di
lectissimi fratres in domino semp be
ne valere et nostri meminisse.

Significatio ad plebem de
petitione sup lapsis facta p
martires.

Vprianus fratribus in
plebe cōsistentibus sa-
lutē. Ingemiscere vos
et dolere ruinas fratrum
nostrorum ex me scio pa-

nit et doleo et patior ac sentio quod
beatus apostolus dicit. Quis infirma-
tur inquit et ego non infirmor? Quis
scandalizatur et ego non vror? et iterum
posuit in epistola sua dicens: Si patitur
membrum unum cōpatiuntur et cetera
membra. et si letatur membrum unum et
colletantur cetera membra. Compatis-
or ergo et condoleo fratribus nostris
qui lapsi et psecutionis infestatione p-
strati et ptem nostrorum viscerum se-
cum trahentes acrem dolorem nobis
suis vulneribus intulerunt. Quibus po-
tens est diuina misericordia medelam
dare: dum tamen non putent propere
nec incaute aliquid et festinater gerere
dum ne si temere pax usurpetur diuine
indignacionis offensa grauius puo-
cetur. Fecerunt ad vos de quibusdā
beati Martires litteras petentes exa-
minari desideria sua cum pace nobis
omnibus a domino prius data ad eccle-
siam regredi ceperim? examinabunt
singula presentibus et iudicabunt vobis
audio quosdā tamē de presbiteris nec
euangelij memores nec quid ad nos
martires scripserit cogitantes nec epō
honorem sacerdotij sui et cathedre ser-
uantes iam cum lapsis cōmunicare ce-
pisse: offerre p illis et eucharistiam da-
re quādo oporteat ad hec p ordinem
peruenire. Nam cum in minoribus delic-
tis que si in deū cōmittunt peniten-
tia agatur iusto tempore: et ex homo-
logesis fiat inspecta vita eius qui agit
penitentiam nec ad cōmunionē ve-
nire quis possit: nisi prius illi ab Episc-

opo et clero man? fuerit iposita quā-
to magis in his grauissimis et extre-
mis delictis caute omnia et moderate
secundū disciplinam domini obserua-
ri oportet? Quod quidem nostros p-
sbiteri et diacones monere debuerant
vt cōmendatas sibi oues fouerent et
diuino magisterio ad viam de peccāte sa-
lutis instruerent. Ego plebis nostre et
quietem noui piter et timorem in sa-
tisfactione dei et de peccatione vigilare:
nisi illos de psbiteris gratificantes de-
cepissent. Vel vos itaq; singulos regi-
te et cōsilio ac mederatione vestra se-
cū dum diuina pcepta lapsorum ani-
mos tēperate. Nemo adhuc impo-
ritu no tēpore acerba poma decerpāt. ne-
mo nauem suam quassatam et pfora-
tam fluctibus priusq; diligenter eam re-
fecerit in altum denuo cōmittat. Ne-
mo tunicam scissam accipere et indu-
ere pōt nisi eam ab artifice perito sartā
viderit. et a fullone curatam receperit
Nūc diant queso patient cōsiliū no-
strum expectent nostram regressionē
vt cum ad vos p dei misericordiā ve-
nerimus conuocati coepiscopi plures
secundum domini disciplinam et con-
fessorum p̄sentiam beatorum martirū
litteras et desideria examinare possi-
mus De hoc ad clerum et ad marti-
res et ad cōfessores litteras feci quas
verasq; legi vobis mādaui. Pro vos
fratres carissimi Ac desideratissimi in
domino semp bene valere.

Ad clerum ppter lapsos et
Cathecuminos ne vacui exi-
rent.

Uprian⁹ p̄biter⁹ ⁊ dia-
conibus fratribus salu-
tem. **Q**uiros vos fra-
tres carissimi ad mul-
tas epistolas meas q̄s
vobis frequēter misi nihil rescripsisse
cum fraternitatis nostre vel utilitas
vel necessitas sic utiq; gubernetur.
si a vobis instructi rerum gerendarū
cōsiliū linare possim⁹. Quoniā tū
video facultatē veniendi ad vos nōdū
esse et iā estatē cepisse quod tēp⁹ infir-
mitatib⁹ assiduis et grauib⁹ infestat
occurrēdū puto fratrib⁹ nostris vt
qui libellos a Martirib⁹ acceperunt
si incōmodo aliquo ⁊ infirmitatis pe-
riculo occupati fuerint nō expectent
p̄sentiam nostram apud p̄biterū quē
cūq; p̄sentē vel si p̄biter reprob⁹ non
fuerit vt vrgere erit⁹ ceperit apud di-
aconū quoq; exhomologesi facere de-
licti sui possint: vt manu eis in penitē-
tiam ip̄posita veniant ad dominū cum
pace q̄ dari martires litteris ad nos
factis desiderauerūt. Ceterā quoq; p̄-
tem leuis que lapsa est p̄sentia nostri
fovetore et vt a fide ⁊ misericordia do-
mini nō deficiant vestro solatio socilla-
te. **N**eq; enī deserentur ab ope et auxi-
lio domini qui mites et humiles ⁊ pe-
nitentiā vere agentes in nobis opinio-
nib⁹ pseuerauerit quo min⁹ illis quo-
q; diuino remedio cōsulat. **I**ndienti-
bus etiā si qui fuerint piculo p̄uenti ⁊
in exitu cōstituti vigilantia nostra non
deficit ip̄loratib⁹ diuiaz gratiā mia dñi ū
deneget. **O**pto vos fratres carissimi
semp bene valere et nostri meminisse
Fraternitatē vniuersam meo nomine
salutate. **E**t vt nostri meminerit roga-
te Valete.

Ad clerū d̄ ijs q̄ ad pacē festināt
Uprianus p̄biteris et
diaconib⁹ fratrib⁹ salu-
tem. **L**egi litteras ve-
stras fratres carissimi

quib⁹ scripsistis salubre cōsiliū ve-
strum nō desse fratrib⁹ nostris vt te-
meraria festinatione deposita religio-
sam patientiā deo p̄beat⁹ vt quādo
in vnum p̄cius misericordiā veneri-
m⁹ de omnib⁹ specieb⁹ secūdū ecclesi-
asticā disciplinā tractare possim⁹: max-
ime cū scriptum sit. **M**emento vnde
excideris: et age penitentiā. Peniten-
tiā ille aut agit qui diuinis preceptis
mitis ⁊ patiens et sacerdotib⁹ dei obre-
perans obsequijs suis et operib⁹ ius-
tis dominū p̄meret. Quoniā tamen
significastis quosdam imoderatos es-
se ⁊ ad cōmunicatiōē accipiendā se-
stinanter vrgere et desiderastis in hāc
rē formā vobis a me dari sciatis ple-
ne scripsisse me ad hanc rē primis lit-
teris ad vos factis. **C**redo: vt qui libel-
lū a martiribus acceperūt et auxilio
eorū adiuuari apud dominū i delictis
suis possunt si p̄mi infirmitate ali-
qua ⁊ piculo cepint exhomologesi fa-
cta ⁊ manu eis a vobis in penitentiā
imposita cū pace a martirib⁹ sibi pro-
missa ad dominū remittantur. Ceteri
vero qui nullo libello a martirib⁹ ac-
cepto inuidiam faciūt quoniā nō pau-
corum nec ecclesie vnius aut vni⁹ pro-
uincie sed toti⁹ orbis hec causa est: ex-
pectent ante dominū Ecclesie ipsius
publicā pacē. hoc enim et verecundie
discipline ⁊ vite ip̄i omnium nostrū con-
uenientes p̄sentē ⁊ stantiū plebe qui-
bus et ip̄is p̄ fide ⁊ timore suo hono-
rē habēdus est disponere omnia consilij
cōmunis religione possim⁹. Ceterum
q̄ religiosum est ⁊ ip̄is quoq; festinā-
rib⁹ p̄nitiosum vt cū extores facti
⁊ patria pulsi ac bonis suis omnibus
spoliati nōdum ad ecclesiā redierint
quidā de lapsis Cōfessores ipsos p̄ue-
nire ⁊ ante ad Ecclesiā introire festi-
nent. **Q**ui si minimū p̄perāt habēt in
sua potestate quod postulat. **L**argiet⁹
acies adhuc gerit ⁊ agon quottidie

celebraſ. Si cōmiſſi vere et firmiter
penitēt ⁊ fidei calor p̄ualet qui differ
ri nō pōt: pōt coronari. Opto vos
fratres cariffimi ſemp bene valere et
noſtri meminiffe. Fraternitatem vni
uerſam meo nomine ſalutate ⁊ vt no
ſtri memores ſint. admonete. Valete

Ad clerū nō eſſe temere pa
cem dādam lapſis Et ſe ſo
lū idoneū ad dādam nō eſſe

Eprian⁹ p̄ſbiteris ⁊ di
aconib⁹ fratrib⁹ ſalutē
Domin⁹ loquit et di
cit ſup quē reſpiciā ni
ſi ſup humilē et quietū

⁊ tremement ſermones meos.
Hoc cū debeam⁹ omnes eē huiusmo
di illi eſſe debent quib⁹ laborandū eſt
vt poſt grauē lapſum vera penitentiā
⁊ humilitate tota pmereri dominum
poſſint. Legi autē ⁊ vniuerſorū cōfeſſo
rū litteras quas voluerūt p me colle
gis omnib⁹ innotescere ⁊ ad eos pacē
a ſe datā puenire. Quib⁹ dum apud
nos ratio cōſtiterit. q̄ poſt admiſſum
egerint que res cū omnium noſtrum
coſiliū et ſententiā ſpectet p̄iudicare
ego et ſolum mihi rē cōmunē vendica
re n̄ audeo. Et ideo inſtetur episto
lis quas approp̄ime feceram quarū exem
plū collegis quoq; iā miſi qui p̄ſcrip
ſerūt placere ſibi quod ſtatuiſus nec
ad vos recedēdū eſſe donec pace no
bis a domino reddita i vnū cōuenire
⁊ ſingulorū cauſas examinare poſſi
m⁹. Sed quid mihi Calidoni⁹ Colle
ga me⁹ ſcripſerit quidq; ei reſcripſe
rim vt ſciretis vtriuſq; episto
le exem
plū: litteris meis iunxi. quod totū pe
to fratribus legatis: vt magis ac ma
gis ad penitentiā cōponantur. nec de
licto p̄iori adijciant adhuc aliud deli
ctum dum nobis nec Euāgelio ſerui
re. nec ſecundū vniuerſorum cōfeſſo

rum litteras examinare permittunt.
Opto vos fratres cariffimi ſemp be
ne valere et noſtri meminiffe. Frater
nitatem vniuerſam ſalutate.

Ad calidonium.

Eprian⁹ Calidonio fra
tri ſalutem. Accipim⁹
litteras tuas frater ca
riſſime: ſatis ſobrias ⁊
integritatis ac fidei ple

nas Nec miramur ſi exercitatus et
ſcripturis dominicis p̄it⁹ caute om
nia ⁊ cōſulte geras. Recte autē ſenſiſti
circa ip̄tinentiā fratrib⁹ noſtris pacē
quā ſibi ipſi vera penitentiā et domi
nice cōfeſſionis gloria reddiderūt ſer
monib⁹ ſuis iuſtificati: quib⁹ ſe ante
dānauerant. Cum ergo abluerint om
ne delictū: et maculam primā aſſisten
te ſibi domino poſteriore virtute dele
uerit iacere vltra ſub diabolo quaſi p
ſtrati non debent qui extorres facti ⁊
bonis ſuis omnib⁹ ſpoliati exeperunt
ſe et cum chriſto ſtare ceperunt. Atq;
vtinā ſic et ceteri poſt lapſum peniten
tes i ſtatum priſtinū reſormēt quos
nūc vrgentes ⁊ pacem temere atq; i
portune extorquentes quomodo diſ
poſuerim⁹ vt ſcires lib̄ū tibi cū episto
lis numero quib⁹ miſi quas ad clerū
Et ad plebem ⁊ ad Martires quoq;
et cōfeſſores feci. Que episto
le etiam
plurimis collo
gis noſtris miſſe placue
rūt: ⁊ reſcripſerūt ſe quoq; nobiſcum
in eodem cōſilio ſecūdā catholicā fi
dem ſtare. Quod ip̄m etiā tu ad colle
gas noſtros quos potueris transmi
tes vt apud omnes vn⁹ act⁹ ⁊ vna
cōſenſio ſecundum domini p̄cepta te
neat. Opto te frater cariffime ſemp
bene valere.

Rome ad clerum Epi Urbici.

Uprianus p̄biteris et
diaconibus Rome con
sistentibus fratrib⁹ sa
lutem. Cum de excessu
boni viri College mei

rumor apud nos incert⁹ esset fratres
carissimi et opinio nutaret accepi a vo
bis litteras ad me missas p̄ Clementē
Dipodiaconum quibus plenissime de
glorioso eius exitu instrueret. et exul
taui satis q̄ p̄ integritate administra
tionis eius cōsumatio quoq̄ honesta
p̄cesserit. In quo vobis quoq̄ pluri
mū gratulor q̄ eius memoriam tā ce
lebrū et illustri testimonio p̄sequamini
vt p̄ vos inotesceret nobis q̄ et vobis
esset circa Prepositi memoriā glorio
sum: et nobis quoq̄ fidei ac virtutis p̄
beret exemplum. Nam quātum p̄nici
osa est ad sequentium lapsum ruina p̄
positi. in tantū cōtra vtile est et salu
tare cū se Episcopus p̄ firmamētum
fidei fratrib⁹ p̄bet imitandū. Legi eti
am alias litteras in quibus nec quis
scripserit nec ad quos scriptū sit: signi
ficante exp̄sum est. Et quoniam me
in ep̄l̄ de litteris et scriptura et sensus
et carthe ip̄e quoq̄ mouerūt ne quid
ex vero vel subtractū sit vel immuta
tum eādē ad vos ep̄istolā authenticā
cā remisi vt recognoscatis an ip̄a sit
quā clementio Dipodiacono p̄feren
dam dedistis p̄ q̄ et enim graue est si
ep̄istole clerice veritas mendacio ali
quo et fraude corrupta est. Hoc igit̄
vt scire possimus et scripturam et sub
scriptionem an vestra sit recognoscite
et nobis quid sit in vero rescribite.
Opto vos fratres carissimi semp be
ne valere.

Ad Clerum.

Uprianus p̄biteris et
diaconibus fratrib⁹ sa
lutem. Ne quid cōsciē
tiam vestrā lateret fra
tres carissimi quid mi

hi scriptū sit vtriusq̄ ep̄istole exēplū
vobis misi et credo vobis id quod re
scripsi: non displicere. Sed et illud p̄
ferre litteris meis debui vigente cau
sa clero in vrbe consistenti litteras mi
sisse et quoniam oportuit me p̄ clericos
scribere scio aut nostros plurimos ha
bētes esse: paucos vero que illic sunt.
vt ad ministeriū quotidianū opis su
fficere. necesse fuit novos aliquos con
stituere qui mitterent. Fecisse aut me
sciatis lectorem. Saturū et Dipodia
conum optatum cōfessore quos iā pri
us cōmuni consilio clero primo fece
ramus: quando aut Saturō die pa
sce semel atq̄ iterū lectionē dedimus.
aut modo cū p̄biteris dictorib⁹ lec
torib⁹ doctorū audiētū cōstitui⁹ ex
aminātes an congruerent illis omnia
que esse deberēt in ijs qui ad clerū pa
bantur. Nihil ergo a me absentib⁹ vo
bis nouū factum est sed quod iam pri
us cōmuni cōsilio oīm nostrū cepat
necessitate vigente p̄motum est.

Ad Fortunatū et ceteros
de ijs qui p̄ tormēta supant

Uprianus Fortunato.
Dāmo Optato Pri
uatiano Donatulo et
Felici fratrib⁹ salutem
Scriptistis fratres ca

rissimi q̄ cū in Capscēte ciuitate p̄p̄
ordinationem Ep̄i essem: perculerit
ad uos nup̄ frater collega noster nū
Clemētianū Florum fratres nostros
qui in p̄secutione apprehensi pri⁹ fue
rant et nomē domini confessi violenti
am magistratus et populi fremētis im
petū vicearēt postmodū cum apud p̄
consulem prius grauib⁹ excruciares.
vt tormētorū subactos esse et de gra
du glorie ad quā plena fidei virtute tē
debant diuturnis cruciatib⁹ excidisse
nec tamē post hunc graue lapsum nō

voluntate sed necessitate susceptū a
penitentia agenda p hoc triennū de
stitisse de quib⁹ cōsulendum putastis
an eos ad excommunicationē tā vas es
set admittere. Et quidem quātum ad
mei animi sententiā pmet puto his i
dulgentiā domini non defuturā quos
constet stetit in acie nomen domini
cōfessos esse violentiā Magistratū
et populi furentis incursum immobilis
fidei obstinatione vicisse: passos esse
carcerē diu inter minas p cōsulis et
fremitū populi circūstantis tormentis
laniantibus ac longa iteratione cruci
antib⁹ repugnasse vt qd in nouissimo
infirmirate carnis subiactū videt me
ritoꝝ pcedentiū defensione releue
tur et sic satis talib⁹ gloriā pdidisse n̄
tamen debere nos eis et venie locum
claudere. atq; eos a pāna pietate ⁊ a
nostra cōmunicatione priuare. quib⁹
estunem⁹ ad deprecandam clemētiā
domini posse satiscere q triennio iu
giter ac dolenter vt scribitis cū sum
ma penitentie lamentatione planre
runt. Certe nō puto incaute et teme
re his pacē cōmitti quos videm⁹ mi
litie sue fortitudine nec prius pugne
defuisse et si acies etiam denuo vene
rit gloriā suā posse reparare. Nā cū
in cōsilio placuerit penitentiā agenti
b⁹ infirmitatis piculo subueniri ⁊ pa
cem dari debent vtiq; in accipiēda pa
ce pcedere quos videmus non animi
infirmirate cecidisse sed in p̄lio con
gressos et vulneratos p ibecillitatem
carnis cōfessionis sue coronam nō po
tuisse pferre: maxime cum cupientib⁹
mori n̄ pmitteret occidi. sed tā diu
fessos tormenta laniarent quā diu nō
fidem que inuicta est vincerent. sed
carnē que infirma est fatigarēt. Quo
niā tamē scripsistis vt cū plurib⁹ col
legis de hoc ipso plenissime tractē. et
res tanta exigit maius et ipensius da
multoꝝ collatione cōsiliū et nūc

omnes fere inter Hasche prima solle
nia apud se cum fratrib⁹ demorantur
quādo sollēnitati celebrāde apud suos
satisfecerint et ad me venire ceperint
tractabo cū singulis plenius. vt de eo
qd cōsuluistis figatur apud nos et re
scribat vobis firma sententia a mul
toꝝ sacerdotū cōsilio pōderata. Op
to vos fratres carissimi sp bñ valere.

Ad clerum de cura populi.

Præianus p̄biteris et
diaconib⁹ fratrib⁹ ca
rissimis salutem. Sal
luto vos fratres caris
simi p dei gratiā icolu

mis optans cito ad vos venire vt de
ficario tā meo quā vestro et omnium
fratrū satisfiat. Oportet nos tamen
paci cōmuni cōsulare et iterdū quam
vis cū redio animi nostri deesse vobis
ne p̄sentia nostri inuidiam et violenti
am genalium puocer. ⁊ simus aucto
res rupende pacis qui magis quieti
omniū cōsulare debem⁹. quando ergo
vos scripseritis reb⁹ cōpositis me ve
nire debere. Nūc si ante domin⁹ dig
natus fuerit ostendere tuc ad vos ve
niam. Ubi enim mihi aut meli⁹ possit
esse? Infirmorū et omnū pauperū cu
ram peto diligenter habeatis: sed et
peregrinis si qui indigentes fuerint
sumptus suggeratis de quātitate mea
propria quam apud Rogatianū cōp
sibiterum nostrū dimisi que quātitas
ne forte iam vniuersa erogata sit nisi
eidem p Maricū Nicolitū aliam porti
onem vt largius ⁊ p̄p̄ri⁹ circa labo
rantes fiat operatio. Opto vos fra
tres carissimi sp bene valere.

Ad martires ⁊ cōfessores.

Ulpianus Memesiano
Felici Lucio et alteri
Felici Litteo Polia-
no Victorio Lateri et
Dario Coepis. Fr̃e

cōsbit̃eris et Diaconib⁹ in metallo
cōstitutis Martirib⁹ dei patris om-
nipotentis et ihesu christi domini et
dei cōseruatoris nostri eternā salutē.
Gloria quidem vestra poscebat bea-
tissimi ac dilectissimi fratres vt ad cō-
spectū atq; ad cōplerum vestrū veni-
re ipse deberet nisi me quoq; ob con-
fessionem xp̃i nominis relegatū p̃finitis
ei loci termini coercerent. Sed quo-
modo possum represento me vobis et
ad vos etiā si corpore et gressu veni-
re nō dāf dilectione tamen et spiritu
venio exprimens litteris animū meū
quo in istis virtutib⁹ et laudibus ve-
stris letus exulto p̃cipem me cōpu-
tans vobis et si nō passione corporis
cōsortio caritatis. An ego possum ta-
cere ⁊ vocē meā silentio p̃mire cū de
carissimis meis tam multa ⁊ gloriola
cognoscā quib⁹ vos diuina dignatio
honorauit. vt ex vobis p̃a iā martirij
sui cōsumatione p̃cesserit meritorum
suorū coronā de domino receptā parl-
adhuc in carceris claustris siue in me-
tallis et vinculis de morenē exhibens
p̃ ip̃as supplitorū moras corroboran-
dis fratrib⁹ et armandis maiora do-
cumenta: ad meritorum titulos am-
pliores tormentorū tarditate p̃ficiēf
habitura tot mercedes in celestibus
p̃mijs quot nūc dies numerant̃ in pe-
nis. Que quidem vobis fortissimi ac
beatissimi fratres p̃ merito religionis
ac fidei vestre accidisse non miroꝝ vt
vos sic domin⁹ ac gloriosum sublime
fastagium clarificationis suo honore
puerit. qui semp in ecclesia ei⁹ cu-
lto dīto fidei tenore vigistis. conser-
uantes firmiter dominica mandata. i
simplicitate innocentiam. i caritate cō-

cordiam. Modestia i humilitate. dili-
gentiam in administratione. Vigilan-
tiam in adiuuandis laborantib⁹. mi-
sericordiam in fouendis pauperibus.
Indefendenda veritate cōstantiā in di-
scipline seueritate censurā. Ne ne ali-
ud ad exemplū bonorū factorū deesset i
vobis etiā in cōfessione nūc vocis ⁊
passione corporis. Fratrū mentes ad
diuina martiria puocatis duces vos
exhibendo virtutis vt dum grex pa-
stores suos sequitur et quod fieri a p̃-
positis cernit: imitat⁹: parib⁹ obsequi-
orū meritis a domino coronet⁹. q̃ au-
tem sustib⁹ cesi pri⁹ graui⁹ et afflicti
p̃ eiusmodi penas iniiciastis cōfessio-
nis vestre religiosa primordia execrā-
da nobis ista res non est. Neq; enim
ad sustes christianum corpus expauit
cuius ē spes omnis i ligno. sacramē-
tū salutis sue xp̃i seru⁹ agnouit redēp-
t⁹ ligno ad vitā etnā ligno p̃fect⁹ est
ad coronā qd̃ vero mirū si vasa aurea
⁊ argētea i metallū. i aurū argēti do-
miculū dari estis: nisi q̃ nunc metal-
lorū natura cōuersa est. locaq; que au-
rū et argentū dare ante cōsueuerant:
accipe ceperūt. ipo fuerūt quoq; com-
pedes pedib⁹ vestris et mēbra felicia
ac dei templa i famib⁹ viculis ligauē-
runt quasi cū corpore liget et spiritus
aut aurū vestrū ferri cōtagione macu-
letur. Dicatis deo hominib⁹ et fidem
suam religiosa virtute testantib⁹ orna-
menta sunt ista non vincula nec christi-
anorum pedes ad ifamā copulāt sed
clarificāt ad coronā. Pedes felicēf
victi: qui nō fabro sed a christo soluti
tur. Pedes felicēf victi qui itine-
re salutari ad paradysum dirigunt⁹. Pedes
i seculo ad p̃sens ligati vt sint
semp apud dñm liberi. Pedes cō-
pedibus et ira aduersarij iterim con-
tabundi. Sed celeriter ad Christū glo-
rioso itinere cursuri. Quantū vult hic
Vel inuida crudelitas Vel maligna

nerib⁹ vos suis et vinculis teneat ei
to a terris et penis istis ad celoꝝ reg
na venietis. Non fouetur in metallis
lecto et culcitrīs corp⁹ sed refrigerio
et solatio Christi fouet⁹. Dum iacent
fessa laboribus viscera sed pena nō est
cū Christo iacere. Squalent sine bal
neis mēbra sicut et forde deformia sed
spiritaliter int⁹ abluit⁹ quod foris car
naliter sordidat⁹. Panis illic exiguus
Est nō in pane solo vivit homo sed in
sermone dei. Vestis algentib⁹ deest
Sed qui christū induit et vestit⁹ ab
undanter Et cultus est. Semitonfi
capitis capillus horrescit: sed cum sit
caput viri xp⁹ qualesq; caput illud
deceat necesse est quod ob domini nō
men insigne est. Omnis ista deformat
detestabilis et terra gentilib⁹ q̄li
splendore p̄sabit⁹. Secularis hec et
brevis pena q̄ clari et eterni honoris
mercede mutabitur cum secundū bea
ti apostoli vocem trāformauerit do
minus corpus humilitatis nostre con
formatū corpori claritatis sue. Sed
nec in illo fratres dilectissimi aliq̄ pōt
aut religionis aut fidei iactura sentiri
q̄ illis nūc sacerdotib⁹ dei facultas nō
dat⁹ offerēdi et celebrandi sacrificia di
uina. Celebratis imo atq; offertis sa
crificiū deo et p̄ciosum parit⁹ et glorio
sum ⁊ plurimū vobis ad retributionē
p̄miorū celestium p̄futurum: cū scrip
tura diuina loquat⁹ et dicat. Sacrifi
cium deo spirit⁹ cōtribulat⁹ cor cōtri
tū et humiliatū deus nō d̄spicit. Hoc
vos sacrificiū deo offertis. hoc sacrifi
cium sine mēmissione die ac nocte ce
lebratis hostie facti dei et vos metip
sos sanctas atq; imaculatas victimas
exhibentes sicut Apostol⁹ adhortat⁹
et dicit. oro ergo vos fratres p̄ misē
ricordiā dei vt cōstituatis corpora ve
stra hostiā viuā sanctam deo placētem
nec cōfiguremini seculo huic. sed trā
formemini i reuocatione sensus ad p̄

bandū quē sit volūtas dei bona ⁊ plā
cens et p̄fecta. Hoc est enim quod p̄ci
pue deo placeat hoc est in quo maiori
bus meritis ad p̄merendā dei volū
tatē opera nostra pueniāt. Hoc ē qd
solū domino de beneficijs ei⁹ grādi
bus et salutarib⁹ fidei ac deuotionis
nostre obsequia retribuāt p̄dicante in
psalmis et contestante spiritus sancto.
Quid retribuā iquit domino de om
nib⁹ quē mihi retribuit: Calicē saluta
ris accipiam. et nomen domini iuoca
bo. Preciosa i cōspectu domini mors
iustorū ei⁹. Quis nō libēter et p̄mpre
calicē salutis accipiat? Quis nō appē
tat gaudibund⁹ et let⁹ i quo aliquid
et ipse domino suo tribuat? Quis nō
p̄ciosam i cōspectu dei ⁊ fortit⁹ et con
stantē mortē excipiat iplacit⁹ ei⁹ ocu
lis qui nos i cōgessione nominis sui
dēsup spectās: volētes cōprobat: adiū
uat dimicātes: vincentes coronat: re
tributione pietatis paterne remunē
rās in nobis quicquid ipse p̄stitit ⁊ hō
norās qd ipse p̄fecit? Ipsi⁹ enī esse qd
vincim⁹ et qd ad maximi certaminis
palinā subacto aduersario puenimus
declarat et docet dominus i euange
lio suo dicens. Cum aut⁹ vos tradide
runt. nolite cogitare quomodo aut qd
loquamini. dabit⁹ enim vobis in illa
hora quid loquamini. Non enī vos
estis qui loquimini. sed spiritus patris
vestri qui loquitur in vobis. Et iterū
Monite in cordibus vestris nō p̄me
ditari excusare Ego enī dabo vobis
et os et sapientiā cui nō poterūt resi
stere aduersarij nostri. In quo quidē
et credētium magna fiducia est ⁊ cul
pa grauissima p̄fidiorum non credere
ei qui se opem suā daturū cōfidentib⁹
pollicetur: nec rursus eum timere qui
eternā penā negatib⁹ cōminat. Que
vos tanta omnia fortissimi ac fidelissi
mi milites Christi insinuastis fratri
bus nostris iplentes facitis qd verbis

ante docuistis. futuri maximi in regno
celorum pollicente domino et dicen-
te. Qui fecerit et sic docuerit maxi-
mus vocabitur in regno celorum. Denique
exemplum vestrum secuta multiplex ple-
bis portio confessa est vobiscum pariter et
pariter coronata est. contra vobis vi-
culo fortissime caritatis et a propositis
suis nec carcere nec metallis separata.
Cuius numero nec virgines desunt qui
hodie ad sexagenarium fructus centenus ac-
cessit. qualisque ad celestem coronam gloria
gemina pervenit. In pueris quoque vir-
tus maior etate annos suos confessio-
nis laude transcendit. ut martiris ve-
stri beatus greges et serus et etas om-
nis ornaret. Quis nunc vobis dilec-
tissimi fratres conscientie victricis vi-
gor: que sublimitas animi. que in sen-
tu exultantia. qui triumphus in pectore
vniuersumque vestrum stare ad premissum di-
vini iudicii die esse securum. Ambu-
lare in metallo captivo quidem corpo-
re sed corde regnante scire christum se-
cum esse presentem gaudentem tolerantia
servorum suorum per vestigia et vias suas
ad regna eterna gradientium. Expec-
tatis quotidie leti perfectionis vestre
salutare. diem et iamque de seculo re-
cessuri ad martirum munera et do-
milia divina propatis. Post has mun-
di tenebras visuri candidissimam lucem
et accepturi maiorem passionibus omni-
bus et conflictationibus claritatem. Apo-
stolo cōtestante et dicente. Non sunt
condigne passionibus huius temporis ad
superuenturam claritatem que revelabitur
in nobis. Plane quia nunc vobis in pre-
sentibus efficacior sermo est et ad impetran-
dum quod in premissis petitis facilior oratio
est: petite impensius et rogate ut confes-
sionem omnium nostrum consummet. ut de
istis tenebris et laqueis mundi nos
quoque vobiscum integros et gloriosos de-
us liberet: ut qui hic caritatis et pacis
vinculo copulati contra hereticorum iniu-
rias et persecutiones gentilium simul steterim.

inter in regnis celestibus gaudeamus.
Opto vos fratres carissimi ac dilec-
tissimi in domino bene valere. et nostri
semper et ubique meminisse.

Ido seagrū et rogatianū. et
ceteros confessores.

Vprius Seagrū et
rogatiano iuniori. et
ceteris confessoribus in
domino perpetuam salutem

Salutem vos fratres
carissimi optas ipse quoque conspectu
vestro frui si me ad vos pervenire lo-
ci conditio premitteret. Quid enim mihi
optatius et letius possit accidere. quam:
nunc vobis liberere ut complectere inini-
me manibus illis que pure et innocentel
et dominicam fidem servantes sacrile-
ga obsequia respuerunt. Quid iocun-
dum et sublimius quam osculari nunc ora
vestra. que gloriosa voce dominum con-
fessa sunt conspici etiam presentem ab oculis
vestris qui despecto seculo conspicien-
do deo digni extiterunt: Sed quoniam
huius leticie interesse facultas non dat:
Has pro me ad aures et ad oculos ve-
stros vicarias litteras mitto: quibus
gratulor et exhortor pariter ut in confessio-
ne celestis glorie fortes et stabiles per-
severetis. et ingressi viam dominice dig-
nationis ad accipiendam coronam spiri-
tuali virtute pergratis habentes dominum
protectorem et ducem qui dixit. Et ecce
ego vobiscum sum omnibus diebus usque
ad consummationem mundi. O beatum
carcerem quem illustravit vestra presen-
tia. O beatum carcerem qui homines
dei mittit ad celum. O tenebras luci-
diores sole ipso et luce hac mundi cla-
rioribus ubi modo constituta sunt dei tem-
pla et sanctificata divinis confessionibus
membra vestra. Nec quicquam nunc verse-
tur in cordibus et mentibus vestris quam
divina precepta et mandata celestia qui
hodie nos ad tolerantiam passionis spiritus

sanctus: semp animavit . Nemo mortē
cogitet: sed immortalitātē. nec tempo-
rariā penā sed gloriā sempiternā cum
scriptū sit. Pretiosa est ī cōspectu dei
mors iustorum eius: et iterū. Sacrifi-
cium deo spiritus cōtribulat? cor cor-
trixum et humiliatum de? nō despiciat
et iterū ubi loquit? scriptura divina de
tormentis: que martires dei cōsecrāt
et ī ipā passionis pbatōne sanctificāt
et si corā hominib? tormenta passi sunt
spes illorū immortalitate plena est. Et
in paucis reperi in multis bene dispo-
nēt: quoniam de? tēguit illos et inue-
nit illos dignos se. **Quā** aurū ī for-
nace pbavit illos: et quasi holocausti
hostiam accepit illos: et ī tempore erit
respect? illorū. Fulgebūt iusti: et tāq̃
scintille arūdineto discurrēt: iudica-
bunt nationes et dominabunt popu-
lis: et regnabit domin? corā ī ppetuū
Quādo ergo iudicaturos vos et reg-
naturos cū christo domino cogitatis
exultetis necesse est: et futurorū gau-
dio p̃sentia supplicio celestis: scientes
ab initio mūdi sic īstitutū: ut labores
istie in seculari cōsuetudine iustitia.
quādo ī origine statim prima Abel ius-
tus occiditur: et exinde iusti quoq̃
p̃phete: et apostoli missi: quib? omni-
b? domin? quoq̃ ī seipso cōstituit exē-
plū docēs ad suū regnū nō nisi eos q̃
se p̃ suā vī sicuti sint puenire dicent?
Qui amat animā suā ī hoc seculo per-
det illā: et qui odit animā suā ī isto se-
culo ī vitā eternā cōservabit illam: et
iterū nolite timere eos qui occidunt
corp? : animā vero nō possunt occide-
re. magis aut metuite eum qui potest
et animā et corpus occidere ī gehēna.
Paulus etiā nos adhortat? : ut qui ad
domini p̃missa venire cupim? imitari
dominū ī oībus debeam?. Sum? in-
quit filij dei. Si autē filij et heredes
dei. coheredes autē christi. Siquidē
cōpatiamur. ut sic cōmagnificemur.
Adit etiā cōparationē p̃sentis tēpo-

ris. et future claritatis dicens . Non
sunt cōdigne passionēs hui? tēporis
ad sup̃uenturam claritatē que reuela-
bit in nobis **Cuius** claritatis glo-
riā cogitātes p̃suras omnes et p̃secu-
tores calcare non conveniunt : quia et si
sunt multe p̃suras iustorū ex omnibus
tamen liberantur: qui ī domino con-
fident. Beatas autē feminas que vobis
cū sunt in eadem cōfessionis gloriā cō-
stitute que dominicā fidē tenētes : et
seu suo fortiores nō solum ip̃e ad co-
ronā p̃ime sunt. sed et ceteris quoq̃
feminis exemplū de sua cōstantia pre-
buerūt. ac ne quid deesset ad gloriā
numeri vestri. ut omnis vobiscū sex?
et etas esset in honore pueros etiā vo-
bis gloriosa cōfessione solitavit digna-
cio diuina rēp̃sentans nobis tale aliqd
enale **Ananias** azarias et **Misabel**
iustos pueri aliquādo fecerūt. qui
bus inclusis in camino cesserūt ignes
et refrigerium flāme dederunt p̃sente
cū illis domino et p̃bante: q̃ in cōfes-
siones et martires eius nihil posset ge-
bene ardor operari. Sed qui in deū
crederent incolumes semp in omnib?
p̃seuerarent. Et ut cōsideretis dilige-
tius peto p̃ vestra religioe que apud
illos pueros fides fuerit que p̃mereri
dominū plenius potuit. **Ad** oīa enim
parati sicut nos esse debemus aut re-
gi **Nabuchodonosor**. Rex non opus
est nobis de hoc verbo respondere ti-
bi . Est enim deus cui nos seruimus
potēs eripere nos de camino ignis ar-
dentis: et de manibus tuis **Rex** libe-
rabit nos . Et si non notum sit tibi.
Quoniam dijs tuis non seruimus .
Et imaginem auream quam statuisti
non adoramus . Cum se et crederent
Et pro fide sua scirent posse eti-
am de presenti supplicio liberari iac-
tare : **Hoc** tamen et vendicare
sibi noluerūt : docētes q̃ n̄ eis minor
esset p̃fessiois v̄t? s̄n̄ testimoio passiois
R i

Adiderunt posse omnia deū facere se
tū non in hoc fidem. vt liberari in pre
senti vellēt. sed illam libertatis. et se
curitatis eterne gloriā cogitarēt. Quā
fidem nos quoq; retinentes corde to
to ad deū p̄mpti contēptu p̄sentium
sua tātūmodo cogitem⁹. fructū reg
ni eterni cōplexū et osculū et cōspectū
dei. vt sequamini i omnib⁹ Rogatia
nū p̄sbyterum gloriosum senē viā no
bis ad gloriā temporis nostri glorio
sa virtute. et diuina dignatione facien
tem. Qui cum felicissimo fratre no
stro quieto corde semp et sobrio exci
piens furentis populi ipetum primum
hospitiū vobis in carcere preparauit
et metator quodāmodo vester. nunc
quoq; vos antecedit. Quid vt consu
metur in vobis assiduis orationibus
dominū deprecamur. vt initijs ad sum
mam p̄gentib⁹ quos confiteri fecit sa
ciat et coronari.

Ad moisen et maximum p̄
sbyteros et ceteros confes
sores.

Eprian⁹ Moisi ⁊ maxi
mo p̄sbyteris et ceteris
cōfessoribus dilectissi
mis fratribus salutem

Gloriam fidei et virtu
tis vestre fortissimi ac beatissimi fra
tres iam pridem de opinione cogno
uerā letatus satis et plurimū gratula
tus q̄ vos cōfessioe sui nominis para
uerit ad coronam domini nostri preci
pua dignatio. Vos enim primores et
duces ad nostri temporis prelium sac
ti celestis milicie signa mouistis Vos
spiritalē certamen qd nunc geri deus
voluit vestris virtutibus ibuistis. vos
surgentis belli ipet⁹ primos immobili
roboze atq; incōcussa stabilitate fregi
stis. Inde initia felicia pugnandi orta
sunt. unde vincendi auspicia ceperunt
Contigit hoc p̄ tormenta consumari
martiria. Sed qui i cōgressionē p̄ce
deno exemplū virtutis fratribus fac

tus est. cū martiribus i honore cōmū
nis est. Coronas vestras manu fertas
inde huc tradidistis et de poculo salu
tare fratribus p̄pinastis. Accessit ad
cōfessionis exordia gloriosa et milicie
victoris auspicia. discipline tenor. quē
de epistole vestre vigore p̄sperimus.
quam modo ad collegas vestros i cō
fessione vobiscum domini copulatos
sollicita admonitione misistis. vt euan
gelij sancta p̄cepta et tradita nobis se
mel mādāta vitalia fornet stabilitatē
seruatione teneant. Ecce ali⁹ glo
rie vestre sublimis gradus. ecce iterū
cū cōfessione geminat⁹ p̄merendi dei
titulus. stare firmiter gradu ⁊ i hac acie
que in euangelio coronat⁹ irrupe ⁊ p̄
ceptis domini subruēdis manus im
pias inferentes fidei robore submoue
re p̄buisse ante iūcia virtutū nūc ⁊ mo
rū magisteria p̄bere. dñs post relur
rectionē mittēs apostolos mādāt et
dicit. Data est mihi omnis potestas i
celo ⁊ i terra. Ite ergo ⁊ docete gen
tes omnes rāgētes eos i noīe patris
⁊ filij ⁊ spūs sancti docētes eos obser
uare quēcūq; p̄cepi vobis. Et io
hānes Ap̄stol⁹ hui⁹ mādātū memori i
epistola sua postmo dū poit i hoc cōquit
intelligim⁹ q̄ cognouim⁹ eū si p̄cep
ta ei⁹ custodiam⁹. q̄ dicit quoniam cog
nouit eū et mādāta ei⁹ nō seruat. mē
dāt ē. ⁊ veritas i illo nō ē. Nec p̄cep
ta cū custodiēda suggeritis diuina ⁊ ce
lestia mādāta seruastis. Hoc ē esse con
fessorē dñi. hoc ē esse martirē xp̄i. Ser
uare vocis sue inuolatā circa oīa ⁊ so
lidā firmitatē. nec p̄p̄ dñm martirē fi
eri. ⁊ p̄cepta dñi delirare conari. vti
adūsus illū dignatiōe. quā tibi dederit
armis ab illo acceptis rebellē quodā
modo fieri. hoc ē xp̄s cōfiteri velle et
euāgelij xp̄i negare. letor igit⁹ ex vob
fortissimi ac fidelissimi fratres ⁊ q̄ntū
gratulor martirib⁹ istis coronatis ob
virium gloriā tātum gratulor p̄iter et
vobis ob dominice etiam discipline

coronam. Dignationem suam domi-
nus multiplici genere largitatis infu-
dit bonorum militū laudes et glorias
spiritaes copiosa varietate distribuit
honoris vestri princeps et nos sumus
gloriam vestrā nostram gloriam cōpu-
tamus quorum tempora illustravit tā-
ta felicitas vt etatem nostram videre
contingeret pbatos seruos dei et xpi
milites coronatos. Opto vos fortissi-
mi ac beatissimi fratres semp bene va-
lere et nostri meminisse

Ad clerum de deprecando de
um p peccatis nostris.

Urianus pbituris et
diaconib⁹ fratribus sa-
lutem. Quāq̃ scientia
fratres carissimi p ri-
more quē singuli debe-

mus deo vos quoq̃ illic assiduis ora-
tiōib⁹ et enixis pēibus instanter incu-
bere: adimoneo tamē religiosam solli-
citudinem vestram vt ad placandū at-
q̃ exorandū dominū nō voce sola: sed
et ieiunijs et lachrimis et omni gene-
re deprecationis in gemiscamus. Intel-
ligendum est enim et cōfitendū pssu-
re iustis tā turbidā vastitatē que gre-
gem nostrū maxima expte populata ē
et adhuc vsq̃ populas secundū pec-
cata nostra venisse dū viā dñi nō tene-
mus: nec data nobis ad salutē cele-
stia mandata seruam⁹. Fecit domi-
n⁹ noster volūtātē patris et nos non
facim⁹ dñi volūtātē patrimonio et lu-
cro studentes: supbia sectantes. emu-
latiōi ac dissensionī vacantes: simplici-
tatis et fidei negligentes. seculo ver-
bis solis et nō factis renūtiātes. vn⁹
quisq̃ sibi placentes et oib⁹ displicen-
tes. Vapulam⁹ itaq̃ vt meremur cū
scriptum sit. Seru⁹ autē ille qui cog-
noscit volūtātē domini sui et nō par-
uerit volūtati ei⁹. vapulabit multis.
Quas autē plagas que verbera nō me-
remurq̃ nec cōfessores qui exēplo ce-
teris ad bonos mores esse debuerant

teneāt disciplinā. Itaq̃ dū quosdā i-
solenter extollit cōfessionis sue tumi-
da et iuerecūda iactatio tormēta ve-
nerūt et tormēta sine fine tororis sine
exitu dānationis: sine solatio mortis
tormenta que ad coronā nō facile di-
mittant sed tādiu torqueant q̃d diu dei
ciāt. Nisi si aliquis diuina dignatione
subtrahat iter ipa cruciamēta pfece-
rit adept⁹ gloriā nō termino supplicij
sz celeritate moriendi. Nec patimur
delicto et merito nostro sicut pmonu-
it diuina cēlura dicēs. Si dereliquerit
legē meā et i iudicijs meis nō ābulauer-
it: si iustificatiōes meas pserauerit
et pcepta mea nō obseruauerit. visitabo
in virga facinora corū et i flagellis de-
licta corū. Virgas igit et flagella sen-
tim⁹: qui deo nec bonis factis place-
mus: nec p peccatis satisfacim⁹. Ro-
gem⁹ de iūmo corde et de tota mēte i-
miaz dei. qz et ipse addidit dicēs. miaz
aut meā nō dispōā ab eis. Petamus et
accipiem⁹. et si accipiēdi mora et tar-
ditas fuerit quomā grauitur offendis-
m⁹ pulsēm⁹ qz et pulsanti apit. si mo-
do pulsent hostiū pces et gemitus et
lachryme nostre qb⁹ insistere et imorari
ōz. et si sit vnanimis oratio nā qd ma-
gis suauis et cōpulis vt has ad vos li-
teras scriberē. scire debetis sicut dñs
ostēderet reuelare dignat⁹ ē dictū ēē
in visione. Petite et ipetrabitis. Tūc
deinde pceptū plebi assistēti vt p qbus
dā psonis designatis sibi peterēt. In-
petēdo aut fuisse dissōnas voces et dis-
pares volūtates et vehementē hoc dis-
plicuisse illi qui dixerat. petite et impe-
trabitis: qz plebis iēq̃litas discrepat
nec essz fratrū cōsensio vna et simplex
et iūcta cōcordia cū scriptū sit. Deus
qui ihabitare facit vnanimes i domo
et in actis Apostolorū legamus tur-
ba autem eorum qui crediderant. aīo
ac mēte vna agebat. et dñs sua voce mā-
dauit dicēs hoc ē mādātū meū vt vi-
ligatis iuicē: et itez. dico vob quomā si

duob⁹ ex vobis cōuenient in terra de
omni re quācūq; petieritis contingeret
vobis a patre meo qui in celis est. q̄
si duo vnanimes cōcūm possunt quid
si vnanimitas apud omnes esset: quid
si secundū pacē quā nobis dñs dedit
vniuersi fratrib⁹ cōueniret. Jam pri⁹
tem de diuina misericordia ipetrasse
mus qđ petim⁹: nō tādū i hoc salu
tis et fidei nostre piculo fluctuarem⁹
immo vero nec venissent fratrib⁹ hec
mala si vnanimit frānitās fuisset ani
mata. Nam et illud ostensum est qđ se
deret pater familias sedēte sibi ad dex
terā iuene. Qui iuuenis anxi⁹ et cū
quādam indignatione subtristis max
illā manu tenēs mesto vultu sedebat
Ill⁹ vero i sinistra pre cōsistens rete
portabat qđ se mittere vt circūstantē
populū caperet: minabatur. et cū mirare
tur quid hoc esset ille qui vidit: dictū
est ei: Iuuenē qui ad dexterā sic sedē
ret cōtristari et dolere qđ pcepta sua
non seruaretur. Illum vero i sinistra
exultare qđ sibi dareſ occasio vt a pa
tre familias potestātē sumeret senien
di. Hoc pri⁹ longe ostēsum ē qđ tēpe
stas vastitatis huius oriret. Et vide
m⁹ impletū qđ fuerat ostensum: vt dñ
dñi pcepta cōtemnūm⁹ dñi date legis
mādata salutaria nō tenem⁹: faculta
tē nocēdi inimicus accipet. et minus
armatos et ad repugnādū min⁹ cau
tos iacuretis opiret. Oremus instā
ter et assiduus p̄cib⁹ igemescam⁹. Nā
et hoc nobis non olī p vīsonē fratres
carissimī exprobratū sciatis qđ dor
mitem⁹ i p̄cib⁹. nec vigilānt orem⁹. et
de⁹ vtiq; qui quē corripit: diligit: quā
do corripit: ad hoc corripit: vt emen
det: ad hoc emēdat. vt seruet. Excusa
tiam⁹ itaq; et abrūpam⁹ somni vincu
la. et instānt ac vigilānt oremus: sicut
Paul⁹ apostol⁹ p̄cipit dicēs. Instāte
orationi vigilātes in ea. Nā et aposto
li orare dieb⁹ ac noctib⁹ nō destiterūt

et domin⁹ quoq; ip̄e discipline magi
ster et exempli nostri via frequēter et
vigilāter orauit. sicut in euāgelio le
gim⁹. Erat i montē orare et fuit p̄no
ctans i oratione dei et vtiq; quod ora
bat: orabat ille p nobis. cum peccator
nō ip̄e esset sed nostra peccata porta
ret. Iudeo autē p nobis ille dēp̄cabatur
vt legim⁹ i alio loco. Dixit autē domi
nus ad Petrū. ecce sathanas postula
uit vt vos verat et quomodo triticū
ego autē rogauī p tene deficiat fides
tua. qđ si p nobis ac pro delictis nō
stris ille laborat et vigilat et p̄cat quā
to nos magis insistere p̄cib⁹: et orare
et primo ip̄m dominū rogare tū dein
de p ip̄m deo patri satisfacere debe
m⁹. Habem⁹ aduocatū et dēp̄catorē
p peccatis nostris Iesum christū do
minū nostrū si modo nos in preteritū
peccasse peniteat et cōfiteantur atq; in
telligentes delicta nostra quib⁹ nūc d
um offendim⁹ vel de cetero nos am
bulare in vīs ei⁹ et pcepta ei⁹ metue
re spōdeam⁹. Patet nos ter et corni
git et tuerur. Stātes tñ i fide et i p̄ci
suris atq; in angustis licet Christo ei⁹
firmē adherētes sicut scriptū ē. quis
nos sepabit a caritate christi. p̄dellu
ra an angustia: an p̄secutio: an fames
an nuditas: an piculū: an gladi⁹. Ni
hil horū pōt sep̄are credētes nihil pōt
auellere corpori eius et sanguini co
herētes. p̄secutio ista examinatio est
atq; exploratio peccati nostri excuti
nos de⁹ voluit et p̄bati sicut suos s̄q
p̄bauit: nec tñ i p̄bationib⁹ eis aliqui
auxiliū credētib⁹ defuit. deniq; ad mi
nimū famulū suū et i delictis licet pluri
mis cōstitutū et dignatiōe ei⁹ idignū
tñ p sua circa nos boīrate mandare
dignat⁹ ē. dic illi iquit. secur⁹ sit quia
pax vētura ē. s̄ qđ iterū morula ē sup
sunt aliqui: q̄ pbenē. Sed et de victu
parco et sobrio potu diuinis dignati
onibus admonemur scilicet ne vigore

celesti sublime tā pecc⁹ illecebra secus
laris emeruet vel ne largiorib⁹ epulis
mens grauatā minus ad pces oratio-
nis emigilet. Dissimulare hec singula
et apud cōsciētiam meā solus occul-
tare n̄ debui: quib⁹ vnusquisq⁹ vestrū
et instrui et regi possit. Ne ipsi vtq⁹
apud vos hanc epistolam teneatis oc-
cultā sed legendā fratrib⁹ suggeratis.
Intercipere enim quib⁹ nos domin⁹
admonere et instruere dignat⁹ ei⁹ est:
qui admoneri et instrui de dignat⁹ ei⁹
ē qui admoneri et instrui fratrē suū no-
lit. Probari nos a domino nostro
sciant nec a fide i qua in eū semel credi-
dim⁹ p̄sentis p̄sūre cōsolatione de-
ficiant. Delicta sua singuli recognos-
centes vel modo cōuersionem verē
ris hominis exponāt. Nemo enim re-
tro attēdens et supponens manū suā
sup aratrū aptus est regno dei. Veni-
q⁹ vroz Loth que liberata cōtra p̄cep-
tū retro respexit qd̄ euaserat p̄didit.
Attēdam⁹ nō posteriora quo diabol⁹
reuo cat sed priora quo Christus ro-
cat. Oculos erigamus ad celū ne ob-
lectamentis et illecebris nos suis ter-
ra decipiat. Vnusquisq⁹ oret dominū
nō p se tātum sed et p omnib⁹ fratri-
b⁹ sicut domin⁹ Iesus orare nos do-
cuit: vbi nō singulis priuatā p̄cē man-
dauit: sed cōmuni et cōcordi p̄cē orā-
tes p omnib⁹ iussit orare. Si nos do-
min⁹ humiles et quietos: si nos inui-
cem copolatos: si circa iram suā timi-
dos: si p̄senti tribulatione correctos
eius datosq⁹ cōspexerit: tutos ab inimi-
ci iustationib⁹ exhibebit. Precessit
disciplina. sequetur et venia. Nos tā-
tum sine cessatione poscendi et cū si-
de accipiendi simplices et vnanimes
dominū deprecemur cum gemitu p̄iter
et fletu deprecantes: sicut deprecari opor-
tet eos qui sint positi inter plāgentiū
ruinas et timentū reliquias. iter nu-
merosam languentium stragē et exi-
guā stantiū paucitatē. Rogem⁹ pacē

maturius reddi. cito latebris nostris
et piculis subueniri. In plerisq⁹ famu-
lis suis domin⁹ dignat⁹ ostendere re-
integrationē ecclesie sue securitatē sa-
lutis nostre post pluuias serenitatem
post tenebras lucē. post pcellas et tur-
bines placidā lenitatem. Idia paternē
dilectionis auxilia: diuine magestatis
solita magnalia: quibus et psequenti
um blasphemia retondat: et lapsorum
penitētia reformet et fortis et stabilis
pseuerantiū fiducia gloriatur. Opto
vos fratres carissimi sp̄ bene valere.

Ad Clerū et plebē de Cele-
rino confesso relectore ordi-
nato.

Præianus p̄sbyteris et
diaconib⁹ et plebi vni-
uersi fratrib⁹ salutem
agnoscenda et cōplec-
tenda sunt fratres di-
lectissimi beneficia diuina quib⁹ eccle-
siam suā domin⁹ illustrare temporib⁹
nostris et honestare dignat⁹ est com-
meatū dando nobis cōfessorib⁹ suis
et martirib⁹ gloriosis vt qui sublimē
christū cōfessi essent clerum postmo-
dum christi ministerijs Ecclesiasticis
adornarēt. Exultate itaq⁹ et gaudete
nobis ū lectis litteris nostris quibus
ego et college mei q⁹ p̄sentes adrāt refe-
rim⁹ ad vos Celerinū fratrē nostrum
virtutib⁹ p̄it et morib⁹ gloriosum cle-
ro nostro n̄ humana suffragatione sed
diuina dignatione cōiunctū. q⁹ eū cōsen-
tire dubitaret Ecclesie ipsius admo-
nitū et hortatū i visioe p̄noctē cōpul-
sus est ne negaret. nob̄ suadentib⁹ cui-
plus licuit: et coegit q⁹ nec fas fuerat
nec decebat sine honore ecclesiastico
esse quē sic dñs honorauerit celestis
glorie digitate. Dic ad tēporis nostri
plūm prim⁹. hic inter christi milites
ante signamus. Dic inter persecutio-
nis initia feruentia cum ipso infestatio-
nis principe Et autore congressus

dum in expugnabili firmitate certa-
minis sui aduersariū vincit vincendi
ceteris viā fecit: non breui cōpendio
vulnerū victor: sed herentibus diu et
pmanentib⁹ penis longe colluctatio-
nis miraculo triumphator. Per decem
et nouē dies custodia carceris sepius
in neruo ac ferro fuit. Sed posito in
vinculis corpore solutus ac liber spiri-
tus mansit. Caro famis ac sitis diu-
turnitate cōtabuit. sed animā fide et
virtute viuente nutrimentis spiritali-
bus deus paut. Jacuit inter penas
penis: suis fortior: inclusus includenti-
tib⁹ maior: iacens stantib⁹ celsior: vin-
cientib⁹ firmior: vincit. Sublimior iudi-
cantib⁹ iudicatus. Et quāuis ligati
neruo pedes essent calcat⁹ serpens et
oberitus et vict⁹ est. Lucent i corpo-
re glorioso clara vulnerū signa: emi-
nent et apparent in neruis hominis ac
mēbris longa tabe cōsumptis exp̄ssa
vestigia. Sūt magna: sūt mira: que
de virtutib⁹ eius ac laudib⁹ fraterni-
tas audiat. Et si aliquis Thome si-
milis extiterit qui minus aurib⁹ cre-
dat: nec oculoꝝum fides deest. vt quis
qd̄ audit et videat. In seruo dei vic-
toriam gloria vulnerū fecit. gloriā ci-
catricum memoria custodit. Nec ru-
dis iste aut nou⁹ est in Celerino caris-
simo nostro titul⁹ gloriariū. Per vesti-
gia cognationis sue graditur. paren-
tib⁹ ac p̄p̄inquis suis honore consumi-
li diuine dignationis equat. Quia ei⁹
Celerina iam pridem Martirio coro-
nata est. Item patruus ei⁹ et auuncu-
lus Laurenti⁹ et Ignati⁹ in castris
et ap̄si quondā secularib⁹ militantes
sed veri et spiritales dei milites dū dia-
bolū Christi p̄fessione p̄sternunt pal-
mas a domino et coronas illustri pas-
sione meruerūt. Sacrificia p̄ eis sem-
p̄ vt meministis offerimus: quorū
Martirū passiones et dies anniuersa-
ria cōmemoratione celebramus. Nec

degener ergo esse nec minor poterat
quē sic domesticis exemplis virtutis
ac si dei puocabat familie dignitas et
generosa nobilitas. Quod si in fami-
lia seculari p̄dicationis et laudis est es-
se patricium quāto maioris laudis et
honoris est fieri in celesti p̄dicatione
generosum? Nō inuenio quē beatio-
rem magis dicā verū ne illos de poste-
ritate tam clara an hūc de origine glo-
riosa: ita equaliter apud eos recurrit
et cōmeat diuina dignatio vt et illorū
coronam dignitas sobolis illustret et
hui⁹ gloria sublimitas generis illumi-
net. Hunc ad nos fratres dilectissi-
mū tanta domini dignatione veniē-
tem testimonio et miraculo ei⁹ ip̄ius
qui se p̄secutus fuerat illustrē qui ali-
ud quā sup̄ pulpituū idest sup̄ tribunal
ecclesie oportebat imponi: vt loci ala-
tioris celsitate subnixus et plebi vni-
uerse pro honoris sui claritate con-
spicius: legat p̄cepta et euāgelii do-
mini quē fortiter ac fidelit̄ sequit̄: vox
dominū cōfessa in his quottidie que
dominū locut⁹ est audiatur. viderit an
sit vltior gradus ad quē p̄fici in
Ecclesia possit. Nihil est in quo ma-
gis cōfessor fratrib⁹ p̄sit quā vt dum
euāgelica lectio de ore ei⁹ audit̄ lecto-
ris fidē quisq̄ audierit imitet̄. Jun-
gend⁹ in oratione Aurelio fuerat cū
quo et diuini honoris societate con-
iunct⁹ est: cū quo omnibus virtutis et
laudis insignib⁹ copulatus est: Ibares
ambo: et vterq̄ cōsimiles. In quātū
gloria sublimes in tātum verecundia
humiles. Quātū diuina dignatiōe
p̄moti tātum sua quiete et trāquillita-
te summissi et virtutū pariter et mo-
rum singulis exempla p̄bentes et cō-
gressionis et paci cōgruentes. Illic ro-
bore hic pudore laudabiles. In talib⁹
seruis letatur domin⁹. In eiusmodi
cōfessorib⁹ gloriā quorū secta et con-
uersatio sic p̄ficit ad p̄conū glorie vt

magisteriū ceteris pbeat discipline. Ad hoc eos Christi esse in ecclesia diu voluit ad hoc de media nocte subtrac- tos quādā dixerim resurrectione cir- ca eos facta incolumes reseruauit. vt dum nihil i honore sublimius nihil in humilitate submissi⁹ a fratrib⁹ cerni- tur hos eosdē fraternitas sectata co- mitem. Nos tñ lectores interim cōsti- tutos sciatis. quia oportebat lucernā sup cādelabrū poni vnde omnib⁹ luce- at. et gloriosos vultus in loco altiore cōstitui vbi ab omni fraternitate circū- stante cōspecti icitamētū glorie viden- tib⁹ pbeant. Ceterū p̄biteriū honore designasse nos illis iā sciatis vt et spor- tulis iūdem cū p̄biteris honorētur et diuisiones mensure equatis quātita- tibus priātur. sessuri nobiscū p̄uictis et corroboratis annis suis quāuis in nullo minor possit videri etatis indole q̄ cōsummauit etatē glorie dignitate

Ad Cornelium tertia.

Vprianus Cornelio fra- tri salutē. Regi litte- ras tuas frater carissi- me quas p̄ Primitiū Cōp̄biterū nostrū mi-

fisti i quib⁹ te cōperi motū q̄ cum de Adrumentina colonia Policarpi no- mine ad te littere dirigerentur postea q̄ nos: Ego et liberalis i eūdem locū venissem⁹ cepisset illuc ad p̄biteros ⁊ diaconos littere dirigi. Quod scire te volum⁹ et p̄ certo credere nulla le- uitate aut cōtumelia factū. Sed cum statuissem⁹ cōplures qui i vnū cōue- neramus vt legati ad vos coep̄is no- stris Caldonio et. Fortunato missis omnia iterim integra suspenderentur donec ad nos idem College nostri re- b⁹ illic aut ad pacē redactis aut p̄ ve- ritate cōpris redirent. P̄biteri et Diaconi i Adrumentina cōsistentes

Policarpo Coepiscopo nostro absen- te ignorabant quid nobis in cōmune placuiss⁹. Et vbi nos i p̄senti venimus cōpto consilio nostro ipi quoq̄ id qd et ceteri obseruare ceperūt vt i nullo Ecclesiarū istic cōsistentiū consensio discreparet. Quidam tamē mētes nō nūq̄ et animos sermonibus suis tur- bāt. dū aliē quedā q̄ se habet veritas nūtiāt. Nos enim singulis nauiganti- bus ne cum scādalo villo nauigarent rationem reddisse nos scimus. ⁊ hor- tatos esse vt ecclesie Catholice matri- cem et radicem agnoscerent ac tene- rēt. Sed quoniā lati⁹ fusa est nostra puincia habet etiā Numidiā ⁊ Nau- ritaniā sibi coherētes ne in vrbe scis- ma factū absentū animos icerta opi- nione cōfunderet. Placuit vt p̄ ep̄i- copos retenta a nobis rei veritate ad cōprobādā ordinacionem tua facta autoritate maiore tūc demū scrupu- lo omni de singulorū pectorib⁹ excus- so p̄ omnes omnino i puincia ista po- sitos littere fierent sicut fuit vt te vni- uersi College nostri et cōmunicatio- nem tuā id est Catholice Ecclesie vni- tatē piter et caritatē p̄barent firmē ac tenerēt Quod diuinitus euenisse ⁊ cōsiliū nostrū puidenter processisse gaudem⁹. Sicut enim nūc Ep̄isco pat⁹ tui et veritis piter et dignitas aptis- sima luce ⁊ manifestissima et firmissi- ma est cōfirmatione fundata vt et ex rescriptis Cellegarū nostrorū qui ad nos litteras inde fecerunt et ex relati- one ac testimonijs Coepiscoporū P̄dō- peij et Stephani et Caldonij ac For- tunati ordinationis tue et origo ne- cessaria et ratio iusta et gloriosa quo- q̄ innocētia ab omnib⁹ nosceret. qd vt simul cum ceteris quoq̄ Collegis nostris stabiliter ac firmē administre- m⁹ atq̄ vt catholice Ecclesie concor- diter vnanimitatē teneam⁹ pficiat di- uina p̄tectiōe vt dñs qui sacerdotes

sibi i Ecclesia: sua eligere et constituere dignat electos quoq et constitutos sua voluntate atq opitulatioe tueatur gubernatēte ispirans ac subministras et ad i pborū cōtumaciā frenandā vigorem et ad lapsorū fouendā penitentia lenitatē. Opto te frater carissime temp bene valere.

Ad Florentiū Pupianum

Pupianus qui et Thascius Florentio cui et Pupiano fratri salutē.

Ego te frater crediderā tādem iā ad penitentia cōverti q i pteritum. tā i fanda: tā turpia: tam etiam gentilib⁹ execranda: aut audisses de nobis temere. aut credidisses. Porro autē etiā nūc i litteris tuis animaduerto te adhuc esse q pzi⁹ fueras eadem te de nobis credere et i eo qd credideras pseuerare. et ne forte claritas et martiri⁹ tui dignitas nostra cōmunicatione maculetur mores nostros diligenter inquirere. et post deū iudicē qui sacerdotes facit te velle nō dicā de me. quār⁹ enim ego? Sed de dei et christi iudicio iudicare. Hoc est i deū nō credere. hoc est rebellē aduersus christū et aduersus euāgelii eius existere. et cū ille dicat. nōne duo passerēs assē veniunt et neuter eorū cadit i terrā sine patris voluntate et pber maiestā ei⁹ et veritas sine cōsciētia et pmissu dei etiā minima nō fieri. tu existimes Sacerdotes dei sine cōsciētia ei⁹ i ecclesia ordinari? Nā credere q indigni et icerti sint. qui ordinantur. quid aliud est q credere q nō a deo nec p deum Sacerdotes ei⁹ i ecclesia constituantur? An putas esse mai⁹ esse de me meū q dei testimonii. cū domin⁹ ipse doceat et dicat testimonii nō esse verum si quis ipe de se testis existat eo qd unusquisq

q utiq sibi faueat nec cōtra se aliq infesta et aduersa de pmat. fides vero sincera sit veritatis si i picatoribus nostris ali⁹ sit picator ac testis? Si testimonii iquit dixerō de me testimonii mei nō est verū. Ali⁹ est enī qui testis est de me. Quod si ipe domin⁹ qui oia postmodū iudicatur⁹ sit noluit de testimonio suo sibi credi. sed maluit de iudicio ac testimonio dei patris pbari quāto magis hoc seruus ei⁹ ob seruare oportet qui iudicio ac testimonio dei nō pbanē tātum. sed etiam gloriatur? Preualuit autē apud te cōtra diuinā sententiā et cōtra cōsciētia nostrā dei iurib⁹ nixam inimicorū et malignorū cōmentū quasi apud lapsos et pfanos et extra ecclesiā positos de quorum pectorib⁹ excesserit spiritus iustancus esse aliud possit nisi mens praua et fallax lingua et odia venenata et sacrilega mēdacia. quibus qui credit cū illis necesse est iueniat cum iudicij dies venerit. Quod vero dixisti Sacerdotes humiles esse debere q et dominus et Apostoli humiles fuerunt humilitatē meā et fratres omnes et gentiles quoq optime norūt et diligunt. et tu quoq noueras et diligebas cum adhuc in Ecclesia esses et mecum cōmunicares. Quis autē nostrum longe est ab humilitate vrūne ego? qui quotidie fratribus seruiō et venientes ad Ecclesiā singulos benigne et cū voto et gaudio suscipio aut tu qui te Ep̄m episcopi et iudicē iudicis ad tēpus a deo dati constituis? cū domin⁹ deus i Deuteronomio dicat et homo qcuq fecerit i supbia vt nō exaudiat Sacerdotē aut iudicē quicuq fuerit i dieb⁹ illis moriet⁹ homo ille et omnis popul⁹ cum audierit timebit et nō agēt ipse etiam nūc. Et iterum ad Samuelloquit⁹ et dicit. Non te spreuerunt sed me spreuerunt: et adhuc domin⁹ i euangelio cum ei dictū

esset sic respondes pōtifici: custodiens
et docens sacerdotalem honorē ser-
uari oportere cōtra Pontificē nihil
dixerit sed innocentia suā tātummo-
do purgans responderit dicens: Si
male locutus sum exprobra de malo.
Si autē bene: quid me cedis? Item
beatus apostolus cū ei dictum esset:
Sic in filiis i sacerdotem dei maledi-
cendo nihil cōtumeliose locutus sit
aduersus sacerdotem. Quādo et po-
tuerit se cōstanter exerere aduersus
eos qui dominū crucifixissent et qui
iam deum et xpm et templum et sacer-
dotiū pōdidissent. Sed quāvis in fal-
sis et spoliatis sacerdotib⁹ vmbra
tamen ipsam inanem sacerdotalis no-
minis cogitans dixerit. Mesciebā fra-
tres quia pōtifer est. scriptum ē enim
p̄ncipem plebis tue nō maledices.
Nisi si sacerdos tibi fuit ante p̄secutio-
nem quādo mecum cōmunicabas sed
post p̄secutionem Sacerdos esse desi-
ui. p̄secutio enī te venientem ad
summam martiriū sublimitatem puer-
it. De autē p̄scriptionis onere dep̄ssit
cū publice legeretur. Si quis tenet
vel possidet de bonis Cecily Cipriani
episcopi Christianorū vt etiam qui nō
credebāt deo ep̄m cōstituenti vel dia-
bolo crederent ep̄m p̄scribenti. Nec
hoc iacto sed dolens p̄fero cum te iu-
dicem dei constituas et xpi qui dicit
ad Apostolos ac p̄ hoc ad omnes p̄-
positos qui apostolis vicaria ordina-
tione succedūt. Qui audit vos me au-
dit. et qui me audit: audit eū qui me
misit. Et qui rejicit vos me rejicit. et
eum qui me misit. Unde enī scismata
et hereses oborte sunt et oriuntur nisi
dū episcopus qui vnus est. et ecclesie
p̄est sup̄ba quorūdam p̄sumptione cō-
temnit. et homo dignatione dei ho-
noratus ab indignis hominib⁹ iudica-
tur. Qui enim hic est sup̄bie tumor
que arrogantia animi que mentis in-

flatio ad cognitionem suā p̄positos
et sacerdotes vocare. Nec nisi apud te
purgati fuerimus et sententia tua ab-
soluti etiā sex annis nec fraternitas ha-
buerit episcopū nec plebs p̄positū
nec grex pastorem. nec ecclesia guber-
natorem nec xps antistitem: nec de⁹
sacerdotem Subueniat pupianus et
sententiā dicat iudicium dei et xpi in
apertum referat. ne tantus fidelū nu-
merus qui sub nobis accersitus est si-
ne spe salutis et pacis erisse videat: ne
nou⁹ credentiū popul⁹ nullam p̄ nos
cōsecutus esse baptisimi gratiā et sp̄ri-
tussancti iudicet nec tot lapsis et peni-
tentib⁹ pax data et cōmunicatio no-
stra examinatio ne concessa iudicij sui
auctoritate solnatur. Annue aliquādo
et dignare p̄nūciare. de nobis et ep̄is
coparum nostrum cognitionis tue au-
toritate firmare vt de⁹ et christus ei⁹
agere tibi gratias possint q̄ p̄ te anti-
stes et rector altari corū p̄ter et plebi
restitutus sit. Ipsos habent regem et
iudicem et ei fidem seruant Latrones
Mancipi obsequio pleno humilitatis
obteperant. Quanto simpliciores et
meliores vobis brute pecudes et mu-
ta animalia et crueti licet ac furentes
inter gladios atq̄ inter arma p̄dona-
nes. p̄positus illic agnoscitur et ti-
metur quem non sententia diuina con-
stituit. sed in quē factio p̄dita et no-
cens ceterua consentit. Dixisti sane
scrupulum tibi esse tollendum de ani-
mo in quem incidisti Sed tua mente
et voluntate sacrilega dum incesta. dū
impia. dum nefanda cōtra fratrem. cō-
tra sacerdotem facile audis et libenē
credis. aliena mendacia quasi pp̄ria et
priuata defendis. nec recordaris scri-
ptum esse. Sepi aures tuas spinis et
noli audiri linguā nequā. Et iterum
Malus obaudit ligue iniquorum. iu-
stus autem nō intendit labijs menda-
cibus. Quare in hunc scrupulum nō

Inciderunt Martires spiritus sancto ple-
ni et ad cōspectū dei et christi ei⁹ pas-
sioni tam p̄mi qui ad Ciprianū epis-
copum litteras de carcere direxerunt
Sacerdotem dei agnoscentes et cō-
testantes ei⁹. Quare i hūc scrupulum
non indixerunt tot Episcopi. Colle-
ge mei qui vel cum de medio recesserunt
p̄scripti sunt vel apprehensi i carcere
et in caribenis fuerunt. aut qui in eri-
lium relegati illustri itinere ad domi-
num p̄fecti sunt. Qui quibusdam lo-
cis animaduersi celestes coronas de
domini clarificatione sumpserunt. q̄
re in hunc scrupulum nō inciderūt de
plebe ista nostra que apud nos est et
nobis de dei dignatione cōmissa ē tot
cōfessores questionati et torti et ih̄g-
nium vulnerū et cicatricum memoria
gloriosi. Tot virgines itegre: tot lau-
dabiles vidue. Ecclesie tenēz vni-
uerse p̄ totū mundum nobiscum vni-
tatis vinculo copulate. Nisi si omnes
isti cōmunicātes mecū secundum qd̄
scripsisti polluto ore nostro polluti sūt
Et si spem vite eterne cōmunicatio-
nis nostre cōtagione p̄diderūt. Cipi-
rianus solus integer inuiolat⁹ sanctus
pudic⁹ quā nobis miscere se noluit in
paradiso atq; in regno celozū sol⁹ ha-
bitabit. Scripsisti etiā qd̄ ecclesia nūc
p̄pter me portionem sui in dispō ha-
beat: quādo omnis ecclesie populus
et collectus sit ⁊ adunat⁹ ⁊ diuina
cōcordia sibi vinctus et soli illi foris
remanerint qui et si inuis essent eici-
endi fuerant: ne patiat⁹ dominus po-
puli sui p̄tector et tutor triticū de au-
rea sua diripi: sed sole possint palee de
Ecclesia separari quādo et Apostol⁹
dicat. Quid enim si exciderūt a fide q̄-
dam illorum nūquid infidelitas illorū
fidem dei euacuauit: absit. Est enī de-
us verax. omnis autem homo mēdax.
Et dominus quoq; in euāgelio cū eū
loquentem discipuli dereliquerent
cōuersus ad duodecim dixerit nūq̄d

et vos vultis ire. Respondit ei Pe-
trus dicens. Domine ad quē ibimus
verbum vite eterne habes. et nos cre-
dimus et cognouimus quoniā tu es
filius dei viui. Loquitur illic Petrus
sup̄ quē edificanda fuerat Ecclesia ⁊
docens quia et si cōtumar ac sup̄ba
obaudire nolentiū multitudo disce-
dat. Ecclesia tamē xpianorum nō re-
cedit. et illi sunt ecclesia et plebs sa-
cerdoti adunata ⁊ pastori suo grex ad-
herens. Unde scire debes episcopum
in ecclesia esse et ecclesiam in episco-
po. et si qui cū episcopo nō sunt in ec-
clesia non esse. et frustra sibi blandiri
eos qui parē cum sacerdotib⁹ dei nō
habentes obrepunt: et latenter apud
quosdam cōmunicare se credūt: quan-
do ecclesia que catholica vna est scilicet
sa non sit neq; diuisa: sed sit vtiq; cō-
neta. et coherentium sibi inuicē lacer-
dorum glutine copulata. Quāobrem
frater si maiestatem dei qui sacerdotes
ordinat et Christi cogitaueris. Si
christum qui arbitrio ⁊ nutu ac p̄sen-
cia sua et p̄positos ipsos et ecclesiam
cum p̄positis gubernat aliquādo re-
spereris si de innocentia sacerdotum
non humano odio sed diuino iudicio
credideris si temeritatis ⁊ sup̄bie at-
q; insolentie tue agere vel sero peniten-
tiam ceperis: Si deo ⁊ Christo ei⁹ q̄-
bus seruo ⁊ quibus puro ⁊ immacu-
lato ore sacrificia ⁊ In p̄secutione p̄i-
⁊ in pace indefinenter offero plenissi-
me satisfeceris: Cōmunicationis tue
poterimus habere rationem: manēte
tū apud nos diuine censure respectu
et metu: vt prius dominum meū con-
sulam an tibi pacem dari ⁊ te ad cō-
municationem Ecclesie sue admitti
sua ostensione ⁊ admonitione p̄mittat.
Demini enim quid iam mihi sit osten-
sum immo quid seruo obsequenti ⁊ ti-
menti de dominica et diuina autori-
tate preceptum qui inter cetera que
ostendere ⁊ reuelare dignatus est. Et

hoc addidit. Itaq; qui Christo nō cre-
dit sacerdotem facienti postea crede-
re incipiet sacerdotē vindicanti. quā
q̄ sciam omnia ridicula et visiones in-
eptas quibusdam videri sed utiq; il-
lis qui malunt cōtra sacerdotes cre-
dere q̄ sacerdoti. Sed nihil mirū quā-
do de ioseph fratres sui dixerunt ecce
somniaior ille venit. Nunc ergo veni-
te occidamus eum. et somniaior po-
stea qđ somniauerat cōsecutus sit et
occisores ac veditores cōfusi sint: ut
q̄ verbis nō credidissent factis post-
modum crederent. De ijs autē que
tu egisti vel in psecutione vel in pace
stultum est ut velim te iudicare quan-
do tu magis iudicem te nostri cōstitu-
eris. Nec p animi mei pura cōsciētia
et domini dei mei fiducia rescripsi. ha-
bes tu litteras meas et ego tuas. In
die iudicii ante tribunal xpi vtrūq; re-
citabitur.

De Numidico cōfessore p̄-
sbitero ordinat.

Prrianus p̄sbiters et
diaconib⁹ et plebi vni-
uerse carissimis ac di-
fideratissimis fratrib⁹
salutem. Nūciādū vo-
bis fratres carissimi quod ptineat ad
cōmunem leticiā et ad ecclesie nostre
maximā gloriā existimaui. Nā ad mo-
nitos vos et instructos sciatis digna-
tione diuina ut Numidic⁹ p̄sbit̄ as-
cribat̄ p̄sbiterozū cartagenensū nu-
mero et nobiscum sc̄deat in clero luce
clarissima cōfessionis illustris et virtu-
tis ac fidei honore sublimis qui hortā-
tu suo copiosum martirū numerū la-
pidibus et flammis necatum ante se
misit. Quicq; vxorem adherentē latē-
ri sue cōcrematā simul cum ceteris v̄l
cōseruatam magis dixerim letus as-
pexit. Ipse semivivus latus et lapidi-
bus obrutus et p mortuo derelict⁹

dum postmodum filia sollicito pietā-
tis obsequio cadaver patris inquit
semianimis inuentus ⁊ refocilatus ⁊
extractus a comitibus quos ip̄e p̄e-
miserat remansit inuit⁹. Sed reāna-
nendi ut videmus hec fuit causa ut eū
clero nostro dominus adiungeret. et
desolatam quorūdam p̄sbiterozū no-
strozū copiam gloriosis sacerdoti-
bus adornaret. Et pmouebitur qui-
dem dum temp⁹ pmiserit ad amplio-
rem locum religionis sue quādo in p̄-
sentia p̄egente domino venerimus.
Interim qđ ostenditur fiat. ut cū gra-
tiarū actione suscipianus hoc dei mu-
nus sperantes de misericordia domini
eiusmodi complura ut reintegrato ec-
clesie sue roboze tam mites et humiles
faciat cōfessus nostri honore florere.

Expliciunt Epistole Cecilij
Cipriani Episcopi cartagi-
nensis cōfessoris et marti-
ris dignissimi.

